П85858

ISTORIA ROMÂNILORŬ

CURSŬ FĂCUTŬ LA FACULTATEA DE LITERE DIN BUCURESCI

DE

D. PROFESORŬ V. A. URECHIĂ

MEMBRU ACADEMIEĬ ROMÂNE, MEMBRU CORESPONDINTE ALŬ ACADEMIEĬ SPANIOLE, ALŬ
INSTITUTULUĬ ETNOGRAFICŬ DIN PARIS, ŞI ALŬ ALTORŬ DIVERSE SOCIETĂŢĬ ŞI CONGRESE
LITERARE ŞI ISTORICE, MEMBRU FUNDATORŬ ALŬ ATENEULUĬ ROMÂNŬ, ETC.

PUBLICATŬ,

SUB DIRECŢIUNEA PROFESORELUI,

DE

COMITETULŬ DE STUDENŢI AI FACULTĂŢEI DE LITERE DIN BUCURESCI,

D-RA P. CIOFLAN, DD. G. P. CIOCĂNEL, CARPINŬ-GEORGESCU,
M. DRAGOMIRESCU, CHRISTEA, ENĂCHESCU, GHIMUŞI, D. IOTTA, I. MOLDOVANŬ,
S. MEHEDINŢI, RIGA, RĂDULESCU ŞI AL. VERNESCU.

SERIA DE VOLUME PENTRU 1774—1786.

TOMULŬ II.

BIBLIOTECA
* ACADEMIEI *
ROMÂNE

BUCURESCI
LITO-TIPOGRAFIA CAROL GÖBL
16, STRADA DOAMNEĬ, 16
1892.

BIBLIOTECA
* ACADEMIEI *
ROMÂNE

In decursulŭ Tomuluĭ I-iŭ asupra anilorŭ 1774—1786, amŭ adusŭ numeróse documente în sprijinulŭ afirmaţiunilorŭ nóstre, totuşĭ nu amŭ cuprinsŭ atâtea câte aveamŭ în posesiunea nóstră, căcĭ ne-amŭ temutŭ, că prin înşirarea lorŭ bucăţeamŭ prea multŭ şirulŭ naraţiuneĭ şi decĭ amŭ promisŭ a le da în anexă la acestŭ locŭ, împreună cu unele isvóre şi unele fôntânĭ inedite, séŭ puţinŭ cunoscute.

Iată ce misiune are decĭ acéstă parte a lucrăreĭ nóstre.

V. A. Urechiă.

La pagina 7.

Rĕposatulŭ Papiŭ Ilarianŭ a publicatŭ maĭ întâiŭ scrierea luĭ Dionisie Eclesiarchulŭ în «Tesaurulŭ de monumente» (Tom. 2, pag. 159.)

Editorele luĭ Dionisie, în nota de la pag. 159 a Tesauruluĭ ḑice că: «cine era Dionisie Eclesiarchulŭ, nu puturămŭ afla. Din unele pasage ale Cronicei pare a fi fostŭ de peste Oltŭ.»

Astăḑĭ se scie ceva maĭ multŭ despre Dionisie. Décă chronografulŭ sĕŭ l'a scrisŭ Dionisie pe la 1814, elŭ ne este deja cunoscutŭ ca scriitorŭ şi caligrafŭ bunŭ, încă de la 1786. La data acésta, pe timpulŭ episcopatuluĭ luĭ Filaretŭ, la Rômnicŭ, Dionisie era Eclesiarchŭ alŭ Episcopieĭ de acolo. Filaretŭ l'a însărcinatŭ să copieze documentele episcopieĭ în condică specială, ceea ce Dionisie făcu la 1786. Din textulŭ maĭ multorŭ notiţe autografe, din cuprinsulŭ condiceĭa cesteia — de care maĭ întâiŭ a datŭ informaţiunĭ P. S. Episcopulŭ Ghenadie alŭ Rômniculuĭ (1), — se adeveresce acéstă informaţiune ce dămŭ şi noĭ.

Eată prima notiţă, care este ca o precuvêntare a luĭ Dionisie, la condica *metócelorŭ* Episcopieĭ :

> «Sfînta şi dumneḑeésca Episcopie a Rômniculuĭ Noulŭ-*Severinŭ*, în ḑilele stăpânireĭ Măriei Sale Prea luminatuluĭ şi Prea Inălţatuluĭ nostru Domnŭ Iω, *Mihaiŭ Constantinŭ Suţu Voevodŭ*, din darulŭ sfîntuluĭ Duhŭ, avêndŭ păstorŭ, cuvîntătóreĭ turme luĭ Hristosŭ, pe prea Sfinţia Sa iubitorulŭ de Dumneḑeŭ părintele nostru, Kiriu Kir *Filaretŭ*, ocârmuindŭ şi bine povĕţuindŭ încredinţata Sa

---

(1) Veḑĭ broşura «Archiva Episcopieĭ Rômniculuĭ (Noulŭ Severinŭ)» - de Ghenadie alŭ Rômniculuĭ — 8°, Bucurescĭ 1889.

II 85858

turmă, atâtŭ spre folosulŭ vieţeĭ trupescĭ, cât şi spre folosulŭ mântuinţeĭ sufletescĭ, din care bunătăţĭ ale prea Sfinţieĭ Séle, sporindu-se şi întemeindu-se atâtŭ Sfînta Episcopie cât şi tóte metóşele cele închinate Sfinteĭ Episcopiĭ, cu bogate şi vrednice de laudă lucrurĭ. După aceste vrêndŭ prea Sfinţia Sa, ca şi în urmă ceĭ ce după vremĭ vorŭ fi orânduiţĭ de Dumneḍeŭ *Arhiereiĭ* acestuĭ scaunŭ, să fie odihniţĭ. Cu înţelepciune aŭ socotitŭ prea sfinţia Sa, ca tóte chrisóvele, cărţĭ de danie, zapise şi alte scrisorĭ trebuincióse ce le are Sfînta Episcopie, pentru stăpânirea moşiilorŭ, şi alte câştigate lucrurĭ, cum şi ale tuturorŭ metóşelorŭ Sfinteĭ Episcopiĭ, să se scrie la condică, ca să se pótă maĭ cu lesnire a se păzi la Sfînta Episcopie, căcĭ din scrisorĭ după vremĭ învechindu-se, şi neputêndu-se a înţelege, saŭ dintru alte întêmplărĭ rĕpuindu-se, dintru care i-se póte pricinui mare stricăciune şi pagubă sfinteĭ case. Intru acéstă vreme aflându-mĕ şi eŭ sluga prea Sfinţieĭ Séle, mi s'aŭ poruncitŭ de către prea Sfinţia Sa prin dumné-luĭ logofĕtulŭ Nicolae alŭ Sfinteĭ Episcopiĭ, ca să scriŭ aceste tóte la condică. După care prea cinstită poruncă, următorŭ fiindŭ, primindŭ dela dumné-luĭ, numitele scrisorĭ, precum le-aŭ aşeḍatŭ la numĕrŭ a fiesce-căruia moşie deosebite, prin cât mi-aŭ fostŭ putinţa m'am nevoitŭ şi le-am scrisŭ, atâtŭ şi unele cărţĭ fiindŭ slovenescĭ le-am tâlcuitŭ. Dar fiindŭ-că slăbiciunea fireĭ ceĭ trupescĭ, care stăpânesce pre totŭ omulŭ, nu m'a lăsatŭ a mĕ arăta vrednicŭ, fără de greşélă, am îndreptatŭ la marginĭ, iarăşĭ cu a mea slovă. Pentru care atâtŭ stĕpânuluĭ meŭ, cât şi altora ce vorŭ cunósce greşalele mele, cu tótă plecăciunea mĕ rogŭ, şi cerŭ iertăciune, căcĭ nu din voie s'aŭ întêmplatŭ, ci din neputinţa firiĭ m'am alunecatŭ în smintélă.»

Fevruarie 10, lét. 1786.

Dionisie Eclisiarchŭ.

Pe fóia 520 a condiceĭ este acéstă a doua notiţă :

«Sciinţă să fie, cum că maĭ la urmă, scriindu-se într'acéstă condică, adică, hrisóve, zapise, daniĭ, şi alte scrisorĭ, pe care scrisorĭ puindu-le la orênduială după curgerea pricineĭ lorŭ, pe une-locurĭ nu s'aŭ ajunsŭ hârtie, a fi din (legătura) condiceĭ, ci s'aŭ maĭ adăogatŭ nisce foĭ, care foĭ se va vedé însemnate tóte cu unŭ numĕrŭ, însemnându-se într'adinsŭ, pentru ca să nu se strice numĕrulŭ celorŭ-lalte foĭ. Decĭ ca să nu fie vre-o bănuială, de către ceĭ ce vorŭ cerceta condica, am însemnatŭ pricina aceluĭ numĕrŭ, întru acéstă deosebită fóie.»

1786, Octombre 10.

Dionisie Eclisiarchŭ.

Iar de la 519 Mitropolitulŭ Grigorie adeveresce în următorulŭ chipŭ autenticitatea documentelorŭ, cuprinse în condică :

Grigorie Milostiiu Bojiiu Archiepiscopŭ şi Mitropolitŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ.

«Acéstă condică s'a făcutŭ, în ḑilele Măriei Sale prea Inălţatuluĭ nostru Domnŭ Iω, Mihaĭ Constantinŭ Suţulŭ Vvd, după hrisóve i zapise, şi scrisorĭ de moşiĭ şi alte acareturĭ ce le are Metóşele Sânteĭ Episcopiĭ Rômnicu, care pentru a-şĭ-avé tótă credinţa, şi a puté sluji în tótă vremea, la orĭ-ce întêmplare de arătare, întocmaĭ cu însuşĭ hrisóvele, şi cărţile după care s'aŭ scosŭ, aŭ făcutŭ cerere către Măria Sa, Sfinţia Sa iubitorulŭ de Dumneḑeŭ, fratele Episcopŭ Kir Filaret, de a se întări cu pecete domnéscă, şi de către Măria Sa s'aŭ orênduitŭ la noĭ, ca să se probăluéscă întâĭ de noĭ. Deci din maĭ înaltă poruncă Măriei Sale, probăluindu-se de noĭ tóte de rîndŭ şi fiindŭ întocmaĭ după cele adevĕrate scrisorĭ, spre încredinţare, amŭ întăritŭ acéstă condică, punêndŭ pecetea nóstră la fiesce-care fóie din josŭ.»

1786, Februarie 29.

Grigorie alŭ Ugr.

Despre *Dionisie Eclesiarchulŭ* a pomenitŭ D. Hasdeu în «Cuvente din Betrânĭ (1).»

Notă la paginile 21 şi 25.

Preţióse informaţiunĭ aflămŭ despre Manole Giani Rosetŭ şi despre evenimentele din urmă ale vieţeĭ luĭ, ca Domnŭ alŭ Moldoveĭ, în minunata carte «'Αθανασίου Κομνηνοῦ 'Υψηλαντου Εκκλησειαστικῶν καὶ πολιτικῶν τῶν εἰς δώδεκα βιϐλιον Η', Θ, καὶ Γ' ἤτοι τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν (1453—1789) (εκ χειρογράφου ἀνεκδότου τῆς ἱερας μονῆς τοῦ Σινᾶ), publicatá de Archim. Germanos, Afthonides Sinaitulŭ în Constantinopole (8^0—1870).

In timpulŭ răsboiuluĭ dintre Turcia şi Rusia, la 1769, boeriĭ moldovenĭ şi muntenĭ dându-se în partea Muscalilorŭ «aflându-se (la Constantinopole) despre intrarea Ruşilorŭ la Iaşĭ şi la Bucurescĭ, Muftiulŭ Osman Mullas dete fetvă de robire a Moldovenilorŭ şi Muntenilorŭ ca necredincioşĭ Turcieĭ.

---

(1) (T. I, pag, 22). Elŭ este «omŭ nu fără cunoscinţe şi cu multă deprindere la cetirea chrisóvelorŭ şi zapiselorŭ.»

«Intre boerii curţeĭ luĭ Ghica se afla şi Manole Serdarulŭ Constantinopoliteanŭ, fiulŭ clericuluĭ Τζαννῆ (de unde: *Giani*). Acesta era Caimacamŭ alŭ Craioveĭ. Acesta aflândŭ cele întêmplate la Bucurescĭ începu a compeţi domnia Munteniei, prin mijlocirea luĭ Vidrio-Valisti-Kapi-Kirani (căruia îĭ promise 100 pungĭ) şi prin mijlocirea luĭ Rusciucli Celebi Aga (căruia totŭ pe atâţia banĭ îĭ promise). Şi dândŭ banĭ şi la cadiiĭ de pe marginea Dunăriĭ, a luatŭ de la dînşiĭ cărţĭ de recomandare că a păzitŭ cu credinţă cele cincĭ judeţe oltene de năvălirea Cazacilorŭ. Aceste cărţĭ fură îndreptate către Vizirulŭ Moldovangi, împreună cu asigurările luĭ Kapi-Kirani şi ale luĭ Celebi-Aga, carĭ adăogaŭ că, daca se va da luĭ Manole domnia, după dorinţa luĭ, boierii vorŭ isgoni pe Muscalĭ din Bucurescĭ (1).

La anulŭ 1770 maĭ citimŭ că Vizirulŭ Moldovangi întru aceste e mazilitŭ şi înlocuitŭ cu Halil-Paşa.

Noulŭ Vizirŭ Halil-Paşa primesce scrisorĭ de la Kapi-Kirani şi de la Celebi-Aga, recomandândŭ din noŭ pe Giani cu asigurare, că daca Manole se va face Domnŭ alŭ Valachieĭ, elŭ va scrie boerilorŭ să gonéscă de acolo pe Ruşĭ şi va fi ascultatŭ. Halil-Paşa avea de gândŭ să facă Domnŭ pe Mateiŭ-Vodă, dar vĕḑêndŭ acéstă făgăduinţă, a chematŭ pe Manole Giani la Babadag, şi auḑindŭ şi din gura acestuia aceleaşĭ făgăduinţe, a povĕţuitŭ pe Manole, şi a poruncitŭ ca elŭ să mérgă cu Rusciucli-Celebi-Aga la Bucurescĭ cu óste şi să îndemne Manole pe boerĭ prin scrisorĭ să isgonéscă pe Muscalĭ, şi să dea ajutorŭ ósteĭ turcescĭ spre realisarea acestuĭ scopŭ. Manole plécă la Rusciuc şi trecêndŭ Dunărea la Giurgiu cu Celebi-Aga şi cu 13.000 de Turcĭ, pornesce spre Bucurescĭ. Pe drumŭ Manole întâlnesce nisce ţĕranĭ şi scrie prin mijlocirea lorŭ boerilorŭ valachĭ îndemnându-ĭ să se unéscă cu óstea turcéscă ca să gonéscă de acolo pe Muscalĭ, făgăduindu-le felŭ de felŭ de recompense, de-lŭ vorŭ asculta, iar la din contră făgăduindu-le pedepsele cele maĭ grozave. Ţĕraniĭ, carĭ se duceaŭ la Bucurescĭ, cu scrisorĭ eraŭ în numĕrŭ de 40 de cărăuşĭ, trecŭ 12 ḑile şi nu vine nicĭ unŭ rĕspunsŭ. Manole Giani, neprimindŭ nicĭ unŭ rĕspunsŭ, plécă cu óstea sa grabnicŭ asupra Bucurescilorŭ.

---

(1) Γνωσθείσης τῆς ἁλώσεως Γιασίου καὶ Βȣκȣρεστίȣ ὁ μȣφτῆς Ὀσμάν-Μȣλλᾶς ἔδωκε φετβᾶν νὰ σκλαβωθȣ̃ν οἱ Βλαχοι καὶ Πογδάνοι ως ἀποστᾶται.

Ἐν τούτοις ὁ Μανόλης Σερδάρης Κωνσταντινȣπολίτης, εἷς τῶν αὐλικῶν ἀρχόντων τοῦ Γκίκα, υἱὸς τοῦ κληρικοῦ Τζανῆ, ἦτον εἰς τὴν Κραϊόβαν καϊμακάμης· οὗτος μαθὼν τὰ γένομελα ἐν Βουκουρεστίῳ, ἤρξατο ζητεῖν τὴν αὐθεντείαν τῆς Βλαχίας μὲ τὸ μέσον τȣ̃ Βίδιν Βαλασὴ Καπὶ-Κιρανῆ (ᾧ τινι ὑπέσχετο καὶ 100 πουγγεῖα,) καὶ τοῦ Ῥȣστζȣκλῆ Τζελεπῆ-αγᾶ, (ᾧ τινι ὑπεσχετο ἄλλα τοσα), καὶ δωροδοκήσας καὶ τοὺς καδῆδες τ'ȣ Παραδȣνάβȣ ἔλαβε παρ' αὐτῶν ἰλάμια τȣ̃ ὅτι ἐφύλαξε τὰ πέντε καδιλίκια τὰ πέραν τȣ̃ Ὄλτȣ ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν Καζάκων .... Ἐστάλθησαν τοίνυν εἰς τὸν Μολδοβαντζῆν τὰ τοιαῦτα ἔγγραφα μὲ τὴν ἐπιβεβαίωσιν τȣ̃ Καπι-κιράνη καὶ Τζελεπῆ-ἀγᾶ, ὅιτινες ἔγραψαν καὶ τὸ, ἀν δοθῇ ἡ αὐθεντεία εἰς τὸν Μανόλην θέλουν διώξει οἱ ἄρχοντες τοὺς Μοσχόβȣς ἀπὸ τὸ Βȣκȣρέστι.

Pe câmpulŭ în faţa mânăstireĭ Văcărescĭ, elŭ întâlnesce unŭ micŭ corpŭ de Ruşĭ. Se încinge o luptă crâncenă, iar o parte de Turcĭ, creḑêndŭ victoria sigură, intră în Bucurescĭ, pe la podulŭ Caliţĭ. Aicĭ însă îĭ întâmpină armata ruséscă din Bucurescĭ, îĭ bate cu desĕvêrşire şi-ĭ fugăresce. Fugariĭ, ajungêndŭ la Văcărescĭ, găsescŭ că aĭ lorŭ se batŭ încă cu corpulŭ rusescŭ.— De fugă şi de ostenélă, îĭ apucă o panică înfricoşată, fugŭ şi se împrăştie în tóte părţile. In zadarŭ Celebi-Aga se cércă să adune şi să îmbărbăteze óstea sa : nimenĭ nu-lŭ ascultă. Neavêndŭ ce face, fuge şi elŭ cu eĭ împreună, ajunge la Giurgiu şi trece fugindŭ la Rusciuc, de unde Celebi-Aga scrie vizirululuĭ Halil-Paşa, că óstea sa neavêndŭ artilerie n'a voitŭ să stea la luptă. Vizirulŭ Halil-Paşa chiamă din noŭ pe Manole Giani la Babadag, îĭ dă firmanŭ să cârmuéscă cele 5 judeţe ale Craioveĭ şi titlulŭ de Vlah-Bei (Domnŭ alŭ Valachieĭ). Din acea ḑi Manole a luatŭ numele de *Manole-Vodă* (1).

Vizirulŭ scrie Sultanuluĭ (ca şi Constantinŭ Vodă Mavrocordatŭ maĭ înainte), că Valachiĭ nu l'aŭ ascultatŭ şi că eĭ s'aŭ unitŭ cu Ruşiĭ. Indată eşi o a doua fetva şi firmanŭ, că Moldoveniĭ şi Munteniĭ să fie robiţĭ cu copiiĭ şi cu femeĭ ca antarţĭ şi hainĭ după care Tătariĭ năvălescŭ peste ţinuturile Moldoveĭ Lăpuşna şi Orheĭ, robescŭ uniĭ din Moldovenĭ, iar Turciĭ de pe malurile Dunăreĭ trecŭ, prindŭ şi ducŭ în robie o mulţime de Muntenĭ. Atuncĭ s'aŭ sculatŭ Mitropoliţiĭ şi boeriĭ Moldoveĭ şi aĭ Valachieĭ şi aŭ mersŭ la Petersburg rugândŭ pe împĕrătésa să-ĭ scape de robiă şi de torturele Turcilorŭ. Aceste sunt, ḑice Ipsilante, fructulŭ seteĭ de domnie a luĭ Manole Giani (Μανόλη Τζαννῆ) (1).

---

(1) De şi învinsŭ la Văcărescĭ de Ruşĭ, Manole căpĕtă de la Vizirŭ firmanŭ să ocârmuéscă cele 5 judeţe ale Craioveĭ şi titulatura de Vlah-Bei. («τὸν δὲ Μανόλην μετοπεφάμενος ὁ βεζίρης εἰς τὸ Παπάδαγ πάλιν τὸν ἔδωκε φερμάνι νὰ διοκῇ τὰ πέντε καδιλίκια τῆς Κραϊόβας τίτλῳ τοῦ Βλάχ—πέη.»)

Din puţinele acte ce cunóscemŭ de la Monole Vodă, s'ar păré că elŭ însuşĭ nu cutéză să pórte titlulŭ vechilorŭ Domnĭ aĭ Munteniei : «*Domnŭ Ugro-Vlahieĭ*» ci îşĭ ḑicea numaĭ „*Manuilŭ Voevodŭ*“ orĭ : «Milost. Boj. Iω Manole Rosetŭ VV. *Господінъ.*» Aşia este în unŭ actŭ din 1770 Aprilie 7 în posesiunea D-neĭ Macedonski, scrisŭ în Craiova şi în cuprinderea următóre :

«**Млӣ. б. Іѡ̃** Manoilŭ Rosetŭ VV. **Господинь Дава̃ гпвдм̃.** De vreme ce Manole Clucerŭ ce a muritŭ, avêndŭ o moşie a luĭ, anume Goescĭĭ Sud Doljŭ, care moşie a fostŭ cumpĕrată de dînsulŭ şi după mórtea luĭ rĕmâindu-ĭ datóre la neguţătoriĭ turcĭ, aceĭ neguţătorĭ aŭ apucatŭ pe Sultana, soţia luĭ, ca să plătéscă baniĭ; dar ea neavêndŭ altă putere cu ce să rĕspunḑă, a vîndutŭ maĭ sus numita moşie Nicăĭ Bogasieruluĭ din Craiova stătătóre. Pentru care moşie a fostŭ maĭ datŭ maĭ multŭ încă 300 leĭ, totŭ pentru datoria Clucerululuĭ Manole. Decĭ ca să pótă stăpâni Nica Bogasierulŭ acéstă numită moşie, îĭ întărimŭ stăpânirea cu acéstă carte a Domnieĭ mele ca să o stăpânéscă cu bună pace atâtŭ de către némulŭ Clucerululuĭ Manole şi alŭ Sultaneĭ soţieĭ luĭ, cât şi de către alţiĭ ce vorŭ ḑice (**зъчє**) că aŭ datorie la Manole Clucerulŭ, fiindŭ-că acéstă moşie a cumpĕrat'o Nica Bogasierulŭ de faţă *aicea* în Craiova cu bună şi odihnită tocmélă şi prin sciuta Domnieĭ mele şi de către nimenĭ nicĭ unŭ felŭ de supĕrare să nu aibă. **Толикѡ писах гвми.**»

Manole Vodă (Giani) cere dela Patriarchulŭ Theodosie să trimită ekdosis spre a rândui pe episcopulŭ Rômniculuĭ Mitropolitŭ alŭ Ungro-Vlahieĭ, fiindŭ-că Mitropolitulŭ Ungro-Vlahieĭ Grigorie se dusese la Petersburg, în deputaţiune la împĕrătésa Ecaterina, cum amŭ ḑisŭ maĭ susŭ. Ekdosis se face; dar Manole Vodă n'a apucatŭ a fi unsŭ de Domnŭ, căcĭ Ruşiĭ venindŭ înapoĭ l'aŭ datŭ afară.

Manole Vodă a fostŭ scrisŭ şi boerilorŭ carĭ fugiseră la Braşovŭ spre a scăpa de robia Turcilorŭ sub protecţiunea Marieĭ Teresa, muma împĕratuluĭ Iosif, a căreĭ apanagiŭ era oraşulŭ Braşovŭ, sfătuindu-ĭ să se întórcă în Bucurescĭ, să se pocăéscă şi să reintre în ascultarea Sultanuluĭ; dar boeriĭ aŭ refusatŭ neîncreḑêndu-se în făgăduinţele luĭ. Manole Vodă Giani primindŭ rĕspunsulŭ de refusŭ alŭ boerilorŭ, le-a confiscatŭ moşiile şi le-a împărţitŭ enicerilorŭ *de la Vidinŭ.*

Generalulŭ Tolstoĭ se răpede contra Bucurescilorŭ; bate cumplitŭ oştirea turcéscă a luĭ Rumeli-Valisi şi Manoli Vodă Giani, lângă podulŭ din faţa mŏnăstireĭ Plumbuita; apoĭ bate corpulŭ luĭ Rumeli-Valisi şi gonesce pe Rumeli-Valisi care se închisese în mânăstirea Văcărescĭ, şi în ḑiua de 6 Novembre se face stăpânŭ alŭ Bucurescilorŭ. Manole Vodă fuge la Craiova.

La sfîrşitulŭ luĭ Decembre unŭ corpŭ de óste ruséscă plécă la Craiova, bate cu desĕvêrşire pe Manole Vodă Giani şi pe aliaţiĭ sĕĭ turcĭ de la Vidinŭ. Manole Vodă fuge şi neputêndŭ trece Dunărea ca să scape la Vidinŭ, fuge în Ardélŭ. Se adaogă, că pe cândŭ Manole Vodă a intratŭ în Bucurescĭ ca unŭ felŭ de Domnŭ, elŭ a scrisŭ la Ţarigradŭ şi a rânduitŭ Capukehaiale ale sale pe Antiohŭ Muruzi, şi pe Bibică, ginerele luĭ Antiohŭ Muruzi şi vĕrŭ alŭ sĕŭ, şi pe Iancu Gerahŭ, fiulŭ Gerahuluĭ Anastasiŭ; dar Sultanulŭ Mustafa n'a vrutŭ să primécă aceste Capukehaiale.

---

(1) Iată cum scrie împĕrătésa Ecaterina luĭ Voltaire, la 18 Februarie **1770**, despre acestŭ Manole Vodă. «Le sultan avait fait un nouvel hospodar *in partibus infidelium*, auquel il avait ordonné d'aller avec une armée innombrable se mettre en possession de Bucarest: il ne trouva que six à sept mille hommes avec lesquels il fut battu, comme il faut, au mois de Janvier, et il pensa être fait prisonnier. La semaine passée j'ai reçu la nouvelle de la prise de Giorgione sur le Danube, et de la défaite d'un corps turc de seize mille hommes sous cette place». (Œuvres de Voltaire, Tom. 51, pag. 347.)

Din Ardélŭ Manole Vodă trecêndŭ Dunărea, s'a dusŭ la Bolgradŭ, și dândŭ scire vizirului Silihtanŭ-Mehmet-pașa despre venirea sa prin Gheorghe Manu, trămisulŭ sĕŭ, fiulŭ medicului Mihailŭ Manu, a primitŭ ordinŭ să stea la Nicopole, unde a și statŭ până la încheerea păceĭ (1).

Note la pagina 25.

Despre neînțelegerile pentru alegere de Domnŭ la Munteni scrie Atanasie Comnenŭ Ipsilante :

«Românii nu se învoiaŭ ca să alégă unŭ domnŭ pămînteanŭ conformŭ cu pronomiile de alegere. Ceĭ maĭ mulțĭ din Moldovenĭ aŭ cerutŭ pe fostulŭ domnŭ, Gr. Al. Ghica, deci și pentru a satisface cererea lorŭ și după stăruințele Regeluĭ Prusieĭ s'a numitŭ domnŭ Alex. Ghica, care se afla captivŭ la Bucurescĭ. Iar în Țéra Românéscă, caimacamulŭ Izet-pașa maĭ cu sémă prin voința, consimțimêntulŭ și îndemnulŭ luĭ Ahmet-Effendi prea influinte pe lângă Sultanŭ, a datŭ domnia dragomanuluĭ Alex. Ionŭ Ipsilante și în loculŭ luĭ a fostŭ făcutŭ dragomanŭ la urdie bĕtrânulŭ Scarlatŭ Caragea, dar după stăruințele luĭ Ahmed Effendi iazigiulŭ s'a numitŭ dragomanŭ alŭ Porțeĭ Constantinŭ Moruzi.

«Aŭ venitŭ în Stambulŭ boerĭ Vlahĭ și Moldovenĭ ca să întăréscă prin *Hatti-șerifŭ* privilegiile acordate patriilorŭ lorŭ în tractatulŭ de pace, și aŭ trasŭ la d. Petersoff, prin care era să se facă *Hatti-șerifulŭ*. Pe aceștĭ dar boerĭ Valahĭ ĭ-a înduplecatŭ S. Pórtă ca să priméscă ca Domnitorŭ alŭ lorŭ pe Alex. Ipsilante, și aŭ rĕspunsŭ cum că-lŭ primescŭ. Atuncĭ s'a trămisŭ la Rumianțoff Vasif Ahmet-Effendi, care i-a înmânatŭ 200 de pungĭ din partea luĭ Alex. Vodă, și astŭ-felŭ s'a înduplecatŭ să-lŭ priméscă ca Domnitorŭ alŭ Vlahieĭ, după dorința boerilorŭ Vlahĭ aflațĭ în Stambulŭ, ḑicêndŭ luĭ Vasif-Effendi că s'a păstratŭ privilegiulŭ alegereĭ, de óre-ce aceștĭ boerĭ exprimă dorința tuturorŭ boerilorŭ din Vlahia.

---

(1) Vedĭ și documente vechĭ diplomatice, Archiva Statuluĭ, Bucurescĭ. 1770—1774, No. 45, 46, 47, 48, 49, (Manole), 50 (Manole) și proclamația luĭ Rumianțovŭ contra luĭ Manole.

Am adusŭ în cursulŭ nostru pentru aniĭ dinainte de 1774, și alte documente relative la Manole Vodă. Intre acele unulŭ din 29 Iulie, 1773, o proclamațiune a luĭ Petru Rumianțovŭ, în traducere română către toțĭ locuitoriĭ Moldoveĭ, Valachieĭ, Basarabieĭ și Banatuluĭ Craiova ca să n'asculte de Manole Vodă, aliatŭ cu Turciĭ. Mitropolitulŭ Grigorie înainta proclamațiunea către protopopulŭ Lazărŭ din Teleormanŭ ca s'o publice în sate.

Vedĭ actulŭ No. 50 din secțiunea diplomatică de la Archiva Statuluĭ.

Vedĭ și celŭ cu No. 49, (1771 Aug. 13) care e originalulŭ rĕspunsŭ alŭ Comiteluĭ Rumianțovŭ către clerŭ și boerĭ asigurându-ĭ de ocrotire cu oștirĭ rusescĭ și să nu crédă sgomotele rĕspândite despre intrarea Turcilorŭ în țéră cu Manole Vodă.

Vedĭ darea de sémă făcută de d. Alex. Papadopolŭ-Calimachŭ despre cartea luĭ Alex. Comnenŭ Ipsilante, în seria II, Tom. II, pe 1889, Analele Academieĭ, pag. 455.

«. . . . . Domnitorulŭ Vlahieĭ Alex. Ipsilante a cerutŭ îndată dela Patriarchulŭ Sofronie St. mŏnăstire din insula Halki, cu hramulŭ St. Fecióre, ḑisă și Kamariotisa, promițêndŭ că are să o doteze și să restaureze casele și chiliile de acolo, carĭ eraŭ aprópe să se ruineze; s'a făcutŭ decĭ unŭ actŭ de către Sinodŭ, scrisŭ pe membrană, prin care s'a datŭ acéstă mŏnăstire în stăpânirea și plenipotența luĭ Alexandru, și după dreptulŭ de succesiune și în plenipotența tuturorŭ descendențilorŭ sĕĭ.» 'Αθανασίου Κομνηνοῦ 'Υψηλάντου 'Εκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν τῶν εἰς δώδεκα βιϐλιον Η' Θ' καὶ Ι' ἤτοι τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν (1453—1789) 8°. Constantinopole 1870.

Anexa la pagina 27.

Alaiulŭ întocmitŭ de însușĭ Alex. Ipsilante, în ajunulŭ intrăreĭ séle solemne în Bucurescĭ la 3 Februarie 1775, cum și alaiulŭ Dómneĭ séle, sunt din cele maĭ vechĭ ce cunóscemŭ. Amŭ aflatŭ unele în o condică domnéscă a domnieĭ luĭ Alexandru Ipsilante ce se conservă la Archiva Statuluĭ.

Acéstă condică, ca și tóte cele următóre sunt scrise *in-folio,* pe hârtie ordinară grósă, tricapelă. Cea din condicele următóre pare fabricată chiar în țéră la fabricele întocmite de Lazărŭ vameșulŭ. Conservarea acestorŭ condicĭ este cam próstă.

Cond. No. I, începe cu tarifulŭ vamalŭ întocmitŭ în 1775, după tarifulŭ din 1767 întocmitŭ de Alex. Scarlatŭ Ghica. Codicele cuprinde documente din 1775—1782 și cuprinde 126 file scrise.

Cond. No. II, cuprinde 153 file, numerotate în 1839 de comisiunea documentală. Aceste sunt acte din 1775—1776.

Condicele III, IV, cuprindŭ anaforale și maĭ multe acte de afacerĭ particulare.

In cond. No. II, este alaiulŭ obicĭnuitŭ alŭ Domnitoruluĭ (pag. 36—41) şi alŭ Dómneĭ la ocasiunea eşireĭ întru întêmpinare a unuĭ *solŭ* rusescŭ, Repnin, care mergea la Constantinopole. Dămŭ aci, avêndŭ a maĭ da ceva maĭ departe şi altele, alaiurile tipice:

Alaiulŭ la intrarea luĭ Ipsilante. 3 Februarie, 1775.

Inainte stégulŭ catanelorŭ de ţéră, cu căpitaniĭ şi tóte catanele armaţĭ şi călărĭ.

După aceştia urméză tóte isnafurile ce sunt sub Aga, călărĭ, şi apoĭ polcovniculŭ podurilorŭ cu toţĭ podariĭ înainte puşĭ în douĕ şirurĭ pe josŭ şi cu securele pe umere.

Toţĭ Polcovniciĭ Agieĭ călărĭ şi armaţĭ.

Vel Căpitanulŭ cazacilorŭ pămîntenĭ armatŭ şi cu stégulŭ sĕŭ.

Talpoşiĭ dorobănţescĭ cu chiverile, pe josŭ, cu stégulŭ lorŭ, şi cu musica lorŭ.

Căpitanulŭ de dorobanţĭ călare cu zapciiĭ sĕĭ înainte, cu câţĭ-va din brésla Armenilorŭ, şi cu stégulŭ sĕŭ.

Cazaciĭ de agie, pe josŭ, cu musica lorŭ.

Vênătoriĭ asemenea, cu unŭ edecŭ alŭ Agăĭ.

Căpitaniĭ de Agie armaţĭ, îmbrăcaţĭ cu capoturĭ şi călărĭ.

Ceauşulŭ Agieĭ cu Polcovniculŭ de Târgovişte.

Polcovniculŭ vênătorilorŭ cu Logofĕtulŭ Agieĭ.

Aga, pe calŭ frumosŭ împodobitŭ, cu căciulă de samurŭ şi cu contăşŭ.

Stegarulŭ cu stégulŭ Agieĭ, cu mulţĭ călărĭ pe lângă elŭ, ţiindŭ prapure.

Ispravniculŭ de oraşŭ cu aĭ sĕĭ.

Brésla Spătărieĭ.

Baş-Beşléga cu toţĭ neferiĭ sĕĭ armaţĭ şi călărĭ.

Călăraşiĭ, spătăreiĭ cu zapciiĭ lorŭ, călărĭ totŭ câte doĭ.

Deliĭ şi tufecciĭ cu odobaşiĭ lorŭ.

Vel Căpitanulŭ menzilurilorŭ — cu Polcovniculŭ Spătărieĭ şi Postelniculŭ celŭ mare.

Lefegiĭ călărĭ cu stégulŭ lorŭ.

Vel Căpitanulŭ de lefegiĭ cu zapciiĭ sĕĭ.

Buciuculŭ (jumĕtate de toiŭ) spătărieĭ cu tobă şi trâmbiţă deosebită, şi scutelniciĭ Spătărieĭ armaţĭ.

Poteraşiĭ toţĭ armaţĭ, călărĭ, cu haine verḑĭ deschise, cu funde la baretele lorŭ din capŭ, şi cu musica lorŭ.

Scimeniĭ armaţĭ, cu haine roşiĭ, cu funde galbene la barete, cu stégulŭ mare, cu musică, şi două edecurĭ ale Spătaruluĭ.

Căpitaniĭ de Spătărie călărĭ, armaţĭ, cu barete şi capoturĭ roşiĭ.

Polcovniculŭ de potiră, cu céuşulŭ Spătărieĭ.

» » scimenĭ, cu acela de vênĕtorĭ.

Logofĕtulŭ Spătărieĭ, cu baş-bulucbaşa.

Spătarulŭ celŭ mare.

Stegarulŭ cu stégulŭ, lefegiĭ cu prapurile şi cu musicele lorŭ.

Zapciiĭ de Divanŭ.

Aprodiĭ vătăşieĭ şi aĭ céuşieĭ, şi toţĭ copiiĭ din casă aĭ vătăşieĭ Divanuluĭ şi aĭ vătăşieĭ păhărniceilorŭ.

Vătafulŭ de visterie Vătafulŭ de păhărniceĭ.

Vătafulŭ de aprodĭ, şi Céuşulŭ de aprodĭ.

Bréslа portărieĭ.

Portăreiĭ pe josŭ cu stégurile lorŭ în şirŭ.

Portarulŭ alŭ doilea, Şi alŭ treilea

Portarulŭ celŭ mare.

Neguţătoriĭ pămîntenĭ călărĭ.

» de companie călărĭ.

Starostele de neguţătorĭ.

Lipcaniĭ călărĭ câte doĭ cu capiĭ lorŭ.

Şi toţĭ boeriĭ pămîntenĭ călărĭ câte doĭ, după haracterulŭ lorŭ, dela Clucerulŭ de Arie până la Banulŭ celŭ mare (1).

Brésla Armăşieĭ.

Armăşeiĭ şi Puşcaşiĭ pe josŭ câte doĭ.

Armaşulŭ II cu Armaşulŭ III.

Armaşulŭ celŭ mare.

Toţĭ lăutariĭ pămîntenĭ.

Musica europeană.

Stégurile Domnescĭ.

Trâmbiţele·

---

(1) Boeriĭ de starea ântâia pórtă căciulĭ de samurŭ; iar ceĭ de starea doua conteşe şi căciulĭ 'nalte şi rotunde.

Tuiurile.
Iurucŭ-baeraculŭ.
Sacagiiĭ după orînduială cu sacalele.
Salahoriĭ cămărăşieĭ, pe josŭ, cu bastónele în mână.
Edecurile Domnescĭ, trase câte doĭ după orînduială.

Comisulŭ II		cu Comisulŭ III
Călăraşiĭ		cu Lipcaniĭ
Vistierulŭ III		cu Postelniculŭ III
Logofĕtulŭ III		cu Logofĕtulŭ III
Logofĕtulŭ II		cu Logofĕtulŭ II
Pitarulŭ celŭ mare		cu Postelniculŭ II
Unŭ mare Clucerŭ		cu unŭ mare Căminarŭ
	Beizadelele	
Schiemni-agasi		cu Divan-efendisi
Unŭ céuşŭ împĕrătescŭ		cu altŭ céuşŭ
Unŭ checeliŭ împĕrătescŭ		cu unŭ altŭ checeliŭ
	Iuzbaşa	
Treĭ satiraşĭ		şi treĭ satiraşĭ
	Iamaciĭ, Mataragiĭ	
	Mataragi-başa	
	Alaĭ-céuşlarŭ (1)	
Fustaşĭ		şi iar Fustaşĭ
5 căpitanĭ de Spătărie		5 căpitanĭ de Spătărie.
Orta-cusacŭ cu Tabla-başa, (calulŭ domnescŭ)		şi Orta-cusacŭ.
	Iamaciĭ luĭ Saraci-başa.	
	Saraci-başa	
Icĭ-oglandarŭ		Ceauşlarĭ.
	Douĭ Cavaşĭ.	
	Douĭ Has-ahîrliĭ împĕrătescĭ.	
Deli-başa		Giuler-agasi
Baş-ciohodarulŭ		Tufecci-başa.
	Ciohodarĭ pedeştri.	
Unŭ peicŭ împĕrătescŭ		Altŭ peicŭ.
Ciohodarĭ	**Domnulŭ.**	Ciohodarĭ
Tufecciĭ		Tufecciĭ.
Spătarulŭ II cu sabia şi topuzulŭ		Vătafulŭ de Divanŭ cu săgéta şi cucura

---

(1) Aceştia ţinŭ în mână ridicate în sus nisce cârje micĭ cu capete, clopoţeĭ şi lănţişóre de argintŭ carĭ se chiamă ţuene.

Stégulŭ Domnescŭ cu S-ţiĭ Constantinŭ şi Elena (1) şi cu sânta cruce de o parte, iar de alta marca Domnéscă.

Sangéculŭ împĕrătescŭ.

Copiiĭ din casă cu prapurele împrejurŭ.

Cămăraşulŭ celŭ mare	Grămăticulŭ celŭ mare
Ispravniculŭ de curte	Cupariulŭ
Cafegi-başa	Ici-Ciohodarulŭ

şi toţĭ servitoriĭ şi edecliiĭ Domnuluĭ.

In fine Meterhanéua pe josŭ.

Iată şi alaiulŭ Dómneĭ (2):

100 seimenĭ Polcovnicescĭ, înainte călărĭ.
100 » Buciucŭ-Başescĭ, asemenea.

Ceauşulŭ Spătărieĭ.	Ceauşulŭ Aga.
Polcovniculŭ poduluĭ.	Polcovniculŭ cioclilorŭ.
» seimenilorŭ.	» vînătorilorŭ.
Unŭ Bulucŭ-Başa	Polcov. de oraşŭ.
Vel Căpitanŭ de menzilurĭ.	Vel Căpitanŭ de lefegiĭ.
Comisulŭ III.	Armaşulŭ III.
Postelniculŭ III.	Armaşulŭ II.
Vorniculŭ haremuluĭ.	Căpitanŭ de dorobanţĭ.
Grămăticulŭ II.	Comisulŭ II.
Logofĕtulŭ III.	Postelniculŭ II.

Doĭ foştĭ serdarĭ.

Unŭ fostŭ spătarŭ.	Armaşulŭ celŭ mare.

50 Nemţĭ de Pórtă, pe josŭ, în hainele lorŭ.
12 tustaşĭ de haremŭ cu iuzbaşa lorŭ.
8 Căpitanĭ (4 din seimeniĭ spătărescĭ şi 4 din aĭ Ageĭ) pe josŭ şi înarmaţĭ.
10 Ciohodarĭ în jurulŭ careteĭ Dómneĭ de amêndouĕ părţile.

Careta cu 6 telegarĭ

6 Ciohodarĭ pe lângă careta domniţelorŭ.
Urméză apoĭ caretele cocónelorŭ cele marĭ după trépta boerieĭ soţilorŭ lorŭ.

---

(1) Este erόre: nu S-ţiĭ Constantinŭ şi Elena, ci marca Novae Plantationis. Vedĭ studiulŭ nostru despre armele muntene.

(2) După Fotino (T. III, tr. Sion).

Anexa la pagina 28. (N. V.)

Firmanulŭ luĭ Sultanŭ Hamit, împĕratulŭ Ţarigraduluĭ, ce s'aŭ trămisŭ după încheerea păciĭ, la ceĭ de la Diĭ până la Brăila, ce se află pe lângă Dunăre: Veziru, Cadiĭ, Naipĭ, Zabiţiĭ Enicerilorŭ, şi la Aianĭ i Voevoḑĭ, şi la Domnulŭ ţĕriĭ Românescĭ, Alexandru Ypsilantŭ Voevodŭ.

Pămîntulŭ ţĕreĭ Românescĭ fiindŭ-că este chelerŭ alŭ împĕrăţieĭ mele, osebitŭ că este trebuinţă ca să se păzéscă şi să se ocrotéscă săraciĭ raelele mele de orĭ-ce răpirĭ şi strâmbătăţĭ, de vreme ce s'aŭ călcatŭ cu prăpădenie şi s'aŭ risipitŭ locuitoriĭ aceştiĭ maĭ sus ḑise ţĕrĭ, cu pricina acestuĭ de atâţĭa anĭ următorŭ răsboiŭ, şi osebitŭ că este hotărîre şi împĕrătésca mea poruncă, ca să se tragă, şi să se săluşluéscă raelele cele risipite la lăcaşurile lorŭ, rădicându-se frica şi gróza d'asupra lorŭ, şi câştigându-şĭ liniştea lorŭ, viindŭ la odihna stăreĭ lorŭ. Iaste acésta şi scrisŭ la cele despre amêndouĕ părţile date adeveritóre scrisorĭ, adică Ahtecamele, care cuprindŭ tocmelele cele cu frumósă orênduélă, şi ispravă ce s'aŭ făcutŭ, între împĕrăţia nóstră şi a Ruşilorŭ (vecĭnică pace,) şi la pricina întórcereĭ ţĕrilorŭ, adică a ţĕreĭ Românescĭ şi Moldoviĭ spre partea Impĕrăţiĭ mele, cum-că Impĕrăţia Ruséscă, să aibă a întórce la Impĕrăţia mea, pămînturile ţĕreĭ Românescĭ şi Moldoveĭ şi tóte cetăţile, oraşele, têrgurile şi satele, cu tóte lucrurile ce se vorŭ găsi într'însele. Către acésta este şi scrisŭ la cele maĭ de sus ḑise tocmelĭ, cum-că locuitoriĭ acestorŭ maĭ de sus ḑise ţĕrĭ, orĭ de ce tréptă, stare, numire şi familie vorŭ fi, fără osebire, cu vecĭnică nepomenire, să se ierte, şi în vecĭ să fie uĭtate tóte ale lorŭ greşale, împreună cu tóte faptele lorŭ, ce se vorŭ fi arĕtatŭ cu bănuélă şi împotrivă, la pricina împĕrătesciĭ mele mărimĭ; şi să se întemeeze la dregătoriile şi paelele lorŭ, şi la cele maĭ dinainte ale lorŭ avuturĭ şi stărĭ, şi să se întórcă la avuturile şi moşiile care aŭ avutŭ, maĭ nainte de răsboiulŭ acesta. De acésta, fiindŭ-că este şi împĕrătésca mea voinţă, atâtŭ păzirea tocmelilorŭ păciĭ, câtŭ şi ocrotéla raelelorŭ ţĕriĭ Românescĭ şi Moldoviĭ, de răpirĭ şi strîmbătăţĭ; şi cu tóte că şi maĭ nainte, s'aŭ datŭ împĕrătesculŭ meŭ ştraşnicŭ fermanŭ, către ceĭ ce se află pe lângă Dunăre: Cadiĭ, Naipĭ, Aghianĭ şi Zabiţĭ, ca să nu se dea voĭe de a intra în pămîntulŭ ţĕreĭ Românescĭ şi Moldoviĭ, fiesce-care din ceĭ care se află pe lângă marginea Dunăriĭ; şi pe la serhaturĭ şi casabale, şi câţĭ se vorŭ înpizmui, şi vorŭ sta cu împotrivirĭ, să se pedepséscă cu marafetulŭ Zabiţilorŭ lorŭ, dar aŭ ajunsŭ la auḑulŭ împĕrăţieĭ mele, cum-că într'acéstă vreme, uniĭ pentru câştigŭ, şi pentru ca să-şĭ facă pisma şi rĕutatea lorŭ, aŭ trecutŭ în ţĕra Românéscă, şi aŭ supĕratŭ pe boerĭ şi pe raele, şi găsindŭ pricină: cum-că în cutare vreme a răsboiuluĭ aŭ făcutŭ *iată ce,* şi *iată ce*; şi aŭ îndrăsnitŭ a îngrozi inimile pămîntenilorŭ, şi a se aduce împotrivitorĭ la tocmelile păciĭ. Decĭ de vreme că este hotărîre, şi împărătésca mea voinţă, ca să se oprésca şi să se isgonéscă aceĭ făcĕtorĭ de rele, şi să nu aibă voĭe de a intra în ţéra Românéscă, nimenĭ de la serhaturile saŭ ţinuturile de peste Dunăre, orĭ-cine ar fi, şi urmându-se după tocmelele păciĭ, să nu se aducă aminte cele de maĭ nainte fapte ale raieleĭ ţĕreĭ Românescĭ, nicĭ să se bântuéscă, séŭ să se supere.

Pentru acésta s'aŭ datŭ acéstă împĕrătéscă a mea porumcă, ca voĭ ceĭ de maĭ sus ḑişĭ, vezirĭ, molale, zabiţiĭ enicerilorŭ şi Voivoḑiĭ, după ce veţĭ înţelege: cum-că s'aŭ iertatŭ cu desĕvêrşită iertăciune tóte faptele raielelorŭ ţĕriĭ Românescĭ şi Moldoveĭ, ce s'aŭ întêmplatŭ la curgerea acestuĭ răsboiŭ, să nu socotiţĭ cu cale, de a lăsa să trécă şi să intre în ţéra Românéscă, nimenĭ din locuitoriĭ de pe lângă Dunăre, şi din agale i bairactarĭ şi alţĭ neferĭ, de a bântui şi a supĕra pe boerĭ şi pe raele, aducêndu-le aminte cele trecute ale lorŭ fapte şi pe aceĭ ce vorŭ îndrăsni a face împotriva firmanuluĭ şi împotriva tocmelilorŭ păciĭ, îndată să-ĭ prindeţĭ şi să-ĭ închideţĭ, şi cu marafetulŭ zabiţilorŭ lorŭ, să-ĭ pedepsiţĭ, şi să vĕ nevoiţĭ cu toţiĭ, spre împlinirea înalteĭ nóstre poruncĭ; şi copia acestuĭ înaltŭ împĕrătescŭ firmanŭ să o faceţĭ caidŭ, adică să o treceţĭ la condicile mehchemelelorŭ, şi ţiindŭ acestŭ nizamŭ, de apurerea să vĕ feriţĭ cu mare frică, de a nu face pornire împotrivă. Decĭ acéstă poruncă s'aŭ trămisŭ cu (. . . . . . .) ci fiindŭ fără de îndoială, cum-că ceĭ maĭ de sus ḑişĭ făcĕtoriĭ de rele ómenĭ, intrândŭ în ţéra Românéscă, şi aducêndŭ aminte boerilorŭ şi raelelorŭ mele, cele trecute ale lorŭ greşelĭ, şi supĕrândŭ pe locuitoriĭ raele, vorŭ fi pricinuitorĭ de a spăîmînta pe raelele cele care sunt a se sălăşlui, şi a strica nizamulŭ ţĕreĭ, şi fiindŭ-că este împĕrătésca mea hotărîtă voinţă, de acestŭ felŭ de zăticnirĭ, şi pedépsa, cazna acelorŭ nesupuşĭ, de va ajunge la auḑulŭ împĕrăţieĭ mele, cum-că din nesilinţa şi trecerea cu vederea a cuĭ-vaşĭ din voĭ, va intra cine-vaşĭ din ceĭ de pe lângă Dunăre, înlăuntru în ţéra Românéscă, şi cum că aŭ speriatŭ şi aŭ supĕratŭ pe boerĭ şi pe raelele mele, să sciţĭ, că fără a se da ascultare de îndreptare veţĭ cădé la straşnică şi grea pedépsă. Ci lăsându-vĕ dar, de lăsarea şi trecerea cu vederea, să vĕ nevoiţĭ de a face pe uniĭ ca aceştia, după cum se cuvine, si să faceţĭ caidŭ, trecêndŭ la condicile mehchemelelorŭ, acestŭ împĕrătescŭ alŭ meŭ firmanŭ, şi să lăsaţĭ pe celŭ adevĕratŭ firmanŭ, la celŭ de acum Domnŭ alŭ ţĕreĭ Românescĭ, şi să prindeţĭ pe ceĭ carĭ vorŭ îndrăsni a face împotriva împĕrătesceĭ mele poruncĭ, pedepsindu-ĭ cu marafetulŭ zabiţilorŭ, lorŭ. Şi iar celŭ maĭ de susŭ ḑisŭ Domnŭ alŭ ţĕreĭ Românescĭ, sciindŭ că s'a datŭ împĕrătésca mea poruncă, că cele trecute fapte ale boerilorŭ ţĕreĭ Românescĭ din vremea răsboiuluĭ, s'aŭ iertatŭ de către împĕrăţia mea cu desĕvêrşitŭ, şi este împĕrătésca mea voinţă ca să se afle păziţĭ, sub aripele împĕrătesceĭ mele milĭ, şi sub umbra liniştireĭ, şi este împĕrătéscă nădejde cum că tu veĭ arĕta și fiesce-ce nevoință și credinciósă slujbă de a îmmulți pe pămîntenĭ, după ce veĭ face să înțelégă coprinderea acestuĭ împĕrătescŭ alŭ meŭ firmanŭ, boeriĭ și raelele țĕriĭ Românescĭ, și după ce veĭ trage și veĭ sălășlui pe ceĭ risipițĭ, la cele vechĭ ale lorŭ locașurĭ, și îĭ veĭ face să înțelégă cum-că vorŭ fi sub acoperămîntulŭ, ocrotéla și mila împĕrățieĭ mele, să facĭ caidŭ la serhaturĭ și ținuturile ce dă peste Dunăre acestŭ împĕrătescŭ alŭ meŭ firmanŭ, și celŭ adevĕratŭ îlŭ veĭ păzi la mâna ta și să însciințezĭ îndată la milostivnica mea Pórtă.

1774, Noembre 14.

Hatișerifŭ alŭ prea puterniculuĭ împĕratŭ Sultanŭ Hamidŭ care s'aŭ datŭ prin rugăciunea obștieĭ, ce s'aŭ trămisŭ, cu deputațiĭ dumné-luĭ Paharniculŭ Stanŭ Jiénalŭ, și dumné-luĭ Medelniceriŭ Dumitrache, prin recomandația prea înălțatuluĭ Feld-mareșalŭ, Petru Romanțovŭ: către pré slăvitulŭ pragŭ alŭ împĕrățieĭ, îndată după încheerea păceĭ între împĕrăția ruséscă și între Pórta otomănéscă. Acea după întâiŭ domnie a Mărieĭ Séle Alexandru Voevodŭ, V. Ypsilantŭ.

Loculŭ turaliĭ. — După cum se coprinde așĭa să se urmeze.

Lauda celorŭ maĭ aleșĭ Domnĭ din némulŭ Mesieĭ, Celŭ de acum Domnŭ alŭ țĕreĭ românescĭ, Alexandre, bune să-țĭ fie sĕvîrșiturile. Ajungêndu-țĭ acéstă înaltă a nóstră împĕrătéscă poruncă, în șcire să-țĭ fie, că sosindŭ acéstă dată la piciórele împĕrătesculuĭ nostru Scaunŭ, cele două Mahzarurĭ, carele despre partea Mitropolituluĭ, Episcopilorŭ, Arhimandrițilorŭ, egumenilorŭ și a tuturorŭ boerilorŭ și a boerenașilorŭ și a căpitanilorŭ, și acelorașĭ locuitorĭ aĭ Valahieĭ. Prin mâna a doĭ boerĭ s'aŭ adusŭ la împĕrătesculŭ nostru pragŭ, la acéstă ocrotire a însășĭ stăpânitóreĭ nóstre mărirĭ, și făcêndu-se arĕtate și cunoscute coprinderile lorŭ, și anaforalele și cererile și rugăciunile, ce prin graiŭ aŭ făcutŭ numițiĭ boerĭ la împĕrăția nóstră, fiindŭ cu dinadinsulŭ cererĭ de mână și de milostivire, și de îndemnare spre milosirdie, și facere de bine. Pentru ca să fie arĕtate, și cădute la locuitoriĭ numiteĭ țĕrĭ, înaltele împĕrătescile nóstre milĭ, ce s'aŭ datŭ pentru rugăciunile ce aŭ făcutŭ, și pentru ca să se publicariséscă, și să se facă sciută la dînșiĭ, cum că în totŭ chipulŭ și de-a-pururea vorŭ fi supt acoperemîntulŭ și ocrotirea împĕrătesciĭ nóstre umbre, ceĭ cu îndestulare, fiesce-care se însemnéză, și se numesce întru acestŭ alŭ nostru împĕrătescŭ Firmanŭ, și la toțĭ de obște se arétă:

De vreme ce pămînturile Valahieĭ și Moldavieĭ, sunt Chelerŭ ale înalteĭ nóstre împĕrățiĭ, și fiindŭ-că fórte trebuinciósă mângâierea, ocrotirea, diafendefsisŭ și însălășluirea ale numitelorŭ țĕrĭ, și repaosulŭ și odihna a locuitorilorŭ raiale, de osebitŭ că de la o vreme încóce, numitele țĕrĭ se pustia, și se prăpădia şi raialele se supĕra, şi se împrăştia, din pricinile celorŭ grabnice şi dese şi preste obiceiŭ schimbărĭ de Domnĭ, şi acum în vremea răsboiuluĭ, fiindŭ-că s'aŭ călcatŭ ţéra şi s'aŭ prăpăditŭ, şi voinţa împărăţieĭ nóstre fiindŭ-că este în totŭ chipulŭ, şi la împărătésca nóstră dreptate şi milostivire este trebuinciósă îndestularea şi bună tocmélă a stăriĭ lorŭ, şi mângâerea şi ocrotirea, şi odihna, şi răpaosulŭ raialelorŭ şi pentru ca să fie numitele ţĕreĭ bine tocmite, cu orânduială, şi bună curgere, şi pentru ca să dobândéscă locuitoriĭ raiale, carĭ sunt, zidirile luĭ Dumneḑeŭ, rĕpaosŭ şi odihnă, şi să-şĭ afle pofta lorŭ, afară din plata orânduituluĭ haraciŭ, avaeturile, cu dumielele, şi cele cu nume de ubudietŭ, şi geiize, şi multele şi puţine chieltuelĭ ce se da maĭ naintea răsboiuluĭ, s'aŭ opritŭ şi de totŭ s'aŭ rădicatŭ.

Intemeiarea şi întărirea domniilorŭ fiindŭ cea desăvêrşitŭ pricinuire a îndestulăriĭ uneĭ ţĕrĭ şi a liniştiĭ raialelorŭ, s'aŭ datŭ Nizamŭ cu hotărîre, ca Domniĭ până nu vorŭ face vre-o vină adevĕrată şi vĕḑutŭ, cum că ar fi trebuinţă de a li se urma mazilie, şi până nu se va face acéstă vină cunoscută, şi arĕtată şi de obşte înfăţişată, nicĭ într'unŭ chipŭ să nu se maziléscă, care acestŭ bunŭ nizamŭ, fiindŭ-că s'aŭ aşeḑatŭ, şi s'aŭ tocmitŭ după Sindisesŭ şi aşeḑĕmînturile ce s'aŭ legatŭ între amêndouĕ împĕrăţiile, pentru ca să se păzéscă pururea întemeiată şi nestrămutată, fără de a nu se face vre-o schimbare, şi mutare, şi pentru ca să fie odihniţĭ şi mulţămiţĭ lăcuitoriĭ raiale aĭ acestorŭ locurĭ, şi domniĭ odihniţĭ, neturburaţĭ şi întăriţĭ, fiindŭ împĕrătésca nóstră voinţă ca să li să dea lorŭ beratŭ straşnicŭ şi împodobitŭ cu hatişerifulŭ nostru, plinŭ de milostivire, după înălţatulŭ împĕrătesculŭ nostru hatihumaium ce s'aŭ datŭ, s'aŭ datŭ în mânile numiţilorŭ domnĭ, cele de multŭ preţŭ şi de mărire vrednice beraturĭ, împodobite cu celŭ plinŭ de milă hatişerifulŭ nostru, ca să se păzéscă numitele aşeḑĕmînturĭ şi şi aibă întărirea lorŭ vecĭnică.

După cea din sineşĭ urnită firéscă milostivire şi împĕrătéscă milă, raialele Valahieĭ în doĭ anĭ odată să plătéscă, şi să dea haraciulŭ lorŭ celŭ orânduitŭ la împĕrătésca nóstră hazna, prin mijloculŭ Boiariuluĭ ce se va orândui. Şi ţéra rumânéscă de vreme ce este unŭ locŭ, care din pricina războiuluĭ aŭ vĕḑutŭ pagube, aŭ suferitŭ pustiire, numĕrândŭ de la ḑiua a patruspreḑece a luĭ gemasiul evelŭ, a vălétuluĭ 1188, întru care vreme s'aŭ făcutŭ schimbarea scrisorilorŭ celorŭ cu aşeḑĕmîntŭ ce sunt cuprinḑĕtóre de pacea ce s'aŭ legatŭ între amêndouĕ împĕrăţiile, raelele Valachieĭ până se vorŭ săvârşi doĭ anĭ s'aŭ ertatŭ de haraciŭ, şi de alte cererĭ. La acéstă pricină, împĕrătésca nóstră priinţă fiindŭ-că este pentru milostivire către săraciĭ raele, şi pentru îndestularea ţĕriĭ, după celŭ maĭ sus ḑisŭ sorocŭ de doĭ anĭ, precum s'aŭ numitŭ haraciulŭ ce se va orândui cu cea de săvêrşitŭ milă, şi milostivire, după aşeḑĕmînturile ahtinameliĭ să-lŭ aducă în fiesce care doĭ anĭ odată Boiariulŭ ce se va trimite de către Domnŭ, şi să se facă teslimŭ.

Pentru socotelele lorŭ cele vechĭ, orĭ în ce feliŭ vorŭ fi, séŭ prin banĭ, adecă, séŭ și printr'altŭ mijlocŭ, nicĭ unŭ lucru să nu să împlinéscă.

Când se vorŭ întêmpla pricinĭ între turcĭ cu raele, și între raele, Domnulŭ țĕriĭ rumânescĭ să cerceteze pre pârâștĭ și pre celŭ pârâtŭ, după dreptate și să-ĭ îndrepteze.

La pricinile ce se vorŭ întâmpla între turcĭ cu raele, celŭ ce va fi lângă Domnŭ, Divanŭ Kiatâbi, și alțĭ turcĭ, să-ĭ întocméscă, și să stea să mijlocéscă, ca să curme pricinile, iară vre-o pricină ce nu se va puté curma cu mijloculŭ turcilorŭ, și cu rămășagulŭ mijlocitorilorŭ, și se va arĕta cum că scoposulŭ este numaĭ pentru ca să păgubéscă, și să vatăme pre săraca raea cu pârĭ mincinóse, pentru acestŭ feliŭ de pârĭ mincinóse și înprotiva legiĭ, să nu se supere și să nu se păgubéscă raialele ; iarŭ cândŭ pâra ce cu mijloculŭ turcilorŭ și cu rămășagulŭ mijlocitorilorŭ, nu va lua săvêrșire, ci încă va cădé în legătura greutățiĭ, să se caute pâra înaintea Kadiiuluĭ de la Giurgiuvŭ, și să se isprăvéscă, și Kadiĭ de la Giurgiuvŭ acestŭ feliŭ de pârĭ ce se vorŭ rândui la dînșiĭ, căutându-le cu cea desăvêrșită dreptate, fără a nu găsi cu cale nicĭ o faptă împrotiva legiĭ ceĭ curate, cu orĭ-ce feliŭ de mijlocŭ să isprăvéscă dreptatea, și să se feréscă de a supĕra pe săraca raia, și raelele Valahieĭ să nu se supere cu ihzariŭ la altă parte, fiindŭ-că de la pârĭ de moștenire, și de clironomiĭ de averĭ, mărturia cutăruia raia este priimită înprotiva cutăruia turcŭ, iar la alte pârĭ ce sunt afară de moștenire și de clironomie, mărturia raialelorŭ nu este priimită înprotiva cutăruia turcŭ ; după aceste curate fetfale, ce s'aŭ datŭ așĭa se va urma.

Din ascherliĭ și alțĭ câțĭ vorŭ face vinĭ și greșelĭ, în lăuntru în Valahia, să se trimiță la politiile ce vorŭ fi aprópe în hotarŭ, și să se pedepséscă, și să se înțelepțéscă cu marafetulŭ zabițilorŭ.

Măcarŭ că s'aŭ datŭ multe marĭ poruncĭ ca să se depărteze și să se gonéscă din Valahia uniĭ din locuitoriĭ din cetățile de la hotarŭ, și de prin județele ce sunt în préjma Dunăriĭ, carĭ înprotiva celuĭ de de multŭ datŭ Nizamŭ, fără de voĭe intrândŭ în Valahia și făcêndŭ pricinĭ între dînșiĭ omoraŭ unulŭ pre altulŭ, și apoĭ cerêndŭ Dietă, séŭ prețŭ de sânge, și cu aflărĭ de pârĭ mincinóse, cerea lucrurĭ, banĭ și vătĕma pre săraca raia a Valahieĭ, și pentru ca să se surpe și să se strice după Nizamulŭ celŭ maĭ nainte datŭ, Kâșlalele ce zidise și locurile ce cuprinsese, în lăuntrulŭ Valahieĭ, măcarŭ că s'aŭ datŭ poruncĭ ca să fie oprițĭ a sĕ învârteji acestŭ feliŭ de făcĕtorĭ de rele, și netrebnicĭ ómenĭ, căcĭ este urmatŭ, cum că póte vorŭ gândi aceștĭ becisnicĭ ca să maĭ intre o-dată în Valahia: De vreme ce este scrisŭ la cele maĭ de nainte date împĕrătescĭ poruncĭ, carele cuprindea ca să nu maĭ între nimenea în Valachia dupre la hotarele din prejurŭ, afară din uniĭ orânduițĭ și numĕrațĭ negutătorĭ, carĭ și aceștia să ia teșcherea de voĭe de la Zabițiĭ lorŭ, care arĕtându-o la Domnŭ, şi la vechilulŭ sĕŭ, iarăşĭ să ia teşcherea de voĭe, séŭ de la Domnŭ, séŭ de la vechilulŭ sĕŭ. Şi la judeţele ce vorŭ merge, să nu dobândéscă sălăşluirĭ şi cuprinsurĭ, să nu samene, să nu secere, nicĭ să supere pe raiale, nicĭ să dea selimŭ accésâ, adecă banĭ arvunitorĭ. Aceste tóte maĭ sus ḑise pricinĭ, cum că se vorŭ păzi nestrămutatŭ, este la toţĭ cunoscutŭ şi sciutŭ. Şi pentru asemene mincinóse pârĭ, nu se dă voĭe, nicĭ se găsesce a fi cu cale, ca să pótă vătăma pre săraca raia a ţĕriĭ rumânescĭ. Nicĭ Veziriĭ, nicĭ zabitaniĭ, nicĭ judecătoriĭ, ca să orânduiască mumbaşirĭ în pămîntulŭ Valachieĭ, pentru pricinĭ.

Şi pămînturile şi moşiile ce dintru începutŭ fiindŭ mŏnăstirescĭ şi ale altorŭ Românĭ, şi pre urmă fără de dreptate s'aŭ răpitŭ, şi se numescŭ încă cu nume de raele, făcêndu-se cercetare cu amĕnuntulŭ, după ce se va adeveri cum că fără dreptate s'aŭ luatŭ să se întórcă la numiţiĭ Românĭ şi Mŏnăstirĭ.

Şi pentru ca să le fie de folosŭ şi lesne a-şĭ aduce negoţulŭ lorŭ, după pămîntulŭ lorŭ într'altă parte, şi din altă parte în pămîntulŭ lorŭ, făcêndŭ trebuinţă să înoiască şi să întăréscă iarăşĭ schela lorŭ cea veche, ce pentru acésta era orînduită, adică oraşulŭ de Flocĭ. Cu mijlocŭ ca să nu se pricinuéscă vre-o pagubă la prea înalta Nóstră împĕrăţie, să aibă voĭe Româniĭ să o înoéscă.

Nu se dă voĭe neguţitorilorŭ ca să aibă moşiĭ, şi ciltalîcurĭ înnăuntru în Valachia, şi să-şĭ pască vitele.

Fiindŭ-că este opritŭ la mariĭ noştri Vizirĭ şi mirmiraniĭ, la mergerile şi venirile lorŭ, pe la mansupurĭ de a se abate din dreptulŭ căieĭ lorŭ, şi să intre în pămîntulŭ Valachieĭ, şi să iea cele trebuinciόse ale hrăniĭ lorŭ fără de plată, şi caĭ de menzilŭ, şi de a supĕra pe locuitorĭ, şi cu alte multe cererĭ, nicĭ într'unŭ chipŭ nu este împĕrătésca nóstră voinţă ca să se abată maĭ sus numiţiĭ Vizirĭ, şi mirmiranĭ, şi intrândŭ în pămîntulŭ ţĕriĭ să păgubéscă pe sĕraciĭ raele: şi într'acestaşĭ chipŭ. Fiindŭ-că maĭ în trecuta vreme s'a datŭ împĕrătescĭ poruncĭ, ca să nu se abată din drépta călĕtoria lorŭ, olacurile ce mergŭ şi vinŭ în unele locurĭ cu trebuinciόse pricinĭ, şi să nu poposéscă în Valachia, încă nicĭ să céră maĭ mulţĭ caĭ, decât le va scrie împĕrătescile mele firmanurĭ ce vorŭ avé la mânile lorŭ, şi aceĭ ce sunt orînduiţĭ, trimiţêndu-se la maĭ sus-ḑisulŭ locŭ, să nu céră caĭ maĭ mulţĭ din cât va fi cuprinderea menziluluĭ firmanurilorŭ. Şi de care cumva se va fi făcutŭ óreşĭ-care lenevire spre a se urma după cuprinderea maĭ sus-ḑiselorŭ poruncĭ, de acum înainte, orĭ-ce felŭ va fi, să nu se facă câtuşĭ decât cusurŭ, spre sĕvêrşirea numitelorŭ legăturĭ, şi de va îndrăsni cine-va a se purta înprotiva înalte-ĭ nóstre poruncĭ, să se facă silinţă de a se pedepsi fără zăbavă.

Raelele Valachieĭ ce vorŭ merge pe la politiĭ, pe la sate, pe la târgurile ce se află în préjma Dunăriĭ, pentru ca să-şĭ caute pricinile, şi negoţurile lorŭ, să nu se supere de hărăcerĭ, nicĭ de alţĭ zapciĭ aĭ numitelorŭ locurĭ, nicĭ de haraciŭ, nicĭ de spăngĭ, nicĭ cu orĭ-ce altă pricină.

Pentru că s'aŭ datŭ multe împĕrătescĭ poruncĭ, ca să nu aibă voĭe colgiĭ, şi ómeniĭ numitelorŭ locurĭ, ca să âmble în pămîntulŭ Valachieĭ, cu pricină cum că caută raea străină, iarăşĭ se face poruncă la toţĭ câţĭ face trebuinţă, ca uniĭ ca aceştĭ să se certe, şi să se pedepséscă.

Pentru pricina hainelorŭ şi a podóbelorŭ, a raelelorŭ şi a locuitorilorŭ pămîntuluĭ Valachieĭ, după cum este urma la slobodenia lorŭ şi la privilegiĭ, locuitoriĭ Valachieĭ şi raelele să nu se supere de către nimenĭ.

Măcar că boeriĭ ce aŭ venitŭ cu mahzarŭ, ne-aŭ arĕtatŭ dicêndŭ: cum că sunt poruncĭ împĕrătescĭ şi hati-şerifulŭ, carele cuprindŭ, cum că orĭ câţĭ Românĭ raele vorŭ primi lege turcéscă, nu vorŭ puté cere parte de moştenire, dar de vreme ce pentru acéstă pricină nu se găsesce caidulŭ alŭ dăriĭ acestuĭ împĕrătescŭ hati-şerifŭ şi poruncĭ la tefterulŭ condicilorŭ firmanurilorŭ, cu tóte acestea, fiindŭ-că este numita pricină oprotasie, care este următóre pravileĭ, s'aŭ cercetatŭ prin fetfa: cutare creştinŭ după ce va primi legea turcéscă, de va muri, tatălŭ sĕŭ creştinŭ fiulŭ nu-lŭ moştenesce, şi cutare creştinŭ bărbatulŭ cutăreia creştine, viindŭ la legea turcéscă, nevasta luĭ însă fiindŭ creştină, de va muri nu lŭ clironomisesce pre bărbatulŭ eĭ: şi cutare, fiulŭ cutăruia creştinŭ, după ce va veni la legea turcéscă, de va muri tatălŭ sĕŭ fiindŭ creştinŭ nu i-se face moşnénŭ, şi cutare turcŭ după ce-şĭ va slobodi robulŭ sĕŭ cutare creştinŭ, de va muri robulŭ fiindŭ creştinŭ, stăpânulŭ sĕŭ nu i-se face moşnénŭ. Aceste patru sfinte fetfale fiind-că s'aŭ datŭ, după acestea să se facă urmare.

De vreme ce cumpĕrătórea sciuteĭ sume de oĭ ce se făcea firmanŭ pentru cumpĕratulŭ lorŭ, în fiesce-care anŭ după pămîntulŭ Valachieĭ, cu marafetulŭ casabaşeĭ, prin mânile ómenilorŭ, şi a saiştilorŭ, numiţilorŭ casabaşĭ, era o pricină de pagubă a raelelorŭ, pentru mână către sĕracĭ, cumpĕrarea ce se făcea într'acestaşĭ chipŭ s'a iertatŭ, dar fiindŭ-că este de trebuinţă a se lua oĭ din ţinuturile mele pentru tainurile mirieĭ şi pentru hrana celorŭ ce locuescŭ la împĕrătesculŭ nostru scaunŭ; raelele Valachieĭ să nu ascundă oile care sunt de vîndare, ci să le vîndă cu nartulŭ ce se va obicĭnui, şi să nu facă cusurŭ spre a trămite oĭ încă destule la împĕrătesculŭ nostru scaunŭ, cu silinţa Domnuluĭ Valachieĭ, şi dându-le la neguţitoriĭ şi gelepiĭ ce aducŭ la împĕrătesculŭ nostru scaunŭ, să nu le vîndă în alte părţĭ.

Pămîntulŭ Valachieĭ, fiindŭ chelerulŭ împĕrăţieĭ mele, şi fiindŭ orînduită adunarea zaherelelorŭ, ca să fie încă pămîntulŭ Moldavieĭ şi alŭ Valachieĭ, mucleséua ce se cere dintr'aceste douĕ ţĕrĭ, fiindŭ numaĭ pentru ca să se lăţéscă cerculŭ hraneĭ împĕrătesceĭ nóstre stăpânirĭ. De vreme ce ni-s'aŭ făcutŭ înscünţare, cum că cererea muclesieĭ s'ar face pricină ca să cadă sĕraciĭ raele la multe pagube şi perderĭ, pentru ca să lipséscă acésta, cu acestŭ felŭ de simfonie se face împĕrătesculŭ nostru Năstavŭ: ca raelele Valachieĭ, rodurile ce vorŭ semĕna şi vorŭ secera, şi semĕnăturile ce vorŭ semĕna şi vorŭ secera, să şi le aducă la schelele lorŭ, şi să şi le vîndă la reiḑiĭ corăbiilorŭ cabanuluĭ, după nartulŭ ce se va obicĭnui. Şi vînḑêndu-şĭ zaherélele lorŭ, carele sunt să vie la împĕrăţie, să nu le vînḑă într'altă parte, şi să nu lase semĕnăturile, şi secerişurile cu pricină cum că mucleséua s'aŭ rădicatŭ, să nu ascunḑă zaherelele cele ce sunt de vînḑare, folosindu-se însuşĭ, ci să fie sloboḑĭ, spre a nu trage necazŭ la ale hraneĭ nicĭ locuitoriĭ împĕrătesceĭ nóstre politiĭ, şi Domnulŭ Valachieĭ şi boeriĭ să fie la acésta silitorĭ totŭ-d'a-una.

Din pricina urmăriĭ împĕrătesculuĭ meŭ răsboiŭ, despre partea boiarilorŭ şi a raelelorŭ aĭ Valachieĭ, şi aĭ Moldavieĭ, orĭ-ce greşélă va fi făcutŭ de nevoĭe, tóte faptele şi pornirile ce aŭ urmatŭ până acum, despre partea pré înalteĭ mele împĕrăţiĭ cu cea desăvêrşită uĭtare s'aŭ ertatŭ; şi fiindŭ-că este lucru adevĕratŭ, cum-că pedépsa şi rĕsplătirea a acelorŭ trecute ale lorŭ mişcărĭ nu vorŭ trece prin gândulŭ împĕrăţieĭ mele, de acum înainte, până se vorŭ afla înştéjărulŭ supuneriĭ şi plecăciuniĭ, şi nu se vorŭ abate de a lucra acele ce urméză la ceĭ ce sunt subt mâna şi subt stăpânire, nu vorŭ vedé altŭ, decât milostivire şi milă; decĭ dându-se în scire la toţĭ de obşte de împĕrătésca iertăciune, se dă poruncă la toţĭ, ca să facă rugăciunĭ, pentru starea împĕrătesciĭ mele vieţĭ şi stăpânirĭ.

Maĭ în trecuta vreme la vălétulŭ: . . . . . la sfîrşitulŭ luĭ şabanŭ, fiindŭ-că s'aŭ datŭ multe împĕrătescĭ poruncĭ, împodobite cu împĕrătescŭ hatihumaium, şi după acestea iarăşĭ la sfîrşitulŭ luĭ şebacŭ, totŭ a aceluia velétŭ, fiindŭ-că s'aŭ datŭ asemenea poruncĭ cuprinḑĕtóre de cercetarea ce urmase de demultŭ pentru hotarele mătciĭ Dunăriĭ, între iazărulŭ Silistrieĭ, şi între Domnulŭ Valachieĭ, şi acéstă dată iarăşĭ fiindŭ-că s'aŭ datŭ şi altă împĕrătéscă poruncă, pre largŭ cuprinḑĕtóre, de a se păzi cu străşnicie Nizamulŭ ce s'aŭ datŭ alŭ aceşteĭ pricinĭ, iată că se urméză scoposulŭ aceluĭ fermanŭ.

De a se împărţi boeriile Valachieĭ şi Moldavieĭ, la ceĭ maĭ aleşĭ între pămînteni şi între Grecĭ, ce vorŭ fi vrednicĭ de a le chivernisi, şi credincioşĭ, fiindŭ-că acésta se trăgănéză la voia şi alegerea Domnilorŭ, se dă voe şi se face havale la Domnŭ, ca făcêndŭ alegere, la ceĭ maĭ vrednicĭ din boiărĭ să dea boeriile, carele sunt orânduite, şi să metahiriséscă în slujba lorŭ după trebuinţă atâtŭ pămîntenĭ câtŭ şi Grecĭ, credincioşĭ şi vrednicĭ.

Şi fiindŭ-că se da împĕrătescĭ poruncĭ, ca să se taĭe şi să se aducă din munţiĭ Valachieĭ şi aĭ Moldavieĭ multe feliurĭ de chipurĭ de cherestea, care se orânduia pentru zidirile cetăţilorŭ, ce se află în partea Rumelieĭ, şi după zapisele cele pecetluite ce le da Binaemini, ca plata tăiatuluĭ şi căratuluĭ chersteliĭ, să se ia din mila hairaculuĭ ţĕriĭ ce este asupra domnilorŭ; numita cherestea, când va fi trebuinţă a se cere, tăiatulŭ şi căratulŭ chersteliĭ, să se plătéscă din haraciulŭ Valahieĭ deplinŭ fără lipsă, adecă fără de a nu se tăia unŭ banŭ.

Şi vitele Cifliculuĭ Mangalieĭ, carele sunt subt stăpânirea ustalieĭ Mangalieĭ, fiindŭ-că se aducea vara pentru păşune în Jăgălia, ce este pămîntŭ alŭ Valachieĭ, fiindŭ-că urma a se aduce iarna în satulŭ ce se numesce Tunzla, carele este în judeţulŭ Mangalieĭ, de vreme ce numitele vite, nu sta în vremea erniĭ la Tunzla, şi nu era să facă câşla în Valachia, şi ustalele făcea câşla în jăgălia, şi nu se întorcea iarna numitele vite în Mangalia, ci metahirisea şi lua în slujbe mulţĭ raele, ca să se oprescă numitulŭ usta, de a pasce maĭ sus ḑisele vite numaĭ vara în Jăgălia, şi de a le aduce iarna în Mangalia, şi de a face câşlale fără sinete, şi de a metahirisi în slujbe pre raele, măcarŭ că s'aŭ datŭ pentru acésta poruncă la Ozu valesi, şi cătră Cadiiulŭ Mangalieĭ, în luna luĭ şevanŭ, a vĕlétuluĭ..... Dar şi de acum înainte să oprescă păşunile numitelorŭ vite ca să nu se maĭ facă în Valachia, nicĭ véra, nicĭ iarna, şi să diafendefséscă săracele raele, de nedreptăţile ustalelorŭ.

Milostivirea cea cătră ticăloşĭ, şi mila cea cătră zălojilea Dumneḑeuluĭ tuturorŭ, ce este una din însuşirile drepteĭ împĕrătescĭ nóstre firĭ, fiindŭ împărţite cu bilşugŭ cătră toţĭ, şi maĭ vîrtosŭ cătră raelele Valachieĭ şi a Moldavieĭ, cele maĭ sus ḑise şi tâlmăcite pricinĭ, de vreme ce cuprindŭ îndestularea numitelorŭ ţĕrĭ şi a fi tot-d'auna locuitoriĭ Valachieĭ în linişte păziţĭ de fiesce nedreptate, subt împĕrătésca nóstră mare umbră, tu celŭ ce eştĭ numitŭ Domnŭ: după ce veĭ deschide şi veĭ citi înalta nóstră poruncă, înaintea Mitropolituluĭ, Episcopilorŭ, Arhimandriţilorŭ, Egumenilorŭ, şi a tuturorŭ celorŭlalţĭ boiarĭ şi boerenaşĭ şi căpitanĭ şi zapciĭ, şi locuitoriĭ raele aĭ Valachieĭ şi după ce veĭ arĕta şi veĭ tălmăci lorŭ scoposulŭ celŭ împodobitŭ cu dreptate, veĭ păzi şi veĭ ţiné în mânele tale acestŭ hatişerifŭ, şi pentru ca să se urmeze cele ce se cuprindŭ într'însulŭ, să se pedepséscă ceĭ ce se vorŭ purta înprotivă, orĭ cine ar fi, veĭ năvăli la Caidulŭ fiesce căria pricinĭ, după mijloculŭ ce se arĕtă şi se tâlmăcesce într'acestŭ hatişerifŭ, şi poruncimŭ ca să te silescĭ să ne scriĭ şi să arĕţĭ la prea milostiva înalta nóstră Pórtă.

Şi măcarŭ că după cum s'aŭ scrisŭ, poruncimŭ ca să aĭbă împĕrătésca nóstră iertăciune, atâtŭ boiăriĭ, câtŭ şi locuitoriĭ Valachieĭ şi aĭ Moldavieĭ, pentru vinele lorŭ cele trecute în vremea rsboiuluĭ, şi ca să rĕmâie şi să se întăréscă la dînşiĭ treptele cele d'ântâiŭ şi boeriile ce avea înaintea răsboiuluĭ, şi moşiile lorŭ; dar de a se păzi în vecĭ cele maĭ sus ḑise, şi de a se face îmbelşugată şi îndestulată ţéra care s'a prăpăditŭ în vremea răsboiuluĭ, şi locuitoriĭ de a fi în pace şi în linişte, de vreme ce sunt acestea împreună legate cu grijă, şi cu silinţa ce trebue să pue boeriĭ la îndreptarea moşiilorŭ lorŭ, între carele se hotărăsce şi se coprinde hrana vieţeĭ şi curgerea chiverniseleĭ lorŭ, înrudindu-şĭ lorŭ cele ce li-se cuvine după vechiulŭ obiceiŭ, şi încă puindu-şĭ tótă puterea lorŭ, ca să arĕte supunerea, înduplecarea şi plecăciunea cea mare şi îndatorită la socotéla şi porunca Domnuluĭ lorŭ, ca să se mângâie şi să se diafendefséscă cu chibzuire, odihnindu-se și ocrotindu-se și dobândindu-șĭ treptele lorŭ cele vechĭ, după vechiulŭ obiceiŭ alŭ ţĕreĭ, le veĭ porunci să-șĭ tragă mâna și să se păzéscă de cererĭ fără cale, ce de la o vreme încóce s'aŭ obicĭnuitŭ, înprotiva vechiuluĭ obiceiŭ alŭ ţĕriĭ, și încă de cererĭ, și pretendeluirĭ, ce nu le va suferi ţéra, din pricina prăpădenieĭ din vremea rĕsmiriţeĭ, și de cererĭ înprotiva acestorŭ muafieturĭ, și hărăzirĭ; iar câţĭ se vorŭ purta nesupuindu-se și păgubindŭ ticălósa raia, înprotiva împĕrătesceĭ mele socotelĭ și voinţe și amestecându-se la pricinĭ ce nu li-se cuvine, séŭ vorŭ vrea să dea turburare la nizamŭ și buna orînduială ce s'a socotitŭ cu pretendeluirĭ de lucrurĭ ce sunt afară din hotarele lorŭ și cu cererĭ netrebnice, séŭ ar vrea ca să se înprotivéscă la bunele iconomiĭ ce ar face Domnulŭ pentru chiverniséla pricinilorŭ ţĕreĭ, și pentru odihna inimilorŭ raeliĭ și vorŭ cuteza să se pórte înpotriva voinţeĭ Domnuluĭ, celuĭ ce se alege de către prea înalta mea împĕrăţie și se orînduesce lorŭ Domnŭ, de vreme ce Domniĭ aŭ plenipotenţie de a face pedépsa ce se cuvine acestora, de aceea ca tu să puĭ tótă silinţa, spre pedépsa și înţelepciunea acestora, după chipulŭ aceĭ de plinŭ putereĭ tale, și pentru ca să pricinuescĭ liniștea la sĕraca raia și să păzescĭ Nizamulŭ ţĕreĭ, s'aŭ datŭ acéstă prea înaltă a nóstră împĕrătéscă poruncă și ţi-s'a trămisŭ ţie.

Decĭ atâtŭ boeriĭ, câtŭ și raelele Valachieĭ, în câtă vreme nu se vorŭ abate din calea cea dréptă, spre a sĕvêrși cele ce sunt cuviinciόse la supunere, cu credinţă, cu dreptate, cu gândŭ curatŭ și cu supunerea cea trebuincιόsă la împĕrătescile mele poruncĭ, să scie că în totŭ chipulŭ se vorŭ hărăzi lorŭ împĕrătescile mele milĭ, și vorŭ vedé subt umbra cea désă și mare a mea, bunele rĕsplătirĭ, în loculŭ pagubelorŭ și pustiirilorŭ ce aŭ suferitŭ în vremea răsboiuluĭ, și încă să maĭ scie, cum că fiesce-care uitândŭ amărăciunea cea veche, se vorŭ îmbrăca totŭ-d'a-una și ne-lipsitŭ cu liniștea și cu neturburarea.

Și tu și ceĭ ce în urma ta vorŭ urma după maĭ sus ḑisele poruncĭ, cu supunere la prea înalta mea împĕrăţie și cu mulţămire către Dumneḑeŭ, pentru milele mele cele împĕrătescĭ ce aţĭ vĕḑutŭ, să sciţĭ cu adevĕratŭ, cum că până nu se va arĕta vre-o mare vină, pentru care să urmeze a face trebuinţă de scóterea și mazilia vóstră, nu veţĭ avé nicĭ unŭ feliŭ de bănuială de mutare și de schimbare, fiindŭ întăriţĭ și ne mișcaţĭ în Domnia Valachieĭ, stândŭ la mijlocŭ credinţa și dreptatea vóstră, și să fiţĭ încredinţaţĭ, cum că maĭ sus ḑisele pricinĭ vorŭ fi pururea urmate, și cum că se va face silinţa, totŭ-dauna din partea împĕrăţieĭ mele, și a vizirilorŭ, și vechililorŭ meĭ, pentru liniștea, odihna, neturburarea, și deosebirile ce aveţĭ în vremea cea dréptă a mareluĭ nostru strămoșŭ, celuĭ ce locuesce în raiŭ, Sultanŭ Mehmetŭ împĕratŭ, carele s'aŭ învrednicitŭ iertăciuniĭ de la Dumneḑeŭ, și cum că se va face rĕsplătire la orĭ-carĭ va îndrăzni a se purta înprotiva acestuĭ datŭ nizamŭ, îndată ce se va auḑi vre-o pornire înprotivă, séŭ la ceĭ ce se sălășluescŭ în marginea Dunăriĭ pre hotare, séŭ și într'alte părţĭ și la micĭ și la marĭ.

Decĭ șciindŭ acésta, pentru ca să-ţĭ puĭ tótă puterea și pentru ca să înșciinţezĭ la toţĭ locuitoriĭ boerĭ, și raele, scoposulŭ și cuprinderea împĕrătescilorŭ mele poruncĭ și pentru ca să-ĭ îndemnezĭ să fie pururea rugătorĭ cătră Dumneḑeŭ pentru întărirea și înălţarea a înalteĭ mele împĕrăţiĭ și vieţĭ, s'aŭ datŭ acéstă pré înaltă a nóstră împĕrătéscă poruncă, și poruncimŭ că îndată ce va sosi, făcêndŭ lucrare într'acestŭ chipŭ după cuprinderea sfinteĭ mele poruncĭ ce s'aŭ datŭ, la care este următóre supunerea, să te depărtezĭ de înprotivirea cea cătră dînsa. Așia să sciĭ și în sfîntulŭ acesta semnŭ să daĭ credinţă.

S'aŭ scrisŭ la mijloculŭ cinstituluĭ șevanŭ la vălétŭ ....

In păzita mea Cetate Constandanie.

La pagina 31.

Art. 16 din tratatulŭ dela Kuciuk-Kainargi(1).

Dămŭ aci acestŭ articolŭ (tractatulŭ întregŭ va fi publicatŭ în seria de volume pe aniĭ 1750—1774). Il reproducemŭ după traducerea publicată la Buda în 1828 de către Constantinŭ Radovicĭ din Golescĭ:

«Prea puternica Impĕrăţie a tóteĭ Rusiĭ, dă în stăpânirea Porţiĭ, Basarabia cu orașulŭ Akermanŭ, Kilia, Ismailŭ cu alte mahalale și sate, și cu tóte dimprejurulŭ lorŭ, cum și cetatea Benderŭ. Așijderea dă la stăpânirea Porţiĭ amândouĕ Principaturile Valachieĭ și Moldavieĭ, cu tóte cetăţile și satele și cu tóte cuprinsurile, ce într'aceste sunt, cu îndatorire și obștéscă făgăduială, de a păzi cu amăruntulŭ cele maĭ dela vale întocmirĭ:

1) De a păzi o vecĭnică neaducere aminte de orĭ-ce faptă, a verĭ căruia locuitorŭ alŭ acestorŭ Principaturĭ, de orĭ-ce tréptă, séŭ stare, nume, și némŭ va fi, fără de deosebire, lăsândŭ tóte clevetirile, ce se vorŭ fi făcutŭ împotriva acelora în vecĭnică uitare, măcarŭ și de se vorŭ fi clevetitŭ : că aŭ întrebuinţatŭ mijlóce împotrivitóre chiar spre supĕrarea pricinilorŭ naltiĭ Porţĭ ! și

---

(1) In condica No. 323 și 258 a luĭ Naum (la Bibl. Academieĭ) se află copiate tratatele din 1774 Iuliŭ 10 și dela 1783.

Veḑĭ cod. No. 258. pag. 101, verso.

Veḑĭ și cod. dăruitŭ Academieĭ de d. B. P. Hasdeŭ, în care la No. 30 este copia scrisóreĭ Grafuluĭ Rumianţovŭ către Mitropolitulŭ Moldoveĭ, pentru pacea dela 1774.

ca să se păzéscă acéstă întocmire întocmaĭ după capulŭ celŭ d'întâiŭ, să-ĭ și întemeieze în treptele și boeriile ce vorŭ fi avutŭ înaintea răsboiuluĭ.

2) Că cu nicĭ unŭ mijlocŭ să nu poprescă mărturisirea a legiĭ creștinescĭ, ci să-șĭ aibă deplină slobozenie; așijderea nicĭ să poprescă zidirea bisericilorŭ din noŭ și prefacerea celorŭ vechĭ.

3) Să întórcă la mônăstirĭ și la toțĭ ceĭ-lalțĭ stăpânĭ tóte locurile și averile pe carĭ din vechime le avea subt stăpânirea lorŭ, carĭ se vorŭ fi luatŭ de Turcĭ, împotriva dreptățiĭ, ce sunt spre părțile Brăileĭ, Benderuluĭ, Hotinuluĭ și altele, ce până și în ḑiua de astăḑĭ se numesce raia.

4) Să cinstéscă și să aducă smerenie către clirosulŭ bisericescŭ, după cum se cuvine la unŭ asemenea haracterŭ.

5) Să dea slobodenie la fiescĭ-care familie, ce va voi să-șĭ lase Patria, și să locuiască în alte țĕrĭ, de a puté să-șĭ iea tóte averile lorŭ; și ca să sĕvêrșéscă acele familiĭ tóte trebuințele lorŭ, să se pue sorocŭ de unŭ anŭ, ca întru acéstă vreme, să pótă aceia a-șĭ face slobodă mutare de tóte lucrurile, care sorocŭ trebue să se socotéscă din ḑiua ce s'aŭ propoveduitŭ acéstă împăciuire.

6) Să nu céră nicĭ banĭ, nicĭ vre-unŭ altŭ lucru ce se cuvenea la socotelile trecuteĭ vremĭ, măcar de orĭ-ce felŭ.

7) Să nu céră de la aceste două Principaturĭ nicĭ unŭ birŭ, séŭ vre-o altă plată pentru tótă vremea răsboiuluĭ, ci maĭ vîrtosŭ pentru multele supĕrărĭ și păgubĭ ce aŭ suferitŭ într'acele vremĭ, încă 2 anĭ să nu dea nicĭ unŭ birŭ, socotindu-se începerea anilorŭ, după întărirea acesteĭ întocmirĭ.

8) După trecerea acesteĭ vremĭ de 2 anĭ, să aibă tótă buna cugetare, și cea prin putință dărnicie la cererea birurilorŭ și haraciuluĭ, care trebue să se urmeze în dare de banĭ, primindu-ĭ baniĭ prin mijloculŭ orânduițilorŭ trimișĭ, ce se vorŭ trimite la fiesce-care sorocŭ de 2 anĭ. Și după sĕvêrșirea acestuĭ birŭ nicĭ unŭ Pașă, séŭ otcârmuitorŭ, séŭ vre unŭ altŭ obrazŭ, să nu pótă a-ĭ maĭ supĕra, nicĭ să maĭ céră altŭ chipŭ de birŭ séŭ haraciŭ, subt vre-unŭ altŭ nume, séŭ pricinuire; ci maĭ vîrtosŭ să fie lăsațĭ în odihnă, spre a-șĭ primi privilegiurile lorŭ, prin care se bucura și în vremea când împĕrățea Sultanulŭ Muametŭ alŭ 4-lea prea doritulŭ părinte alŭ împĕrățieĭ séle.

9) Ca Domniĭ Principatuluĭ Valachieĭ și Moldavieĭ să aibă voie fiesce-care de a avé în Țarigradŭ ómenĭ orânduițĭ pentru pricinile a legiĭ creștinescĭ, carĭ obraze vorŭ avé sîrguință și pentru pricinile acestorŭ două Principaturĭ, către care Pórta se va arĕta cu bună cugetare, iertându-le și greșelile, socotindu-ĭ ca pe nisce ómenĭ, carĭ aŭ dreptatea némurilorŭ, adică: de a rĕmâné nesupĕrațĭ și nebântuițĭ.

10) Înalta Pórtă se făgăduesce: că după întêmplările ce se vorŭ întîmpla la aceste două Principaturĭ, să fie slobode de a vorbi Elciiĭ Aftocratoricesciĭ Curțĭ a Rusieĭ pentru folosulŭ acestorŭ două ținuturĭ, căcĭ se făgăduesce că va da

ascultare la asemenea cererĭ, ce sunt de o potrivă cu prietenésca slavă ce trebue să aibă împĕrăţiile între ele. (Vedĭ *Viaggio in Valachia*, pag. 190).

La pagina 31.

Despre moneta Moldo-Vlachă

Până astădĭ nu sunt de acordŭ scriitoriĭ în privinţa loculuĭ unde s'a bătutŭ de Muscalĭ moneta de aramă cu marca şi numele Moldo-Valachieĭ. Istoria Stolniculuĭ Dumitrache nu era cunoscută de d-nulŭ Dimitrie Sturdza, eminentulŭ creatorŭ alŭ Numismaticeĭ Naţionale. D-sa în bibliografia Numismaticeĭ române, citândŭ pre Chaudoir (pag. 192, tom. I) spune, că pe timpulŭ răsboiuluĭ dintre Rusia şi Turcia la 1771 până la 1774, Ruşiĭ aŭ bătutŭ monete de aramă din tunurĭ turcescĭ la Sadagura, sub direcţiunea baronuluĭ Gartenberg (supranumitŭ de atuncĭ Sadagurski). Aceste monete aŭ avutŭ cursŭ numaĭ în Moldova şi Valachia, pentru nevoile armateĭ rusescĭ (pag. 29, 41 edit. Bucurescĭ 1879). Scriitorulŭ consultatŭ de d-nulŭ Dimitrie Sturdza, baronulŭ S. de Chaudoir în opulŭ sĕŭ «Aperçu sur les monnaies russes et sur les monnaies étrangères qui ont eu cours en Russie depuis les temps les plus reculés jusqu'à nos jours,» dă şi altă informaţiune : «Sur les monnaies russes ont trouve souvent la lettre S. Ce-ci veut dire que la monnaie a été frappée à Sadagoura en Moldavie près de Jassy.» Va să dică baronulŭ Gartenberg a scosŭ din tuciulŭ tunurilorŭ nu numaĭ monetă cu marca română ci şi ruséscă.

Asupra întrebăreĭ unde anume aŭ fostŭ bătute aceste monete în Iaşĭ séŭ în Sadagura? D-lŭ Papadopol-Calimachŭ crede că să fi fostŭ douĕ monetăriĭ în Moldova, una în Sadagura şi alta în Iaşĭ. E posibilŭ că d-nulŭ Papadopolŭ să fie venitŭ la acéstă conclusiune după vorbele scritoruluĭ grecŭ Atanasie Comnen Ipsilante :

„Κόπτουν *ἀδιακόπως οἱ* Ῥοῦσσοι *μονέδαν πακιρένιαν εἰς τὸ* Γιάσι,“ (pag. 523) adică că Ruşiĭ întemeiază o monetărie la Iaşĭ, unde batŭ monetă.

Noĭ amŭ datŭ varianta după documentulŭ publicatŭ în Uricarŭ, tom. VI, pag. 430.

Există maĭ multe tipurĭ din acéstă monetă.

Aceste tipurĭ sunt descrise de d-nulŭ Sturdza în Bibliografia Numismaticeĭ române.

Muscaliĭ la retragerea lorŭ din Principate luândŭ cu eĭ maĭ totŭ aurulŭ şi argintulŭ din ţéră, criza monetară fu fórte grea. Preţulŭ banilorŭ fu atâtŭ de urcatŭ în cât, sub Alex. Ipsilante, după arĕtarea luĭ Dionisie Eclesiarchulŭ, productele de îndestulare se vindeaŭ pe preţurĭ fórte micĭ. Aşia boulŭ de jugŭ ajunsese 10 leĭ (vechĭ), 12, 15 celŭ alesŭ; vaca 6 leĭ, cu lapte ; calŭ, cârlanŭ de 3 anĭ 8 leĭ, 10; calulŭ bunŭ de călărie 20 leĭ, alesŭ 25, iar calŭ boerescŭ telegarŭ, prețulŭ celŭ maĭ mare 40 leĭ; óia cu mielŭ 1 leŭ; capra cu iedŭ 1 zlotŭ; carnea ocaua 1 para multŭ 2; vinulŭ vadra 10 parale pe alesŭ; ocaua de vinŭ la cârciumă 2 parale; găina 2 saŭ 3 parale; puiulŭ una saŭ 2 parale; ouĕ 10 de o para; gâsca 6, 7, 8 parale; curca 10 parale; curcanulŭ celŭ mare 15 parale; făina de grâŭ 1 para, când era maĭ scumpă 1 para și o lĕscaie; făina de porumbŭ 1 banŭ séŭ multŭ o lescaie; . . . . . . Morunŭ próspĕtŭ la Dunăre ocaua 4 parale; la târgŭ, la scaune, ocaua 8 parale, crapŭ, somnŭ, 5 parale și 4 ocaua . . . . . racĭ 20 de parale; icre tescuite de morunŭ 30 de parale ocaua, de cele próspete 20 de parale; fasolea, lintea, mazărea 1 și 2 parale ocaua; zahărulŭ ocaua 2 leĭ de celŭ bunŭ, iar celŭ maĭ prostŭ 2 zlоțĭ; caféua 2 zlоțĭ; untŭ-de-lemnulŭ 20 de parale ocaua; tĕmâia 50 de parale ocaua; untŭ de vacă 6 parale ocaua, iar maĭ scumpă 8 parale ocaua. Dar să însemnămŭ și pentru mărfurĭ óreșĭ-ce: postavulŭ de Englitera celŭ bunŭ era cotulŭ 8 leĭ, multŭ 10 leĭ; saita 7 leĭ cotulŭ; șiaiulŭ $4^{1}/_{2}$ leĭ, multŭ 5 leĭ cotulŭ; tropaorulŭ $2^{1}/_{2}$ leĭ cotulŭ; postavulŭ maĭ de josŭ 2 zloțĭ și 1 leŭ cotulŭ; șamalagiaua de cele bune 10—12 leĭ cotulŭ, maĭ josŭ 8 leĭ; ghermesitulŭ 1 leŭ cotulŭ, multŭ 50 de parale; nefelele de vulpĭ părechea 22 de leĭ pe alesŭ; vulpile eraŭ 1 leŭ.

E de observatŭ că asemenea eftinătate Dionisie o pune pe «socotéla daruluĭ și mileĭ luĭ Dumneḑeŭ într'acéstă țéră cu liniște mare și cu pace adâncă, deschiḑêndu-se tóte schelele hotarelorŭ împrejurŭ și de către Turcĭ nicĭ o supĕrare nu era, boerimea sporia întru slujbele lorŭ, neguțătoriĭ se lățiaŭ cu alișverișurile lorŭ la câștigŭ, meșteșugariĭ sporiaŭ în lucrarea sa, țĕraniĭ îșĭ lucraŭ pămînturile lorŭ nesupĕrațĭ cu greutate de dăjdiĭ, toțĭ se bucuraŭ și fără grijă petreceaŭ (1).»

La pagina 34.

Dămŭ aci unŭ chrisovŭ dela Alexandru Ipsilante, din Maiŭ 15 anulŭ 1775, prin care autorisă pe Cosma Episcopŭ de Buzĕŭ să facă *sloboḑie* pe moșia *Găvănescĭ* din județulŭ Buzĕŭ, din ómenĭ *străinĭ. Scutițĭ* vorŭ fi locuitoriĭ așeḑațĭ la Găvănescĭ numaĭ pe *8 lunĭ.*

Actulŭ l'amŭ aflatŭ în condica Episcopieĭ de Buzĕŭ:

---

(1) Tesaurŭ de monum, tom. II, pag 166. Afirmațiunea luĭ Dionisie că sub Ipsilante țéra muntenéscă era fericită, o face și autorulŭ cărțiĭ: *Viaggio in Valachia e Moldavia,* la pag. 107, unde ḑice că: «il principe Alexandro Ipsilanti ha studiato di fare la felicita de Valachi.»

«M. B. Iω Alexandru Ioanŭ Ipsilante Voevodŭ davat gospod... fiindŭ cu totulŭ pornitŭ cugetulŭ și gândulŭ Domnieĭ mele, spre liniștea și odihna nu numaĭ a pămîntenilorŭ locuitoriĭ țĕreĭ mele, ci maĭ vîrtosŭ către ceĭ ce vorŭ veni din străinĕtate străinĭ la locuința pămîntuluĭ țĕreĭ Domnieĭ mele, să afle rĕsuflare și limanŭ de adăpostire, amŭ datŭ acéstă carte a Domnieĭ mele iubitoruluĭ de Dumnedeŭ sfințieĭ séle părinteluĭ episcopŭ Buzĕŭ Kirŭ Cosma, ca să chiame și aducă ómenĭ străinĭ din străinătate cât de mulțĭ pe moșia Găvănesciĭ . . . . . sud Buzĕŭ și dupe ce va aduce să dea în scirea isp. județuluĭ ca să-ĭ cerceteze, și de vorŭ fi străinĭ cu adevĕratŭ, să le dea adeverință la toțĭ ca *să fie apĕrațĭ în optŭ lunĭ*, nimenĭ de nimicŭ să nu-ĭ supere, ca să pótă și eĭ într'acéstă vreme, a-șĭ face sălășluire, și a se întemeia și după acestŭ sorocŭ să fie în rîndŭ cu țéra, dar iarășĭ maĭ cu ușurință, după cum se coprinde în ponturile cele date de Domnia mea la isprav. Decĭ dar și voĭ străinilorŭ vĕdêndŭ mila ce arĕtămŭ Domnia mea cu voĭ, să vĕ îndemnațĭ câtŭ de mulțĭ a veni la locuință în țéra Domnieĭ mele, și vețĭ fi cu tótă liniștea și dreptatea, după cum arĕtămŭ maĭ sus.»

1775, Maiŭ 15.
procit. Velŭ Vistierŭ.

Anexă la pagina 35.

Iată în traducere făcută de D-lŭ Murnu, documentulŭ oferitŭ Academieĭ de D-lŭ N. Crețulescu:

Despre scutelnicĭ.

«După pacea cea d'întâiŭ a Rușilorŭ, în anulŭ I-iŭ alŭ domnieĭ luĭ Alexandru-Vodă Ipsilante, s'aŭ orînduitŭ scutelniciĭ slujbelorŭ (boeriilorŭ) cu hotărîre prin hrisovŭ. Și s'aŭ poruncitŭ, ca după țidulele visterieĭ să se dea scutelniciĭ fie-căruĭ boierŭ din ludiĭ țĕreĭ, prin ispravnicĭ, și ispravniciĭ să se scadă pentru fie-care scutelnicŭ câte unŭ *lude*. Scutelniciĭ să nu fie nicĭ de aceĭ cu stare bună, nicĭ din aceĭ lipsițĭ cu totulŭ de avere, ci dela aceĭ cu o stare de mijlocŭ și aceĭ ce aŭ scutelnicĭ să nu pótă să capete din partea lorŭ banĭ, dar să-ĭ întrebuințeze la trebile și slujbele lorŭ casnice. Acéstă orînduială pentru folosulŭ și alŭ domnieĭ și alŭ țĕreĭ, a ținutŭ câțĭ-va anĭ. Apoĭ însă din când în când, atâtŭ Vistieriĭ ceĭ marĭ, Logofĕtulŭ calemuluĭ scutelnicilorŭ, câtŭ și Ispravniciĭ județelorŭ, pentru propriulŭ lorŭ interesŭ, séŭ și pentru hatîrŭ, aŭ adusŭ lucrulŭ până la abusŭ și aŭ începutŭ ca să nu maĭ urmeze după disa poruncă și după aceste ponturĭ. Ci pe de o parte Vistieriĭ nu o avea la nimicŭ ca printr'unŭ micŭ rușfetŭ séŭ interesŭ să dea țidule la unulŭ pentru ḑece şi douĕ-ḑecĭ scutelnicĭ maĭ multŭ décă cerea boeria să aibă şi să ţină şi la altulŭ şi totŭ asemenea. Dar ispravnicii judeţelorŭ nu numaĭ că nu daŭ însemnătate lucruluĭ ci şi complicĭ se facŭ, în câtŭ să se dea scutelnicĭ chiar dintre ceĭ maĭ în stare din ţĕranĭ şi fruntaşĭ şi nu să lucreze pentru boerĭ la lucrurile lorŭ casnice, la moşiĭ şi alte ale lorŭ trebuinţe, ci să plătéscă groşĭ (leĭ) 100, şi celŭ puţinŭ 80 şi 70 groşĭ (leĭ) pe anŭ. Afară de aceste abusurĭ ale marilorŭ Vistierĭ, ale Logofĕtuluĭ calemuluĭ şi ale Ispravnicilorŭ, boieriĭ ceĭ marĭ scutescŭ satele din moşiile lorŭ cu fórte puţinĭ *luḑi*, adică cu optŭ ḑecĭ scutelnicĭ scutescŭ unŭ satŭ care are o sută şi o sută cincĭ-ḑecĭ de case, în care sate ale lorŭ, prin stăpânire şi ocrotire, nu aŭ voie să intre nicĭ zapciŭ, nicĭ cine-va care să facă cercare, şi aşĭa că cu tóte catagrafiile şi aşeḑĕmintele ce s'aŭ făcutŭ din timpŭ în timpŭ, n'a fostŭ chipŭ prin care să se îndrepteze aceste abusurĭ. Afară de acestea, aceĭ ce aŭ scutelnicĭ întrebuinţéză şi altŭ-felŭ de înşelăciune; se ducŭ, bună-óră, la Ispravnicĭ şi prin dare de ruşfeturĭ primescŭ dela dînşiĭ doveḑĭ, că atâţia scutelnicĭ aŭ muritŭ. Cu acéstă dovadă venindŭ la vistierie, cerŭ să li se dea alţiĭ în loculŭ lorŭ, în cât cu unŭ tacâmŭ de *pecetluiturĭ* ţinŭ doué tacâmurĭ de scutelnicĭ (şi acésta se întêmplă la cele cincĭ judeţe mărginaşe). Aceste abuzurĭ aŭ făcutŭ ca şi Domnia să nu aibă drepturile eĭ legale, şi ţéra să sufere grozavŭ şi satele mereŭ să se spargă, căcĭ fiindŭ în sate scutelnicĭ fruntaşiĭ (gr. *fruntaşides)* ceĭ maĭ în stare, rĕmâne ca ceĭ sĕracĭ să plătéscă dajdiile şi să tragă tóte angaralele. Ca să se îndrepteze dar aceste abuzurĭ, trebue întâiŭ prin poruncă domnéscă cu scrisorĭ-circulare către toţĭ locuitoriĭ unde în genere, să se facă cunoscutŭ că d'aci şi 'ncolo aŭ să urmeze vechile ponturĭ ale Visterieĭ, ca să scie fie-care Românŭ (Valahŭ) în ce chipŭ are să se facă scutelnicĭ, precum şi satele, pe carĭ ómeniĭ aŭ să lase să se facă scutelnicĭ, ca să nu ajungă iar apoĭ tréba la abusurĭ. Domnulŭ să bage de sémă în cât să nu fie înşelatŭ de ţidulele ce se daŭ de către mariĭ Vistierĭ pecetluindu-se prin pecetea domnieĭ şi Domnulŭ să cerceteze catastifulŭ scutelnicilorŭ maĭ pe fie-care ḑi, poruncindŭ straşnicŭ, ca Logofĕtulŭ calemuluĭ sĕŭ să ţină totŭ-d'a-una catastifulŭ pentru scutelnicĭ fórte curatŭ, iar nu încurcatŭ, şi ca orĭ-când va fi cerutŭ, să fie datorŭ să-lŭ dea şi să-lŭ arŏte cât se póte de curatŭ.

Despre posluşnicĭ.

De asemenea şi posluşniciĭ aŭ ajunsŭ în starea scutelnicilorŭ, cutezŭ să ḑicŭ şi de maĭ multŭ abusŭ, fiindŭ-că şi aceştĭ posluşnicĭ la începutŭ nu s'aŭ datŭ la alţiĭ, decât numaĭ boerilorŭ ce aveaŭ moşiĭ, adecă fie-care boierŭ să aibă la moşia sa patru, cincĭ, celŭ multŭ şése posluşnicĭ: unŭ chelarŭ, unŭ pădurarŭ, unŭ ergheleciŭ, şi doĭ—treĭ argaţĭ cunoscuţĭ vistierieĭ. Acum însă aŭ ajunsŭ să aibă în locŭ de 5—6 posluşnicĭ 40—50—60 şi maĭ mulţĭ luaţĭ toţĭ din luḑiĭ Ţěreĭ, din carĭ uniĭ sunt cunoscuţĭ Vistieriei, cea maĭ mare parte însă nu sunt cunoscuţĭ, şi prea puţinĭ sunt aceĭ ce întrebuinţéză pe posluşniciĭ lorŭ la slujbele şi lucrurile lorŭ casnice dupe lege şi duprecum o cere orênduiala, dar îĭ ţinŭ pentru banĭ şi numěrulŭ posluşnicilorŭ este cu multŭ maĭ mare ca acela alŭ scutelnicilorŭ, căcĭ posluşnicĭ nu ţinŭ numaĭ boieriĭ, ci chiar şi alţĭ mulţĭ din trépta de josŭ şi ómeniĭ de nimicŭ, carĭ nicĭ moşie aŭ, nicĭ vre o însemnătate în ţéră.

De aceea acestŭ abusŭ de posluşnicĭ a ajunsŭ să fie prea vătămătorŭ domnicĭ şi ţěreĭ şi fiindŭ că numěrulŭ lorŭ e mare şi cea maĭ mare parte din eĭ sunt ceĭ maĭ instăriţĭ şi fruntaşĭ Românĭ, carĭ plătescŭ stăpânilorŭ lorŭ şi dînşiĭ birulŭ lorŭ anualŭ, precum şi scutelniciĭ; ca să se îndrepteze aşĭa dar şi acestŭ abusŭ de posluşnicĭ, în cât şi luḑiĭ să se măréscă şi satele ţěreĭ să nu se îngreueze la plătirea dăjdiilorŭ şi la angarale, maĭ întâiŭ trebue să se facă o catagrafie şi să se pună toţĭ posluşniciĭ în deobşte la dare. Apoĭ stăpânirea să véḑă hrisóvele şi hârtiile domnescĭ ale fie-căruia, dela celŭ maĭ micŭ până la celŭ maĭ mare, şi acelora ce trebue să aibă şi să ţină posluşnicĭ, să le preînoiască scrisurile şi hrisóvele, dându-le posluşnicĭ nu din actualiĭ Românĭ cu avere, ci séŭ dintre străinĭ, séŭ din aceĭ ómenĭ ce-ĭ lasă satele ca să se facă posluşnicĭ, şi acésta să se facă cunoscutŭ prin circulară la toţĭ locuitoriĭ ţěreĭ; numaĭ cu acestŭ chipŭ póte să înceteze acestŭ rěŭ.

Despre neaoşiĭ Românĭ sudiţiĭ agentuluĭ austriacescŭ.

Este mare abusŭ şi cu sudiţiĭ agenţieĭ, căcĭ şi agenţia de la unŭ timpŭ încóce necontenitŭ face sudiţĭ dintre locuitoriĭ ţěreĭ şi a ajunsŭ să ţină sate întregĭ, dândŭ în mâna fie-căruĭ Românŭ patente cu pecetea regéscă şi numindu-ĭ ómenĭ regescĭ aĭ Nemţilorŭ. Acestŭ abusŭ însă póte să-lŭ îndrepteze numaĭ Vodă printr'unŭ chipŭ cu minte alŭ Inălţimeĭ séle.

Despre locuitoriĭ oraşuluĭ Bucurescĭ şi Craiova.

Din timpulŭ cândŭ Domnulŭ Alexandru Moruzi a aşeḑatŭ (în Bucurescĭ) ca vornicŭ alŭ oraşuluĭ şi Epistatŭ alŭ oraşuluĭ Craiova şi a ridicatŭ darea de la Agiă şi în Craiova dela Căimăcămiă, Domnia nu iea aprópe nimicŭ dela locuitorĭ, căcĭ maĭ toţĭ s'aŭ făcutŭ posluşnicĭ, iar alţiĭ fără nicĭ unŭ cuvîntŭ *plausibilŭ* aŭ scrisorĭ de scutirĭ de birŭ în mânele lorŭ şi chiar şi de apěrarea de vinăritŭ şi de dijmăritŭ. Trebue dar, ca şi acestŭ rěŭ să lipséscă şi să se ştérgă de totŭ, şi parte să se facă slujitorĭ (*grecesce:* sluzitori) aĭ agicĭ, aĭ spătărieĭ, aĭ vătăşiilorŭ, aĭ căpitanuluĭ de dorobanţĭ, aĭ polcovnicilorŭ, călărașilorŭ, seimenilorŭ, comișilorŭ, etc. pentru ca aceste autorităţĭ să-șĭ aibă ómeniĭ toţĭ în Bucurescĭ, și să nu pretindă *(lit. pretenderum)* ómenĭ de afară din judeţe, precum se întêmplă acum. Să se dea posluşnicĭ la aceĭ boerĭ, cărora Domnia ar vrea să le facă *musaadea* (favorŭ), adecă să aibă croitorulŭ lorŭ, blănarulŭ lorŭ, bărbierulŭ lorŭ, séŭ scutelnicĭ. Iar ceĭ-alţĭ să se pună toţĭ la birŭ, și așĭa din locuitoriĭ Bucurescilorŭ şi Craioveĭ făcêndu-se breslele zapciĭ şi posluşnicĭ de aĭ boierilorŭ, acele bresle şi posluşnicĭ ce sunt luaţĭ de prin judeţe, carĭ sunt din ceĭ maĭ în stare fruntașĭ, va rĕmâné să plătéscă birŭ și cu acestŭ chipŭ și locuitoriĭ Bucurescilorŭ şi Craioveĭ vorŭ intra în nizamŭ (ordine), şi ludiĭ ţĕreĭ vorŭ spori şi satele vorŭ avé zăgazŭ și în urmă și Domnia se va folosi.

Să se cerceteze şi scrisorile de scutire şi décă starea lorŭ va fi în adevĕrŭ cum spunŭ hârtiile, se vorŭ reînnoi şi vorŭ rĕmâné nesupĕraţĭ.

Despre preoţĭ și diaconĭ.

Mitropolitulŭ şi Episcopiĭ din vreme în vreme aflândŭ prilejŭ, maĭ cu sémă în vremurĭ încurcate și în maziliĭ de Domnĭ, prin mijloculŭ marilorŭ Vistierĭ și alŭ Ispravnicilorŭ de judeţe, făceaŭ diaconĭ si preoţĭ nenumĕraţĭ; maĭ cu sémă în judeţele mărginașe: la Teleormanŭ și Oltŭ se găsescŭ sate, unde ceĭ maĭ mulţĭ ţĕranĭ sunt preoţĭ şi diaconĭ, fără să scie carte, şi toţĭ din fruntașĭ și nu numaĭ că eĭ înșișĭ se scutescŭ de dărĭ şi angarale, ci şi fiiĭ şi gineriĭ lorŭ. Așĭa dar printr'o cercetare cât se póte de amĕnunţită aceĭ câţĭ slujescŭ la bisericile satelorŭ, adecă la fie-care biserică doĭ popĭ și unŭ diaconŭ după *lege* să se scutéscă de dăjdiĭ şi angarale; iar ceĭ-alţĭ să se dea la birŭ fie chiar și preoţĭ.

Despre mazilĭ și némurĭ.

Mulţĭ birnicĭ ca să scape de dărĭ şi să se scutéscă de vinăriciŭ şi de dijmăritŭ, cu mare dare de banĭ atâtŭ către Ispravnicĭ cât și către Vistierĭ ce s'alegŭ după vremĭ, s'aŭ făcutŭ *mazilĭ* şi *némurĭ,* uniĭ cu voia domnéscă, de hatîrulŭ Domnilorŭ către Vistierĭ, iar ceĭ maĭ mulţĭ fără scirea Domnilorŭ, prin chipulŭ cu carĭ mariĭ Vistierĭ obicĭnuescŭ să înșele pe Domnĭ. Și astŭ-felŭ numĕrulŭ lorŭ sporindu-se din ce în ce, Domnia rĕmâne păgubită şi darea lorŭ se micșoréză şi *husmeturile* vinăriciuluĭ şi dijmărituluĭ, pe lângă acésta din pricina lorŭ şi satele se ruinéză, de vreme ce eĭ se ruinéză, de óre ce eĭ sunt ceĭ maĭ în stare. Trebue dar și asupra lorŭ să se facă o cercetare exactă, şi să rĕmâe mazilĭ şi némurĭ numaĭ aceĭ câţĭ se tragŭ din mazilĭ şi némurĭ. Iar ceĭ-alţĭ, câţĭ adecă s'aŭ făcutŭ prin abusŭ din birnicĭ *(lit. birnicus)*, aceĭa toţĭ să se dea la birŭ, ca să nu rĕmâe păgubite drepturile Domnieĭ, ca ţéra să capete ajutorŭ.

Despre postelniceĭ.

De asemenea din timpŭ în timpŭ făcêndu-se mulţĭ postelniceĭ din birniciĭ ceĭ maĭ în stare, urméză ca şi drepturile Domnieĭ şi husmeturile vinăriciuluĭ şi dijmărituluĭ să se micşoreze. Decĭ şi asupra acestora făcêndu-se o cercetare esactă, aceĭ ce n'aŭ dreptŭ să fie postelniceĭ, să se iea scrisorile din mânile lorŭ, şi să se supună dărilorŭ, rĕmâindŭ postelniceĭ numaĭ aceĭ cărora li se cade, adică câţĭ se tragŭ de neamŭ (boerescŭ), şi câţĭ aŭ sĕvêrşitŭ vre-unŭ serviciŭ localŭ după privilegiile ţĕreĭ.

Despre sameşiĭ din judeţe şi despre abusurile ce facŭ.

Rĕposatulŭ Vistierŭ Văcărescu, în întâia domnie a luĭ Alexandru-Vodă Moruzi, ca unŭ omŭ iubitorŭ de patrie, condusŭ de zelŭ, vrêndŭ să împedece abusurile şi să dea o bună rînduială ţĕreĭ, prin chrisóve domnescĭ a regulatŭ sămeşiile judeţelorŭ, şi s'aŭ numitŭ sameşĭ în judeţe ómenĭ cinstiţĭ, pe carĭ i-a alesŭ elŭ însuşĭ şi fără să iea dela dînşiĭ nicĭ unŭ gologanŭ ca ruşfetŭ, i-a trimisŭ cu o astŭ-felŭ de poruncă, că ispravniciĭ fără de sciinţa sameşilorŭ să nu aibă voie să facă celŭ maĭ micŭ *herechetŭ* (urcare), şi când sameşulŭ ar vedé pe ispravnicĭ făcêndŭ abusŭ la poruncile domnescĭ şi orînduelile (ὀρανδουϊάλας) Visterieĭ, îndată să-ĭ dea de scire; de asemenea şi când i-ar vedé sĕvêrşindŭ cea maĭ mică nedreptate, fără întârḑiere să facă cunoscutŭ, şi când aceştĭ sameşĭ ar urma în chipulŭ acesta, să rĕmâe câtŭ vorŭ trăi, sameşĭ, iar când se vorŭ abate cum-va din calea acésta, pedepsindu-se, să se scóţă din slujbă. Orînduiala acésta bună pentru sameşĭ s'a păstratŭ până la mórtea ḑisuluĭ boierŭ. După mórtea luĭ însă, fără nicĭ o întârḑiere de timpŭ, nu numaĭ că aceĭ sameşĭ s'aŭ schimbatŭ şi s'aŭ pusŭ în loculŭ lorŭ ceĭ maĭ necinstiţĭ şi tâlharĭ, dar şi abusurile cele vechĭ aŭ reînceputŭ să se facă cu adaosŭ în judeţe, în câtŭ din ḑi în ḑi tâlhăriile, răpirile, abusurile şi nedreptăţile aŭ ajunsŭ la culmea lorŭ, pentru că aceştĭ sameşĭ aĭ judeţelorŭ şi aceĭ carĭ sunt *dalipi* (acoliţĭ) aĭ lorŭ, îndată, cum s'a schimbatŭ marele Vistierŭ, aŭ venitŭ la Bucurescĭ şi aŭ începutŭ să ofere, orĭ în persónă, orĭ prin mijlocirea unuia şi altuia, unulŭ ḑece, altulŭ cincĭ-spre-ḑece, şi altulŭ douĕ-ḑecĭ de pungĭ, după judeţŭ; şi astŭ-felŭ, făcêndu-se prin hârtiĭ domnescĭ sameşĭ şi ducêndu-se în judeţe, eĭ sunt ceĭ dintâĭ carĭ îndémnă pe ispravnicĭ la totŭ felulŭ de abusŭ şi nedreptate, şi întovărăşindu-se cu ispravniciĭ, ardŭ şi prăpădescŭ pe bieţiĭ locuitorĭ (λοκουϊτόρους). Afară de escesulŭ acesta de nedreptăţĭ şi abusurĭ ce facŭ contra poruncilorŭ domnescĭ şi orînduelĭ (ὀρανδουϊάλα), aŭ şi in fie-care satŭ doĭ séŭ treĭ ómenĭ, carĭ plătescŭ darea lorŭ la dînşiĭ, scutescŭ de angarele sate întregĭ, şi marele Vistierŭ le aude acestea şi le vede, prea multe ruşfeturĭ însă îlŭ facŭ să nu le bage în sémă, şi să nu pótă să ḑică nimicŭ. Şi décă se întêmplă să le afle Domnulŭ, se încércă prin orĭ-ce chipŭ să dovedéscă cu orĭ-ce preţŭ că sunt minciunĭ, şi décă Vodă ar trimete vre-unŭ *teftergiŭ* în judeţe, ca să cerceteze de aprópe, acesta se duce, dar îndată ce sosesce acolo, însuşĭ Vistierulŭ se împacă şi se învoesce cu dînsulŭ. Şi după ce *teftergiulŭ* acela a fostŭ mulţămitŭ, se întórce în Bucurescĭ, aducêndŭ rĕspunsŭ luĭ Vodă, că a fostŭ şi a esaminatŭ, dar pîra fiindŭ minciunósă, n'a găsitŭ nicĭ unŭ abusŭ şi nedreptate sĕvêrşită, séŭ când mâncătoria e prea mare şi nu se póte ascunde cu totulŭ, o micşoréză şi o reduce într'atâta, în cât Vistierulŭ să pótă s'o dovedéscă că e o bagatelă (παγατέλη), ca Vodă să nu se mânie, şi astŭ-felŭ astăḑĭ, astŭ-felŭ mâne, aŭ ajunsŭ *legĭ* (caidi) nedreptăţile şi abusurile în Ţéra Românéscă. Pe lângă acestea şi când se înfăţişéză săraciĭ locuitorĭ cu jălbĭ către Vodă, plângêndu-se de nedreptăţile ce li s'aŭ făcutŭ, cele maĭ multe din jălbile lorŭ nu se citescŭ (căcĭ Vistierulŭ astŭ-felŭ s'a înţelesŭ cu Logofĕtulŭ Divanuluĭ, care citesce luĭ Vodă jălbile), dar şi déca se citesce vre-o jalbă a lorŭ, logofĕtulŭ Divanuluĭ, împotriva porunceĭ Domnescĭ, orînduiesce la Vistierŭ, şi Vistierulŭ la rîndulŭ sĕŭ dispune să se facă o carte a Visterieĭ către Ispravnicĭ, cu carea, îndată ce se înfăţişéză la Ispravniculŭ, îndreptarea şi mângâierea săraculuĭ este, să-lŭ ospĕteze cu o bună *falangă* şi să-lŭ închidă. Gândéscă-se dar fie-care ce suferă sĕrmaniĭ săracĭ în ţéra Românéscă! şi aceste tóte din pricina interesuluĭ ce are marele Vistierŭ şi de la Ispravnicŭ şi maĭ multŭ de la sameşĭ.

Tóte aceste abusurĭ şi nedreptăţĭ nu e cu putinţă cu nicĭ unŭ altŭ chipŭ să lipséscă din ţéră, déca nu va înceta de totŭ numirea sameşilorŭ de către Visterie şi déca nu se va face astŭ-felŭ, şi anume: Ispravniculŭ, unde se va orîndui, să aibă logofĕtulŭ sĕŭ sameşŭ, fără să fiă de locŭ cunoscutŭ visterie şi Domnia să céră serviciulŭ judeţelorŭ de la Ispravnicŭ, iar nu de la sameşŭ. Fiindŭ-că, când marele Vistierŭ nu va avé interesŭ de la sameşŭ, nicĭ sameşulŭ nu póte să facă nimicŭ în judeţe şi atuncĭ lipsescŭ tóte abusurile şi nedreptăţile, carĭ aducŭ şi paguba Domnieĭ şi prăpădescŭ pe bieţiĭ locuitorĭ.

Pe lângă acésta şi Ispravniculŭ se teme, când sameşulŭ nu este numitŭ de Visterie, ca să nu arunce greşala asupră-ĭ şi nu póte să se apere şi elŭ cu creḑĕmîntŭ, că este numitŭ de dînsulŭ, şi greşala cade asupra Ispravniculuĭ, iar nu asupra sameşuluĭ, chiar când acelŭ sameşŭ nu e cunoscutŭ luĭ Vodă, nicĭ făcutŭ de marele Vistierŭ, şi în urmă când Vistierulŭ are vre-unŭ interesŭ de la sameşŭ, de sigurŭ nu este responsabilŭ de furturile şi nedreptăţile ce se facŭ. Şi prin acestŭ chipŭ săraciĭ locuitorĭ scapă de rele, iar poruncile Domnescĭ ce se daŭ află totŭ-d'a-una loculŭ lorŭ fără nicĭ unŭ abusŭ.

Despre vămĭ.

Se facŭ multe nedreptățĭ și de către vameșŭ, (βάμμεσιδες). De óre-ce nu ieaŭ vama după catalogulŭ Domnescŭ, dar cu adaosŭ. Acésta însă se îndreptéză prin desele cercetărĭ și prin pedepsirea câtorŭ-va ca să slujéscă de pildă celorŭ-lalțĭ.

Despre dijmăritŭ (διζμαρίτον).

Dijmăritulŭ, este lege și regulă să-lŭ plătéscă ceĭ ce aŭ rîmătorĭ și albine, câte 13 aspri. Se iartă însă ca de la unulŭ până la ḑece să se iea câte 15 banĭ și aceștĭ doĭ banĭ ce se ieaŭ maĭ multŭ se chiamă *ciurucŭ*, și sunt pentru léfa slujbașilorŭ (σλουζμπάσιδες). Când aŭ de la 10 stupĭ în susŭ, atuncĭ plătescŭ numaĭ câfe 13 banĭ, și ploconulŭ (πλοκόνι) 80 banĭ. Aŭ intratŭ însă și în acestŭ uzmetŭ abusŭ. Fiindŭ-că cumpĕrătoriĭ acesteĭ slujbe, oferindŭ Ispravnicilorŭ rușfeturĭ, îĭ lasă să iea și maĭ multŭ ca 30 *aspri* și ploconulŭ de asemenea este maĭ multŭ ca acelŭ prescrisŭ. Lesne însă se îndreptéză acestŭ abusŭ. Adecă iarășĭ prin dese inspecțiunĭ ale stăpânireĭ, și prin pedepsirea esemplară a slujbașilorŭ și *tahsildarilorŭ* ce arŭ cuteza să facă abusŭ.

Despre oieritŭ.

Acéstă slujbă se asémĕnă cu slujba dijmărituluĭ, nu însă și în plată, și îndreptarea abusurilorŭ se face cu acelașĭ chipŭ ca maĭ susŭ.

Despre vinăriciŭ (βιναρίτζον).

Cele maĭ marĭ abusurĭ se facŭ în acestŭ huzmetŭ alŭ vinăriciuluĭ atâtŭ la mĕsurătórea cotuluĭ, cum și la luarea banilorŭ. — La mĕsurare vinăriciariĭ, butea de 60 și 70 vedre o scotŭ de 90 și 100 vedre. Iar la plată în locŭ de 5 banĭ, ce după regulă trebue să plătéscă Românulŭ ca vinăriciŭ la fie-care vadră, le ia câte 15 și 20 parale și în alte părțĭ și maĭ multŭ, maĭ alesŭ în cele cincĭ districte mărginașe ale Craioveĭ. Și începutulŭ abusuluĭ este acesta : Domniĭ ce s'alegŭ după vremurĭ, ca să vînḑă slujba vinăriciuluĭ cu maĭ mulțĭ banĭ, séŭ și pentru hatîrulŭ slujbașilorŭ, aŭ îngăduitŭ să se încarce de la 10—12 vedre. Indată însă ce aŭ pusŭ mâna cumpĕrătoriĭ pe huzmetŭ, aŭ începutŭ și eĭ să facă din ḑece patru-spre-ḑece și șése-spre-ḑece, și abusulŭ a urmatŭ până la domnia luĭ Constantinŭ Vodă Ipsilante ; iar în timpulŭ acestuia lucrulŭ a ajunsŭ prea departe, și nu numaĭ că a încărcatŭ din ḑece la douĕḑecĭ și maĭ multŭ, dar și la plată luaŭ dela Românĭ câte 15 și 20 parale la fie-care vadră și maĭ alesŭ la cele 5 districte de dincolo a ajunsŭ până în punctulŭ acela, în cât Românulŭ cu acéstă grea plată a vinăriciuluĭ să pérdă totŭ vinulŭ viilorŭ séle. Ca să lipséscă dar de totŭ acéstă nedreptate şi marele abusŭ ce facŭ cumpĕrătoriĭ vinăriciuluĭ, trebue maĭ întâiŭ stăpânirea să prefere să pérḑă acelŭ adaosŭ de 2 vedre (βέδρα), adică la 10 : 12 după regula ce era în putere maĭ întâiŭ, şi apoĭ să dea nizamŭ (ordine) la căutarea acesteĭ slujbe în modŭ înţeleptŭ, adecă prin cele maĭ exacte inspecţiunĭ, şi cu cele maĭ straşnice pedepsirĭ a acelora din vinăricierĭ, carĭ nu vorŭ urma poruncile Domnescĭ date pentru acéstă slujbă.

Despre gelepĭ şi saegiĭ.

Nu sunt puţine relele ce le facŭ ţĕreĭ şi gelepiĭ, carĭ adună oĭ cu ridicata, căcĭ afară că ridicatulŭ este de nimicŭ, aprópe $^1/_3$ din preţulŭ ce se pune oilorŭ, apoĭ şi aceştia îndată ce esŭ în judeţe şi oferă Ispravnicilorŭ ruşfetulŭ acelŭ cu care potŭ să se învoiască, fără să vrea să scie de locŭ de poruncile domnescĭ, prăpădescŭ pe bieţiĭ locuitorĭ luându-le cele maĭ bune oĭ. Şi nu se mulţămescŭ numaĭ cu acésta, dar şi în satele unde conăcescŭ şi în casŭ de trebuinţă, şedŭ una séŭ douĕ ḑile, îĭ ruinézā prin cheltuelĭ, cerêndu-le hrana lorŭ şi pentru caiĭ lorŭ îndoitŭ, carĭ în locŭ de 33.000 de oĭ ce conţine firmanulŭ ca să iea ţĕreĭ cu ridicata se iaŭ 70.000 miĭ şi maĭ multŭ, şi acestŭ rĕŭ provine dela multele ruşfeturĭ ce daŭ atâtŭ la Constantinopole, ca să fie orânduitŭ *saitciĭ*, cât şi la Bucurescĭ şi la Ispravnicĭ ca să se apere de nedreptăţile ce facŭ, şi de prea marele numĕrŭ de oĭ ce ridică cu ridicata. Ca să înceteze dar şi aceste nedreptăţĭ ce facŭ ţĕreĭ gelepiĭ şi să aibă locuitoriĭ şi în acésta rĕgazŭ, trebue séŭ ridicăturile să lipséscă, séŭ şi dacă n'ar fi chipŭ să lipséscă, să lipséscă celŭ puţinŭ ruşfeturile la Constantinopole, Bucurescĭ şi la Ispravnicĭ, şi atuncĭ, făcêndu-se examinărĭ esacte şi fără mituire, şi pedepsindu-se straşnicŭ unulŭ séŭ doĭ gelepĭ, vorŭ înceta cu aceste nedreptăţĭ, şi numaĭ atuncĭ potŭ să urmeze poruncile domnescĭ.

Despre suhaturĭ.

Pe fie-care anŭ gelepiĭ aducŭ fermanŭ din Constantinopole, cuprinḑêndŭ că suhaturile ce aŭ ţinutŭ aniĭ trecuţĭ pentru hrana oilorŭ împĕrătescĭ să le aibă şi d'aci şi încolo, şi nimenĭ să nu cuteze să le are şi să le semene, séŭ să le strice. Carĭ gelepĭ aŭ să plătéscă moşierilorŭ (*mulksaabiilorŭ*) câte 1 şi $^1/_2$ para pentru o óie. După carĭ firmanurĭ cârmuirea dă ţĕreĭ neschimbate poruncĭ şi cu acestŭ modŭ eĭ s'aŭ făcutŭ stăpânĭ pe moşiile unuia şi altuia şi tótă véra aprópe şi iarna Vistieria nu ridică capulŭ de a vedé plângerile *mulksaabiilorŭ* (moşierilorŭ) pentru suhaturile lorŭ cu gelepiĭ. Nu potŭ însă să facă nimicŭ. In cât îndreptarea relelorŭ subaturilorŭ remâne luĭ Vodă, care ca lucru alŭ orașuluĭ să se gândéscă înălțimea sa la modulŭ și la mijloculŭ cum ar puté să le scape.

Despre fiiaturĭ.

Fiĭatulŭ untuluĭ, miereĭ, cașcavaluluĭ, untureĭ și *cerviciuluĭ* nu e vătămătorŭ locuitorilorŭ, ci numaĭ negustorilorŭ pămîntenĭ și de mare folosŭ *capanliilorŭ*. Fiiatulŭ ce se pune (provisiune) zahereleĭ grâuluĭ și orzuluĭ păgubescŭ multŭ pe locuitorĭ, care fiĭaturĭ fiindŭ de asemenea lucru alŭ orașuluĭ, rĕmâne iar luĭ Vodă ca să poruncéscă chipulŭ și mijlócele.

Despre Vidinurĭ.

Vechile fermanurĭ pentru zaherelele Vidinuluĭ, cuprindŭ următórele: Ca țéra să aĭbă să dea Capanuluĭ Vidinuluĭ câte 120.000 ocale untură de capre, 80.000 ocale untŭ și 12 000 ocale miere pe fie-care anŭ, și să se plătéscă din Vidinŭ, untulŭ 20 parale ocaua, iar untura și mierea câte 12 parale ocaua. Aceste fermanurĭ s'aŭ făcutŭ după ântâia pace a Rușilorŭ. Și Alexandru-Vodă Ipsilante a orînduitŭ atuncea să se strîngă zaherelele acestea dela 5 județe hotarnice cu *întreială* dela negustoriĭ pămîntenĭ, carĭ se îndeletnicescŭ cu acestŭ felŭ de zaherele în acele părțĭ. Și fiindŭ-că untulŭ numaĭ cu *întreiala* nu se făcea *idaré*, s'aŭ orînduitŭ și douĕ orînduielĭ de untŭ: 150 cântarĭ, carĭ s'aŭ numitŭ una primăvĕratică, alta tomnatică, și acestŭ untŭ îlŭ daŭ locuitoriĭ celorŭ 5 districte mărginașe și li-se plătea de către Domnŭ prin Ispravanicĭ câte 10 parale ocaua, care untŭ strîngêndu-se în magasinele Craioveĭ, iar cu cheltuelele domnieĭ se trimetea prin Caimacamŭ la Vidinŭ. Iar untulŭ *întreialeĭ*, untura și mierea, le duceaŭ negustoriĭ înșișĭ. Untulŭ dar se plătea de Vidinŭ câte douĕ-ḑecĭ de parale cum s'a ḑisŭ și la sfîrșitulŭ anuluĭ Vistieria domnéscă cerea socotélă cu Caimacamulŭ Craioveĭ pentru untulŭ orînduieleĭ, la care socotélă scăḑêndu-se tóte cheltuelele, adecă cumpărarea tulumurilorŭ, chiriile, lefurile ómenilorŭ, și alte, câțĭ banĭ rĕmâneaŭ îĭ lua Domnia. Se mulțămescŭ însă la plată și negustoriĭ și locuitoriĭ. Fiindŭ-că și în timpulŭ acela aceste zaherele se vindeaŭ ieftinŭ, și aprópe treceaŭ în țéră cu acelașĭ prețŭ, cu care plătea și Vidinulŭ. De la unŭ timpŭ însă și încóce se măresce prețulŭ acestorŭ zaherele, și plătindu-se totŭ-d'a-una cu acelașĭ prețŭ, a ajunsŭ ca maĭ în urmă mulțĭ negustorĭ să dea falimentŭ și să se ruineze și locuitoriĭ căcĭ totŭ câte 20 parale ocaua de untŭ se plătesce. Și pe lângă acestea să nu aibă de unde să găséscă ca să dea untŭ, dar să fie îndatorațĭ să-lŭ cumpere cu mare prețŭ; până când, după ce neguțitorilorŭ li se urîse de acestŭ negoțŭ de cumpĕrarea untuluĭ, a ajunsŭ ca totŭ untulŭ să cadă asupra luḑilorŭ dându-se din partea lorŭ o cătățime hotărîtă pe anŭ. In câtŭ pe de o parte mâncătoriile și abusurile Caimacamilorŭ, Ispravnicilorŭ, Zapciilorŭ și magasierilorŭ, pe de altă parte greutatea, a ajunsŭ ca să nu maĭ pótă cele cincĭ județe de lângă hotare să întêmpine aceste zaherele ale Vidinuluĭ, ci să ica și dela cele-lalte 12 județe de dincóce de Oltŭ și negustoriĭ acelorŭ 12 județe să încépă și eĭ să se ruineze și, de altă parte, și zaherelele cerute ale orașuluĭ să se împuțineze, și apoĭ și poporulŭ țĕreĭ să se lipséscă de zaherelele trebuinciόse. Ajungêndŭ dar să se facă acestŭ rĕŭ nesuferitŭ țĕreĭ, și greutatea fórte mare, la 1803 s'a ridicatŭ totŭ acestŭ *memuerietŭ* de vidinurĭ și de către Caimacamĭ și de Ispravnicĭ și s'aŭ însărcinatŭ treĭ negustorĭ craiovenĭ cu tóte aceste zaherele prin hrisóve, ca aceștia să le strîngă de la cele cincĭ județe mărginașe cu mulțămirea locuitorilorŭ eĭ să le plătéscă și eĭ să le aducă la vidinurĭ, fără ca să intre în acéstă lucrare vre-o mână boeréscă și cât despre untură și despre mierea ce se va da, eĭ să caute socotéla cu toțĭ negustoriĭ și paguba să o tragă în proporțiă cu marfa ce vorŭ da, iar socotéla untuluĭ să o lase vistieriei, în cât din plata vidinuluĭ, scăḑêndu-se cu cumpĕrarea untuluĭ, cu cumpĕrarea tulumurilorŭ cu *czeclemelele*, și cu tóte cele-lalte cheltuelĭ, décă remâne să dea aspri Vistieriei, să-ĭ plătéscă, iar décă cumpĕrarea untuluĭ cu tóte cheltuelele și *czeclemelele* va prisosi, Vistieria să aibă să le plătéscă. Astŭ-felŭ de învoială aŭ datŭ, după care li s'a datŭ chrisovulŭ susŭ amintitŭ și cu acestŭ scopŭ începuse să se îndrepteze lucrulŭ orĭ-cum. Adecă scăpaseră și locuitoriĭ de răpirile *memuerieturilorŭ* precum și negustoriĭ. Paguba însă atâtŭ aceea a locuitorilorŭ cât și aceea a negustorilorŭ remăsese iar pagubă și prăpădire. Ca să se îndrepteze dar acéstă trébă a zaherelelorŭ de vidinurĭ, séŭ trebue ca zaherelele untuluĭ să lipséscă de totŭ și să nu se maĭ dea, ci să vie negustoriĭ de acolo, și să cumpere *rizapazarilen* zaherelele trebuinciόse, séŭ când nu ar fi cu putință, trebue ca prețulŭ zaherelelorŭ să se măréscă după prețulŭ curentŭ din țéră, și atuncĭ și locuitoriĭ vorŭ da untulŭ cu mulțămire, și negustoriĭ pămîntenĭ vorŭ aduce zaherelele trebuinciόse la Vidinŭ fără împotrivire.

Despre secerĕtorĭ.

După firmanurile împĕrătescĭ se trimiteaŭ din partea țĕreĭ, pe fie-care anŭ treĭ și patru miĭ săcerătorĭ în părțile Dobrogeĭ, Mangalieĭ și Pazargiculuĭ, etc. ca să secere semĕnăturele d'acolo. Chipulŭ dar alŭ trimitereĭ sacerătorilorŭ, era fórte nesuferitŭ, fiindŭ-că acelŭ rĕŭ nu-lŭ încercaŭ numaĭ aceĭ săracĭ carĭ cu sila se trimiteaŭ, dar suferia tótă țéra. Până și pe de o parte începuse abusulŭ din partea Ispravnicilorŭ și beșliilorŭ, iar pe de altă parte semĕnăturele remâneaŭ nesecerate și se perdeaŭ pe câmpiĭ. Mare bine dar și folosŭ se va face țěreĭ, când Vodă ar scuti-o și de acestŭ rěŭ.

Despre beșliagale și beșliĭ.

Iar rěulŭ beșliagalelorŭ și beșliilorŭ ce aŭ făcutŭ țěreĭ este nespusŭ, de óre-ce și aceștia nu păstraŭ memuerietulŭ lorŭ numaĭ, adecă să păzéscă județele de Turcĭ vagabonḑĭ, carĭ veniaŭ fără scirea și voia cuĭ-va, și maltratândŭ pe locuitorĭ luându-le vitele, untulŭ, mierea și zaherelele lorŭ cu sila, fără nicĭ o plată, pentru care și eraŭ orânduițĭ, dar se amestecaŭ în tóte, adecă la têrgurĭ luaŭ *avaetŭ* dela prăvălii, luaŭ și eĭ, sub cuvîntŭ de vamă, din lucrurile ce se vindeaŭ, sub cuvîntŭ de *avaetŭ* luaŭ groșĭ dela butóiele cu vinŭ și rachiŭ, ce întâlneaŭ pe drumŭ, din căruțe cu mere, pere, prune și alte asemenea ce întâlniaŭ. In cât locuitoriĭ, aprópe și boeriĭ, din causa lorŭ nu puteaŭ să aducă astŭ-felŭ de lucrurĭ, dela unŭ locŭ la altulŭ, séŭ pentru daraverurile lorŭ séŭ pentru trebuința lorŭ, pentru-că îndată ce le găsiaŭ beșliiĭ era peste putință ca să nu le iea groșĭ, și în urmă nicĭ de tréba lorŭ nu cătaŭ chiar, dar țéra era totŭ-d'a-una plină de Turcĭ vagabonḑĭ, și locuitoriĭ eraŭ totŭ-d'a-una maltratațĭ. Și cu tóte că autoritatea a încercatŭ prin totŭ chipulŭ ca să împedice aceste abusurĭ și marile lorŭ rele, a fostŭ cu neputință și fiindŭ-că nu e modŭ ca să înceteze, bine e să lipséscă, și pentru păzirea nizamurilorŭ (ordineĭ) țěreĭ, să se orânduiască în județe pandurĭ arnăuțĭ, și alțĭ de soiulŭ acesta, de óre-ce aceștia se temŭ ca să facă astŭ-felŭ de abusurĭ, și relele ce aŭ făcutŭ beșli-agalele și beșliiĭ, și numaĭ în Bucurescĭ și Craiova să fie beșli-agale cu atâția neferĭ (ostașĭ) câțĭ ar găsi de cuviință Domnulŭ.

Despre clacă, care turcesce se ḑice **megi** *și despre dijmă adică ḑeciuială.*

In codulŭ legilorŭ, ce după întâiulŭ răsboiŭ alŭ Rușilorŭ a făcutŭ Domnulŭ Alexandru Ipsilante a orînduitŭ ca locuitoriĭ moșiilorŭ să nu facă clacă moșierilorŭ maĭ multŭ decât 12 ḑile pe anŭ și anume : 3 ḑile în timpulŭ primăvereĭ, treĭ véra, 3 tómna și 3 iarna. De asemenea și dijmă să nu dea maĭ puținŭ ca 10. Din ce în ce însă acea orînduială a căḑutŭ, căcĭ stăpâniĭ moșiilorŭ aŭ începutŭ puținŭ câte puținŭ să supună pe țěranĭ și să-ĭ apese silindu-ĭ ca să le facă claca după voința și trebuința lorŭ. De asemenea și dijmă să le iea multŭ maĭ multŭ decât se cuvine și maĭ alesŭ boieriĭ marĭ și ispravniciĭ și aceia ce se află în serviciulŭ curțeĭ pe afară, în câtŭ țěraniĭ strîmtorațĭ prin totŭ felulŭ de siluire și ḑeciuală, începuseră (în timpulŭ ce cunoscŭ) alțiĭ să fugă la moșiile și alțiĭ să emigreze din satŭ în satŭ căutândŭ să afle odihnă și mângâiere. Dar în zadarŭ și fără de folosŭ. Pentru că orĭ unde mergeaŭ nu găsiaŭ decât siluire și apĕsare. Fiindŭ-că dar ceĭ ce aŭ moșiĭ nu sunt supușĭ la nicĭ o dare, precum audŭ că e în tóte părțile Europeĭ, dar încărcându-se cu tótă povara țĕraniĭ plătescŭ dăjdiĭ domnieĭ și angaralele; când stăpâniĭ de moșiĭ se folosescŭ de țĕranĭ în chipulŭ acesta făcêndu-le atâta rĕŭ în aceste douĕ felurĭ, dela care atârnă tótă starea lorŭ, de sigurŭ că nu potŭ nicĭ pe jumĕtate să se ocupe cu munca pentru viața lorŭ proprie, și pentru plătirea dăjdiilorŭ și se sĕvêrșescŭ douĕ rele: una că locuitoriĭ rĕmânŭ lipsițĭ și alta, că nu maĭ aŭ cu ce plăti dările și angaralele, cum s'a ḑisŭ. Care orînduială a coduluĭ legilorŭ fiindŭ-că și s'a făcutŭ atuncĭ pentru folosulŭ și favórea (= φαβόρε) locuitorilorŭ și óre-cum și în folosulŭ Domnieĭ, să se reîmputerniceze acestŭ capitolŭ despre *clacă* și dijmă fără nicĭ o schimbare, ca să se staviléscă de totŭ stăpâniĭ de moșiĭ de a maĭ silui și apĕsa pe locuitorĭ.

Despre Zapciĭ din plasele județelorŭ.

In reforma (grec. *reforma*) ce a adusŭ acelașĭ Domnŭ Ipsilante, vrêndŭ să se chivernisécă tótă starea micilorŭ boierĭ și boiernașilorŭ, a poruncitŭ ca zapciĭ în plasele județelorŭ să se orînduiască fiĭ de boierĭ micĭ și boiernașĭ, prin hârtiĭ domnescĭ, maĭ alesŭ aceĭ carĭ vorŭ fi locuitorĭ acelorŭ județe, practicĭ și folositorĭ și cât timpŭ s'a ținutŭ și s'a păstratŭ acéstă orînduială, locuitoriĭ nu suferiaŭ nicĭ de supĕrărĭ, nicĭ de necinstirĭ. După ce însă fără judecată și nesocotință s'a începutŭ ca zapciĭ să se numéscă de Ispravnicŭ și Ispravniciĭ județelorŭ aŭ începutŭ să numéscă pe ceĭ maĭ de rîndŭ și pe ceĭ ce se brodiaŭ în Bucurescĭ, luândŭ dela dînșiĭ *avaieturĭ* și *rușfeturĭ*, de unde aŭ isvorîtŭ nedreptățile, răpirile și nemerniciile pretutindenĭ până la escesŭ, desordinulŭ și blăstămățiile acestorŭ ómenĭ de nimicŭ, ce se numiaŭ de Ispravnicĭ ca zapciĭ în plasele județelorŭ aŭ ajunsŭ de totŭ nesuferite și prea multŭ vătĕmătóre, iar domnia, séŭ trecêndu-le cu vederea, séŭ necunoscêndŭ aceste nedreptățĭ, séŭ socotindŭ că lucrulŭ este neînsemnatŭ și micŭ, nu cerea de la aceștia și pentru acestea decât istovulŭ (ἴϛοβον) dăjdiilorŭ. Pentru liniștea locuitorilorŭ dar și cârmuirea micilorŭ arhonțĭ și boernașĭ, este trebuinciosŭ, ca numirea zapciilorŭ în plasele județelorŭ să se facă prin vistierie, prin hârtiĭ domnescĭ. Adecă vistieria să facă cercetarea ipochimenilorŭ (persónelorŭ) și alegerile lorŭ, dar nu ca să rĕmâe numaĭ în voința Ispravniculuĭ.

Despre judecătoriĭ din județe.

S'aŭ orînduitŭ în județe atuncĭ și judecătorĭ și anume în fie-care județŭ unŭ judecătorŭ, a căruĭ léfă era hotărîtă de Domnulŭ, după persónă, a căreĭ alegere se făcea din partea mareluĭ Logofĕtŭ și mareluĭ Postelnicŭ. Și cu tóte că în județe sunt Ispravniciĭ și nu e trebuință de judecătorĭ, pentru chiverniséla (cârmuirea) însă a multorŭ boerĭ din clasa III-a și a boernașilorŭ se făcuse acéstă numire a judecătorilorŭ în județe și a rĕmasŭ până acum, iar acum se numescŭ ómenĭ nu cinstițĭ séŭ boerĭ scăpătațĭ, carĭ aŭ trebuință de mila și ajutorulŭ domnescŭ, dar ómenĭ carĭ nu merită (μεριτάρουν) pentru acestŭ lucru, de a ajunsŭ tréba până la desgustŭ.

Despre polcovniciĭ din județe.

De asemenea s'aŭ pusŭ în fie care județŭ câte unŭ polcovnicŭ cu câțĭ-va slujitorĭ, și pentru puținulŭ *nizamŭ* (ordine) alŭ județelorŭ, dar maĭ multŭ pentru chiverniséla boernașilorŭ, carĭ fiindŭ-că se numiaŭ pentru administrațiune, pentru aceea eraŭ neatinșĭ de avaeturĭ, a cărorŭ numire făcêndu-se prin domnescĭ hârtiĭ, după alegerea și a boeruluĭ spătarŭ și a boeruluĭ postelnicŭ aveaŭ și léfă de la Domnie. Și aceștĭ polcovnicĭ nu se puneaŭ în categoria acelorŭ polcovnicĭ, carĭ se numiaŭ de către Spătarŭ numaĭ, de la care are avaietulŭ sĕŭ, cât póte să se învoiască, dar era o clasă deosebită atârnătóre numaĭ de la buna voință a Domnuluĭ. Și pe acéstă clasă a polcovnicilorŭ de la unŭ timpŭ încóce punêndŭ mâna Spătăria, numesce acum singură pe cine vrea, și iea de la dînșiĭ *avaieturĭ*, și fiindŭ-că avaieturile sunt grele, cele maĭ marĭ hoțiĭ și desordine în județe dînșiĭ le facŭ, ca să pótă să scótă paralele ce daŭ, și să câștige și fiindŭ-că acea milă și bine-facere domnéscă, a ajunsŭ acum unŭ mare abusŭ și tâlhărie, séŭ trebue să se îndrepteze și să rĕmâe în starea în care era atuncĭ, și să se socotéscă binefacere domnéscă către ipochimenĭ vrednicĭ de chiverniselă, séŭ să lipséscă de totŭ polcovniciĭ din județe, ca netrebnicĭ.

Despre slujitoriĭ din isprăvnicie.

Ispravniciĭ județelorŭ nu ținŭ numaĭ astădĭ slujitorĭ câțĭ le dă voie visteria și *legea,* dar multŭ maĭ mulțĭ, de la carĭ ca să capete banĭ, ĭĭ facŭ din ceĭ maĭ în stare și fruntașĭ Românĭ și într'unŭ chipŭ frumosŭ înșelândŭ Visteria, încât Domnia păgubesce din fie-care ținutŭ câte 30—40 de ludĭ celŭ puținŭ. Trebue dar ca la catagrafia și aședĕmîntulŭ ce se va face, să se dea Ispravnicilorŭ slujitoriĭ trebuincioșĭ, carĭ să nu fie din fruntașĭ, ci din a doua și a treia clasă ómenĭ, carĭ o dată făcêndu-se slujitorĭ să rĕmâe pentru totŭ-d'a-una în acéstă slujbă.

Despre tribunalele din Craiova.

In Craiova sunt douĕ felurĭ de tribunale, unulŭ se numesce tribunalulŭ Depertamentŭ și celŭ-laltŭ pentru crime. — Este și Divanulŭ Caimacamuluĭ cu orînduițiĭ boerĭ de Divanŭ — în carĭ tribunale se facŭ nespuse nedreptățĭ — fiindŭ-că nicĭ o judecată acolo nu se otăresce cu dreptate. Dar tóte anaforalele acelorŭ tribunale din Craiova revizuindu-se în Divanulŭ domnescŭ, îșĭ perdŭ valórea pentru tot-d'a-una și se rumpŭ și acésta resultă și din ignoranța judecătorilorŭ de acolo și din interesulŭ și rușfeturile ce primescŭ de la ceĭ judecațĭ. Și fiindŭ-că procesurile se ducŭ în chipulŭ acesta, și ca să găséscă dreptatea ceĭ ce se judecă pentru dreptate fără să se ruineze cu cheltuelile venindŭ în Bucurescĭ pentru apelulŭ lorŭ, este trebuinciosŭ ca în fiecare tribunalŭ de acolo să se trimită din Bucurescĭ unŭ boierŭ-judecătorŭ cu idee de dreptŭ (legĭ) ca să revisuiască procesurile cu aceĭ judecătorĭ. De asemenea și pentru Divanulŭ din Craiova să se trimită unŭ advocatŭ. Și atuncĭ ceĭ ce se judecă vorŭ afla dreptatea chiar acolo și nu vorŭ avé nevoĭe să vie în Bucurescĭ, ca să cheltuiască și să pérḑă timpulŭ pentru câștigarea dreptuluĭ lorŭ.

Despre tribunalulŭ pușcărieĭ adecă a făcĕtorilorŭ de crimă.

Acestŭ tribunalŭ pentru afacerĭ de crimă se compune din atâția boierĭ judecătorĭ, câțĭ ar vrea Domnulŭ să numéscă și zapciulŭ în acestŭ departamentŭ (δεπαρταμέντο) este marele Armașŭ. Și fiindŭ-că Armașulŭ ca grecŭ (ρωμαῖν) nu scie limba românéscă, lasă logofĕtuluĭ totŭ lucrulŭ departamentuluĭ Și cândŭ logofĕtulŭ este omŭ cu frică de Dumneḑeŭ și cinstitŭ, atuncĭ nu face abusŭ. Cândŭ însă se întêmplă să fie perversŭ, atuncĭ se înțelege cu judecătoriĭ, înșélă și pe Armașŭ și pe Vodă prin totŭ modulŭ. Pentru aceea Domnulŭ, când caută anaforalele acestuĭ departamentŭ (δεπαρταμέντο), și se citesce codulŭ, să bage bine de sémă și să nu aibă atâta încredere în logofĕtulŭ departamentuluĭ, și nicĭ să asculte atâta înaintările ce face elŭ, ca să hotărască de odată. Căcĭ acele înaintărĭ nu privescŭ numaĭ lucrurĭ și banĭ, dar pedépsa și viața aceluĭ ce se judecă.

Iar cele-lalte interese ale Armășieĭ, precum țiganĭ și altele, fiindŭ-că se țĭnŭ numaĭ de logofĕtŭ, marele Armașŭ să caute să afle unŭ omŭ cinstitŭ și cu bună reputație, și să aibă multă băgare de sémă, ca să nu-lŭ înșele și să sfeterisécă (să-șĭ aproprieze) cu felŭ de felŭ de chipurĭ *iraturile* Armășieĭ, care e și fórte lesne.

Este obiceiŭ în țéra Românéscă ca lucrurile libere să pótă Domnulŭ să le dăruéscă cuĭ-vrea. Și fiindŭ-că țiganiĭ se socotescŭ ca făcêndŭ parte din lucrurile libere, Domniĭ din diferite timpurĭ, prin hârtiĭ domnescĭ aŭ dăruitŭ din țiganiĭ

Domnescĭ la maĭ mulțĭ ipochimenĭ (persóne), din carĭ dăruirĭ cele maĭ multe s'aŭ făcutŭ la mazilĭ. Pe lângă acésta și logofețiĭ aŭ înșelatŭ pe Domnŭ. . . . (1).

Pagina 39.

Dionisie Eclesiarculŭ nu vorbesce nimicŭ despre acestŭ actŭ însemnatŭ alŭ luĭ Alex. Ipsilante, ci se mărginesce a ne spune, că venindŭ la Bucurescĭ cu mare alaiŭ «*i-s'a închinatŭ tótă boerimea vrêndŭ nevrêndŭ*». *Nevrêndŭ* este o alusiune la candidațiĭ de Domnĭ ce avusese Divanulŭ, cum vědurămŭ. După Dionisie, Ipsilante «*fiindŭ omŭ înțeleptŭ și cu minte înaltă, a pusŭ tóte trebile țěreĭ cu rînduială bună și a aședatŭ boeriile atât la Bucurescĭ cât și la Craiova.*

Ințelege Dionisie prin «aŭ aședatŭ boeriile» să facă mențiune despre regularea scutelnicilorŭ ?

In orĭ ce casŭ boeriĭ nu se mulțămiră numaĭ cu scutelniciĭ acordațĭ, ci împinseră, ne maĭ spune totŭ Dionisie Eclesiarculŭ, pe Domnitorŭ să pună pe locuitorĭ darea *haraciuluĭ* de și fusese iertată pe 3 anĭ, încă de la alŭ doilea anŭ alŭ Domnieĭ «*ca să le dea și lorŭ lefurĭ marĭ* (2).»

Și se scrie că fanarioțiĭ singurĭ aŭ jăfuitŭ țéra!

Am avutŭ o copie veche după condica luĭ Al. Ipsilante regulândŭ scutelniciĭ boerilorŭ, dar am rătăcit'o. De vomŭ da de ea, o vomŭ reproduce în «*Addenda*», maĭ târdiŭ. Aci, în locŭ, dămŭ apreciările ce ne lasă despre acestŭ actŭ, Dionisie Fotino (3).

Se va puté cu profitŭ compara scrierea luĭ Fotino cu ceea despre scutelnicĭ dice și anonimulŭ scriitorŭ în memoriulŭ grecescŭ donatŭ

---

(1) Introducêndŭ acestŭ memoriŭ în Academie, on. d. N. Krețulescu a disŭ, că elŭ ar fi servitŭ de basă *Regulamentuluĭ Organicŭ*. Din lucrarea nóstră s'a pututŭ vedé, că încă în 1774 Divanulŭ Muntenescŭ cerea Porțeĭ ceea ce se acordă numaĭ la 1830 prin Regulamentulŭ Organicŭ. Răposatulŭ mare omŭ de Statŭ și istoricŭ M. Kogălniceanu îmĭ scria despre memoriulŭ acesta:

«D. Krețulescu a disŭ că acestŭ memoriŭ ar fi servitŭ de basă la facerea Regulamentuluĭ, se înșélă. Basa Regulamentuluĭ este unŭ memoriŭ făcutŭ la Petersburg în 1829—30 de către *Capodistria*, generalulŭ Sturdza și Minciaki.»

(2) Tesaurŭ de monumente. T. II, pag. 166.

(3) Vedĭ Dionisie Fotino în trad. Sion, pag. 265, Tom. III.

Academieĭ de on. d. N. Kreţulescu, care memoriŭ l'am adusŭ ceva maĭ susŭ.

Alex. Ipsilante dispune, că înaintarea la boerie se va face fără necĭ o plată *«dândŭ celŭ înaintatŭ numaĭ avaeturile obicĭnuite.»*

Boerulŭ carele ar cumpĕra boeria pe banĭ, séŭ care s'ar dovedi furŭ, se dă în vileagŭ şi se surghiunesce, după ce va fi pedepsitŭ cu bătaia.

Boeriĭ slujbaşĭ trecŭ din unŭ judeţŭ la altulŭ pe cheltuiala şi cu caiĭ lorŭ propriĭ.

Ceĭ carĭ vorŭ fi dovediţĭ că aŭ luatŭ ruşfeturĭ spre a lucra la înaintarea în rangŭ a vre-unuĭ boierŭ vorŭ plăti la Visterie îndoita sumă luată.

Nicĭ unŭ boerŭ nu va veni la Bucurescĭ fără de voie (1).

Boeriĭ hoţĭ se depărtéză din slujbă şi nu maĭ sunt primiţĭ vre-o dată.

Boeriĭ ceĭ maĭ micĭ să arĕte cinste şi respectŭ la ceĭ de o tréptă maĭ mare.

Boerilorŭ le atribuì Ipsilante Alexandru scutelnicĭ în numĕrŭ otărîtŭ dintre locuitoriĭ mijlocaşĭ prin averea lorŭ, iar nu dintre fruntaşĭ.

După Fotino iacă numĕrulŭ de scutelnicĭ atribuiţĭ fie-căruia boerŭ saŭ slujbaşiŭ carĭ scutelnicĭ îĭ remâneaŭ pe viéţă şi după ce eşiaŭ din slujbă (2).

Marele Banŭ de Craiova avea 80 de scutelnicĭ.

Asemenea mariĭ Vornicĭ (de ţéra de susŭ şi de josŭ), mariĭ Logofeţĭ, marele Vornicŭ de cutie, Spătarulŭ (apoĭ şi Hatmanulŭ); Vistierulŭ celŭ mare; marele Postelnicŭ şi Aga oraşuluĭ Bucurescĭ.

Vorniculŭ mare de politie avea 60 de scutelnicĭ; 40 avea Clucerulŭ celŭ mare, ca şi Caimacamulŭ. Paharniculuĭ se deteră 25 de scutelnicĭ; Stolniculuĭ mare 20, ca şi mareluĭ Armaşŭ; marele Comisŭ se bucura de 30 de scutelnicĭ; marele Serdarŭ avea 14; Medelniccrulŭ

---

(1) Cu asemenea mijlocŭ Domnitorulŭ ţinea departe de Bucurescĭ pre cine nu-ĭ plăcea şi împedica ţesătura de intrige în jurulŭ luĭ.

(2) Dionisie Fotino. T. III, pagina 268 trad. de Sion. După mórte Visteria iea pe jumĕtate (scutelnicĭ) iar de jumĕtate se bucură pe viaţă femeea şi copiiĭ sĕĭ. Preţulŭ unuĭ scutelnicŭ dela Visterie, în banĭ, maĭ dinainte vreme era de 2 leĭ pe lună. Pe timpulŭ luĭ Fotino scutelniciĭ plăteaŭ directŭ la boierulŭ lorŭ câte 80—100 leĭ a câte 40 parale în douĕ termine Aprilie şi Octobre.

12; Slugerulŭ 10; Pitarulŭ 6; marele Portarŭ dispunea de 6 scutelnicĭ; Șetrarulŭ de 5, ca și Clucerulŭ de arie; Ispravniciĭ aveaŭ scutelnicĭ nu după isprăvnicie, ci după boeria ce aŭ fostŭ avutŭ deja.

Slujbele de mâna a doua, încă avéŭ scutelnicĭ: alŭ 2-lea Vistierŭ avea 6 scutelnicĭ ca și alŭ 2-lea Postelnicŭ; alŭ 2-lea Spătarŭ dispunea de 3 scutelnicĭ, ca și Armașulŭ alŭ 2-lea, ca și Portarulŭ alŭ 2-lea. Alŭ 3-lea Vistierŭ, alŭ 3-lea Postelnicŭ, alŭ 3-lea Armașŭ totŭ de câte 3 scutelnicĭ se bucuraŭ, iar Comisulŭ alŭ 3-lea și Portarulŭ alŭ 3-lea aveaŭ câte doĭ. Să maĭ amintimŭ, că Logofĕtulŭ 1-iŭ de Divanŭ și logofețiĭ aĭ doilea încă aveaŭ dela 10—6 scutelnicĭ.

La pagina 41.

Sub Alex. Ipsilante nu aflămŭ multă resistență din partea sătenilorŭ de a-șĭ da claca și dijma. Ne esplicămŭ acésta prin faptulŭ că Domnitorulŭ curmă abusurile clăceĭ prin codulŭ sĕŭ judecătorescŭ și administrativŭ. Nu așia însă sub următorulŭ Domnŭ. La 4 Novembre 1783 Domnitorulŭ trămite *carte legată* către Ispravniciĭ Ilfovuluĭ, ca să cerceteze jalba luĭ Dima *Grecului*, împotriva sătenilorŭ din Otopenĭ, carĭ nu vorŭ a se supune «*la cele obicĭnuite ale pămîntuluĭ* (1).»

Cum-că postulŭ de vătafŭ de plaiŭ, după organisarea luĭ Alexandru Ipsilante nu maĭ fu unŭ postŭ în care se puteaŭ comite ușorŭ abusurĭ, se vede din resistența ce punŭ uniĭ de a remâne în serviciulŭ vătășieĭ, câțĭ-va anĭ după organisare. Așia, chiar și sub Domnulŭ următorŭ găsimŭ refuzurĭ de a servì ca vătafŭ:

> 1784, Ianuarie 19. S'aŭ făcutŭ carte legată la Ispravniculŭ Argeșuluĭ pentru Gheorghe vătafulŭ să se cerceteze, pentru ce se lépĕdă din vătășie? bolnavŭ este, séŭ ce pricină este?

Nota la pagina 50. Religiunea sub Ipsilante.

Chrisovulŭ luĭ Alex. Ipsilante pentru reorganisarea mŏnăstirilorŭ, publicatŭ la pagina 50 în notă, pomenesce despre «*hrisóvele ce ni s'aŭ*

---

(1) Condica Domnieĭ luĭ Caragea, fila 61

arĕtatŭ pentru sfintele mŏnăstirĭ.» Credŭ utilŭ a reproduce aci chrisovulŭ séŭ legea chinoviilorŭ scrisă la 1630 de Urielŭ Năsturelŭ ot Herescĭ în numele Domnitoruluĭ Leonŭ Vodă. Acéstă lege Leonŭ Vodă o dete, credemŭ, după esemplulŭ luĭ Mironŭ Moghilă Barnovski, alŭ căruia minunatŭ chrisovŭ din 1626 Septembre 20 l'am publicatŭ în «Memoriĭ presintate Academieĭ» în 1887/88, pagina 69.

Iată documentulŭ ineditŭ alŭ luĭ Leonŭ Vodă:

Condica No. 2. Arh. Stat., fila 114, verso.

«Noĭ Leonŭ, fiulŭ luĭ Ștefanŭ și adevĕratŭ credinciosŭ scudariulŭ luĭ Dumneḑeŭ Domnŭ ţĕreĭ Românescĭ celorŭ sobornicescĭ și celorŭ deosebĭ a fie-căruia vêrste de cinste, de vrednicie, atâtŭ mirenéscă, cât și de orînduiala duhovnicéscă, prea sânţiţilorŭ, prea fericiţilorŭ, prea sânţiţilorŭ de Dumneḑeŭ iubitorilorŭ, prea cuvioșilorŭ, prea cinstiţilorŭ, cucernicilorŭ iprocĭ, prea luminaţilorŭ, prea înălţaţilorŭ, celorŭ de mare cuviinţă blagorodnicilorŭ, vestiţilorŭ, slăviţilorŭ, îndreptătorilorŭ tuturorŭ și namestnicilorŭ tuturorŭ celorŭ ce prin prejurŭ se află în părţile ţĕreĭ nóstre, așĭa și celorŭ stăpâniţĭ, ca și celorŭ ce stăpânescŭ, celorŭ ce sunt acum și celorŭ ce vorŭ să fie, să se bucure! Intru pomenire așeḑămŭ blagocestieĭ vóstre printr'acéstă carte a nóstră de acum: de vreme ce am vĕḑutŭ cartea cea cu așeḑĕmîntŭ de orînduială a P. S. de óre când patriarhŭ alŭ Ţarigradulu Kir Iremia, fórte întărită cu blăstemŭ și sobornicesce la acésta iscălită, ca tóte mŏnăstirile ce se află maĭ marĭ într'acéstă ţéră, iar maĭ alesŭ dintr'însele, ceea-ce este maĭ capŭ, mŏnăstirea Cozia, hramulŭ prea sânteĭ și începĕtóre de viaţă Troiţa, totŭ-d'a-una până în vécŭ acestŭ felŭ de așeḑĕmîntŭ neschimbatŭ să-lŭ aibă, care este cunoscutŭ că este după obiceiulŭ sobornicescŭ alŭ pravileĭ călugărescĭ, ca maĭ multŭ să nu maĭ fie precum până atuncĭ a fostŭ, fără de cale, fiesce-cum și fără orînduială a avé schimbare egumeniĭ, care este lucru afară de pravilă și fórte fără de cale. Adecă, ca de către fie-care ce vrea din stăpânitoriĭ arhiereĭ, séŭ din ceĭ ce eraŭ maĭ marĭ, făr' de vină și în silă a se scóte egumeniĭ de la mŏnăstirĭ și a pune pre alţiĭ în locŭ, precum arétă, că până atuncĭ aŭ fostŭ, *vînḑêndu-se cu banĭ de către ceĭ silnicĭ egumenia mŏnăstireĭ de aicĭ*, de faţă, spre jăfuire maĭ multŭ și risipirea avereĭ mŏnăstirescĭ, și maĭ dreptŭ a ḑice spre sărăcia de istovŭ și spre golirea și pustiirea a tuturorŭ celorŭ din năuntru și din afară, iar maĭ vîrtosŭ spre periciunea cea de D-ḑeŭ pustiitóre a însușĭ acelora carĭ îndrăsnescŭ nebunesce, cu bolnăvirea minţiĭ de argintŭ la aceia, că acésta făcêndu-se, ce pace ar fi avutŭ între fraţĭ? După cum din Evanghelie, arĕtatŭ este, că nimica altŭ fără numaĭ împărecherĭ și celel-alte carĭ isgonescŭ din mijlocŭ dragostea cea de Dumneḑeŭ dorită. Dreptŭ aceea şi maĭ susŭ numitulŭ părinte patriarhŭ alŭ lumeĭ, întru venirea óre-când aicea, aşĭa de Dumneḑeŭ fiindŭ îndemnatŭ, la soborŭ şi cu voia tuturorŭ, după lege a aşeḑatŭ acésta, ca şi la mŏnăstirile de aicea să se aşeḑe pravila cea cuviinciósă călugărilorŭ, ce s'aŭ datŭ maĭ de 'nainte prin părinţĭ cu adevĕratŭ cu Duhulŭ Sfîntŭ, neschimbată întru toţĭ veciĭ, iar maĭ luminatŭ a ḑice: ca nimenĭ din cinulŭ arhierescŭ, nicĭ mitropolitŭ, nicĭ cine-va din episcopiĭ amândorura părţilorŭ, aşiḑerea şi din maĭ mariĭ noroduluĭ, nicĭ însuşĭ Domnulŭ, nicĭ vre-unulŭ din boeriĭ luĭ, ceĭ puternicĭ, să îndrăznéscă a deslega acestŭ felŭ de legăturĭ, carĭ sobornicesce s'aŭ legatŭ după pravila, ceea ce dreptŭ îndreptéză şi să se ispitéscă a pune la trépta egumenieĭ monastirescĭ dintr'altă parte, *străinĭ şi dătătorĭ de mită, carĭ maĭ vîrtosŭ caută la maĭ multŭ folosŭ şi dobânda lorŭ, ci după bunulŭ aşeḑĕmîntŭ*, celŭ încă din începutŭ (precum s'a ḑisŭ maĭ susŭ) prin sfinţiĭ părinţĭ, şi aicea pre urmă sobornicesce fiindŭ întăritŭ, neclătitŭ să rĕmâe, că soborulŭ a fieşĭ cărora mônăstirĭ, singurĭ călugăriĭ ceĭ aleşĭ, cătăţimea lorŭ alegêndu-şĭ lorŭ pre unŭ iscusitŭ, pre care îlŭ vorŭ iubi, să-lŭ pue egumenŭ, unindu-se întru totŭ sfatulŭ frăţesce, făr' de tótă prigonirea a neuniriĭ; iar de nu se va afla în vre o mŏnăstire omŭ iscusitŭ, pentru nevrednicie, ca să-lŭ pună eĭ la trépta egumenieĭ, atuncĭ fraţiĭ, pe carele ieromonahŭ iscusitŭ îlŭ vorŭ fi sciindŭ maĭ dinainte într'alta din monastirĭ, aşĭa, cu obştéscă voinţă mergêndŭ uniĭ din fraţĭ, să-lŭ céră pre elŭ; şi aşĭa cu iertăciunea şi cu blagoslovenia cea de acolo, să-lŭ aducă pre elŭ şi să-lŭ pue egumenŭ; iar făr' de acéstă întêmplare negreşitŭ să se alégă ieremonahŭ din ceĭ ce aŭ potvigulŭ sĕŭ acolo; aşijderea şi cela-laltŭ clirosŭ alŭ aceeaşĭ mŏnăstirĭ cu soborŭ să se pue, iar celuĭ *străinŭ* şi dătătorŭ de mită loculŭ egumenieĭ să nu i-se dea nicĭ de cum, pentru că este lucru călcătorŭ de lege. Iar din ceĭ veniţĭ de curêndŭ dintr'altă parte şi nesciuţĭ să nu se priméscă nicĭ cum la trépta egumenieĭ, la vre-unele din mŏnăstirĭ, măcar de va fi ieromonahŭ şi părtaşŭ de alegere, ca nu cum-va încredinţându-i-se unuia ca aceluia egumenia şi apoĭ adunândŭ elŭ tótă agoniséla mŏnăstireĭ, aşia va fugi lăsândŭ mŏnăstirea întru sărăcie; şi călugărulŭ ce va fi venitŭ dintr'altă parte într'acelaşĭ chipŭ, să se priméscă măcar de va fi omŭ vrednicŭ şi de tótă cinstea, nu îndată şi fiteşcum să se învrednicéscă de egumenie, ci cu orênduială, maĭ întâiŭ să i-se dea de către fraţĭ sălăşluire, locŭ de odihnă, orĭ unde va iubi elŭ, până ce cu vreme, cu prilejŭ se va urca de obşte, de se va făgădui şi se va jura sfîntuluĭ locaşŭ, cu petrecerea sa până la mórte. Către acésta iarăşĭ, măcar cine din fraţĭ de va cădé în vre o greşélă, să nu fie elŭ slobodŭ a fugi din mŏnăstire şi egumenulŭ séŭ alţĭ călugărĭ, să nu aibă volnicie a-lŭ goni pe elŭ din mŏnăstire, ci cu soborŭ de fraţĭ să fie judecatŭ, şi de i-se va păré că i s'aŭ făcutŭ strîmbătate de către soborŭ, atuncĭ şi la arhiereŭ, ad. la episcopulŭ aceĭ eparhiĭ să fie slobodŭ a merge și a se judeca și iarășĭ să se întórcă la potvigulŭ sĕŭ, iar de va fi unulŭ ca acela fórte vinovatŭ, de mare greșală, să fie dusŭ dinaintea Domnuluĭ la judecată, și iar nicĭ unulŭ din călugăriĭ mŏnăstirilorŭ acestora să nu fie slobodŭ a eși dela potvigulŭ sĕŭ să se înstrăineze de obște și să-șĭ facă chilie osebĭ, ci să locuéscă în mŏnăstire împreună cu frațĭ, afară de va fi vre-unŭ bărbatŭ iubitorŭ de pustie, carele ar cere slobodenie și iertăciune dela obște, ca să-lŭ lase pre elŭ cu blagoslovenia lorŭ să se ducă la St. Agora, séŭ într'altŭ locŭ din cele cu singurătate, să petrécă în liniște pentru folosulŭ sufletescŭ; unulŭ ca acela cu blagoslovenie, să nu se opréscă, iar altulŭ care va eși dela potvigulŭ sĕŭ mutându-se din mŏnăstire în mŏnăstire, unulŭ ca acela să nu se priméscă nicăierĭ, nicĭ să-lŭ învrednicéscă de intrarea în biserică, nicĭ să-ĭ dea locŭ de locuință până se va întórce iarășĭ de unde a fugitŭ. Și călugărulŭ de fi va âmblândŭ întru poslușania venituluĭ mŏnăstireĭ să nu-șĭ agoniséscă sie-șĭ și să ascundă osebĭ ceva. Așijderea și mirénŭ de va fi să slujéscă cu tótă dreptatea și deplinŭ să aducă la mŏnăstire, iar de . . . . . cu totulŭ să se feréscă și de furtișagŭ și celŭ ce va fi egumenŭ să-ĭ socotéscă slujba unuia ca aceluia și să-ĭ dea alŭ sĕŭ și să-lŭ dăruiască după orênduiala ce s'a aședatŭ de Ktitorulŭ mŏnăstireĭ, nemica păgubindu-lŭ pe elŭ de obicĭnuita dare de simbrie și decĭ egumenulŭ ce va fi să nu-șĭ tindă mâna sa ca să răpéscă pre ascunsŭ séŭ de față ceva de ale mŏnăstireĭ spre a le păstra lui-șĭ, séŭ a le risipì și a da vre-unora ceva, séŭ altă cheltuială, séŭ schimbare să facă în lucrurile mŏnăstireĭ, făr'de sfatulŭ obșteĭ. Așijderea arhereilorŭ și vouĕ Domnilorŭ și turorŭ sfetnicilorŭ și îndreptătorilorŭ a tótă țéra, sobornicesce vĕ scriemŭ, maĭ nainte de cele ce vorŭ fi, dicemŭ: *când va cădé asupra vóstră greutatea și vre-o turburare pentru venirea împrotivnicilorŭ vrăjmașĭ, carĭ vorŭ pornì asupra vóstră răsboiŭ (de care D. Dumnedeŭ să vĕ acopere și să vĕ păzéscă pe voĭ cu drépta luĭ cea a totŭ puternică) de unde va fi trebuință a alerga și a lua împrumutare?* de la cămările visterieĭ mŏnăstirescĭ; să socotițĭ după aceea cu tótă purtarea de grijă și cum maĭ de grabă și făr' de tótă zăbava și cu frica luĭ Dumnedeŭ să întórcețĭ cătățimea lorŭ ceea ce s'aŭ scosŭ de voĭ dintre acele de Dumnedeŭ păzite cămărĭ, iar să nu petrecețĭ dile negrijindŭ de acesta, ca în locŭ să miluițĭ sfintele mŏnăstirĭ, să le lipsițĭ pre ele și de alŭ sĕŭ, că urgia luĭ Dumnedeŭ vețĭ trece-o asupra vóstră.

Alta iarășĭ: Orĭ-care din Domnĭ, séŭ orĭ-cine dintre boerĭ va trece pe la sfintele mŏnăstirĭ, ca să vadă și să se îndulcéscă și să se blagoslovéscă de sfințiĭ părințĭ, unulŭ ca acela de va binevoì ca să fie în numĕrulŭ ctitorilorŭ cu vre-unŭ adaosŭ, bine să fie blagoslovitŭ, iar de nu, iarășĭ să fie blagoslovitŭ. Iar nu îngreuindŭ pe călugărĭ să răpéscă ceva de ale mŏnăstiriĭ, fără de blagoslovenie, făcêndu-se pe sine stricătorŭ obiceiurilorŭ și moștenitorŭ blăstemurilorŭ.

Ci dar acestea aşĭa sobornicesce, după lege, aşeḑându-se de maĭ susŭ pomenitulŭ a tótă lumea patriarhŭ şi după aceea óre-carele celŭ de o potrivă cu noĭ de óreşĭ cândŭ stăpânitoriŭ şi Domnŭ Mihailŭ Pătraşcu Voevodŭ, aceluia întru aceste rĕvnindŭ, s'aŭ îndemnatŭ către întărirea şi înnoirea maĭ susŭ ḑiselorŭ pravile mŏnăstiresci, carele prin cartea sa sobornicesce tare întărindŭ şi cercetările patriarhicescĭ celorŭ cu gróznicŭ blăstemŭ urmândŭ, neclătitŭ o aŭ aşeḑatŭ; care şi noĭ din îndemnarea dumneḑeiască rîvnindŭ am rîvnitŭ a ne arĕta următorĭ înoireĭ acestuĭ felŭ de aşeḑămîntŭ de lege alŭ lorŭ, ca cu cartea nóstră să urmămŭ blăstemuluĭ lorŭ, iar cu iscălitura nóstră şi cu pecetluirea să întărimŭ acestŭ felŭ de temelie a lorŭ, cu buna orînduială, pentru ca acestŭ folosŭ să rĕmâie neclintitŭ şi nemişcatŭ (şi precum şi maĭ nainte s'aŭ aşeḑatŭ aşĭa şi până în sfîrşitŭ a rĕmâné) bine s'aŭ cunoscutŭ nouĕ.

Dreptŭ aceea dar, acésta de toţĭ vĕḑută îndreptare, cunoscêndu-se că este aşeḑămîntŭ cu soborŭ spre folosulŭ acestorŭ felŭ de învĕţăturĭ şi urmândŭ maĭ susŭ numiţilorŭ, celorŭ maĭ dinainte de noĭ înoitorĭ a acestora, iată îndată, cu îndemnarea dumneḑeiască arĕtămŭ cunoscinţa nóstră şi fapta, aceleaşĭ noĭ poruncindŭ, cele ce şi aceia atuncea, aceleaşĭ învĕţândŭ, aceleaşĭ legândŭ, aceleaşĭ deslegândŭ, aceleaşĭ lucrândŭ, nimica dintre aceleaşĭ aşeḑĕmînturĭ maĭ adăugândŭ séŭ scăḑêndŭ, precum amŭ vĕḑutŭ şi cartea cea de înoire a celuĭ de óre-când întru o potrivă cu noĭ, aşĭa şi noĭ, aşeḑămŭ print'aceleaşĭ blăstemurĭ aşeḑândŭ. Decĭ toţĭ din ceĭ ce vorŭ fi, aŭ Mitropolitŭ, aŭ Episcopŭ, aŭ Domnŭ, séŭ orĭ-cine dintre amêndouĕ orânduelele celorŭ maĭ susŭ pomeniţĭ nu va vrea a urma acestora şi se va arĕta neurmătorŭ şi trecêndu-le cu vederea le va călca, nemica de acesta socotindŭ, necĭ de înoitoriĭ lorŭ, unulŭ ca acela să fie anatema de d. n. I. C. şi de prea curata şi prea slăvita maica luĭ şi de 318 sfinţĭ părinţĭ dela Nicheia şi de ceĭ-lalţĭ ce s'aŭ adunatŭ de 7 orĭ şi de celŭ ce a aşeḑatŭ atuncea unele ca acestea, maĭ susŭ numitulŭ patriarhŭ alŭ lumeĭ şi de toţĭ arhiereiĭ ceĭ de atuncea, precum şi de aceĭ d'acum, ce s'aŭ adunatŭ acum aicĭ, ale cărora nume întru mărturie le scriemŭ: P. S. duhovnicesculŭ nostru părinte Kirŭ Grigorie Metropolitulŭ Ungro-Vlahieĭ şi Kirŭ Teofilŭ Episcopulŭ Rŏmniculuĭ şi Kirŭ Efremŭ Episcopulŭ Buzĕuluĭ şi de toţĭ prea cuvioşiĭ şi cinstiţiĭ Arhimandriţĭ şi Egumenĭ mŏnăstirilorŭ din tótă ţéra acésta şi în viaţa de acum să-lŭ pedepséscă pe elŭ urgia cea fórte mâniósă a viuluĭ Dumneḑeŭ ca pre Datanŭ şi Avironŭ şi Iuda şi Arie şi în cea viitóre iarăşĭ părţile acelora să moştenéscă. Amin. Iată dar, întru mărturie scriemŭ şi pre toţĭ cinstiţiĭ dregĕtorĭ şi sfătuitoriĭ noştri ceĭ de unŭ gândŭ cu noĭ şi împreună aşeḑĕtorĭ la acésta prin voinţa tuturorŭ : Pan Hristea Velŭ Vornicŭ, Panŭ Vladŭ, Velŭ Vornicŭ, Panŭ Ianache Velŭ Vist., Panŭ Mihnea Velŭ Spătarŭ, Panŭ Muşatŭ Velŭ Stolnicŭ, Panŭ Buzinchi Velŭ Comisŭ, Panŭ Vasilie Velŭ Pah., Panŭ Alexandru Velŭ Portarŭ. S'a scrisŭ în scaunulŭ oraşuluĭ nostru Bucurescĭ în ḑiua a 7-a din luna Aprilie, în anulŭ Domnuluĭ 1630. Scriitorŭ acesteĭ cărţĭ amŭ fostŭ eŭ Urielŭ Năsturelŭ ot Herescĭ.

Radu Vodă, fiulŭ luĭ Leonŭ Vodă, încă întări legea în 1666 (7174).
Şi Mateĭ Basarabŭ reînnoi la 1646 legea chinoviilorŭ.
Eată în resumatŭ chrisovulŭ acestuia:

Cond. No. 2, Arch. Statuluĭ, fila 117 verso.

Legea chinoviilorŭ sub Mateiŭ Basarabŭ.

Iω Mateiŭ Basarabŭ Vv. şi Gospod. zemlé Ugro-Vlahilorŭ Davat Gospod. tuturorŭ sântelorŭ şi Dumneḑeescilorŭ mŏnăstirĭ dintr'acéstă ţéră a Domnieĭ mele, aşişderea sânteĭ şi Dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ ce se chiamă Cozia, hramulŭ S-teĭ Troiţa, pentru că vĕḑêndŭ d-luĭ rĕposatu Mihaiŭ Vodă şi înţelegêndŭ că aŭ încăputŭ în sântele mŏnăstirĭ nisce obiceiurĭ carĭ nu sunt din porunca sânteĭ pravile, pentru egumeniĭ ce încapŭ la egumenie, numiţĭ fără voia soboruluĭ, cum amŭ ḑice *străinĭ*, fără de nicĭ o milă şi fără de nicĭ o cruţare la sântele case; pentru aceea la multă risipă şi sĕrăcie şi slăbiciune aŭ ajunsŭ sântele mŏnăstirĭ. Alta, şi de către Domnĭ, pentru dăjdiile ce-aŭ adaosŭ Domnieĭ să plătéscă, care n'aŭ fostŭ obiceiulŭ mŏnăstirilorŭ; de care lucru vĕḑêndŭ rĕposatulŭ Mihaiŭ Vv. sântele şi dumneḑeescile mŏnăstirĭ, căḑêndŭ şi multa slăbiciune, strîns'aŭ soborŭ şi aŭ socotitŭ împreună cu cinstitulŭ părintele Archiereulŭ Mitropolitŭ Kir Eftimie şi cu amêndouĭ Episcopiĭ, Kir Teofilŭ Rômniceanulŭ şi Kir Luca de la Buzĕŭ şi cu toţĭ sânţiĭ părinţĭ, egumenĭ şi preoţĭ şi călugărĭ şi cu toţĭ dregătoriĭ şi cu totŭ sfatulŭ Domnieĭ, cu aceştia aŭ socotitŭ şi aŭ datŭ tuturorŭ sântelorŭ mŏnăstirĭ ca să aibă bună pace şi repaosŭ şi iertare de la Domnia luĭ şi aŭ lăsatŭ tóte greutăţile şi dăjdiile deasupra sânteĭ mŏnăstirĭ; iar la vre-o vreme de va cădé şi se va întêmpla Domnieĭ şi ţéreĭ vre-o greutate de grabă fără de veste, şi nu va puté Domnia să ridice acea nevoie dintr'altă parte şi va pofti a se împrumuta, orĭ de la ce mŏnăstire, după puterea eĭ, atuncĭ fórte de grabŭ şi fără nimicŭ zăbavă, cu mare grijă şi cu frica luĭ Dumneḑeŭ să întórcă şi să plătéscă împrumutulŭ şi datoria ce va fi luatŭ de la fiesce mŏnăstire. Aşişderea de va merge Domnulŭ la sânta mŏnăstire, séŭ boeriulŭ pentru blagoslovenie, să aibă a milui şi a întări, să nu caute să iea de la mŏnăstire, séŭ să îngreueze mŏnăstirea cu ceva, nicĭ iar să nu iea fără de scirea soboruluĭ şi fără de blagoslovenia tuturorŭ. Aşişderea pentru egumenĭ: de va trebui schimbarea egumenuluĭ, atuncĭ să aibă voie soborulŭ mŏnăstireĭ să alégă, să puie eĭ pe cine vorŭ pofti *(ca şi în hrisovulŭ luĭ Leonŭ Vodă)* . . . . Decĭ ḑice Mateiŭ Basarabŭ: «de care tocmelĭ şi obiceiurì bune Domnia mea încă amŭ căutatŭ şi amŭ socotitŭ împreună cu bunulŭ şi prea luminatulŭ părintele nostru Arhimitropolitulŭ Kir Vladica Teofilŭ şi cu amêndoĭ cinstiţiĭ Archiepiscopĭ Kir Ignatie Rŏmnicénu şi Kir Ştefanŭ dela Buzĕŭ şi cu toţĭ sfinţiĭ părinţĭ egumenĭ şi preoţĭ şi călugărĭ şi cu toţĭ dregĕtoriĭ şi cu totŭ sfatulŭ Domnieĭ mele şi am întăritŭ şi Domnia mea tocmelele şi obiceiulŭ acesteĭ sânte mŏnăstirĭ Cozia, cum amŭ vĕḑutŭ Domnia mea cartea rĕposatuluĭ bĕtrânŭ Mircea Vv., ctitorulŭ mŏnăstireĭ, şi cartea rĕposatuluĭ părinteluĭ Iremia patriarculuĭ şi altorŭ patriarchĭ şi cartea rĕposatuluĭ Nicolae Vv. şi cartea rĕposatuluĭ părinteluĭ Vlădica Luca cu amêndoĭ episcopiĭ şi cu totŭ soborulŭ şi cartea luĭ Leonŭ Vodă, totŭ întărite unele pe altele cu mare legătură şi cu înfricoşată îngrozire, pentru acea şi Domnia mea âncă am întăritŭ tóte tocmelele cele bune ce scrie maĭ susŭ cu acéstă carte a Domnieĭ, carele şi am pecetluit'o cu unŭ mare blestemŭ... *(Urmézā blăstemulŭ :)*

Boeriĭ : Jupânŭ Gheorghe, Vel Banŭ
Dragomirŭ, Vel Vornicŭ
Radu, Vel Logofĕtŭ
Stroie, Vistierŭ
Dinulŭ, Vel Spătarŭ
Preda Brâncovénu, Vel Clucerŭ
Barbu Brădescu, Vel Stolnicŭ
Drăguşanŭ, Vel Paharnicŭ
Suldu, Vel Comisŭ
Constantinŭ, Vel Postelnicŭ

şi Ispravnicŭ Udrişte Năsturelŭ, ftore Logofĕtulŭ, Pis. az. Dumitru Moldicĭ ot grod. Têrgovişte luna luĭ Decembre, 2 ḑile, la aniĭ de la Adamŭ 7155 (1646).

Maĭ este altŭ chrisovŭ întăritorŭ de la Radu-Vodă, fiulŭ luĭ Leonŭ Ştefanŭ Vodă, din 7174 (1666).

Apoĭ cărţile patriarhicescĭ din 7101, Septembre.

Dămŭ aci locŭ la numeróse acte relative la biserică, de la Alex. Ipsilante :

Cartea sfinteĭ bisericĭ din oraşulŭ Buzĕŭ unde este hramulŭ Adormiriĭ.

Milostio Bj. Iõ Alex. Iónŭ Ipsilante Vvd.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ bisericĭ din oraşulŭ Domnieĭ mele Buzĕŭ, unde este hramulŭ Adormiriĭ prea sfinteĭ Născĕtóreĭ de Dumneḑeŭ şi pururea fecióreĭ Marieĭ, care biserică este făcută de Caloianu Căpitanu și închinată la sfînta mŏnăstire Dusco din Ţéra Grecéscă unde este sfîntulŭ Visarionŭ, m'am milostivitŭ și am miluit'o printr'acéstă cartă a Domnieĭ mele, ca dreptŭ bucatele bisericeĭ, stupĭ i rîmătorĭ să aibă a scutì de dijmăritŭ, i vinulŭ de vinăritŭ și oile de oeritŭ. Așișderea să aibă a ţiné și lude la păstoriĭ și argaţiĭ pentru poslușania și ajutorŭ bisericeĭ, însă nu ómeniĭ de prin satele ţĕreĭ, ci ómeniĭ străinĭ, pentru carĭ aducêndŭ adeverinţe dela Ispravniciĭ judeţuluĭ să li se dea și pecetea Domnieĭ mele ca să fie în pace și iertaţĭ de tóte dăjdiile și orânduelele ce arŭ eși pe ţéră, pentru că acéstă milă, fiindŭ biserica sĕracă, și neavêndŭ de altă parte nicĭ unŭ venitŭ, a avut'o și dela alţĭ maĭ dinainte fraţĭ Domnĭ, dela Domnia sa rĕposatulŭ Nicolae Alexandru Voivodŭ, precum, vĕḑumŭ cartea dumi-séle, cât și dela alţĭ maĭ în urmă fraţĭ Domnĭ, carĭ cărţĭ maĭ de în urmă cercetându-se prin d-luĭ Vel Logofĕtŭ, se adeveriră cum că din nepăstrare și rea chivernisĭală a preoţilorŭ, *și întêmplarea vremilorŭ răzmiriţeĭ*, tóte s'aŭ rĕpusŭ, și numaĭ cartea acésta rĕmâindŭ a Domnieĭ sale Nicolae Alexandru Vvd. care o vĕḑumŭ și Domnia mea, dreptŭ acea și Domnia mea am înnoitŭ și am întăritŭ mila acésta de maĭ susŭ arĕtată, ca să se păzéscă nestrămutatŭ, pentru ca să fie sânteĭ bisericĭ de ajutorŭ și întărire și părinţilorŭ călugărașĭ de hrană și de chivernisĭală, iar Domnieĭ mele și rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire, poruncimŭ Domnia mea și vouĕ slujbașilorŭ ce veţĭ fi orênduiţĭ cu aceste slujbe, nimenĭ întru nimicŭ supĕrare decât scrie maĭ susŭ să nu faceţĭ, că așa este porunca Domnieĭ mele. 1775, Martie 14. (Cond. 3, fila 7—8.)

Hrisovulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Văcărescĭ.

Mărirea și lauda Domnilorŭ și oblăduitorilorŭ celorŭ Pravoslavnicĭ, măcarŭ că și întru altă facere de bine, de obște și de osebĭ la obraze și la lŏcuitorĭ, carĭ aŭ trebuinţă a lua și a se îndestula de către oblăduitorĭ, este de lăudatŭ și de mare trebuinţă, iară maĭ alesŭ și de maĭ cu deadinsulŭ li se pricinuescŭ laude și încununărĭ din bunătăţile și facerile de bine, carĭ arétă către sfintele și Dumneḑeescile locașurĭ ce sunt rădicate și întemeiate de alţĭ pravoslavnicĭ rĕposaţĭ Domnĭ, pentru ajutoriulŭ sfintelorŭ Dumneḑeescilorŭ case, ce sunt supuse sub multe nevoĭ ale întêmplărilorŭ ce sunt după vremĭ pentru milostenia vre-unorŭ obraze, carĭ aŭ trebuinţă de milă, a cărora laudă nu numaĭ întru acéstă viaţă vremelnică și trecĕtóre petrece, ci înălţându-se cu mărire ajunge și până la jertfelniculŭ celŭ maĭ pre susŭ de cerurĭ, și vecuitorulŭ fără de stricăciune, ci, dar și Domnia sa rĕposatulŭ Domnŭ Nicolae Alexandru Vvd., din rîvnă Dumneḑeéscă îndemnându-se, aŭ rădicatŭ și aŭ înălţatŭ și aŭ înfrumuseţatŭ sfînta și Dumneḑeeasca mŏnăstire, întru lauda și mărirea prea sfinteĭ şi maĭ de susŭ de fire Troiţă, a unuia singurŭ, Dumnedeŭ, aprópe de oraşulŭ Bucurescĭ (unde se numesce Văcărescĭ :) care şi înzestrându-o cu multe moşiĭ şi dobitóce, cu veniturĭ domnescĭ, cu scule şi cu sfinte odóre, ca pre o mirésă lăudată şi vecuitóre, o a închinatŭ la sfîntulŭ şi de viaţă primitorulŭ mormîntŭ alŭ Domnuluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ, dela sfînta Patriarhie a Ierusalimuluĭ, cu hrisóve şi cu privileghiĭ ale Dumi-séle, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ tot-d'a-una, nesupusă dăjdiilorŭ, atâtŭ la ale visterieĭ, cât şi la ale cămărieĭ, scutindu-se de haraciŭ, de împrumutărĭ, de care domnescĭ şi de ajutorinţă ce ésă pe boeriĭ şi pe mŏnăstirĭ şi de tóte alte dăjdiĭ obicĭnuite şi neobicĭnuite, orĭ cu ce nume se vorŭ numi, şi să scutéscă tóte viile de pogonăritŭ şi vinulŭ de vinăriciŭ, stupiĭ i rîmătoriĭ de dijmăritŭ, viţeiĭ i caiĭ de văcăritŭ, însă dreptŭ bucatele mŏnăstiriĭ şi iarăşĭ să aibă a ţiné, din loculŭ domnescŭ din Bucurescĭ, unŭ locŭ din susŭ de pórta vieĭ domnescĭ, în lungŭ stînjenĭ 30, în latŭ stînjenĭ 10, unde şi pivniţă de piatră a făcutŭ, după cum tóte acestea sunt date şi închinate de Domnia sa rĕposatulŭ ctitorŭ şi încă să aibă a lua sfînta mŏnăstire milă din vinăriciulŭ domnescŭ din sud. Saac. dela vinăricerĭ, ce vorŭ fi tal. *500* şi de vreme ce pentru aceştĭ tal. cincĭ sute, venitŭ care era să se iea din vinăriciulŭ Săcuenilorŭ, nu *hotăra* Domnia sa din ce délŭ să iea, ci pentru maĭ bună întemeiere şi pentru ca să nu aibă sfînta mŏnăstire vre odinióră lipsă de acea milă, a socotitŭ Domnia sa şi a orînduitŭ, ca să iea în toţĭ aniĭ vinăriciŭ domnescŭ din délulŭ de preste Cricovŭ, însă poporulŭ văeĭ luĭ *Semanŭ*, care se începe din délulŭ Soloescilorŭ, şi merge în josŭ până în délulŭ ce se chiamă Valea-Garduluĭ, într'acelŭ judeţŭ alŭ Sĕcuienilorŭ, dela ceĭ ce aŭ obiceiŭ de a lua vinăriciŭ domnescŭ din 10 vedre o vadră, plătindu-se vadra după obiceiŭ, cum plătescŭ cu părpărulŭ şi cu ploconulŭ şi să aibă a lua dela cămăraşulŭ de ocne pe anŭ, pentru cincĭ sute bolovanĭ sare, tal. *500* şi 90 bolovanĭ de sare aĭ mŏnăstiriĭ *Tanganŭ*, metohulŭ mŏnăstireĭ Văcărescilorŭ, şi merticulŭ de sare ce lua mŏnăstirea Hurezŭ, şi din vama târguluĭ de afară din Bucurescĭ din partea Domnéscă alŭ treilea banŭ, hotărândŭ şi orînduindŭ Domnia sa prin hrisovŭ a fi Eroticonŭ, ca să *fie peste tóte milele acestea treĭ epitropĭ boerĭ marĭ Vel Logofĕtŭ, Vel Spătarŭ, Vel Vistierŭ*, carĭ, după vreme vorŭ fi într'acele dregĕtoriĭ, purtândŭ grijă şi îndreptândŭ tóte cele trebuinciose ale sfinteĭ mŏnăstirĭ spre buna ocârmuire şi chivernisire, şi din milele ce scriŭ maĭ susŭ, afară din alte veniturĭ ale mŏnăstireĭ, ce ar avé de pe moşiĭ, de pe viĭ şi de pe dobitóce, prin scirea Domnieĭ, în toţĭ aniĭ să se dea milă aicĭ în Bucurescĭ *pe la creştinĭ ce aŭ trebuinţă, pe anŭ talerĭ 500, însă talerĭ 200 să se cheltuiască ca să se mărite douĕ fete de boerŭ mare,* aŭ alŭ doilea, sĕrace şi scăpĕtate, după Sf. Vasile, maĭ 'nainte de lăsatulŭ seculuĭ de paresimĭ, şi talerĭ 100 *în toţĭ aniĭ să se rĕscumpere robĭ, şi talerĭ 50 să se facă îmbrăcăminte sĕracilorŭ, împărţindu-se la praznicŭlŭ sfîntuluĭ Nicolae, şi talerĭ 50 să se împarţă iar la prazni-*

culŭ sfîntuluĭ Nicolae la obraze sĕrace maĭ de cinste, şi talerĭ 50 să se dea hrană celorŭ închişĭ în puşcărie, adică pe sĕptĕmână po. talerĭ 1 şi talerĭ 50 la sĕracĭ carĭ vorŭ vré să se preoţéscă ca să-şĭ cumpere cele trebuinciόse ale preoţieĭ, avêndŭ de grijă epitropia ce s'a disŭ maĭ susŭ, să păzéscă aceste milĭ necontenitŭ, şi de s'ar şi întêmpla vre odiniόră anŭ neroditorŭ, ca să nu prisoséscă din veniturile mŏnăstireĭ, să se trimită ajutorulŭ la sfîntulŭ mormîntŭ, iar acéstă milă în toţĭ aniĭ totŭ să se păzéscă necurmatŭ, fiindŭ şi în urma Domnieĭ séle întărimŭ aceste milĭ şi daniĭ, de Domnia sa Mihailŭ Racoviţă Voivodŭ, şi de Domnia sa Constantinŭ Vodă, fiulŭ Domnieĭ sale Nicolae Vodă, cu hrisόvele Domniilorŭ séle; dreptŭ aceea dar şi Domnia mea, după ce Domnulŭ Dumnedeŭ ne-a învrednicitŭ cu stăpânirea întru acestŭ pămîntŭ alŭ ţĕriĭ Românescĭ, şi de vreme ce apururea suntemŭ cu rîvnă spre întărirea şi întemeerea sfintelorŭ luĭ Dumnedeŭ locaşurĭ, nu am trecutŭ cu vederea a nu întărì cele ce Domnia sa rĕposatulŭ Nicolae Alexandru Vodă a aşedatŭ şi a orînduitŭ în cinstitele Domnieĭ séle hrisόve, ce cu bună voïe şi ferbinte dragoste, (atât către bună şi laudă tocmire rĕposatuluĭ aceluĭ Domnŭ) cât maĭ vîrtosŭ şi pentru rîvna şi evlavia ce aŭ avutŭ către sfîntulŭ şi de viaţă primitorulŭ mormîntŭ alŭ Domnuluĭ nostru Iisusŭ Hristosŭ, şi pentru cuviinciόsele milosteniĭ, ce se cuprindŭ în hrisovulŭ Domnieĭ séle ca o singhenie nedespărţită. Am binevoitŭ de am întăritŭ cu acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, ca să fie tόte cele ce se cuprindŭ în hrisόvele Domnieĭ séle ţinute şi nestrămutate, apĕrându-se sfânta mŏnăstire şi fiindŭ întru tόte nedajnică, încât şi de ar fi vre-o dată poruncă ca să dea la niscare-va trebuinţă ale ţĕreĭ cu toţiĭ, iar acéstă sfîntă mŏnăstire totŭ să fie ferită şi nesupĕrată de nimenĭ, şi să-şĭ stăpânéscă tόte bucatele şi tόte moşiile, ţiganiĭ şi viile şi alte câte sunt date de rĕposatulŭ ctitorŭ, tόte să şi le iea pe deplinŭ, ca să se păzéscă şi să se chiverniséscă cu desĕvêrşire tόtă orînduita milostenie necurmată, pentru a Domnieĭ séle şi a nόstră vecĭnică pomenire; iar pentru satulŭ şi moşia Suraia din sud. Teleormanŭ măcar că în hrisovulŭ Domnieĭ séle scrie, cum că maĭ 'nainte vreme avu sfînta mŏnăstire ajutorŭ şi venitŭ dela acelŭ satŭ, iar acum fiindŭ-că s'a pustiitŭ acelŭ satŭ încă şi maĭ 'nainte de răzmiriţă, şi nu are sfînta mŏnăstire nicĭ unŭ ajutorŭ de acolo, Domnia mea m'am milostivitŭ şi am adausŭ milă sfinteĭ mŏnăstirĭ Lude 50 scutiţĭ de tόte dăjdiile ţĕreĭ, şi să aibă a scutì de oieritŭ oĭ *1.500* cu pecetea domnéscă, încă am maĭ adausŭ Domnia mea mila sfinteĭ mŏnăstirĭ ca să iea şi partea de vinăriciulŭ domnescŭ ce se lua pe séma cămăreĭ totŭ dintru acelŭ poporŭ ce scrie maĭ susŭ, alŭ Sĕcuienilorŭ, iar cămara amestecŭ să nu aibă nicĭ de cum, scutindŭ şi douĕ pivniţĭ de fumăritŭ şi de tόte alte angariĭ; şi iar să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ milă dela Domnia mea, ca să iea alŭ treilea banŭ din vama têrguluĭ, ce se face la Stelnica, şi alŭ treilea banŭ din vama têrguluĭ *Pătroiŭ*, orînduindu-şĭ egumenulŭ omulŭ mŏnăstiriĭ la tóte têrgurile ce se vorŭ face acolo, păzindŭ acolo la oborŭ împreună cu vameşiĭ, după cum am vĕḑutŭ Domnia mea şi cartea Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Constantinŭ Gehanŭ Voivodŭ, pentru ca să fie sfinteĭ mŏnăstireĭ de ajutorŭ şi părinţilorŭ călugărĭ de hrană şi de întărire, iar Domnieĭ mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ mele întru vecĭnică pomenire; acestea dar întru acestŭ chipŭ tóte orînduindu-le şi bine întocmindu-le Domnia mea, pohtimŭ cu fierbinţĭală şi cu dragoste împreună pre toţĭ ceĭ ce în urma nóstră se vorŭ învrednici a fi oblăduitoriĭ ţĕreĭ acesteia, aŭ din némulŭ nostru, aŭ din alţĭ străinĭ, nu numaĭ să nu se aréte împrotivnicĭ bunuluĭ acestuia aşeḑĕmîntŭ, ci precum Domnia mea am păzitŭ nesmintitŭ şi am întăritŭ hrisóvele Domnilorŭ celorŭ maĭ dinainte de noĭ, şi prin hrisóve nouĕ a Domnieĭ mele le-am adeveritŭ, într'acestaşŭ chipŭ, după frăţésca şi creştinésca datorie pohtimŭ ca şi ceĭ din urma nóstră Domnĭ să întărésca şi să întemeeze cu hrisóvele Domniilorŭ séle şi acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, ca şi la Domniilorŭ séle milĭ şi daniĭ să fie păzite şi întărite pentru ca să se câştige dela sfîntulŭ şi primitorulŭ de viaţă mormîntŭ blagoslovenia cerésca şi sfinţenie şi să pomenésca ca nisce ctitorĭ, şi am întăritŭ Domnia mea hrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele. Iω Alex. Ipsilante Voevodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ, Constantinŭ Vvd., Dumitraşcu voivodŭ, spre starea întrămată, nesmintită şi nestrămutată în vecĭ, adeverindu-lŭ şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele, Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudescu Vel Vorn. de ţéra de susŭ, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vorn. de ţéra de josŭ, Pah. Pană Filipescu Vel Logof. de ţéra de susŭ, Panŭ Stefanŭ Prescovénu Vel Log. de ţéra de josŭ, Panŭ Stefanŭ Mişoglu Vel Spăt., Panŭ Ienache Văcărescu Vel Vist., Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Post., Panŭ . . . Vel Clucerŭ, Panŭ . . . Vel Paharn., Panŭ . . . Vel Stoln., Panŭ . . . Vel Comisŭ, Panŭ . . . . Vel Slugerŭ, Panŭ Nicolae Vel Pit., Ispravnicŭ, Panŭ Pană Filipescu Vel Logof. i Panŭ Iordache Mavrocordatŭ Vel Logof. şi s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ de Domnia Domnieĭ mele, aicĭ în Ţéra Românésca, la aniĭ dela Hristosŭ 1775 de Constantinŭ dascălulŭ slovenescŭ, ot sfeti Gheorghe celŭ Vechiŭ.» (Cond. 3, fila 8—11).

Hrisovulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Nucetulŭ ot sud. Dâmboviţa.

Tóte lucrările câte se lucréză şi se facŭ după urmarea bunătăţiĭ într'acéstă simţitóre şi vĕḑută lume, aceste nu numaĭ că sunt şi se ḑicŭ bune şi aŭ lauda şi se slăvescŭ de ómenĭ, ci şi de la Dumneḑeŭ aŭ rĕsplătire cu milele îndoitŭ şi pomenire vecĭnică, de vreme ce cu facerea de bine urméză omulŭ luĭ Dumneḑeŭ, care este şi se propovĕduesce de sfânta biserică şi scriptură, milostivŭ şi milosirdŭ, căcĭ acele facerĭ de bine întâiŭ din buna voire a omuluĭ curgŭ, după aceea din ajutorulŭ luĭ Dumneḑeŭ, de vreme ce fără a luĭ Dumneḑeŭ voie nicĭ unŭ bine nu se póte face, vinŭ întru simţire, eĭ cât să afle binele în bunŭ gândulŭ omuluĭ, şi-lŭ socotesce omulŭ a-lŭ face, nu este vrednicŭ atâta de laudă, de vreme ce nu este doveditŭ cu fapta, dar cât se plinesce şi vine la sĕvêrşirea cea socotită, atuncĭ şi ca unŭ bine se laudă şi ca unŭ folosŭ plăcutŭ este, fiindŭ-că sunt multe închipuirile faceriĭ de bine şi ale milosterieĭ, şi unele sunt cele ce se facŭ la rudeniĭ şi la prietenĭ, şi alte la ceĭ sĕracĭ şi lipsiţĭ, şi iarăşĭ altele ce se facŭ la bisericĭ şi mŏnăstirĭ; maĭ multŭ alésă şi maĭ cinstită este acésta a treia facere de bine, adecă carele se face la casele luĭ Dumneḑeŭ şi la înfrumuseţatele mŏnăstirĭ, de vreme ce întru dînsele nu numaĭ Dumneḑeŭ se laudă, se cinstesce şi se slăvesce pe Domnulŭ Dumneḑeŭ, şi dintru dînsele şi ceĭ sĕracĭ şi lipsiţĭ se chivernisescŭ ; dreptŭ acéstă facere de bine, carele se face către sfintele mŏnăstirĭ, precum maĭ susŭ s'aŭ ḑisŭ, maĭ cinstită şi maĭ de folosŭ este decât tóte cele-lalte; pentru acésta şi Domnia mea am datŭ acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele sfinteĭ şi Dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ Nucetulŭ ot sud Dâmboviţa, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfântuluĭ mareluĭ mucenicŭ Gheorghe, care este metohŭ la sfînta mŏnăstire dela Rumele, ce se numesce Duşco, şi cuviosuluĭ egumenŭ chir Agapie, i tuturorŭ părinţilorŭ călugărĭ, câţĭ se vorŭ afla locuitorĭ la acéstă sfîntă mŏnăstire, ca să aibă a lua sfînta mŏnăstire milă de vinăriciŭ din vinăriciulŭ domnescŭ din Délulŭ Topolovenilorŭ de pe valea *Glămbocilului* ot sudŭ Muscelŭ, câte banĭ doĭ de vadră de totŭ omulŭ ce va avé viĭ întru acestŭ délŭ pe moşia mŏnăstireĭ şi parpărulŭ după obiceiŭ, care milă la vremea vinăriciuluĭ să aibă numitulŭ egumenŭ a orêndui omulŭ mŏnăstireĭ, împreună cu vinăricerii Domnescĭ, ca să mérgă să scrie totŭ vinăriciulŭ dintru acestŭ délŭ, făcêndŭ douĕ catastihe, unulŭ la mâna altuia, iscălitŭ de către amêndoĭ, după care catastihe să aibă a-şĭ lua mŏnăstirea partea sa de vinăriciŭ câte doĭ banĭ; asemenea să aibă a lua şi din maja de peşte po. talerĭ unulŭ, i de scaunŭ de carne ce va fi pe moşia mŏnăstireĭ po. talerĭ unulŭ, iar vinăriciulŭ pămîntuluĭ ce se ḑice otaştină să aibă a-lŭ împărţi cu boeriĭ topolovenĭ după părţile moşieĭ ce aŭ. Aşişderea să aibă a lua sfînta mŏnăstire merticĭ de sare, să fie şi nesupĕrată, şi iar să maĭ aibă sfînta mŏnăstire a ţine pentru tréba posluşanieĭ sfinteĭ mŏnăstirĭ 10 lude, slugĭ, păstorĭ, argaţĭ, morarĭ, însă nu ómenĭ de prin satele ţĕreĭ, ci străinĭ fără de birŭ şi fără de gâlcévă, pentru care aducêndŭ adeverinţă de la Ispravniciĭ judeţelorŭ, că sunt fără de pricină, să li se dea pecetea Domnieĭ mele pe numele şi chipulŭ lorŭ ca să fie nesupĕraţĭ de tóte dările şi orênduelele ce vorŭ eşi peste anŭ în ţéră de la visteria Domnieĭ mele, de nicĭ unele valŭ şi supĕrare să nu aibă, ca să pótă fi pentru posluşenia sfinteĭ mŏnăstirĭ, fiindŭ-că acésta a avut'o sfînta mŏnăstire şi de la alţiĭ întru Hristosŭ fraţĭ Domnĭ, precum am vĕḑutŭ Domnia mea şi hrisovulŭ Mărielorŭ séle. — Dreptŭ aceea dar şi Domnia mea, printr'acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, încă am datŭ şi am întăritŭ mila acésta, ca să se păzéscă nestrămutatŭ, şi ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de ajutorŭ şi de chivernisire, părinţilorŭ călugărĭ, de hrană şi de îmbrăcăminte, iar Domnieĭ mele şi rĕposaţilorŭ întru fericire părinţilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire, după acestea tóte pe ceĭ ce în urma nóstră îĭ-va alege Domnulŭ Dumneḑeŭ a fi Domnĭ şi stăpânĭ acestuĭ cinstitŭ scaunŭ alŭ ţĕreĭ Rumânescĭ, îĭ poftimŭ şi îĭ rugămŭ, cu numele Domnuluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ celuĭ în troiţă proslăvitŭ, ca să înnoéscă şi să întăréscă milele acestea, ca şi ale Domniilorŭ séle mile încă să fie cinstite şi în sémă ţinute, şi să-lŭ păzéscă Dumneḑeŭ întru a sa Domnie cu ticnă, pace şi cu fericită viéţă, şi după sĕvêrşitulŭ Domnieĭ séle să-ĭ fie sufletulŭ la vecĭniculŭ repausŭ. Intărit'am Domnia mea Hrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele Iω Alexandru Ipsilante Voevodŭ şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ: Constantinŭ Vodă şi Dimitrie Vodă, şi am pusŭ marturĭ pe toţĭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boerĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudesculŭ Vel Vornicŭ de Ţéra de susŭ, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vornicŭ de Ţéra de josŭ, Panŭ Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de susŭ, Panŭ Ştefanŭ Prijcovénu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de josŭ. Panŭ Ştefanŭ Mişoglu Vel Spătarŭ, Panŭ Ienache Văcărescu Vel Vistierŭ, Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Postelnicŭ, Panŭ Dumitraşcu Racoviţă Vel Clucerŭ, Panŭ... Vel Paharnicŭ, Panŭ... Vel Stolnicŭ, Panŭ Manolache Creţulescu Vel Comisŭ, Panŭ Costache Vel Cămăraşŭ, Panŭ... Vel Slugerŭ, Panŭ Nicolache Vel Pitarŭ şi Ispravniculŭ Ştefanŭ Prejcovénu Vel Logofĕtŭ şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta la întâiulŭ anŭ dintru întâia Domnie a Domnieĭ mele, aicĭ în oraşulŭ Bucurescĭ, la anulŭ de la zidirea lumeĭ 7283. Iar de la nascerea luĭ Hristosŭ 1775, Martie 20. (Cond. 3, fila 13—14.)

Hrisovulŭ sfintelorŭ şi Dumneḑeescilorŭ bisericĭ Domnescĭ de aicĭ din Bucurescĭ.

Lucrurile cele de sufletŭ folositóre ce cu bună cuviinţă prin iubire de Dumneḑeŭ se facŭ şi sĕvêrşescŭ de către blagocestiviĭ şi oblăduitoriĭ Domnĭ, cariĭ de la cerésculŭ împĕratŭ sunt aleşĭ şi orênduiţĭ a fi stăpânitorĭ de ţĕrĭ şi de politiĭ, măcar că se potŭ arĕta şi a se cunósce la tótă obştimea şi prin alte mijlóce de fapte bune, iar maĭ alesŭ plirofórie şi maĭ întărîtă încredinţare se vede la toţĭ a fi evlavia şi cucería lorŭ către sfintele şi Dumneḑeescile locaşurĭ, unde pururea şi tot-d'a-una se laudă şi se slăvesce numele mareluĭ şi prea înălţatuluĭ Dumneḑeŭ, şi prin sĕvêrşirea ca acelea următóre voĭ şi plăcerĭ luĭ Dumneḑeŭ, nu numaĭ laudă vremelnică le pricinuesce, ci şi după petrecania lorŭ le rĕmâne numele nemuritóre și pomenirĭ în vecĭ; dreptŭ aceea și eŭ, robulŭ mareluĭ și cerescului Dumneḑeŭ, Iω Alexandru Ipsilante Vvd., de vreme ce din pronia cea de sus ca o sórtă ni s'aŭ încredințatŭ scaunulŭ alŭ pravoslavniceĭ acesteĭ Țĕrĭ Românescĭ, avemŭ datoria netăgăduită a bineocârmuì, și a întărì cu totŭ felulŭ de mijlóce, maĭ vîrtosŭ fiindŭ de-apururea cu acestŭ gândŭ cucernicŭ către sfintele luĭ Dumneḑeŭ lŏcașurĭ a le păzì și a le da mână de ajutorŭ spre folosulŭ și spre vecĭnica pomenire a Domnieĭ mele, socotit'am Domnia mea și pentru sfintele și dumneḑeescile bisericĭ domnescĭ de aicĭ din curtea domnéscă din Bucurescĭ, însă biserica cea de josŭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ Buna-Vestire a prea sfinteĭ de Dumneḑeŭ născĕtóre și pururea fecióră Maria și biserica cea de susŭ, unde se cinstesce și hramulŭ sfîntuluĭ slăvitulŭ înainte mergĕtorŭ și botezătorŭ Ioanŭ, la care bisericĭ sfinte dintru începutŭ fiindŭ slujitorĭ preoțĭ i diaconĭ de mirŭ, *precum și dascălĭ și cântărețĭ și gramatecĭ mirenĭ,* a cărorŭ chivernisială de viață tot-d'a-una aŭ fostŭ din milele Domnilorŭ, după cum se adeverézã din privileghiurile ce aŭ din trecutele vremĭ de la ceĭ maĭ d'inainte rĕposațĭ pravoslavnicĭ Domnĭ, carĭ aŭ stătutŭ oblăduitoriĭ creștinesculuĭ acestuia scaunŭ; ale cărora dar mile (după truda și strădania ce cu paza sfintelorŭ slujbe și *liturgiĭ* la sfintele bisericĭ ne lipsitŭ), cunoscêndŭ Domnia mea că sunt cu cale și cu bună orînduială făcute, și Domnia mea încă m'am milostivitŭ de iarășĭ le-am datŭ și le-am înnoitŭ printr'acestŭ cinstitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, ca să-șĭ aibă pe deplinŭ tóte milele, precum le-aŭ avutŭ și maĭ înainte vreme, adecă cucerniculŭ preotŭ popa Toma eclesiarhulŭ, împreună cu ceĭ-lalțĭ preoțĭ și diaconĭ, și Constantinŭ dascălulŭ proto-psaltu i cu Dumitrache defteriu și cu toțĭ ceĭ-lalțĭ cântărețĭ i grămăticĭ (precum scrie anume în fóia Domnieĭ mele cea pecetluită) să fie în pace și iertațĭ de tóte dăjdiile și orînduelile câte vorŭ eșì peste anŭ în țéră dela Visteria Domnieĭ mele, cu pecețĭ, orĭ fără pecețĭ, de nicĭ unele valŭ saŭ bântuială să nu aibă; așișderea să fie în pace și iertațĭ de dijmăritŭ, stupĭ i rîmătorĭ, și de vinăriciŭ: totŭ vinulŭ ce vorŭ avé, ale lorŭ drepte bucate și pivnițele ce vorŭ fi avêndŭ ca să-șĭ vînḑă vinurile lorŭ, să fie în pace de fumăritŭ, de cămănăritŭ, de vamă de vinŭ domnescŭ și de tóte alte cheltuelĭ ale têrguluĭ ce sunt de daŭ alte pivnițe, și când se va întêmpla să fie pogonăritŭ, viile lorŭ totŭ să fie scutite; așijderea și de oieritŭ oile ce vorŭ avé, precum se vorŭ numì în fóia Domnieĭ mele, fiesce care preotŭ i diaconŭ i cântărețŭ, i grămăticŭ și să aibă a lua preoțiĭ i diaconiĭ i cântărețiĭ i grămăticiĭ în toțĭ aniĭ pe anŭ câte talerĭ 100, de la Vel Vameșŭ din baniĭ vămilorŭ, pentru mirulŭ sfinteĭ bisericĭ, și acești banĭ să aibă a-ĭ lua de douĕ orĭ într'unŭ anŭ, la sfîntulŭ Gheorghe tal. 50 și la sfîntulŭ Dumitru tal. 50, pentru că maĭ nainte vreme avêndŭ preoțiĭ dela aceste bisericĭ de luaŭ banĭ de mirŭ dela Domnie, i dela boerĭ i dela alțĭ creștinĭ, aŭ totŭ luatŭ până în ḑilele Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Constantinŭ Vodă Brâncovénu, iar Domnia sa cunoscêndŭ că nu este bunŭ acestŭ obiceiŭ, şi pentru ca să nu rĕmâe preoţiĭ păgubaşĭ de aceştĭ banĭ, ce se agonisia la mirŭ, i-aŭ miluitŭ cu acéstă sumă de banĭ ce arétă maĭ susŭ; aşişderea să fie sfintelorŭ maĭ sus numite bisericĭ totŭ vinăriciulŭ Domnescŭ din délulŭ Bucurescilorŭ, înpreună şi cu cele-lalte délurĭ ce se vinăricesce împreună în sudŭ Ilfovŭ i Vlaşca, ce aŭ luatŭ şi până acum, adecă Copăcenĭ, Prundŭ, Curmătura şi grădinile din Bucurescĭ, din ḑece vedre o vadră, şi vadra de vinăriciŭ să plătéscă ceĭ cu viile câte banĭ 40 după obiceiŭ şi ploconŭ să ia dela ḑece vedre în sus câte unŭ banŭ de vadră până la celŭ ce va face vedre o sută douĕ-ḑecĭ (120), iar de acolé în susŭ orĭ câtŭ vinŭ ar face de multŭ să dea numaĭ po. tal. 1 de nume, iar maĭ multŭ nu, pentru că avêndŭ sfintele aceste bisericĭ unŭ vadŭ de móră *şi cu móră cu douĕ róte aicĭ în apa Dâmboviţeĭ din sus de curtea Domnéscă în potriva văeĭ ceĭ vechĭ*, dată sfintelorŭ bisericĭ de alţĭ rĕposaţĭ Domnĭ, dar făcêndŭ multă *stricăciune şi înecătură grădiniĭ domnescĭ, când aŭ fostŭ în ḑilele Domnieĭ séle Duca Vodă, aŭ pusŭ Domnia de aŭ tăiatŭ acea móră de totŭ pentru înecătura şi stricăciunea ce făcea,* şi pentru venitulŭ moriĭ, aŭ miluitŭ sfintele bisericĭ cu acestŭ vinăriciŭ, după cum arétă hrisovulŭ Domnieĭ séle ot. lét. 7186, şi în urmă toţĭ Domniĭ aŭ întăritŭ mila acésta prin hrisóvele Domniilorŭ séle, de aŭ totŭ luatŭ sfintele bisericĭ acestŭ vinăriciŭ cu poclonulŭ i părpărulŭ de plinŭ precum scrie maĭ susŭ, până întru a doua Domnie a Dumi-sale rĕposatuluĭ Grigorie Vodă, încă şi când se luase pe séma Domnéscă milele de vinăriciŭ de pe la tóte mŏnăstirile, iară aceste sfinte bisericĭ s'aŭ luatŭ mila acésta totŭ de plinŭ, iar atuncĭ Domnia sa rĕposatulŭ Grigorie Vodă, dândŭ mŏnăstirilorŭ celorŭ ce aŭ mile de vinăriciŭ ca să iea câte doĭ banĭ de vadră, precum fusese vinăriciulŭ maĭ nainte vreme, iar ceĭ-lalţĭ câte doĭ banĭ, aŭ rĕmasŭ pe séma cămăriĭ, asemenea aŭ fostŭ făcutŭ şi la aceste sfinte bisericĭ de s'aŭ luatŭ numaĭ câte douĭ banĭ de vadră, iară ceĭ-lalţĭ câte doĭ banĭ s'aŭ fostŭ luatŭ totŭ pe séma Domnieĭ; decĭ Domnia Sa Constantinŭ Vodă Racoviţă s'aŭ milostivitŭ de le-aŭ maĭ adaosŭ mila de vinăriciŭ, şi cu aceĭ doĭ banĭ ce se lua pe séma Domnéscă, iar vinăriceriĭ domnescĭ nimicŭ n'aŭ maĭ avutŭ amestecŭ, şi aŭ rĕmasŭ totŭ vinăriciulŭ din numitele popóre pe séma sfintelorŭ bisericĭ domnescĭ cu poclonŭ i părpărulŭ precum l'aŭ avutŭ şi maĭ nainte vreme; încă să aibă a stăpâni maĭ sus numitele şi sfintele bisericĭ domnescĭ zidurile puşcăriĭ dela Pórta din josŭ cu loculŭ lorŭ, fiindŭ domnescŭ, care l'aŭ fostŭ avutŭ şi maĭ nainte vreme datŭ şi *închiriate* şi de alţĭ fraţĭ Domnĭ cu hrisóvele Domniilorŭ séle; şi iar să aibă sfintele bisericĭ a scutì douĕ scaune de carne ce le are la pórta din josŭ totŭ pe loculŭ bisericescŭ, care scaune să fie apĕrate de vama domnéscă, i agéscă, i de ierbăritŭ, i de poclonŭ vătăşescŭ, cât şi de alte angariĭ ce daŭ alte scaune, precum le-aŭ avutŭ şi maĭ 'nainte. Aşişderea după vechiulŭ obiceiŭ preoţiĭ şi dascălĭĭ, i grămăticiĭ să aibă în toțĭ aniĭ la sfintele Pasce a lua postavurĭ de treĭ mâinĭ și telendrețŭ i bricleţĭ . . . . cât și cisme și papucĭ de patru orĭ într'unŭ anŭ, și să aibă a scutì și lude 4, eclesiarhulŭ, i doĭ dascălĭ câte doĭ lude; și să aibă sfintele bisericĭ să iea douĕ-ḑecĭ talerĭ la hramulŭ Bisericeĭ de josŭ i ḑece talerĭ iar la hramulŭ Bisericeĭ de susŭ, i 20 talerĭ pe lună cheltuială bisericilorŭ și să aibă a scutì 130 vite la vremea văcărituluĭ, pentru ca să fie preoților̆ŭ i dascălilorŭ i gramaticilorŭ de hrană și chivernisială, iar Domnieĭ mele și părinților̆ŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire, așișderea și în urma Domnieĭ mele, pe carele va alege Domnulŭ Dumneḑeŭ a fi Domnulŭ țĕreĭ, încă-lŭ rugămŭ cu numele Domnuluĭ Dumneḑeŭ și Mântuitorulŭ nostru Isusŭ Hristosŭ și cu a prea curateĭ Maiceĭ Sfinţieĭ séle prea sfinteĭ stăpâneĭ nóstre de Dumneḑeŭ náscĕtóre și pururea fecióră Maria și a sfîntuluĭ slăvituluĭ înainte mergĕtoruluĭ și Botezătoruluĭ Ioanŭ, ca să întărescă și să cinstéscă acéstă tocmélă și milă acestorŭ sfinte bisericĭ, și a înnoì acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, ca și ale Domniilorŭ séle hrisóve să fie cinstite și întărite de alțĭ pravoslavnicĭ frațĭ Domnĭ. Și am întăritŭ hrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ mele, Ioanŭ Alexandru Ipsilante Vvd. și cu credința prea Iubiților̆ŭ Domnieĭ mele fiĭ: Constantinŭ Vvd și Dumitrașcu Vvd. și cu toțĭ cinstițiĭ și credincioșiĭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele; Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudescu Vel Vornicŭ de Ţéra de susŭ, Panŭ Radu Văcărescu Vornicŭ de Ţéra de josŭ, Panŭ Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de susŭ, Panŭ Ștefanŭ Prejcovénu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de josŭ, Panŭ Ștefanŭ Mișoglu Vel Spătarŭ, Panu Ienache Văcărescu Vel Vistierŭ, Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Postelnicŭ, Panŭ Dumitrașco Racoviță Vel Clucerŭ, Panŭ Constantinŭ Geanoglu Vel Paharnicŭ, Panŭ Nicolae Bârsescu Vel Stolnicŭ, Panŭ..... Vel Slugerŭ, Panŭ Nicolae Vel Pitarŭ și Ispravniculŭ Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de susŭ, i Panŭ Iordache Mavrocordatŭ Vel Logofĕtŭ și s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ alŭ Domnieĭ mele aicĭ în Ţéra Românéscă, la aniĭ de la zidirea lumeĭ 7283, iar de la nascerea Domnuluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ 1775, de Constantinŭ Dascălulŭ slavonescŭ ot Sf. Gheorghe celŭ Vechiŭ. (Cond. 3, fila 16—18.)

Hrisovulŭ mŏnăstireĭ Plăvicenĭ ot sud. Oltŭ.

Sfinteĭ și dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ, care se numesce Plăvicenĭ ot sud. Oltŭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ marilorŭ și cerescilorŭ Voivoḑĭ Mihailŭ și Gavrilŭ, și tuturorŭ părinților̆ŭ călugărĭ, carĭ, după vremĭ, vorŭ fi locuitorĭ la acéstă sfîntă și dumneḑeéscă casă, ca să fie iertată sfînta mŏnăstire de tóte dăjdiile și orênduelile ce daŭ alte mŏnăstirĭ, și să aibă a scutì sfînta mŏnăstire de vinăriciŭ, vinŭ vedre 500, i de dijmăritŭ stupĭ 100 i rîmătorĭ 50 i de oeritŭ oĭ 100 și de văcăritŭ vite 10, și să aibă a ţiné sfînta mŏnăstire și lude 6 ómenĭ străinĭ fără de gâlcévă, ca să fie sfînteĭ mŏnăstirĭ de ajutorŭ la ce arŭ fi trebile și lucrurile sfînteĭ mŏnăstirĭ, iară de către Domnia mea să fie în pace și iertaţĭ aceștĭ ómenĭ de tóte dăjdiile și orênduelile orĭ-câte arŭ eșì peste anŭ dela visteria Domnieĭ mele, de nicĭ unele valŭ séŭ bântuială să nu aibă, măcarŭ și când vorŭ da alţĭ iertaţĭ cu cărţile Domnieĭ mele iscălite, iar acéstă sfîntă mŏnăstire și bucatele și ómeniĭ eĭ, totŭ să nu dea, pentru că fiindŭ acéstă sfîntă mŏnăstire sĕracă, și călcată de răzmiriţă și moșiórele ce aŭ avutŭ aŭ fostŭ peste Oltŭ, și rĕmâindŭ și de acelea lipsită, aŭ avutŭ acéstă milă și dela alţĭ fraţĭ rĕposaţĭ Domniĭ de maĭ nainte vreme, precum ne adeverimŭ Domnia mea din hrisovulŭ Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Grigorie Ghica Vodă ot. lét. 7241. Dreptŭ acea și Domnia mea am înnoitŭ acéstă milă de maĭ susŭ ḑisă, ca să fie sfînteĭ mŏnăstirĭ de întărire și de ajutoriŭ, și părinţilorŭ călugărașĭ de chivernisĭală, iar Domniĭ mele și rĕposaţilorŭ întru fericire părinţilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire, și am întăritŭ hrisovulŭ acesta cu însășĭ credinţa Domnieĭ mele Iω Alexandru Ipsilante Vvd. și cu credinţa prea iubiţilorŭ fiĭ și beizadelelorŭ Domnieĭ mele Constantinŭ Vodă, Dumitrașco Vodă, și cu sfatulŭ cinstiţilorŭ și credincioșilorŭ boerilorŭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele, Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudesculŭ Vel Vornicŭ de Ţéra de susŭ, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vornicŭ de Ţéra de josŭ, Panŭ Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de susŭ, Panŭ Ștefanŭ Prejcovénu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de josŭ, Panŭ Stefanŭ Mișoglu Vel Spătarŭ, Panŭ Ianache Văcărescu Vel Visticrŭ, Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Postelnicŭ, Panŭ Dumitrașco Racoviţă Vel Clucerŭ, Panŭ Stanŭ Gianu Vel Paharnicŭ, Panŭ Manolache Creţulescu Vel Com., Panŭ Nicolae Bârsescu Vel Stol., Panŭ Vel Slug., Panŭ Nicolae Vel Pitarŭ și Ispravnicĭ, Panŭ Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ, i Panŭ Iordache Mavrocordatŭ Vel Logofĕtŭ și s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ întâiŭ întru Domnia Domnieĭ mele aicĭ în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, de Dumitrache Logofĕtulŭ za taină la létulŭ dela zidirea lumiĭ 7283, iar dela nascerea Domnuluĭ și mântuitoruluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ 1775, la luna luĭ Martie. (Cond. 3, fila 18—19.)

Carte de milă a schituluĭ Bonţescĭ sud Slamŭ-Rŏmnicŭ.

Sfînteĭ și dumneḑeesceĭ bisericeĭ ce se numesce schitulŭ Bonţescĭ ot sud. unde locuescŭ maĭcĭ călugăriţe aduse de stareţulŭ Vasile, ca să aibă a ţiné lude 4 ómenĭ străinĭ fără de nicĭ unŭ felŭ de gâlcevurĭ, să fie sfîntuluĭ locașŭ de ajutorŭ și de poslușanie la orĭ-ce ar avé trebuinţă, iar de către Domnia mea să fie în pace și iertaţĭ de tóte dăjdiile și orînduelele, orĭ câte arŭ eșì peste anŭ dela Visteria Domnieĭ mele, de nicĭ unele valŭ séŭ bântuială să n'aibă, aşişderea să aibă a ţiné şi doĭ preoţĭ de mirŭ, scutiţĭ, să fie pentru slujba sfinteĭ bisericĭ, să se scutéscă de dijmăritŭ stupĭ 50 şi să aibă a luare dela vama Focşanilorŭ căte 6 oca untŭ-de-lemnŭ pe anŭ şi câte o jumĕtate oca tămâie pe lună, pentru că acéstă milă fiindŭ-că a avut'o şi dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ 'nainte vreme şi Domnia mea încă m'am milostivitŭ de am înnoitŭ acéstă milă spre a fi sfîntuluĭ lŏcaşŭ de întărire şi de ajutorŭ şi maicelorŭ călugăriţe de chivernisĭală, iar Domnieĭ mele şi părinţilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire; pentru care dară poruncimŭ Domnia mea tuturorŭ deregĕtorilorŭ ce veţĭ fi cu orĭ-ce slujbă orînduiţĭ, pe aceştĭ lude 4 posluşnicĭ şi 2 preoţĭ aĭ sfîntuluĭ schitŭ, să-ĭ lăsaţĭ şi întru nimicŭ supĕrare să nu le faceţĭ, întru altŭ chipŭ să nu fie, că aşa este porunca Domnieĭ mele. 1775, Martie 26. (Cond. 3, flla 20.)

Hrisovulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ a sfîntuluĭ Spiridonŭ din Bucurescĭ.

Douĕ lucrurĭ minunate sunt cele ce încoronéză şi împodobescŭ bunătăţile Domnilorŭ şi ale oblăduitorilorŭ, amêndouĕ vrednice de laudă şi de mărire, adecă mare cuviinţa şi buna credinţă, din care cea d'ântâiŭ se silesce către ocârmuirea politicéscă, iar cea de a doua se silesce către podóba bisericéscă, însă iubirea uneia de către alta cu atâtŭ este maĭ de folosŭ, cu cât pentru marea cuviinţă ca de unŭ lucru lumescŭ, ḑice mântuitorulŭ, te grijescĭ şi spre multe te silescĭ, iar pentru buna credinţă ḑice: unŭ lucru trebuesce la acestŭ lucru trebuinciosŭ, uitându-se Domniĭ ceĭ înţelepţĭ, şi cârmuirea politieĭ cu dreptate o sĕvêrşescŭ şi podóba bisericeĭ cu înţelepciune o îndeplinescŭ, câştigându-şĭ partea cea bună care nu se va lua de la dînşiĭ; dreptŭ acea dară şi noĭ întru Hristosŭ bine credinciosulŭ Domnŭ Iω Alex. Ipsilante Vvd. fiindŭ-că din Pronia cea de sus ne-amŭ înălţatŭ la acéstă stepenă a domnieĭ ţĕreĭ acesteia, intr'alte sfinte şi dumneḑeescĭ locaşurĭ, socotit'am Domnia mea şi pentru sfîntulŭ locaşŭ celŭ făcĕtoruluĭ de minunĭ sfîntuluĭ Spiridonŭ alŭ Trimitundei, care s'a ziditŭ din temelie ântâiŭ de Domnia sa rĕposatulŭ Scarlatŭ Ghica Vvd. iar cu tóte împrejmuirile sĕvêrşite de Domnia sa rĕposatulŭ Alexandru Ghica Vvd şi maĭ alesŭ însciinţându-ne Domnia mea, şi cuviósele pricinĭ la carĭ vorŭ să se cheltuéscă rodurile daniilorŭ acestuĭ locaşŭ, acum dintru întâiaşĭ dată printr'acestŭ cinstitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, întărimŭ tóte ctitoricescile daniĭ ale acesteĭ sfinte mŏnăstirĭ, ad. să stăpânéscă sfînta mŏnăstire tótă moşia de la Ruşiĭ de (za) Vede, de pe care să iea mŏnăstirea dijmă din tóte semĕnăturile, afară numaĭ din preoţiĭ ce sunt acolo la biserică şi slujitoriĭ ce vorŭ fi la stégŭ, şi ceĭ ce vorŭ fi avêndŭ viĭ pe acéstă moşie să-şĭ dea otaştina vinŭ la 20 de vedre o vadră vinŭ, iar nu banĭ, şi pentru clacă să dea de casă câte unŭ tultŭ, şi de la morile ce sunt pe acéstă moşie să iea duimulŭ ce se va strînge tretina, şi nimenĭ să nu fie volnicŭ a vinde vinulŭ séŭ rachiulŭ pe acéstă moşie decât numaĭ bucatele mŏnăstireĭ, afară numaĭ din cea-ce s'a datŭ voie slujitorilorŭ să-şĭ vîndă vinulŭ din viile lorŭ de la culesŭ până la sfîntulŭ Vasile, şi să maĭ stăpânéscă mŏnăstirea şi o pereche de case cu tóte namestiile eĭ ce sunt pe acéstă moşie, şi patru róte de móră din douĕ case ce sunt în apa Vediĭ, carele sunt cumpĕrate cu baniĭ mŏnăstireĭ, şi de la care fiindŭ-că şeḑŭ Ispravniciĭ, să plătéscă chirie pe lună câte talerĭ 10, iar casele, în carĭ aŭ fostŭ şeḑêndŭ maĭ 'nainte Ispravniciĭ, fiindŭ stricate, să fie pe séma mŏnăstireĭ la ce ar avé trebuinţă, şi din ceĭ ce aŭ viĭ şi morĭ pe acéstă moşie, orĭ-când s'arŭ face vînḑĕtóre să se protimiséscă mŏnăstirea a cumpĕra mŏnăstirea cu preţulŭ ce arŭ da şi alţiĭ, şi iar să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ vinăriciulŭ din sud. Teleormanŭ din tóte popórele ce sunt într'acelŭ judeţŭ, să iea partea mŏnăstireĭ de vadră câte doĭ banĭ şi părparulŭ după obiceiŭ. Aşişderea să iea vinăriciŭ de la ceĭ ce vorŭ avé viĭ pe moşia Domnéscă de la Caracal sud. Romanaţĭ, de vadră câte doĭ banĭ partea mŏnăstireĭ, şi pentru că nu daŭ otaştină, fiindŭ moşia domnéscă, să plătéscă parparulŭ de câte vase vorŭ avé cu vinŭ, şi iar să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ vamă de la bălţile ce se numescŭ *Nedea* şi Măcişulŭ din sud. Doljŭ, după vechiulŭ obiceiŭ, ceĭ ce vorŭ fi stăpâniĭ moşieĭ să iea o ḑeciuială din ḑece pescĭ unŭ pesce, séŭ din 10 banĭ, unŭ banŭ, iar vama partea domnéscă să ia pe séma mŏnăstireĭ din treĭ banĭ unŭ banŭ. Aşişderea să iea vamă şi de la bălţile de Bulenĭ, Potelulŭ, Grojdibodulŭ şi Ciuleiulŭ ot. sud. Romanaţĭ, de la care aceste patru bălţĭ, fiindŭ-că are şi mŏnăstirea Bistriţa cu cărţĭ domnescĭ, să iea alŭ treilea banŭ din vamă şi de acmu înainte să iea acelŭ banŭ, iar sfînta mŏnăstire să iea aceĭ doĭ banĭ partea domnéscă, şi stăpâniĭ moşieĭ ḑeciuiala după obiceiŭ; şi să iea sfînta mŏnăstire de la toţĭ ceĭ ce vorŭ pogorî cu oile in sud. Mehedinţĭ, în munţiĭ mŏnăstireĭ Tismaneĭ şi aĭ Zvărnarilorŭ i aĭ Cloşanilorŭ i a luĭ Hagi Constantinŭ dintr'o sută de oĭ una, care maĭ 'nainte fusese acésta din venitulŭ Ispravniculuĭ, iar dându-se întru ajutorulŭ mŏnăstireĭ aşa să urmeze; şi iar să aibă şi a stăpâni sfînta mŏnăstire douĕ miĭ stânjenĭ de moşie masă din moşia domnéscă de la oraşulŭ Flocĭ sud. Ialomiţa, cu venitulŭ Bălţeĭ dela oraşŭ, pentru că tótă moşia acésta fiindŭ-că s'a găsitŭ la trasŭ stînjenĭ 4.166 s'aŭ datŭ slujitorilorŭ stînjenĭ 2.166 de ajunsŭ pentru hrana lorŭ, şi aşa să ţie, iar stînjenĭ 2.000 şi cu totŭ venitulŭ Bălţeĭ să fie pe séma sfinteĭ mŏnăstirĭ; şi iar să maĭ aibă sfînta mŏnăstire 15 sălaşe de Ţiganĭ din Ţiganiĭ domnescĭ, cu toţĭ copiiĭ şi fetele lorŭ, după cum anume sunt scrişĭ în deosebită fóie pecetluită ca să fie pentru ajutorulŭ şi posluşaniile mŏnăstiriĭ, pentru că acéstă sfîntă mŏnăstire fiindŭ zidire nouă, fără de alte veniturĭ şi chiverniselĭ şi cu orênduială bună pentru ajutorulŭ pămîntenilorŭ, pentru aceeaşĭ Domnia mea tóte câte maĭ susŭ arĕtămŭ le dămŭ să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ statornice și neclintite, ca lucru ce s'a închinatŭ caseĭ luĭ Dumneḑeŭ, de unde nu se maĭ potŭ strămuta, pe lângă care statornică întemeiere a acestorŭ maĭ susŭ numite, și acésta așeḑămŭ Domnia, mŏnăstirea cu desĕvêrșitŭ să fie de totŭ slobodă și nestăpânită de nicĭ unŭ obrazŭ, nicĭ bisericescŭ, nicĭ mirenescŭ, ca mŏnăstire domnéscă a țĕriĭ, slobodă; așișderea și bucatele eĭ în pace și slobode, la vremea oierituluĭ să scutéscă câte oĭ va avé până la 2.000, stupĭ i rîmătorĭ de dijmăritŭ, douĕ pivnițe aicĭ în orașŭ scutite de dijmăritŭ și de alte supĕrărĭ; postăvariĭ, ceĭ ce vîndŭ postavŭ i găitanŭ, ceĭ ce vorŭ avé să-șĭ iea odaie cu chirie în sfînta mŏnăstire, să fie volnicĭ plătindu-șĭ chiria după așeḑĕmîntŭ, însă care de buna voia lorŭ arŭ vré să mérgă iar nu cu dea-sila; treĭ preoțĭ de mirŭ și unŭ diaconŭ, doĭ dascălĭ de strane, *doĭ grămăticĭ*, i poslușnicĭ carĭ *ne-pristanŭ* poslujescŭ la sfintele slujbe să fie scutițĭ de tóte dajdiile câte arŭ eșì peste anŭ în țéră, și să scutéscă și câte lude vorŭ avé, și vinulŭ ce-lŭ vorŭ face în viile lorŭ, de vinăriciŭ, ale lorŭ drepte bucate, și să scutéscă sfînta mŏnăstire și lude 20 poslușnicĭ și 5 lude slugĭ, scutițĭ de tóte dăjdiile visterieĭ să fie de poslușania mŏnăstiriĭ unde va fi trebuință, cărora să li se dea și pecetluirĭ ca să se deosebéscă din rîndulŭ birnicilorŭ, și iar de se vorŭ așeḑa óre-carĭ din postăvarĭ în prăvăliile mŏnăstiriĭ, scutindŭ fumăritulŭ, atuncĭ și stréjă la pórta mŏnăstiriĭ li se va da de la d-vóstră Vel Spătarŭ pentru a nu se întêmpla vre-o pagubă, și fiindŭ-că cu bună socotință prea sfințieĭ séle părinteluĭ Mitropolituluĭ s'a găsitŭ cu cale, egumeniĭ de pe la mŏnăstirile de pe afară să-șĭ aibă prinse câte douĕ odăĭ într'acéstă mŏnăstire înăuntrulŭ curțiĭ, ca la venirea trebilorŭ séŭ trimișilorŭ, să nu maĭ mérgă pe la gazde mirenescĭ prin târgŭ ca maĭ 'nainte, așĭa să se urmeze, și să dea chirie pe anŭ pentru douĕ odăĭ tal. 24; iară ceĭ ce vorŭ avé metohulŭ în Bucurescĭ să mérgă la metohulŭ sĕŭ; lângă care mile ce s'aŭ datŭ dela alțĭ frațĭ Domnĭ, Domnia mea încă m'amŭ milostivitŭ de amŭ maĭ adausŭ mila cu lude 4, carĭ să fie meșterĭ de lemnŭ pentru lucrulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ, scutițĭ de tóte dăjdiile, și să facă lude peste totŭ 29. Așișderea de se va deschide schela orașuluĭ, atuncĭ să facă scire la domniea mea și se va rênduì ce se va lua pe partea moșieĭ mŏnăstiriĭ, ca prin aceste domnescĭ mile și ajutorŭ bine sporindu-se a sfinteĭ mŏnăstirĭ și sĕvêrșindu-se cu banĭ plinirea în toțĭ aniĭ acea rênduită milă cu măritatulŭ de fete sĕrace, să fie și acésta spre dare de laudă mareluĭ Dumneḑeŭ și spre vecĭnica pomenire domnieĭ nóstre și iubitorilorŭ de Hristosŭ frațĭ Domnĭ, carĭ și după noĭ vorŭ oblăduì, pe carĭ cu fierbinte dragoste îĭ rugămŭ, afară de ceea ce ĭ-ar lumina Dumneḑeŭ, să întăréscă și cu domnescile séle hrisóve pentru sufletésca lorŭ spăsanie și a lăudatelorŭ și creștinescilorŭ nume; întărimŭ Domnia mea hrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ mele, Iω Alexandru Ipsilante Vvd. și cu credința prea iubițilorŭ Domnieĭ mele fiĭ, Constantinŭ Vvd., Dumitrașco Vvd., și cu totŭ sfatulŭ cinstițilorŭ și credincioșilorŭ boerilorŭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudesculŭ Vel Dvorn. de țéra de sus, Panŭ Radu Văcărescu, Vel Dvorn. de țara de josŭ, Panŭ Pană Filipescu Velŭ Logf. de țéra de sus, Panŭ Stefanŭ Prîscovénu Velŭ Logf. de țéra de josŭ, Panŭ Stefanŭ Mișoglu Vel Spăt., Panŭ Ianache Văcărescu Vel Vist., Panŭ... Scarlatŭ Caragea Vel Post., Panŭ Dumitrașco Racoviță Vel Clucerŭ, Panŭ Constantinŭ Geanoglu Vel Pahar., Panŭ Nicolae Bârsescu Vel Stolnicŭ, Panŭ Manolache Crețulescu Velŭ Comisŭ, Panŭ Nicolae Vel Pit., Panŭ ..... Vel Slug. și Ispravnicŭ Panŭ Pană Filipescu Vel Log. de țéra de susŭ, i Panŭ Gheorgache Mavrocordatŭ Vel Logf. și s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'ântâiŭ alŭ Domnieĭ Domnieĭ mele aicĭ în Țéra Românéscă la aniĭ dela zidirea lumiĭ 7283, iar dela nascerea Domnuluĭ nostru Is. Hrs. 1775, de Constantinŭ dascălulŭ slovenescŭ ot. sfeti Gheorghe celŭ Vechiŭ. (Cond. 3, fila 23—26.)

Hrisovulŭ mŏnăstireĭ Căldărușaniĭ, ce este hramulŭ sfîntuluĭ mucenicŭ Dimitrie.

Iω Alex. Ipsilante Vvd: De vreme ce proroculŭ și pururea între împĕrațiĭ pomenitŭ, prea înțeleptulŭ Solomonŭ, numaĭ în umbra legiĭ rezemându-se, făcu atâta podóbă caseĭ dumnedeescĭ a Ierusalimuluĭ și a dăruì cu atâtea darurĭ, ca să păzéscă într'însa sicriulŭ cu tablele legeĭ Domnuluĭ, cu cât maĭ vîrtosŭ noĭ carĭ suntemŭ acum, cu mila duhuluĭ sfîntŭ pravoslavnicŭ Domnŭ, se cade să ne silimŭ cu totŭ sufletulŭ să întemeiămŭ și să ajutorimŭ sfinte locașurile luĭ Dumnedeŭ întru care nu se junghe vita necuvîntătóre, precum óre-când acolo, ci însușĭ mielușelulŭ luĭ Dumnedeŭ se jertfesce pentru viața vecînică a nóstră a tuturorŭ; pentru acésta dar înălțându-ne și pe noĭ Domnulŭ Dumnedeŭ întru scaunulŭ Țĕreĭ Românescĭ, bine am voitŭ, ca din bogatele mile ale prea milostivuluĭ Dumnedeŭ, ce ne-a dăruitŭ, să sĕvêrșimŭ și noĭ facerea de bine și mile spre cinstea și întărirea sfintelorŭ mŏnăstirĭ, carĭ sunt cea maĭ de cinste parte a politieĭ, și podóba cea maĭ mare a acesteĭ țĕrĭ, și semnulŭ celŭ arĕtatŭ alŭ pravoslavieĭ, întru aceste douĕ principaturĭ creștinescĭ, dreptŭ acea dar Domnia mea însciințându-ne și de sfînta mŏnăstire ce se numesce Căldărușaniĭ, unde se cinstesce și prăznuesce hramulŭ sfîntuluĭ mucenicŭ marele Dimitrie Morotociu: care sfîntă mŏnăstire este zidită din temelie de rĕposatulŭ și bunulŭ creștinŭ Domnŭ Mateiŭ Basarabŭ Vvd. și întemeiate cu milĭ și cu veniturĭ, pentru ca să se păzéscă obște jitie într'însa, că din cursulŭ vremeĭ, și din *împĕrecherea întĕmplărilorŭ, nu numaĭ buna orînduială, ce a fostŭ înlăuntru s'a stricatŭ, ci încă și zidurile și s'aŭ prăpăditŭ, fiindŭ-că s'aŭ fostŭ lipsitŭ de multe din mile ce aŭ avutŭ*, precum și din vinăriciulŭ ce aŭ avutŭ la orașulŭ de Flocĭ, din merticulŭ de sare ce aŭ luatŭ dela Ocna Ghitiora, căcĭ ocna Ghitiora s'aŭ astupatŭ, și viile dela orașulŭ Flocĭ s'aŭ părăginitŭ și s'aŭ pustiitŭ, și vĕḑêndŭ Domnia mea hrisóvele altorŭ Domnĭ ce aŭ fostŭ maĭ nainte vreme, adică ântâiŭ alŭ acestuĭ maĭ sus pomenitŭ Domnŭ și ctitorŭ Mateiŭ Basarabŭ Voivodŭ cu lét. 7153, și a luĭ Constantinŭ Șerbanŭ Voevodŭ lét. 7167, și a luĭ Grigorie Ghica Voevodŭ 7169, și a Raduluĭ Leonŭ lét. 7183, și a luĭ Constantinŭ Vodă lét. 7212, ca să nu fie lipsită sfînta mŏnăstire de acestŭ ajutorŭ și folosință, ce cuprinde hrisóvele, în loculŭ acelora am găsitŭ cu cale și am mutatŭ aceste mile a le lua sfînta mŏnăstire Căldărușanĭ, după cum aŭ și alte sfinte mŏnăstirĭ, adică vinăriciŭ din sud. Saac. de pe popórele valea Meilorŭ, i valea Largă, i valea Negovanilorŭ cu părpărulŭ, însă câte doĭ banĭ de vadră, afară din vinăriciulŭ domnescŭ, și sare dela Ocna Teléga, însă bolovanĭ doué sute pe fiesce-care anŭ ne strămutatŭ, ca să fie pentru întărirea sfinteĭ mŏnăstirĭ și hrană și îmbrăcăminte părinţilorŭ dintre acéstă sfîntă mŏnăstire, iar domnieĭ mele și părinţilorŭ domnieĭ mele vecĭnică pomenire, pentru care să aibă volnicie prea cuviosulŭ Arhimandritŭ Chir Filaretŭ, chivernisitoriulŭ acesteĭ sfinte mŏnăstirĭ, să orênduiască omulŭ mŏnăstireĭ la vremea vinăriciuluĭ a strînge acéstă milă, și poruncimŭ domnia mea d-vóstră boerilorŭ vinăricerĭ, ca nicĭ de cum să nu vĕ atingeţĭ de acéstă milă a vinăriciuluĭ mŏnăstireĭ, ci să aibă a strînge părinţiĭ mŏnăstiriĭ și a lua pe séma mŏnăstiriĭ nepopritŭ. Așișderea și la vremea când iaŭ și alte mŏnăstirĭ merticulŭ lorŭ de sare, să orênduéscă omulŭ mŏnăstiriĭ la Ocnă, a lua mila acésta, și d-vóstră cămărașilorŭ de Ocnă, vĕ poruncimŭ să aveţĭ a da sfinteĭ mŏnăstirĭ Căldărușanĭ aceștĭ 200 bolovanĭ fără nicĭ o pricină. Pentru care și în urma Domnieĭ mele pre care va alege Domnulŭ Dumneḑeŭ a fi Domnŭ și stăpânitorŭ acesteĭ Ţĕriĭ creștinescĭ, îlŭ rugămŭ cu numele Domnuluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ, ca să întăréscă și să păzéscă acéstă milă nestrămutatŭ, ca și ale Domniilorŭ séle hrisóve să fie ţinute de alţĭ Domnĭ în urmă și păzite și să aibă pe sfîntulŭ Dimitrie rugătorŭ și ajutorŭ spre a se învrednici spre véculŭ viitorŭ, odihneĭ ceĭ vecĭnice; și am întăritŭ hrisovulŭ acesta cu însășĭ credinţa Domniĭ mele Iω Alex. Ipsilante Voevodŭ și cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ Constantinŭ Vodă și Dumitrasco Vvd. și cu sfatulŭ cinstiţilorŭ și credincioșilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele, Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudescu Vel Vornicŭ de Ţéra de sus, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vornicŭ de Ţéra de jos, Panŭ Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de sus, Panŭ Stefanŭ Pârscovénu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de jos, Panŭ Stefanŭ Mișoglu Vel Spătarŭ, Panŭ Ianache Văcărescu Vel Vistierŭ, Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Post., Panŭ Dumitrașco Racoviţă Vel Clucerŭ, Panŭ Stanŭ... Vel Păhar., Panŭ -Vel Stolnicŭ, Panŭ Nicolae Creţulescu, Vel Comisŭ, Panŭ—Vel Slugerŭ, Panŭ Nicolae Vel Pit. şi Ispravnicĭ Panŭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra de sus, i Panŭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra de jos, şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ alŭ Domnieĭ mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, la lét. 1775, de Constantinŭ dascălulŭ slovenescŭ ot. sfîntulŭ Gheorghe-Vechiŭ. (Cond. 3, fila 26—27.)

Hrisovulŭ sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfinteĭ de Dumneḑeŭ născĕtóreĭ şi alŭ marilorŭ Voivoḑĭ Mihailŭ şi Gavrilŭ, ca să scutéscă dreptŭ bucatele şi o pivniţă aicĭ, i patru argaţĭ ómenĭ străinĭ.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ bisericĭ de aicĭ din oraşulŭ Bucurescĭ a Domnieĭ mele, unde se prăznuesce hramulŭ adormireĭ prea sânteĭ de Dumneḑeŭ născĕtóreĭ şi pururea fecióreĭ Maria, şi soborulŭ sfinţilorŭ marilorŭ Voevoḑĭ a cetelorŭ îngerescĭ Mihailŭ şi Gavrilŭ, care biserică este zidită şi înălţată din temelie de cinstitulŭ şi credinciosulŭ boerulŭ Domnieĭ mele rĕposatulŭ Iordache Creţulescu Vorniculŭ, ca să fie sfinteĭ bisericĭ milă de la Domnia mea să scutéscă în toţĭ aniĭ dreptŭ bucatele bisericeĭ, vinulŭ de vinăriciŭ, stupiĭ i rîmătoriĭ de dijmăritŭ, şi oĭ de oieritŭ 300 şi o pivniţă aicĭ în oraşulŭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vamă şi vinŭ domnescŭ de ortŭ vătăşescŭ şi de tóte alte angarale ce vorŭ fi pe pivniţĭ. Aşişderea să aibă a ţiné şi păstorĭ argaţĭ, sute 4, însă nu ómenĭ de prin satele ţĕreĭ, ci străinĭ, pentru carĭ aducêndŭ' adeverinţă de la d-lorŭ Ispravniciĭ judeţuluĭ, să li se dea şi pecetluirile Domnieĭ mele pe numele şi chipulŭ lorŭ, ca să fie în pace şi iertaţĭ de tóte dăjdiile şi orînduelile verĭ câte arŭ eşi pe ţéră de la visteria Domnieĭ mele, de nicĭ unele nicĭ unŭ valŭ şi bântuială să n'aibă, ca să pótă fi pentru posluşania sfinteĭ bisericĭ, fiindŭ-că acéstă milă a avut'o sfînta mŏnăstire şi de la alţĭ fraţĭ maĭ dinainte Domnĭ, precum am vĕḑutŭ şi hrisóvele Domniilorŭ séle; pentru acea dar şi Domnia mea încă m'am milostivitŭ de am înnoitŭ şi am întăritŭ mila acésta ce se cuprinde maĭ sus, ca să fie sfinteĭ bisericĭ de ajutorŭ şi de întărire, preoţilorŭ de hrană şi de chivernisire, iar Domnieĭ mele, şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ mele vecînică pomenire. Pentru acea poruncimŭ Domnia mea şi vouĕ tuturorŭ slujbaşilorŭ ce veţĭ fi orênduiţĭ verĭ cu ce slujbe, toţĭ să aveţĭ a vĕ feri, nimenea întru nimicŭ supĕrare séŭ bântuială de tóte câte cuprinde maĭ sus să nu le facă, că orĭ-care va îndrăsni peste porunca Domnieĭ mele asupra câtuşĭ de cât, să scie că va lua certare; într'altŭ chipŭ să nu fie, că aşa este porunca Domnieĭ mele. ii saam. receh. gvmd. (Cond. 3, fila 27—27.)

Cartea pentru vama orașuluĭ bălțiĭ sfîntuluĭ Spiridonŭ de aicĭ din Bucurescĭ. 1775, Aprilie 5.

Milostiu Bj. Iω Alexandru Iónŭ Ipsilante Vvd. De vreme ce vameșiĭ carĭ cumpĕra vama orașuluĭ în vremile Domnilorŭ întru acea cumpĕrătóre *vămuia și pescele ce se vêna în bălțile ce sunt în orașŭ până în Jăgălie*, care acestŭ obiceiŭ s'a fostŭ urmatŭ până la lét. 1767, când atuncĭ prin hrisovulŭ Domnieĭ séle Alexandru Vvd. Ghica s'a datŭ danie acestŭ venitŭ alŭ bălțilorŭ la mŏnăstirea sfîntuluĭ Spiridonŭ, care danie se vede întărită de Domnia sa fratele Gregorie Vvd Ghica, iarășĭ prin hrisovulŭ Domnieĭ séle, precum și de înși-ne Domnia mea, nu numaĭ că s'aŭ înnoitŭ și s'aŭ întăritŭ acele daniĭ, ci încă și cu adaosŭ le-amŭ prostisitŭ, *dar fiindŭ-că dela létŭ 1769 și până la 1774 a fostŭ războiŭ în țéră, și maĭ vîrtosŭ că pe acele locurĭ era totŭ oștire, și n'a pututŭ mŏnăstirea a căuta să-șĭ iea acelŭ venitŭ, vameșiĭ dela orașŭ* s'aŭ fostŭ întindêndŭ și aŭ răsipitŭ acéstă milă a mŏnăstireĭ cu pricină de obiceiŭ vechiŭ, și așa mŏnăstirea rĕmânea păgubașă; iar când fu acum în dilele Domnieĭ mele la luna luĭ Ghenarie lét. 1775 orênduindŭ Domnia mea boerŭ cinstitŭ și credinciosŭ pe dumné-luĭ Teodorache Vel Spăt. ca să *facă cochiĭ-vechĭ* și să vîndă vămile, la carĭ cochiĭ vechĭ făcêndŭ pîră epitropulŭ cu numitele mŏnăstirĭ cum că cu pricină de obiceiŭ se năpăstuesce mŏnăstirea, făcutu-s'a de către d-luĭ numitulŭ boerŭ strigare la cochiĭ-vechĭ și a numitŭ că vinde vama orașuluĭ afară din venitulŭ bălțilorŭ și așa s'a încheiatŭ vîndarea vămilorŭ, iar când a fostŭ maĭ pe urmă în luna luĭ Aprile, la lét. 1775: făcu pîră   ci aŭ cumpĕratŭ vama orașuluĭ, și ceru ca să aibă voie a lua vamă și dela bălțĭ precum aŭ luatŭ și din anulŭ trecutŭ; decĭ Domnia mea întrebândŭ pe dumné-luĭ Spăt. în ce chipŭ a vîndutŭ vămile, față fiindŭ și numitulŭ vameșŭ, ne arĕtă cum că vîndarea vămeĭ orașuluĭ s'a strigatŭ la cochiĭ-vechĭ, afară din venitulŭ bălțilorŭ, precum și însușĭ numitulŭ cumpĕrătorŭ nu putu tăgădui, ci de față arĕtă că așa a fostŭ cumpĕrătórea: afară din bălțĭ, fără numaĭ dise că avêndŭ pagubă la cumpĕrătóre cere să le iea și acele; dreptŭ aceea hotărîmŭ și poruncimŭ, ca mŏnăstirea să aibă a-șĭ lua acea vamă a bălțilorŭ ca milă și danie ce este dată, și a fi hărăzită și de către Domnia mea și maĭ multŭ vameșiĭ dela orașŭ să nu aibă voie a se întinde séŭ a supĕra mŏnăstirea. — *Tolico pisahŭ gvmd.* (Cond. 3, fila 28.)

Hrisovulŭ bisericeĭ Hagiuluĭ din Bucurescĭ ce sunt zidite de Mihailŭ monahulŭ ce a fostŭ Logofĕtŭ de taină. 1775.

Ceĭ ce sĕvêrșescŭ bunătățile cele de sufletŭ folositóre și plăcute luĭ Dumnedeŭ, nu numaĭ în viața acésta se laudă și bine se cuvintéză, ci și după petrecania lorŭ le rĕmâne numele nemuritorŭ şi pomenirea vecĭnică, şi sufletele lorŭ în locaşurile drepţilorŭ se învrednicescŭ. Multe dar bunătăţĭ sunt, carĭ póte omulŭ a-şĭ dobândi sufletésca mântuinţă, iar maĭ mare este milostenia, ce se face atât la sfintele luĭ Dumneḑeŭ lŏcaşurĭ, cea maĭ vîrtosŭ la sĕracĭ, la bolnavĭ şi la scăpĕtaţĭ, pentru că milostenia este vêrvulŭ celor-alalte bunătăţĭ, că rĕsbate cerulŭ şi rĕsbesce tocmaĭ la scaunulŭ măririĭ luĭ Dumneḑeŭ, şi celuĭ ce face milostenie îşĭ zidesce lŏcaşŭ în vecĭ, şi-lŭ face moşténŭ împĕrăţieĭ cerescĭ, şi multă îndrăznélă îşĭ face către Dumneḑeŭ. De vreme ce însuşĭ Domnulŭ nostru Is. Hristosŭ se chiăzăşuesce ḑicêndŭ : *că orĭ-ce aţĭ făcutŭ unuĭ dintr'aceştĭ maĭ micuţĭ fraţĭ, mie aţĭ făcutŭ;* aşişderea şi după cuvîntulŭ sfîntuluĭ Ioanŭ ce face pentru milostenie, la atâta înălţime, ḑice, suie pe omŭ milostenia. Dreptŭ aceea şi eŭ robulŭ stăpânuluĭ mieŭ Is. Hrist. şi Dumneḑeuluĭ a tótă făptura, Iω Alex. Ioanŭ Ipsilante Vvd. rĕvnitorŭ fiindŭ acesteĭ marĭ facerĭ de bine şi voindŭ a şi întări cele cu cuviinţă date milĭ, pe la sfintele luĭ Dumneḑeŭ lŏcaşurĭ întru slava sfîntŭ numeluĭ sĕŭ şi întru pomenirea nóstră; întru care aflat'amŭ Domnia mea şi pentru Mihailŭ monahulŭ ce a fostŭ Lgf. de taină, cum că încă din mică vîrsta sa a slujitŭ Domnilorŭ şi ţĕreĭ până la vîrsta bĕtrâneţelorŭ, şi fiindŭ-că în viaţa luĭ nu s'a căsătoritŭ, vĕḑêndu-se pe sine fără moştenitorĭ, a cugetatŭ la cele de Dumneḑeŭ plăcute, şi cu a sa agonisĭală aŭ înălţatŭ douĕ sfinte bisericĭ aci în Bucurescĭ sĕvêrşindu le cu tótă podóba lorŭ. Insă una ce se chiamă mahalaua Hagiuluĭ, la care se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ adormireĭ prea sfinteĭ prea curateĭ stăpâneĭ nóstre născĕtóre de Dumneḑeŭ şi pururea fecióreĭ Maria şi sfinţilorŭ maĭ marilorŭ Voivoḑĭ Mihailŭ şi Gavrilŭ şi a celorŭ-lalte fără de trupurĭ puterĭ. Altă biserică în mahalaua Ceauşuluĭ Davidŭ la care se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfîntuluĭ părinteluĭ nostru Nicolae Arhiepiscopulŭ mirilorŭ de la Lichia, făcĕtorulŭ de minunĭ, şi a sfinteĭ cuvióseĭ maiceĭ nóstre Paraschiva, şi cum că la aceste sfinte bisericĭ a făcutŭ şi 14 chiliĭ spre locuinţă a 24 femeĭ sĕrace, obraze maĭ alese şi maĭ deosebite şi a cărorŭ hrană şi îmbrăcăminte totŭ Mihailŭ Monahulŭ le are purtare de grijă, cărora şi după sfîrşitulŭ sĕŭ le-aŭ orênduitŭ şi le-aŭ afiorisitŭ prin aşeḑĕmîntŭ întăritŭ despre sfinţia sa Mitropolitulŭ ţĕreĭ Chirio Chir Grigorie, 12 pogóne de vie la podgorie, şi stupĭ câţĭ se vorŭ întêmpla, şi o pivniţă de piatră cu 6 case ce este la pórta domnéscă din sus în mahalaua sfîntuluĭ Dimitrie, precum şi cu alta ce-ĭ va fi prin putinţă a agonisi în rĕmăşiţa vieţeĭ luĭ totŭ spre adăugirea economiilorŭ, şi vĕḑêndŭ Domnia mea acestŭ lucru de sufletŭ folositorŭ, maĭ vêrtosŭ fiindŭ-că de partea cea slabă şi neputinciósă, am primitŭ a mĕ împărtăşi şi Domnia mea a fi ctitorŭ atâtŭ la acéstă sfîntă biserică cu întărirea milelorŭ ce le-aŭ avutŭ până acum, cât şi pentru ajutorulŭ şi chivernisĭala sĕracelorŭ, ce locuescŭ la chiliĭ, cu scutirea bucatelorŭ lorŭ, adecă să aibă a scuti la vremea dijmărituluĭ, dreptŭ bucatele lorŭ scutite și rîmătoriĭ ce va avé și de vinăriciŭ vinulŭ cât se va face în viile luĭ, și aicĭ pivnița scutită de fumăritŭ de căminăritŭ, de vamă, de vinŭ domnescŭ și de alte angariĭ, ca să fie pentru vîndarea vinurilorŭ din care să chivernisescŭ acele sĕrace. Așișderea să aibă a scuti și la vremea oierituluĭ, cu pecete domnéscă, oĭ 200, și la vremea văcărituluĭ, când se va întêmpla, după vremĭ, să scutéscă iar cu pecete domnéscă vite 20, carĭ vite sunt pentru arătura bucatelorŭ ce sunt hrana acelorŭ sĕrace peste anŭ, și să aibă a ține câte 6 dărvarĭ scutițĭ de tóte dăjdiile și rênduelile câte vorŭ eși dela Visterie peste anŭ în țéră, carĭ să fie pentru adusulŭ lemnelorŭ la sĕracele dela chilie și alte poslușanie, și încă să aibă a da de la Visteria Domnieĭ mele la amêndouĕ bisericile pe anŭ tal. 80, de biserică câte tal. 40, însă de patru orĭ într'unŭ anŭ la fiesce-care hramŭ câte tal. 20 pentru céră, tămâie, untŭ de lemnŭ și să împarță și sĕracilorŭ dela chiliĭ, și să aibă a lua pe fiesce-care anŭ cu pecete domnéscă sare oca 2000 dela Ocna Telega, și fiindŭ-că Mihailŭ Monahulŭ este la vremea bĕtrâneţelorŭ și după petrecania luĭ este trebuință de unŭ omŭ alesŭ și cu credință a isprăvnici economia și a strînge rodurile la vreme, ca să se împarță sĕracilorŭ după orênduială, carele să fie în pace și apăratŭ de tóte dăjdiile și orênduelile Visteriĭ, de nicĭ unele, nicĭ unŭ felŭ și nicĭ o bântuială să nu aibă, pre care să-lŭ ducă înaintea d-luĭ Vel Vist. și să-ĭ dea răvașŭ pe chipŭ de adeverință; care tóte aceste milĭ, ce maĭ sus arétă pentru ajutorŭ și hrana acelorŭ femeĭ, le-aŭ avutŭ și maĭ dinainte și dela alțĭ frațĭ Domnĭ, după cum am vĕḑutŭ Domnia mea hrisovulŭ dumi-sale Constantinŭ Vodă Mavrocordatŭ, alŭ Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Scarlatŭ Vodă Ghica, i alŭ Domnieĭ séle Constantinŭ Vodă Gehanŭ, i a Domnieĭ séle Stefanŭ Vodă Racoviță, și alŭ Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Alexandru Vodă Ghica, dreptŭ acea și Domnia mea m'am milostivitŭ de am întăritŭ milele aceste printr'acestŭ cinstitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, maĭ adăogêndŭ Domnia mea și deosebită milă, ca peste lude 6, ce era maĭ sus de toțĭ, să aibă maĭ bine încă lude 4, carĭ se facŭ lude 10, și acestorŭ dărvarĭ să li se dea de către Dumné-luĭ Vel Vist pecete pre chipulŭ și numele lorŭ, care aceste milĭ și de acum înainte să se păzéscă nestrămutatŭ, întărindu-le Domnia-mea cu însășĭ credința Domnieĭ-mele și cu credința prea iubițilorŭ Domnieĭ-mele fiĭ, Constantinŭ Vodă, Dumitrașcu Vodă, și cu toțĭ cinstițiĭ și credincioșiĭ boerĭ aĭ Domnieĭ mele: Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Nicolae Dudescu Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vorn. de Țéra-de-jos, Panŭ Pana Filipescu Vel Logof. de Țéra-de-sus, Panŭ Stefanŭ Prăscovénu Vel Logof. de Țéra-de-jos, Panŭ Stefanŭ Mișooglu Vel Spăt., Panŭ Ienache Văcărescu Vel Vist, Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Pit., Panŭ Dumitrașcu Racoviță Vel Cluciu, Panŭ Constantinŭ Geanolŭ Vel Paharn., Panŭ Nicolae Bârsescu, Vel Stoln., Panŭ Manolache Crețulescu Vel Comisŭ, Panŭ . . . . Vel Slug., Panŭ

Nicolae Vel Pit., și Ispravniculŭ Panŭ Pană Filipescu Vel Logof., Panŭ Iordache Mavrocordatŭ Vel Logof., și s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ alŭ Domnieĭ-mele aicĭ în Ţéra Românéscă, în Bucurescĭ, la aniĭ de la zidirea lumiĭ 7285, iar de la nascerea Domnuluĭ Isusŭ Hristosŭ 1775 Maiŭ 1, de Gheorghe Logof. Prisicénu. (Cond. 3, fila 29—31.)

Carte de milă a sfinteĭ mŏnăstirĭ Sadoviĭ ot. sud. Doljiŭ.

Milosteio Bj. Iω Alesandru Ioanŭ Ipsilante Vvd. Sfinteĭ și Dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ ce se numesce Sadova ot. sud. Doljiŭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ prea sfinteĭ Născĕtóre de Dumneḑeŭ, fiindŭ-că din *întêmplarea vremilorŭ răsmirițiĭ s'arŭ fi dărăpanatŭ* și s'arŭ fi stricatŭ tóte împrejmuirile mŏnăstireĭ, m'am *milostivitŭ* Domnia-mea, și orênduimŭ printr'acéstă carte a Domnieĭ mele, ca să aibă a ţiné cuviosulŭ Igumenŭ de la acéstă mŏnăstire lude 7 pentru poslușania și ajutorŭ trebilorŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ apĕrațĭ de tóte dăjdiile și orênduelile verĭ câte arŭ eși pe norodŭ de obște dela Visteria și de la cămara Domnieĭ mele, pe anŭ, în ţéra Domnieĭ mele, valŭ și supĕrare sĕ nu aibă, însă nu ómenĭ de prin satele ţĕreĭ, ci străinĭ fără nicĭ o pricină, pe carĭ ómeniĭ găsindu-ĭ și așeḑându-ĭ să iea adeverinţă iscălită de la dumné-lorŭ Ispravnicĭ pe numele și chipulŭ lorŭ, ca să li se dea pecetluiturile Domnieĭ mele; poruncimŭ Domnia mea dumné-vóstră Ispravnicilorŭ și tuturorŭ Zapciilorŭ ce vețĭ fi orênduițĭ prin plășĭ, acestora ómenĭ ce se vorŭ așeḑa, nimenea de nimicŭ supĕrare să nu le facețĭ, ci să rĕmâe numaĭ pentru ajutorulŭ și folosulŭ mŏnăstiriĭ. *Tolico pisah gvmd.* (Cond. 3, fila 32.)

Cartea de milă a sfinteĭ mŏnăstirĭ ce se numesce Gănescu.

Milosteio Boj. Iω Alexandru Ioanŭ Ipsilante Voivodŭ, sfinteĭ și dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ ce se numesce Gănesculŭ ot. sud. Doljiŭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ sfîntuluĭ Neculae, pentru că însciinţându-mĕ *Domnia mea că din întêmplarea vremiĭ rĕzmirițeĭ* s'arŭ fi arsŭ împrejmuirile și învelitórea sfinteĭ bisericĭ, cum și alte nemestiĭ cu totulŭ s'arŭ fi dĕrăpănatŭ și s'arŭ fi rĕpusŭ; decĭ maĭ vêrtosŭ fiindŭ-că este conacŭ arhierescŭ când merge la Craiova, m'am milostivitŭ Domnia mea, și orênduimŭ printr'acéstă carte a Domnieĭ mele, ca să aibă a ţiné lude câte 10, străinĭ, pentru poslușanie și ajutorŭ trebilorŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ, apĕrațĭ de tóte dăjdiile și orênduelile: verĭ câte arŭ eși pe norodŭ de obște dela visterie și de la cămara Domnieĭ mele peste anŭ în ţéră, de nicĭ unele valŭ și supĕrare să n'aibă; pe carĭ ómenĭ găsindu-ĭ și așeḑându ĭ să iea adeverinţă iscălită dela dumné-lorŭ Ispravnicĭ pe numele și chipulŭ lorŭ, ca să li se dea pecetluiturile Domnieĭ mele.

Poruncimŭ Domnia mea d-vóstră Ispravnicilorŭ și tuturorŭ Zapciilorŭ ce vorŭ fi orênduițĭ prin plășĭ, acestora ómenĭ ce se vorŭ așeḑa nimenea de nimicŭ supĕrare să nu le facețĭ, și să rĕmâe a fi pentru ajutorŭ și folosulŭ mŏnăstiriĭ. Tolico pisah gvmd. 1775, April. 23. (Cond. 3, fila 32.)

Hrisovulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Ciolanulŭ.

Din tóte cele maĭ alese și maĭ lăudate lucrurĭ la ceĭ ce dela Dumneḑeŭ li s'aŭ datŭ a stăpâni, fapta cea bună a milostiviriĭ este maĭ alésă și maĭ lăudată, maĭ alesŭ încă când va fi către sfintele și Dumneḑeescile lăcașurĭ, unde se sĕvârșescŭ dumneḑeescile slujbe și unde ceĭ ce aŭ părăsitŭ lumea trăescŭ o viață ângerérscă, și maĭ pre sus de lume, rugându-se luĭ Dumneḑeŭ ḑiua și nóptea, pentru împĕrațĭ, pentru domnĭ și pentru totŭ creștinesculŭ norodŭ pravoslavnicŭ, la acele cuviinciőse, iară facerea de bine a ajutora pre ceĭ locuitorĭ într'însele cu cele de trebuința lorŭ, fiindŭ-că și eĭ se află slujindŭ lorŭ întru cele sufletescĭ, rugându-se luĭ Dumneḑeŭ pentru spăsania sufletelorŭ lorŭ; dreptŭ acea și noĭ întru Hristosŭ Dumneḑeŭ bine credinciosulŭ și de Hristosŭ iubitoriŭ Domnŭ Iѡ Alexandru Ioanŭ Ipsilante Vvd. învrednicindu-ne de ne-aŭ miluitŭ Domnulŭ Dumneḑeŭ cu oblăduirea acesteĭ pravoslavnice țĕrĭ Românescĭ, și însciințându-ne dela cuviosulŭ starețŭ Chir Teodosie, ce este alesŭ și așeḑatŭ starețŭ de rĕposatulŭ schimnicŭ Vasilie, la schitulŭ ce se numesce *Ciolanulŭ*, hramulŭ sfîntuluĭ mareluĭ Mucenicŭ Gheorghe, unde locuescŭ 12 părințĭ călugărĭ sihastri românĭ și moldovenĭ, ucenicĭ aĭ acestuia ḑisŭ rĕposatulŭ Vasile schimniculŭ. Cum-că fiindŭ acestŭ schitŭ la locŭ fórte strimtorosŭ și pustiŭ, se află părințiĭ la mare lipsă și sĕrăcie, atâtŭ de trebuințele viețiĭ lorŭ, cât și de cuvinciőse trebuințele bisericiĭ, fiindŭ că n'aŭ apucatŭ rĕposatulŭ starețŭ să mijlocéscă și acestora vre-unŭ ajutorŭ de milă ca și celorŭ dela schitulŭ sĕŭ. Decĭ precum alțĭ frațĭ întru pomenire Domnĭ, ce aŭ fostŭ maĭ dinainte de noĭ, aŭ făcutŭ milă călugărașilorŭ ce sunt maĭ sus ḑișĭ, spre vecĭnică pomenirea Domnieĭ séle, asemenea și Domnia mea, printr'acestŭ cinstitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, orênduimŭ acestuĭ schitŭ, părințilorŭ călugărĭ, ca să aibă a lua pe totŭ anulŭ *dela Domnia mea acéstă milă: 12 abale, i 12 cojóce, 12 perechĭ de cisme și 12 oca céră* dela carvasaraua domnéscă de aicĭ din Bucurescĭ, la ḑiua sfîntuluĭ mareluĭ mucenicŭ Gheorghe, i două oca untŭ-delemnŭ *pe lună și jumĕtate oca tămâe dela vama Focșanilorŭ,* să ție și lude 5 ómenĭ de țéră, și lude 5 ómenĭ străinĭ să fie pentru poslușanie și ajutorŭ schituluĭ aceluia ce s'a ḑisŭ maĭ sus, și fiindŭ-că eĭ cu ostenéla lorŭ pentru ajutorŭ schituluĭ s'aŭ făcutŭ patru pogóne de vie, m'am milostivitŭ Domnia mea de le-amŭ iertatŭ de vinăriciŭ vinulŭ cât s'ar face într'acele patru pogóne; așișderea să scutéscă de dijmăritŭ cincĭ-ḑecĭ stupĭ, ca să fie mila acésta a acestuĭ schitŭ de ajutorŭ și de întărire, părinților̆ sihastri de hrană și de chivernisire, iar Domnieĭ mele și părinților̆ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire; rugămŭ dar și pe alțĭ frațĭ Domnĭ întru Hris. care în urma nóstră se vorŭ alege de către Dumneḑeŭ oblăduitorĭ, să întărescă mila acésta, și cu hrisóvele Domniilorŭ séle, ca și ale Domniilorŭ séle milĭ să fie în urmă de alțiĭ întărite; întărimŭ Domnia mea mila acésta cu însășĭ credința Domnieĭ mele Iῶ Alexandru Ipsilante Vvd. și cu credința prea iubiților̆ Domnieĭ mele fiĭ, Constantinŭ Vvd., Dumitrașcu Vvd. și mărturiĭ toțĭ boeriĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele, Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Panŭ Niculae Dudesculŭ Vel Vorn. de ţéra de sus, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vorn. de ţéra de jos, Panŭ Pană Filipescu Vel Logf. de ţéra de sus, Panŭ Stefanŭ Părscovénu Vel Log. de ţéra de jos, Panŭ Stefanŭ Mișoglu Vel Spăt., Panŭ Ienache Văcărescu Vel Vist., Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Post., Panŭ Dumitrașcu Racoviță Vel Slugerŭ, Panŭ ... Vel Paharn., Panŭ ... Vel Stolnicŭ, Panŭ Manolache Crețulescu Vel Comisŭ, Panŭ ... Vel Slugerŭ, Panŭ Nicolae Vel Pit. și Ispravnicŭ Stefanŭ Prăscovénu Vel Log. de ţéra de jos, și Constantinŭ Stirbeiŭ Vel Log. și s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'ântâiŭ alŭ Domnieĭ mele, aicĭ în Ţéra Românéscă, la anulŭ dela zidirea lumeĭ 7283, iar dela nascerea luĭ Is. Hris. 1775 de Constantinŭ dascălulŭ slovenescŭ ot. sfîntulŭ Gheorghe Vechiŭ (Cond. 3, fila 33—34.)

Carte de milă ce s'aŭ datŭ schituluĭ Hagi Dima din Bucurescĭ pentru lude 10.

Sfîntuluĭ și dumneḑeescului schitŭ ce se numesce Hagi Dima de aicĭ din orașulŭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ buneĭ-vestirĭ a pururea Fecióreĭ Marieĭ, ca să fie sfîntuluĭ schitŭ milă dela Domnia mea, să aibă a ţiné pentru tréba și poslușania schituluĭ 10 lude, slugĭ i dărvarĭ însă nu ómenĭ de prin satele ţériĭ, ci străinĭ fără de birŭ și fără gâlcévă, pe care cercetându-ĭ d-luĭ Vel Vist., și fiindŭ străinĭ cu adevĕratŭ să li se dea pecetluiturile Domnieĭ mele pe numele și chipulŭ lorŭ, ca să fie nesupĕrațĭ, pentru că acéstă milă aŭ avut'o sfîntulŭ schitŭ și dela Domnia sa rĕposatulŭ Nicolae Alex. Vodă, precum am vĕḑutŭ și cartea Domnieĭ séle; dreptŭ acea ca să se păzéscă mila acésta ne strămutată am întăritŭ și Domnia mea printr'acéstă carte a Domnieĭ-mele, și deobște poruncimŭ, nimenea întru nimicŭ supĕrare să nu le facă, pentru-că așa este porunca Domnieĭ mele. *tolico pisah gvmd.* 1775, Martie 25. (Cond. 3, fila 34)

1775 Aprilie 23. Asemenea carte s'a făcutŭ și schituluĭ Dobrosescĭ sud. Ilfovŭ, unde este hramulŭ sfinților̆ marilorŭ Mucenicĭ sfîntulŭ Gheorghe și sfîntulŭ Dimitrie, pentru lude 6 străinĭ. (Cond. 3, fila 34.)

1775 Aprilie 1. Cartea de milă ce s'aŭ datŭ mŏnăstireĭ Dobresci ot. sud. Muscelŭ, să scutéscă unŭ preotŭ și unŭ diaconŭ de totŭ birulŭ preoțescŭ și să iea pe totŭ anulŭ dela ocna Slănicŭ 30 bolovanĭ de sare i vedre vinŭ una sută din vinăriciŭ domnescŭ ot. délulŭ Pitescilorŭ, i dijmăritŭ stupĭ 50, de oieritŭ oĭ 50, și lude patru ómenĭ străinĭ, care după adeverința Ispravnicilorŭ să li se dea și pecetluiturĭ. (Cond. 3, fila 34.)

Carte de milă a mŏnăstireĭ Dădulescĭ după apa Rômniculuĭ, pentru lude 12.

Milosteiŭ Bojiŭ Iω Alexandru Ioanŭ Ipsilante Vvd.

Sfinteĭ și dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ Dadulescĭ de pe apa Rômniculuĭ din gura Babeĭ ot sud. Slam-Rômniculuĭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ sfinteĭ Troița și cuviosuluĭ egumenŭ de la acéstă sfîntă mŏnăstire, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ milă de la Domnia mea să aibă a ține pentru tréba și poslușania mŏnăstireĭ lude 12, însă ómenĭ nu de prin satele țěreĭ, ci străinĭ, fără de birŭ, și fără de gâlcévă, pentru care aducêndŭ adeverințe de la dumné-lorŭ Ispravniciĭ județuluĭ, și fiindŭ străinĭ cu adevĕratŭ să li-se dea și pecetluirile Domnieĭ mele pe numele și chipulŭ lorŭ, ca să fie nesupĕrațĭ, pentru că acéstă milă a avut'o și de la alțĭ frațĭ Domnĭ, precum am vĕḑutŭ și cartea Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Șerbanŭ Vodă; dreptŭ acea dar am înnoitŭ și Domnia mea, și am întăritŭ mila acésta ca să se păzéscă nestrămutatŭ, și de obște poruncimŭ, nimenĭ întru nimicŭ supĕrare saŭ bântuială peste porunca Domnieĭ mele să nu se facă, într'altŭ chipŭ să nu fie că așa este porunca Domnieĭ mele, *ii saam recech. gpvd.* 1775, Aprilie 23. (Cond. 3, fila 35.)

Carte de milă pentru patru ómenĭ străinĭ biserecеĭ din Têrgulŭ Rŏmnicŭ.

Sfinteĭ și dumneḑeesceĭ bisericĭ domnescĭ din têrgulŭ Rŏmniculuĭ, ot sud. Slam-Rŏmnicŭ, ce este făcută din temelie de Domnia sa rĕposatulŭ Stefanŭ Vodă celŭ vechiŭ, unchiulŭ rĕposatuluĭ Bogdanŭ Vodă, care după vremĭ stricându-se s'aŭ fostŭ înnoitŭ de Domnia sa rĕposatulŭ Costantinŭ Gehanŭ Vodă. Decĭ acum cu jalbă arĕtândŭ Domnieĭ mele, preoțiĭ ce se află la acéstă maĭ sus numită sfîntă biserică, cum că din pricina acesteĭ întêmplătóre râsmirițe aŭ rĕmasŭ biserica la mare stricăciune, în cât nicĭ sfintele Taine nu-șĭ potŭ a-șĭ lucra, dreptŭ acea m'am milostivitŭ Domnia mea și i-am datŭ spre a-șĭ ține lude patru ómenĭ străinĭ, ca să fie pentru dresulŭ și meremetulŭ sfinteĭ bisericĭ, însă ómenĭ străinĭ fără de pricină și fără de gâlcévă, și după ce-ĭ va găsi să-ĭ ducă la Ispravniciĭ județuluĭ, ca să-ĭ cerceteze de sunt străinĭ cu adevĕratŭ, și dovedindu-se de străinĭ, să le dea adeverință la mâna lorŭ, cu care adeverinţă viindŭ aicĭ li se vorŭ da şi pecetluiturĭ roşiĭ pe numele şi chipulŭ lorŭ, carĭ ómenĭ să fie în pace şi iertaţĭ de tóte dăjdiile visterieĭ, fiindŭ-că i-amŭ datŭ şi Domnia mea, ca să fie atâtŭ pentru meremetulŭ ce va fi ca să facă la biserică, la chiliĭ şi la curte, cât şi pentru alte posluşaniĭ ce arŭ trebui sfinteĭ bisericĭ, pentru care poruncimŭ Domnia mea d-vóstre Ispravnicilorŭ aĭ judeţuluĭ, acestorŭ lude patru întru nimicŭ supĕrare să nu le faceţĭ, într'altŭ chipŭ să nu fie, că aşa este porunca Domnieĭ mele, *ii saam receh. gvmd.* 1775, Aprilie 28. (Cond. 3, fila 39.)

Hrisovulŭ, schitulŭ Valea-Mare sud. Muscelŭ, pentru o mie oca sare dela Ocna Telega, şi să scutéscă 750 vedre vinŭ, i patru preoţĭ, i unŭ diaconŭ, de dijmăritŭ, stupĭ, rîmătorĭ 500, i oĭ 500, i lude 8.

Cuviinciosŭ lucru şi cu totuluşŭ totŭ plăcutŭ luĭ Dumneḑeŭ se vede a fi purtarea de grijă şi nevoinţa cea ce se face neîncetatŭ de către blagocestiviĭ Domnĭ asupra sfintelorŭ luĭ Dumneḑeŭ lŏcaşurĭ, ce sunt înălţate întru slava şi lauda mareluĭ Dumneḑeŭ; dreptŭ acea dară şi întru Hristosŭ bunŭ credinciosŭ şi blagocestivŭ şi de Hristosŭ iubitoriŭ Iω Alexandru Ipsilante Vvd. de vreme ce din pronia a totŭ stăpânitoruluĭ, ne-amŭ învrednicitŭ cu oblăduirea acestuĭ prea luminatŭ scaunŭ alŭ ţĕreĭ Românescĭ, în totŭ chipulŭ ne nevoimŭ ca şi sfintele luĭ Dumneḑeŭ lŏcaşurĭ, atâtŭ acum în ḑilele nóstre cât şi maĭ în urmă să se afle în linişte, între care sfinte lăcaşurĭ ce se află întru oblăduirea nóstră, ne însciinţămŭ Domnia mea şi pentru unŭ sfîntŭ schitŭ ce se află în Valea Mare sud. Muscelŭ, la care se prăznuesce hramulŭ .... unde lŏcuescŭ maicĭ călugăriţe, care schitŭ aŭ avutŭ mile şi dela alţĭ fraţĭ Domnĭ cu hrisóvele Domniilorŭ séle, care din întêmplarea vremilorŭ aŭ prăpăditŭ acele hrisóve, acum s'aŭ găsitŭ în condica ... copia hrisovuluĭ Domnieĭ séle Stefanŭ Racoviţă Vvd. ot lét. 1764, Decembre 28, ce fu datŭ acestuĭ maĭ sus ḑisŭ schitŭ, care cetindu-se la Divanŭ s'aŭ vĕḑutŭ că se cuprinde într'însulŭ să ţie patru preoţĭ, i unŭ diaconŭ şi lude 8 ómenĭ străinĭ, care preoţĭ şi ómenĭ să fie în pace şi iertaţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelile verĭ câte vorŭ eşi peste anŭ în ţéră, şi să aibă a lua totŭ-d'a-una de la Ocna Telega câte 1.000 oca sare, şi să aibă a scuti şi vinăriciŭ 750 vedre vinŭ în tóte tómnele, şi de dijmăritŭ stupĭ i rîmătorĭ 500 şi de oieritŭ oĭ 500. Decĭ şi Domnia mea poftindŭ a ne numi ctitorĭ, încă nu am trecutŭ cu vederea, ci am înnoitŭ şi am întăritŭ aceste milĭ tóte ce se cuprindŭ maĭ sus, ca să fie sfîntuluĭ schitŭ de ajutorŭ, şi călugărilorŭ, ce vorŭ locui la acestŭ schitŭ, de chivernisire, iar Domnieĭ mele şi părinţilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire, pentru care se poruncesce şi Dumnieĭ-vóstre Ispravnicĭ i altorŭ Zapciĭ şi slujbaşĭ ce veţĭ fi orênduiţĭ pe aceste slujbe, de tóte acestea ce se cuprinde maĭ sus să vĕ ferițĭ şi supĕrare să nu faceţĭ, şi am întăritŭ Domnia mea acestŭ cinstitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele Iѡ Alexandru Ipsilante Vvd. cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ, Constantinŭ Vodă, Dumitraşco Vodă, şi cu toţĭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boerĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudescu Vel Vornicŭ de Ţéra de sus, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vornicŭ de Ţéra de jos, Panŭ Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de sus, Panŭ Ştefanŭ Prescovénu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de jos, Panŭ Ştefanŭ Mişoglu Vel Spătarŭ, Panŭ Ienache Văcărescu Vel Vistierŭ, Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Postelnicŭ, Panŭ Dumitraşco Racoviţă Vel Clucerŭ, Panŭ Costantinŭ Geanoglu Vel Paharnicŭ, Panŭ Nicolae Bârsescu Vel Stolnicŭ, Panŭ —Vel Slugerŭ, Panŭ Nicolae Vel Pitarŭ şi Ispravnicŭ Ştefanŭ Părşcovénu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de jos, i Constantinŭ Ştirbeiŭ Vel Logofĕtŭ. Şi s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ ântâiŭ alŭ Domnieĭ mele aicĭ în Ţéra Românéscă la létŭ 1775, de Constantinŭ Dascălulŭ slovenescŭ.

Cartea mŏnăstireĭ Cobieĭ, sud. Vlaşca pentru lude 5 şi unŭ preotŭ.

Davatŭ gvmd. sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ Cobieĭ ot. sud. Vlaşca, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfîntuluĭ Nicolae şi cuviosuluĭ egumenŭ chir Neofit, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de la Domnia mea, să aibă a ţiné pentru trebuinţa şi slujba sfinteĭ mŏnăstirĭ, unŭ preotŭ scutitŭ şi apĕratŭ de tóte orênduelile orĭ câte vorŭ eşi pe preoţĭ, scutitŭ şi de poclonulŭ vlădicescŭ, de nicĭ unile valŭ şi supĕrare să n'aibă. Aşişderea să aibă a ţiné pentru posluşania mŏnăstireĭ şi lude 5 pămîntenĭ păstorĭ, argaţĭ şi dărvarĭ, carĭ şi aceştia să fie scutiţĭ şi apĕraţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelile ce vorŭ eşi de la Visteria Domnieĭ mele, cum şi drepte bucatele mŏnăstireĭ, încă să fie nedosnice stupiĭ i rîmătoriĭ de dijmăritŭ şi vinurile de vinăriciŭ, şi iarăşĭ să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ milă de la Domnia mea, să aibă a lua pe totŭ anulŭ de la Ocna Telega bolovanĭ sare 50, pe vremea când vorŭ lua şi alte mŏnăstirĭ, care să o încarce din gura Ocneĭ şi să facă cu dînsa ce va vrea şi de către nimenea supĕrare să nu aibă, pentru ca fiindŭ acéstă mŏnăstire sĕracă şi neavêndŭ altă chivernisélă saŭ ajutorŭ de la altă parte, aŭ avutŭ acéstă milă şi şi de la alţĭ fraţĭ Domnĭ, precum hrisóvele Domniilorŭ séle adeveréză. Dreptŭ acea dar şi Domnia mea m'am milostivitŭ de am înnoitŭ şi am întăritŭ mila acésta printr'acéstă carte a Domnieĭ mele, ca să se păzéscă nestrămutatŭ, să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de ajutorŭ şi de întărire, părinţilorŭ de hrană şi de îmbrăcăminte, iar Domnieĭ mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire şi de obşte poruncimŭ nimenea întru nimica supĕrare saŭ bântuială la tóte cele ce scrie maĭ susŭ să nu faceţĭ, că aşa este porunca Domnieĭ mele *ii saam receh gvmd.* 1775, Maiŭ 2. (Cond. 3, fila 40—41.)

Carte de milă a schituluĭ Vêrfulŭ Pietriĭ ot. sud. Vlaşca.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ bisericĭ ce se numesce schitulŭ Vêrfulŭ Pietriĭ din judeţulŭ Saacŭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfinţilorŭ şi marilorŭ voivoḑĭ Mihailŭ şi Gavrilŭ, care fiindŭ biserică sĕracă şi neavêndŭ de nicăirea altŭ ajutorŭ, m'am milostivitŭ Domnia-mea şi i-amŭ datŭ ca să aibă a ţiné lude 2, ómenĭ străinĭ pentru posluşania şi ajutorulŭ schituluĭ la ce ar avé trebuinţă, ca să fie în pace şi iertaţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelile verĭ câte arŭ eşi dela visteria Domnieĭ-mele peste anŭ în ţéră, de nicĭ unele valŭ séŭ bântuială să n'aibă; aşişderea să aibă a scuti de vinăriciŭ drepte bucatele schituluĭ, pentru că acéstă milă fiindŭ-că aŭ avut'o şi maĭ înainte dela alţĭ fraţĭ domnĭ, după cum am vĕḑutŭ Domnia-mea şi cartea Domnieĭ-séle Şerbanŭ Vodă ot. lét. 7182, şi cartea Domnieĭ-séle Constantinŭ Vodă ot. lét. 7217, dreptŭ acea şi Domnia-mea am întăritŭ ca să aibă a ţiné acéstă milă întocmaĭ şi nestrămutatŭ spre a fi sfîntuluĭ lŏcaşŭ de întărire, iar Domnieĭ-mele şi părinţilorŭ Domnieĭ-mele veşnică pomenire, pentru care poruncimŭ Domnia-mea şi dumnieĭ-vóstre Ispravnicilorŭ ce veţĭ fi orênduiţĭ cu aceste trebĭ domnescĭ, de cea-ce se cuprinde maĭ susŭ sfîntuluĭ, întru nimicŭ supĕrare să nu-ĭ faceţĭ că aşa este porunca Domnieĭ-mele, 1775, Maiŭ 5.

Carte a mŏnăstiriĭ sfîntuluĭ Ioanŭ din Bucurescĭ pentru lude 25 străinĭ.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ a sfântuluĭ Ioanŭ din oraşulŭ Bucurescĭ, milă dela Domnia-mea ca să aibă a ţiné lude 25, ómenĭ străinĭ pentru posluşania şi ajutorŭ la lucru ce ar avé sfînta mŏnăstire, pe care să-ĭ găséscă şi să-ĭ strîngă egumenulŭ de la acéstă sfîntă mŏnăstire, de care să aducă adeverinţă dela dumné-lorŭ Ispravniciĭ judeţuluĭ pe numele şi chipulŭ lorŭ, cum că sunt străinĭ făr' de pricină, ca să li-se dea pecetluiturile Domnieĭ-mele, în pace şi iertaţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelile verĭ-câte arŭ eşi de la Visterie şi de la Cămara Domnieĭ mele, peste anŭ în ţéră, de nicĭ unele valŭ saŭ bântuială să nu aibă, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de ajutorinţă, iar Domnieĭ-mele şi părinţilorŭ Domnieĭ-mele veşnică pomenire, pentru care poruncimŭ Domnia mea, dumné-vóstră Ispravnicilorŭ i altorŭ dregătorĭ şi zapciĭ ce veţĭ fi orênduiţĭ cu orĭ-ce felŭ de slujbe domnescĭ, pe aceştĭ lude 25 posluşnicĭ aĭ mŏnăstiriĭ să-ĭ lăsaţĭ şi întru nimicŭ supĕrare să nu le faceţĭ, căcĭ orĭ carele se va îndrăsni peste porunca Domnieĭ mele a le face câtuşĭ de cât supĕrare, unulŭ ca acela să scie că straşnicŭ se va pedepsi, într'altŭ chipŭ să nu fie că aşa este porunca Domnieĭ-mele. *ii saam receh. gvmd.* 1775 Maiŭ. (Cond. 3, fila 41—42.)

Hrisovulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Tismana pentru vinăriciŭ și pentru lude ḑece.

Sfinteĭ și dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ Tismana ot. sud. Gorjŭ, unde se cinstesce și se prăsnuesce hramulŭ adormireĭ prea sfinteĭ de Dumneḑeŭ Născĕtóre și pururea Fecióreĭ Marieĭ și cuviosuluĭ arhimandritŭ chirŭ... egumenŭ și atâtŭ soborulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ milă dela Domnia mea, să aibă a lua vinăriciŭ din délulŭ Tismaneĭ i din délulŭ Grindŭ, i din viile Părăianilorŭ și ale Hobicenilorŭ și din délulŭ Rogovi sud. Mehedințĭ, i din délulŭ Bistrițeĭ i alŭ Cernețuluĭ și din délulŭ Jidovisteĭ din ḑece vedre una și părpărulŭ după obiceiŭ; așișderea să aibă a lua vinăriciŭ și din délulŭ Darmoglieĭ sud. Gorjŭ, fiindŭ-că aceste vinăriciurĭ sunt date și miluite la acéstă sfîntă mŏnăstire încă maĭ dinainte vreme de rĕposatulŭ Mateiŭ-Vodă Basarabŭ, și maĭ în urmă toțĭ rĕposațiĭ Domnĭ aŭ înnoitŭ și aŭ întăritŭ milele acestea totŭ prin hrisóvele Domniilorŭ sale; întru aceea dară învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ și pre noĭ cu Domnia acesteĭ Țĕrĭ Românescĭ, și vĕḑêndŭ Domnia mea, atâtŭ hrisóvele celorŭ maĭ dinainte Domnĭ, cât și hrisovulŭ Domnieĭ séle Mateiŭ Ghica Voivodŭ ot. lét. 1753, Februarie 17, milostivitu-m'am dară și Domnia mea de am datŭ și am înnoitŭ mila acésta, ca să aibă a lua sfînta acésta mŏnăstire vinăriciulŭ și părpărulŭ din délurile ce scrie maĭ sus, însă egumenulŭ saŭ alțĭ ómenĭ aĭ mŏnăstiriĭ, carĭ vorŭ fi trimișĭ să strîngă acestŭ vinăriciŭ, să aibă a lua și a scrie vinăriciulŭ și de odată cu vinăriceriĭ domnescĭ, și să facă douĕ catastihe și totŭ asemenea unulŭ ca altulŭ, iscălite fiindŭ amêndouĕ și de vinăriceriĭ domnescĭ și de vinăriceriĭ mŏnăstirescĭ, și așa împreună strângêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ ce este de plătescŭ dajniciĭ de o vadră de vinŭ câte banĭ 4 și poclonulŭ de nume, din carĭ banĭ să aibă a lua sfînta mŏnăstire câte doĭ banĭ de vadră și părpărulŭ după cum a avutŭ obiceiŭ de a luatŭ și maĭ 'nainte, și vinăriceriĭ domnescĭ să aibă a lua iară câte doĭ banĭ de vadră și ploconulŭ de nume, după cum le va cuprinde în cartea domnéscă ce li se va da la mână în vremea vinăriciuluĭ, și să aibă a lua sfînta mŏnăstire dela ceĭ ce vorŭ fi avêndŭ viĭ pe moșiile mŏnăstiriĭ otaștină pe pămîntulŭ după obiceiŭ din douĕ-ḑecĭ de vedre de vinŭ una, însă precum li s'aŭ orênduitŭ dela Domnia mea pentru otaștină vinŭ să iea, iar nu banĭ, după cum se cuprinde și în testamentulŭ ce a făcutŭ Domnia sa rĕposatulŭ Grigorie Ghica Vvd., atât pentru orênduiala vinăriciuluĭ, cât și pentru otaștină, osebitŭ de acésta am adausŭ milă dela Domnia mea, ca să aibă a ținé acéstă sfîntă mŏnăstire lude 10 ómenĭ străinĭ, pe carĭ găsindu-ĭ acum egumenulŭ acesteĭ mŏnăstărĭ și așeḑându-ĭ, să aibă adeverință dela dumnélorŭ Ispravniciĭ județuluĭ de numele și chipulŭ lorŭ, ca să li se dea pecetluirile Domnieĭ mele spre a fi în pace și iertațĭ de tóte dăjdiile și orênduelile verĭ câte vorŭ eşi dela visteria Domnieĭ-mele peste anŭ în ţéră, de nicĭ unele valŭ saŭ bântuială să n'aibă, ca să pótă fi sfinteĭ mŏnăstirĭ de posluşanie la ce ar avé trebuinţă şi de întărire, iar Domnieĭ-mele şi părinţilorŭ Domnieĭ-mele veşnică pomenire; dreptŭ acea dară şi Domnia-mea am datŭ acestŭ cinstitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ-mele la acéstă sfîntă mŏnăstire ca să aibă a avé şi a lua acéstă milă întocmaĭ şi ne strămutatŭ, şi amŭ întăritŭ hrisovulŭ acesta cu însuşĭ credinţa Domnieĭ-mele Iω Alesandru Ipsilante Vvd., şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ-mele fiĭ Const. Vvd, Dumitraşcu Vodă, şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ-mele, Panŭ Dumitraşcu Ghica Vel Ban, Panŭ Nicolae Dudescu Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Panŭ Stefanŭ Mişoglu Vel Spăt., Panŭ Ienache Văcărescu Vel Vist., Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Post., Panŭ Dumitrache Racoviţă Vel Clucerŭ, Panŭ Constantinŭ Geanoglu Vel Paharn., Panŭ Nicolae Bârsescu Vel Stoln., Panŭ Manolache Creţulescu Vel Comisŭ, Panŭ Barbulŭ Ştirbeiŭ Vel Slug., Panŭ Nicolae Vel Pit., şi Ispravniculŭ Panŭ Filipescu Vel Logof., i Panŭ Gheorghe Mavrocordatŭ Vel Logof., şi s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'ântâiŭ alŭ Domnieĭ Domnieĭ mele aicĭ, în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, de Dumitraşcu Logof. za taină la lét. dela zidirea lumiĭ 7283, iar dela nascerea Domnuluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ, 1775, la luna luĭ Maiŭ 12. (Cond. 3, fila 43—45.)

Hrisovulŭ mŏnăstireĭ Cozieĭ pentru mila vinăriciuluĭ.

Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mŏnăstireĭ Cozia unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ prea sfinteĭ şi nedespărţiteĭ Troiţĭ, şi cuviosulŭ chir egumenŭ alŭ acesteĭ mŏnăstirĭ, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ milă de la Domnia mea să aibă a lua vinăriciŭ de pe moşiile mŏnăstireĭ, anume Şteblea, ot sud. Ilfovŭ, i Călimănescĭ, i Inătescĭ ot. sud. Vâlcea, i Orlă i Divestriţa sud. Romanaţĭ, i Prăstolŭ, i Gărdanulŭ sud. Mehedinţĭ din ḑece vedre de vinŭ una, şi părparulŭ după obiceiŭ, pentru că acestŭ vinăriciŭ dintr'aceste délurĭ le-aŭ fostŭ datŭ şi aŭ fostŭ miluitŭ sfînta acéstă mŏnăstire încă maĭ dinainte vreme de alţĭ rĕposaţĭ Domnĭ cu *hrisóvele Domnii-lorŭ séle, care hrisóve din întêmplările vremilorŭ făcêndu-se răzmiraţie şi ascunḑêndu-se prin peşteră ar fi putreḑitŭ, şi arétă părinţiĭ* călugărĭ pricina acésta Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Mihaiŭ Racoviţă Vvd. Domnia sa le-aŭ înnoitŭ mila acésta cu hrisovulŭ Domnieĭ séle ot. lét. 7251, şi în urmă şi alţĭ Domnĭ, precum pentru acésta ne adeverimŭ Domnia mea din hrisovulŭ Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Constantinŭ Gehanŭ Vvd. ot. lét. 7253. Intru acea dar învrednicindu-ne şi pe noĭ Domnulŭ Dumneḑeŭ cu Domnia acesteĭ pravoslavnice Ţĕrĭ Românescĭ, şi vĕḑêndŭ Domnia mea maĭ sus numitele hrisóve de mila ce a avutŭ acéstă mŏnăstire, m'am milostivitŭ şi Domnia mea de am datŭ şi am înnoitŭ mila acésta şi printr'acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, ca să aibă sfînta acéstă mŏnăstire a lua vinăriciŭ din délurile ce scrie maĭ sus, însă egumenulŭ saŭ alţĭ ómenĭ aĭ mŏnăstireĭ, carĭ vorŭ fi trimişĭ să strîngă acestŭ vinăriciŭ, să aibă a umbla şi a scrie vinăriciŭ totŭ de odată cu vinăriceriĭ domnescĭ, şi să facă douĕ catastihe, şi totŭ unulŭ ca şi altulŭ asemenea iscălitŭ fiindŭ amêndouĕ şi de vinăricerĭ domnescĭ şi de vinăricerĭ mŏnăstirescĭ, şi aşia împreună să strîngă baniĭ vinăriciuluĭ, ce este de plătescŭ dajnicĭ de o vadră de vinŭ po banĭ 4 şi poclonulŭ de nume, din care banĭ se aibă a lua sfînta mŏnăstire de vadră câte doĭ banĭ şi părpărulŭ după cum aŭ avutŭ obiceiŭ de aŭ luatŭ şi maĭ nainte, şi vinăriceriĭ domnescĭ să aibă a lua iară câte doĭ banĭ de vadră şi poclonulŭ de nume, după cum le va cuprinde în cartea Domnieĭ séle ce li se va da la mână de slujba vinăriciuluĭ, şi iar să aibă a lua sfînta mŏnăstire dela ceĭ ce vorŭ fi avêndŭ viĭ pe moşia mŏnăstireĭ otaşnică pe pămîntŭ după obiceiŭ din douĕ-ḑecĭ de vedre de vinŭ o vadră, însă pentru otaştină vinŭ să iea, iar nu banĭ. Dreptŭ acea şi Domnia mea am datŭ acestŭ cinstitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele maĭ sus numiteĭ mŏnăstirĭ, ca să aibă a lua vinăriciulŭ din délurile ce scrie maĭ sus, să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de întărire, iar Domnieĭ mele şi părinţilorŭ Domnieĭ mele vecĭnica pomenire, şi am întăritŭ hrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele, Ioanŭ Alexandru Ipsilante Vvd. şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ Constantinŭ Vvd., Dumitraşco Voivodŭ, şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele, Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudescu Velŭ Vornicŭ de Ţéra de sus, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vornicŭ de Ţéra de jos, Panŭ Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de sus, Panŭ Stefanŭ Prejcovénu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de jos, Panŭ Stefanŭ Mişoglu Vel Spătarŭ, Panŭ Ianache Văcărescu Vel Vistierŭ, Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Post., Panŭ Dumitraşco Racoviţă Vel Clucerŭ, Panŭ Constantinŭ Génoglu Vel Pahar., Panŭ Nicolae Bărsescu Vel Stolnicŭ, Panŭ Manolache Creţulescu Vel Comisŭ, Panŭ Barbulu Ştirbeiŭ Vel Slugerŭ, Panŭ Nicolae Vel Pit., şi Ispravnicĭ Panŭ Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ, i Panŭ Gheorgache Mavrocordatŭ Vel Logofĕtŭ şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ alŭ Domnieĭ Domnieĭ mele de Dumitrache Logofĕtŭ za Taină la lét. 1775, Maiŭ 14. (Cond. 3, fila 45—46.)

Carte a douĕ schiturĭ de subt muntele celŭ mare alŭ Cozieĭ.

Sfintelorŭ şi dumneḑeescilorŭ schiturĭ ce sunt subt muntele celŭ mare alŭ Cozieĭ, care se numesce schitulŭ de după Turculŭ şi schitulŭ Păuşa ot. sud. Argeşŭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce sfintele hramurĭ vovedenia prea sfinteĭ Născĕtóre de Dumnedeŭ și pururea Fecióreĭ Maria și sfinţiĭ maĭ marĭ voivodĭ Arhistratigĭ Mihailŭ și Gavrilŭ, și tuturorŭ părinţilorŭ călugărașĭ câţĭ se află locuitorĭ la acestea sfinte locașurĭ, ca să aibă a lua la vremea praznicului dela visteria Domnieĭ mele milă în toţĭ aniĭ câte tal. 30, ca să fie cheltuiala praznicului, și să aibă a scuti dijmăritŭ stupĭ 150 și de oeritŭ oĭ 250, pentru-că fiindŭ aceste sfinte schiturĭ la unŭ locŭ de munte fără de hrană aŭ avutŭ acéstă milă și dela alţĭ fraţĭ Domnĭ, după cum pentru acésta ne adeverimŭ Domnia mea, și din cartea Domnieĭ-séle rĕposatuluĭ Scarlatŭ Ghica Vodă, ot. lét. 1759; Dreptŭ acea dară și Domnia-mea încă m'am milostivitŭ de am înnoitŭ și am întăritŭ acéstă milă printr'acéstă carte a Domnieĭ mele, ca să fie sfintelorŭ locașurĭ de întărire, și părinţilorŭ călugărașĭ, carĭ după vremĭ se vorŭ afla cu locuinţa la aceste schiturĭ, de chivernisĭală, iar Domnieĭ mele și părinţilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire, pentru care poruncimŭ Domnia-mea vouĕ dijmarilorŭ, oierilorŭ, i d-vóstră Ispravnicilorŭ aĭ judeţuluĭ și altorŭ zapciĭ ce vorŭ fi orênduiţĭ cu orĭ-ce felŭ de slujbe domnescĭ, vĕdêndŭ cartea acésta a Domnieĭ mele, toţĭ să aveţĭ a vĕ feri de bucatele sfintelorŭ schiturĭ, și întru nimicŭ supĕrare să nu faceţĭ, căcĭ orĭ carele peste porunca Domnieĭ mele se va îndrăzni a face câtușĭ de cât supĕrare, unulŭ ca acela să scie că se va pedepsi. 1775, Maiŭ 13.» (Cond. 3, fila 46.)

Carte a mŏnăstireĭ Negoescĭ de milă pentru lude 10.

Sfinteĭ și dumnedeesceĭ mŏnăstirĭ Negoescĭ, milă de la Domnia-mea, ca să aibă a ţiné lude 10, străinĭ pentru poslușania și ajutorŭ la lucru ce ar fi la sfînta acéstă mŏnăstire, pe care găsindu-ĭ acum egumenulŭ acesteĭ mŏnăstirĭ și aședându-ĭ, să aibă a aduce adeverinţă dela dumné-lorŭ Ispravniciĭ judeţuluĭ de numele și chipulŭ lorŭ, ca să li se dea pecetluiturile Domnieĭ mele spre a fi în pace și iertaţĭ de tóte dăjdiile și orênduelile verĭ câte arŭ eși de la visteria Domnieĭ mele peste anŭ în ţéră, de nicĭ unele valŭ séŭ bântuială să nu aibă, pentru că acéstă milă fiindŭ-că aŭ avut'o și dela alţĭ maĭ înainte trecuţi fraţĭ Domnĭ, după cum ne adeverimŭ Domnia mea din cartea Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Scarlatŭ Ghica Vodă ot. lét. 1766. Dreptŭ aceia și Domnia mea m'am milostivitŭ de am datŭ a ţiné sfînta acéstă mŏnăstire aceștĭ 10 poslușnicĭ, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de întărire, iar Domnieĭ mele și părinţilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire, poruncimŭ Domnia mea și d-vóstre Ispravnicilorŭ de judeţŭ și altorŭ zapciĭ, ce veţĭ fi orênduiţĭ cu orĭ-ce slujbe domnescĭ, vĕdêndŭ cartea acésta a Domnieĭ mele, să vĕ feriţĭ de aceștĭ lude poslușnicĭ acesteĭ mŏnăstirĭ și întru nimicŭ supĕrare să nu le faceţĭ, căcĭ orĭ-care peste porunca Domnieĭ mele se va îndrăzni a le face câtușĭ de cât supĕrare, unulŭ ca acela se va pedepsi. 1775, Maiŭ 14. (Cond. 3, fila 47.)

Hrisovulŭ sfîntuluĭ schitŭ Bistriţeĭ ce este în peşteră.

«...Din tóte cele maĭ alese şi maĭ lăudate lucrurĭ la ceĭ ce de la Dumneḑeŭ li-s'aŭ datŭ stăpânĭ, milostenia este maĭ alésă şi maĭ lăudată, maĭ vêrtosŭ încă când va fi către sfintele locaşurĭ, unde se sĕvêrşescŭ dumneḑeescile taine, şi unde ceĭ ce aŭ părăsitŭ lumea trăescŭ în viaţă îngerescă şi maĭ pre sus de lume, rugându-se neîncetatŭ luĭ Dumneḑeŭ pentru împĕraţĭ, pentru domnĭ şi pentru toţĭ pravoslavniciĭ creştinĭ; la acele facerĭ de bine este de sĕvêrşitŭ, ajutorindŭ şi mângâindŭ lipsa trebuinţelorŭ; dreptŭ acea şi Domnia mea însciinţându-ne pentru schitulŭ Bistriţeĭ din sud-Vâlcea, ce este în peşteră de 50 de stânjenĭ, la care este hramulŭ sfinţilorŭ Arhanghelĭ, unde locuescŭ părinţiĭ sihastri cu unŭ traiŭ fórte greŭ, fiindŭ-că afară din cea-ce cu mare greutate îşĭ aducŭ cele de trebuinţă vieţeĭ, şi apa o tragŭ acolo sus din pîrâulŭ de jos de 80 de stânjenĭ, m'am milostivitŭ Domnia mea de făcumŭ milă acestuĭ schitişorŭ, să scutéscă preste anŭ dijmăritŭ stupĭ 50 şi de oieritŭ oĭ 50 şi să iea pe anŭ milă de la vama dintr'acelŭ judeţŭ câte talerĭ 50 pentru unt-de-lemnŭ, i tămâe i făcliĭ i pentru alte trebuinţe, fiindŭ-că a fostŭ maĭ avutŭ acestŭ schitŭ mila acésta şi de la alţĭ fraţĭ Domnĭ, cu cărţile Domniilorŭ sale, dar cu întêmplările s'aŭ fostŭ rĕpusŭ acele cărţĭ, precum ne adeverimŭ Domnia mea din hrisovulŭ Domnieĭ-sale Grigorie Ghica Voevodŭ ot lét. 1769 Martie 13. Osebitŭ de acésta m'am milostivitŭ Domnia mea de am maĭ adausŭ milă dela Domnia mea, ca să aibă acestŭ sfîntŭ schitŭ pe totŭ anulŭ, la vremea vinăriciuluĭ, de la Visterie, cu pecetluitulŭ Domnieĭ-mele, câte tal. 20, şi să aibă a ţiné şi lude 2, apĕraţĭ de tóte angariile, ca să fie sfîntuluĭ schitŭ de posluşania şi călugăraşilorŭ de chiverniselă, iar Domnieĭ mele şi părinţilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire; rugămŭ şi pre alţĭ fraţĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednici oblăduitoriĭ ţĕriĭ acestia, să întărescă mila acésta şi cu hrisóvele Domniilorŭ séle, şi pentru a Domniilorŭ-séle pomenire, ca şi a Domniilorŭ séle în urmă să fie primite şi adeverite; întărimŭ Domnia-mea hrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele Iω Alexandru Ipsilante Vvd., şi cu credinţa pré iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ, Constantinŭ Vvd, Dumitraşcu Vodă, şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ-mele: Panŭ Dumitraşcu Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudescu Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, Panŭ Radulŭ Văcărescu Vel Vorn. de Ţéra-de-jos, Panŭ Pană Filipescu Vel Logof. de Ţéra-de-sus, Panŭ Stefanŭ Prăscovénu Vel Logof. de Ţéra-de-jos, Panŭ Stefanŭ Mişoglu Vel Spăt., Panŭ Ienache Văcărescu Vel Vist., Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Post., Panŭ Dumitraşcu Racoviţă Vel Clucerŭ, Panŭ Constantinŭ Geanoglu Vel Post., Panŭ Manolache Creţulescu Vel Comisŭ, Panŭ Nicolae Bârsescu Vel Stoln., Panŭ Barbu Stirbeiŭ Vel Slugerŭ, Panŭ Nicolae Vel Pit., și Ispravniculŭ Panŭ Pană Filipescu Vel Logof. S'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta la anulŭ d'ântâiŭ a domnieĭ Domnieĭ mele, aicĭ în scaunulŭ orașuluĭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, în anulŭ dela zidirea lumiĭ 7283 iar dela Hristosŭ 1775, de Ioniță Logof. de Divanŭ, Maiŭ 15.» (Cond. 3, fila 48.)

Hrisovulŭ sf. mŏnăstirĭ din orașulŭ Rŏmniculŭ, ot. sud. Slamŭ-Rŏmnicŭ.

«...Sfinteĭ și dumnedeescĭ mŏnăstirĭ din orașulŭ Domnieĭ mele, ce se chiamă Rŏmnicŭ ot. sud. Slam. Rŏmnicŭ, care este făcută și înălțată din temelia eĭ de rĕposatulŭ *Vodă* Brâncovénu de împreună cu rĕposata Dómna luĭ Mihaiŭ Cantacuzino Biv. Vel. Spăt., unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ Adormireĭ pururea fecióreĭ Maria, ca să fie acéstă mŏnăstire în pace și iertată de tóte dăjdiile ce daŭ alte sfinte mŏnăstirĭ: de caĭ împĕrătescĭ, de care de óste, de zaherele, de untŭ împĕrătescŭ, și de orĭ câte arŭ fi la înnoirea Domnieĭ câte arŭ da alte mŏnăstirĭ cu cărțĭ domnescĭ și cu hrisóve, iar acésta totŭ să nu dea, pentru că, după ce a făcutŭ-o rĕposatulŭ Constantinŭ Vodă Brâncovénu de împreună cu Mihaiŭ Spătarŭ, acéstă sfîntă mŏnăstire o aŭ înfrumusețatŭ-o pe din lăuntru cu odóre și cu vase de argintŭ și cu totŭ felulŭ de înfrumusețărĭ, și pe din afară cu sate, cu viĭ și cu dobitóce, cele ce sunt de trebuință uneĭ sfinte case ca acésta, să pótă fi de hrană și de ajutorŭ celorŭ ce într'însa se vorŭ afla locuitorĭ părințĭ și poslușnicĭ și de folosulŭ străinilorŭ, ce vorŭ veni de pe afară; după aceea rĕposatulŭ Constantinŭ Vodă Brâncovénu, de împreună cu Michaiŭ Spătarulŭ, așa aŭ fostŭ socotitŭ pentru sfînta și dumnedeésca mŏnăstire dela muntele Sinaia, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ prea Obrăjenieĭ Domnuluĭ și Dumnedeuluĭ nostru Is. Hristosŭ, care mŏnăstire este zidită din temelia eĭ de pomenitulŭ și prea înțeleptulŭ împĕratŭ Justinianŭ celŭ mare, cum că acéstă mŏnăstire fiindŭ la locŭ străinŭ și depărtatŭ, în țara Hărăpéscă, fiindŭ locŭ de munte și fără nicĭ o hrană și avêndŭ multe și marĭ cheltuelĭ despre agareniĭ Harapieĭ, și aflându-se întru slăbiciune și dresile eĭ de prin prejurŭ în stricăciune, Domnia sa împreună cu Mihaiŭ Spătarulŭ, pentru sufletele lorŭ și ale rĕposațilorŭ părințilorŭ lorŭ, și pentru adausurile acesteĭ sfinte mŏnăstirĭ, aŭ datŭ și aŭ închinatŭ acéstă sfîntă mŏnăstire Rômnicŭ cu tóte ale eĭ, ca să fie metohŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Sinaia, și după ce o aŭ fostŭ închinatŭ metohŭ, așa a fostŭ socotitŭ împreună cu mitropolitulŭ țĕreĭ și cu episcopiĭ ce aŭ fostŭ pe acea vreme și cu toțĭ boeriĭ Domnieĭ luĭ, de aŭ iertatŭ acéstă mŏnăstire de tóte dăjdiile ce daŭ alte sfinte mŏnăstirĭ aicĭ în țéră, fără de cât numaĭ ce s'ar puté agonisi din venitulŭ mŏnăstireĭ de aicĭ să se trimiță de aicĭ acolo la sfînta mŏnăstire de la Sinaia două părțĭ, și o parte să rĕmâe să fie de tréba mŏnăstireĭ. Decĭ și eŭ întru Hristosŭ Dumnedeŭ bine credinciosulŭ și blagocestivulŭ şi de Hristosŭ iubitorulŭ Iω Alexandru Ipsilante Voevodŭ, după ce Domnulŭ Dumneḑeŭ ne-a învrednicitŭ cu oblăduirea ţĕreĭ Rumânescĭ, încă nu am trecutŭ cu vederea, ci bine am voitŭ de am înnoitŭ şi am întăritŭ şi noĭ acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, milele tóte ce se cuprinde maĭ josŭ, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ milă de la Domnia mea, să aibă a ţinea lude 20, însă ómenĭ străinĭ fără nicĭ o pricină, pentru care luândŭ adeverinţă de la ispravniciĭ judeţuluĭ, să li se dea şi pecetluiturĭ domnescĭ pe numele şi chipulŭ lorŭ, să fie în pace şi iertaţĭ de tóte dăjdiile câte vorŭ eşi în ţĕră peste anŭ dela Visteria Domnieĭ mele; şi iară să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ milă de la Domnia mea să aibă a lua din vama domnéscă dela Rômnicŭ şi dela Buzĕŭ tal. 250; şi iară să aibă sfînta mŏnăstire milă dela Domnia mea la vremea oierituluĭ să scutéscă oĭ 300 de oieritŭ, şi să aibă a lua merticŭ de la Ocna Teléga în toţĭ aniĭ câte bolovanĭ 150, la vremea cândŭ iaŭ şi alte mŏnăstirĭ; să aibă a lua mŏnăstirea milă de vinăriciŭ din vinăriciulŭ domnescŭ din délulŭ *Jidenilorŭ* ot. sud. Slam-Rômnicŭ, însă din poporulŭ Bogdanenilorŭ de josŭ până în moşia Domnéscă, unde este têrgulŭ Rômniculuĭ, câte doĭ banĭ de vadră dela toţĭ ceĭ ce vorŭ avé viĭ într'acelŭ délŭ şi părpărulŭ după obiceiŭ, care milă la vremea vinăriciuluĭ să aibă a trimite omulŭ mŏnăstireĭ împreună cu vinăriceriĭ Domnescĭ, să mérgă să scrie totŭ vinăriciulŭ dintr'acelŭ délŭ, făcêndŭ douĕ catastişe unulŭ la mâna altuĭ, iscălitŭ de amêndoĭ, după care catastişe să aibă a lua mŏnăstirea partea sa de vinăriciulŭ acela câte banĭ doĭ, însă să aibă sfînta mŏnăstire a scuti vinulŭ ce va face din vinăriciŭ, şi stupĭ, i rîmătorĭ câţĭ va avé, însă drepte bucatele mŏnăstiriĭ, după cum am vĕḑutŭ Domnia mea şi hrisovulŭ rĕposatuluĭ Constantinŭ Basarabŭ Voivodŭ, şi alŭ rĕposatuluĭ Stefanŭ Cantacuzino Vvd. şi alŭ rĕposatuluĭ Grigorie Vodă Ghica şi alŭ rĕposatuluĭ Constandinŭ Nicolae Vvd, şi a altorŭ rĕposaţĭ şi fraţiĭ Domnĭ, la mâna cuviosuluĭ chir Teoclitŭ egumenŭ de la acéstă sfîntă mŏnăstire, făcutŭ pre aşeḑĕmînturile ce s'aŭ ḑisŭ maĭ susŭ, acestŭ darŭ, într'acestaşŭ chipŭ orênduindu-le şi bine întocmindu-le Domnia mea, pohtescŭ cu herbinţélă şi cu dreptate împreună pre toţĭ ceĭ ce în urma nóstră se vorŭ învrednici a fi ocârmuitorĭ ţĕreĭ acesteia, nu numaĭ să nu se arete împotrivnicĭ bunuluĭ acestuia aşeḑĕmîntŭ, ci precum Domnia mea am păzitŭ nesmintitŭ şi am întăritŭ hrisóvele Domnilorŭ celorŭ maĭ nainte de noĭ, şi prin hrisóvele nouĕ a Domnieĭ mele le-am întăritŭ şi adeveritŭ, întru acestaşŭ chipŭ, după frăţésca şi creştinésca datorie, pohtimŭ ca şi ceĭ din urma nóstră Domnĭ să întăréscă şi să întemeieze cu hrisóvele Domniilorŭ séle şi acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, ca şi ale Domnieĭ séle mile şi daniĭ să fie păzite şi întărite, ca să câştige dela prea curata Maica luĭ Dumneḑeŭ milă cerescă şi sfinţenie, să se pomenéscă necontenitŭ ca nesce noĭ ctitorĭ; şi am întăritŭ Domnia mea hrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele Iω Alexandru Ipsilante Vvd. şi cu credinţa prea iubiţilorŭ meĭ fiĭ Constantinŭ Vodă, Dumitraşco Vvd., spre stare întrămată şi nesmintită şi nestrămutată în vecĭ, adeverindu-se cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele, Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudesculŭ Vel Vornicŭ de Ţéra de sus, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vornicŭ de Ţéra de jos, Panŭ Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de sus, Panŭ Stefanŭ Prăşcovénu Vel Logof. de Ţéra de jos, Panŭ Stefanŭ Mişoglu Vel Spătarŭ, Panŭ Ianache Văcărescu Vel Vistierŭ, Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Postelnicŭ, Panŭ Dumitraşco Racoviţă Vel Clucerŭ, Panŭ Nicolae Bârsesculŭ Vel Stol., Panŭ Constantinŭ Geanoglu Vel Pahar., Panŭ Nicolae Creţulescu Vel Comisŭ, Panŭ Barbulŭ Ştirbeiŭ Vel Slugerŭ, Panŭ Nicolae Vel Pit. şi Ispravniciĭ Panŭ Ştefanŭ Prăşcovénu Vel Logof. de Ţéra de jos, i Constantinŭ Ştirbeiŭ Vel Logofĕtŭ, şi s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ din Domnia Domnieĭ mele, aicĭ în oraşulŭ Bucurescĭ, la aniĭ de la zidirea lumeĭ 7283, iar de la nascerea luĭ Hristosŭ 1775, de Constantinŭ Dascălulŭ slovenescŭ. 1775, Maiŭ 15.» (Cond. 3, fila 49—51.)

Hrisovulŭ mŏnăstireĭ din oraşulŭ Focşanĭ ot. sud. Slam-Rômnicŭ.

«..Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ din oraşulŭ Focşanĭ de se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfîntuluĭ mareluĭ archiereŭ şi de minunĭ făcĕtorulŭ Nicolae de la mŏnăstirea Lichieĭ, şi cuviosulŭ egumenŭ şi tuturorŭ călugăraşilorŭ câţĭ vorŭ fi locuitorĭ la acéstă sfîntă mŏnăstire, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ milă de la Domnia mea, să aibă a scuti drepte bucatele mŏnăstireĭ, stupĭ i rîmătorĭ, de dijmăritŭ şi de vinăriciŭ şi oile de oieritŭ. Aşişderea să aibă a ţiné pentru ajutorŭ şi posluşania Sfinteĭ mŏnăstirĭ argaţĭ, i dărvarĭ şi păstorĭ lude 10, însă nu ómenĭ de prin satele ţĕreĭ, ci străinĭ, aduşĭ din străinĕtate, pentru care aducêndŭ adeverinţă de la Ispravniciĭ judeţuluĭ, să li se dea şi pecetea Domnieĭ mele pe numele şi chipulŭ lorŭ, ca să fie nesupĕraţĭ despre rêndulŭ dăjdiilorŭ, să pótă fi pentru posluşania sfinteĭ mŏnăstirĭ, pentru că acéstă sfîntă mŏnăstire a zidit'o rĕposatulŭ boerulŭ Domnieĭ mele Ştefanŭ *Vel Căpitanŭ za cazacĭ*, şi din rîvnă dumneḑeéscă fiindŭ îndemnatŭ a împodobit'o cu tóte cele trebuincióse atât pe dinăuntru cât şi pe dinafară, şi o aŭ înzestratŭ cu viĭ, moşiĭ, dobitóce, închinând'o metohŭ la sfînta mŏnăstire Rômnicŭ, care şi acéstă sfîntă mŏnăstire este închinată la sfînta mŏnăstire *marea* episcopie de la sfîntulŭ munte alŭ Sinaiĭ. Dreptŭ aceea dară şi Domnia mea avêndŭ evlavie către tóte sfintele bisericĭ, din dumneḑeésca îndemnare amŭ făcutŭ acéstă milă, ce scrie maĭ susŭ, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de ajutorŭ şi întărire, părinţilorŭ călugărĭ de hrană şi chivernisire, iar Domnieĭ mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ mele vecînică pomenire, pentru că acéstă milă a avutŭ sfînta mŏnăstire şi dela Domnia sa rĕposatulŭ Nicolae Voevodŭ, precum hrisovulŭ Domnieĭ séle adeveréză; pentru ca să se păzéscă acéstă milă nestrămutată am întăritŭ cartea acésta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele Iω Alexandru Ipsilante Vvd. şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ Constantinŭ Vvd., Dumitraşco Vvd. şi mărturiĭ punemŭ pe toţĭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele, Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudesculŭ Vel Vorn. de ţéra de sus, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vorn. de ţéra de jos, Panŭ Pană Filipescu Vel Logof. de ţéra de sus, Panŭ Stefanŭ Prejcovénu Vel Logof. de ţéra de jos, Panŭ Stefanŭ Mişoglu Vel Spăt., Panŭ Ienache Văcărescu Vel Vist., Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Post., Panŭ Dumitrache Racoviţă Vel Clucerŭ, Panŭ Constantinŭ Geanoglu Vel Paharn., Panŭ Nicolae Bârsescu Vel Stoln., Panŭ Manolache Creţulescu Vel Comisŭ, Panŭ Barbu Ştirbeiŭ Vel Slugerŭ, Panŭ Nicolae Vel Pitarŭ şi Ispravniculŭ Stefanŭ Prăscovénu Vel Log. şi s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ alŭ Domnieĭ mele aicĭ în oraşulŭ Bucurescĭ la anulŭ *1775*, *Maiŭ 12.*» (Cond. 3, fila 51—52.)

Hrisovulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Polovraciĭ, care este metohŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Hurezu.

«...Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ Polovraciĭ, care este metohŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Hureziĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ prea sfinteĭ de Dumneḑeŭ Născĕtóreĭ şi pururea fecióreĭ Marieĭ şi cuviosuluĭ Chirŭ . . . . . Egumenŭ ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ milă dela Domnia mea, să aibă a lua vinăriciulŭ din délulŭ Negoeştilorŭ şi alŭ Mocioştilorŭ sud . . . . . pentru că acestŭ vinăriciŭ fost'aŭ închinatŭ şi datŭ acesteĭ sfinte mŏnăstirĭ încă maĭ dinainte vreme, precum ne adeverimŭ Domnia mea atâtŭ din hrisóvele altorŭ Domnĭ, cât şi din hrisovulŭ Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Constantinŭ Gehanŭ Racoviţă Vvd. ot. lét. 1753, Septembre 20. Intru acea dară învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ şi pre noĭ cu Domnia acesteĭ pravoslavnice Ţĕrĭ Românescĭ, m'am milostivitŭ şi Domnia mea de am datŭ şi am înnoitŭ mila acésta, ca să aibă sfînta acésta mŏnăstire a lua vinăriciulŭ din délurile ce scriŭ maĭ sus, din ḑece vedre de vinŭ una, după obiceiŭ, însă egumenulŭ séŭ alţĭ ómenĭ aĭ mŏnăstireĭ, carĭ vorŭ fi trimişĭ să-ĭ strîngă acestŭ vinăriciŭ, să aibă a âmbla şi să scrie vinăriciulŭ totŭ deodată cu vinăriceriĭ domnescĭ, şi să facă douĕ catastişe şi totŭ asemenea unulŭ ca şi altulŭ, iscălite fiindŭ amêndouĕ şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de vinăriceriĭ mŏnăstirescĭ, şi aşa împreună strîngêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ, ce este de plătescŭ dajniciĭ de o vadră de vinŭ po. banĭ 4 şi poclonulŭ de nume, din care banĭ să aibă a lua sfînta mŏnăstire de vadră câte doĭ banĭ şi părpărulŭ după obiceiŭ, precum aŭ luatŭ şi maĭ nainte, şi vinăriceriĭ domnescĭ să aibă a lua iar câte doĭ banĭ de vadră şi poclonulŭ de nume, după cum li se va cuprinde în cartea domnéscă, ce li se va da la mână de slujba vinăriciuluĭ; dreptŭ acea am datŭ domnia mea acestŭ cinstitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele maĭ sus numiteĭ sfinteĭ mŏnăstirĭ, ca să aibă a lua vinăriciulŭ din délurile ce scrie maĭ sus, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de întărire şi chivernisélă, iar Domnieĭ mele şi părinţilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire, şi pentru ca să se păzéscă ne strămutatŭ mila acésta a se lua în toţĭ aniĭ nesmintitŭ şi fără zătignire, am întăritŭ hrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele Iѡ Alexandru Vvd., şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ Constantinŭ Vodă, Dumitraşcu Vodă, şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele, Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudescu Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vorn. de Ţéra-de-jos, Panŭ Pană Filipescu Vel Logof. de Ţéra-de-sus, Panŭ Stefanŭ Prescovénu Vel Logof. de Ţéra-de-jos, Panŭ Stefanŭ Mişoglu Vel Spăt., Panŭ Ienache Văcărescu Vel Vist., Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Post., Panŭ Dumitraşcu Racoviţă Vel Clucernicŭ, Panŭ Constantinŭ Geanoglu Vel Păhar., Panŭ Manolache Creţulescu Vel Comisŭ, Panŭ Nicolae Bârsescu Vel Stol., Panŭ Barbulŭ Ştirbeiŭ Vel Slugerŭ, Panŭ Nicolae Vel Pit., şi Ispravniculŭ Panŭ Pană Filipescu Vel Logof, i Panŭ Gheorghe Mavrocordatŭ Vel Logof., şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ alŭ Domnieĭ Domnieĭ mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, de Dumitrache Logofĕtulŭ za Taină, la lét. dela zidirea lumeĭ 7283, iar dela nascerea Domnuluĭ şi mântuitoruluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ 1775, Maiŭ 20.» (Cond 3, fila 53—54.)

Hrisovulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Hurezu.

«...Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ ce se chiamă Hurezu, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfinţilorŭ slăviţilorŭ şi întocmaĭ cu apostoliĭ şi de Dumneḑeŭ încoronaţĭ maĭ marĭ Impĕraţĭ Constantinŭ şi Elena, Maica sa, şi părinteluĭ egumenŭ şi tuturorŭ părinţilorŭ călugărĭ câţĭ se vorŭ afla locuitorĭ la acéstă sfîntă mŏnăstire, care este zidită şi înălţată din temelie de Domnia-sa rĕposatulŭ *Constantinŭ Basarabŭ Brâncovénu Vvd.* ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ vinăriciulŭ din Délulŭ Sutescilorŭ, i Nemoĭ, şi din Délulŭ Gărdescilorŭ şi alŭ Zlătoriilorŭ ot. sud. Vâlcea cu părparulŭ după obiceiŭ, care vinăriciŭ este datŭ la acéstă sfîntă mŏnăstire încă maĭ dinainte vreme de rĕposatulŭ Constantinŭ Vvd. Basarabŭ, ctitorulŭ mŏnăstireĭ, prin hrisovulŭ Domnieĭ séle de lét. 7200, iar pentru acea şi Domnia sa rĕposatulŭ Ştefanŭ Vvd. Cantacuzino a întăritŭ mŏnăstireĭ acéstă milă printr'unŭ hrisovŭ alŭ Mărieĭ séle de la lét. 7223. Şi încă aŭ maĭ adaosŭ milă ca să maĭ iea mŏnăstirea vinăriciulŭ şi din Délulŭ Puţurilorŭ şi de la Giorocu şi de la Cocoleţi şi de la Brativoesci sud. Doljŭ cu părparulŭ după obiceiŭ, după cum pentru acésta ne adeverimŭ Domnia mea din hrisovulŭ Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Grigorie Ghica Voevodŭ ot. lét. 7258; întru acea dar învrednicindu-ne Domnulŭ Dumnedeŭ şi pe noĭ cu Domnia acesteĭ pravoslavnice Ţĕrĭ Românescĭ, m'am milostivitŭ Domnia mea de am datŭ şi am înnoitŭ mila acésta, ca să aibă acéstă sfîntă mŏnăstire a lua vinăriciulŭ de prin délurile ce sunt maĭ sus numite. Insă egumeniĭ, séŭ alţĭ ómenĭ aĭ mŏnăstireĭ carĭ vorŭ fi trimişĭ să strîngă acelŭ vinăriciŭ, să aibă a ămbla şi a scrie vinăriciulŭ totŭ de o dată cu vinăriceriĭ domnescĭ, şi să facă douĕ catastişe, şi totŭ asemenea unulŭ ca şi altulŭ, iscălite fiindŭ amêndouĕ şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de vinăriceriĭ mŏnăstirescĭ, şi aşa împreună strângêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ ce este de plătescŭ dajniciĭ de o vadră de vinŭ po banĭ patru şi poclonulŭ de nume, din carĭ banĭ să aibă a-ĭ lua sfînta mŏnăstire de vadră câte douĭ banĭ după cum a avutŭ obiceiŭ şi maĭ înainte vreme, şi vinăriceriĭ domnescĭ să aibă a lua iar câte douĭ banĭ de vadră şi poclonulŭ de nume, după cum le va cuprinde cartea domnéscă ce li se va da la mână de slujba vinăriciuluĭ. Dreptŭ aceea am datŭ Domnia mea acestŭ cinstitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele maĭ sus numiteĭ sfinteĭ mŏnăstirĭ, ca să aibă a lua vinăriciŭ din délurile ce scriŭ maĭ sus să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de întărire şi chivernisială, iar Domnieĭ mele şi părinţilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire, şi am întăritŭ hrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele Iω Alexandru Ipsilate Vvd. şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ Constantinŭ Vvd., Dumitraşcu Vvd., şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele, Panŭ Dumitraşcu Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudescu Vel Vornicŭ de Ţéra de sus, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vornicŭ de ţéra de jos, Panŭ Pană Filipescu Vel Log. de ţéra de sus, Panŭ Sefanŭ Mişoglu Vel Spătarŭ, Panŭ Ienache Văcărescu Vel Vist., Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Post., Panŭ Dumitraşco Racoviţă Vel Clucerŭ, Panŭ Constantinŭ Geanoglu Vel Pahar., Panŭ Manolache Creţulescu Velŭ Comisŭ, Panŭ Nicolae Bârsescu Vel Stoln., Panŭ Barbu Ştirbeiŭ Vel Slug., Panŭ Nicolae Vel Pit., şi Ispravniciĭ Panŭ Pană Filipescu Vel Log., i Panŭ Gheorgache Mavrocordatŭ Vel Log., şi s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ alŭ Domnieĭ Domnieĭ mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, de Dumitrache Log. za Taină, la létulŭ dela zidirea lumiĭ 7283, iar dela nascerea Domnuluĭ şi Mântuitoruluĭ Is. Hrist. *1775, Maiŭ 20.*» (Cond. 3, fila 54—56.)

Hrisovulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Bistriţeĭ.

«...Celŭ care a adusŭ din fiinţă în fire cele vĕdute şi cele nevĕdute, Troiţa cea fără începutŭ, care întru vecĭ iaste închinată în Tatălŭ şi în Fiulŭ şi în Duhulŭ sfîntŭ, slăvitŭ fiindŭ fără numĕrŭ, lumină neajunsă, putere necoprinsă, Noianulŭ bunătățiĭ, care puindŭ legea luĭ Moisi poruncitu-i-s'aŭ să facă cortŭ în care să se facă rugă multă, și rugă către plăcerea cea bună a sfințieĭ luĭ, în trupésca socotință aŭ ḑisŭ celorŭ carĭ vorŭ pune rea-voință la sfintele mŏnăstirĭ: «cu ce mĕ vorŭ proslăvi eŭ îĭ voiŭ slăvi», și iarășĭ ḑicêndŭ cu acelașŭ fericitŭ glasŭ de bucurie, *venițĭ toțĭ ceĭ ce v'ațĭ ostenitŭ și îngreuiațĭ suntețĭ*, *că eŭ odihna vĕ voiŭ face*, carĭ uniĭ cu milostenia și cu îndurărĭ, iar alțĭ cu rugăciunĭ și cu Bdeniĭ și cu posturĭ a se pocăi și a se lepĕda de pĕcate, dintru care a lorŭ osîrdie, arĕtândŭ osania cu rădicărĭ, uniĭ cu împodobirĭ iar alțĭ cu mile stătătóre spre folosulŭ și ajutoriulŭ sfintelorŭ și dumneḑeescilorŭ mŏnăstirĭ, atâtŭ și alțĭ încă muncĭ aŭ răbdatŭ, ca cu Domnulŭ și cu Dumneḑeulŭ nostru Isusŭ Hristosŭ să împărtășéscă; de care și eŭ robulŭ stăpânuluĭ meŭ Isusŭ Hristosŭ credinciosŭ și bunŭ creștinŭ, și de Dumneḑeŭ iubitorŭ Iω Alexandru Ipsilante Voivodŭ, după ce milostivirea și puterniculuĭ Dumneḑeŭ ne-aŭ orênduitŭ și ne-aŭ miluitŭ cu înălțarea și mărirea scaunuluĭ Domnieĭ a Domnieĭ mele în pămîntulŭ Țĕriĭ-Românescĭ, aducêndu-ne aminte că mulțĭ pămîntenĭ aŭ câștigatŭ cele bune cerescĭ precum și dumneḑeiasca scriptură mărturisindŭ ḑice : *fiesce-care să facă negustorie, până iaste têrgŭ,* dreptŭ acea vĕḑêndŭ Domnia mea și hrisóvele sfinteĭ și dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ ce se numesce Bistrița, unde este hramulŭ adormiriĭ prea sfinteĭ stăpâneĭ nóstre născĕtóreĭ de Dumneḑeŭ și pururea fecióreĭ Marieĭ și părinteluĭ chir ... egumenulŭ și tuturorŭ fraților carĭ sunt locuitorĭ în sfîntulŭ acela locașŭ, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ, *Balta, ce se chiamă Balta Albă* ot. sud. Romanațĭ, și cu tóte gârlele, însă se scie și semnele Balteĭ: din hotarulŭ Debulenilorŭ până în hotarulŭ Grojdi-Broduluĭ, și din vîrfulŭ Tămpiĭ pre hotarulŭ Văilorŭ în Vervulŭ Maminiĭ, unde *a fostŭ pusŭ Doroteiŭ Parulŭ în gura Cusmițiĭ* și îngrijindu-lŭ ostatuluĭ și la gârla Buzoianuluĭ, și din gura Vidinuluĭ peste Dunăre, și la câmpŭ din Tampă la gura Bouluĭ, și din gura Bouluĭ la măgura Oiĭ, și la Inșiratele, la Bășicuța, în calea Vădăstrițiĭ; și iar să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ Bistrița și gârla Celeuluĭ cu tóte gârlele carele le-aŭ făcutŭ Banulŭ Barbu Craiovesculŭ celŭ bĕtrânŭ cu mare ostenĭală și cu multă cheltuială, să aibă a lua sfînta mŏnăstire venitulŭ dintre aceste bălțĭ, însă din totŭ venitulŭ bălțilorŭ totŭ prin două, din doĭ banĭ unŭ banŭ, și din doĭ pescĭ unŭ pesce, și de la nevóde, și din carne, din cotețe, din ostiĭ, din mrejĭ, din vama carelorŭ, din părpărŭ și din tóte veniturile din doĭ banĭ unŭ banŭ. Așișderea să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ vinăriciulŭ de la Ocna cea mare tótă partea domnéscă câtă se va afla, însă să se scie semnele: de la Puțulŭ Catăreĭ în sus spre Licura pe lângă hotarulŭ Rômniculuĭ, pe délŭ în sus pe lângă hotarulŭ Vlădescilorŭ, și de aci în jos până la puțulŭ Băiĭ, pe drumulŭ moreĭ din sus de biserica domnéscă; asemenea și din viile ce vorŭ fi pe moșiile mŏnăstireĭ în gura Șóșuluĭ să aibă a lua vinŭ iar nu banĭ, și iar să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ vinăriciulŭ din délulŭ Pitescilorŭ și alŭ Scórțeĭ, i Pleșescĭ ot sud. Gorjŭ, despre Copăciósa până în Sărățalŭ; să iae dela totŭ omulŭ, cățĭ vorŭ fi datŭ vinăriciulŭ domnescŭ maĭ dinainte vreme, totŭ din 10 vedre una, și părpărulŭ și poclonulŭ după obiceiŭ; și iar să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ vinăriciulŭ din tóte viile câte vorŭ fi pe moșia mŏnăstireĭ ce se chiamă Muscelulŭ ot. sud. Romanațĭ din hotarulŭ Cocorăscilorŭ până în Bârluĭ, să iae din ḑece vedre de vinŭ o vadră și părpărulŭ după obiceiŭ; și iar să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ vinăriciulŭ din viile ce sunt la Poterĭ și ce se vorŭ maĭ face de acum înainte să aibă a lua părintele Egumenŭ vinăriciulŭ de totŭ omulŭ care vorŭ avé viĭ pe hotarulŭ Poteluluĭ din 10 vedre de vinŭ o vadră după obiceiŭ, precum am vĕḑutŭ Domnia mea hrisóvele atâtŭ ale altorŭ maĭ dinainte trecuțĭ rĕposațĭ frațĭ Domnĭ, ce-aŭ fostŭ făcutŭ de acéstă milă ce arétă maĭ sus, cum și hrisovulŭ Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Mihailŭ Racoviță Voivodŭ ot. lét. 7250. Dreptŭ aceea și Domnia mea încă m'am milostivitŭ de am înnoitŭ și am întăritŭ milele acestea și cu acestŭ cinstitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de întărire și părinților̆ŭ călugărĭ de hrană și de înbrăcăminte, iar Domnieĭ mele și părinților̆ŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire. Așișderea și în urma Domnieĭ mele pe carele va alege Domnulŭ Dumneḑeŭ a fi Domnŭ și stăpânitoriŭ țĕreĭ acesteia, aŭ din némulŭ nostru, aŭ din altŭ némŭ străinŭ, încă-lŭ rugămŭ cu numele luĭ Dumneḑeŭ stăpânitorulŭ și mântuitorulŭ nostru Is. Hris. încă să aibă a înnoi, și a întărì milele aceste, ca și Domnulŭ Dumneḑeŭ să-lŭ miluiéscă pre Domnia luĭ cu Domnie îndelungată și fericită aicea trupesce, și în cea lume sufletesce; și amŭ întăritŭ hrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ mele, Iω Alexandru Ipsilante Vvd. și cu credința prea iubițilorŭ fiĭ și Beizadelele Domnieĭ mele, și cu totŭ sfatulŭ cinstițilorŭ și credincioșilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudescu Vel Vornicŭ de Țéra de sus, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vornicŭ de Țéra de jos, Panŭ Pană Filipescu, Vel Log. de Țéra de sus, Panŭ Stefanŭ Preșcovénu Vel. Log. de Țéra de jos, Panŭ Stefanŭ Mișoglu Vel Spăt., Panŭ Ienache Văcărescu Vel Vist., Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Post., Panŭ Dumitrache Racoviță Vel Clucerŭ, Panŭ Constantinŭ Geanoglu Vel Paharn., Panŭ Manolache Crețulescu Vel Comisŭ, Panŭ Nicolae Bârsescu Vel Stol., Panŭ Barbu Știrbeiŭ Vel Slugerŭ, Panŭ Nicolae Vel Pit., și Ispravniciĭ Panŭ Pană Filipescu Vel. Log. i Panŭ Gheorgache Mavrocordatŭ Vel Log. și s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ întru întâia Domnie a Domnieĭ mele aicĭ în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, de Dumitrache Logof. za Taină la lét. dela zidirea lumeĭ 7283, iară dela Nascerea Domnuluĭ și Dumneḑeuluĭ nostru Is. Hristosŭ 1775 la luna Maiŭ 22.» (Cond. 3, fila 56—58.)

Hrisovulŭ mŏnăstireĭ Comaneĭ.

«...Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ ce se chiamă Comana, unde e hramulŭ sfîntuluĭ Ierarhŭ şi de minunĭ făcĕtorŭ Nicolae Miro-Lichieĭ, care este făcută şi înălţată din temelia eĭ de rĕposatulŭ Şerbanŭ Vodă celŭ bĕtrânŭ, şi părinteluĭ egumenŭ chir...... şi a totŭ soborulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ milă dela Domnia mea, să aibă a lua pe fiesce care anŭ bolovanĭ sare 100 dela ocna Telega, şi să aibă a scuti stupĭ i rîmătorĭ de dijmăritŭ şi vinulŭ ce se va face în viile mŏnăstiriĭ drepte bucate, de vinăriciŭ, şi la vremea oierituluĭ să scutéscă oĭ 200 de oieritŭ, şi lude 10, ómenĭ strĕinĭ fără pricină şi fără gâlcévă, după cum am vĕḑutŭ Domnia mea şi hrisovulŭ rĕposatuluĭ Şerbanŭ Vodă Cantacuzino ot. lét. 7189, şi hrisovulŭ rĕposatuluĭ Nicolae Vodă ot. lét. 7224, şi hrisovulŭ rĕposatuluĭ Iónŭ Vodă ot. lét. 7225 şi hrisovulŭ rĕposatuluĭ Ghica Vodă ot. lét. 7243, şi hrisovulŭ rĕposatuluĭ Constandinŭ Vvd. Mavrocordatŭ ot. lét. 7245, pentru că acéstă sfîntă mŏnăstire fiindŭ şi maĭ dinainte vreme lipsită şi sĕracă, şi făr' de nicĭ unŭ venitŭ de alte părţĭ, şi maĭ *vêrtosŭ că şi acum în vremea rĕsmirăţiĭ fiindŭ de multe orĭ călcată de oştĭ grele, şi făcêndu-se multe şi grele rĕsbóie acolé în partea loculuĭ pre lângă* mŏnăstire, i s'aŭ pricinuitŭ mare stricăciune în câtŭ aŭ rĕmasŭ la o stare fórte próstă; dreptŭ aceea bine am voitŭ Domnia-mea de am înḑestratŭ la acéstă sfîntă mŏnăstire cu aceste mile ce se cuprinde maĭ susŭ, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de întărire şi părinţilorŭ călugărĭ de hrană şi de chivernisire, iar Domnieĭ mele şi părinţilorŭ Domnieĭ mele întru vecĭnică pomenire; aşişderea şi în urma Domnieĭ mele pre care va alege Domnulŭ Dumneḑeŭ a fi Domnŭ şi stăpânitorŭ ţĕreĭ acesteia, încă-lŭ rugămŭ cu numele Domnuluĭ Dumneḑeŭ ce este întreitŭ slăvitŭ, să aibă a întări şi a înnoi acéstă milă pe tocméla ce s'aŭ ḑisŭ maĭ sus, ca şi ale Domniilorŭ séle mile şi cu daniĭ să fie păzite şi întărite, pentru ca să aibă dela sfîntŭ şi de minunĭ făcĕtoriŭ Nicolae ajutorŭ în vreme de bună trébă şi să se pomenéscă necontenitŭ ca nisce noĭ ctitoriĭ şi am întăritŭ Domnia mea hrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele Iω Alexandru Ipsilante Vvd. şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ Constantinŭ Vvd., Dumitraşco Vodă, adeverindu-lŭ şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudescu Vel Vornicŭ de Ţéra de sus, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vornicŭ de Ţéra de jos, Panŭ Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de sus, Panŭ Ştefanŭ Prăscovénu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de jos, Panŭ Ştefanŭ Mişoglu Vel Spătarŭ, Panŭ Ienache Văcărescu Vel Vistierŭ, Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Postelnicŭ, Panŭ Dumitrache Racoviţă Vel Clucerŭ, Panŭ Nicolae Bârsescu Vel Stolnicŭ, Panŭ Constantinŭ Geanoglu

Vel Paharnicŭ, Panŭ Barbu Ştirbeiŭ Vel Slugerŭ, Panŭ Manolache Creţulescu Vel Comisŭ, Panŭ Nicolae Vel Pitarŭ, şi Ispravnicĭ Panŭ Ştefanŭ Prescovénu Vel Logof. de Ţéra de jos, i Constantinŭ Ştirbeiŭ Vel Logofĕtŭ. Şi s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta în Domnia d'întâiŭ din Domnia Domnieĭ mele aicĭ, în Ţéra Românéscă în oraşulŭ Bucurescĭ la aniĭ de la zidirea lumeĭ 7283, iar de la nascerea Domnuluĭ Dumneḑeŭ şi Mântuitoruluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ 1775, de Constantinŭ dascălulŭ slovenescŭ ot. Sfeti Gheorghe Vechiŭ.» (Cond. 3, fila 58—59.)

Hrisovulŭ mŏnăstiriĭ Câmpu-lungŭ sud. Muscelŭ.

«...Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ din oraşulŭ Domnieĭ mele ce se chiamă Câmpulŭ-lungŭ, unde să cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ adormireĭ prea sfinteĭ stăpâneĭ nóstre de Dumneḑeŭ născĕtóre şi prea fecióreĭ Mariĭ, şi sfinţieĭ séle părinteluĭ chir Dositeiŭ Archimandritulŭ nastavniculŭ acesteĭ sfinte mŏnăstirĭ, şi tuturorŭ părinţilorŭ călugărĭ, carĭ vorŭ fi locuitorĭ într'acestŭ sfîntŭ lŏcaşŭ, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ tóte milele câte sunt date şi miluite de rĕposatulŭ Mateĭ Basarabŭ Vodă, ctitorulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ, care mile şi daniĭ le-aŭ ţinutŭ sfînta biserică şi până în vremile de acum, căcĭ că, aflându-se acéstă sfîntă mŏnăstire subt munte, la unŭ locŭ fórte în strîmptŭ, şi cu anevoie de hrană şi cu mare scăḑĕmîntŭ şi lipsă întru tóte semĕnăturile pămîntuluĭ, de care lucrurĭ şi Domnia mea după tocmirea şi milele aceluĭ, vrednicŭ de pomenire şi ctitorŭ d'întâiŭ, care aŭ dăruitŭ şi miluitŭ şi aŭ adausŭ sfînta mŏnăstire cu cele ce s'aŭ căḑutŭ, Domnia mea încă întărescŭ şi înnoescŭ cu acestŭ cinstitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele pre aceste: întâiŭ, obştea, care este în sfînta mŏnăstire tocmită şi legată desĕvêrşitŭ, după cum aŭ fostŭ şi maĭ nainte, şi Nacialniculŭ *omŭ străinŭ din altă parte să nu fie*, şi nicĭ într'unŭ chipŭ să nu se pue, nicĭ să se priméscă, fără numaĭ dintre călugăriĭ mŏnăstiriĭ, cu voia şi totŭ soborulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ; după acésta să aibă sfînta mŏnăstire a lua vamă din *têrgulŭ de acolo din Câmpulŭ-lungŭ, după obiceiŭ*, din orĭ-ce bucate şi marfă arŭ aduce alţĭ ómenĭ străinĭ de printr'altele părţĭ, şi de printr'altele sate, de le-arŭ vinde acolo în oraşŭ, afară numaĭ din orăşenĭ, fiindŭ-că eĭ dintru începutŭ vamă nu aŭ datŭ, şi afară de boeriĭ ceĭ marĭ carĭ îşĭ vorŭ vinde bucatele acolo, iar care vorŭ face negustorie uniĭ ca aceĭ să dea cu toţĭ vamă după *obiceiŭ verĭ-ce felŭ de omŭ ar fi, iar căminăritulŭ de orĭ-câte buţĭ se vorŭ vinde acolo în têrgŭ, atâtŭ alţĭ ómenĭ străinĭ, cât şi din orăşenĭ să aibă a lua de bute o vadră pe care să o plătéscă cu banĭ*, după cum o va vinde în cârciumă; şi de carulŭ de pesce, încă să iea atâtŭ dela străinĭ cât şi dela orăşenĭ, pesce oca 5, şi banĭ nouĕ, pentru căcĭ căminăritŭ, şi de carŭ de pesce oca 5, şi banĭ nouĕ, totŭ-d-auna aŭ şi datŭ orăşeniĭ la mŏnăstire până acum, şi vama sboruluĭ ce se face la sfîntulŭ Ilie proroculŭ, şi tal. una-sută din vama dela Dragoslavele şi vinăriciŭ din délulŭ Brătulescilorŭ în sud. Muscelŭ, câte doĭ banĭ de vadră după obiceiŭ; încă să aibă a lua dela Ocna-Telega bolovanĭ una-sută, şi lude 20, ómenĭ străinĭ fără pricină, pentru care avêndŭ adeverinţe dela Ispravniciĭ judeţuluĭ pe numele şi chipulŭ fiecăruia care adeveréză, aducêndu-o în visterie să li-se dea pecetluitŭ gospod., să fie apěraţĭ de tóte dăjdiile verĭ-câte arŭ eşi peste anŭ în ţéră de la visteria Domnieĭ mele, ca să fie pentru slujba şi ajutorŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ; precum amŭ vĕḑutŭ Domnia mea şi hrisovulŭ rĕposatuluĭ Grigorie Ghica Vodă, încă şi cartea rĕposatuluĭ Domnieĭ séle Scarlatŭ Ghica Vodă ot. lét. 1760, pentru milă şi pentru tocmirea obştieĭ ce s'aŭ fostŭ aşeḑatŭ într'acéstă sfîntă mŏnăstire. Dreptŭ acea şi Domnia mea încă bine am voitŭ, de am înnoitŭ şi am întăritŭ milele şi tocmelele sfinteĭ mŏnăstirĭ, ce s'aŭ ḑisŭ maĭ sus, şi cu acestŭ cinstitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, ca să pótă fi sfinteĭ mŏnăstirĭ de ajutorŭ şi de întărire şi părinţilorŭ călugărĭ de chivernisire, iar Domnieĭ mele şi părinţilorŭ Domnieĭ mele întru vecĭnică pomenire. Aşişderea şi în urma Domnieĭ mele pre care va orêndui Domnulŭ Dumneḑeŭ a fi Domnŭ şi oblăduitorŭ acestuĭ cinstitŭ scaunŭ alŭ Ţĕreĭ Românescĭ, aŭ din fiiĭ noştri, aŭ din némulŭ Domnieĭ mele saŭ dintr'altŭ némŭ străinŭ, poftimŭ şi-lŭ rugămŭ cu numele Domnuluĭ Dumneḑeŭ celŭ ce este în troiţă slăvitŭ, ca să înnoéscă şi să întăréscă tóte milele şi tocmelele sfinteĭ mŏnăstirĭ ce maĭ sus arată, ca să aibă ajutorŭ de la prea curata Maica Domnuluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ şi am întăritŭ Domnia mea hrisovulŭ acesta, cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele Iω Alexandru Ipsilante Vodă, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ Constantinŭ Vvd. Dumitraşco Vodă, şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boierilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Nicolae Dudescu Vel Vornicŭ de Ţara de sus, Radu Văcărescu Vel Vornicŭ de Ţéra de jos, Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de sus, Ştefanŭ Prescovénu Logofĕtŭ de Ţéra de jos, Ştefanŭ Mişoglu Vel Spătarŭ, Ienache Văcărescu Vel Vistierŭ, Scarlatŭ Caragea Vel Postelnicŭ, Dumitraşco Racoviţă Vel Clucerŭ, Constantinŭ Geanoglu Vel Paharnicŭ, Nicolae Bârsescu Vel Stolnicŭ, Barbu Ştirbeiŭ Vel Slugerŭ, Nicolae Vel Pitarŭ şi Ispravniciĭ Ştefanŭ Prescovénu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de josŭ, i Constantinŭ Ştirbeiŭ Vel Logofĕtŭ şi s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ alŭ Domnieĭ mele aicĭ, în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele în Bucurescĭ, la anulŭ de la Adam 7283, iar de la nascerea Domnuluĭ Dumneḑeulŭ nostru Iisusŭ Hristosŭ 1775, de Constantinŭ Dascălulŭ slovenescŭ ot. sfîntulŭ Gheorghe celŭ Vechiŭ.» (Cond. 3, fila 76—77.)

Hrisovulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Târgşoru, sud. Prahova.

«...Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ Târgşoru, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfinţilorŭ şi afară de trupurĭ, maĭ marĭ Voivoḑĭ şi Arhistrateghĭ Mihailŭ şi Gavrilŭ, care este zidită şi înălţată din temelia eĭ *de Domnia sa Antonie Vodă*, **şi cuviosuluĭ egumenŭ kir** . . şi tuturorŭ părinţilorŭ călugărĭ câţĭ se află locuitorĭ la acéstă sfîntă mŏnăstire, ca să fie sfînta mŏnăstire în pace şi iertată de tóte dăjdiile şi orênduelile ce vorŭ eşi de la visteria Domnieĭ mele pe alte mŏnăstirĭ, de nicĭ unele valŭ séŭ supĕrare să n'aibă; şi iar să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ milă de la Domnia mea să aibă a lua în toţĭ aniĭ din vama Ploescilorŭ câte talerĭ una sută, care banĭ să aibă a-ĭ da vameşiĭ de douĕ orĭ într'unŭ anŭ, însă la sfîntulŭ Dimitrie talerĭ cincĭ-ḑecĭ şi la sfîntulŭ Gheorghe talerĭ cincĭ-ḑecĭ. Aşişderea şi drepte bucatele mŏnăstireĭ încă să fie scutite: stupĭ i rîmătorĭ de dijmăritŭ şi vinulŭ de vinăriciŭ, şi douĕ pivniţe în oraşulŭ Ploescĭ scutite şi apĕrate, de vamă, de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vinŭ domnescŭ şi de ortŭ vătăşescŭ; şi iar să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ milă de la Domnia mea să aibă a lua în toţĭ aniĭ merticŭ de sare de la Ocna Telega pe anŭ bolovanĭ douĕ sute, la vremea când vorŭ lua şi alte sfinte mŏnăstirĭ şi să facă cu dînsa orĭ ce va vrea, şi de către nimenea bântuială să nu aibă, numaĭ şi egumenulŭ după aşeḑĕmîntulŭ ce s'a făcutŭ să aibă a da ruptórea la sfîntulŭ Pantelimonŭ, unde este închinată, pe anŭ talerĭ una sută, la sfîntulŭ Gheorghe talerĭ cincĭ-ḑecĭ şi la sfîntulŭ Dimitrie talerĭ cincĭ-ḑecĭ; şi pentru ca să se păzéscă mila acésta ne strămutată, să aibă de unde a da şi baticulŭ cu care să se ajutoreze sĕracĭ bolnavĭ dela spitalŭ, şi pentru ca să fie Domnieĭ mele şi rĕposaţilorŭ întru fericire părinţilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire, am întăritŭ Domnia mea hrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele Iω Alexandru Ipsilante Vvd. şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ Constantinŭ Vvd., Dumitraşcu Vvd. şi mărturiĭ punemŭ pe toţĭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boerĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudescu Vel Vorn. de Ţéra de sus, Radu Văcărescu Vorn. de Ţéra de jos, Pană Filipescu Vel Logof. de Ţéra de sus, Stefanŭ Prescovénu Vel Logof. de Ţéra de jos, Stefanŭ Mişoglu Vel Spăt., Ienache Văcărescu Vel Vist., Scarlatŭ Caragea Vel Post., Dumitraşco Racoviţă Vel Clucerŭ, Constantinŭ Geanoglu Vel Pahar., Nicolae Bârsescu Vel Stol., Nicolae Creţulescu Vel Comisŭ, Radulŭ Heresculŭ Velŭ Slugerŭ, Nicolae Vel Pit., şi Ispravniciĭ Stefanŭ Prescovénu Vel Logf., Constantinŭ Ştirbeiŭ Vel Log. şi s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'ântâiŭ alŭ Domnieĭ Domnieĭ mele, aicĭ în Bucurescĭ, la lét. dela Adamŭ 7283, iar dela Nascerea Domnuluĭ nostru Is. Hrist. 1775, Iunie 22, de Alexandru Lămotescu Log. de Taină.» (Cond. 3, fila 77—78.)

Cartea de milele ce are mŏnăstirea Sinaia care s'a înnoitŭ acum.

«Davat. gvmd. Sfinteĭ şi Dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ Sinaia, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ prea sfinteĭ Născĕtóreĭ de Dumneḑeŭ şi pururea fecióreĭ Maria, care mŏnăstire este făcută *şi înălţată din temelia eĭ de rĕposatulŭ Mihaiŭ Cantacuzino Biv. Vel Spătarŭ*, ca să aibă a lua dela ocna Slăniculŭ pe totŭ anulŭ câte o sută de leĭ, care ocne sunt pe moşia maĭ sus numituluĭ ctitorŭ, însă aceştĭ banĭ să aibă a-ĭ lua din venitulŭ ḑecieleĭ ce este de dă pentru moşie; şi iar să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ milă dela Domnia mea să aibă a lua vamă dela Têrgulŭ Urlaţĭ, ce se face pe moşia mŏnăstiriĭ pe vremea culesuluĭ viilorŭ, la valea Năcovanilorŭ, de patru orĭ în patru sĕptĕmânĭ, în sĕptĕmână o ḑi, adică Marţia; aşişderea să aibă a ţiné şi lude 12, însă nu ómenĭ de prin satele ţĕreĭ, ci străinĭ fără de nicĭ o pricină, pentru care aducêndŭ adeverinţă dela Ispravniciĭ judeţuluĭ că sunt străinĭ cu adevĕratŭ, să li se dea şi pecetluirile Domnieĭ mele, ca să fie nesupĕraţĭ de rêndulŭ dăjdiilorŭ; asemenea să aibă a lua sfînta mŏnăstire peste totŭ anulŭ dela Carvasaraua gpod. douĕ-spre-ḑece oca untŭ-de-lemnŭ să fie pentru trebuinţa sfinteĭ mŏnăstirĭ, pentru că aceste tocmelĭ a avutŭ sfînta mŏnăstire şi dela alţĭ maĭ dinainte rĕposaţĭ fraţĭ Domnĭ, precum hrisóvele Domniilorŭ séle adeveréză; dreptŭ aceea dară şi Domnia mea, pentru ca să se păzéscă aceste mile să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de ajutorŭ, părinţilorŭ călugărĭ de hrană şi îmbrăcăminte, iar Domnieĭ mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire, am întăritŭ şi Domnia mea printr'acéstă carte a Domnieĭ mele şi de obşte poruncimŭ cum maĭ sus cuprinde să se urmeze şi niminea întru nimica supĕrare să nu facă, i saam receh gvmd. *1775, Iulie 2.*» (Cond. 3, fila 79.)

Hrisovulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Slobozia de la satulŭ Vaĭ-de-eĭ.

«...Sfinteĭ şi dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ de la satulŭ Vaĭ-de-eĭ, ce se chiamă Sloboḑia luĭ Ienache de lângă Slăvinca, pe apa Ialomiţeĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfinţilorŭ şi maĭ marilorŭ Voivoḑĭ Arhistrateghĭ Mihailŭ şi Gavrilŭ iprocĭ bez. plotnia, care mŏnăstire este zidită şi înălţată din temelie de creştinulŭ rĕposatŭ Mateiŭ Basarabŭ Vodă, ce este dată şi închinată metohŭ şi sub ascultarea sfinteĭ mŏnăstirĭ de la steti-gora ce se numesce Danohiarilŭ, hramulŭ sfîntuluĭ Arhanghelŭ Mihailŭ şi părinteluĭ egumenuluĭ şi tuturorŭ părinţilorŭ călugărĭ câţĭ vorŭ fi locuitorĭ întru acéstă sfîntă mŏnăstire, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ, în Délulŭ Naenilorŭ, în judeţulŭ Sĕcuenilorŭ, 35 pogóne de vie şi cu 12 stânjenĭ de moşie orĭ cât se va alege de peste totŭ hotarulŭ, carĭ viĭ sunt tóte unele lângă altele îngrădite împrejurŭ, pentru că aceste pogóne de vie este dréptă moșie sfinteĭ mŏnăstirĭ, însă jumĕtate sunt cumpĕrate de rĕposatulŭ Mateiŭ Vodă, iar jumĕtate sunt cumpĕrate de părinţiĭ călugărĭ de la acéstă sfîntă mŏnăstire ce scrie maĭ sus pe baniĭ din venitulŭ sfinteĭ. mŏnăstirĭ de la megiașĭ din Năenĭ și de la alţiĭ, cu zapisele lorŭ de le ţine sfînta mŏnăstire de atuncĭ până acum, de când aŭ fostŭ cursulŭ anilorŭ lét. 7145 totŭ cu bună pace făr' nicĭ o gâlcévă; și iar să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ ce scrie maĭ sus milă dela Domnia mea să aibă a lua în toţĭ aniĭ dela ocna Slănicŭ merticulŭ de sare pe anŭ bolovanĭ 150, însă la vreme cândŭ vorŭ lua și alte sfinte mŏnăstirĭ în toţĭ aniĭ, și să o ducă orĭ unde le va fi voia lorŭ, la ce vadŭ ar vrea să o vîndă, aŭ să opréscă, și să aibă pace de către vameșiĭ ce vorŭ fi de ghimbriuculŭ de sare și de tótă cheltuiala ce ar fi, de către toţĭ vameșiĭ, nimicŭ valŭ séŭ bântuială de tóte câte s'aŭ ḑisŭ maĭ sus să n'aibă; și iarășĭ să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ milă dela Domnia mea, să aibă a lua în toţĭ aniĭ din vinăriciulŭ domnescŭ din judeţulŭ Sĕcuenilorŭ talerĭ pe anŭ 100 ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de întărire și chivernisĭală părinţilorŭ călugărĭ ce se vorŭ afla locuitorĭ la acéstă sfîntă mŏnăstire. Așișderea să aibă a ţiné și lude 10 ómenĭ, străinĭ, fără de pricină, cărora luându-le adeverinţă de la d-lorŭ Ispravniciĭ judeţuluĭ pe numele și chipulŭ lorŭ, și acea adeverinţă aducênd'o la visterie, li se vorŭ da pecetluirile gpod. ca să fie în pace și iertaţĭ de tóte dăjdiile câte vorŭ eși pe anŭ de la visteria Domnieĭ mele, ca să fie pentru tréba și poslușania sfinteĭ mŏnăstirĭ, că fiindŭ acéstă sfîntă mŏnăstire la loculŭ ca acela de drumŭ, și avêndŭ multă supĕrare de către trecĕtoriĭ mosafirĭ ce trecŭ pe acolo și ne-avêndŭ într'altŭ chipŭ cum se chivernisi, i-am iertatŭ aceștĭ ómenĭ precum arétă maĭ sus; pentru care poruncimŭ Domnia mea și Dumné-vóstră boerĭ care vĕ veţĭ întêmpla a fi Cislașĭ și Zapciilorŭ și vouĕ tuturorŭ slugilorŭ Domnescĭ și boerescĭ, care verĭ cu ce felŭ de rânduială vĕ veţĭ întêmpla a âmbla într'acea parte de locŭ, toţĭ să aveţĭ a vĕ feri de acești ómenĭ, nimenĭ să le facă supĕrare nicĭ într'unŭ chipŭ de nicĭ unŭ felŭ de dăjdiĭ, pentru că aceste mile ce scriŭ maĭ sus le-aŭ avutŭ și dela alţĭ rĕposaţĭ și fraţĭ Domnĭ, încă și cu hrisovulŭ Domnieĭ séle Iω Grigorie Ghica Voivodŭ carele am vĕḑutŭ și Domnia mea; dreptŭ acea dară și Domnia mea încă bine am voitŭ de am înnoitŭ și am întăritŭ mila și cu acestŭ cinstitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele pe tocméla și așeḑĕmîntŭ ce scrie maĭ sus, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de întărire și părinţilorŭ călugărĭ de hrană și de chivernisială, iar Domnieĭ mele și părinţilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire; așișderea și în urma Domnieĭ mele pe care Domnulŭ Dumneḑeŭ va învrednici a fi Domnŭ și oblăduitoriŭ Ţĕreĭ acesteia încă-lŭ pohtimŭ ca să înnoiască și să întăréscă acéstă milă ca și Domnulŭ Dumneḑeŭ să-lŭ păzéscă într'o așia milă, și am întăritŭ Domnia mea hrisovulŭ acesta cu însușĭ credinţa Domnieĭ mele Iω Alexandru Ioanŭ Ipsilante Voevodŭ, cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ Constantinŭ Voevodŭ, Dumitrașco

Vodă, și cu sfatulŭ cinstițilorŭ și credincioșilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele, Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Nicolae Dudescu Vel Vornicŭ de Ţéra de sus, Radu Văcărescu Vel Vornicŭ de Ţéra de jos, Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de sus, Ştefanŭ Preșcovénu Vel Logofĕtŭ de Ţéra de jos, Ştefanŭ Mișoglu Vel Spătarŭ, Ienache Văcărescu Vel Vistierŭ, Dumitrașco Racoviță Vel Clucerŭ, Scarlatŭ Caragea Vel Postelnicŭ, Constantinŭ Geanoglu Vel Paharnicŭ, Nicolae Bârsescŭ Vel Stolnicŭ, Barbulŭ Ştirbeiŭ Vel Slugerŭ, Nicolae Vel Pitarŭ, și Ispravnicŭ . . . . și s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ alŭ Domnieĭ mele aicĭ, în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele, Bucurescĭ, la anulŭ dela zidirea lumeĭ 7283, iar dela spăsanie 1775, de Constantinŭ dascălulŭ slovenescŭ ot. sfeti Gheorghe.» (Cond. 3, fila 80—81.)

Hrisovulŭ mŏnăstireĭ Veroșulŭ unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ Vovedenia.

«...Marele și prea înțeleptulŭ Solomonŭ déca zidi casa Dumnedeuluĭ Israilŭ în Erusalimŭ, elŭ o înfrumuseță și o împodobi cu multe lucrurĭ și podóbe de aurŭ, și puse într'însa multe vase și dichise de aurŭ și de argintŭ curatŭ ca să fie de tréba bisericeĭ și a oltaruluĭ Domnuluĭ la care se junghé boĭ și juncĭ, berbecĭ și mieĭ pentru iertarea greșalelorŭ ómenilorŭ, după porunca luĭ Dumnedeŭ Savaotŭ, și fură bine plăcute Domnuluĭ și făgădui Dumnedeŭ că va cinsti și va dărui pentru acestea cu înțelepciune și cu bogăție ca aceea cum nicĭ aŭ maĭ avutŭ altŭ împĕratŭ maĭ nainte de dînsulŭ, nicĭ după dînsulŭ nu va maĭ avé; care lucru împlini. Decĭ de vreme ce acesta apururea pomenitŭ împĕratŭ, carele, o prea iubițilorŭ meĭ frațĭ și Domnĭ acesteĭ și de Dumnedeŭ păzita Ţéră pravoslavnică, pe care vĕ va alege Domnulŭ Dumnedeŭ în urma Domnieĭ nóstre să fițĭ Domnĭ și biruitorĭ nu era în milă cum suntemŭ noĭ acum, ci numaĭ să răzĕma în umbra legeĭ, ce-ĭ făcu aceĭ case Dumnedeescĭ atâte podóbe și o dărui cu atâtea darurĭ ca numaĭ să lŏcuiască sicriulŭ cu Tablele legeĭ Domnuluĭ, dară noĭ carĭ suntemŭ acum Domnĭ și biruitorĭ alŭ acestuĭ cinstitŭ scaunŭ alŭ acesteĭ pravoslavnice Ţériĭ Românescĭ, cu cât ni se cade să silimŭ maĭ multŭ, cu tótă inima și cu totŭ sufletulŭ, să întemeemŭ și să întărimŭ casele și lŏcașurile luĭ Dumnedeŭ cele sfinte în care nu se junghe vite și dobitóce mute și fără de glasurĭ ca acolo, ci însușĭ mielulŭ luĭ Dumnedeŭ, fiulŭ Tatăluĭ Domnuluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ, care aŭ luatŭ asupra sa tóte pĕcatele a tótă lumea și să junghe pentru viața cea veșnică a nóstră a turorŭ și în care nu locuesce sicriulŭ cu tablele, ca acolo, care numaĭ ce era acele table scrise cu degetulŭ luĭ Dumnedeŭ ce tocmaĭ să pogóră nevĕdutŭ scriitorŭ acelorŭ table de împreună cu alŭ sĕŭ făcĕtorŭ de viață Hristosŭ unulŭ născutŭ alŭ luĭ fiŭ, și ni-lŭ dă nouĕ ómenilorŭ spre junghere și întru mâncare, întru ertarea pĕcatelorŭ și spre viața de vecĭ, aceste și alte asemenea acestora aducêndu-mĭ aminte și Iω Alexandru Ipsilante Ioanŭ Voevodŭ robulŭ aceluiașŭ bunŭ stăpânŭ și milostivŭ, care și-a vĕrsatŭ scumpulŭ și cinstitulŭ luĭ sânge pre cruce de ne-aŭ rescumpĕratŭ pre noĭ ohavnicĭ din robia pĕcatuluĭ și din temnițele cele vecĭnice, care noĭ înși-ne le-amŭ agonisitŭ pentru călcarea poruncilorŭ luĭ Dumneḑeŭ, și socotindŭ cum așĭ puté face dóră de așĭ puté apropia măcarŭ cât de cu puțină îndrăznélă să vĕḑŭ luminata și strălucita fața a Domnuluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ și să auḑŭ glasulŭ luĭ ḑicêndŭ și mie: *intră întru bucuria Domnuluĭ tĕŭ.* Decĭ dară acesta stăpânescŭ glasulŭ, cu ce bunătățĭ ne vomŭ învrednici auḑi cu alta, nu fără decât cu milă către sĕracĭ, celorŭ golĭ îmbrăcăminte, pre flămânḑĭ cu hrană, ca să câștigămŭ cu acéstă față veselă când vomŭ auḑi mângăiosulŭ glasŭ alŭ Domnuluĭ Isusŭ Hristosŭ ḑicêndŭ: venițĭ blagoslovițiĭ părinteluĭ meŭ de moștenițĭ cele gătite vouĕ dela începutulŭ lumeĭ, că amŭ fostŭ flămândŭ, setosŭ și cu tóte m'ațĭ socotitŭ. Decĭ de vreme ce cu golĭ și cu sĕraciĭ ne vomŭ spăși, cu cât dară maĭ vîrtosŭ ceĭ ce vorŭ întemeia sfinte și dumneḑeescĭ bisericĭ socotescŭ a-șĭ câștiga maĭ mare folosŭ sufletuluĭ, pentru că ceĭ ce întemeiază biserica pre singurŭ Hristosŭ întemeiază, după cuvîntulŭ sfîntuluĭ Apostolŭ Pavelŭ, care ḑice că: Hristosŭ este capulŭ bisericeĭ. Intre care bisericĭ și mŏnăstirea Vieroșu, unde se cinstesce și se prăsnuesce hramulŭ Vovedenia prea sfinteĭ stăpâneĭ nóstre de Dumneḑeŭ Născĕtóre și pururea fecióreĭ Maria. Acum dară vĕḑêndŭ și Domnia mea hrisóvele și tóte milele ale domnilorŭ celorŭ ce aŭ fostŭ maĭ nainte de noĭ, n'amŭ lipsitŭ nicĭ Domnia mea din mijloculŭ lorŭ a nu întări cu acestŭ cinstitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele tóte milele câte maĭ dinainte aŭ avutŭ sfînta mŏnăstire, de amŭ datŭ Domnia mea sfinteĭ mŏnăstirĭ ce este maĭ susŭ ḑisă, și părinteluĭ chir Partenie Egumenulŭ și tuturorŭ părințilorŭ călugărĭ câțĭ vorŭ fi lŏcuitorĭ într'acéstă sfîntă mŏnăstire, ca să aibă a ține milele deplinŭ, carĭ sunt scrise în josŭ, adecă să aibă a scuti sfînta mŏnăstire dreptele bucatele séle stupĭ i rîmătorĭ de dijmăritŭ și vinulŭ de vinăriciŭ și de oieritŭ 150 și 50 bolovanĭ de sare pe totŭ anulŭ să aibă a lua dela Ocnele marĭ și dela ceia ce aŭ viĭ pe moșia mŏnăstireĭ să aibă a lua vinăriciŭ câte doĭ banĭ de vadră, după obiceiŭ, și lude 12, carĭ să fie ómenĭ străinĭ, pentru carĭ aducêndŭ adeverință dela d-lorŭ Ispravniciĭ județuluĭ, li se vorŭ da pecetluiturĭ pe numele și chipulŭ lorŭ, carĭ să fie apĕrațĭ de tóte dăjdiile și angariile câte vorŭ eși pe acéstă țéră dela Visteria Domnieĭ mele, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de ajutorŭ și de întărire și părințilorŭ călugărĭ de hrană și de îmbrăcăminte, iar Domnieĭ mele și cinstițilorŭ părințilorŭ Domnieĭ mele întru veșnică pomenire, așijderea și în urma Domnieĭ mele pre care va alege Domnulŭ Dumneḑeŭ a fi Domnŭ și biruitorŭ acestuĭ cinstitŭ scaunulŭ ŢĕreĭRomânescĭ, încă-lŭ rugămŭ cu numele Domnuluĭ Dumneḍeŭ şi Mântuitoruluĭ nostru Is. Hristosŭ, celŭ ce este în Troiţă slăvitŭ, să aibă a cinsti şi a înnoi şi a întări acestŭ cinstitŭ şi bine închipuitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele pre milele şi tocmelile, cum scriŭ maĭ susŭ, ca şi ale Domniilorŭ séle mile şi hrisóve încă să fie primite şi în sémă ţinute şi ca să-lŭ miluiască şi să-lŭ păzéscă Domnulŭ Dumneḍeŭ întru a sa Domnie, cu lină pace şi fericită sănătate şi la vĭaculŭ viitorŭ sufletulŭ luĭ să fie la repausŭ veşnicŭ. Şi am întăritŭ Domnia mea hrisovulŭ acesta cu însuşĭ credinţa Domnieĭ mele Iω Alexandru Ipsilante Vvd. şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ Constantinŭ Vodă şi Dumitraşco Vvd. şi cu totŭ cinstitulŭ sfatulŭ a cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele, Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Nicolae Dudesculŭ Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, Radu Văcărescu Vel Vorn. de Ţéra-de-jos, Pană Filipescu Vel Logof. de ţéra de sus, Stefanŭ Prăscovénu Vel Logof. de Ţéra-de-jos, Stefanŭ Mişoglu Vel Spăt., şi Ienache Văcărescu Vel Vist., Scarlatŭ Caragea Vel Post., Dumitraşco Racoviţă Vel Clucerŭ, Constantinŭ Geanoglu Vel Paharn., Nicolae Bârsescu Vel Stoln., Barbulŭ Ştirbeiŭ Vel Slugerŭ, Nicolae Vel Pitarŭ şi Ispravnicŭ Stefanŭ Prĕscovénu Vel Log. de Ţéra-de-jos, Constantinŭ Ştirbeiŭ Vel Log. şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ alŭ Domnieĭ mele aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, la anulŭ dela Adamŭ 7283, iar dela nascerea Domnuluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ 1775, de Constandinŭ dascălulŭ slovenescŭ în Bucurescĭ ot sfeti Gheorghe Vecago. (Cond. 3, fila 81—83.)

Hrisovulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Plumbuita: Prenoindu-se după cum este dresŭ la plata vinuluĭ, isprăvindu-se de d-luĭ Vel Preşcovénulŭ.

Sfinteĭ şi Dumneḍeesceĭ mŏnăstirĭ ce se numesce Plumbuita de pe apa Colentineĭ sud. Ilfovŭ, unde este hramulŭ nascereĭ prea sfîntuluĭ marele Prorocŭ Inainte mergĕtorŭ şi Botezătorŭ Ioanŭ, şi Părinteluĭ — egumenŭ şi tuturorŭ călugărilorŭ câţĭ se vorŭ afla lŏcuitorĭ la acestŭ sfîntŭ lăcaşŭ, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ milă dela Domnia mea să aibă a lua părintele egumenŭ împreună ou călugăraşiĭ vinăriciŭ din délulŭ Secuenilorŭ, în toţĭ aniĭ, dela vinăriceriĭ carĭ arŭ fi orânduiţĭ, însă pe anŭ câte vedre cincĭ sute pe deplinŭ în tótă Domnia Domnieĭ mele, care să aibă a plăti vinăriceriĭ vadra po banĭ patruḍecĭ. Şi iarŭ să aibă a lua părintele egumenŭ pe fie-care anŭ din vamă dela carvasaraua Domnéscă ughi 50, adecă tal. 83, pentru că acéstă sfîntă mŏnăstre *e zidită şi înălţată din temelia eĭ de rĕposatulŭ Mateiŭ Vodă Basarabŭ, şi ne apucândŭ să o întăréscă cu daniĭ şi cu mile, ca şi pre o altă mŏnăstire, aŭ rĕmasŭ la multă lipsă, iar în ḍilele Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Constantinŭ Vodă Basarabŭ, vĕḍêndŭ Domnia sa cum că acéstă sfîntă mŏnăstire e lipsită şi scăpătată*, ne avêndŭ nicĭ unŭ venitŭ, nicĭ despre o parte, Domnia sa a miluit'o cu acestŭ vinăriciŭ şi cu aceştĭ banĭ din vamă, şi ceĭ din urma Domnieĭ séle Domnĭ încă aŭ întăritŭ maĭ sus numiteĭ mŏnăstiriĭ Plumbuiti mila acésta, după cum amŭ vĕḑutŭ şi ne amŭ adeveritŭ atâtŭ din hrisóvele Domniilorŭ séle, câtŭ şi din hrisovulŭ Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Constantinŭ Vodă Cehanŭ ot lét. 1754. Dreptŭ aceea şi Domnia mea încă m'amŭ milostivitŭ de amŭ întăritŭ şi amŭ înoitŭ mila acésta şi cu acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele tocméla şi aşeḑĕmîntulŭ acesta ce scrie maĭ sus; osebitŭ de acésta încă amŭ maĭ adausŭ milă de la Domnia mea, ca să aibă a lua acéstă sfîntă mŏnăstire pe totŭ anulŭ de la Ocna Telega bolovanĭ sare una sută, la vremea când iaŭ şi alte mŏnăstirĭ, carĭ aŭ mila de sare, încă să maĭ aibă sfînta acéstă mŏnăstire a ţiné lude 15 ómenĭ străinĭ pe care găsindu-ĭ acum egumenŭ şi aşeḑându-ĭ să aibă a aduce adeverinţă dela dumnea-lorŭ ispravniciĭ judeţuluĭ de numele şi chipulŭ lorŭ, ca să le dea pecetluiturile Domnieĭ mele, spre a fi în pace şi iertaţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelile verĭ câte arŭ eşi dela visteria Domnieĭ mele peste anŭ în ţéră, de nicĭ unele valŭ, séŭ bântuială să n'aibă, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ şi părinţilorŭ călugărĭ de întărire şi de chiverniselă, iar Domnieĭ mele şi părinţilorŭ Domnieĭ mele veşnică pomenire, aşişderea dară şi în urma Domnieĭ mele, pe care Domnulŭ Dumneḑeŭ va alege Domnŭ şi stăpânitoriŭ acestuĭ cinstitŭ scaunŭ alŭ ţĕreĭ Românescĭ încă-lŭ rugămŭ şi-lŭ pohtimŭ cu numele Domnuluĭ şi mântuitoriuluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ, ce este în troiţă slăvitŭ să aibă a întări şi înoi mila acésta, ca şi alŭ Domniilorŭ séle mile şi daniĭ să fie cinstite şi în sémă ţinute şi în véculŭ viitoriŭ sufletulŭ luĭ la repausŭ veşnicŭ să fie cu drepţiĭ ceĭ ce vĕdŭ faţa Domnuluĭ Isusŭ Hristosŭ şi a întăritŭ hrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele Iѡ Alexandru Ipsilante Vvd. şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ, Constantinŭ Vvd., Dumitraşcu Vvd. şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele, Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Niculae Dudesculŭ Vel Vorn. de ţéra de sus, Radu Văcărescu Vel Vorn. de Ţéra-de-jos, Pană Filipescu Vel Logf. de ţéra de sus, Stefanŭ Prĕscovénu Vel Log. de Ţéra-de-jos, Stefanŭ Mişoglu Vel Spăt., Ienache Văcărescu Vel Vist., Scarlatŭ Caragea Vel Post., Dumitraşcu Racoviţă Vel Clucerŭ, Constantinŭ Geanoglu Vel Paharn., Nicolae Bârsescu Vel Stolnicŭ, Manolache Creţulescu Vel Comisŭ, Radu Herescu Vel Slugerŭ, Nicolae Vel Pit. şi Ispravniciĭ Pană Filipescu Vel Log. i Panŭ Iordache Mavrocordatŭ Vel Log. şi s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ alŭ Domnieĭ mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Bucurescĭ de Dumitrache log. za taină la létulŭ dela zidirea lumeĭ 7283, iar dela nascerea Domnuluĭ şi mântuitoriuluĭ nostru Is. Hris. 1775 la luna luĭ Iunie 28. (Cond. 3, fila 84—85.)

Hrisovulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Slatiniĭ.

De vreme ce sfintulŭ și Dumneḑeesculŭ locașŭ din orașulŭ Domnieĭ mele Slatina ot sud Oltŭ, la care se cintesce și se prăznuesce hramulŭ Adormireĭ prea sfinteĭ stăpâneĭ nóstre născĕtóreĭ de Dumneḑeŭ și pururea feciórei Marieĭ, ce este zidită din temelie de rĕposatulŭ Iane Slătinénu Vel Medel. și de fratele domnieĭ sale Nicolae Slătinénu, o aŭ și împodobit'o cu tóte trebuințele celea cuviinciόse, atâtŭ pe din lăuntrulŭ, cât și pe din afară, după cum tóte se cuprindŭ în cartea dumné-lorŭ de afieromata, dar la vremea ce din voia Dumneḑeéscă a fostŭ venitŭ aci în pămîntulŭ *țĕreĭ acelŭ sfîntŭ și de viață făcĕtoriŭ semnŭ cruce a Domnuluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ, dela sfînta-Agora*, dela sfînta mŏnăstire Cseropotamu, fiindŭ-că aŭ fostŭ arĕtatŭ minunĭ și bișugurĭ aicĭ în pămîntulŭ țĕreĭ cu creștinesculŭ și pravoslavniculŭ acesta norodŭ, Dumné-luĭ cinstitŭ și credinciosulŭ boeriŭ alŭ Domnieĭ mele Radu Slătinénu Biv Vel Comisŭ, din rîvna Dumneḑeéscă s'aŭ fostŭ îndemnatŭ de a închinatŭ acestŭ sfîntŭ locașŭ la acea Dumneḑeiască mŏnăstire Cseropotamulŭ pentru pomenirea numeluĭ sĕŭ; la care și din Dumné-lorŭ Velițiĭ boerĭ s'aŭ fostŭ îndemnatŭ pentru închinăciunea acésta de a miluitŭ și a dăruitŭ pe acestŭ sfîntŭ locașŭ, cu țiganĭ, cu viĭ, cu moșiĭ, cu dobitóce, cine cu ce i-aŭ luminatŭ Dumneḑeŭ, care atâtŭ Domnia sa rĕposatulŭ Scarlatŭ Ghica Vodă, cât și Domnia sa rĕposatulŭ Constantinŭ Cehanŭ Vodă, prin hrisovulŭ Domnieĭ-séle ce se vĕḑu de noĭ, cu lét. 1763, a fostŭ miluitŭ și ajutoratŭ acestŭ sfîntŭ locașŭ ; dreptŭ aceea și Domnia-mea, după rugămintea maĭ sus numituluĭ boerŭ, ce făcu către noĭ, ne-am milostivitŭ de i-am înnoitŭ și am întăritŭ tóte milele ce a avutŭ, adecă acestŭ sfîntŭ și Dumneḑeescŭ locașŭ să fie cu totulŭ slobodŭ și în pace de tóte dăjdiile câte iesŭ pe anŭ dela visteria Domnieĭ mele pe cele-l-alte mŏnăstirĭ, și să aibă a ține și lude 6, ómenĭ străinĭ, ca să fie de posluşania și ajutorulŭ acesteĭ sfinte case, și unŭ dascălŭ de învĕțătura copiilorŭ, iarășĭ scutitŭ ; așișderea să aibă a lua vinăriciŭ din délulŭ Slatineĭ, însă din valea Strihareţuluĭ până la valea Clocociovuluĭ, de vadră câte doĭ banĭ, dela totŭ omulŭ ce plătesce vinăriciŭ, ca să fie acestuĭ sfîntŭ locașŭ de ajutorŭ și întărire, iar Domnieĭ-mele și părinților̆ Domnieĭ-mele vecĭnică pomenire ; însă fiindŭ-că dela o vreme încóce se plătesce vinăriciulŭ de vadră po banĭ 4, atuncĭ la vremea vinăriciuluĭ, când se vorŭ trimite vinăriceriĭ Domnescĭ, să aibă a merge și omulŭ mŏnăstireĭ să scrie vinăriciulŭ împreună, și să facă două catastișe, și totŭ asemenea unulŭ ca și altulŭ iscălitŭ și de vinăriceriĭ Domnescĭ și de omulŭ mŏnăstireĭ, și așĭa strîngêndu-se baniĭ, să aibă a lua pe séma mŏnăstireĭ de vadră câte banĭ doĭ, și vinăriceriĭ Domnescĭ ceĭ-l-alțĭ doĭ banĭ și poclonulŭ de nume, precum le va cuprinde cartea nóstră ce li-se va da atuncĭ la vremea vinăriciuluĭ; așișderea să aibă a scuti de oeritŭ oĭ 250 ale mŏnăstireĭ; și am întăritŭ Domnia-mea hrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ-mele Iω Alexandru Ipsilante Voivodŭ și cu credința prea iubițilorŭ fiĭ și Beizadele a Domnieĭ mele Constantinŭ Vodă, Dumitrașcu Vodă, și cu totŭ sfatulŭ cinstițilorŭ și credincioșilorŭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ Domnieĭ mele Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Nicolae Dudesculŭ Vel Vorn. de Țéra-de-sus, Radu Văcărescu Vel Vorn. de Țéra-de-jos, Pană Filipescu Vel Logof. de Țéra-de-sus, Stefanŭ Prĕscovénu Vel Logof. de Țéra-de-jos, Stefanŭ Mișoglu Vel Spăt., Ienache Văcărescu Vel Vist., Scarlatŭ Caragea Vel Post., Dumitrache Racoviță Vel Clucerŭ, Constantinŭ Geanoglu Vel Pahar., Nicolae Bârsescu Vel Stoln., Nicolae Crețulescu Vel Comisŭ, Radu Fierăscu Vel Slugerŭ, Nicolae Vel Pit., și Ispravniciĭ Pană Filipescu Vel Logof. și Iordache Mavrocordatŭ 2-lea Logof., și s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ a Domnieĭ Domnieĭ mele aicĭ în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, de Dumitrache Logof. de taină, la lét. de la zidirea lumeĭ 7283, iar de la nascerea Domnuluĭ și mântuitoruluĭ nostru Hristosŭ, 1775, la luna luĭ Iunie 28. (Cond. 3, fila 85—86.)

Hrisovulŭ mŏnăstireĭ Stavropoleosŭ din Bucurescĭ.

Bunătățile și lucrurile cele plăcute luĭ Dumneḑeŭ, nu numaĭ sunt pururea stătătóre și adevĕrate și de toțĭ ómeniĭ lăudate, ci și ceĭ ce se învrednicescŭ a lua dela Dumneḑeŭ putere și stăpânire aŭ datoria să le întăréscă și să le întemeeze și celea ce întru slava luĭ Dumneḑeŭ se rădică și se înalță să le scutéscă și să le păzéscă, pentru că precum Dumneḑeŭ i-aŭ cinstitŭ pe dînșiĭ cu oblăduire și puterea, așĭa sunt și datorĭ cu fapta și cu cuvîntulŭ să înalțe slava luĭ Dumneḑeŭ și sfintele luĭ lăcașurĭ să le cinstéscă, și veniturile câștigurilor celé ce se daŭ și se facŭ spre marea cuviință a bisericilorŭ păzindu-le cu cărțĭ domnescĭ să le adevereze și le întăréscă, ca cu acestea fiindŭ păzite să-șĭ aĭbă sfintele bisericĭ căzuta podóbă pe deplinŭ, și ceĭ ce se nevoescŭ de daŭ și fierosescŭ veșnică pomenire; drept aceea dar, de vreme ce sfinția sa rĕposatulŭ *Părintele Stavropoleosŭ Chirŭ Ioachimŭ* aflându-se cu locuința aicĭ, din râvnă Dumneḑeéscă fiindŭ pornitŭ, cu multă evlavie aŭ înălțatŭ din temelie sfinta biserica, aicĭ în orașulŭ Domnieĭ mele în Bucurescĭ, întru slava vecĭniculuĭ Dumneḑeŭ și întru cinstea și lauda sfințilorŭ și marilorŭ voivoḑĭ Mihailŭ și Gavrilŭ și întru pomenirea aceluĭ între sfințiĭ părinteluĭ nostru Atanasie celŭ mare archiepiscopulŭ Alexandrieĭ, pe care din ostenéla sfințieĭ séle o aŭ înfrumusețat'o pe de din lăuntru și pre din afară, cu tóte cuviinciósele podóbe și o aŭ ocolitŭ împrejurŭ cu hanŭ și cu alte zidirĭ, precum se vede, dară ca unŭ omŭ străinŭ ce aŭ fostŭ sfinția sa, n'aŭ avutŭ ca să o înzestreze cu de celea pămîntescĭ iconomiĭ, și socotindŭ Domnia sa rĕposatulŭ Nicolae Alesan-

BIBLIOTECA ACADEMIEI ROMÂNE

dru Voivodŭ, pentru părinţiĭ ceĭ ce se vorŭ afla lăcuitorĭ după vremĭ la acéstă sfîntă biserică ca să-şĭ aibă odihna şi chiverniséla vieţiĭ deplinŭ, aŭ binevoitŭ de aŭ înzestrat'o cu celea din domnescile mile prin hrisovulŭ Domnieĭ sale, adecă să iea în toţĭ aniĭ dela cămară câte tal. 50 la ḑiua prasniculuĭ sfinţilorŭ ângerĭ, şi să scutéscă şi dijmăritŭ stupĭ 300, rîmătorĭ 300, şi de pogĕnăritŭ pogóne 20 şi de vinăriciŭ câtŭ vinŭ se va face într'aceste viĭ, şi de oieritŭ oĭ douĕ sute cincĭ-ḑecĭ şi de văcăritŭ vite 30, şi tóte odăile din hanulŭ ce este împrejurulŭ bisericeĭ, de fumăritŭ, şi băcănia din hanŭ de fumăritŭ, de schimbulŭ banilorŭ şi de tóte altele ce arŭ eşi pe băcăniĭ, şi pivniţa iarăşĭ de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vamă, de vinŭ Domnescŭ, şi hangiulŭ şi băcanulŭ şi cârciumarulŭ să fie scutiţĭ de tóte dăjdiile şi orînduielele ce arŭ eşi peste anŭ dela visterie altele, pe têrgŭ şi ţéră, de nimicŭ să nu fie supăraţĭ; aşişderea şi lude 10 să fie ómenĭ străinĭ pe carĭ acum să-ĭ găséscă, cărora luându-le adeverinţă pe numele şi chipulŭ lorŭ, care adeverinţă aducêndu-o la visterie să li se dea pecetluiturĭ gospodŭ, ca să fie scutiţĭ de tóte dăjdiile, să fie de posluşanie sfinteĭ mŏnăstirĭ; aşişderea să aibă a lua şi vinăriciulŭ din délulŭ Boldescilorŭ şi alŭ Mălăescilorŭ ot sud Saac, cu pîrpărulŭ, însă să aibă a se trimite în toţĭ aniĭ ómeniĭ mŏnăstireĭ, ca să ămble împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ, să scrie totŭ vinăriciulŭ în numitulŭ délŭ şi să facă douĕ catastişe şi totŭ asemenea unulŭ ca şi altulŭ, iscălitŭ fiindŭ amêndouĕ şi de vinăriceriĭ domnescĭ şi de vinăriceriĭ mŏnăstirescĭ, şi aşĭa împreună strîngêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ ce plătescŭ dajniciĭ de vadră câte banĭ patru şi poclonulŭ de nume, din carĭ banĭ să aibă a lua vinăriceriĭ domnescĭ pe séma cămăriĭ câte doĭ banĭ de vadră şi poclonulŭ de nume, iar alţiĭ câte doĭ banĭ vadra să iea vinăriceriĭ şi cu părpărulŭ după obiceiŭ, precum aŭ luatŭ şi maĭ nainte şi iaŭ şi alte mŏnăstirĭ. Intru aceea dară, învrednicindu-ne şi pre noĭ Domnulŭ Dumneḑeŭ cu Domnia acesteĭ ţĕrĭ românescĭ pravoslavnică, Domnia mea după datoria ce avemŭ, ca pururea să iubimŭ podóba caseĭ luĭ Dumneḑeŭ şi întărirea eĭ, n'amŭ putută trece cu vederea, ci şi Domnia mea amŭ înoitŭ şi amŭ întăritŭ milele acestea printr'acestŭ cinstitŭ şi bine închipuitŭ hrisovulŭ Domnieĭ mele, ca să-şĭ aibă sfînta biserică acésta tóte milele ce se cuprindŭ maĭ susŭ pe deplinŭ, după cum amŭ vĕḑutŭ Domnia mea şi hrisovulŭ Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Scarlatŭ Ghica Voivodŭ, întăritŭ fiindŭ şi de Domnia sa rĕposatulŭ Constantinŭ Nicolae Vvd. ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de întărire şi de chivernisélă, iar Domnieĭ mele şi părinţilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire; rugămŭ dar şi pe fraţiĭ noştri întru Hristosŭ credincioşĭ Domnĭ pe carĭ va orêndui după vremĭ Domnulŭ Dumneḑeŭ cu Domnia acesteĭ ţĕrĭ, să nu schimbe acestŭ hrisovŭ alŭ nostru, ci maĭ vîrtosŭ să-lŭ adevereze, şi să-lŭ întăréscă şi să-lŭ întemeeze şi cu hrisóvele Domniilorŭ séle. Şi am întăritŭ hrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ-mele Iῶ Alesandru Ipsilante Vvd., şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ-mele fiĭ Constantinŭ Vvd, Dumitrașcu Vodă, și cu totŭ sfatulŭ cinstițilorŭ și credincioșilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ-mele, Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Nicolae Dudescu Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, Radu Văcărescu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-josŭ, Pană Filipescu Vel Logof. de Ţéra-de-susŭ, Ştefanŭ Priscovónu Vel Logof. de Ţéra de-josŭ, Stefanŭ Mișoglu Vel Spăt., Ienache Văcărescu Vel Vist., Scarlatŭ Caragea Vel Post., Dumitrașco Racoviță Vel Clucerŭ, Constantinŭ Geanoglu Vel Paharn., Nicolae Bârsescu Vel Stoln., Barbulŭ Ştirbeiŭ Vel Slug., Nicolae Vel Pit., și Ispravniciĭ Pană Filipescu Vel Logof. de Ţéra-de-sus, Gheorghe Mavrocordatŭ Vel Logof., și s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ alŭ Domnieĭ mele, aicĭ în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele în Bucurescĭ, în anulŭ dela zidirea lumiĭ 7283, iar dela spăsania eĭ 1775, de Constantinŭ dascălulŭ slovenescŭ dela școla Domnieĭ mele cea slavonéscă ot sfeti Gheorghe celŭ vechiŭ. (Cond. 3, fila 107—108.)

Dămŭ aci locŭ unuĭ hrisovŭ alŭ luĭ Alex. Ipsilante în favórea mŏnăstireĭ Treĭ Erarchiĭ din Iașĭ. Este o reînnoire a unuĭ altŭ hrisovŭ din 7252 (1744) dela Mateiŭ Racoviță Vv. Acestŭ actŭ probéză, că nu eraŭ de locŭ întrerupte relațiunile dintre ambele Principate și că se interesaŭ una de alta.

Hrisovulŭ sfinteĭ mŏnăstiriĭ ce se numesce treĭ sfetitele, din orașulŭ Iașĭ, Ţéra Moldoveĭ.

Urmat'am între tóte sfinteĭ și Dumnedeescеĭ scripturĭ ce dice: «mila curățesce pĕcatele», și iarășĭ: «fericițĭ ceĭ milostivĭ, că aceia se vorŭ milui»; dreptŭ aceea și Domnia mea am binevoitŭ cu sfînta mŏnăstire ce se chiamă treĭ sfetitele din orașulŭ Iașuluĭ, din Ţéra Moldoveĭ, unde se cinstesce și se prăznuesce aceĭ dintre sfințiĭ părințiĭ noștriĭ mariĭ archereĭ și dascălĭ aĭ lumeĭ Vasile celŭ mare, Gregorie Bogoslovulŭ și Ioanŭ Zlataustulŭ, la care sfîntă mŏnăstire se află și móștele prea cuvióseĭ maiceĭ nóstre Paraschiveĭ, dândŭ tămăduire necontenitŭ la ceĭ neputincioșĭ, care sfîntă mŏnăstire este făcută dintru începutulŭ eĭ cu multă osîrdie de rĕposatulŭ Domnia sa Vasile Vodă, și după ce aŭ sĕvêrșit'o și o aŭ înfrumusețat'o după cum se vede, o aŭ dat'o și o aŭ închinat'o la tóte sfintele mŏnăstirĭ dela muntele Aftonuluĭ, de unde și după vremĭ se rênduescŭ năstavnicĭ și purtătorĭ de grijă aceste͏ĭ sfinteĭ case; decĭ miluindu-ne Domnulŭ Dumnedeŭ și pe noĭ cu Domnia acesteĭ pravoslavnice Ţĕreĭ-Românescĭ, și aflândŭ Domnia mea de tămăduirile ce se facŭ necontenitŭ la ceĭ ce vinŭ cu credință către móștele celea izbăvitóre de minunĭ, ce se află întru acéstă sfîntă mŏnăstire și vĕdêndŭ Domnia mea și hrisovulŭ rĕposatuluĭ Domnieĭ séle Mihaiŭ Racoviță Voivodŭ ot lét. 7252, cu care aŭ fostŭ orênduitŭ Domnia sa să iae acéstă sfîntă mŏnăstire la luna luĭ Septembre întâiŭ dela vama Focșanilorŭ céră ocă 200, cum și hrisovulŭ Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Constantinŭ Cehanŭ Vvd. cu lét. 1763, cu care, pentru maĭ bună statornicie acesteĭ milĭ, aŭ orânduitŭ Domnia sa ca în toțĭ aniĭ să vie trimisulŭ dela acéstă mŏnăstire aicĭ la Domnie și cu pecetluitŭ Domnescŭ să i-să deae pentru acea sumă de céră banĭ ad. pe ocă po. banĭ 90, care facŭ tal. 150 și cu aceștĭ banĭ vorŭ cumpĕra părințiĭ de acolo céră pentru tréba sfinteĭ mŏnăstirĭ; dreptŭ aceea și Domnia mea bine am voitŭ de am înoitŭ acéstă milă, și să aibă a veni în toțĭ aniĭ trimisulŭ dela acéstă mŏnăstire aicĭ la Domnia mea și cu pecetluitulŭ Domnieĭ mele să i-se deae aceștĭ banĭ tal. 150 și cu aceștĭ banĭ să cumpere părințiĭ de acolo ceară pentru tréba sfinteĭ mŏnăstirĭ și pentru cinstea și luminarea sfintelorŭ móște și pentru pomenirea Domnieĭ mele și a părințilorŭ Domnieĭ mele. Pentru care rugămŭ și pe alțiĭ întru Hristosŭ frațĭ Domnĭ, care pre vremĭ se vorŭ învrednici a fi Domniĭ și Stăpânitoriĭ Țĕreĭ aceștia, să înoiască și să întăréscă mila acésta și cu hrisóvele Domniilorŭ séle, ca să aibă pre sfințiĭ Erarchĭ și pre Cuviósa nóstră maĭcă Paraschiva de ajutorŭ și de pază Domniilorŭ séle și să fie și lorŭ și nouĕ veșnică pomenire; și am întăritŭ hrisovulŭ acésta cu însășĭ credința Domnieĭ mele Iω Alexandru Ioanŭ Ipsilantŭ Voivodŭ, și cu credința prea iubițilorŭ Domnieĭ mele fiĭ Constantinŭ Vodă și Dumitrașco Vodă, și cu totŭ statulŭ cinstițilorŭ și credincioșilorŭ boerilorŭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele, Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Nicolae Dudescu Vel Vorn. de Țéra-de-sus, Radu Văcărescu Vel Vor. de Țéra-de-jos, Pană Filipescu Vel Log. de Țéra-de-sus, Ștefanŭ Preșcovénŭ Vel. Log. Țéra-de-jos, Ștefanŭ Mișoglu Vel Spăt., Ienache Văcărescu Vel Vist., Scarlatŭ Caragea Vel Post., Dumitrache Racoviță Vel Clucerŭ, Ienache Vel Pahar., Constantinŭ Văcărescu Vel Stol., Manolache Crețulescu Vel Comisŭ, Dumitru Vel Slugerŭ, Nicolae Vel Pit. și Ispravniciĭ Pană Filipescu Vel. Log. și Iordache Mavrocordatŭ Vel Log. și s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ alŭ Domnieĭ mele, aicĭ în orașulŭ Bucurescĭ, la lét dela zidirea lumiĭ 7283; iar de la nascerea Domnuluĭ și mântuitoriulŭĭ nostru Isusŭ Hristosŭ, 1775, la luna luĭ Septembre 8, de Dumitrache Log. za taina. (Cond. 3, fila 111—112.)

Cartea mŏnăstireĭ Bucovĕțulŭ ot sud Doljiŭ, ce are să iae vinăriciŭ din poporulŭ Raduvanŭ i Pleșoiu, Lucavĕțu și Stejariŭ părpărŭ după obiceiŭ.

Davad. Gvmd. Dămŭ Domnia mea volnicie omuluĭ, pre care-lŭ va orêndui cuviosulŭ Egumenŭ de la acéstă sfîntă mŏnăstire, ca împreună cu vinăriceriĭ Domnescĭ să ămble să scrie vinăriciulŭ din maĭ susŭ numitele popóre, făcêndŭ douĕ catastişe asemenea unulŭ ca şi altulŭ iscălite, fiindŭ amêndouĕ şi de vinăriceriĭ Domnescĭ şi vinăriceriĭ mŏnăstirescĭ, şi aşĭa strîngêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ dela ceĭ ce plătescŭ, câte banĭ patru de vadră şi poclonulŭ de nume, din care să aibă a lua vinăriceriĭ Domnescĭ câte doĭ banĭ de vadră şi poclonulŭ de nume, şi vinăriceriĭ Domnescĭ ceia lalţĭ câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de întărire, iar Domnieĭ mele de veşnică pomenire, şi poruncimŭ Domnia mea întocmaĭ după cum se cuprinde maĭ sus să urmeze, *i saam recel gvmd.* 1775, Septembre 15. (Cond. 3, fila 115.)

Hrisovulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ din oraşulŭ Focşanĭ, să iea pe anŭ bolovanĭ sare 200, i alŭ ḑecelea banŭ din părcălăbia de Focşanĭ.

Sfinteĭ şi Dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ din oraşulŭ Domnieĭ-mele Focşanĭ care este făcută şi înălţată din temelie de rĕposatulŭ Iω Grigorie Vodă, unde se prăznuesce hramulŭ sfîntuluĭ slăvituluĭ pururea înainte mergătoriŭ şi Botezătoriuluĭ Ioanŭ şi Părinteluĭ Egumenŭ şi tuturorŭ părinţilorŭ călugărĭ câţĭ vorŭ fi locuitorĭ la acéstă sfîntă mŏnăstire, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ milă de la Domnia mea din tótă vama şi Părcălăbia tĕrguluĭ Focşanilorŭ alŭ 10-lea banŭ, care este dată şi miluită încă şi de rĕposatulŭ Grigorie Vodă ctitorŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ, şi să aibă a pune călugăriĭ omulŭ lorŭ Ispravnicŭ, ca să fie deîmpreună cu vameşiĭ şi ce s'arŭ strînge, multŭ sĕŭ puţinŭ, să aibă a lua vameşiĭ 9 banĭ, şi Ispravniculŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ unŭ banŭ, pentru că rĕposatulŭ Grigorie Vodă cândŭ aŭ fostŭ în Domnia Domnieĭ-séle încă d'întâiŭ aŭ ziditŭ şi aŭ înălţatŭ acéstă sfîntă mŏnăstire ot Focşanĭ şi o aŭ întemeiatŭ şi cu altele ce sunt împrejurŭ şi cu a eĭ stare şi a Părinţilorŭ chivernisélă o aŭ întărit'o şi o aŭ adausŭ cu moşiĭ, cu viĭ, cu ţiganĭ şi cu alte ce trebuescŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ, precum şi alţĭ pravoslavnicĭ şi milostivĭ Domnĭ maĭ dinainte vreme aŭ fostŭ miluitŭ ale lorŭ sfinte şi dumneḑeescĭ mŏnăstirĭ de aice din ţéră şi de prin alte părţĭ cu ale lorŭ cinstite hrisóve cu obişnuitele milĭ, că acestea stătătóre şi vecĭnice din venitulŭ ţĕreĭ carĭ se ţinŭ de sunt de ajutoriŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ şi de hrana părinţilorŭ ce sunt pînă în ḑiua de astăḑĭ. Aşişderea şi rĕposatulŭ Grigorie Vodă, lângă altele ce aŭ datŭ şi aŭ adaosŭ la acéstă sfîntă mŏnăstire, aŭ fostŭ miluitŭ şi cu acéstă milă ca să aibă a lua sfînta mŏnăstire din vama Focşanilorŭ, din ḑece banĭ unŭ banŭ, cum s'a scrisŭ maĭ sus, şi că în urma rĕposatuluĭ Vodă Grigorie, întărit-a mila acésta şi rĕposatulŭ Duca Vodă, cât şi rĕposatulŭ Şerbanŭ Vodă şi rĕposatulŭ Constandinŭ Vodă Brâncoveanulŭ şi rĕposatulŭ Ştefanŭ Vodă, şi rĕposatulŭ Nicolae Vodă, pre tocméla şi aşeḑămîntulŭ ce scrie maĭ sus; şi iarăşĭ să fie milă sfinteĭ mŏnăstirĭ dela Domnia-mea dela Ocna ce se chiamă

Teléga, merticŭ de sare pe anŭ, bolovanĭ 200, să aibă a lua părinţiĭ călugărĭ acéstă sare la vremea când iaŭ şi alte mŏnăstirĭ, şi să o încarce dela gura Ocniĭ, să o ducă să o vîndă măcarŭ la verĭ-ce vadŭ arŭ vrea, fără vamă şi fără ghiumbrucŭ şi de către vameşĭ aceia să aibă pace; şi iar să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ douĕ cârciume în oraşulŭ Domnieĭ-mele Focşanĭ, ca să vîndă vinulŭ mŏnăstiriĭ, şi aceste douĕ cârciume să fie în pace şi iertate de fumăritŭ, de căminăritŭ şi de alte orênduelĭ; de tóte câte arŭ maĭ eşi pe têrgŭ, de niciĭ unele nimicŭ valŭ, séŭ bântuială să nu aibă, ca să pótă fi de vîndare vinulŭ mŏnăstiriĭ, pentru că aceste mile sunt date şi miluite la acéstă sfîntă mŏnăstire âncă şi dela alţĭ rĕposaţĭ Domnĭ, precum am vĕdutŭ Domnia-mea hrisóvele Domniilorŭ-sale, încă şi hrisovulŭ Domnieĭ-sale rĕposatuluĭ Mihaiŭ Racoviţă Vodă, făcutŭ şi întăritŭ unulŭ după altulŭ pre aceste mile ale acesteĭ sfinte mŏnăstirĭ dela Focşanĭ, cum scrie maĭ sus. Dreptŭ aceea şi Domnia-mea âncă am înoitŭ şi am întăritŭ mila şi cu acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ-mele, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ aceste milĭ şi veniturĭ de ajutoriŭ şi întărire, părinţilorŭ călugărĭ de hrană şi îmbrăcăminte, iar Domnieĭ-mele şi părinţilorŭ Domnieĭ-mele veşnică pomenire. Aşişderea şi în urma Domnieĭ-mele pe care va alege Domnulŭ Dumnedeŭ a fi Domnŭ şi stăpânitorŭ acestuĭ cinstitŭ scaunŭ alŭ Ţĕreĭ-Românescĭ, încă îlŭ rugămŭ şi-lŭ poftimŭ, pentru numele Domnuluĭ şi Mântuitoruluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ, ce este în Troiţă slăvitŭ, ca să înoiască şi să întăréscă mila acésta şi veniturile ce sunt maĭ susŭ dise, ca să fie pentru folosulŭ şi iertarea pĕcatelorŭ luĭ şi ca Domnulŭ Dumnedeŭ pe acelŭ blagocestivŭ Domnŭ să-lŭ cinstéscă şi să-lŭ miluiască întru a sa stăpânire cu lină pace şi îndelungată viaţă şi în véculŭ ce va să fie, la repausulŭ veşnicŭ sufletulŭ luĭ să fie; şi amŭ întăritŭ Domnia-mea hrisovulŭ acesta cu însĕşĭ credinţa Domnieĭ-mele Iω Alexandru Ioanŭ Ipsilantŭ Voivodŭ şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ-mele fiĭ Constandinŭ Vodă şi Dumitraşcu Vodă şi cu sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ-mele, Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Nicolae Dudescu Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vorn. de Ţéra-de-jos, Pană Filipescu Vel Logof. de Ţéra-de-sus, Panŭ Stefanŭ Prăscovénu Vel Logof. de Ţéra-de-jos, Panŭ Stefanŭ Mişoglu Vel Spăt., Panŭ Ienache Văcărescu Vel Vist., Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Pit., Panŭ Dumitraşcu Racoviţă Vel Clucerŭ, Ienacachie Vel Pahar., Constantinŭ Văcărescu Vel Stol., Dumitrache Vel Slug., Nicolachie Vel Pit., şi Ispravniciĭ Panŭ Ştefanŭ Prăscovénu Vel. Logof. de Ţéra-de-jos, i Constantinŭ Ştirbeiŭ Vel Logof. şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta întru întâiulŭ anŭ din Domnia Domniĭ-mele aicĭ în Ţéra-Românéscă în oraşulŭ Bucurescĭ, la aniĭ dela zidirea lumiĭ 7283, iar dela nascerea Domnuluĭ Dumnedeŭ şi mântuitoruluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ 1775, de Constantinŭ Dascălulŭ slovenescŭ ot sfeti Gheorghe vechiŭ. (Cond. 3, fila 123—124.)

Hrisovulŭ mŏnăstireĭ Snagovulŭ pentru mila de vinăriciŭ.

Sfinteĭ şi Dumnedeesceĭ mŏnăstirĭ Snagovulŭ ot sud Ilfovŭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Vovedenia pré sfinteĭ şi de Dumnedeŭ născĕtóre şi pururea fecióră Maria şi cuviosuluĭ chirŭ Partenie egumenulŭ acesteĭ sfinte mŏnăstirĭ, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirí milă dela Domnia mea, să aibă a lua vinăriciulŭ din délulŭ Cernătescilorŭ de peste totŭ hotarulŭ, care este pe apa Slăniculuĭ ot sud Buzĕŭ, însă până în mijloculŭ Săbăuneĭ şi hotarulŭ Plăşcoilorŭ şi până în hotarulŭ Basăenilorŭ şi despre câmpŭ până în hotarulŭ Sorescilorŭ şi alŭ Prezanilorŭ dela toţĭ dajniciĭ se sunt de plătescŭ vinăriciŭ câte doĭ banĭ de vadră, însă egumenulŭ, séŭ orĕnduitulŭ mŏnăstireĭ, la vremea vinăriciuluĭ, să aibă a ămbla şi a scrie vinăriciulŭ totŭ de odată cu vinăriceriĭ Domnescĭ, făcĕndŭ douĕ catastişe asemenea, iscălite şi de vinăriceriĭ Domnescĭ şi de omulŭ mŏnăstireĭ, şi aşïa împreună strîngêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ, dela ceĭ ce plătescŭ, să aibă a lua mŏnăstirea partea sa, aceia câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ, după cum a luatŭ şi până acum, fiindŭ-că acéstă milă aŭ avut'o sfînta mŏnăstire atâtŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ şi rĕposaţĭ maĭ dinainte, cât şi dela Măria Sa rĕposatulŭ Constantinŭ Cehanŭ Vvd., precum şi hrisovulŭ Domnieĭ sóle adeveréză, dreptŭ acea învrednicindu-ne Domnulŭ Dumnedeŭ şi pre noĭ cu Domnia pravoslavniceĭ Ţĕreĭ aceştia, bine am voitŭ, printr'acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, de am înoitŭ şi am întăritŭ mila acésta, şi pentru ca să se păzéscă mila acésta nestrămutatŭ am întăritŭ hrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele Iѡ Alexandru Ipsilante Vvd. cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ, Dumitraşco Vodă, Constantinŭ Vodă, şi mărturiĭ punĕndŭ pe toţĭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boerĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Nicolae Dudescu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Radu Văcărescu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Pană FilipescuVel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Ştefanŭ Prescovénu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Ştefanŭ Mişoglu Vel Spătarŭ, Ienache Văcărescu Vel Vistierŭ, Scarlatŭ Caragea Vel Postelnicŭ, Dumitraşco Racoviţă Vel Clucerŭ, Ienache Vel Paharnicŭ, Constantinŭ Văcărescu Vel Stolnicŭ, Manolache Creţulescu Vel Comisŭ, Dimitrie Vel Slugerŭ, Nicolae Vel Pitarŭ, Ispravnicŭ Ştefanŭ Părşcovénu Vel Logofĕtŭ, i Constantinŭ Ştirbeiŭ Vel Logofĕtŭ. Şi s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ alŭ Domnieĭ mele aicĭ în oraşulŭ Domnieĭ mele Bucurescĭ de Alexandru Lămotescu Log. za taină la anulŭ dela nascerea luĭ Hristosŭ, 1775, în luna luĭ Septemvre. (Cond. 3, fila 126—127.)

Hrisovulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ sfîntuluĭ Spiridonŭ-Vechiŭ din Bucurescĭ.

In multe chipurĭ și în multe feliurĭ de căĭ ne-aŭ arĕtatŭ Marele și prea Inţeleptulŭ Dumneḑeŭ, către viaţa cea de sus prin carele lesne călĕtorindŭ lucrătoriĭ faptelorŭ bune, potŭ să se facă moștenitoriĭ Impĕrăţieĭ cerurilorŭ, care pe toţĭ îĭ îndémnă și le făgăduesce mântuinţă celorŭ ce vorŭ vrea să moștenéscă pe dînsa, și multă și mare cinste aŭ aflatŭ tóte faptele bune lângă cerésculŭ D-ḑeŭ, împrietenindu-ĭ cu dînșiĭ și făgăduindu-le rĕsplătire vecĭnică, pentru căcĭ tóte faptele bune, care cu cuviinţă se facŭ și se sĕvêrșescŭ de către blagocestiviĭ Domnĭ și se potŭ arĕta și prin alte mijlóce de fapte bune, dar osebitŭ de tóte maĭ 'naltŭ și maĭ pre susŭ este milostenia, că multe-ĭ sunt darurile, prea puternică-ĭ este puterea și marĭ îĭ sunt sĕvêrșirile, carĭ însășĭ ea se face povĕţuire celorŭ ce o lucréză și duce la cerurĭ înaintea luĭ D-ḑeŭ ajutorulŭ și folosulŭ ce se face către sfintele și Dumneḑeescile mŏnăstirĭ, unde de-apururea se slăvesce numele mareluĭ și a-totŭ puterniculuĭ D-ḑeŭ. Decĭ și eŭ robulŭ mareluĭ și cerescului D-ḑeŭ și stăpânŭ, Iѡ Alexandru Ipsilantŭ Voivodŭ învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ de amŭ venitŭ în scaunulŭ acesteĭ pravoslavniceĭ Ţĕrĭ Românescĭ, aflându-se la sfînta mŏnăstire a sfîntuluĭ Spiridonŭ de aci, din orașulŭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, Sfinţia sa Părintele Amidisŭ Chirŭ Paisie, ce este așeḑatŭ Iconomŭ la acéstă mŏnăstire de prea Sfinţia sa Părintele Patriarhŭ Antiochieĭ Chirŭ.... unde este închinată metohŭ acéstă mŏnăstire a sfîntuluĭ Spiridonŭ, are milă cu hrisóve Domnescĭ de iea vinăriciŭ din judeţulŭ Săcuenilorŭ, însă din Délulŭ Valea Dobrotiĭ, i Voidedulŭ, i Mărtinesciĭ, i Popesciĭ, i Chiliile, i Ciubulŭ și Nucetulŭ, de care amŭ vĕḑutŭ Domnia mea și hrisóvele celorŭ maĭ d'inainte trecuţĭ fraţĭ Domnĭ; dreptŭ acea și Domnia mea m'amŭ milostivitŭ și cu acestŭ cinstitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele amŭ înoitŭ și amŭ întăritŭ mila acésta, ca să aibă a lua sfînta mŏnăstire în toţĭ aniĭ vinăriciulŭ din popórele ce maĭ sus se numescŭ, de la toţĭ ceĭ ce plătescŭ vinăriciŭ, câte doĭ banĭ de vadră și părpărulŭ după obiceiŭ, iară ceĭ-lalţĭ câte doĭ banĭ de vadră și poclonulŭ de nume, să iae vinăriceriĭ domnescĭ pe séma mŏnăstiriĭ, însă la vremea vinăriciuluĭ să ămble ómeniĭ mŏnăstireĭ împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ, și scriindŭ totŭ vinăriciulŭ dintre aceste popóre, să facă douĕ catastișe asemenea unulŭ ca și altulŭ, iscălite fiindŭ amêndouĕ și de vinăriceriĭ domnescĭ și de ceĭ mŏnăstirescĭ, și așĭa împreună strîngêndŭ baniĭ vinăriciuluĭ, să aibă a lua vinăriceriĭ domnescĭ pe séma cămariĭ câte doĭ banĭ de vadră și poclonulŭ de nume, iară ceĭ-lalţĭ banĭ câte doĭ, să-ĭ iae vinăriceriĭ mŏnăstirescĭ împreună și cu părparulŭ, după obiceiŭ, precum iaŭ și alte mŏnăstirĭ; așișderea să maĭ aibă acéstă sfîntă mŏnăstire milă dela Domnia-mea, ca să ţie lude 6 ómenĭ străinĭ, pe care găsindu-ĭ acum şi aşeḑându-ĭ, să aducă adeverinţă dela Ispravniciĭ judeţuluĭ de numele şi chipulŭ lorŭ, ca să li-se dea pecetluiturĭ gospod. spre a fi în pace şi nesupĕraţĭ de tóte dăjdiile, să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de întărire şi de chivernisélă, iar Domnieĭ-mele şi părinţilorŭ Domnieĭ-mele vecĭnică pomenire. Rugămŭ dar şi pre alţĭ fraţĭ aĭ noştri întru Hristosŭ credincioşĭ Domnĭ, pe care după vremĭ îĭ va dărui Dumneḑeŭ cu Domnia ţĕreĭ aceştia, să întărescă şi să înoiască mila acésta pentru a lorŭ vecĭnică pomenire, şi pentru ca şi ale Domniilorŭ-séle milĭ să fie cinstite şi în sémă ţinute; şi amŭ întăritŭ hrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ-mele, Iω Alexandru Ipsilante Voivodŭ şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ-mele fiĭ, Constantinŭ Vodă, şi Dumitraşcu Vodă, şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ credincioşilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ-mele: Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Nicolae Dudescu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Radu Văcărescu Vel Vorn. de Ţéra-de-jos, Pană Filipescu Vel Logof. de Ţéra-de-sus, Ştefanŭ Prescovénu Vel Logof. de Ţéra-de-jos, Ştefanŭ Mişoglu Vel Spătarŭ, Ienache Văcărescu Vel Vist., Scarlatŭ Caragea Vel Post., Dumitrache Racoviţă Vel Clucerŭ, Ienache Vel Pahar., Constantinŭ Văcărescu Vel Stoln., Manolache Creţulescu Vel Comisŭ, Dumitrache Vel Slug., Nicolache Vel Pit. şi Ispravniciĭ Pană Filipescu Vel Logof. i Gheorgache Mavrocordatŭ 2-lea Log. şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ dintru întâia Domnie a Domnieĭ-mele aicĭ în scaunulŭ oraşuluĭ Domnieĭ-mele Bucurescĭ la lét. dela nascerea Domnuluĭ şi Mântuitoruluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ 1775, la luna luĭ Septembrie 13, de Dumitrache Logof. za taină. (Cond. 3, fila 127—128.)

Hrisovulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Radu Vodă din Bucurescĭ.

Sfinteĭ şi Dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ Radu Vodă, de aicĭ, din oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ prea sfinteĭ şi nedespărţiteĭ troiţă şi cuviosuluĭ archimandritŭ egumenŭ alŭ acesteĭ mŏnăstirĭ chirŭ —, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ milă dela Domnia mea, să aibă a lua vinăriciulŭ din délulŭ Vălenilorŭ sud Muscelŭ şi din ḑece vedre o vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ, pentru că acestŭ vinăriciŭ este datŭ şi miluitŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ încă maĭ dinainte vreme de rĕposaţiĭ ctitorĭ, şi maĭ în urmă aŭ întăritŭ acéstă milă şi ceĭ-lalţĭ rĕposaţĭ Domnĭ ce aŭ stătutŭ oblăduitorĭ acesteĭ creştinesceĭ ţĕrĭ Românescĭ totŭ prin hrisóvele Domniilorŭ séle, precum ne adeverimŭ Domnia mea din hrisóvele rĕposatuluĭ Domnieĭ séle Constantinŭ Cehanŭ Racoviţă Vvd. ot lét. 1763, întru acea dară învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ cu Domnia acesteĭ ţĕrĭ pravoslavnice Românescĭ şi Domnia mea încă m'am milostivitŭ de iar am datŭ şi am înoitŭ mila acésta, ca să aibă sfinta mŏnăstire a lua vinăriciŭ din délurile ce scrie maĭ sus, însă egumenulŭ, séŭ alțĭ ómenĭ aĭ mŏnăstireĭ, carĭ vorŭ fi trimișĭ să strîngă acestŭ vinăriciŭ, să aibă a ămbla împreună cu vinăriceriĭ Domnescĭ, ca să scrie vinăriciŭ totŭ de odată, și să facă douĕ catastișe unulŭ ca și altulŭ, iscălite fiindŭ amêndouĕ și de vinăriceriĭ Domnescĭ și de vinăriceriĭ mŏnăstirescĭ, și așĭa împreună strîngêndŭ vinăriciulŭ ce plătescŭ dajniiĭ de vadra de vinŭ pe banĭ patru și poclonulŭ de nume, din carĭ banĭ să aibă a lua sfînta mŏnăstire de vadră câte doĭ banĭ după cum a avutŭ obiceiŭ de a lua și maĭ nainte, și vinăriceriĭ Domnescĭ să aibă a lua iar câte doĭ banĭ de vadră și poclonulŭ de nume, după cum le va cuprinde în cartea domnéscă ce li se va da la mână de slujba vinăriciuluĭ; și iar să aibă sfînta mŏnăstire dela ceĭ ce vorŭ fi avêndŭ viĭ pe moșia mŏnăstireĭ otaștina pămîntuluĭ, după obiceiŭ, din douĕ-ḑecĭ de vedre o vadră, însă pentru otaștina vinŭ să iae iar nu banĭ; așișderea să aibă sfînta mŏnăstire întru stăpânire tóte păraginile de viĭ din délulŭ Vălenilorŭ sud Muscelŭ, ce sunt pe moșia mŏnăstireĭ, fiindŭ volnicŭ egumenulŭ acesteĭ mŏnăstirĭ a le da la alțiĭ, orĭ carele va vrea să le lucreze, și să dea scrisóre cuvioșieĭ séle, fiesce-carele, cu care scrisóre viindŭ aicĭ la Domnia mea, să i-se facă și cartea Domnieĭ mele de vorŭ stăpâni nestrămutatŭ, și încă vorŭ fi nesupĕrațĭ de pogonăritŭ treĭ anĭ, până vorŭ lua o ródă dintr'ale vieĭ; încă să maĭ fie volnicŭ cuviosulŭ egumenŭ a orêndui gărdurarĭ precum sunt și într'alte délurĭ, și orĭ ale cuĭ vite va prinde prin viĭ făcêndŭ stricăciune să le globéscă după obiceiŭ, precum și alțĭ gărdurarĭ, după cum dintr'acésta am vĕḑutŭ Domnia mea și cartea Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Constantinŭ Nicolae Voivodŭ cu lét. 7249. Dreptŭ aceea am datŭ Domnia mea acestŭ cinstitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele maĭ sus numiteĭ mŏnăstirĭ, ca să aibă a lua mila ce se cuprinde maĭ sus, în toțĭ aniĭ, nestrămutatŭ, spre a fi sfinteĭ mŏnăstirĭ de întărire și de chivernisélă, iar Domnieĭ mele și părinților Domnieĭ mele vecĭnică pomenire; și pentru ca să se păzéscă tóte câte se cuprindŭ maĭ sus pururea nesmintitŭ, am întăritŭ hrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ mele Iω Alexandru Ipsilante Voevodŭ și cu credința prea iubițilorŭ Beizadelelorŭ Domnieĭ mele Constantinŭ Vvd., Dumitrașco Vvd., și cu totŭ sfatulŭ cinstițilorŭ și credincioșilorŭ boerĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Nicolae Dudesculŭ Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus, Radu Văcărescu Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus, Ștefanŭ Prișcovénu Vel Logofĕtŭ de Țéra de jos. Ștefanŭ Mișoglu Vel Spătarŭ, Ienache Văcărescu Vel Vistierŭ, Scarlatŭ Caragea Vel Postelnicŭ, Dumitrache Racoviță Vel Clucerŭ, Ienache Vel Paharnicŭ, Constantinŭ Văcărescu Vel Stolnicŭ, Manolache Crețulescu Vel Comisŭ, Dumitrache Vel Slugerŭ, Nicolache Vel Pitarŭ și Ispravniciĭ Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ, Gheorgache Mavrocordatŭ Vtori Log. 1775, Septembre 22, de Dumitrache Logof. za taină. (Cond. 3, fila 129.)

Cartea mŏnăstireĭ Plătărescĭ, pentru milĭ.

Davat gvmd. Sfinteĭ şi Dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ Plătărescĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfîntuluĭ mareluĭ mucenicŭ Mercurie şi Părinteluĭ egumenŭ chirŭ Mitrofanŭ, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ milă dela Domnia mea să aibă a lua vinăriciŭ din nouĕ-ḑecĭ pogóne vie din délulŭ Brănescilorŭ sud Saac, câte doĭ banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ şi dela toţĭ ceĭ ce aŭ viĭ pe moşia mŏnăstireĭ să aibă a lua otaştină după obiceiŭ, adeca din douĕ-ḑecĭ vedre o vadră, însă vinŭ iar nu banĭ, aşişderea să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ milă dela Domnia mea, să aibă a scuti lude patru, ómenĭ străinĭ, pentru carĭ aducêndŭ adeverinţă dela Ispravniciĭ judeţuluĭ, să li se dea şi pecetluiturile Domnieĭ mele pe numele şi chipulŭ lorŭ, ca să fie în pace şi iertaţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelele verĭ-câte arŭ eşi dela visteria Domnieĭ mele pe anŭ în ţéră de nicĭ unele valŭ, séŭ bântuială să nu aibă, ca să pótă fi pentru posluşania sfinteĭ mŏnăstirĭ, pentru că acéstă milă aŭ avut'o sfînta mŏnăstire şi dela alţĭ fraţĭ rĕposaţĭ Domnĭ, precum ne adeverimŭ Domnia mea din cartea Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Ioanŭ Vodă cu lét. 7226, i din hrisovulŭ Domnieĭ séle Ioanŭ Mateiŭ Basarabŭ Vvd. cu lét. 7159, i cartea Domnieĭ séle Antonie Vodă cu lét. 7180, i hrisovulŭ Domnieĭ séle Grigorie Ghica Vodă cu lét. 7180, i a Domnieĭ séle Ioanŭ Duca Vodă cu lét. 7159, i a Domnieĭ séle Ioanŭ Mateiŭ Basarabŭ Vodă cu lét. 7156. Alŭ Domnieĭ séle Gregorie Ghica Vodă cu lét. 7258. Dreptŭ aceea Domnia mea bine am voitŭ de am înoitŭ şi am întăritŭ mila ce maĭ sus arétă, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de ajutoriŭ şi de întărire, părinţilorŭ călugărĭ de hrană şi chivernisire, iar Domnieĭ mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire, *ii saam rech. gvmd.* (Cond. 3, fila 130.)

Hrisovulŭ mŏnăstireĭ Mihaiŭ-Vodă pentru 150 bolovanĭ sare, i vama din Balta Ciocănescilorŭ, 12 lude scutiţĭ şi de oieritŭ oĭ 500.

Sfinteĭ şi Dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ de aicĭ de *laturea* oraşuluĭ Domnieĭ mele, din Bucurescĭ, care este zidită şi înălţată din temelia eĭ de rĕposatulŭ Domnŭ Mihaiŭ-Vodă, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfîntuluĭ mareluĭ ierarhŭ şi de minunĭ făcĕtoriulŭ Nicolae Archiepiscopŭ de Mira-Lichieĭ şi părinteluĭ egumenŭ Chirŭ Timofteiŭ egumenulŭ dela acéstă sfîntă mŏnăstire şi tuturorŭ părinţilorŭ călugărĭ câţĭ se află locuitorĭ la acestŭ sfîntŭ lăcaşŭ, că avêndŭ maĭ sus numita mŏnăstire milă şi dela alţĭ fraţĭ Domnĭ, cu hrisóvele Domniilorŭ séle, carĭ s'aŭ vĕḑutŭ şi de către Domnia mea, de lua dela ocne bolovanĭ sare 150. Aşişderea lua şi vama din Balta Ciocănescilorŭ, sud Ilfovŭ, cât ține moșia ..... din hotarŭ până în hotarŭ, din peșce, din racĭ, după vechiulŭ obiceiŭ, precum și lude 12 străinĭ posluşnicĭ Dărvarĭ, scutițĭ de tóte dăjdiile, care milă o amŭ întăritŭ și Domnia mea, ca să o aibă sfînta mŏnăstire nestrĕmutată; așișderea la vremea oieritului să aibă a scuti oĭ 500. Dreptŭ aceea și Domnia mea vĕḑêndŭ acéstă sfîntă mŏnăstire *arsă și sfărmată*, am maĭ adausŭ și Domnia mea deosebită milă încă lude cincĭ, care și aceștia să fie străinĭ și scuțițĭ de tóte angariile și pentru ca să se ție nestrĕmutată acéstă milă, ce am făcutŭ Domnia mea sfinteĭ mŏnăstirĭ, am întăritŭ acestŭ cinstitŭ și închipuitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, cu însășĭ credința Domnieĭ mele Iω Alexandru Ioanŭ Ipsilantŭ Vvd. pentru ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de întărire și părinților călugărĭ de hrană și chiverniselă, iar Domnieĭ mele și părinților Domnieĭ mele vecĭnică pomenire; așișderea dar și în urma Domnieĭ mele pre care va alege Domnulŭ Dumneḑeŭ a fi Domnŭ și stăpânitorŭ acestuĭ cinstitŭ scaunŭ alŭ Țĕreĭ-Românescĭ, ilŭ rugămŭ cu numele Domnuluĭ Dumneḑeŭ și mântuitoruluĭ Isusŭ Hristosŭ, să aibă a înoi și a întări aceste mile, precum scrie maĭ sus, ca și a Domniilorŭ séle milĭ și daniĭ în urmă încă să fie cinstite și în sémă ținute ; iată și mărturiĭ am pusŭ Domnia mea pe toțĭ cinstițiĭ și credincioșiĭ boerĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele, Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudescu Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus, Radu Văcărescu Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus, Stefanŭ Pârscovénu Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos, Stefanŭ Mișoglu Vel Spătarŭ, Ianache Văcărescu Vel Vistierŭ, Scarlatŭ Caragea Vel Post., Dumitrașco Racoviță Vel Clucerŭ, Constantinŭ Geanoglu Vel Pahar., Nicolae Bârsescu Vel Stolnicŭ, Manolache Crețulescu Vel Comisŭ, Barbulŭ Știrbeiŭ Vel Slugerŭ, Nicolae Vel Pit. și Ispravnicŭ Stefanŭ Preșcovénu Vel Log. și s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ alŭ Domnieĭ mele din Țéra-Românéscă, de Constantinŭ dascălulŭ slovenescŭ dela șcóla Domnéscă ot sfîntulŭ Gheorghe-Vechiŭ, la aniĭ de la Hristosŭ 1775, în luna Martie 6. (Cond. 3, fila 148—149.)

Cartea Bisericeĭ Verguluĭ, de aicĭ.

Fiindŭ-că sfînta biserică a Verguluĭ de aicĭ din Bucurescĭ ce se numesce a Dómneĭ Ancuțiĭ, aŭ avutŭ milă dela frațiĭ Domnĭ de maĭ nainte de lua pe totŭ anulŭ dela Ocne milă bolovanĭ de sare o sută, asișderea aŭ avutŭ și lude patru scutelnicĭ, ómenĭ fără pricină de dăjdiĭ, care milă i s'a păzitŭ până acum, dreptŭ aceea și Domnia-mea milostivindu-ne iĭ înoimŭ acéstă milă, ca să iea pe totŭ anulŭ una sută bolovanĭ sare, cât și aceĭ patru ómenĭ să-șĭ aibă spre ajutorŭ și chiverniselă sfinteĭ bisericĭ. 1777, Maiŭ 28. (Cond. 3, fila 224.)

Hrisovulŭ mŏnăstireĭ Archimandritulŭ din Bucurescĭ.

Câţĭ cu duhulŭ luĭ Dumneḑeŭ se pórtă, aceştia sunt fiiĭ luĭ Dumneḑeŭ, ḑice Dumneḑeesculŭ Apostolŭ, căruia în urmă alergândŭ, carĭ sunt iubitorĭ de dreptate şi cu bună nevoinţă nevoindu-se, cele cereşcĭ câştigară, iar cele pămîntescĭ pămîntuluĭ lăsară, şi către cele cereşcĭ cu fapte bune se siliră, pururea audŭ acelŭ glasŭ de bucurie: «veniţĭ blagosloviţiĭ părinteluĭ meŭ de moşteniţĭ împĕrăţia ceruluĭ, care este gătită vouĕ dela începutulŭ lumiĭ, că v'aţĭ ostenitŭ uniĭ cu milosteniĭ şi cu îndurărĭ, alţiĭ cu rugăciunĭ şi bdeniĭ, şi cu posturĭ, şi cu părăsire de rĕutăţĭ,» şi alţiĭ multe muncĭ aŭ răbdatŭ, ca să împĕrăţéscă cu Hristosŭ, şi eŭ robulŭ stăpânuluĭ meŭ Isusŭ Hristosŭ, credinciosulŭ şi blagocestivulŭ şi de Dumneḑeŭ iubitoriŭ Iω Alexandru Ipsilante Voivodŭ şi Domnulŭ cu mila luĭ Dumneḑeŭ, stăpânindŭ tótă Ţéra-Românéscă, bine am voitŭ dela Domnulŭ cu bună-voire şi cu curată şi luminata inimă a Domnieĭ-mele, ca să proslăvescŭ pe Dumneḑeŭ celŭ ce m'a proslăvitŭ, şi cu mărire m'a înălţatŭ la acestŭ cinstitŭ scaunŭ alŭ Ţĕreĭ-Românescĭ; decĭ aducêndu-ne şi noĭ aminte, că mulţĭ pămînteniĭ aŭ câştigatŭ celea bune cerescĭ, precum Dumneḑeiasca scriptură mărturisesce ḑicêndŭ: «*faceţĭ negustorie până este târgŭ,*» dreptŭ acea am râvnitŭ celorŭ maĭ dinainte de noĭ, şi vĕḑêndŭ acéstă sfîntă şi Dumneḑeiască mŏnăstire de aicĭ din oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ-mele din Bucurescĭ, ce se chiămă Archimandritu, că este zidită şi înălţată din temelie de rĕposatulŭ Mateiŭ Vodă, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfinţilorŭ şi slăviţilorŭ şi întru totŭ lăudaţilorŭ Apostolĭ Petru şi Pavelŭ, care mŏnăstire fiindŭ fără de alte veniturĭ, şi Domnia-mea m'am milostivitŭ, şi printr'acestŭ cinstitŭ şi bine închipuitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ-mele, am datŭ şi am miluitŭ sfînta mŏnăstire, ca să aibă a lua sfînta mŏnăstire şi cuviosulŭ Egumenŭ chirŭ Grigorie Ieromonahŭ aceste milĭ ce maĭ josŭ se arétă, însă vinăriciŭ din délulŭ Scheilorŭ sud. Saac; la vremea vinăriciuluĭ să ămble omulŭ mŏnăstireĭ deîmpreună cu vinăriceriĭ Domnescĭ, să scrie totŭ vinăriciulŭ popórelorŭ într'acestŭ délŭ, şi să iae dela toţĭ ceĭ ce plătescŭ vinăriciŭ câte doĭ banĭ de vadră partea mŏnăstireĭ şi părpărulŭ i gărdurăritulŭ după obiceiŭ, iară ceĭ-lalţĭ câte doĭ banĭ de vadră şi poclonulŭ de nume să-ĭ iae vinăriceriĭ Domnescĭ. Aşişderea să aibă a lua tótă vama dela zborulŭ ce se face acum la sfinţiĭ Apostolĭ la Istăŭ: (care zborŭ maĭ nainte se făcea la Tohanŭ, iar în ḑilele Mărieĭ Séle rĕposatuluĭ Constantinŭ Mihaiŭ Cehanŭ Racoviţă Vvd. s'aŭ rădicatŭ de acolo şi s'aŭ pusŭ la Istăŭ) să fie volnicŭ egumenulŭ între aceste treĭ ḑile ce se face sborulŭ, să iae tótă vama după cum aŭ luat'o şi până acum, iar vameşiĭ nicĭ cum să nu se amestece, şi orĭ-cândŭ s'ar întêmpla ca să se schimbe acelŭ têrgŭ într'altă parte totŭ să-şĭ aibă Egumenulŭ a-şĭ trimete omulŭ sĕŭ să-şĭ iae vama fără nicĭ unŭ felŭ de stingherélă, încă să aibă a lua cuviosulŭ egumenŭ dela «Archimandritŭ» în toţĭ aniĭ dela Ocna Teléga merticŭ de sare pe anŭ bolovanĭ 50 la vremea cândŭ iaŭ şi alte mŏnăstirĭ; aşişderea să aibă sfînta mŏnăstire a ţine şi lude patru, care să-ĭ găséscă acum, ómenĭ străinĭ, fără pricină, pe carĭ ducêndu-ĭ la Dumné-lorŭ Ispravniciĭ judeţuluĭ, să le iae adeverinţă pe chipulŭ lorŭ, şi acelea adeverinţe aducêndu-le la visteria Domnieĭ-mele să le deae pecete gospod. să fie apĕraţĭ de tóte dăjdiile, verĭ-câte arŭ eşi dela visteria Domnieĭ-mele peste anŭ în ţéră, ca să fie de trébă şi posluşania mŏnăstireĭ, pentru că aceste de maĭ susŭ milĭ le-aŭ avutŭ sfînta mŏnăstire şi de la alţĭ fraţĭ şi rĕposaţĭ Domnĭ, carĭ aŭ fostŭ şi maĭ 'nainte vreme, precum am adeveritŭ Domnia mea din hrisovulŭ Domnielorŭ séle; rugămŭ dar şi pe alţĭ fraţĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednici dela Domnulŭ Dumneḑeŭ cu stăpânirea acesteĭ Ţĕrĭ pravoslavnice, să înoiască acestŭ hrisovŭ şi să întăréscă mila acésta, ca şi ale Domniilorŭ séle hrisóve şi milĭ încă să fie în urmă înoite şi în sémă ţinute, ca să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de întărire, iar Domnieĭ mele şi rĕposaţilorŭ părinţilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire. Decĭ pentru ca să se păzéscă mila acésta în tótă vremea nestrămutatŭ, am întăritŭ Domnia mea hrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele Iω Alexandru Ipsilante Vvd. şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ Constantinŭ Vodă, Dumitraşco Vodă, martorĭ avêndŭ şi pre toţĭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele, Panŭ Nicolae Dudesculŭ Vel Banŭ, Dumitrache Ghica Vel Spăt., Panfili — Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Badea Ştirbeiŭ Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Ioanŭ Iuliano Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Dumitrache Racoviţă Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Brâncovénu Vel Vistierŭ, Costache Raletŭ Vel Postelnicŭ, Scarlatŭ Manu Comisŭ, Răducanu Slătinénu Vel Clucerŭ, Dumitrache Varlamŭ Vel Paharnicŭ, Ioanŭ — Vel Stol., Teodosie Ţigara Vel Slugerŭ, Constantinŭ — Vel Pitarŭ, şi Ispravnicĭ, Dumitrache Racoviţă Vel Logofĕtŭ, i Gregorie Balasache 2-lea Logofĕtŭ şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta întru alŭ treilea anŭ dintru întâia Domnie a Domnieĭ mele aicĭ în ţéra Românéscă, în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, la anulŭ 7285, 1777 Maiŭ 1, de Constantinŭ dascălulŭ slovenescŭ ot şcóla gospod. dela sfîntu Gheorghe Vechiŭ. (Cond. 3, fila 225.)

Biserica Spirea, a rĕposatuluĭ Doftorŭ Spirea, sub Alexandru Ipsilante, venia afară din Bucurescĭ, cum se póte vedé din documentulŭ următorŭ la vale. Am vĕḑutŭ maĭ susŭ, că şi Mihaiŭ-Vodă era în *laturea* Bucurescilorŭ.

Acestŭ hrisovŭ aduce și importanta informațiune ce am utilisatŭ în tomulŭ I, că egumenulŭ acesteĭ mŏnăstirĭ a rĕscumpĕratŭ robiĭ creștinĭ din timpulŭ răsboiuluĭ încheiatŭ cu pacea de la 1774 și i-a liberatŭ creștinesce.

Hrisovulŭ Bisericeĭ Spireĭ unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ sfîntuluĭ Erarhŭ și de minunĭ făcĕtorŭ Spiridonŭ.

De vreme ce prea cuviosulŭ între monahĭ ce este curatŭ fiŭ alŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ ce se numesce Grigoriŭ ot sfeti-Agora, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ sfîntuluĭ mareluĭ Erarhŭ făcĕtoriŭ de minunĭ Nicolae al Miriĭ Lichieĭ, din rîvna sa fiindŭ pornitŭ spre fapte, făcut'aŭ multă bunătate nu numaĭ cu aĭ sĕĭ banĭ, ce și cu datoriĭ aŭ rĕscumpĕratŭ atâtea suflete creștinescĭ, carĭ eraŭ căḑuțĭ la robie, cum și dintr'acestea douĕ țĕrĭ, Țéra-Românéscă și Moldova, într'acéstă trecută vreme a rĕsmirițiĭ, pe carĭ cu silința și truda sa slobodindu-ĭ i-aŭ făcutŭ volnicĭ de aŭ mersŭ fie-care la loculŭ sĕŭ; așișderea și acum este trimisŭ ca de obște Esarhŭ despre tótă partea tuturorŭ sfintelorŭ mŏnăstirĭ ot sfînta-Agora, iarășĭ pentru folosulŭ mŏnăstirescŭ silindu se în tótă vremea către fapte bune pentru obște și pentru sine, și petrecêndŭ viață cuviósă; nevrêndŭ dar cât va ședé aicĭ să se supere iubita sa odihnă în mijloculŭ orașuluĭ, aŭ cerutŭ dela prea sfinția sa Părintele Mitropolitulŭ țĕreĭ unŭ colțŭ despărțitŭ de sgomotulŭ lumiĭ, ca să se odihnéscă făr' de gândurĭ; decĭ prea sfinția sa către mulțămirea care totŭ némulŭ creștinescŭ, era datorŭ să o aibă către cuvioșia sa, găsindŭ acestŭ feliŭ de lăcașŭ potrivitŭ după dorirea sa, adecă biserica ce aŭ fostŭ făcut'o rĕposatulŭ Spirea Doftorulŭ pe moșia sfinteĭ Metropoliĭ, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ sfîntuluĭ Ierarhŭ făcĕtoriŭ de minunĭ Spiridonŭ, care era afiorisită sfinteĭ Metropoliĭ, pentru maĭ multă sufletéscă pomenire și deapururea aducere aminte a aceluĭ rĕposatŭ Doftorŭ Spirea, ctitorulŭ acesteĭ sfinte bisericĭ și pentru pomenirea rudelorŭ séle, aŭ hărăzitŭ acéstă sfîntă biserică cuvioșieĭ séle și sfinteĭ mŏnăstireĭ séle Grigorie ot sfînta Agora cu tóte sfintele odóre și vase, ce i s'aŭ datŭ prin catastihŭ în mâna cuvioșieĭ séle, ca să aibă deapururea locașŭ, atâtŭ cuvioșia sa, câtŭ și părințiĭ, carĭ se vorŭ trimete după vremĭ de cuvioșia sa, și dela numita mŏnăstirea sa, aicĭ, orĭ pentru deosebită a mŏnăstireĭ séle trebuință, séŭ pentru a obștieĭ mŏnăstirilorŭ dela sfînta Agoră, orênduindŭ prea sfinția sa părintele Mitropolitŭ și hotarŭ loculuĭ bisericeĭ, care pre largŭ se arétă acéstă afierosélă și semnele hotaruluĭ, în cartea prea sfințieĭ séle părinteluĭ Mitropolitŭ, ce aŭ datŭ la mâna cuvioșieĭ séle, cu lét.... iscălită și întărită cu iscălitura și pecetea prea sfințieĭ séle; iar via care are acéstă sfîntă biserică totŭ acolo, ce este iarăşĭ pe pămîntulŭ sfinteĭ Mitropoliĭ, fiindŭ óreşĭ-ce lucrată de Hristohi biv Ceauşŭ spătărescŭ, neamŭ acestuĭ rĕposatŭ Spiri Doftorulŭ, cu a sa cheltuială, prin tocmélă şi aşeḑămîntŭ în scrisŭ, aŭ întorsŭ chirŭ Ioachimŭ cheltuiala cu banĭ gata tal. 350, luĭ Hristohi Ceauşu, şi aŭ cumpĕratŭ şi via acésta, cum se vede şi zapisulŭ aceluĭ vînḑĕtoriŭ, adeveritŭ cu iscălitură la mâna cuvioşieĭ séle, care de pe aceste cărţĭ aŭ cerutŭ cuvioşia sa şi dela noĭ întărire; deci dară vĕḑêndŭ şi Domnia mea că acéstă afieromă s'aŭ făcutŭ cu cale şi cu tótă dreptatea, cuviosuluĭ chirŭ Ioachimŭ şi sfinţieĭ mŏnăstiriĭ séle ot sfîntŭ-Agora pentru mulţămita, pentru bunătăţile ce aŭ făcutŭ, iată şi Domnia mea am întăritŭ printr'acestŭ cinstitŭ şi bine închipuitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele acéstă afieromă a bisericeĭ cu loculŭ şi cumpĕrătórea a vieĭ, ca să fie bine întemeiată, nesmintită şi neclătită nicĭ odinióră în vecĭ şi să nu se pótă lua de nimenĭ nicĭ odată, ca să se dea sub altă străină stăpânire, nicĭ să nu se supere de nimenĭ alţĭ în vre-unŭ felŭ, decât, fără de numaĭ să aibă a-şĭ da la sfînta Metropolie pe totŭ anulŭ câte treĭ oca céră, ca o datorie a cuvioşieĭ séle şi a mŏnăstireĭ séle, după aşeḑămîntulŭ ce aŭ făcutŭ prin carte de afieromă, şi aşĭa să fie volnicŭ cuviosulŭ chirŭ Ioachimŭ, ca unŭ desĕvêrşitŭ stăpânŭ şi chivernisitoriŭ acesteĭ bisericĭ să zidéscă la acestŭ lăcaşŭ orĭ-ce va socoti cuvioşia sa, de odihnă şi de împrejmuire ce trebuesce a face spre podóba acesteĭ sfinte bisericĭ, făcêndu-o schitŭ pentru locaşulŭ cuvioşieĭ séle şi pentru alţĭ părinţĭ călugărĭ, ce s'aŭ ḑisŭ maĭ sus, dela mŏnăstirea Gregoriŭ ot sfet.-Agora, şi odihnindu-se într'însulŭ să róge în tótă vremea la sfintele slujbe ce se vorŭ sĕvêrşi într'acestŭ sfîntŭ schitŭ prea milostivuluĭ Dumneḑeŭ pentru iertarea pĕcatelorŭ nóstre, ale fraţilorŭ Domnĭ ce pe urma nóstră li ve vorŭ încredinţa stăpânirea acesteĭ ţĕrĭ, şi pentru bună starea, paza şi liniştea noroduluĭ creştinescŭ a ţéreĭ acesteĭ; aşişderea să aibă a ţiné şi a stăpâni sfîntulŭ acesta schitŭ stânjenĭ moşie ce se numesce *Stănésca*, şi cu vadulŭ de móră în apa Dâmboviţeĭ, dela Popescĭ sud. Ilfovŭ,—în semnele... — Pentru că acéstă moşie fiindŭ a luĭ Costache Popesculŭ sin Simionŭ Popesculŭ, şi fiindŭ pe numita moşie şi biserică de piatră, care din vremea răzmiriţeĭ rĕmâindŭ pustie şi Costache Popesculŭ ne avêndŭ putinţă de a începe la dregerea şi întemeiarea eĭ, pentru ca să nu rĕmâie numele părinţilorŭ, a fraţilorŭ şi a surorilorŭ luĭ nepomenite, din bună vrerea sa aŭ cugetatŭ de aŭ afierosit'o, sfînta biserică făcêndu-o metohŭ cu moşia şi cu vadulŭ de móră împreună la sfîntulŭ schitŭ alŭ cuviosuluĭ Chirŭ Ioachimŭ, ca să-ĭ pomenéscă, dândŭ la mâna cuvioşieĭ séle şi carte afieromă, care vĕḑênd'o Domnia mea iscălită cu iscălitura sa, şi fiindŭ cu cale am întărit'o şi noĭ prin acestŭ hrisovŭ, ca să aibă părinţiĭ călugărĭ a ţine şi a stăpâni acéstă moşie, ca o dréptă moşie a schituluĭ, purtândŭ bisericeĭ de acolo grijă, a fi în tótă vremea cu preotŭ de slujbă şi cu tóte cele trebuinciόse, decĭ pentru silinţa şi facerea de bine ce aŭ arĕtatŭ cuviosulŭ Chirŭ Ioachimŭ asupra noroduluĭ creştinescŭ, făcut'am şi Domnia mea milă la acestŭ sfîntŭ schitŭ şi locaşŭ alŭ cuvioşieĭ séle şi am orênduitŭ lude 10, scutelnicĭ pentru posluşanie, pe carĭ găsindu-ĭ după orînduiala Visterieĭ, li-s'aŭ datŭ şi pecetluiturĭ Domnescĭ pe numele şi chipulŭ lorŭ; eĭ, dar, nicĭ odată să nu fie supĕrațĭ de orênduiala ce va eşi dela Visterie şi dela cămara Domnieĭ mele în țéră, ci să aibă bună pace. Rugămŭ dar şi pre alțĭ frațĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră li-se vorŭ încredința stăpânirea acesteĭ țĕrĭ, să binevoiască şi să întăréscă acéstă afieromă şi milă, care cu dreptate s'aŭ făcutŭ cuviosuluĭ Chirŭ Ioachimŭ şi sfinteĭ mŏnăstireĭ séle ot sfîntŭ-Agora spre rĕsplătirea bunătățilorŭ ce aŭ arĕtatŭ, ca şi ale Domnieĭ séle în sémă să fie ținute de alțiĭ în urmă; şi amŭ întăritŭ hrisovulŭ acesta cu însĕşĭ credința Domnieĭ mele, Iω Alexandru Ioanŭ Ipsilantŭ Voevodŭ şi cu credința prea iubițilorŭ Domnieĭ mele fiĭ, Constantinŭ Voevodŭ, Dumitraşco Voevodŭ, martorĭ punêndŭ şi pe toțĭ cinstițiĭ şi credincioşiĭ boerĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele, Panŭ Nicolae Dudesculŭ Vel Banŭ, Dumitrache Ghica Vel Spăt., Nicolae Brâncovénŭ Vel Vor., Badea Stirbeiŭ Vel Vor., Stefanŭ Prăscovénŭ Vel. Log. de Țéra-de-sus, Scarlatŭ Grecénŭ Vel Log. de Țéra-de-jos, Ienache Văcărescu Vel. Vist., Costache Raletŭ Vel Post., Scarlatŭ Manulŭ Vel Comisŭ, Radulŭ Slătinénŭ Vel Clucerŭ, Istratŭ Crețulescu Vel Pahar., Ioanŭ Vel Stol., Stefanŭ Vel Pit. şi Ispravnicŭ . . . şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta întru alŭ . . -lea anŭ dintru întâia Domnie a Domnieĭ mele aicĭ în Țéra-Românéscă şi în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele, Bucurescĭ, la aniĭ de la zidirea lumeĭ 7286, iar dela spăsănia eĭ 1777 Octombre 31, de Constantinŭ Dascălulŭ slovenescŭ ot sfîntŭ Gheorghe celŭ vechiŭ. (Cond. 3, fila 239—240.)

Hrisovulŭ sfinteĭ Bisericĭ Domnescĭ din oraşulŭ Craiova, unde este hramulŭ mareluĭ mucenicŭ Dimitrie Isvoritoriulŭ de mirŭ, pentru mila ce are.

Lucrurile cele folositóre de sufletŭ, carĭ prin iubirea de Dumneḑeŭ se facŭ şi sĕvêrşescŭ, de către blagocestiviĭ Domnĭ către sfintele şi Dumneḑeescile locaşurĭ, nu numaĭ laudă vremelnică le pricinuesce, ci şi după petrecania lorŭ le rĕmâne numele nemuritóre şi pomenire vecĭnică; dreptŭ aceea şi noĭ întru Hristosŭ Dumneḑeŭ blagocestivulŭ şi de Dumneḑeŭ iubitoriŭ Domnŭ Iω Alex. Ioanŭ Ipsilante Vvd. fiindŭ deapururea cu inimă sîrguitóre spre întărirea unorŭ milosteniĭ ca acestea, socotit'am Domnia-mea şi pentru sfînta biserică domnéscă din oraşulŭ Craioveĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfîntuluĭ mareluĭ Mucenicŭ Dimitrie Isvoritoriulŭ de mirŭ, ce este zidită din temelia eĭ de Domnia sa Mateiŭ Vodă Basarabŭ, carŭ aŭ avutŭ milă şi de la alțĭ frațĭ Domnĭ ce aŭ fostŭ maĭ nainte de noĭ; decĭ învrenicindu-ne şi pre noĭ Domnulŭ Dumneḑeŭ cu Domnia acesteĭ pravoslavnice Țĕreĭ-Românescĭ, bine am voitŭ și Domnia mea de am înoitŭ și am întăritŭ milele ce se cuprinde într'acestŭ cinstitŭ și bine închipuitŭ hrisovulŭ Domnieĭ mele, ad. să aibă acéstă biserică, ce s'aŭ numitŭ maĭ sus, patru preoțĭ și unŭ diaconŭ, carĭ să fie în pace și iertațĭ de totŭ birulŭ preoțescŭ, de zaharele și de alte angariĭ, nicĭ cum să nu se supere, să aibă a scuti de dijmăritŭ stupĭ i rîmătorĭ 200, i de vinăriciŭ vinŭ vedre 400 și de oeritŭ oĭ 200, cum și lude patru să aibă a ține, ómenĭ străinĭ fără de pricină și fără de nume în visterie, pe carĭ găsindu-ĭ acum să-ĭ ducă la Dumné-lorŭ Ispravniciĭ județuluĭ ca să-ĭ cerceteze și fiindŭ străinĭ cu adevĕratŭ, să le deae adeverință pe numele și chipulŭ lorŭ, după care să li-se deae și pecetluiturile Domnieĭ-mele, spre a fi în pace și iertațĭ de tóte dăjdiile și angariile ce vorŭ eși dela visterie și dela cămara Domnieĭ-mele peste anŭ în țéră, de nicĭ unele valŭ séŭ bântuială să nu aibă, ca să pótă fi de poslușania sfinteĭ bisericĭ; asemenea și unŭ dascălŭ slovenescŭ ce este la acéstă biserică să fie scutitŭ și apĕratŭ de tóte dăjdiile și de nimenea întru nimicŭ nesupĕratŭ, ca să pótă fi statornicŭ pentru învĕțătura copiilorŭ ce vorŭ năzui să învețe carte; și iar să aibă a ține unŭ scaunŭ de carne, ce este în Craiova, apĕratŭ de ierbăritŭ, de vamă, de vătășiĭ, de măcelarĭ și de tóte alte angariĭ; pentru care poruncimŭ dumné-vóstră Ispravnicilorŭ aĭ județuluĭ, și altorŭ dregătorĭ, nimenea întru nimicŭ supĕrare de tóte câte scrie maĭ sus să nu facețĭ, că aceste milĭ avêndu-le, să pótă a fi sfinteĭ bisericĭ de ajutorŭ și chivernisélă, iar Domnieĭ mele și părințilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire; și ca să se păzéscă milele acestea nestrămutatŭ, am întăritŭ Domnia mea hrisovulŭ acesta, cu însășĭ credința Domnieĭ mele Iω Alexandru Ioanŭ Ipsilante Vvd. și cu credința prea iubițilorŭ Domnieĭ mele fiĭ Constantinŭ Vvd., Dumitrașco Vvd., mărturie fiindŭ d-lorŭ toțĭ cinstițiĭ și credincioșiĭ boerĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Nicolae Dudescŭ Vel Banŭ, Dumitrache Ghica Vel Spăt., Pană Filipescu Vel Vorn. de Țéra-de-jos, Stefanŭ Prescovénu Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Manolache Brâncovénu Vel Log. de Țéra-de-sus, Scarlatŭ Grecénu Vel Log. de Țéra-de-jos, Ienache Văcărescu Vel Vist., Costache Raletŭ Vel Post., Manolache Crețulescu Vel Clucerŭ, Istrate Crețulescu Vel Pahar., Ioanŭ Vel Stolnicŭ, Constantinŭ Crețulescu Vel Comisŭ, Dumitrache Brezoianŭ Vel Slugerŭ, Constantinŭ Nicolescu Vel Pit., și Ispravnicŭ Manolache Brâncovénu Vel Log. de Țéra-de-sus; și s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta întru alŭ patrulea anŭ dintru întâia Domnie a Domnieĭ mele, aicĭ în orașulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, la létulŭ dela zidirea lumiĭ 7286, iar dela nascerea Domnuluĭ Dumneḑeŭ și mântuitoriuluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ 1778, în luna luĭ Martie. (Cond. 3, fila 242.)

Hrisovulŭ bisericeĭ Dudulŭ din orașulŭ Craioveĭ pentru milă tal. 100 dela vama de acolo, oĭ 500 de oeritŭ, și lude 20, scutelnicĭ.

Câțĭ cu duhulŭ luĭ Dumneḑeŭ se pórtă, după cum ḑice Apostolulŭ, aceștia sunt fiiĭ luĭ Dumneḑeŭ; pentru aceia ceĭ ce vorŭ să-șĭ mântuiască sufletulŭ datorĭ sunt a face milosteniĭ, și așa se vorŭ învrednici a lua plata cea necăḑută dela împĕratulŭ slaveĭ, după cum ḑice: «fericițĭ ceĭ milostivĭ, că aceia se vorŭ milui, și înaintea acelora cu bucurie pórta ceruluĭ se va deschide și vorŭ intra ca nișce fiĭ moștenitorĭ cu mărire și cu cinste înaintea luĭ Dumneḑeŭ în locașurile ceresci și se vorŭ cununa cu cununa cea nevestejită»; dreptŭ aceea dară, înscūințându-ne Domnia mea, cum că în orașulŭ Craioveĭ se află la biserica ce se numesce Dudulŭ sfînta icónă a prea curateĭ de Dumneḑeŭ născĕtóre și pururea fecióreĭ Mariĭ, care este făcĕtóre de minunĭ, și totŭ-d'a-una se află ajutătóre și gata folositóre către toțĭ pravoslavniciĭ creștinĭ, ce năzuescŭ și cu cuviinciósa umilință și evlavie 'șĭ câștigă a lorŭ tămăduire și isbăvire de orĭ-ce bólă are, și fiindŭ-că acéstă biserică în care se află sfînta icónă, maĭ nainte a fostŭ biserică de lemnŭ, care fiindŭ veche, stricată și cu totulŭ dărăpănată, maĭ la urmă s'a îndemnatŭ doĭ din creștiniĭ de acolo dela Craiova, anume Constantinŭ Fotescu biv. Vel Clucerŭ de aice și Hagi Gheorghe Ioanŭ, și cu a lorŭ strădanie și cheltuială silindu-se a prefăcut'o biserica de piatră și cu chiliĭ pentru bolnaviĭ ce năzuescŭ spre tămăduire, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ adormiriĭ sfinteĭ de Dumneḑeŭ născĕtóre și pururea fecióră Maria, care biserică aflându-se fără de nicĭ unŭ ajutorŭ și milă domnéscă, socotit'am Domnia mea, după datoria ce avemŭ către sfintele luĭ Dumneḑeŭ locașurĭ, maĭ vîrtosŭ la acéstă biserică cu minunata icónă, de unde totŭ norodulŭ creștinescŭ câștigă tămăduire, și bine am voitŭ, printr'acestŭ cinstitŭ și bine închipuitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele de am făcutŭ mila ce se cuprinde maĭ jos, adecă, să iea pe totŭ anulŭ dela vama Craioveĭ câte tal. una sută dela vameșĭ, să scutéscă la vremea oerituluĭ 500 de oĭ, să fie și lude douĕ-ḑecĭ poslușnicĭ pe carĭ găsindu-ĭ să-ĭ ducă la dumné-lorŭ Ispravniciĭ județuluĭ ca să-ĭ cerceteze, și fiindŭ străinĭ cu adevĕratŭ ne amestecatŭ la vre-unele din satele țĕreĭ, să li-se deae adeverință pe numele și chipulŭ lorŭ, după care li-se va da și pecetluiturile Domnieĭ mele la mână, ca să fie în pace și nesupĕrațĭ de tóte dăjdiile și angariile verĭ câte arŭ eși dela visterie peste anŭ în țéră, de nicĭ unele valŭ și bântuială să nu aibă; rugămŭ dar și pe alțĭ frațĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră va fi Domnŭ și oblăduitorŭ țĕreĭ aceștia să binevoiască a înnoi și a întări mila acésta, ce se cuprinde maĭ sus, pentru sfînta icónă, care este ajutătóre și isbăvitóre la totŭ némulŭ creștinescŭ, ca și ale Domniilorŭ séle milĭ, în urmă, de alțĭ să fie ținute; și am întăritŭ hrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele, Iω Alexandru Ipsilantŭ Vvd. şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ, Constantinŭ Vodă şi Dumitraşcu Vodă, marturĭ fiindŭ şi d-lorŭ toţĭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ-mele: Panŭ Nicolae Dudescu Vel Banŭ, Dimitrache Ghica Vel Spăt., Pană Filipescu Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, Ştefanŭ Prĕscovénulŭ Vel Vorn. de Ţéra-de-jos, Manolache Brâncovénulŭ Vel Logof. de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Grecénu Vel Logof. de Ţéra-de-jos, Ienache Văcărescu Vel Vist., Costache Raletŭ Vel Post., Manolache Creţulescu Vel Clucerŭ, Ioanŭ Vel Stoln., Constantinŭ Creţulescu Vel Comisŭ, Dumitrache Brezoianu Vel Slugerŭ, Constantinŭ Niculesculŭ Vel Pit. şi Ispravnicŭ Manolache Brâncovénulŭ Vel Logof. de Ţéra-de-sus; şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta întru alŭ patrulea anŭ dintru întâia Domnie a Domnieĭ mele, aicea în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, la lét. dela zidirea lumiĭ 7286, iar dela nascerea Domnuluĭ Dumneḑeŭ şi mântuitoruluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ 1778 în luna luĭ Martie 18, de Constantinŭ za Divanŭ. (Cond. 3, fila 243.)

In 7287 (1778) Noembrie 4, alŭ 5-lea anŭ alŭ Domnieĭ luĭ Alexandru Ipsilante dete unŭ hrisovŭ (pergamentŭ) cu sigiliulŭ pendentŭ, prin care închină mŏnăstirea Aninósa la Mitropolie.

Credinţa fiilorŭ sĕĭ Constantinŭ şi Dumitraşco Voivoḑĭ. Nicolae Dudescu Vel Banŭ, Filipescu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Stefanŭ Prĕscovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-josŭ, Manolache Brâncovénu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Scarlatŭ Grecénu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Alexandru Manu Vel Spătarŭ, Dumitraşcu Racoviţă Vel Vistierŭ, Costache Raletŭ Vel Postelnicŭ, Manolache Creţulescu Vel Clucerŭ, Ienache Vilara Vel Paharnicŭ, Costantinŭ Creţulescu Vel Comisŭ, Ioanŭ Caramanlâŭ Vel Slugerŭ. Diacŭ: Constantinŭ dascălulŭ slovenescŭ dela şcóla domnéscă ot St. Gheorghe.

Cartea schimnicilorŭ dela Cetatea Negruluĭ Vodă, de a scutì lude 3, străinĭ, unŭ preotŭ, stupĭ 50 şi oĭ 100.

Zem. Vlascoe. Părinţilorŭ schimnicilorŭ ce se află lăcuitorĭ la *Cetatea Negruluĭ Vodă*, ca să aibă volnicie printr'acéstă carte a Domnieĭ mele, să fie 3 ómenĭ scutiţĭ fără de birŭ şi fără de gâlcévă, iar de către Domnia mea să fie în pace şi iertaţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelele orĭ câte arŭ eşi dela visteria Domnieĭ mele peste anŭ în ţéră. Aşişderea să aibă a ţiné unŭ preotŭ la sfîntulŭ schitŭ pentru slujba bisericeĭ şi ale lorŭ drepte bucate să fie scutite de dijmăritŭ: stupĭ 50 şi de oieritŭ oĭ 100, care acéstă milă aŭ avut'o părinţiĭ schimnicĭ şi maĭ 'nainte, precum am vĕḑutŭ Domnia mea şi cartea Domnieĭ séle rĕposatuluĭ

Constantinŭ Vodă Racoviță întărită pe acéstă milă. Dreptŭ aceea și Domnia mea încă m'am milostivitŭ de le-am întăritŭ mila și cu cartea Domnieĭ mele, ca să le aibă totŭ-d'a-una în pace și nesupĕrațĭ, ca să fie de posluşanie și de ajutorŭ și de chiverniséla părințilorŭ schimnicĭ. Poruncimŭ Domnia mea și Dumné-vóstră Ispravnicilorŭ și altorŭ Zapciĭ i Dumné-lorŭ boerilorŭ, vĕḑêndŭ cartea Domnieĭ mele, toțĭ să avețĭ a vĕ ferì de aceĭ ómenĭ, și de preotŭ, și de stupĭ i de oĭ, nimenea nicĭ unŭ felŭ de supĕrare să nu le facețĭ de nimicŭ, că așa este porunca Domnieĭ mele. *ii saam receh. gvmd.* 1775, Februarie 27. (Cond. 3, fila 257.)

Unŭ ultimŭ documentŭ relativŭ la biserica din țéră, vomŭ maĭ aduce la vale. Elŭ e din 1776 Maiŭ și se referă la mitoculŭ episcopieĭ Rômnicŭ, astăḑĭ înlocuitŭ cu unŭ templu de altă natură, cu *Ateneulŭ Românŭ*. *Livedea Văcărescilorŭ*, unde este *Ateneulŭ* și din jurulŭ *Mitoculŭ Episcopieĭ Rômnicŭ* a fostŭ donatŭ bisericeĭ desființate de către Generalŭ Maiorulŭ Mihaiŭ Cantacuzino, cândŭ a abandonatŭ țéra și s'a strĕmutatŭ în Rusia.

Étă documentulŭ:

Hrisovulŭ sfinteĭ bisericeĭ ot livedea Văcăresculuĭ din Bucurescĭ, ce s'aŭ afiorisitŭ la sfînta Episcopie a Rômniculuĭ.

Tóte lucrurile plăcute și bine primite luĭ Dumneḑeŭ, ne adeveréză și ne arétă D-ḑeiasca scriptură, a fi milostenia danie și ajutorințele ce se daŭ de către pravoslavniciĭ creștinĭ, maĭ vîrtosŭ ceea ce se închină și se dăruesce sfintelorŭ luĭ Dumneḑeŭ lăcașurĭ, cărora cuviinciosŭ le este mila și ajutorulŭ, fiindŭ-că se pricinuesce de douĕ folosințe, ajutândŭ trupesce pre celea ce le ieaŭ și folosindŭ sufletesce pre ceia ce le daŭ, acelora maĭ multŭ le trebuesce adeverință ca să aibă statornicie de-apururea, căcĭ acésta între tóte alte facerĭ de bine ale omuluĭ pravoslavnicŭ este maĭ primită și maĭ cinstită și maĭ fericită, covêrșindŭ ca o stăpânitóre maĭ pre sus decât altele, de vreme ce însușĭ Hristosŭ fericesce pre ceĭ milostivĭ, ḑicêndŭ: «fericițĭ de ceĭ milostivĭ, că aceĭa miluițĭ vorŭ fi»; așișderea și Tovitŭ ḑice: «milostenia de totŭ pĕcatulŭ și de mórte isbăvesce, pentru că milostenia la cerŭ înalță și porțile cerescĭ le deschide și către Dumneḑeŭ duce și la scaunulŭ luĭ Dumneḑeŭ pune; ci dar de vreme ce Escelența sa Ghenărarŭ Maiorŭ Mihaiŭ Cantacuzino deosebindu-se cu totulŭ de aicĭ și fiindŭ-că din năstavŭ D-ḑeescŭ și din bunavoință pentru pomenirea Escelențeĭ séle și a părințilorŭ s'aŭ îndemnatŭ de aŭ datŭ și aŭ afiorisitŭ o biserică din livedea Văcăresculuĭ ce este zidită cu tótă cheltuiala Escelenţeĭ séle, la care biserică se prăznuesce hramulŭ patru-ḑecĭ de mucenicĭ, ca să fie metohŭ de-apururea sfinteĭ Episcopiĭ a Rômniculuĭ de împreună cu loculŭ ce aŭ cumpĕratŭ, ce este acolea împrejurulŭ bisericeĭ şi casa care cu cheltuiala Escelenţeĭ séle se face să fie sălaşŭ Arhiereilorŭ aceleĭ Eparhiĭ numaĭ, ci nu şi altorŭ obraze séŭ bisericescĭ séŭ mirenescĭ, nicĭ rudeniilorŭ Escelenţeĭ séle de se vorŭ întêmpla, pentru ca să pótă Episcopiĭ, ceĭ de pe vremĭ, să împlinéscă rîvna sîrguiriĭ séle; dreptŭ aceea dar şi Domnia mea vĕḑêndŭ buna rîvnă şi osîrdie Escelenţeĭ séle, care prin anafora aŭ arĕtatŭ Domnieĭ mele şi Domnia mea după datoria ce avemŭ ca Domnĭ ce suntemŭ, bine am voitŭ de am întăritŭ afieroséla acestorŭ de maĭ sus arĕtate, cu acestŭ prea cinstitŭ şi bine închipuitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, ca după vremĭ, orĭ-cine ar fi să nu pótă de a o desrădĕcina de o afiroséla ce aŭ dat'o dăruită luĭ Dumneḑeŭ, adecă nicĭ biserica, nicĭ loculŭ ce este împrejurŭ, ca să pótă cine-va cu vre-o silnicie să facă casă pe loculŭ celŭ dăruitŭ bisericeĭ séŭ să facă altŭ ceva fără de scirea iubitorilorŭ de Dumneḑeŭ Episcopĭ aĭ Rômniculuĭ pentru ca să fie sfinteĭ Episcopiĭ de ajutorŭ şi de întărire, iar Escelenţeĭ séle şi părinţilorŭ întru vecĭnică pomenire. Adeverimŭ Domnia mea hrisovulŭ acesta cu însĕşĭ credinţa Domnieĭ mele Iω Alexandru Ioanŭ Ipsilante Vvd. şi cu credinţa prea iubiţilorŭ meĭ fiĭ Constantinŭ Vvd., Dumitraşcu Vvd., şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Toma Creţulescu Vel Banŭ, Nicolae Ştirbeiŭ Vel Vor. de Ţéra-de-sus, Badea Ştirbeiŭ Vel Vor. de Ţéra-de-jos, Ioanŭ Iuliano Vel Log. de Ţéra-de-sus, Dumitraşco Racoviţă Vel Log. de Ţéra-de-jos, Sefanŭ Mişoglu Vel Spătarŭ, Ienache Văcărescu Vel Vist., Scarlatŭ Caragea Vel Postel., Manolache Brâncovénŭ Vel Clucerŭ, Nicolae Filipescu Vel Pahar., Constantinŭ Bălăcénŭ Vel Stol., Scarlatŭ Vel Comisŭ, ... Vel Slugerŭ, Alexandru Farfara Vel Pit. şi Ispravnicŭ .... Vel .... şi s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta într'alŭ doilea anŭ d'intru întâia Domnie a Domnieĭ mele, aicĭ în Ţéra-Românéscă, în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, la anulŭ stăpânitorŭ 1776, Maiŭ . . de Constantinŭ Dascălulŭ slovenescŭ ot sfeti Gheorghe-Vechiŭ. (Cond. 3, fila 163—164.)

Pagina 52.

Maĭ cunóscemŭ dela Alexandru Ipsilante pe lângă hrisóvele publicate la acéstă pagină şi cele următóre, probândŭ spiritulŭ luĭ de toleranţă religiósă, şi unŭ altŭ hrisovŭ din Martie 1775, în favórea Baraţilorŭ din Bucurescĭ.

Iată-le :

Hrisovulŭ bisericeĭ Baraţilorŭ din Bucurescĭ.

Bisericeĭ Baraţilorŭ din oraşulŭ Domnieĭ mele din Bucurescĭ, ca să aibă a ţiné doĭ vierĭ la viile ce aŭ în délulŭ Bucurescilorŭ i la Têrgovişte şi doĭ argaţĭ ómenĭ străinĭ fără de gâlcevurĭ, iară de către Domnia mea să fie aceştĭ lude 4 în pace şi iertaţĭ de tóte dăjdiile câte arŭ eşi dela visteria Domnieĭ mele peste anŭ în ţéră, de nicĭ unele valŭ séŭ bântuială să nu aibă; aşişderea să aibă a scutì ale bisericeĭ drepte bucate de oeritŭ oĭ 150, de dijmăritŭ litre 200; şi să aibă a scuti şi o pivniţă ce are biserica acésta, aicĭ în oraşulŭ Domnieĭ mele în Bucurescĭ în mahalaua sfîntuluĭ Gheorghe-vechiŭ, de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vamă, de vinŭ Domnescŭ şi de tóte angariile, ca să fie de tréba vînḑĕriĭ vinurilorŭ bisericeĭ; şi să aibă a scutì biserica acésta şi de văcăritŭ vite 15, pentru că aceste milĭ le-a avutŭ sfînta biserică, a Baraţilorŭ, date şi de către alţĭ rĕposaţĭ şi trecuţĭ Domnĭ, precum ne-amŭ adeveritŭ Domnia mea din cartea Domnieĭ séle Stefanŭ Mihaiŭ Racoviţă Vvd. lét. 1765. Dreptŭ aceea şi Domnia mea am înoitŭ mila acésta, ca să se păzéscă întocmaĭ şi nestrămutatŭ; şi am întăritŭ hrisovulŭ acesta cu însăşi credinţa Domnieĭ mele Iω Alexandru Ipsilante Vvd. şi cu credinţa prea iubiţilorŭ fiĭ şi a Beizadelelorŭ Domnieĭ mele Constantinŭ Vodă, Dumitraşcu Vodă, şi cu statulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele, Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudesculŭ Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vorn. de Ţéra-de-jos, Panŭ Pană Filipescu Vel Logof. de Ţéra-de-sus, Panŭ Ştefanŭ Prescovénu Vel Logof. de Ţéra-de-jos, Panŭ Ştefanŭ Mişoglu Vel Spăt., Panŭ Ienache Văcărescu Vel Vist., Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Post., Panŭ Dumitraşcu Racoviţă Vel Clucerŭ, Panŭ Stanŭ Jianu Vel Pahar., Panŭ Manolache Creţulescu Vel Comisŭ, Panŭ Nicolae Bârsescu Vel Stol., Panŭ — Vel Slug., Panŭ Nicolae Vel Pit. şi Ispravniciĭ Pană Filipescu Vel Logof. i Panŭ Gheorghie Mavrocordatŭ Vel Logofĕtŭ; şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ întru întâia Domnie a Domnieĭ mele aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, de Dumitrache Logof. za taină la lét. dela zidirea lumeĭ — iar dela nascerea Domnuluĭ şi mântuitoruluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ 1775, la Martie. (Cond. 3, fila 19—30.)

La pagina 60.

Fie din îndemnŭ de evlavie, fie din scopŭ politicŭ, am vĕḑutŭ pe

Alex. Ipsilante dândŭ veniturĭ și ajutóre la mŏnăstirĭ de peste Dunăre. Maĭ anexămŭ aci câte-va documente de așĭa natură:

Hrisovulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Cseropotamulŭ dela sfînta Agora.

Domnulŭ și mântuitorulŭ nostru Isusŭ Hristosŭ, după iubirea sa de ómenĭ spre a nóstră mântuire, ne-a lăsatŭ semnulŭ și stégulŭ de biruință împotriva diavoluluĭ acea de viață isvorîtóre sfînta cruce, pe care însușĭ aŭ fostŭ rĕstignitŭ pentru pĕcatele nóstre, din care sfîntă și D-ḑeéscă cruce aflându-se partea acea maĭ mare decât se află în lume la sfînta mŏnăstire Csiropotamulŭ de la sfînta Agora, unde se cinstesce și se prăznuesce hramulŭ sfințilorŭ patru-ḑecĭ de mucenicĭ, dată danie de pururea pomenitulŭ pravoslavnicŭ Impĕratŭ Romano, precum se află dintru alŭ Impĕrățieĭ séle hrisovŭ, care sfîntŭ lemnŭ aducêndu-se aicì în Țéră, cândŭ aflându-se Domnŭ rĕposatulŭ întru fericire Domnia sa Scarlatŭ Ghica Voivodŭ, după obicĭnuita evlavie ce avea către sfînta cruce și după datoria ce se cuvenia a se face unŭ ajutorŭ acesteĭ sfinte mŏnăstirĭ dintr'acéstă țéră, pentru binele și folosulŭ ce apururea aŭ făcutŭ tuturorŭ creștinilorŭ Isusŭ Hristosŭ Dumneḑeŭ, celŭ ce pe sine s'a rĕstignitŭ, bine a voitŭ Domnia sa de a făcutŭ milă acesteĭ sfinte mŏnăstirĭ pre anŭ câte tal. 500, care milă s'a fostŭ întăritŭ și cu hrisovulŭ Domnieĭ séle; așișderea s'a fostŭ întăritŭ și de Domnia sa Constantinŭ Vodă Mavrocordatŭ iarășĭ cu hrisovŭ, orênduitŭ Domnia mea și Epitropŭ pe prea Sfinția sa părintele Metropolitulŭ Țĕreĭ Chirŭ Gregorie, ca să pórte grijă a se lua acéstă milă în toțĭ aniĭ dela cămărașiĭ de Ocne, la luna luĭ Martie 9, în ḑiua prăsnuireĭ sfințilorŭ patru-ḑecĭ mucenicĭ și a se trimete cu ómenĭ vrednicĭ la mŏnăstire, carĭ trimișĭ să aducă adevĕrință la prea Sfinția sa de acolo dela mŏnăstire; decĭ acum învrednicindu-ne Domnulŭ Dumneḑeŭ și pre noĭ cu Domnia țĕreĭ acesteia, după evlavia ce avemŭ către prea cinstitulŭ lemnŭ alŭ sfinteĭ crucĭ, care întru acéstă sfîntă mŏnăstire se păzesce, am întăritŭ și cu hrisovulŭ Domnieĭ mele acésta, adecă mŏnăstiriĭ Cseropotamulŭ, pe anŭ câte tal. 500 la ḑiua sfințilorŭ patru-ḑecĭ de mucenicĭ, carĭ banĭ totŭ de către prea sfințitulŭ părintele Metropolitŭ să se iae, ca după orênduiala ce scrie maĭ sus trimițêndu-ĭ la părințiĭ de acolo să le fie de hrană și ajutorŭ, iar Domnieĭ mele și rĕposațilorŭ părințilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire. Rugămŭ dar și pe alțiĭ întru Hristosŭ Domnĭ frațĭ, carĭ după vremĭ în urma nóstră vorŭ fi Domniĭ Țĕreĭ acesteia, să întăréscă mila acésta și cu hrisovulŭ Domniilorŭ séle, ca și a Domniilorŭ séle mile și daniĭ să fie de alțiĭ păzite și la D-ḑeŭ bine primite; și pentru ca să se păzéscă nestrĕmutatŭ în tótă vremea mila acésta, am întăritŭ Domnia mea hrisovulŭ acesta, cu însășĭ credința Domnieĭ mele Iω Alexandru Ipsilante Voivodŭ, și cu credința prea iubiţilorŭ meĭ fiĭ Constantinŭ Vodă, Dumitraşco Vodă, şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudesculŭ Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Panŭ Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Panŭ Stefanŭ Mişoglu Vel Spătarŭ, Panŭ Ianache Văcărescu Vel Vistierŭ, Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Logofĕtŭ, Panŭ .... Vel Clucerŭ, Panŭ .... Vel Paharnicŭ, Panŭ .... Vel Stolnicŭ, Panŭ Manolache Creţulescu Vel Pitarŭ, şi Ispravnicŭ Pană Filipescu, şi s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ întâiŭ alŭ Domnieĭ mele, aicĭ în scaunulŭ oraşuluĭ Bucurescĭ, în anulŭ de la zidirea lumeĭ 7283, iar de la nascerea Domnuluĭ Dumneḑeŭ şi mântuitorulŭ nostru Isusŭ Hristosŭ 1775, Martie 10, de Constantinŭ Dascălulŭ slovenescŭ ot Sfîntulŭ Gheorghe celŭ vechiŭ. (Cond. 3, fila 11—12.)

Hrisovulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Psilaidarŭ.

Iubitulŭ de ómenĭ Dumneḑeulŭ nostru şi ziditoriŭ a tótă făptura acelorŭ vĕḑute şi nevĕḑute, prin scripturile celorŭ cu totulŭ sfinte şi Dumneḑeescĭ, prin cea veche şi prin cea nouă, totŭ-d-a-una ne îndemnéză, ne învéţă şi ne povĕţuesce ca să călĕtorimŭ prin calea cea mântuitóre de sufletŭ, măcarŭ că prin alte mijlóce de fapte bune şi plăcute luĭeşĭ ne îndémnă, iar maĭ alesŭ prin milosteniĭ, pentru că ḑice, *milă voescŭ iar nu jertfă*, şi iarăşĭ cu milostenie se curăţescŭ pĕcatele şi osebitŭ de acestea şi de altele multe cu câte ne îndémnă şi ne poruncesce Domnulŭ Dumneḑeŭ prin vechiulŭ testamentŭ, iar prin celŭ noŭ însuşĭ stăpânulŭ Hristosŭ prin evangelistulŭ Mateiŭ ḑice: «*fiţĭ milostivĭ, precum şi părintele vostru celŭ din ceriŭ este milostivŭ,*» şi iarăşĭ: «*fericiţĭ ceĭ milostivĭ că aceĭ se vorŭ miluì,*» şi cu acestŭ cuvîntŭ ne bucură şi ne încredinţéză ḑicêndŭ, că de vomŭ da unŭ paharŭ de apă rece cuĭ lipsesce, nicĭ acela nu-lŭ va lăsa să piară fără plată; decĭ de vreme ce acestea şi altele asemene sunt bine primite şi plăcute înaintea luĭ Dumneḑeŭ, şi rĕsplătirea lorŭ le este bunătăţile celea ceresci şi veşnice, óre cu câtŭ maĭ vêrtosŭ sunt primite milele ce se daŭ la sfintele şi Dumneḑeescile lăcaşurĭ şi mŏnăstirĭ, unde totŭ-d-a-una şi neîncetatŭ se laudă şi se slăvesce numele mareluĭ şi a totŭ puterniculuĭ Dumneḑeŭ? Acestea dar, şi ca aceste de sfintele scripturĭ auḑindu-le, şi cu inima înfrântă şi smerită a le urma poruncindu-ne, cade-se şi nouĕ a socoti celea pentru Dumneḑeŭ şi pentru sufletŭ ca să ne putemŭ şi noĭ învrednici auḑindŭ celŭ cu totulŭ plinŭ de bucurie glasŭ alŭ Domnuluĭ Dumneḑeŭ: «*bine slugă bună şi credinciósă, intră întru bucuria Domnuluĭ tĕŭ.*» Eată dară şi eŭ robulŭ mareluĭ şi prea înălţatuluĭ Dumneḑeŭ, Iω Alexandru Ipsilante Vvd. cu mila şi cu darulŭ luĭ Dumneḑeŭ Domnŭ şi oblăduitoriulŭ a tótă Ţéra Românéscă rădicându-mĭ mintea şi gândulŭ la ceriŭ şi cu cugetŭ curatŭ şi inima voiósă avêndŭ mare evlavie către sfintele şi Dumneḑeescile lŏcaşurĭ şi mŏnăstirĭ, socotit'am Domnia mea şi pentru sfinta şi Dumneḑeiasca mŏnăstire *Psilaidarŭ* dela sfîntulŭ munte alŭ Atonuluĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Vovedenieĭ ad. intrarea în biserică a prea sfinteĭ curateĭ prea blagosloviteĭ slăviteĭ stăpâneĭ nóstre de Dumneḑeŭ născĕtóre şi pururea fecióră Maria maica Domnuluĭ şi stăpânulŭ nostru Hristosŭ şi din rîvna Dumneḑeiască îndemnatu-ne-amŭ Domnia mea, ca prin óre-care puţină milă din cât aŭ fostŭ putinţă a da şi ajutora la sfînta mŏnăstire, voit'am Domnia mea a mĕ împărtăşì şi a mĕ numì ctitorŭ noŭ, şi printr'acestŭ cinstitŭ hrisovŭ noŭ am hotărîtŭ şi am orênduitŭ Domnia mea sfinteĭ şi Dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ ce scrie maĭ sus ca să aibă a lua milă în toţĭ aniĭ dela cămara Domnieĭ mele, pe anŭ 15 miĭ de banĭ, şi pentru cheltuiala părinţilorŭ călugĕrĭ ce vorŭ veni de acolo aicĭ pentru mila acésta 15 miĭ de banĭ, însă acéstă milă o aŭ fostŭ avutŭ sfînta mŏnăstire dată şi închinată de vechiulŭ şi rĕposatulŭ Mihnea Vodă, feciorulŭ rĕposatuluĭ Alecsandru Vvd. cu hrisovulŭ Domnieĭ séle dela létulŭ 7117, şi după aceea maĭ în urmă, peste 19 anĭ, aŭ fostŭ întăritŭ şi Radulŭ Vodă nepotŭ vechiuluĭ Domnŭ Basarabŭ Vodă cu hrisovulŭ Domnieĭ séle din lét. 7126. Iară dela acea vreme încóce s'aŭ fostŭ contenitŭ şi s'aŭ fostŭ curmatŭ mila sfinteĭ mŏnăstirĭ, pentru că într'atâta curgere de anĭ mulţĭ trecuţĭ, nimenea din alţĭ rĕposaţĭ şi trecuţĭ Domnĭ aĭ ţĕreĭ n'aŭ fostŭ maĭ înoitŭ, nicĭ aŭ fostŭ maĭ întăritŭ mila acésta, care póte să se fi pricinuitŭ şi din nepurtarea de grijă a iconomilorŭ celorŭ după vremĭ aĭ sfinteĭ mŏnăstirĭ, necercetândŭ alţĭ Domnĭ a întărì mila acésta, ce aŭ fostŭ mŏnăstirea lipsită; iar când aŭ fostŭ la lét. 7259, după ce din înalta Domnuluĭ Dumneḑeŭ prea puternica Impĕrăţie aŭ miluitŭ pe rĕposatulŭ Domnia sa Grigorie Ghica Vodă cu a doua Domnie a Ţĕreĭ Românescĭ, întêmplându-se a venì aicĭ în ţéră sfinţia sa părintele Metropolitŭ în scaunŭ chirŭ Grigorie, şi aducêndŭ Domnieĭ séle aminte de acéstă perdută şi contenită milă a sfinteĭ mŏnăstirì, şi arĕtândŭ Domnieĭ séle acelea douĕ hrisóve ale maĭ sus pomeniţilorŭ Domnĭ, şi maĭ vîrtosŭ că înţelegêndŭ Domnia sa cu bună adeverinţă, că se află acéstă sfîntă mŏnăstire la multă lipsă şi scăpătare, n'aŭ pututŭ a o trece cu vederea, nicĭ s'aŭ înduratŭ a lăsa până într'atâta să rĕmâie sfînta mŏnăstire lipsită de mila Domnéscă, ci cu inimă umilită aŭ binevoitŭ Domnia sa şi s'aŭ milostivitŭ ca de iznóvă să fie sfinteĭ mŏnăstire mila cea maĭ sus arătată, să aibă a lua în toţĭ aniĭ din anŭ în anŭ dela cămara Domnéscă suma ceea ce scrie maĭ sus, fără de smintélă, şi fără de nicĭ o zăticnélă, numaĭ şi sfinţiĭ părinţĭ dela acésta să aibă datoria a pomenì la sfîntulŭ jerfelnicŭ numele Domnieĭ séle, iar la ḑiua mareluĭ mucenicŭ Gheorghe purtătorŭ de biruinţă, la luna luĭ Aprilie 23 de ḑile, de cu séră să facă panahidă, adecă la denie cu Peata séŭ Hlébă, și la praznicулŭ sfîntuluĭ mucenicŭ să facă masă, la care masă să fie adunare de toțĭ sfinții părințĭ aĭ soboruluĭ sfinteĭ mŏnăstirĭ, și acea masă și orênduială să o facă în toțĭ aniĭ la ḑiua mareluĭ mucenicŭ, precum despre acésta ne adeverimŭ Domnia mea din însușĭ hrisovulŭ Domnieĭ séle dela același lét, ce l'am vĕḑutŭ Domnia mea. Dreptŭ aceea dară și Domnia mea am datŭ acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele sfinteĭ și Dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ, ca să aibă a lua mila acésta nesmintitŭ, să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de întărire și de chivernisélă, iar Domnieĭ mele și părințilorŭ, moșilorŭ și strĕmoșilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire; numaĭ și sfințiĭ părințĭ dela acéstă mŏnăstire să aibă datorie a urma întocmaĭ după cum se cuprinde maĭ sus. Rugămŭ dar cu numele sfințituluĭ mucenicŭ pre ceĭ din urma nóstră întru Hristosŭ aĭ nostri frațĭ Domnĭ aĭ Țĕreĭ Românescĭ pre care Domnulŭ Dumneḑeŭ va alege după noĭ a fi Domnĭ și oblăduitorĭ scaunuluĭ țĕreĭ aceștia, din némulŭ nostru, aŭ din alțiĭ străinĭ, să întăréscă și dumné-lorŭ mila acésta cu a Domniilorŭ séle hrisóve, ca și Domnulŭ Dumneḑeŭ întru oblăduirea lorŭ cu pace și în fericire să-ĭ păzéscă și în véculŭ viitoriŭ întru locașurile cerescĭ să-ĭ învrednicéscă. Și am întăritŭ hrisovulŭ acesta cu însășĭ credința Domnieĭ mele Iω Alex. Ipsilante Vvd. și cu credința prea iubițilorŭ Domnieĭ mele fiĭ Constantinŭ Vvd , Dumitrașco Vvd., și cu totŭ sfatulŭ cinstițilorŭ și credincioșilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Dumitrașco Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudescu Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Panŭ Pană Filipescu Vel Log. de Țéra-de-sus, Panŭ Stefanŭ Prĕșcovénu Vel Log. de Țéra-de-jos, Panŭ Stefanŭ Mișoglu Vel Spătarŭ, Panŭ Ienache Văcărescu Vel Vist., Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Post., Panŭ Dumitrașco Racoviță Vel Clucerŭ, Panŭ Nicolae Bârsescu Vel Stol., Panŭ Manolache Crețulescu Vel Comisŭ, Panŭ — Vel Slugerŭ, Panŭ Nicolae Vel Pit., și Ispravnicĭ Panŭ Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ, Panŭ Iordache Mavrocordatŭ Vtore Logofĕtŭ și s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ întru întâia Domnie a Domnieĭ mele, 1775, Aprilie —. (Cond. 3, fila 36—38.)

Hrisovulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Șișmanŭ de peste Dunăre, în munții Târnovuluĭ.

Davad. Gvmd. Cățĭ cu Duhulŭ luĭ Dumneḑeŭ se pórtă (după cum ḑice Apostolulŭ), aceștia sunt fiiĭ luĭ Dumneḑeŭ; pentru aceea ceĭ ce vorŭ să-șĭ mântuiască sufletulŭ, datorĭ sunt a face milosteniĭ, că aceĭa se vorŭ miluì și înaintea acelora cu bucurie pórta ceruluĭ se va deschide și vorŭ intrà, ca nisce fiĭ moștenitorĭ, cu mărire și cu cinste înaintea luĭ Dumneḑeŭ în locașurile cerescĭ, și se vorŭ încununà cu cununĭ neveștejite; dreptŭ aceea și Domnia mea învrednicindu-mĕ dela Domnulŭ Dumneḑeŭ cu oblăduirea întru prea cinstitŭ scaunulŭ Ţěreĭ acesteia, şi avêndŭ rîvnă Dumneḑeéscă şi dragoste, ca să înoimŭ şi să întărimŭ daniile şi milele celea orênduite de rěposaţiĭ Domnĭ pe la sfintele mŏnăstirĭ, nu numaĭ aicĭ unde dela Dumneḑeŭ ni s'aŭ orênduitŭ acéstă oblăduire, ci şi prin alte părţĭ pe unde a fostŭ trebuinţă, n'am lipsitŭ a da mână de ajutorŭ, din cele ce bogatulŭ, darniculŭ D-ḑeŭ a dăruitŭ nouě. Socotit'am Domnia mea şi pentru sfînta şi Dumneḑeiasca mŏnăstire, ce se chiamă Şişmanŭ, ce este făcută de rěposatulŭ Şişmanŭ Craiulŭ, care este peste Dunăre, în munţiĭ Târnovuluĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ sfinteĭ de viaţă făcĕtóre şi nedespărţită Troiţă, de care ne însciinţămŭ că se află la multă slăbiciune, neavêndŭ altŭ ajutorŭ séŭ venitŭ de unde-va, am rîvnitŭ Domnia mea prin ajutorulŭ facereĭ de bine a mě face noŭ ctitorŭ la acéstă sfîntă mŏnăstire; decĭ prin acestŭ cinstitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, dămŭ şi orênduimŭ ca să iae pe totŭ anulŭ dela Domnie câte banĭ 6 miĭ, şi părinţiĭ ce vorŭ veni la acéstă milă pentru cheltuiala lorŭ banĭ 500, însă aceştĭ banĭ să-ĭ iae dela visteria Domnieĭ mele, pentru că acéstă milă avênd'o acésta sfîntă mŏnăstire încă maĭ de înainte dela alţĭ trecuţĭ fraţĭ Domnĭ, precum am vĕḑutŭ Domnia mea hrisóvele atâtorŭ alţĭ Domnĭ, cât şi hrisovulŭ rěposatuluĭ Alexandru Ghica Voivodŭ ot. lét. 7267 Augustŭ 9. Dreptŭ aceea şi Domnia mea încă m'am milostivitŭ de am datŭ acéstă milă, ca să-ĭ fie sfinteĭ mŏnăstirĭ de ajutorŭ şi întărire şi părinţilorŭ de hrană şi chivernisire, iar părinţilorŭ, moşilorŭ, strĕmoşilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire; numaĭ şi părinţiĭ acesteĭ mŏnăstirĭ să se róge luĭ Dumneḑeŭ pentru odihna sufletelorŭ rěposaţilorŭ Domnĭ şi pentru bună starea Ţěreĭ acesteia. Pohtimŭ şi pre alţĭ întru Hristosŭ fraţĭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ alege dela Domnulŭ Dumneḑeŭ oblăduitorĭ Ţěreĭ acesteia, să înoiască mila acésta şi cu hrisóvele Domnieĭ séle, ca şi ale Domniilorŭ séle mile şi daniĭ să fie de alţiĭ în urmă în sémă ţinute şi la Dumneḑeŭ bine primite. Intărimŭ Domnia mea hrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele Iω Alexandru Ioanŭ Ipsilante Vvd., şi cu credinţa prea iubiţilorŭ fiĭ şi Beizadele Domnieĭ mele Constantinŭ Vodă, Dumitraşcu Vodă, şi cu toţĭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boerĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Nicolae Dudesculŭ Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, Radu Văcărescu Vel Vorn. de Ţéra-de-jos, Stefanŭ Mişoglu Vel Spătarŭ, Ienache Văcărescu Vel Vist., Scarlatŭ Caragea Vel Post., Dumitraşcu Racoviţă Vel Clucerŭ, Preda Prejbénulŭ Vel Pahar., Constantinŭ Văcărescu Vel Stol., Manolache Creţulescu Vel Comisŭ, Hagi Dimitrie Vel Slugerŭ, Nicolae Vel Pit., şi Ispravniculŭ Pană Filipescu Vel Logof. şi Iordache Mavrocordatŭ alŭ 2-lea Logof., şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în alŭ doilea anŭ alŭ Domnieĭ mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, la anulŭ dela spăsănia lumeĭ 1776, Februarie 7, de Dumitrache Logofĕtulŭ za Taină. (Cond 3, fila 153—155.)

La capitoluluĭ religiuneĭ, sub Alexandru Ipsilante, se cuvine să înregistrămŭ și diverse corespondințe ale luĭ, ale Dómneĭ și ale altora din aĭ lorŭ, orĭ dintre curtenĭ, cu biserica grécă din Orientŭ. Asemenea și dela Domnulŭ Moldoveĭ. Aceste scrisorĭ se publică pentru prima dată aci, după copiile făcute în archivele Patriarchieĭ dela Constantinopole, din ordinulŭ și cu spesele Academieĭ Române. Traducerea o datorimŭ d-luĭ Murnu:

Scrisórea luĭ Ipsilante Vodă, prin care anunță luĭ Avramie că a liberatŭ pe egumenulŭ Căluiuluĭ, Romano, acuzatŭ de omorŭ involontarŭ.

Prea fericite și prea sfinţite Patriarchŭ alŭ Ierusalimuluĭ, Chirŭ Avramie, părinte prea venerabilŭ alŭ nostru în Hristosŭ, prea sfințieĭ séle dreptŭ fiŭ ne închinămŭ, cu evlavie sărutândŭ drépta sa. Scrisórea sa am primit'o și informându-ne despre buna sănătate a sa fórte ne-am bucuratŭ. Am cititŭ și cele ce-mĭ scrie într'însa, prin carĭ arétă pedépsa bisericéscă aplicată luĭ Romano fostŭ egumenŭ alŭ mŏnăstiriĭ de aicĭ Căluiulŭ, pedepsindu-lŭ prin scóterea sa irevocabilă, din causa crimeĭ involuntare a omoruluĭ, îndemnându-mĕ părintesce, ca să-lŭ liberămŭ, în cât să alerge pe la cele-lalte mŏnăstirĭ și să se afle în alte serviciĭ mŏnăstirescĭ, fără a îndrăsni să sĕvêrșéscă o trébă sacerdotală. Și noĭ după îndemnulŭ părintescŭ alŭ prea fericiriĭ vóstre, îndată am poruncitŭ egumenuluĭ Văcăreștiuluĭ, unde era mărginitŭ, ca să-lŭ lase liberŭ. Fiindŭ-că, însă, vagabondarea luĭ în aceste locurĭ, fiindŭ cunoscută a luĭ crimă, pricinuesce unŭ scandalŭ, e de interesŭ ca prea fericirea vóstră să-lŭ rechiame acolo, și să-lŭ triméță la Ierusalimŭ, ca să-șĭ plângă acolo pĕcatele séle pe tótă viéța. Informată fiindŭ prea sfinția sa de inclinațiunea extremŭ de respectuósă către ea, și dragostea fiéscă, să nu lipséscă, rugămŭ, de a ruga necontenitŭ pentru noĭ în întêmpinările séle către Domnulŭ și îmbucurându-ne cu scrisorĭ arĕtătóre de buna sa sănĕtate, a căreĭ anĭ fie dela Dumnedeŭ mulțĭ și prosperĭ, iar rugăciunile séle respectabile să ne ajute în tótă viéța nóstră.

1776 Octombrie 10. Alŭ prea sfințieĭ vóstre fiŭ în Hristosŭ și gata la poruncĭ.

Alexandru Ipsilante Voevodŭ.

Scrisórea luĭ Alexandru Voevodŭ Ipsilante către Avramie, de felicitare pentru sĕrbătorile de Pascĭ.

Prea fericite și prea sfinte Patriarchŭ alŭ Ierusalimuluĭ, Chirŭ Avramie, alŭ nostru părinte în Hristosŭ prea respectabilŭ. Prea fericiriĭ séle dreptŭ fiŭ mĕ inchinŭ, sfinţita sa dréptă evlaviosŭ sărutându-ĭ.

Pe care Sf. Dumnedeŭ s'o păzéscă în sănětate deplină, continuă prosperitate, cu anĭ mulţĭ şi cu isbutire la tóte bunurile mântuitóre. Scrisórea sa am primit'o, prin care informându-ne de dorita sa sănětate, fórte ne-amŭ bucuratŭ. Am luatŭ în sémă şi cele prin carĭ, urându-ne, ne felicită pentru sĕrbătorile dumnedeescĭ, carĭ aŭ trecutŭ, adică a nasceriĭ luĭ Hristosŭ, şi a celorŭ ce urméză şi mulţămimŭ prea fericiriĭ séle. Dea Dumnedeŭ ca să sĕrbătoréscă şi Ea totŭ aceste sfinte sĕrbătorĭ şi în alte nu puţine evoluţiĭ ciclice ale sóreluĭ, după cum poftesce şi doresce.

Să nu se îndoiéscă dar prea fericirea sa, că după evlavia ce avemŭ către a totŭ sfîntulŭ şi priimitorulŭ de viéţă mormîntŭ, şi afecţiunea fiéscă către prea fericirea sa, arĕtămŭ cuvenita solicitudine şi interesare mŏnăstirilorŭ de aicĭ. Rugămŭ ca prea fericirea sa să nu uite de a ruga necontenitŭ pentru noĭ în întêmpinările séle către Domnulŭ şi să ne dea şi nouĕ întru scire continuŭ despre scumpa nouĕ sănětate a sa, a căreia anĭ fie dela Dumnedeŭ prea mulţĭ şi a totŭ prosperĭ, iar rugăciunile séle fie-ne ajutătóre în tótă viéţa.

1777, Ianuarie 26.

Iω Alexandru Ipsilante Voevodŭ.

Scrisórea luĭ Alexandru Vodă Ipsilante către Avramie, de felicitare de sĕrbătorile Crăciunuluĭ.

Prea fericite şi prea sfinte Patriarchŭ alŭ Ierusalimuluĭ, Chirŭ Avramie, alŭ nostru părinte prea venerabile întrŭ Hristosŭ, prea fericiriĭ séle fiesce ne închinămŭ, sărutându-ĭ cu evlavie sfinţita sa dréptă. Scrisórea sa am primit'o, prin care informându-mĕ despre scumpa sa sănătate ne-amŭ bucuratŭ fórte. Am vĕdutŭ şi cele ce-mĭ uréză părintesce prin ea pentru ilfaturile împĕrătescĭ ale Domnilorŭ noştri, a cărorŭ dile Dumnedeŭ să le lungéscă, şi mulţămimŭ prea fericiriĭ séle, şi mulţămimŭ de asemenea şi pentru cele ce ne uréză despre sĕrbătorile trecute a nasceriĭ Domnuluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ, Sf. Dumnedeŭ să învrednicéscă şi pe prea fericirea sa ca să sĕrbătoréscă aceste dile Domnescĭ şi, în alţĭ mulţĭ anĭ, după cum doresce. Dumnedeŭ sfîntulŭ să învrednicéscă prea fericirea sa de a sĕrbători aceste sĕrbătorĭ şi în alţĭ anĭ după cum doresce şi poftesce. Iar sciindŭ prea fericirea sa inclinaţiunea nóstră evlaviósă către dînsa, şi dragostea fiéscă, să nu uite, o rugămŭ, de a trămite nouĕ binecuvîntările séle părintescĭ prin sacrele séle scrisorĭ, a căreĭ anĭ dea Dumnedeŭ să fie mulţĭ şi norocoşĭ, iar respectabilele şi de Dumnedeŭ convingĕtórele séle binecuvîntărĭ să ne fie ajutorătóre în tótă viéţa nóstră.

1778, Februarie 26. Fiŭ în Hristosŭ şi gata la poruncĭ

Iω Alexandru Ipsilante Voevodŭ.

Scrisórea luĭ Iω Alexandru Voevodŭ către Avramie promițêndu-ĭ că-ĭ va da voie de a venì în România.

Prea fericite și prea sfinte Patriarchŭ alŭ Ierusalimuluĭ, Chirŭ Avramie, prea venerabilŭ alŭ nostru părinte în Hristosŭ, prea fericireĭ séle dreptŭ fiŭ ne închinămŭ, sfînta sa dréptă cucernicŭ sărutând'o, pe care Dumnedeŭ celŭ sfîntŭ să o păzéscă în deplină sănĕtate și continuă prosperitate și viață lungă, și isbutirea bunurilorŭ salutare pe carĭ le doresce.

Scrisórea prea fericireĭ séle respectuosŭ am priimitŭ și pentru scumpa sa sănĕtate fórte ne-amŭ bucuratŭ. Am vĕdutŭ și cele ce ne face cunoscutŭ și cererea despre permisiune pentru venirea sa aicĭ, și cu tóte că conformŭ cu respectulŭ fiescŭ alŭ nostru către prea fericirea sa, avemŭ dorința de a ne învrednicì și deaprópe de urările séle părintescĭ, precum și de binecuvîntările. Fiindŭ-că însă timpulŭ presentŭ este atâtŭ de anevoiosŭ prea-fericireĭ séle din causa greutățilorŭ ierneĭ, cât și dupre părerea nóstră încă, maĭ avemŭ alte pricinĭ; maĭ târdiŭ, cu ajutorulŭ luĭ Dumnedeŭ, pe la primăvéră ne vomŭ înțelege prin scrisorĭ pentru venirea sa aicĭ.

Decĭ pretindemŭ să ne aducă aminte în întêmpinările séle cu Domnulŭ, și să ne îmbucure și de aicĭ încolo cu dese scrisorĭ părintescĭ, aĭ căruea anĭ fie dela Dumnedeŭ mulțĭ și prea-fericițĭ, iar urările séle fie-mĭ întru ajutorŭ pentru tótă viața.

1778, Decembre 1. Alŭ prea-fericireĭ séle fiŭ în Hristosŭ și gata la poruncă

Iω Alexandru Voevodŭ.

Scrisórea luĭ Constantinŭ Voevodŭ către Avramie, de felicitare pentru sĕrbătorile Pascelorŭ.

Prea-fericite și prea-sfinte Patriarchŭ alŭ sfîntuluĭ Ierusalimŭ și alŭ întregeĭ Palestine, Chirŭ Avramie prea-venerabilŭ alŭ nostru părinte în Hristosŭ, prea-fericireĭ séle cucernicŭ ne închinămŭ, sărutându-ĭ sfințita dréptă, pe care Dumnedeŭ să o păzéscă în deplină sănĕtate, etc. etc.

Cele două srisorĭ de urare părintéscă cu bucurie le-am primitŭ, bucurându-ne tare de buna sa sănĕtate. Am vĕdutŭ și cele cuprinse în ele, prin carĭ felicitându-ne ne uréză părintesce despre sĕrbătorile trecute și mulțămimŭ prea-fericireĭ-séle. Fie-ca Iisusŭ Hristosŭ celŭ care pentru noĭ s'a întrupatŭ în omŭ, să învrednicéscă pe prea-fericirea-sa ca să sĕrbătoréscă cu veselie și să bucure după placulŭ luĭ Dumnedeŭ de aceleașĭ sfinte sĕrbătorĭ după cum doresce și maĭ departe în mulțĭ anĭ, cu deplină sănĕtate și cu tótă voĭoșia spirituală.

Fie și noulŭ anŭ favorabilŭ Prea-fericireĭ vóstre, a totŭ veselŭ și plinŭ de plăcere sufletéscă și aducĕtorŭ de tótă fericirea.

Neîndoindu-se prea-fericirea-sa de respectulŭ ce cu deosebire îĭ păstrămŭ de totŭ-d'a-una, o rugămŭ să nu lipséscă şi d'aci înainte de a ruga pentru noĭ în întimpinările séle sacre către Domnulŭ, şi să ne înveseléscă prin scrisorile séle părintescĭ, prin carĭ totŭ de odată să ne aréte şi starea scumpeĭ séle sănětățĭ, a căreĭ anĭ fie dela Dumneḑeŭ mulțĭ şi plinĭ de veselie, iar urările séle fie cu noĭ în tótă viața.

1780, Ianuarie 13. Alŭ prea-fericireĭ séle fiŭ în Hristosŭ

Iω Constantinŭ Voevodŭ.

Nota. Scrisóre dela *Constantinŭ Moruzi*, cum ḑice copistulŭ, orĭ dela fiulŭ luĭ Ipsilante.

Scrisórea luĭ Alexandru Voevodŭ către Avramie despre bóla sa, felicitându-lŭ totŭ-d'o-dată pentru sosirea Patriarhuluĭ la Focşanĭ.

Prea fericite şi prea sfinte Patriarhŭ alŭ Ierusalimuluĭ, Domnule Avramie, prea venerabile alŭ nostru părinte în Hristosŭ, prea fericireĭ séle dreptŭ fiŭ ne închinămŭ, sfînta sa dréptă cu evlavie sărutândŭ, pe care să o păzéscă sfîntulŭ Dumneḑeŭ în deplină sănětate şi prosperitate continuă, cu viéță îndelungată şi cu isbândirea bunurilorŭ mântuitóre.

De câte-va ḑile scrisórea sa cu bucurie am primitŭ şi aflândŭ despre dorita buna sa sănětate fórte ne-amŭ bucuratŭ. Amŭ vĕḑutŭ şi cele cuprinse într'însa apropo de favorabila sosire a prea fericireĭ séle până la Focşanĭ şi ne-amŭ bucuratŭ multŭ şi pentru acésta. Am vĕḑutŭ şi urările cu carĭ ne încarcă în scrisóre şi mulțămimŭ prea fericireĭ séle. Pricina întârḑiereĭ de până acum a rĕspunsuluĭ la scrisórea sa, n'a fostŭ alta, decât indispozițiunea ce ni-s'a întêmplatŭ, după cum şĭ-aduce aminte şi prea fericirea sa, şi cu tóte că în ḑilele acele ne întremasemŭ óre-cum, maĭ în urmă însă, din causă că am fostŭ supĕrațĭ a doua óră de reumatismŭ, a resultatŭ întârḑierea de până acum, pentru care vĕ ceremŭ iertare. Că, însă, păstrămŭ către dînsa o deosebită evlavie fiéscă şi dragoste, maĭ alesŭ după ardórea şi iubirea cătră noĭ dovedită părintesce din partea sa, în timpulŭ câtŭ a zăbovitŭ aicĭ, la acésta nu trebue să se îndoéscă prea fericirea sa, dar fiindŭ despre tóte informatŭ şi sigurŭ că ne îmbucură cu o maĭ désă trămitere a scrisorilorŭ séle, ca uniĭ carĭ ne bucurămŭ cândŭ auḑimŭ de buna sa sănĕtate, o rugămŭ să nu lipséscă şi d'aci încolo de a ruga pentru noĭ în îndreptările séle către Domnulŭ şi de a ne înveseli prin comunicările séle asupra multŭ doriteĭ séle sănătățĭ, aĭ căreĭ anĭ fie dela D-ḑeŭ mulțĭ şi a-totŭ-prosperĭ, iar respectabilele şi de Dumneḑeŭ ascultatele séle urărĭ fie întru ajutorulŭ vieţeĭ nóstre.

1781, Iunie. A prea fericiriĭ séle fiŭ în Hristosŭ şi supusŭ ordinelorŭ séle.

Ión Alexandru Voevodŭ.

Scrisórea Eleneĭ Dómna cătră Avramie despre logodna fiuluĭ sĕŭ Beizadea Constantinŭ.

Prea fericite şi prea sfinte Patriarhŭ alŭ sfîntuluĭ oraşŭ Ierusalimŭ şi alŭ întregeĭ Palestine, Domnule Avramie, prea venerabilŭ în Hristosŭ părinte alŭ nostru. Prea fericireĭ vóstre prea respectabile cu evlavie mĕ închinŭ, sărutândŭ sacra sa dréptă, rugându-mĕ de Sf. Dumneḑeŭ de a o acoperi şi străjui în deplină sănĕtate şi lungime de viéţă şi cu isbutirea tuturorŭ dorinţelorŭ séle folositóre pentru sufletŭ şi salutariĭ: scrisórea sa cu tótă evlavia am primit'o şi pentru scumpa sa sănătate peste mĕsură m'am bucuratŭ, prea mărindŭ pe sfîntulŭ D-ḑeŭ, carele o mântuesce şi o ocrotesce şi carele fie ca s'o păzéscă şi d'aci în colo neatinsă de orĭ-ce influenţă rea.

Am vĕḑutŭ prin urmare şi cele ce părintesce îmĭ face cunoscutŭ, prin care felicitându-mĕ îmĭ uréză părintesce despre gloriósa logodnă ce a făcutŭ deja prea strĕlucita beizadea Constantinŭ, şi fórte mulţămescŭ prea fericireĭ séle. Fie ca sfîntulŭ Dumneḑeŭ prin urările séle fericite să bine-voiască ca să ne înveselimŭ şi la sĕvêrşirea nunţeĭ luĭ şi a frateluĭ sĕŭ prea strĕlucituluĭ Domnŭ Dimitrie, cu lunga viaţă şi neclintita întărire a prea înălţatuluĭ nostru Domnŭ pe scaunulŭ Domnescŭ; iar cât despre tăcerea de până acum a prea strĕluciteĭ şi prea iubitóreĭ Dómneĭ mameĭ mele, care a provenitŭ din nisce împrejurărĭ de timpŭ, nu trebue ca prea fericirea sa să se neliniştéscă, căcĭ étă că chiar de acum e ruptă şi a făcutŭ începutulŭ de a trămite şi de a rĕspunde prea fericireĭ séle.

Cunoscêndŭ, aşĭa dar, prea fericirea vóstră respectulŭ şi extrema evlavie ce-ĭ portŭ cu deosebire, ca la unŭ tată alŭ meŭ în Hristosŭ, rogŭ de a nu mĕ uita, ci să mĕ aducă aminte totŭ-d'a-una în îndreptările séle către Domnulŭ şi să mĕ informeze îmbucurându-mĕ desŭ şi de aci înainte prin trămiterea scrisorilorŭ séle, pentru a-mĭ arĕta despre starea scumpeĭ séle sănĕtăţĭ, a căreĭ anĭ fie mulţĭ şi plăcuţĭ luĭ Dumneḑeŭ, iar binecuvîntările séle fie-mĭ în tótă viéţa întru pază şi ajutorŭ.

1781, Octombre 28. A prea fericireĭ séle prea venerabile fiică în Hristosŭ şi tótă la poruncile séle *Elena Dómna.*

Scrisórea luĭ Ghermanosŭ, egumenulŭ Văcărescilorŭ, către Avramie despre daniile luĭ Hagi Juvanŭ către Ghetsiman, şi despre egumeniĭ Rĕsvanuluĭ, Ţiţarenĭ, Gruiŭ, etc. şi despre hrăpirile ce s'aŭ întêmplatŭ din partea unorŭ boerĭ la mŏnăstirea Steleĭ.

Prea fericireĭ vóstre prea divine şi prea sfinte dreptŭ slugă mĕ închinŭ, şi a totŭ sfintele séle póle cu tótă evlavia sărutŭ.

După smerita mea închinare aducŭ la cunoscința prea fericireĭ vóstre prea respectabile, că am primitŭ dreptŭ slugă fericitele séle scrisorĭ, cărora și cu totŭ respectulŭ m'am închinatŭ. Am vĕḑutŭ prin urmare și poruncile stăpânescĭ ce daĭ umilituluĭ sĕŭ servŭ.

Iar cât despre protosinghelulŭ chirŭ Chirilŭ nepotŭ a luĭ chirŭ Ioasafŭ, celŭ de la sf. George, s'a pusŭ unŭ capĕtŭ egumenieĭ séle și a făcutŭ *zaptŭ* (a pusŭ mâna) mŏnăstirea Rĕsvanŭ și a sărutatŭ mâna sf. Mitropolitŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ, și despre persóna despre care am scrisŭ maĭ de multŭ, a rĕmasŭ indiferentŭ, după ce în multe chipurĭ l'am împăcatŭ, adecă sf. archiereŭ alŭ Dristreĭ și eŭ sluga sa înainte de a sosì scrisorile séle a totŭ sfinte.

De asemenea s'a isprăvitŭ și cu afacerea luĭ Popa Daniilŭ cu schitulŭ Țițarenĭ și s'a stabilitŭ elŭ în egumenia sa.

De asemenea și a luĭ Chirŭ Anania supra-numitŭ și Arghirŭ, s'a isprăvitŭ și a șeḑutŭ și elŭ la egumenia Gruiĭ și a totŭ sfintele séle urărĭ să-ĭ lumineze să se pricopséscă, în cât să se aréte și dînșiĭ destoinicĭ pentru economie. Cât despre egumenulŭ Steleĭ, prea bunulŭ meŭ stăpânŭ, după ce s'a făcutŭ egumenŭ nu s'a maĭ vĕḑutŭ în Bucurescĭ, maĭ alesŭ că este obiceiulŭ odată pe fiesce-care anŭ, de a venì la bâlciurile celorŭ douĕ mŏnăstirĭ a sfîntuluĭ Gheorghe și aceea a Văcărescilorŭ. Dar eŭ am spusŭ celuĭ dela sf. Gheorghe și i-a trămisŭ tóte scrisorile moșiilorŭ mŏnăstireĭ Steleĭ și să le vadă și să chibzuiéscă bine, cine a călcatŭ hotarele moșiilorŭ și să vie la mine ca să mi-ĭ aréte, și déca nu vorŭ asculta aceĭ ce aŭ călcatŭ moșiile séle după ce le voiŭ scrie, atuncĭ să intentezŭ procesŭ la Măria sa de Dumneḑeŭ păzită, spre a-ĭ aduce în fața Divanuluĭ și să ne judecămŭ cu hrăpitoriĭ, décă lucrulŭ stă astŭ-felŭ, după cum scriea prea-fericireĭ séle, de óre-ce fără judecată și cheltuelĭ, nu se iea îndărătŭ. Despre popa Antimŭ, nu am pututŭ să-lŭ reținŭ, ḑicêndu-mĭ tótă ḑiua că l'am ținutŭ aicĭ, în o egumenie bună ; l'am chematŭ în secretŭ și i-am spusŭ, și cu nicĭ unŭ chipŭ nu vroesce să mĕ asculte, dar ḑicea că vrea să vadă orașulŭ Ierusalimŭ ; decĭ s'a dusŭ la Mitropolitŭ și i-a spusŭ, și mĭ-a scrisŭ prea-sfinția sa, ca omŭ alŭ sf. mormîntŭ să mĕ facŭ garantulŭ sĕŭ, după obiceiulŭ pămîntescŭ (localŭ), și să se ducă din Țéra Românéscă. Decì neavêndŭ altŭ-ceva de a face, m'am făcutŭ chezașulŭ sĕŭ, și iată că vine cu cetățeniĭ sĕŭ boerĭ.

Stăpâne, fórte puținĭ banĭ am culesŭ ca ajutorŭ dela egumenĭ, dar lista nu am pututŭ afla de o camŭ dată ; dar după aceea, cândŭ voiŭ găsi-o, voiŭ trămite-o împreună cu numele persónelorŭ și cu câtŭ aŭ contribuitŭ. Și negustoriĭ toțĭ, câțĭ aŭ tovarășĭ acolo, aŭ spusŭ că n'aŭ banĭ în capitală de o cam dată. Iar ca s'o daŭ boerilorŭ nu am îndrăznitŭ.

Scrisorile archier. din Craiova le-am trămisŭ, adică aceea a epitropuluĭ Chirŭ Nicodemŭ și Chirațeĭ Marieĭ Clucerésa. Unŭ óre-care locŭ alŭ reposatuluĭ

Constantinŭ Postelnicŭ, pe care l'aŭ afiorisitŭ a totŭ sfîntuluĭ mormîntŭ, acolo la Craiova, şi-lŭ vînduse Protosincelulŭ Chirŭ Iacovŭ la unŭ óre-care boerŭ care şi baniĭ nu i-aŭ datŭ, nicĭ loculŭ nu-lŭ lasă ca să-lŭ hotăréscă Sf. mormîntŭ, nicĭ baniĭ nu maĭ voia să-ĭ maĭ dea, dar cerea chitanţă ca să-ĭ daŭ cu de vînḑare, precum şi protosincelulŭ Iacovŭ şi atuncĭ să dea în mânile mele ceĭ o sută treĭ-ḑecĭ leĭ. Decĭ ca să nu păgubéscă sfîntulŭ mormîntŭ cu acestŭ locŭ şi baniĭ, am scrisŭ moştenitorilorŭ Postelniculuĭ, că décă va lua loculŭ boerulŭ, să iea baniĭ sfîntulŭ mormîntŭ, şi cu acele parale va face prea fericitulŭ vre-o evanghelie, séŭ va cumpĕra locŭ la Ierusalimŭ în numele rĕposatuluĭ Constantinŭ şi dania să rĕmâe totŭ danie. Şi astŭ-felŭ aŭ consimţitŭ tóte părţile şi i-am datŭ chitanţă subsemnată cu numele meŭ, şi am primitŭ ceĭ 130 leĭ, şi rogŭ, bunulŭ meŭ stăpânŭ, să scrieţĭ o scrisóre către moştenitoriĭ rĕposatuluĭ Constantinŭ, că aţĭ primitŭ baniĭ şi că aţĭ făcutŭ în loculŭ aceluĭ pămîntŭ altă odăjdie şi aţĭ hărăzit'o a totŭ sfîntuluĭ mormîntŭ, spre a se pomeni numele lorŭ pe vecĭ.

Iar Craioveniĭ vĕḑêndŭ adese orĭ sfinte scrisorĭ ale séle, că priimiţĭ daniile lorŭ, se îndémnă şi daŭ şi alţiĭ daniĭ.

Şi acestea cu închinăciune, iar fericitele şi de Dumneḑeŭ convingĕtórele urărĭ ale séle fie-mĭ păzitóre pentru tótă viéţa mea.

1778, Maiŭ 1. Alŭ prea fericiriĭ séle de Dumneḑeŭ păzită umilitŭ servŭ şi prea supusŭ poruncilorŭ séle sfinte *Ghermanos eg. Văcărescilorŭ.*

P. S. Unŭ óre-care Hagi Juvanŭ trămite nouĕ candele de bronzŭ, ca să le trămiteţĭ la sfîntulŭ Ghethsimane; şi să-ĭ scrieţĭ, stăpâne, că le-aţĭ primitŭ şi décă voiŭ puté le voiŭ trămite cu calabalîcurile boerescĭ.

Scrisórea luĭ Procopie Mitropolitulŭ Chesarieĭ Filipuluĭ către Avramie anunţândŭ că a recomandatŭ Domnuluĭ pe representantulŭ tronuluĭ Alexandrinénŭ Pafnutie şi dândŭ informaţiunĭ despre egumeniĭ Cetăţueĭ şi Bărnovski.

Prea fericiriĭ vóstre prea divine şi prea venerabile dreptŭ slugă mĕ închinŭ, sărutŭ a totŭ cucernicŭ respectabilele séle mânĭ.

Cu venirea aicĭ a luĭ Chirŭ Pafnutie archimandritulŭ sf. din Alexandria, am primitŭ scrisórea sa căreia mĕ închinŭ şi după porunca sa, cu tóte că eramŭ gata ca să iesŭ afară la ţéră pe la satele mŏnăstiriĭ, am rĕmasŭ patru ḑile, până cândŭ l'am presintatŭ prea înaltuluĭ Domnŭ, şi la notabiliĭ boerĭ, şi-lŭ iaŭ împreună cu mine şi-lŭ conducŭ până la metochulŭ sĕŭ, după cum şi elŭ însuşĭ mărturisesce bĕtrânuluĭ sĕŭ, sfîntuluĭ din Alexandria. Am primitŭ din partea a totŭ cucernicieĭ séle şi cutia cu icre şi *iermesutu-lŭ* şi cărţile, şi închinându-mĕ până la pămîntŭ, mulţămescŭ prea fericiriĭ séle.

Eŭ am ţinutŭ, după cum am maĭ scrisŭ, unŭ *cântarŭ* de acelea carĭ se trimeteaŭ luĭ Vartolomeŭ, şi décă e necesarŭ pentru ceĭ d'acolo şi-mĭ va scrie, i le voiŭ trimite şi acelea, iar de nu, se vorŭ da orĭ unde poftesce prea fericirea sa. Cât despre părerea luĭ Ghedeonŭ egumenŭ alŭ Cetăţueĭ, pentru călĕtoria ce-ĭ recomandă, am scrisŭ maĭ 'nainte prea fericiriĭ séle amêndoĭ, că s'a înduplecatŭ ca să mérgă, numaĭ intrarea în locurile acele să-ĭ deschidă prea fericirea sa, ca să nu se împiedice la vr'unŭ locŭ şi să întêmpine greutăţĭ.

Despre moşia Zusca despre care scrie Chirŭ Atanasie dela Bărnovski către prea fericirea sa, acésta este moşia vîndută. *Nizamele* séle felurite le-am arĕtatŭ de atâtea orĭ prea fericiriĭ séle. Toţĭ baniĭ fără partea a totŭ cuceniciceĭ séle, staŭ în mâna boeruluĭ Postelnicŭ. Acela care a cumpĕrat'o şi o ţine nu vine aice, a totŭ cucernicia sa nu merge acolo ca să se judece, Ghedeonŭ totŭ suferă, ce-ĭ maĭ multŭ chiar d'abia l'aŭ pusŭ în căruţă, şi s'a dusŭ afară la Caşinu mŏnăstirea nóstră, ca să schimbe aerulŭ, şi pentru că în acele părţĭ se găsescŭ nisce ape minerale, spre a se folosi şi de acelea, dórŭ prin urările séle şĭ va recăpĕta sănătatea.

Eŭ rugasemŭ prin boerulŭ Postelnicŭ, prea înaltulŭ Domnŭ şi a scrisŭ către generalulŭ de acolo tótă tréba despre moşie, cum că fără a avé vr'o trebuinţă mŏnăstirea, ci numaĭ pentru hatârulŭ generaluluĭ a stăruitŭ rĕposatulŭ Domnŭ şi a eşitŭ moşia dela mŏnăstire, cum că n'aŭ nicĭ unŭ dreptŭ ca să pretindă rudele afierositoruluĭ, decât numaĭ mŏnăstirea are dreptulŭ de a o lua înapoĭ, de vreme ce şi baniĭ rĕmânŭ neîntrebuinţaţĭ. Dar până acum rĕspunsŭ n'a sositŭ, şi degéba Chirŭ Atanasie sinchisesce pe prea fericirea sa. Scrisorile către Vartolomeŭ ale prea fericiriĭ séle i le-am trimesŭ împreună cu cărţile şi cele-lalte lucrurĭ ce am têrguitŭ, după cum am maĭ scrisŭ.— Scrisorile ce aŭ venitŭ de acolo, una care a venitŭ maĭ înainte, am pus'o în pliculŭ meŭ. A doua de care-mĭ scria că conţinea şi lista, am înmânat'o boeruluĭ Postelnicŭ şi a pus'o în pliculŭ sĕŭ, şi a fostŭ trămise cu călăraşulŭ din rîndulŭ trecutŭ.

Acestea de o camdată, iar sfintele şi de Dumneḑeŭ convingĕtórele rugĭ, fie-mĭ ajutorătóre în tótă a mea viéţă.

1778, Maiŭ 6. A prea fericiriĭ vóstre prea venerabile cea maĭ mică slugă

Procopie Mitrop. Chesarieĭ.

Scrisórea luĭ Procopie Mitropolitulŭ Chesarieĭ din Filipŭ, către Avramie, despre nisce afacerĭ bănescĭ.

Prea fericireĭ vóstre prea divine şi prea venerabile dreptŭ slugă mĕ închinŭ şi sărutŭ a totŭ cucernicŭ respactabilele séle mânĭ.

Şi în rîndulŭ trecutŭ scrisesemŭ prea fericireĭ séle despre ceĭ 1.000 de leĭ, că negăsindŭ poliţă, ĭ-am înmânatŭ boeruluĭ Postelnicŭ şi i-a depusŭ în visteriile Domnescĭ, care banĭ şi-a orênduitŭ ca să-ĭ iea Chirŭ Teohari, pentru ca să-ĭ înmâneze prea fericireĭ séle şi sperămŭ că în curêndŭ va sosi şi vistierulŭ *(hazneulŭ)*. Scrisesemŭ prea fericireĭ séle ca să scrie către Episcopulŭ Huşilorŭ Chirŭ Inochentie, că a primitŭ ceĭ 1.000 de leĭ ce mĭ-a înmânatŭ ca să fie trămişĭ josŭ. Alaltăerĭ a venitŭ şi Hagi Marcu de la Movilovŭ şi ne-a adusŭ 130 de leĭ din cutia ce se orênduise acolo în biserica lorŭ şi las' să scrie scrisóre către dînsulŭ cum i-a primitŭ, urândŭ bine tuturorŭ creştinilorŭ de acolo. Iată şi o scrisóre a Archimandrituluĭ Chirŭ Vartolomeŭ, ce amŭ primit'o în ḑilele astea. Din pricina prea mareĭ uscăciunĭ, prea bunulŭ meŭ stăpânŭ, care s'a întêmplatŭ în primăvéra anuluĭ acesta, şi din pricina multelorŭ ploĭ ce cadŭ mereŭ acum de o lună, perdemŭ şi cerealele şi albinele şi nicĭ iarbă putemŭ cosi pentru vite, cu tóte că nu le-a lipsitŭ mórtea dela tómnă până acum.

Acestea de o cam dată, iar sfintele şi de Dumneḑeŭ convingĕtórele urărĭ ale séle, fie-mĭ ajutorătóre în tótă a mea viéţă.

1778, Iulie 23. A prea fericireĭ séle prea venerabile cea maĭ smerită slugă

Procopie Mitropolitulŭ Chesarieĭ.

Către prea fericitulŭ Părinte alŭ Alexandrieĭ nu am rĕspunsŭ pentru că Archimandritulŭ Pafnutie a scrisŭ pre largŭ tóte, trămiţêndŭ şi catastifurile.

Scrisórea luĭ Atanasie, egumenulŭ mŏnăstireĭ Bărnovski, către Avramie despre rĕscumpĕrarea dinastică (silnică?) a moşieĭ Zusca, din partea unuĭ óre-care latinŭ Ibo.

Prea fericite Stăpâne şi Patriarhŭ alŭ sfîntuluĭ oraşŭ Ierusalimŭ şi alŭ întregeĭ Palestine, Chirŭ Avramie, prea fericireĭ vóstre cu smerenie mĕ închinŭ. Rugându-mĕ de Dumneḑeŭ tuturorŭ, ca să ocrotéscă şi să păzéscă pe prea fericirea sa în deplină sănĕtate şi prosperitate neatinsă şi maĭ presus de orĭ-ce întêmpinare neplăcută, spre lauda şi sprijinulŭ tuturorŭ subalternilorŭ sĕĭ şi chiar celuĭ din urmă servŭ alŭ sĕŭ.

Prin presenta mea, aducŭ la cunoscinţa prea fericiriĭ vóstre prea venerabile despre moşia Zusca, că cu strădanie, cu ostenelĭ şi cheltuelĭ destule şi conformŭ cu legile existente s'a întorsŭ din partea cumpĕrătoruluĭ Ibo, care nu primesce baniĭ ce a datŭ mŏnăstiriĭ, dar prin diferite mijlóce ca unŭ latinŭ ateŭ ce este, a lucratŭ pe lângă prea înălţatulŭ Domnŭ alŭ nostru şi schimbându-ĭ părerea, a hotărîtŭ să o iea moşia şi să dea mŏnăstireĭ treĭ pungĭ de banĭ maĭ multŭ.

Prea fericite stăpâne, pentru acéstă moşie, se găsescŭ ómenĭ carĭ să dea şi

30 pungĭ, dar nu este cuviinciosŭ de a se vinde, căcĭ ne facemŭ de ocară lumiĭ și de rușine vecĭnică ne încărcămŭ și se va lipsi mŏnăstirea, pe de altă parte, de puținulŭ orĭ multulŭ venitŭ ce are.

Decĭ rogŭ pe prea fericirea sa să scrie către prea înălțatulŭ Domnŭ, după cum ĭ-ar dicta spiritulŭ sĕŭ inspiratŭ, trămițêndŭ și presentele acte legale pentru maĭ bună siguranță, și ca odată prin ordinulŭ Măriеĭ séle să iea afacerea unŭ sfîrșitŭ și să priméscă cumpĕrătorulŭ baniĭ după decisiunea legală de acole.

Acestea cu smerenie; iar a totŭ sfintele urărĭ ale prea fericireĭ vóstre fie într'ajutorŭ pentru tótă viéța.

1779, Octombre 20. A prea venerabileĭ prea fericireĭ vóstre prea supusŭ la ordinele séle slugă. *Atanasie Archimandritulŭ Bărnovski.*

La pagina 64.

Cândŭ am arĕtatŭ că Alexandru Ipsilante a reorganisatŭ justiția, n'am înțelesŭ că până la dînsulŭ nu exista o organisațiune a acestuĭ ramŭ.

Ca să se vadă cum justiția făcuse progrese marĭ în țéră și maĭ 'nainte de acestŭ Domnitorŭ, dămŭ aci o carte de judecată din 20 Ianuarie 1749, care în adevĕrŭ merită tótă atențiunea pentru modulŭ cum este redactată. Iată acéstă carte de judecată, care se păstréză la archiva Statuluĭ din Bucurescĭ, între actele mŏnăstireĭ Doljescĭ, pachetulŭ No. 3:

«Dumitru Otmakiĭ face pîră asupra luĭ Dumitrache Hudicĭ. Ḑice că l'aŭ pohtitŭ Dumitrache să-ĭ găséscă **ф҃ лєй** să-ĭ dea domnieĭ séle Vorn. Costache și Otmakiĭ aŭ ḑisŭ că aŭ găsitŭ banĭ, numaĭ de a fi elŭ chezașŭ și platnicŭ ca să-ĭ scótă elŭ baniĭ dela Domnulŭ Vorn. Costache și a primitŭ Dumitrache ḑisa luĭ Otmaki și s'aŭ făcutŭ chezașŭ și platnicŭ pentru banĭ și aŭ datŭ baniĭ în mâna luĭ Dumitrache și aŭ trecutŭ unŭ anŭ și 9 lunĭ și baniĭ nu-ĭ maĭ dă și s'aŭ făcutŭ cu camăta lorŭ **ѱ҃ї** leĭ.

— «Dumitrache Hudicĭ rĕspunde, c'aŭ cerutŭ banĭ la Otmaki, dar cu cuvîntulŭ și pohta d-sale Vorn. Costache; iar elŭ chezașŭ și platnicŭ nu s'a apucatŭ. Ḑice că-lŭ năpăstuesce Otmaki.

— «Pravila: tom. B, carte 22, tit. 5, capt. 48: «Pîrâșulŭ cândŭ va aduce jurămîntŭ, acela ce se pârăsce trebue aŭ să jure, aŭ să plătéscă, aŭ să arunce jurămîntulŭ asupra pîrâșuluĭ, aŭ să jure cum-că nu-lŭ năpăstuesce.»

«Dumitrache Hudicĭ n'aŭ primitŭ să jure, aŭ aruncatŭ jurămîntulŭ asupra luĭ Otmaki, pîrâșuluĭ sĕŭ. Otmaki iarășĭ n'aŭ primitŭ să jure.

Judecata hotărăsce:

«De vreme ce după orênduiala pravileĭ nu va să jure, s'a cunoscutŭ că se acolisesce rĕŭ şi fără cale de Dumitrache.» Iscălitŭ *Canta* Vel Log.

Ceea-ce a trebuitŭ multŭ timpŭ să fie de mare daună pentru justiţia ţĕreĭ Muntenescĭ şi a Moldoveĭ, a fostŭ intervenirea în judecăţĭ nu numaĭ de firmanurĭ dela Divanulŭ din Constantinopole, dar până şi dela cadiĭ de prin cetăţile turcescĭ dela Dunăre. Aşia bună óră este suretulŭ cadiuluĭ din Giurgiu dela fila 324 a condiceĭ luĭ Ipsilante. Printr'unŭ firmanŭ din 1769 se scrie:

«Ţie Cadi Efendi şi ţie Veovodŭ alŭ ţĕreĭ mele Vlaşca din Bucurescĭ, iată vĕ poruncesce Inaltulŭ Devletŭ, că avêndŭ pace cu împĕrăţia nemţéscă, va să avеţĭ a sili pre negustorulŭ Mitu Franguleţŭ să plătéscă 239 talerĭ pentru marfa ce a luatŭ dela neguţătorulŭ Gaspar Glüch din cinstita cetate a Braşovuluĭ. Iar déca aceştĭ banĭ nu vorŭ fi plătiţĭ cinstitŭ în vreme de 3 lunĭ de ḑile, voĭ vĕ veţĭ învinovăţi şi la mare pedépsă fi-veţĭ.» 1769.

Chiar în privinţa administraţiuneĭ Domnitorulŭ cerea adesea intervenirea cadiilorŭ. Aşia cunóscemŭ maĭ multe surete, şi a-nume:

Suretŭ alŭ Cadiuluĭ din Giurgiu.

Unŭ suretŭ Ilamŭ alŭ Cadiuluĭ de Giurgiu pentru locuitorĭ ot Viişóra i Velesŭ, ca să-şĭ plătéscă adetulŭ pămîntuluĭ ţĕreĭ.

Unŭ Ilamŭ ipacŭ alŭ Cadiuluĭ pentru că s'aŭ făcutŭ firmanŭ să nu maĭ are Turciĭ în ţéră.

Unŭ Ilamŭ alŭ luĭ Hagi Ametŭ ce aŭ fostŭ rênduitŭ pentru Nizamulŭ Ţĕreĭ.

Pentru moşia megieşască ot Ceganĭ.

Pentru Ciocănescĭ, moşia mŏnăstireĭ Mihaiŭ Vodă.

Pentru moşia Episcopieĭ Buzĕŭ i Dichisenĭ.

Pentru moşia Pisculŭ luĭ Epure.

Totalŭ şépte

Dionisie Eclesiarchulŭ în chronografulŭ sĕŭ ḑice despre organisarea justiţieĭ de către Ipsilante următórele:

«Sîrguitu-s'aŭ Măria sa de aŭ pusŭ la bună orênduială judecătoriĭ țĕreĭ, să judece pricinile locuitorilorŭ ce vorŭ avé, la treĭ stărĭ, adecă la treĭ divanurĭ: pe ceĭ cu pricinele de hoție la judecata de cremenalionŭ, iar cele-lalte pricinĭ la judecata depertamentuluĭ, și alŭ treilea la divanulŭ velițilorŭ boerĭ și nemulțămindu-se óre-unŭ jăluitorŭ după judecata acestorŭ judecătorĭ, cu anaforaua aceĭ judecățĭ făcêndŭ apelație prin jalbă eșia amêndouĕ părțile în divanulŭ Măriеĭ séle luĭ Vodă înaintea Domnuluĭ și a velițilorŭ boierĭ și se hotăria judecata. Acéstă orênduială a judecăților̆ orĭ de ce pricină, aŭ poruncitŭ Măria sa de a datŭ în tiparŭ pre largŭ, condică pravilnicéscă numindu-o, scósă din pravilă; dar judecătoriĭ aŭ pravilĭ, cu foile de pele, și în cotro voesce, într'acolo o întinde să iasă banĭ (1).»

Despre codicele luĭ Ipsilante face mențiune cu laudă și autorulŭ cărțeĭ «Viaggio in Valachia e Moldavia» ḑicêndŭ că: «Principele Ipsilante a făcutŭ unŭ codice fórte succintŭ séŭ maĭ curêndŭ o instrucțiune către judecătorĭ cum trebue să se reguleze în casurile cele maĭ frecuente. Claritatea, brevitatea și simplicitatea, carĭ domnescŭ în acestŭ codice, facŭ multă onóre autoruluĭ sĕŭ, și aŭ fostŭ de multă înlesnire Valachieĭ. Intr'atâta este adevĕratŭ acésta, că Domniĭ următorĭ luĭ Ipsilante s'aŭ vĕḑutŭ nevoițĭ să se conforme acestuĭ codice și să-lŭ conserve (2).»

---

(1) Tesaurŭ tom. II, pag. 166—167.

(2) «Il Principe Ipsilanti ha fatto un codice molto succinto, o più tosto una istruzione ai giudici come devono regolarsi nei casi più frequenti. La chiarezza, la brevità e semplicità che vi regnano fanno molto onore all' autore, ed è stato di molto giovamento alla Valachia. Ciò è tanto vero, che i suoi successori sono stati obligati ad uniformarvisi, e conservarlo.» pag. 109 opulŭ citatŭ. In privința acesteĭ cărțĭ fie-ne permisŭ a aduce o notă la acestŭ locŭ, notă ce o credemŭ utilă cândŭ e vorba de o carte atâtŭ de importantă pentru noĭ.

D. B. P. Hasdeŭ a publicatŭ în 1864 o biografie a luĭ Raicevicĭ (Aten. Românŭ din Iașĭ). Secretarŭ privatŭ alŭ luĭ Alexandru Ipsilante Vodă, până în 1782, și dela data acésta agentŭ generalŭ alŭ Austrieĭ, în Țéra Româneścă, în urma tratatuluĭ dela Cuciucŭ-Cainardjic, Raicevicĭ remase în acéstă demnitate până la anulŭ 1787, cândŭ resbelulŭ a întreruptŭ relațiunile diplomatice.

Invĕțatulŭ nostru colegŭ, ne arétă pre R. cutreerândŭ țéra în interesulŭ negoțuluĭ de lână de care se ocupa, și cu profesiunea de medicŭ, care-ĭ deschide ușa tuturorŭ caselorŭ boerescĭ din țéră. Ambele ocupațiunĭ eraŭ de natură a da luĭ R. o cunoscință completă a Românieĭ.

De aceste cunoscințĭ R. s'aŭ folositŭ, ḑice d. B. P. Hasdeŭ, ca să scrie

După autorulŭ cărţeĭ acum citate, Ipsilante a introdusŭ în Divanŭ pe lângă Mitropolitulŭ şi pre Episcopiĭ de Rômnicŭ şi de Buzĕŭ: «promovendo molto l'autorità dei tre prelati col distinguerli ed ono-

---

cartea sa: «Osservazioni storiche, naturali e politiche intorno la Valachia e Moldavia; 1788 preso I. Raimondi. 1 vol. 8°. Napoli.

După acéstă afirmaţiune, colegulŭ nostru trece în revisiune traducerile germane şi cea francesă a opereĭ luĭ Raicevicĭ (1) traducerĭ carĭ tóte sunt prea departe de concisiunea, energia şi claritatea stiluluĭ luĭ Raicevicĭ. După opiniunea d-luĭ Hasdeŭ, opera luĭ Raicevicĭ este de o mare valóre. D-lŭ Kogălniceanu n'a cunoscut'o când a publicatŭ *„Arhiva Românéscă"* şi cu tóte aceste ea cuprinde observaţiunile propriĭ ale luĭ R., observaţiunĭ, carĭ sunt totŭ atâtŭ de veridice şi profunde pre cât de autentice şi importante sunt fontânele séle documentalĭ. (pag. 15).

Va să ḑică s'ar păré că e bine stabilitŭ, că Raicevicĭ este autorulŭ cărţeĭ «Osservazione storiche». Şi rĕposatulŭ Papiŭ şi toţĭ scriitoriĭ noştri, carĭ se ocupă cu istoria ţĕreĭ, aŭ rĕmasŭ convinşĭ, ca şi d-lŭ B. P. Hasdeŭ, cá aşĭa este lucrulŭ.

Apoĭ iată că ne veni de câte-va ḑile o carte proprie a pune în cestiune paternitatea luĭ R. cât privesce opera «Osservazione storiche».

In 1853, la Milano s'a publicatŭ cartea atribuită luĭ R. de d-lŭ B. P. Hasdeŭ, pe altŭ nume, prin Fruttuoso *Bocchi*, în o serie de cărţĭ compunêndŭ o bibliotecă italiană. După Fruttuoso Bocchi, cartea «Osservazione storiche», tipărită la Napoli în 1788 nu este de R. ci de *Abatele Dominico Sestini.*

Bocchi însoţesce ediţiunea din 1853 a opereĭ «Osservazione storiche» de o prefaţă şi o biografie a luĭ Sestini.

*

Cine din Sestini şi Raicevicĭ este, dar, autorulŭ adevĕratŭ alŭ opereĭ atâtŭ de multŭ apreciată de d-lŭ B. P. Hasdeŭ?

Sestini călĕtorì la Constantinopole şi în Muntenia, 1779, chiămatŭ fiindŭ de către Alesandru Ipsilante, în calitate de secretarŭ. O spune însuşĭ în «Viaggio da Constantinopoli a Bukoresti fatto l'anno 1779, con l'aggiunta di diverse lettere relative a variè produzioni ed osservazioni asiatiche.»

Acéstă carte fu tipărită însă maĭ târḑiŭ numaĭ la 1794, la Roma, la Antonio Fulgoni.

La pagina 1-a Sestini ḑice, că: «Mi ritornava a villeggiare nell' estate dell'anno 1779 a Bujuk-Dere villaggio Europeo sul canale di Constantinopoli, allorchè mi fu proposto di passare al servizio del Principe di Valachia in qualità di Segretario (era allora il Principe Alesandro Ipsilante) e desiderando di conoscere una tel provincia, mi determinai ad accettare una simile vantaggiosa propositione.»

---

(1) *Traducerile germane*: 1°) Bemerkungen ueber die Moldau und Valachey; uebers. v. Hofstetter, Wien, 1789 in-8°. 2°) Geschichte, natuerlische Beschaffenheit und Verfassung der Valachey und Moldau; uebers. v. Pilhl; Strasbourg, 1790, in-8°.

Traducerile francese: Voyage en Valachie et en Moldavie, trad. par. Lejeune, professeur de littérature, ex prof. de S. A. le Prince de Moldavie. Paris, 1822, in-8°.

rarli, conoscendo bene l'ascendente incredibile che costoro hanno sopra lo spirito inculto e superstizioso di quella gente (1).»

Intre importantele reforme introduse de Ipsilante, este de sigurŭ, și aceea a condicarilorŭ de județe. Acești impiegați constituescŭ unŭ adevĕratŭ controlŭ pentru mersulŭ justiției județene. După condicele ținute de eĭ, Domnitorulŭ póte să-șĭ dea sémă despre modulŭ cum

---

Sestini era decĭ chiămatŭ secretarŭ la curtea luĭ Ipsilante în 1779, atuncĭ când, după d-lŭ Hasdeŭ, acestŭ postŭ era încredințatŭ de acelașĭ Domnitorŭ luĭ Raicevicĭ.

Sestini merge decĭ la Bucurescĭ, unde sosì la 4 Octobre 1779. Aci este bine primitŭ de Ipsilante la 5 Octobre: «accogliendomi gentilmente e rallegrandosi del mio arrivo, con dirmi ché seguitassi a restare in casa del segretario, per dare in seguito le disposizioni necessarie per l'istesso posto, ch'egli ocupava.»

Va să ḑică Sestini e primitŭ chiar în gazdă de Raicevicĭ, secretarŭ până atuncĭ alŭ luĭ Vodă.

Este a nu se uita acéstă informațiune.

Sestini termină călĕtoria sa dela Constantinopole la Bucurescĭ cu aceste șirurĭ:

«Ecco quel tanto che poteva aver relazione al simplici mio Diario da Constantinopoli insino a Bukoresti: le altre *Osservazioni e notizie* che potro con l'andar del tempo fare e mettere insieme, non mancherò di participarle al publico in altra occasione.»

Nimene nu scapă din atențiune, că în aceste liniĭ Sestini ia angajamentulŭ publicațiuneĭ ce i se atribue acum, din 1788, adecă nouĕ anĭ după sosirea luĭ în Bucurescĭ. Până și titlulŭ cărțeĭ din 1788 e óre-cum indicatŭ în vorbele «le altre *Osservazioni e Notizie*" ce promite în 1779 a da maĭ târḑiŭ.

D. Hasdeŭ ni-a spusŭ că Raicevicĭ este născutŭ în Ragusa în *Dalmația;* elŭ nu era italianŭ. Apoĭ deja la 1822, totŭ la Milano, publicându-se o a 2-a edițiune din opera «Osservazioni», editorele în prefața sa amintia, că *„quest' opera è lavoro di un Italiano e di un Italiano di merito."* Essa ha riscasso gli applausi delle colte persone, non solo per la verità delle cose storiche, ma per la giustezza dei pensieri e delle moltiplici viste dell 'autore.

De unde vine că s'a atribuitŭ luĭ R. o lucrare a luĭ Sestini?

Se póte că nu atâtŭ R. cât editorulŭ traducereĭ germane publicată în 1789 la Viena, să fie atribuitŭ luĭ R. opera luĭ Sestini prin titlulŭ ce a datŭ cărțeĭ: «Bemerkungen über die Moldau und Wallachei in Rücksicht auf Geschichte, Naturprodukte und Politik, aus dem Italienischen des Herrn von Raicevich.»

In definitivŭ cine este autorulŭ? cestiunea rĕmâne întrégă.

(1) «Sporindŭ multŭ autoritatea celorŭ treĭ prelațĭ considerându-ĭ, și onorêndu-ĭ, căcĭ cunoscea bine ascendentulŭ de necreḑutŭ ce aceștia exercită asupra spirituluĭ necultŭ și superstițiosŭ alŭ acesteĭ națiunĭ.» Viaggio in Valachia e Moldavia. Milano, 1853, pag. 102

judecătoriĭ șĭ-aŭ făcutŭ datoria. Totŭ o-dată aceste condicĭ constituiaŭ o adevĕrată tabulă și secțiune de notariatŭ.

Iată unŭ pitacŭ de rînduire a unuĭ condicarŭ de județŭ:

Carte pentru condicariĭ de județe.

Fiindŭ-că după hotărîrea ce s'a făcutŭ de Domnia mea de a fi orînduițĭ la fie-care județŭ câte unŭ Logofĕtŭ din maziliĭ județuluĭ, carele să ție condică a trece într'însa tóte pricinele de judecățĭ și jalbele ale noroduluĭ și să se numéscă *condicarŭ* alŭ județuluĭ, Dumné-lorŭ ispravnicĭ ot sud . . . . prin carte de însciințare către Domnia mea, arétă cum că aŭ găsitŭ și aŭ alesŭ de vrednicŭ la acéstă trébă pre . . . pe care l'a și trimisŭ aicĭ la Dumné-luĭ Vel Logofĕtŭ și Dumné-luĭ l'a arĕtatŭ Domnieĭ mele; s'aŭ datŭ dar de către Domnia mea numituluĭ condicarŭ acéstă carte, cu poruncă și învĕțătură să urmeze cum scrie maĭ jos:

1. Tóte judecățile noroduluĭ pentru orĭ-ce felŭ de pricină câte se va întêmpla a veni, de se vorŭ căuta de către Ispravnicĭ, însă numele celorŭ ce aŭ fostŭ orînduițĭ cu porunca Gospod. la Ispravnicĭ și dintr'acele carĭ cu mumbașirŭ și care fără mumbașirŭ și în numele și celorŭ ce aŭ mersŭ de sine fără porunca Gospod. la Ispravnicĭ, să aibă a le trece în condică numele pârâtuluĭ cu satulŭ i județulŭ, pricina judecățiĭ, osebitŭ ḑisa unuia și rĕspunsulŭ altuia, doveḑile séŭ mărturiile și hotărîrea Ispravnicilorŭ, ce împlinire s'aŭ făcutŭ? carĭ într'acestașĭ chipŭ să se scrie și cărțile de către Ispravnicĭ și să adevereze în fieșĭ-care elŭ că sunt trecute în condică.

Fiesce-care vînḑare de moșie séŭ de vie, orĭ de nemestiĭ, orĭ de țiganĭ, să le trécă tóte în condică.

Asemenea să trécă și zelogiile de orĭ-ce.

Iar maĭ vîrtosŭ când va vinde cine-vașĭ venitŭ de moșie în arendă și într'acelea vînḑărĭ orĭ zelogirĭ să însemneze elŭ cum că sunt trecute în condică și să fie datorŭ celŭ ce va vinde și va zălogi să mérgă la numitulŭ condicarŭ, ca să trécă acelea în condică, cum și cumpĕrătoriĭ asemenea, să nu priméscă vînḑare séŭ zălogire netrecută în condica județuluĭ, căcĭ pe urmă nu se va ține în sémă acéstă vînḑare și așeḑămîntŭ și încă pentru neurmarea la poruncă gospod. va perde și ceea ce va da. Pentru care d-vóstră Ispravnicĭ aĭ județuluĭ să însciințațĭ de acésta la toțĭ de obște, ca să nu pótă ḑice cine-va pe urmă, că nu a sciutŭ. Și pentru slujba și ostenéla luĭ am făcutŭ Domnia mea milă cu dînsulŭ, ca să aibă 3 lude scutițĭ pentru poslușania caseĭ luĭ, însă străinĭ, fără nicĭ o pricină, pe care după ce-ĭ va găsi, să-ĭ aréte la Ispravnicĭ și după adeverința Ispravnicilorŭ ce va lua li se va da pecetluiturĭ gospod. (Cond. No. 2, fila 29.)

Asemenea instrucțiunĭ sunt repețite la fie-care rînduire de condicarŭ între 1775 și 1782 (1).

Iată acum în resumatŭ alte treĭ pitace cu referință la Tribunale și împiegațiĭ lorŭ:

Carte pentru alŭ treilea Logofĕtŭ dela Divanulŭ Craioveĭ.

Numesce pre Barbu Oteteleșanu la acestŭ postŭ de alŭ III-lea Logofĕtŭ, punêndu-lŭ la ordinele Caimacanuluĭ și alŭ Divanuluĭ de Craiova, după ponturile date de Domnitorŭ înscrisŭ la Dumné-luĭ Caimacamulŭ, ferindu-se de nedreptățĭ séŭ jafurĭ și asuprele la judecățĭ. 1776, Februarie 28. (Cond. No. 2, fila 61 verso.)

In 1776 Februarie, s'a rînduitŭ la Craiova și Nicolae Mărgăritescu alŭ II-lea Armașŭ și prin carte Domnéscă s'a poruncitŭ Zapciilorŭ și Armășeilorŭ să asculte de numitulŭ boierŭ.

Pitacŭ la Vel Vistierŭ din 1782, Octombre 15.

Din 4 Logofețĭ de taină reduce doĭ «precum și maĭ 'nainte din vechime și până la rĕsmeriță n'aŭ fostŭ maĭ mulțĭ.» Îĭ îmbracă cu caftanŭ, cădênduli-se după slujbă și după dreptate, ca o logofeție veche ce aŭ fostŭ acésta la Divanŭ. Léfa câte 30 talerĭ pe lună. (Condica No. 9, fila 76 verso.)

După diferite hrisóve de judecată date cu *credința* diverșilorŭ boerĭ aĭ Divanuluĭ luĭ Alex. Ipsilante resultă că boeriĭ luĭ Ipsilante la 1775, eraŭ următoriĭ: Dumitru Ghica Vel Banŭ, N. Dudesculŭ Vel Vornicŭ de Țéra-de-sus, Radu Văcăresculŭ Vel Vornicŭ de Țéra-de-jos, Pană Filipesculŭ Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-sus, Ștefanŭ Prĕscovénulŭ Vel Logofĕtŭ de Țéra-de-jos, Ștefanŭ Mișoglu Vel Spătarŭ, Ianache Văcăresculŭ Vel Visternicŭ, Scarlatŭ Caragea Vel Postelnicŭ, Dumitrașcu Racoviță Vel Clucerŭ, Stanŭ Vel Paharnicŭ și Manoĭache Crețulesculŭ Vel Comisŭ.

---

(1) Vedĭ condica No. II a luĭ Ipsilante din Archiva Statuluĭ. La fila 91 este o carte identică din 1781.

Pagina 82—95.

Am datŭ în aceste pagine ale tomuluĭ I-iŭ óre-carĭ ideĭ despre mersulŭ cultureĭ naționale sub Alexandru Ipsilante. Suntemŭ departe de a fi isprăvitŭ materialulŭ ce posedemŭ.

Vomŭ aminti maĭ întâiŭ, cândŭ e vorba de cultura publică silințele ce șĭ-a datŭ Grigorie Ghica, care fiindŭ Domnulŭ Munteniei a căutatŭ să ridice nivela culturală a preoțimeĭ. In anterióre volume ale nóstre se va afla, cum în 23 Augustŭ anulŭ 1769, Grigorie Alexandru Ghica a fostŭ însărcinatŭ pe logofĕtulŭ N. Brâncovénulŭ să cerceteze preoțimea și să vadă ce carte sciŭ și de trăescŭ în datorința slujbeĭ bisericescĭ?

Ce se póte dice despre cultura preoțimeĭ aceleia, care însășĭ întreține în poporŭ superstițiunea?

Fenomenele cerescĭ nu se explicaŭ negreșitŭ decât totŭ în sensulŭ credințelorŭ deșérte. Așĭa, fu de mare grózā o cădere de aerolitŭ, care se întêmplă în Iulie 1774. Dicemŭ de «*aerolitŭ*» judecândŭ după descrierea fenomenuluĭ, cum o aflămŭ și în unŭ codice alŭ Acamieĭ (pag. 109).

Eată acea narațiune:

«La 1774 Iulie, cerulŭ era seninŭ, când s'a arĕtatŭ de o-dată până a nu rĕsare sórele unŭ micŭ norŭ luminosŭ din care a începutŭ a tuna, apoĭ de o-dată trăsnindŭ a cădutŭ ca plóie multe petre ca pe o verstă de locŭ, negricĭóse ca noroiulŭ celŭ grosŭ.... »

Să ne fie permisŭ óre a ne indigna multŭ contra superstițiuneĭ poporuluĭ, cândŭ până și prelațiĭ bisericeĭ credŭ în farmece și aŭ rugăciunĭ de deslegare de ele? Iată anatoraua Mitropolituluĭ Grigore alŭ doilea, unŭ Mitropolitŭ, care a patronatŭ multŭ învĕțătura, conlucrândŭ cu Ipsilante la hrisovulŭ școlelorŭ din 1776; iată, dicemŭ, anaforaua acestuĭ Mitropolitŭ, din 1776, din care este vĕdită credința luĭ în farmece:

«După jalba ce a datŭ către M. Ta Stoica, ce se află acum în Bucurescĭ, la S-ta Vinerĭ, pentru o nepótă a luĭ de soră anume Maria, totŭ de aicea, că sunt doĭ anĭ de când aŭ dovedit'o făcêndu-ĭ farmece și alte lucrurĭ drăcescĭ, luĭ și neveste luĭ, din care i s'aŭ întêmplatŭ grea bólă trupuluĭ, în cât și minţile și le-aŭ perdutŭ; întru a curma jalba, poruncescĭ M. Ta, să încunosciinţămŭ curgerea acesteĭ pricinĭ. Veĭ sci, M. Ta, că numitulŭ Stoica a datŭ jalbă și la noĭ, iarășĭ asemenea ne aŭ arĕtatŭ și aducêndŭ pe acea numită nepótă-sa, unde faţă fiindŭ amêndoĭ înaintea nóstră ĭ-am făcutŭ cercetare, de ce pricină și cum s'a amăgitŭ de a făcutŭ acele lucrurĭ rele și netrebnice? și singură ca nu tăgădui și mărturisi, în frica luĭ Dumneḑeŭ, că fiindŭ ca fată mare și șeḑêndŭ totŭ într'o casă cu numitulŭ Stoica, i-ar fi bătutŭ capulŭ multă vreme o mătușă a eĭ anume Zamfira, ce se află măritată în Têrgulŭ-Vălenĭ sud Saac, ce este nevasta luĭ Ion Vașcu, fratele luĭ Stoica jăluitorulŭ, învĕţând'o pe ascunsŭ în ce chipŭ să facă și cum să le atingă acele farmece si rele unsorĭ de amêndoĭ, adecă de Stoica și de nevasta luĭ, și scoţênd'o din fire, ḑise, că í-ar fi datŭ Zamfira dintr'acele rele lucrurĭ și căutândŭ prilejŭ ĭ-a unsŭ atâtŭ pe haine, cât și pe la locurĭ pe unde le era ămbletele și de atuncĭ numaĭ decât îmbolvindu-se din acele lucrurĭ, încă până acum totŭ pătimescŭ; decĭ la acésta fiindŭ-că numita Maria singură nu tăgădui, și acea Zamfira nu se află aicea, ca să stea faţă amêndouĕ, să se descopere adevĕrulŭ, cu cale ar fi să fie luminată porunca M. Tale către d-lorŭ Ispravniciĭ ot sud Saac, ca să o trimită aicea, să fie amêndouĕ faţă, să li-se facă cercetare pe largŭ, măcarŭ că ne arétă Maria, cum că acea Zamfira fórte se apĕră și tăgăduesce, că n'a fostŭ la sciinţa eĭ acestŭ felŭ de lucru și faptă, dar până nu vorŭ sta amêndouĕ faţă nicĭ în unŭ chipŭ nu se póte dovedi, etc. 1777, Aprilie 4.

Domnitorulŭ aprobă cererea Mitropolituluĭ, ca Ispravniciĭ să trimită pe Zamfira la judecată.

În sînulŭ acesteĭ societăţĭ române, pe la 1774, în urma anterióreĭ invasiunĭ rusescĭ, se introdusese multŭ vorbirea limbeĭ francese pe lângă limba grécă. Rușiĭ nu sciaŭ limba grécă; de aci necesitatea pentru boerĭ de a vorbi cu invadatoriĭ în limba francesă, ce era în mare usŭ la Curtea ruséscă.

Nu puţinŭ înriuri, credemŭ, asupra scădereĭ în importanţă a limbeĭ grece după 1774 în societatea română și mĕsura, luată cu ḑece anĭ înainte, la 1764, de Domnitorulŭ munténŭ Stefanŭ Racoviţă, împreună cu Divanulŭ Ţĕreĭ, prin hrisovulŭ dela acea dată, dispunêndŭ ca pe viitorŭ să nu maĭ fie primiţĭ Greciĭ a se însura în Ţĕră cu fete române. Iată hrisovulŭ:

Hrisovulŭ Măriei séle Ştefanŭ Voevodŭ Racoviţă pentru a nu se maĭ însura ómenĭ străinĭ în pămîntulŭ ţěreĭ.

Iω Ştefanŭ Mihaĭ Racoviţă Voevodŭ B. M.

Zemli Vlascoi. De vreme ce străiniĭ carĭ vinŭ aicea în ţéră, Grecĭ, Arbanasĭ, Sêrbĭ şi alţĭ, afară din Moldovenĭ, uniĭ ómenĭ maĭ de cinste şi cu némulŭ sciutŭ, alţiĭ proştĭ şi nesciuţĭ, uniĭ fără de meşteşugŭ, iar alţiĭ cu meşteşugŭ: cojocarĭ, croitorĭ, zlătarĭ, simigiĭ, bragagiĭ, pitarĭ, casapĭ, şi alţiĭ ceĭ maĭ mulţĭ goniţĭ din ţéra şi patria lorŭ, pentru multele felurĭ de rěutăţĭ şi blăstemăţiĭ, ce facŭ acolo, încă uniĭ şi însuraţĭ pe la loculŭ lorŭ, după ce vinŭ aicĭ în ţéră, şi îşĭ facŭ óre-ce chivernisélă şi câştigŭ, nu numaĭ că se înrăděcinéză cu întemeere, ci încă se şi însóră de iaŭ femeĭ de aicĭ, de pămîntŭ şi fete de boerĭ, şi cu multe felurĭ de mijlocirĭ, intră şi în rîndulŭ boierilorŭ, cu dregătoriĭ, carĭ nu sunt de obrazulŭ lorŭ, din care lucru dregătoriile se necinstescŭ, némulŭ boerilorŭ pămîntenĭ să ocărésce, câştigulŭ şi folosulŭ ce arŭ puté să aibă pămînteniĭ, îlŭ apucă eĭ, şi să pricinuesce de obşte rěsvrătire, şi stricăciune la tótă patria. De vreme ce străiniĭ carĭ intră în némulŭ şi în rîndulŭ boierilorŭ, de se întemeéză cu meşteşugurile lorŭ, după vreme aŭ pricinuitŭ multă stricăciune ţěreĭ şi némuluĭ boerescŭ, precum de multe orĭ s'aŭ vědutŭ; prostimea iarăşĭ nepărăsindu-se şi aicĭ de rěutăţile şi hoţiile séle, daŭ pricină de a le urma şi pămînteniĭ lucrurĭ ca acestea, şi se facŭ nenuměrate fapte rele şi lucrurĭ necuviόse în tóte dilele. Decĭ ca să se pue oprélă acestuĭ obiceiŭ, ce rěŭ s'a înrăděcinatŭ aicĭ în pămîntulŭ ţěreĭ, hotărîmŭ Domnia mea, de acum înainte nimenĭ din străinĭ să nu se maĭ însóre aicĭ în pămîntulŭ ţěreĭ şi să iea fată de pămînténŭ, şi pămînteniĭ iarăşĭ nimenĭ să nu îndrăsnéscă a-şĭ da pe fie-sa, séŭ alte rudeniĭ, după străinĭ, măcarŭ orĭ-cine ar fi, pentru că orĭ-care de acum înainte va face peste porunca şi hotărîrea acésta a Domnieĭ mele, să scie că ceĭ însuraţĭ se vorŭ izgonì din pămîntulŭ ţěreĭ, împreună cu femeea, şi tótă averea lorŭ se va lua pe séma Domnieĭ. Părinţiĭ fetelorŭ şi naşiĭ se vorŭ pedepsì iarăşĭ cu grea pedépsă şi preoţiĭ, ce vorŭ cununa, luându-li-se darulŭ, se vorŭ da la judecată politicéscă de se vorŭ pedepsí. Dar fetele străinilorŭ aŭ voie a se mărita după pămîntenĭ, însă fără de a nu încuiba pe aĭ sěĭ aicĭ în ţéră. Iar pentru străiniĭ ce s'aŭ însuratŭ până acum, sunt suferiţĭ a trăì şi a locuì aicĭ în pămîntulŭ ţěreĭ, însă cu orênduiala acésta: ca fiesce-carele să se astêmpere şi să rěmâe la starea boerieĭ ce se află, şi să nu ămble a se înălţa la altă tréptă maĭ mare, ci să trăiască cu păciuire şi cu astêmpěrare, supuşĭ ca şi pămînteniĭ la tóte pravilele şi obiceiurile cele bune ale ţěreĭ. Iar ămblândŭ să-şĭ înalţe boeria, şi să-şĭ arěte némulŭ, neastêmpĕrându-se, unulŭ ca asemenea se va isgonì împreună cu femeea sa, şi ce va avé se va lua pe séma Domnieĭ. Dar celŭ ce până acum n'aŭ intratŭ cu dregătoriĭ în rîndulŭ boerilorŭ, nicĭ de acum să nu îndrăznéscă a face vre-o mişcare ca să iea dregătorie. Aşişderea hotărîmŭ Domnia mea, nimenĭ din strĕinĭ, afară de Moldoveniĭ ce se vorŭ aşeḑa aicĭ în ţéră, să nu aibă voĭe a cumpĕra nicĭ moşie, nicĭ vie, nicĭ casă, nicĭ móră, nicĭ prăvălie, nicĭ nimicŭ alte lucrurĭ nemişcătóre; iar ceĭ ce până acum va fi cumpĕratŭ să le stăpânéscă, însă rĕmâindŭ la supunerea şi orênduiala ce s'a ḑisŭ maĭ sus. Decĭ pentru maĭ bună întemeere şi statornicie a hotărîreĭ ceĭ maĭ sus arĕtate am întăritŭ Domnia mea hrisovulŭ acesta cu însĕşĭ credinţa Domnieĭ mele Iω Ştefanŭ Mihaĭ Racoviţă Vv. şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ, Mihaiŭ Vvd., Constantinŭ Vvd. şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boierilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Toma Creţulescu Vel Banŭ, Panŭ Dumitraşco Racoviţă Dvor. de Ţéra-de-sus, Panŭ Radu Văcărescul Dvor. de Ţéra-de-jos, Panŭ Constantinŭ Căndesculŭ Logof., Panŭ Athanasie Ipsilante Vel Spăt., Panŭ Mihaiŭ Cantacuzino Vel Vist., Panŭ Toma Rafailŭ Vel Post, Panŭ Ioniţă Guliano Vel Clucerŭ, Panŭ Dimitrie Fotache Vel Pah., Panŭ Iordache Caragea Vel Stol., Panŭ Ianache Rosetŭ Vel Comisŭ, Panŭ Mihalache Vel Pit., Ispravnicŭ Constantinŭ Căndesculŭ Vel Logofĕtŭ şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ din Domnia Domnieĭ mele, aicĭ în scaunulŭ oraşuluĭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, la anulŭ dela zidirea lumeĭ 7264, Iulie 30 ḑile de Popa Florea dascălulŭ slovenescŭ ot sfîntŭ Gheorghe celŭ vechiŭ.

Iω Stefanŭ Voevodŭ.

Pecetea Domnéscă

Constantinŭ Căndesculŭ Vel Log.

† Frate Episcópe acestŭ isvodŭ s'a scosŭ după hris. Măriceĭ séle ce s'a făcutŭ acum, ci frăţia ta să daĭ în scire preoţilorŭ, ca după cum scrie hrisovulŭ să urmeze, ca să nu caḑă în pedépsă.

Semnatŭ: *Mitropolitulŭ* (1)

Muscaliĭ prin pacea dela Kuciuk-Kainargi, ca să complacă Grecilorŭ din Fanarŭ, strică hrisovulŭ din 1764, dispunêndŭ că şi Greciĭ vorŭ puté fi primiţĭ în slujbele Ţĕreĭ (2). Şi acéstă împrejurare va *legitima*

---

(1) Am reprodusŭ acestŭ hrisovŭ după condica Episcopieĭ de Buzĕŭ.

(2) Veḑĭ Magaz. istor. pentru Dacia, T. II, pag. 177.

Este a se amintì că lupta boerimeĭ pămîntene contra Grecilorŭ, carĭ se însinuaŭ în slujbele Principatelorŭ, este maĭ vechiă decât epoca de când istoriciĭ punŭ începutulŭ în câtŭ-va aserţiunea nóstră, că numaĭ după 1774, începe cu adevĕratŭ, graţie Rusieĭ, Domnia Fanarioţilorŭ în Principate.

Totuşĭ limba francesă câştiga terenŭ pe tótă ḑiua în Societatea română. Secretariĭ francesĭ aĭ Domnilorŭ nu puţinŭ contribuescŭ la acéstă rĕspândire a limbeĭ francese.

Cultivarea limbeĭ acesteia sporesce în timpulŭ ocupaţiuneĭ austriace, după căderea luĭ Mavrogheni şi pacea dela Şiştovŭ 1791.

Acéstă precădere ce se dă limbeĭ francese nu este prejudiciósă limbeĭ române, ba din contra ea înlesnesce înavuţirea acesteia cu traducerĭ diverse, carĭ la a 2-a jumĕtate a seculuĭ XVIII, circula din mână în mână, ca manuscripte şi une-orĭ chiar imprimate. Aceste scrierĭ aŭ o sigură influenţă culturală naţională.

Dascălĭ însemnaţĭ grecĭ încă continuă şi eĭ a propaga în ţéră iubirea clasicilorŭ scriitorĭ. Să nu uitămŭ, că este epoca în care trăescŭ şi scriŭ bărbaţĭ ca Eugenie Bulgaris (1763 — 1804), care dete cărţĭ multe (Logica, Elem. de Geometrie, Metafisica. (Veḑĭ Leake, pg. 77.) Este timpulŭ în care la Iaşĭ, predaŭ Niceforŭ Teotoki, fostŭ studentŭ la Bolonia şi la Padua; Constantinŭ Daponte, care lăsă atâtea opere dintre carĭ cele istorice ne intereséză directŭ; Cosma Bălanu, scriitorulŭ de cărţĭ de Matematică (1775 — 1800); Demetrie Karacaşĭ, Const. Kauşianŭ filologulŭ; Rigas profesorulŭ de limba grécă la Bucurescĭ în 1783, sub Mihailŭ Şuţu şi autorulŭ marseilezeĭ grece:

„Δεῦτε, παῖδες τῶν ἑλλήνων“

poemă cunoscută Românilorŭ literaţĭ d'inainte de 1830 şi care de sigurŭ inspiră şi unele din cântările de deşteptare naţionale ale Văcărescilorŭ, etc.

Domniilorŭ Fanarioţilorŭ. Avemŭ dovadă încă dela 1631, dela Iónŭ Leonŭ Vodă pentru isgonirea Grecilorŭ. (Veḑĭ Mag. istor. Tom. I, pag. 122.)

Toma Creţulescu Vel Banŭ a semnatŭ hrisovulŭ din 1764, oprindŭ măritarea de fete de boerĭ românĭ cu Greciĭ, ca să împedice împămîntenirea, pe calea matrimoniuluĭ, a Grecilorŭ. Marele Banŭ Toma Creţulescu uită însă de hrisovŭ şi vrea să-şĭ mărite fata cu greculŭ Iordache a luĭ Neculae Vel Paharnicŭ. Nunta s'a începutŭ de Joĭ, după obiceiŭ, dar Vodă a pusŭ mire în loculŭ luĭ Iordache pre Radu Slătineanu, ḑicêndŭ, că Iordache era fiŭ de străinŭ şi nu póte lua o fată română. (Veḑĭ codex. Περὶ Βλαχίας, în biblioteca Academieĭ, fi'a 107.)

De o parte dar, curentulŭ bisericescŭ în care limba se înavuţia cu tipărirĭ numeróse, sub Mitropolitulŭ Grigorie alŭ Ungro-Vlahieĭ (1760—1787), de Filaretŭ II (pe când încă nu este Mitropolitŭ), de Iacobŭ Stamati din Moldova; pe de alta curentulŭ culturalŭ grecŭ şi în fine celŭ maĭ noŭ francesŭ, ne înavuţescŭ limba cu destulŭ de numeróse lucrărĭ.

Să amintimŭ aci câte-va:

Psaltirea fericituluĭ proroculuĭ şi împĕratuluĭ Davidŭ, acum iarăşĭ a doua óră tipărită în ḑilele prea luminatuluĭ Domnuluĭ nostru Iѡ Alexandru Iónŭ Ipsilante Vvd.

Cu blagoslovenia şi cheltuiala prea sfîntuluĭ mitropolitŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ Chirŭ Grigorie: In sfînta mitropolie Bucurescilorŭ la anulŭ dela Adamŭ 7283 (1775)

ѰЯЛТИРѢ
Пророкȣлȣй шѝ ꙟмпъратȣлȣй Дв҃дь.
Якȣ́мь ꙟтраче́сташи ки́пь типъри́тъ ꙟ зи́леле Прѣ Лȣмина́тȣлȣй Домнь,
Іѡ Ми́ха́иль Констандинь Сȣцȣль Воево́дь
кȣ благослове́нїа ши то́атъ кїелтȣѧла Прѣ Сфн҃цїи са́ле
Юбито́рюлȣй де Д҃мнезе́ȣ Кѵ́рь Фі́ларетъ
Єписко́нȣль Рѫмникȣлȣй.
ꙟ сфн҃та єпископі́е а Рѫмни́кȣлȣи.
ла анȣль де ла зиди́рѣ лȣмі́й зс҃чв ꙗръ де ла Хс҃ ҂аѱп҃д
Саȣ типърит де Кли́ментъ Іеромонах Тѵп. Рѫмничꙗнь
(format in-4°) ши де попа Констандин Тѵп. Рѫмн.

Zabava fantasieĭ, manuscriptŭ de Toaderŭ Jora Biv Vel Pit., 1786, Martie 24. (Cod. No. 50 la Academie.)

Istoria Etiopicéscă a luĭ Eliodorŭ, scrisŭ de Toaderŭ Jora Biv Vel Pit., 1786, Februarie 25. (Manuscriptŭ Cod. No. 57 la Academie.)

Există deja din 1773 unŭ Codice cu acéstaşĭ materie.

Eliodor, scrisŭ de C. Burghelea, la 1781, Martie 20 (Cod. No. 66 la Academie.)

Taina Francmasonilorŭ, care întâiŭ s'aŭ tălmăcitŭ de pe limba franţuzéscă pe limba moldovenéscă, de Chirŭ Gherasimŭ Archidiaconŭ ot Sf. Mitropolie, 1787. (Cod. No. 451 la Academie)

Cartea II-a a luĭ Oxistern, de George Vârnavŭ, 1780, Martie 1.

(Cod. No. 96 la Academie.) Maĭ cunóscemŭ unŭ **Оксистєрн** din 1750. Era în posesiunea luĭ Eminescu. Ce a devenitŭ, nu scimŭ.

«Acéstă carte ce se numesce Cartea doua a luĭ Oxisternŭ s'a scrisŭ de George Varnavŭ, fiulŭ rĕposatuluĭ Necolaĭ Varnavŭ Biv Vel Pitarŭ, pentru zăbava séŭ învĕţătura a multora, carĭ vorŭ vré să citéscă cu înţelegere, în ḑilele Prea Inălţatuluĭ Domnuluĭ nostru Măria sa Const. D. Moruzi Vvd., în Domnia întâia în anulŭ alŭ 3-lea alŭ Domnieĭ sale. 1780, Martie 1. Folio mare.

Catechisŭ micŭ pentru trebuinţa pruncilorŭ celorŭ neuniţĭ românescĭ, tipăritŭ la Becĭ (Viena 1774 tr.)

Omiliar, adecă adunare de cuvinte de părintele nostru Macarie celŭ mare. Bucurescĭ, 1775.

Bertold, traducere din 1779.

Istoria luĭ Sanagridŭ ce stăpânea ţéra Doruluĭ, Codic. din 1784. (veḑĭ Gaster).

Protop. Mihaiŭ Strilbişki, Curiósnica arĕtare din fiziognomie. Iaşĭ, 1785.

Alfavita cea sufletéscă. Iaşĭ, 1785.

Erotocritŭ. 1785. (Codice la Academie cu No. 138).

Catavasierŭ, de Filaretŭ, tipăritŭ la 1784 în tipografia Rômnicŭ 8⁰ micŭ.

Octoicŭ, tipăritŭ sub Alexandru Iónŭ Ipsilante Voevodŭ, 4⁰, tipogr. Rômniculŭ, 1776.

Eată «*Stihurĭ la Stema*» din acestŭ octoicŭ :

«Corbulŭ Ungro-Vlahieĭ ce ţine cruce,
Arétă buna credinţă prin semnulŭ ce-aduce,
Şi cu sburarea ceĭ maĭ pre susŭ de înaltŭ
Insemnéză stăpânirea Domnuluĭ Alexandru Ipsilantŭ.
Pre carele ca să domnéscă pre *Dakia*
Insuşĭ Dumneḑeŭ l'a trămisŭ stăpânŭ în Valachia.»

Episcopulŭ de Rômnicŭ Kesarie (1773—1780) succesorulŭ luĭ Damaskinŭ a tipăritŭ la 1778 Mineiulŭ pe Novembre. In prefaţa cărţeĭ ḑice:

«Treĭ epoce însemnate aŭ avutŭ Ţéra Românéscă:

1. Epoca rĕsbóielorŭ; 2. Epoca facereĭ mŏnăstirilorŭ, (spitale şi şcóle); Epoca prefacereĭ cărţilorŭ bisericescĭ după slavonie pe românie.»

Filaretŭ II, încă înainte de a fi episcopŭ şi după ce fu episcopŭ după Kesarie, continuă publicaţiunea *Mineilorŭ*.

In douĕ direcţiunĭ principale, între 1750—1840 se observă mişcare deosebită culturală, afară din biserică: în scrierile despre limbă şi în cele istorice.

In cele istorice, este epoca peste care se întinde scrierea luĭ Iónŭ Neculcea; Iónŭ Canta (Letopiseţulŭ ţĕreĭ Moldoveĭ. M. Kog. T. III, pag. 175—188); Enache Kogălniceanu; Enache Văcărescu (Istoria Imper. Otomanŭ); Stoln. Dumitrache (Cronica ce am publicat'o noĭ maĭ întâiŭ şi care se termină în 1775); Pitarulŭ Christache, etc. Se traducŭ asemenea memoriĭ, scrierĭ istorice, hronografurĭ, anale, orĭ se scriŭ în grecesce de asemenea despre Românĭ, ca Περιγραφὴ τῆς Βλαχίας, ca scrierile luĭ Dionisie Fotino, orĭ ca Περὶ Βλαχίας (Cod. No. 404 dela Academie) séŭ ca «Adunarea istoriilorŭ dela începutulŭ lumeĭ până la împĕrăţia luĭ Constantinŭ Paleologulŭ, trad. din grecesce pe l. românéscă de Gregorie dascălulŭ ot Buzĕŭ», după care cunóscemŭ o copie maĭ tardivă din 1799 Ghenare 5, de Ioniţă sin Constantinŭ Logofĕtulŭ dela Starichiojda de sub Iω George Angerliu Vodă, etc.

Limba care numĕră cultivatorĭ deja iluştri în Ardélŭ, ca Molnarŭ, Şincaĭ, va dobândì cultivatorĭ meritoşĭ în Principate în En. Văcărescu, Arhimand. Măzărénu, Macarie, Tóderŭ Scolerulŭ, Enache Kogălniceanu, Mitropolitulŭ Stamate, etc. Cichindealŭ fabulistulŭ este născutŭ . . . . . .

*

La 1795 apare în Ardélŭ proiectulŭ înfiinţăreĭ primeĭ societăţĭ de cultură: *Societatea filosofică a némuluĭ românescŭ*. Ea se pune în relaţiunĭ cu bărbaţiĭ culţĭ din Principate.

Dar despre tóte acestea vomŭ avé a maĭ vorbi la data respectivă.

Destulŭ, că mişcarea culturală, unŭ momentŭ întreruptă prin răsboiulŭ turco-rusŭ, după pacea dela Kuciuk-Kainargi reia şirulŭ sĕŭ de desvoltare, sub scutulŭ luĭ Alex. Ipsilante.

Negreşitŭ celŭ maĭ importantŭ factorŭ culturalŭ sub Alexandru Ipsilante este *şcóla* şi *tipografia*.

Amŭ adusŭ în tomulŭ I maĭ multe acte cu referinţă la organisaţiunea şcólelorŭ după 1775.

Să adăogămŭ aci următórele informaţiunĭ şi acte.

Alexandru Ipsilante nu neglijă de a asigură şcóleĭ marĭ din Sf. Sava unŭ localŭ specialŭ. *Epitropia obştéscă* organisată de elŭ în 10 Decembre, 1775, avù misiunea prealabilă de a zidí localulŭ. Domnitorulŭ îĭ ordonă:

„Fiindŭ dar maĭ înainte trebuinţă, ca să se zidéscă şcóla, să îngrijiţĭ ca să se facă planulŭ, care mi-lŭ veţĭ arĕta şi să se gătéscă felurimile cele trebuinciόse de materie, ca în vreme să se lucreze cu cele rînduite pe anulŭ întâiŭ, care de nu vorŭ fi ajunsă, să ne însciinţaţĭ, ca să punemŭ la cale altele.....“

In 22 Decembre 1775, Domnitorulŭ numesce pe boeriĭ epistaţĭ la *Obştésca epitropie*, şi anume: pre Biv Vel Serd. Ianache Lehliu, pe Biv Vel Medel. Dumitrache (autorulŭ istorieĭ evenimentelorŭ dela 1769 la 1775, descoperită de noĭ), Biv Vel Medel. Ianache Vilara, Biv Vel Cluc. de arie Lupulŭ, Biv vtore Logof. Constantinŭ, Biv Logof. dela Visterie Neacşulŭ Piteşteanulŭ, (copistulŭ istorieĭ luĭ Medelnicerulŭ Dumitrache), Postelnicŭ Stefanŭ Greceanu şi Mihalache Grămăticŭ. (Veḑĭ Cod. No. III, fila 39 verso.)

In fine pe la 1776, în primele ḑile din Ianuarie, apare hrisovulŭ obştescŭ alŭ şcólelorŭ, care fiindŭ scrisŭ în grecesce, îlŭ credemŭ de însăşĭ mâna Domnitoruluĭ, care încă nu scia, probabilŭ, limba românéscă.

Despre acéstă organisare de şcóle de către Alex. Ipsilante, scrie Alex. Comnenŭ Ipsilante aşia:

«Inainte de tóte a înfiinţatŭ şcóle în Vlahia: în Bucurescĭ, Craiova şi Buzĕŭ şi a orênduitŭ veniturĭ pentru plătirea celorŭ 9 profesorĭ aĭ şcóleĭ din Bucurescĭ, pentru hrana şi îmbrăcămintea celorŭ 75 de şcolarĭ sĕracĭ şi pentru plătirea celorŭ 2 profesorĭ aĭ şcólelorŭ din Craiova şi Buzĕŭ şi aceste veniturĭ le-a întăritŭ prin hrisovŭ Domnescŭ, la anulŭ 1776, în luna luĭ Ianuarie şi prin actulŭ sinodicŭ patriarhicescŭ, liberatŭ la 1776, în luna luĭ Martie. A clăditŭ din fundamente cu multă cheltuială o zidire colosală cuprinḑêndŭ maĭ multe case atâtŭ pentru predarea lecţiunilorŭ cât şi pentru locuinţa profesorilorŭ şi a multorŭ şcolarĭ, vre-o 75; cu refectoriŭ, bucătărie şi brutărie în mŏnăstirea Sf. Sava, şi tóte acestea s'aŭ făcutŭ cu propriele séle cheltuelĭ şi abia s'aŭ terminatŭ la anulŭ 1779.» (1)

Nu contestămŭ că Alexandru Ipsilante va fi cheltuitŭ din propria sa casetă ceva banĭ pentru şcóle, dar din documente am arĕtatŭ, că între alte veniturĭ afectate la şcóle, era şi o contribuţiune impusă mŏnăstirilorŭ.

---

(1) Ἀθανασίου Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν τῶν εἰς δώδεκα βιβλίων ΗΘ΄ καὶ Ι΄ ἤτοι τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν (1453—1789). Constantinopole 1870.

La ministerulŭ Domeniilorŭ, în pachetulŭ No. 6.423, se póte vedé o chitanță dată mŏnăstireĭ Plumbuita de primire dela ea a *banilorŭ de școlă,* rînduițĭ a se plătì de fie-care mŏnăstire, la st. Dumitru și la st. Gheorghe.

In condica Domnéscă No. III (archiva Statuluĭ) am descoperitŭ și cartea patriarhală și sinodală în limba grécă, de care face maĭ sus mențiune Atanasie Comnenŭ Ipsilante. Ea amenință cu blăstemŭ pre toțĭ carĭ nu vorŭ păzì întocmirea școlelorŭ. Acestŭ actŭ este din Martie anulŭ 1776 (1). Dămŭ aci din noŭ maĭ întâiŭ o altă traducere, completată cu textulŭ datŭ de Atanasie Comnenŭ Ipsilante a hrisovuluĭ școlelorŭ luĭ Alexandru Ipsilante și apoĭ întărirea patriarhală:

Despre școla din Bucurescĭ.

«Nicĭ unŭ lucru nu e în stare într'atâta să conducă pe ómenĭ către bunulŭ traiŭ și adevĕrata fericire, ca învĕțătura, când este îngrijită și vîrîtă în sufletele încă fragede ale acestora. Intr'adevĕrŭ tóte cele-lalte, câte se admiră de ómenĭ, sunt nu numaĭ fără realțŭ și fără eleganță, dar încă nicĭ că contribuescŭ la fericire, lipsite fiindŭ de învĕțătură. Căcĭ și décă tóte vorŭ fi adunate la unŭ locŭ, n'arŭ puté face vr'odată traiulŭ armoniosŭ, nicĭ pe posesoriĭ acestorŭ lucrurĭ fericițĭ. Invĕțătura, regulândŭ și punêndŭ la cale bună și pe cele-lalte, a devenitŭ pentru ómenĭ unŭ ornamentŭ familiarŭ și sigurŭ, rĕmănêndŭ și pe lângă ceĭ în viéță și pe lângă ceĭ morțĭ. Ea instruesce pe ómenĭ a trăi și în acelașŭ timpŭ a lucrà cu rațiune, învĕțându-ĭ, prin nisce regule fórte esacte, a deosebì atâtŭ ce-ĭ adevĕratŭ, precum și frumosulŭ. Și întru cât privesce acțiunile ómenilorŭ ea este unŭ conducĕtorŭ bunŭ, fiindŭ călĕuza justițieĭ, modestieĭ și celor-lalte virtuțĭ, și perfecționândŭ sciința economică și chiar și cea politică. Iar pe ceĭ ce se ocupă cu teoriĭ nu numaĭ că le servesce de călĕuză pentru tóte cele de pe pămîntŭ, învĕțându-ĭ a vedé natura lorŭ și a mĕsura distanțele de pe pămîntŭ, ale munțilorŭ și mărilorŭ, dar și când mergŭ maĭ înainte ea îĭ ține în suspensiune percurgêndŭ cele de sus și privindŭ cele stabilite în etherŭ, și îĭ face să descopere mișcările, conjuncțiunile și distanțele corpurilorŭ cerescĭ; și în urmă, prin aceste creațiunĭ, îĭ face să cunóscă, cât este cu putință, și să laude pe Dumnedeŭ, făcĕtorulŭ și creatorulŭ tuturorŭ acestora, și astŭ-felŭ învĕțătura îĭ face să devină fericițĭ păzindu-le cunoscința creațiunilorŭ. Invĕțătura împodobesce și înfrumusețéză și pe ómeniĭ tribuneĭ (oratorĭ), și îĭ pregătesce să vorbéscă pentru pietate la ceĭ ce o cerŭ. Invĕțătura face cetățenĭ bunĭ și pe ceĭ ce administréză afacerile publice, întrebuințândŭ întru tóte rațiunea și ținta lorŭ fiindŭ în tot-d'a-una binele. De aceea și orașele vestite, carĭ s'aŭ distinsŭ altă dată și acum prin civilisațiunea lorŭ, pe acésta a făcut'o obiectŭ de emulațiune între dînsele, mândrindu-se maĭ multŭ pentru înțelepciunea lorŭ decât pentru altele maĭ multe avantagiĭ ale lorŭ.

---

(1) Traducerea este făcută de d. Dimitrie Covati, fostŭ profesorŭ românŭ în Macedonia. după textulŭ datŭ la pag. 590, a cărțiĭ luĭ Atanasie Comnenŭ Ipsilante, care nu este multŭ deosebitŭ de acelŭ din Cod. III.

«Vorbindŭ dar și noĭ după cum se cade despre învĕțătură, care este celŭ maĭ folositorŭ și celŭ maĭ d'întâiŭ din lucrurile viețeĭ, și dorindŭ cu ardóre ca ceĭ ce o dispută să și-o însușéscă prin orĭ-ce modŭ, pe de altă parte îngrijindŭ cât e cu putință și pentru folosulŭ acelora ce se găsescŭ în acestŭ prea slăvitŭ principatŭ, decernatŭ nouĕ de Dumnedeŭ, amŭ căutatŭ chiar de la începutŭ să înființămŭ școle și localurĭ de studiŭ în principatulŭ nostru, ce ni s'a datŭ prin mila luĭ Dumnedeŭ, și să transportămŭ în acestea pîraiele învĕțătureĭ, ca, atâtŭ tineriĭ indigenĭ, ceĭ cu talentŭ, cât și ceĭ, carĭ pentru amorulŭ instrucțiuneĭ, arŭ veni din alte părțĭ, spre a frecuenta aceste școle, să se bucure în abundență de tóte bunurile învĕțătureĭ.

«Fiindŭ-că amŭ găsitŭ în Bucurescĭ, reședința nóstră Domnéscă, o școlă, acum negligeată din causa împrejurărilorŭ timpuluĭ, și care nicĭ maĭ înainte nu avea mijlóce suficiente, decât numaĭ pentru întreținerea a doĭ profesorĭ, unulŭ de lecțiunile gramaticale și celŭ-laltŭ de alte învĕțăturĭ, nu ni s'a părutŭ demnŭ a trece acésta cu vederea și a nu căuta óre-cum a-ĭ mări mijlócele nesuficiente, ca să pótă produce unŭ folosŭ cât de micŭ.

«De aceea am luatŭ asupră-ne o grijă generósă, aceea de nu numaĭ a o construi, ci a o și mări și regula cele relativŭ la ea, și a o aduce în asemenea stare, ca ceĭ ce se vorŭ adăpa din șipotele acesteĭ școle, să nu le maĭ fie sete și să mérgă după altă fôntână. Afară de acésta amŭ hotărîtŭ a înființa douĕ alte școle inferióre, una la Craiova, și alta la Buzĕŭ, în țéra nostră Domnéscă, în care școle, tineriĭ iubitorĭ de învĕțătură, ce le vorŭ frecuenta, după ce vorŭ fi învĕțatŭ lecțiile gramaticale și poetice, aŭ să trécă, de ar vroi, la școla superióră din Bucurescĭ, unde se vorŭ instruì în tóte învĕțăturile. Amŭ maĭ hotărîtŭ ca și în tótă țéra nóstră Domnéscă, în fie-care comună, să se orênduiéscă învĕțătorĭ *pentru limba locală* și cea slavonéscă, carĭ să învețe pe copiĭ carte, pentru ca să nu fie nesciutorĭ de acésta, când vorŭ ajunge în vîrstă.

«Disposițiunile folositóre, luate de noĭ acum, relativŭ la administrarea acesteĭ școle, amŭ hotărîtŭ să le trecemŭ și în acestŭ alŭ nostru hrisovŭ, spre a fi păzite neschimbatŭ.

«*a)* In tot-d'a-una să se orênduiască nouĕ (9) profesorĭ, toțĭ specialĭ în studiile ce vorŭ preda, doĭ din sciinţele gramaticale, doĭ de matematice, adecă aritmetica, geometria şi astronomia, şi de istorie; unulŭ de sciinţele naturale, unulŭ de teologie, şi treĭ de limbele latinéscă, franţuzéscă şi italienéscă.

«Profesorulŭ de sciinţele naturale să-şĭ predea cursulŭ în grecesce, urmândŭ după Aristotele şi după comentătoriĭ luĭ; profesoriĭ de matematice, décă nu vorŭ sci bine limba grecéscă, potŭ să-şĭ predea cursurile şi în limba latinéscă, séŭ în cea franţuzéscă, séŭ în cea italienéscă, adecă în orĭ-care din aceste limbĭ, pe care o vorŭ fi sciindŭ maĭ bine. Fie-căruia din aceştĭ profesorĭ i-se va da o léfă anuală, proporţionalŭ cu progresulŭ şi valórea persóneĭ, după judecata şi hotărîrea Domnieĭ nóstre.

«*b)* In acelaşŭ timpŭ avêndŭ grijă şi de şcolariĭ lipsiţĭ şi săracĭ, pentru că şi aceştia să fie scăpaţĭ de orĭ-ce altă grijă şi ocupaţiune din causa celorŭ necesare pentru traiŭ, spre a se deda cu totulŭ la studiŭ, hotărîmŭ, ca să se dea hrana şi straiele trebuincióse pentru 75 din şcolariĭ lipsiţĭ de mijlóce, împărţiţĭ în cincĭ clase, adică la câte 15 şcolarĭ în fie-care clasă, după cum orênduimŭ maĭ jos. Ingrijirea de tóte acestea o vorŭ avé, pentru totŭ-d'a-una, epitropiĭ ce vorŭ fi după timpurĭ, despre carĭ vomŭ vorbi la finele presentuluĭ nostru hrisovŭ; acestea le vorŭ face intendenţiĭ ce vorŭ fi orênduiţĭ, carĭ aŭ să pună ordine şi să pregătéscă la timpŭ tóte cele necesare, după cum trebue. In fie-care ḑi se va pune masa fie-căruia din profesorĭ împreună cu şcolariĭ orênduiţĭ; de două orĭ pe anŭ se vorŭ da celorŭ 75 de şcolarĭ straiele trebuincióse, carĭ vorŭ fi la felŭ pentru toţĭ. Şi despre tóte acestea intendenţiĭ în fie-care anŭ aŭ să dea socotélă epitropilorŭ, pe carĭ îĭ orênduimŭ. Sus ḑişiĭ intendenţĭ aĭ şcóleĭ, fiindŭ aceiaşĭ, pe carĭ i-amŭ orênduitŭ şi în alte afacerĭ comunale, ceĭ doĭ intendenţĭ particularĭ aĭ şcóleĭ, aŭ să priméscă anualŭ din veniturile şcóleĭ: 1.440 de groşĭ (leĭ), adecă unulŭ va primi 1.080, iar cela-laltŭ 360 de groşĭ.

«Peste fie-care clasă va fi şi câte unŭ eforŭ, séŭ pedagogŭ, bărbatŭ modestŭ şi seriosŭ, carĭ vorŭ fi datorĭ să supravegheze tóte mişcările şi ocupaţiunile şcolarilorŭ, pentru ca niciĭ unulŭ să nu strice ordinea, séŭ să neglijeze lecţiunile. In fie-care din camerile şcolarilorŭ (pe carĭ le-amŭ clăditŭ spaţióse, pentru ca maĭ mulţĭ şcolarĭ să locuiască în aceeaşĭ cameră), să fie alipitŭ câte unŭ servitorŭ, care să aibă grijă de camere şi să facă şi alte serviciĭ, de carĭ vorŭ fi avêndŭ trebuinţă şcolariĭ.

«*c)* Şcolariĭ ce aŭ să intre ca să locuiască în şcólă, să n'aibă etate maĭ mică de 7 anĭ, nicĭ iar să fie prea înaintaţĭ în vêrstă, séŭ ceva leneşĭ şi têmpiţĭ, ca-să nu slăbéscă şi silinţa celorŭ-lalţĭ; şi aceştia să fie nobilĭ, adecă fiĭ de boerĭ scăpătaţĭ, séŭ descendenţĭ de boerĭ maziliţĭ, séŭ chiar şi străinĭ săracĭ, nu însă şi fiĭ de săteni şi ţĕranĭ, cărora le este datŭ a se ocupa de agricultură şi păstorie şi de îngrijirea ce se datoresce pentru lucrarea pămîntuluĭ şi păşuna rea vitelorŭ. Băieţiĭ neguţătorilorŭ, séŭ aĭ meseriaşilorŭ, décă uniĭ din eĭ vorŭ fi cu aplecare la învĕţătură, să se exerciteze numaĭ cu gramatica şi lectura şi apoĭ să se retragă dela şcólă şi fie-care să se ducă la meseriile pe carĭ părinţiĭ lorŭ le-arŭ aproba, căutândŭ la înclinaţiunea naturală a fie-căruia. In afară de şcolariĭ lipsiţĭ de mijlóce, carĭ vorŭ fi hrăniţĭ şi îmbrăcaţĭ din veniturile şcóleĭ, precum amŭ ḑisŭ, câţĭ alţiĭ din ceĭ cu dare de mână, vorŭ vroi să fie prenumĕraţĭ în societatea şcolarilorŭ internĭ, adecă să şéḑă în şcólă şi să mănânce împreună în mésă comună, aceştia vorŭ fi datorĭ să plătéscă intendentuluĭ şcóleĭ ceea-ce li-se va cuveni pentru hrana lorŭ.

«*d)* Şcolariĭ începĕtorĭ, în treĭ anĭ consecutivĭ se vorŭ esercita numaĭ cu sciinţele gramaticale, pe urmă vorŭ începe şi cu limba latinéscă; în alţĭ treĭ anĭ se vorŭ esercita şi cu limba elenéscă şi cu cea latinéscă, studiindŭ în scriitoriĭ ceĭ maĭ bunĭ, atâtŭ grecĭ câtŭ şi latinĭ; şi după încheerea acestorŭ şése anĭ, în alţĭ treĭ anĭ se vorŭ ocupa în timpulŭ dimineţeĭ cu poetica şi retorica făcêndu-şĭ exerciţiĭ elenescĭ şi latinescĭ, şi cu studiarea moraleĭ din Aristotele; iar după prânḑŭ vorŭ învĕţa limbile: franceză şi italienéscă, şi astŭ-felŭ după unŭ eserciţiŭ de nouĕ (9) anĭ de ḑile, în care timpŭ vorŭ fi căpĕtatŭ o órecare experienţă de limbile sus ḑise şi se vorŭ fi deprinsŭ în de ajunsŭ cu învĕţăturile gramaticale şi enciclopedice, aŭ să asculte apoĭ sciinţele. Şi maĭ întâiŭ în treĭ anĭ întregĭ aŭ să înveţe diminéţa: aritmetica şi geometria; iar după prânzŭ: elemente de istorie împreună cu geografia istorică, carĭ vorŭ fi predate în orĭ-care din limbile sus numite; după acestea, diminéţa vorŭ asculta filosofia aristotelică şi după prânzŭ astronomia; astŭ-felŭ şcolariĭ după ce aŭ fostŭ îndestulŭ esercitaţĭ în fie-care sciinţă, să iasă din şcólă şi fie-care să-şĭ alégă cariera ce i-ar plăcé: bisericéscă orĭ politică. Cele 5 clase, în fie-care dintre carĭ se orînduescŭ câte 15 şcolarĭ sĕracĭ, sunt acestea: I-a clasă, începĕtoriĭ în treĭ anĭ se vorŭ ocupa numaĭ cu învĕţăturile gramaticale, II-a clasă, în treĭ anĭ se vorŭ ocupa cu grecescile şi latinescile, III-a clasă, iarăşĭ în treĭ anĭ se vorŭ ocupa cu grecescile şi latinescile, cu poetica şi retorica, împreună cu eserciţiĭ, şi în acelaşĭ timpŭ şi cu limbele francesă şi italienéscă; IV-a clasă, se vorŭ ocupa cu aritmetica, geometria, istoria şi geografia; V-a clasă şi cea din urmă, se vorŭ ocupa cu sciinţele naturale şi cu astronomia.

«Pentru ceĭ ce aŭ să se facă preoţĭ, numimŭ la st. Mitropolie unŭ profesorŭ de teologie, încercatŭ pentru pietatea sa şi pentru rectitudinea dogmelorŭ, unde aŭ să frecuenteze atâtŭ aceştia, cât şi alţĭ din şcolariĭ ce arŭ dori să se iniţieze în teologie; şi unŭ altŭ profesorŭ pentru musică. Am hotărîtŭ ca lefile acestorŭ doĭ profesorĭ să se plătéscă tot-d'a-una dela sf. Mitropolie, consimţindŭ bucurosŭ la acésta şi P. S. S. Mitropolitulŭ Ungro-Vlahieĭ, părintele nostru întru Hristosŭ, ca unulŭ ce hrănesce zelŭ pentru învĕţătură şi care dorescŭ moralitate bună pentru tagma cea sfîntă.

«*e)* Relativŭ la îndeletnicirea și dieta cumpĕtată a școlarilorŭ stabilimŭ acestea: diminéța, după ce se vorŭ scula toțĭ din patŭ, la ora fixată, fie-care să se îmbrace și să se gătéscă; apoĭ se vorŭ duce la biserică, și după ce vorŭ fi ascultatŭ sînta liturgie se vorŭ înturna ca să citéscă a parte, până la ora hotărîtă pentru predarea lecțiilorŭ, când sunt datorĭ cu toțiĭ să se adune prin clase. După aceea, învĕțândŭ și convorbindŭ între dînșiĭ, se vorŭ duce la masa comună. După terminarea prânḑuluĭ, școlariĭ fie-căreĭ clase cu pedagogulŭ lorŭ, în intervalŭ de o oră se adună și convorbescŭ între eĭ, séŭ facŭ vr'o gimnastică convenabilă pentru eserciţiĭ; apoĭ iarășĭ să citéscă fie-care, până în timpulŭ ascultăreĭ lecțiunilorŭ, când se adună din noŭ ca să asculte pe profesoriĭ lorŭ; după care reînturnându-se, fie-care stă să studieze a parte. In Duminecĭ și sĕrbătorĭ, ca să nu rĕmână de totŭ neactivĭ în aceste ḑile, să mediteze lecțiunile ce aŭ ascultatŭ, și pe lângă acestea profesoriĭ să le vorbéscă și despre sf. învĕțăturĭ ale religiuneĭ nóstre dreptŭ credincióse. (In aceste ḑile, séŭ și în mijloculŭ sĕptĕmâneĭ, o dată séŭ de douĕ orĭ, să ésă cu pedagogulŭ și chiar cu profesorulŭ pe la unele localitățĭ de aprópe pentru eserciţiulŭ corporalŭ.) Séra se vorŭ aduna la masa comună spre a cina împreună cu toțiĭ; după cină, care trebue să fie cumpĕtată, trecĕndŭ o oră, în care intervalŭ nu va trebui să flecăréscă ci să convorbéscă despre lucrurĭ serióse, se vorŭ strînge cu toțiĭ la biserică, și după ce se vorŭ ruga în comunŭ, aŭ să se ducă în dormitórele lorŭ, ca să se repauseze pe patŭ, séŭ de arŭ vroi să dórmă, séŭ nu; tóte acestea se vorŭ face în anumite ore printr'o tócă; să se permită aceluia, care ar vroi să studieze pe așternutulŭ sĕŭ, la lumina celorŭ douĕ candele, carĭ ardŭ în fie-care dormitorŭ tótă nóptea. Asupra tuturorŭ acestorŭ dispositiunĭ va supraveghia pedagogulŭ, îngrijindŭ de purtarea bună și decentă a școlarilorŭ, în modulŭ espusŭ maĭ sus. Dacă vre-unulŭ din școlarĭ, prin neastêmpĕrarea sa, ar strica ordine în școlă, pe aceștia să-ĭ corigeze, dar nu *prin bătăĭ și biciuelĭ*, ci prin alte pedepse convenabile *stabilite de pedagogie*, și începĕndŭ cu cele maĭ ușóre treptatŭ către cele maĭ grele.

«Primirea și așeḑarea în școlă (1) a fie-căruia din sus ḑișiĭ 75 de școlarĭ lipsițĭ de mijlóce, să se facă nu prin favorurĭ séŭ prin mijlocirea cuĭ-va, ci prin concursŭ, profesoriĭ aprobândŭ, cu frica luĭ Dumneḑeŭ, pe ceĭ ce vorŭ fi demnĭ; iar școlarĭ aprobațĭ să dea unŭ înscrisŭ de mâna lorŭ, că nu vorŭ părăsi școla până la fine, și că vorŭ învĕța tóte lecțiunile ce se predaŭ. Asemenea și depărtarea din școlă, dacă ar trebui, a vre-unuia din școlarĭ, să se facă nu din causă de urĕ, ci avêndŭ motive binecuvîntate pentru acésta. Tóte acestea se vorŭ face cu scirea și permisiunea scrisă a Domnieĭ nóstre.

---

(1) Textulŭ grecŭ din Atanasie Ipsilante dă câte-va pasage maĭ reduse.

Traducerea e făcută după manuscriptulŭ nostru. Se póte vedé pentru controlarea ambelorŭ texte, textulŭ grecŭ datŭ de Atanasie Comnenŭ la pag. 584.

«Punêndŭ astŭ-felŭ la cale acestea despre profesorĭ și școlarĭ, despre conduita și înaintarea acestora la învĕțăturĭ, ducêndŭ nu maĭ puțină grijă de alcătuirea și dăinuirea acestorŭ șcóle, am judecatŭ că trebuescŭ căutate și veniturĭ îndestulătóre pentru tot-d'a-una. Aruncându-ne privirile asupra mŏnăstirilorŭ din tótă țéra nóstră Domnéscă și aducêndu-ne aminte scopulŭ acelorŭ ctitorĭ demnĭ de tótă lauda, adecă că pentru binefacerĭ eĭ aŭ dotatŭ mŏnăstirile cu moșiile existente, și judecândŭ că este nu numaĭ nedreptŭ, ci și funestŭ de a fi tributare visterieĭ nóstre domnescĭ, séŭ a se percepe ceva dela mŏnăstirile consacrate cu totulŭ luĭ Dumneḑeŭ, și vrêndŭ a îndrepta acéstă necuviință, care a progresatŭ de acum câțĭ-va anĭ maĭ înainte, și a dirige scopulŭ ctitorilorŭ, ca cele dăruite și consfințite de eĭ luĭ Dumneḑeŭ să servéscă iarășĭ pentru fapte, carĭ să fie prea plăcute luĭ Dumneḑeŭ; maĭ întâiŭ tóte sfintele mŏnăstirĭ din întréga nóstră țéră Domnéscă le-am scutitŭ de dăjdiĭ, orênduindŭ într'însele o regulă potrivită cu starea economică a fie-căreia, după cum se vorbesce pe largŭ în hrisovulŭ nostru domnescŭ despre mŏnăstirĭ; și ca să servéscă, precum am ḑisŭ, la fapte plăcute luĭ Dumneḑeŭ și folositóre publiculuĭ, am orênduitŭ, ca fie-care mŏnăstire să plătéscă anualŭ pentru șcóla înființată aicĭ, o óre-care sumă modestă, proporțională adecă cu veniturile lorŭ, care dela tóte mŏnăstirile locale se va ridica până la 6.000 de groșĭ; iar cele alipite de alte st. mŏnăstirĭ, carĭ și ele aŭ fostŭ declarate libere, adecă să nu maĭ plătéscă, ca maĭ înainte, birŭ visterieĭ nóstre domnescĭ, dar carĭ aŭ să contribue la mŏnăstirile de carĭ sunt alipite, să dea și ele anualŭ pentru șcólă: 4.000 de groșĭ. Pe lângă acestea scutindŭ de birŭ pe toțĭ preoțiĭ câțĭ se găsescŭ în întréga nóstră țéră domnéscă, ca la 3.500, după condicele înfățișate nouĕ de către P. S. S. Mitropolitulŭ Grigorie, părintele nostru întru Hristŭ, și de către P. S. Episcopĭ, am hotărîtŭ ca fie-care din eĭ să dea anualŭ câte treĭ groșĭ (leĭ); dintre care jumĕtate la casa de mile, și cea-laltă jumĕtate la șcólă, despre care vorbesce maĭ pe largŭ hrisovulŭ nostru domnescŭ eliberatŭ pentru scutirea de birŭ a preoțilorŭ, carĭ groșĭ adunațĭ în 15.250, se vorŭ da de douĕ orĭ pe anŭ la susŭ ḑisa șcólă, pentru lefile profesorilorŭ și pentru hrana și îmbrăcămintea școlarilorŭ sĕracĭ și lipsițĭ de mijlóce și pentru cele-l-alte cheltuelĭ trebuincióse; socotéla tuturorŭ acestora se va face anualŭ și se va trece într'o condică particulară, atâtŭ veniturile cât și cheltuelele și se va sigila cu domnesculŭ nostru sigiliŭ. Asemenea să se trécă în condică, atâtŭ cărțile șcóleĭ, cât și cele-lalte, ce se dăruescŭ șcóleĭ de către ómenĭ pioșĭ și iubitorĭ de Dumneḑeŭ, séŭ în banĭ, séŭ în lucrurĭ, și să fie administrate bine și în modŭ plăcutŭ luĭ Dumneḑeŭ. Peste cărțĭ să fie unŭ bibliotecarŭ credinciosŭ, care să le păstreze bine; décă vre-unulŭ din șcólă ar avé trebuință de vr'o carte, să i-o dea, luându-ĭ dovadă scrisă de mâna luĭ, şi pe urmă iarăşĭ să aibă grijă a o relua şi a o pune în bibliotecă.

«Intocmindŭ tóte acestea şi vrêndŭ să se procedeze întocmaĭ aşĭa pentru totŭd'a-una, orênduimŭ de eforĭ pe S. S. Mitropolitulŭ Ungro-Vlachieĭ, pe St. Episcopĭ de Buzĕŭ şi Rômnicŭ, şi pe prea nobiliĭ boerĭ aĭ noştri din acestŭ prea slăvitŭ principatŭ, dela marele Banŭ până la marele Postelnicŭ, carĭ sunt datorĭ a îngriji ca epitropiĭ şi intendenţiĭ să administreze ale şcóleĭ după modulŭ prescrisŭ de noĭ în acestŭ hrisovŭ alŭ nostru domnescŭ, aşĭa că nimica să nu se trécă cu vederea. Asemenea şi din contribuţiile anuale ale fie-căreĭ mŏnăstirĭ adunate la sfînta Mitropolie, cu scirea comună a Mitropolituluĭ, a Episcopilorŭ şi a boerilorŭ, să se facă cheltuelele necesare şcóleĭ prin epitropĭ. Noĭ vomŭ supraveghia tóte acestea şi vomŭ ordona cele trebuincióse, profesoriĭ fiindŭ datorĭ a ne însciinţa îndată despre starea şcóleĭ, a şcolarilorŭ şi lecţiunilorŭ şi décă se păstréză şi se esecută întocmaĭ orênduelele ce amŭ pusŭ în şcólă.

«In fie-care anŭ se va vedé socotéla şi ni se vorŭ înfăţişa registrele împreună cu condica, şi de vomŭ vedé că prisosesce ceva, séŭ din veniturile regulate séŭ din cele dăruite şcóleĭ, după chibzuinţă vomŭ ordona, séŭ să se păstreze baniĭ iarăşĭ pentru trebuinţa şcóleĭ, séŭ pentru a se adăoga şcolariĭ lipsiţĭ de mijlóce. Spre întărire dar şi neîntreruptă dăinuire a tuturorŭ acestora, am liberatŭ acestŭ hrisovŭ domnescŭ alŭ nostru, în presenţa P. S. S. Mitropolituluĭ, a Episcopilorŭ, şi a prea nobililorŭ şi credincioşilorŭ boerĭ aĭ noştri. întărindu-lŭ cu propriulŭ nostru sigiliŭ; aducemŭ ca martorĭ pe prea iubiţiĭ fiĭ aĭ Domnieĭ nóstre, pe beizadelele Constantinŭ şi Dimitrie, şi pe prea onoraţiĭ şi nobiliĭ şi credincioşiĭ marĭ boerĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ nóstre: pe Dimitrie Ghica, mare Banŭ; pe Nicolae Dudescu, mare Vornicŭ alŭ Ţĕreĭ-de-sus; pe Răducanu Văcărescu, mare Vornicŭ alŭ Ţĕreĭ-de-jos; pe Banulŭ Filipescu, mare Logofĕtŭ alŭ Ţĕreĭ-de-sus; pe Ştefanŭ Brâncovanŭ, mare Logofĕtŭ alŭ Ţĕreĭ-de-jos; pe Ştefanŭ Mişu, mare Spătarŭ; pe Ioanŭ Văcărescŭ, mare Vistierŭ; pe Scarlatŭ Caragea, mare Postelnicŭ; pe Dumitraşcu Racoviţă, mare Clucerŭ; pe Preda Provanŭ, mare Paharnicŭ; pe Constantinŭ Văcărescu, mare Stolnicŭ; pe Manolache Creţulescu, mare Comisŭ; pe Hagi Dimitrache, mare Slugerŭ şi pe Nicolae, mare Pitarŭ, sperândŭ că şi Domnitoriĭ, carĭ vorŭ urma nouĕ pe acestŭ tronŭ Domnescŭ alŭ Ungro-Vlahieĭ, aŭ să păzéscă întocmaĭ dispoşiţiunile din presentulŭ hrisovŭ, ca unele ce se referă la folosulŭ comuneĭ şi la buna reputaţie a acesteĭ pióse Domniĭ a Ungro-Vlahieĭ.

«Presentulŭ hrisovŭ alŭ nostru Domnescŭ s'a promulgatŭ în alŭ doilea anŭ alŭ Domnieĭ nóstre în Bucurescĭ, reşedinţa Domnéscă, sub îngrijirea mareluĭ nostru Logofĕtŭ, boerulŭ Alexandru, la anulŭ 1776, în luna luĭ Ianuarie şi s'a scrisŭ de alŭ doilea Logofĕtŭ alŭ nostru, George Șuțu, care actŭ s'a trecutŭ și în condica Divanuluĭ și Visterieĭ și ordonămŭ ca să se păstreze cu siguranță la Sfînta Mitropolie.»

(Întărirea hrisovuluĭ de către Patriarchie).

«.... Spre întărirea dar acestora Alteța Sa piósă eliberândŭ unŭ Domnescŭ hrisovŭ alŭ sĕŭ, cuprinḑêndŭ tóte acestea, pentru maĭ multă dăinuire a acestora, s'a rugatŭ cu insistență, ca să fie întărite și cu presentulŭ nostru actŭ patriarhicescŭ și sinodicescŭ. Dreptŭ care, cererea Alteţeĭ séle pióse, fiindŭ plăcută luĭ Dumneḑeŭ, plină de zelulŭ divinŭ și prea folositóre publiculuĭ, amŭ primit'o precum se cuvine, și amŭ scrisŭ în presentulŭ actŭ sinodicŭ împreună cu P. S. și Prea onorațiĭ arhiereĭ, de carĭ suntemŭ înconjurațĭ, iubițiĭ noștri frațĭ și sinliturgĭ (colegĭ) întru st. spiritŭ, binecuvîntămŭ părintesce din sufletŭ pe Alteța Sa piósă, pe care sf. Dumneḑeŭ să o țină pe gloriosulŭ eĭ tronŭ Domnescŭ nebolnăviciósă, veselă, sănătósă și trăitóre lungŭ timpŭ, cu o dăinuire și întărire neclătinată și nesguduită, acordându-ĭ și tótă fericirea, și să dobândéscă de la Dumneḑeŭ tóte cererile salutariĭ pentru crescerea și îmbunătățirea aceleĭ țĕrĭ binecuvîntate și pentru folosulŭ comunŭ alŭ națiuneĭ. Din acestea și din altele de felulŭ acesta isprăvĭ pióse ale Alteţeĭ Séle avemŭ fermă speranță și suntemŭ sigurĭ, că multe alte fapte avantagióse și folositóre pentru nenorocita nóstră nație aŭ să se facă și să se aducă la îndeplinire prin aplecarea și înrîurirea naturală a Alteţeĭ Séle, când e vorba de asemenea fapte, prin bunavoința sa creștinéscă și prin zelulŭ ce l'a arĕtatŭ pentru înființarea și mărirea acesteĭ școle.

«Așía dar capitolele coprinse în hrisovulŭ domnescŭ alŭ Alteţeĭ Séle le-amŭ întăritŭ și în generalŭ nu potŭ fi schimbate; cățĭ din creștinĭ, preoțĭ, séŭ laicĭ, micĭ séŭ marĭ, tinerĭ séŭ bĕtrânĭ, de orĭ-ce stare și gradŭ arŭ fi eĭ, séŭ epitropĭ și intendențĭ de după timpurĭ aĭ școleĭ aceleia, séŭ alțiĭ, arŭ îndrăsni să sgudue și să calce în picióre și cu orĭ-ce felŭ de chipŭ arŭ schimba și arŭ rĕsturna ceva din cele de maĭ sus, séŭ arŭ neglija cu totulŭ aducerea la îndeplinire și păstrarea perpetuă a acestora, făcêndu-se astŭ-felŭ pricinuitoriĭ disprețuireĭ și rĕsturnăreĭ acestora în modŭ indirectŭ, séŭ directŭ, séŭ prin graiŭ, séŭ prin faptŭ, séŭ prin orĭ-ce altŭ modŭ, aceștia, ca nisce perverșĭ și dușmanĭ aĭ folosuluĭ și interesuluĭ comunŭ, să fie afurisițĭ de St. și consubstanțiala și dătătórea de viéță și nedespărțită Treime, după natură unulŭ singurŭ D-ḑeŭ, și blăstemațĭ și neiertațĭ, și după mórte netopițĭ și umflațĭ ca tobele; petrele și ferulŭ să se topéscă iar eĭ nu; să moștenéscă lepra luĭ Ghiezi și ștréngulŭ luĭ Iuda; să suspine și să tremure pe pămîntŭ ca Cainŭ; să se despice pămîntulŭ și să-ĭ înghiță ca altă dată pe Dathanŭ și Avironŭ; urgia luĭ D-ḑeŭ să cadă peste capetele acestora şi patria lorŭ să fie împreună cu trădătorulŭ Iuda şi cu Iudeiĭ ceĭ împotrivitorĭ luĭ Dumneḑeŭ, carĭ aŭ rĕstignitŭ pe Domnulŭ glorieĭ; moşiile şi lucrurile şi averile lorŭ să se pérdă şi să se prăpădéscă cu totulŭ; unŭ ângerŭ alŭ Domnuluĭ să-ĭ gonéscă cu spada de focŭ şi în tótă viaţa lorŭ să n'aibă nicĭ o pricopsélă de cele ce facŭ şi lucréză, să aibă şi maledicţiunile celorŭ 318 Sfinţĭ părinţĭ de la Nicea şi celorŭ-lalte Sf. sinodurĭ şi în ḑiua înfricoşătóre a judecăţeĭ celeĭ din urmă vorŭ fi pedepsiţĭ. Pentru asigurare decĭ s'a făcutŭ şi presentulŭ actŭ alŭ nostru patriarhicescŭ şi sinodicalŭ, scrisŭ pe membrană, care întăresce cele întocmite pentru înfiinţarea şcóleĭ din Ungro-Vlahia, la anulŭ 1776, luna luĭ Martie, în alŭ 9-a indiction.

«Acestŭ actŭ s'a subscrisŭ de către Patriarhulŭ Ecumenicŭ Sofronie, de Patriarhulŭ din Ierusalimŭ Avramie şi de Mitropoliţiĭ din Efesŭ, din Eraclia, din Cyzicŭ, din Nicomedia, din Nicea, din Chalcidona, din Derconŭ, din Salonicŭ, din Atena şi din Creta.»

Alexandru Ipsilante Domnŭ cultŭ şi învĕţatŭ pune preţŭ deosebitŭ pe omulŭ *isteţŭ* şi *învĕţatŭ* (1) şi la curtea luĭ era bine vĕḑutŭ omulŭ de carte. Este multŭ probabilŭ, că din acestŭ punctŭ de vedere Enache Văcărescu a fostŭ bine primitŭ la curtea luĭ Alexandru Ipsilante, care, cu treĭ anĭ înainte de mazilirea sa, îlŭ şi făcu *mare Spătarŭ*, din postulŭ de vistierŭ ce ocupase. Am arĕtatŭ că *Spătarŭ mare* era unŭ postŭ de deosebită încredere şi nu era datŭ de Domnitorĭ decât la ceĭ maĭ de aprópe aĭ lorŭ (2).

---

(1) Veḑĭ ce ḑice însuşĭ Enache Văcărescu despre slujbele ce a ocupatŭ la Curtea luĭ Alexandru Ipsilante, în *Tesaurŭ* T. II, pag. 286, et sequ.

(2) Iată unŭ hrisovŭ datŭ de Alexandru Ipsilante Cocóneĭ Casandra Lambrini, fiindŭ-că bărbatulŭ sĕŭ şi tatălŭ aceluia fuseseră grămăticĭ aĭ Curţeĭ, distinşĭ prin *isteţime şi învĕţătură*:

Hrisovulŭ Dumné-eĭ Cocóneĭ Casandra Lambrini, să fie casa scutită, stupiĭ şi rîmătorĭ de dijmăritŭ, vinulŭ de vinăriciŭ şi o pivniţă în Bucurescĭ scutită, lude ḑece străinĭ şi leĭ patru sute rădicătură.

Acelorŭ carĭ se pórtă cu supunere adevĕrată şi cu nevoinţă se sîrguescŭ întru poruncile Domnilorŭ lorŭ, cu cuviinţă şi cale este a se revĕrsa către dînşiĭ Domnésca lorŭ milostivire şi îndurare, spre rĕsplătirea osârdnicieĭ şi credincióselorŭ slujbe, pentru că ḑice: «Vrednicŭ este lucrătorulŭ de plata sa,»; măcarŭ că multe mijlóce de milă şi binefacerĭ sunt în mâna Domnilorŭ; când cu milostivire va căuta asupra credincioşilorŭ supuşĭ, dară încă când şi vremea zătignitóre se întîmplă de a nu aduce parlegiulŭ a împărtăşi, potŭ şi

Şi aşia fiindŭ lucrulŭ, nu este óre de mirare, că Enache Văcărescu în Istoria Otomanilorŭ, unde pe largŭ grăesce de făptuirile séle sub Domnia luĭ Alexandru Ipsilante, să nu fie scrisŭ nicĭ o vorbă despre reorganisarea şcólelorŭ de Alexandru Ipsilante?

*

Din anulŭ 1776 aflămŭ câte-va documente, carĭ se cuvinŭ a căpĕta locŭ în acéstă istorie:

Aşĭa aflămŭ unŭ procesŭ, în 12 Octobre **1776**, între Ioanŭ dascălulŭ românescŭ din Cerna-Voda şi Sterie Cămăraşulŭ. Ioanŭ ĭ-a învĕţatŭ copilulŭ 6 anĭ de ḑile. Sterie Cămăraşulŭ s'a legatŭ să plătéscă simbrie dascăluluĭ câte 50 talerĭ pe anŭ. Acéstă simbrie Cămăraşulŭ n'a plătit'o şi dascălulŭ cere dreptate la Domnie. Sterie arétă, că copilulŭ nu este alŭ luĭ, ci alŭ luĭ Mihaiŭ Croitorulŭ, care l'a rugatŭ să-lŭ dea la dascălŭ. Domnitorulŭ hotărăsce însă că de vreme ce Sterie a datŭ copilulŭ la dascălŭ cu acelaşŭ aşeḑĕmîntŭ, pre-

---

nu este lucru defăimatŭ, ci lăudatŭ fórte şi vrednicŭ de pomenire; dreptŭ aceea dară şi Domnia mea bine adeveritŭ fiindŭ pentru jupănésa rĕposatuluĭ Nicolae biv. 3-lea logofĕtŭ, feciorulŭ prestevituluĭ Panaiotŭ 2-lea grămăticŭ, că atâtŭ elŭ cât şi tatălŭ sĕŭ, din tînĕra vîrstă până la mórtea lorŭ, aŭ slujitŭ Domnilorŭ cu credinţă şi cu dreptate, întâiŭ la rĕposatulŭ şi bĕtrânulŭ Domnŭ Constantinŭ Basarabŭ Brâncovénulŭ Vvd., căruia de atuncĭ vĕḑêndŭ isteţimea şi învĕţătura l'aŭ fostŭ făcutŭ grămăticŭ-mare şi a slujitŭ cu credinţă şi cu dreptate până la petrecania Domnieĭ séle, după aceea la rĕposatulŭ Stefanŭ Vodă Cantacuzino, apoĭ la Ioanŭ Vodă Mavrocordatŭ, şi la Domnia sa Alexandru Vodă, şi Domnia sa Constantinŭ Vodă Mavrocordatŭ, i la Domnia sa Grigorie Ghica Voivodŭ şi iarăşĭ la Domnia sa Mavrocordatŭ, când atuncĭ pe maĭ sus numitulŭ boerŭ feciorulŭ grămăticuluĭ soţulŭ numiteĭ jupânese, vĕḑêndu-lŭ copilŭ vrednicŭ de a sluji l'aŭ făcutŭ Postelnicelŭ, apoĭ şi Vătavŭ za Aproḑĭ, aşişderea şi Domnia sa rĕposatulŭ Mihaiŭ Vodă Racoviţă întru amêndouĕ domniĭ a Domnieĭ sale, atâtŭ elŭ cât şi fiulŭ sĕŭ, cum şi după prestăvirea tatăne sĕŭ, că s'aŭ aflatŭ totŭ cu slujbă credinciósă, precum hrisóvele Domnescĭ îĭ arétă, atâtŭ a Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Constantinŭ Vodă Gehanŭ, cât şi a Domnieĭ séle rĕposatulŭ Scarlatŭ Ghica Voivodŭ, şi alŭ Domnieĭ séle Stefanŭ Racoviţă Vvd., şi alŭ Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Alexandru Vvd. Ghica, cum că aŭ slujitŭ cu dreptate şi aŭ avutŭ milă Domnéscă; decĭ de vreme ce Domnulŭ Dumneḑeŭ, ne-aŭ învrednicitŭ şi pe noĭ oblăduitoriŭ acestuĭ cinstitŭ scaunŭ alŭ Ţĕreĭ Românescĭ, neîmpărtăşindu-se casa luĭ de acéstă dată cu atâta milă Domnéscă ne amŭ milostivitŭ de i-amŭ înoitŭ şi i-amŭ întăritŭ milele ce aŭ avutŭ prin hrisóvele maĭ sus pomeniţilorŭ Domnĭ, adecă casa luĭ să fie în pace şi apĕrată de totŭ felulŭ de orênduelĭ ce arŭ eşi pe céta boeréscă de nicĭ unele valŭ şi bântuială să n'aibă; aşişderea şi dijmăritŭ, stupĭ i rîmătorĭ câţĭ va avé, şi de vinăriciŭ cât vinŭ va face în viile séle, să ţie şi o cum nicĭ elŭ n'a tăgăduitŭ, s'a hotărîtŭ, ca Sterie să plătéscă dreptulŭ dascăluluĭ şi în urmă Sterie, ce va avea să-şĭ caute cu Mihaiŭ Croitorulŭ tatălŭ copiluluĭ. (1).

Din acestŭ zapisŭ vedemŭ, că limba românéscă avea învĕţătorĭ până şi pe ţĕrmulŭ dreptŭ alŭ Dunăreĭ, unde, decĭ, populaţiunea română era destulŭ de numerósă, ca să necesite aflarea în mijloculŭ eĭ de dascălĭ.

Din acestaşĭ anŭ 1776, avemŭ documentele înfiinţăreĭ şcóleĭ Domnescĭ dela Ploescĭ. Acolo exista maĭ d'inainte şcóle private românescĭ. Unulŭ din dascăliĭ, carĭ ţinea şcólă privată, anume Dascălulŭ Barbu, aflândŭ că Domnitorulŭ a hotărîtŭ să se înfiinţeze şcóla publică domnéscă pentru limba românéscă în Ploescĭ, cere să fie recunoscută şcóla luĭ ca atare. Domnitorulŭ însărcinéză pe Mitropolitulŭ, să cerceteze despre şcóla luĭ Barbu. Mitropolitulŭ încă în 1776 a datŭ informaţiunĭ bune despre acéstă şcólă, despre capacitatea şi silinţa dascăluluĭ Barbu. Totuşĭ, numaĭ în 1777, Augustŭ 11, după o nouă anafora a Mitropolituluĭ Grigorie, prin care arĕta Domnitoruluĭ, că dascălulŭ Barbu *„se energhisesce, adecă în totŭ chipulŭ se silesce spre învĕţătura copiilorŭ,“* dar că nu póte trăi numaĭ cu simbria dela părinţiĭ lorŭ şi se află în scăpătăciune, fiindŭ omŭ cu copiĭ, Mitropolitulŭ propune ca după cum este şcóla publică la Têrgovişte cu léfă de 5 talerĭ pe lună, asemenea şi Ploesciĭ fiindŭ oraşŭ ca Têrgoviştea, să se dea luĭ Dascălulŭ Barbu câte 5 leĭ pe lună. (2).

Domnitorulŭ Alexandru Ipsilante la 26 Augustŭ 1777, aprobă propunerea

---

pivniţă aicĭ în oraşŭ în Bucurescĭ scutită de fumăritŭ, de vamă, de vinŭ Domnescŭ şi de ortulŭ vătăşescŭ, şi lude ḑece ómenĭ scutiţĭ, însă străinĭ, cu pecetluiturĭ pe numele şi chipulŭ lorŭ, şi să scutéscă şi de oieritŭ oĭ patru sute la vremea oierituluĭ; decĭ ca să se păzéscă nestrămutate tóte acestea ce maĭ sus se cuprindŭ, am întăritŭ Domnia mea hrisovulŭ acesta cu însĕşĭ credinţa Domnieĭ mele, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ, şi mărturiĭ punemŭ Domnia mea pe toţĭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boerĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Dumitrache Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudescu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Panŭ Radu Văcărescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Panŭ Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Panŭ Stefanŭ Prĕscovénulŭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Panŭ Stefanŭ Mişoglu Vel Spătarŭ, Panŭ Ianache Văcărescu Vel Vistierŭ, Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Post., Panŭ Dumitraşco Racoviţă Vel Clucerŭ, Panŭ Constantinŭ Génoglu Vel Pahar., Panŭ Nicolae Bârsescu Vel Stolnicŭ, Panŭ Nicolae Creţulescu Vel Comisŭ, Panŭ . . . Vel Slugerŭ, Panŭ Nicolae Vel Pitarŭ, Ispravnicŭ, Panŭ Stefanŭ Prĕscovénulŭ Vel Logofĕtŭ, Constantinŭ Ştirbeiŭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ alŭ Domnieĭ Domnieĭ mele, aicĭ în oraşulŭ Bucurescĭ, la lét 1775, Maiŭ 9. (Cond. 3, la 22—23.)

(1) Condica domnéscă dela Arch. Stat., No. 5 şi No. 4 filele 178 şi 29.

(2) Condica domnéscă, No. 6, fila 13.

Mitropolitului Grigorie alŭ II-lea și astŭ-felŭ, acum 123 de anĭ în urmă, se deschide în Ploescĭ prima școlă Domnéscă, cu Dascălulŭ Barbu.

Mișcarea culturală prin școlă, ce constatămŭ în Muntenia sub Alex. Ipsilante, nu póte să nu fi avutŭ legăturĭ cu mișcarea maĭ vechie și binefăcĕtóre a școlelorŭ Ardelene, dela mijloculŭ seculuĭ XVIII. Gr. Maiorŭ fu celŭ d'ântêiŭ învĕțătorŭ de limbĭ și sciințe în școlile înființate la Blajŭ. La 1754 urma la aceste școle 300 de școlarĭ. Episcopulŭ Aronŭ ajută din punga sa maĭ mulțĭ din aceștĭ școlarĭ. Apoĭ sosirea dela Roma și din Viena a bărbațilorŭ ca Samuilŭ Miculŭ (Klein), nepotulŭ Episcopuluĭ Inocentiŭ Miculŭ, G. Șincaĭ și Petru Maiorŭ dă avêntŭ gloriosŭ cultureĭ Ardelene și, prin influență, și celeĭ a Principatelorŭ. Să nu uitămŭ a aminti în acestŭ locŭ și pre Episcopiĭ dela Oradea-Mare, Dorobantu și Vulcanŭ, patronĭ aĭ bărbațilorŭ maĭ susŭ numițĭ. Iacobŭ Stamati din Moldova șĭ-a aprinsŭ de sigurŭ făclia culturală la făclia acestorŭ contimporanĭ aĭ luĭ. Dr. Molnarŭ, nu era numaĭ oculistŭ și nu se mărgini a trata cu Horia și Crișanŭ la 1784, ci scria însușĭ una din cele d'întâiŭ gramatice române. La 1799 se tipări prima *Retorică*. Dar *Tempea*, care la 1797 scrie o nouă gramatică? Dar *Mehesi*, care scrie la 1791 suplica națiuneĭ române din Ardélŭ, cerêndŭ Impĕratuluĭ îndreptățire? Dar Cichindelŭ?

Lista e lungă și nu o terminămŭ!

Destulŭ că ne împlinimŭ datoria a constata, că sincronisticŭ cu mișcarea culturală din Ardélŭ, la finele seculuĭ XVIII, nu stămŭ pe locŭ și în Muntenia (și vomŭ vedé că și în Moldova) și că de sigurŭ a fostŭ consciinte legăturĭ culturale între tóte țĕrile române.

Domnitorulŭ Ipsilante, organisatorŭ de școle, nu putea să nu simță nevoia de a protege tipografia și de a încerca să reintroducă în țéră fabricațiunea hârtieĭ, fórte importantă cultureĭ.

Lipsa uneĭ fabricĭ de hârtie a fostŭ simțită din vechime chiar, de Domniĭ românĭ. Așia Petru Mircea-Vodă a făcutŭ fabrică de hârtie în Moldova, încă la 1583. Hârtia aceleĭ fabrice avea în pastă armele Moldoveĭ (1).

---

(1) Cuvente den Betrânĭ, Tom. I, pag. 44, de B. P. Hasdeŭ. Petru Mircea, fu unulŭ din primiĭ Domnĭ care semnă hrisovulŭ în romànesce, adăogêndŭ vorbele: *Pus'amŭ mâna Domnieĭ mele.*

Pe timpulŭ luĭ Mateiŭ Basarabŭ, ne spune *Udrişte Năsturelŭ,* încă s'a făcutŭ móră de hârtie şi tipografie **«та́жє тѵпогра́фїєю, й ха́ртотворною воденицєю»** la Câmpu-lungŭ (1).

La 1786, Augustŭ, Dascălulŭ Constantinŭ dela Sf. George, scrie hrisovulŭ Domnescŭ, prin care Ipsilante Vodă amintesce înfiinţarea pe moşia Fundeniĭ, proprietatea Visterniculuĭ Dumitraşcu Racoviţă, a uneĭ harturghiĭ şi autoriză înfiinţarea şi alteĭ harturghiĭ la apa Leuta, pe moşia Bătisteĭ, judeţulŭ Prahova, a schituluĭ Turbaţiĭ. Domnitorulŭ arétă eronatŭ, că până acum n'a maĭ fostŭ în ţéră asemenea fabricĭ de hârtie, carĭ sunt de folosŭ şi fórte trebuincióse *„atâtŭ politieĭ cu trebuinţa scrisorilorŭ, câtŭ şi bisericeĭ cu tipăritulŭ cărţilorŭ."* Dămŭ întregŭ hrisovulŭ acesta importantŭ în anexă maĭ departe la rubrica fabricelorŭ, industrieĭ şi comerciuluĭ.

Spre a da o idee despre scrisórea seculuĭ alŭ XVIII, credŭ utilŭ a aduce unŭ tabelŭ, la capitolulŭ cultureĭ publice şi alŭ şcólelorŭ cu unele facsimile dupre câte-va codice, séŭ manuscripte. Simpla privire a icóneĭ de scrisóre încă confirmă aserţiunea nóstră, că limba românéscă n'a încetatŭ a fi învĕţată sub fanarioţi, căcĭ grafia din secolulŭ XVIII presintă neîndoiósa caracteristică a influenţeĭ uneĭ şcolĭ şi prin modulŭ de a trage literile şi prin ortografie. Nu dintr'o ḑi într'alta se póte ajunge la acea vĕdită *unitate* caligrafică şi ortografică, ce reese din studiulŭ scrisorilorŭ secoluluĭ XVIII.

Veḑĭ Facsimile după Codicele luĭ Alexandru Ipsilante etc. în tabelulŭ anexatŭ la finele volumuluĭ.

O scire de neuitatŭ aci, când e vorba de cultura din ţéră, este aceea că, la Iaşĭ, sub administraţiunea luĭ Potemkin, a fostŭ vorba de a se tipări o ediţiune din Tacitŭ.

Nu s'ar părea óre o fabulă, décă cine-va ne-ar spune, că cu maĭ bine decât unŭ secolŭ în urmă a fostŭ vorba să se imprime la Iaşĭ o traducţiune din Tacitŭ? Eĭ bine, vorba a fostŭ, şi décă lucrulŭ nu s'a şi realisatŭ nu e maĭ puţinŭ însemnatŭ, ca să fie urmatŭ intenţiunea în acéstă privinţă.

Englesulŭ Eduard Daniel Clarcke, profesorŭ de mineralogie la universitatea din Cambrige, în cartea sa întitulată: «*Călĕtorĭĭ în Rusia, în Tătaria și Turcia*» raporteză în tomulŭ alŭ II acéstă curiositate bibliografică. Maĭ lămurită însă de dînsa vorbesce *Sénac de Meilhan*, în scrierile ce a publicatŭ asupra luĭ Potemkin. Meilhan a și tradusŭ pe Tacitŭ în francesa și l'a fostŭ și dedicatŭ aceluĭ celebru bărbatŭ alŭ Rusieĭ, Potemkin. In locŭ de dedicațiune la opera sa, Meilhan alese o serie de frase din Tacitŭ, din care putea să resulte o laudă pentru Potemkin. Era acéstă dedicațiune o mosaică literară făcêndŭ portretulŭ ministruluĭ rusescŭ.

---

(1) Amŭ descoperitŭ acéstă informaţiune în prefaţa dela Mineiulŭ slavonŭ, tipăritŭ în Câmpu-lungŭ, prefaţa scrisă în Herĕscĭ Năsturelŭ. Am anexatŭ o facsimilă de pe acéstă preţiósă prefaţă la cartea mea: *Istoria Şcólelorŭ,* în Tomulŭ anexelorŭ.

Câte fapte, câte eveniminte chiar și din Istoria Românilorŭ nu sunt legate cu numele aceluĭ omnipotinte ministru alŭ Ecaterineĭ! Se scie că Potemkin muri în 15 Octobre 1791, la Iașĭ. Iată descrierea morțiĭ luĭ cum o face Sénac de Meilhan în cartea sa întitulată «*Ouvrage philosophique et littéraire* (Hambourg 1795)»: Potemkin aduse de la Petersburg, germenele sigurŭ alŭ uneĭ morțĭ grabnice, dar abusându-se însușĭ asupra stăreĭ séle, elŭ nu ținu în nicĭ o sémă, ba respinse cu brutalitate consiliele medicilorŭ din Iașĭ.

«Cu tóte acestea, cuprinsŭ de viĭ inchietudinĭ, se suì în trăsură, însoțitŭ de una din nepótele séle și de d-na de Wydt și ordonă să fie condusŭ afară din orașulŭ Iașĭ în spre apa Jijia, aprópe de vechia retragere a mareșaluluĭ Romanțovŭ... Potemkin se simți maĭ rĕŭ; elŭ se pogorî lângă o măgură; servitoriĭ sĕĭ îlŭ transportară câțĭ-va pașĭ, dar slăbindŭ din ce în ce maĭ multŭ, aci espiră; cele douĕ dame ce însoțiaŭ pe Potemkin se apropie de dînsulŭ; elŭ móre pe brațele lorŭ..... Se dedură la Iașĭ rĕmășițelorŭ luĭ tóte onorurile ce se pare că aŭ pretinsŭ numerósele luĭ demnitățĭ.»

Décă amintirămŭ aceste liniĭ relative la Potemkin și la petrecerea luĭ din urmă la Iașĭ, este pentru că acelașĭ Potemkin, protectorŭ alŭ artelorŭ, elŭ care pururea ducea cu sine 150 de musicanțĭ și o trupă de comedienĭ compusă din țĕranĭ de pe moșiile luĭ, pe carĭ îĭ învĕțase danțulŭ, cântecùlŭ și declamațiunea, acestașĭ Potemkin formase planulŭ să imprime la Iașĭ o traducțiune din operele luĭ Tacitŭ.

Cela sera singulier, d'imprimer *Tacite* en *Moldavie!* dice celebrulŭ osteanŭ către Meilhan.

Credemŭ că numaĭ mórtea cea grabnică maĭ sus descrisă a împedicatŭ realisarea impresiuneĭ traducereĭ luĭ Tacitŭ în fosta capitală a Moldoveĭ. Óre să nu se fie păstratŭ între hârtiele luĭ Potemkin manuscriptulŭ traducțiuneĭ? Se scie că Potemkin după mórtea sa la Iașĭ fu transportatŭ în Cherson, unde nu întârdiă multŭ disgrația imperială a-lŭ lipsi până și de mormîntulŭ ce căpĕtase maĭ întâiŭ în lăuntrulŭ uneĭ bisericĭ. Clarcke raporteză că osemintele luĭ aŭ fostŭ desgropate și aruncate într'unŭ șanțŭ. Ce se va fi făcutŭ însă cu colecțiunea sa însemnată de cărțĭ și manuscripte?

Iacă ce nu scimŭ spune.

Să nu uitămŭ de a aminti aci, că Alexandru Ipsilante s'a preocupatŭ şi de asigurarea cresceref copiilorŭ lipsiţĭ de părinţĭ şi de rude şi de orênduirea uneĭ epitropiĭ pentru aceştia, încă din Iulie 1776 (1).

Următórele documente privescŭ şcóla dela Sf Gheorghe, de care am menţionatŭ la pag. 93, tomulŭ I-iŭ, şi spitale organisate la Sf. Vinerĭ şi la Colţea:

Hrisovulŭ dascălilorŭ slovenescĭ din Bucurescĭ.

De vreme ce şcóla slovenéscă cea Domnéscă, ce este aşeḑată aicĭ în oraşulŭ Domnieĭ mele în Bucurescĭ la sf. Gheorghe celŭ vechiŭ, care este de învĕţătura cărţeĭ slovenescĭ, unde nu numaĭ din copiĭ pămîntenĭ se află la acéstă şcólă, ci şi alţiĭ străinĭ de prin alte ţĕrĭ sunt veniţĭ, care şcólă este fórte trebuinciósă la tótă obştea acesteĭ ţĕrĭ pentru învĕţătură, fiindŭ metahirisitŭ totŭ norodulŭ cu acéstă învĕţătură la tóte trebuinţele spre a cărora dare de învĕţătură la tóte trebuinţele de vechiĭ şi bĕtrâniĭ rĕposaţĭ Domnĭ, sunt orênduiţĭ cu plată domnéscă, decĭ, dascăliĭ ca să se afle în tótă vremea, să înveţe copiiĭ; la care şcólă se află Constantinŭ întâiulŭ dascălŭ, i Dragomirŭ alŭ doilea dascălŭ, carĭ fiindŭ pămîntenĭ, cu case, socotitu-le-am Domnia mea, trebuinţa ce arŭ avé, şi nu i-amŭ lăsatŭ să fie de totŭ lipsiţĭ, a nu fi atinşĭ de mila Domnéscă, maĭ vêrtosŭ că fiindŭ în linişte, pururea să fie cu mintea slobodă şi să pótă pune tótă nevoinţa a se sîrgui şi a sta nepristanŭ spre învéţătura şi procopséla copiilorŭ scolasnicĭ şi pentru străinĭ şi pentru pămîntenĭ; a cărora darŭ nevoinţă şi strădanie nu le-am trecutŭ Domnia mea cu vederea, nicĭ am lăsatŭ întru uitare, ci m'am milostivitŭ, şi printr'acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele hotărîmŭ, ca eĭ şi tótă casa lorŭ, în tótă vremea, să fie apĕrată de totŭ felulŭ de dăjdiĭ, de nimenea nicĭ odinióră valŭ şi supĕrare să nu·aibă; aşişderea şi drepte bucatele lorŭ încă să fie scutite şi de totŭ nedajnicĭ, stupĭ i rîmătorĭ, de dijmăritŭ, şi vinulŭ de vinăriciŭ, şi să ţie şi câte o pivniţă aicĭ în Bucurescĭ apĕrată de fumăritŭ, i căminăritŭ, i de vamă, de vinŭ domnescŭ, de ortulŭ vătafuluĭ, de cârciumarĭ şi de tóte altele orĭ-ce angariĭ vorŭ eşi pe pivniţe, orĭ în credinţă de va fi vinăriciulŭ şi dijmăritulŭ, şi dările pivniţelorŭ, orĭ de se vorŭ vinde, séŭ măcarŭ vre-o-dată de s'ar întâmpla ca să plătéscă, şi ceĭ ce vorŭ avé cărţĭ şi hrisóve domnescĭ, iar maĭ susŭ numiţiĭ dascălĭ, nicĭ atuncĭ să nu plătéscă, ci totŭ-d'a-una să fie scutiţĭ; asemenea pentru ajutorulŭ acesteĭ şcolĭ să aibă şi lude cincĭ scutiţĭ şi apĕraţĭ de totŭ felulŭ de dăjdiĭ şi orênduelĭ, ce vorŭ eşi dela visteria şi dela cămara Domnieĭ mele preste anŭ în ţéră, de nicĭ unele valŭ şi supĕrare să nu aibă. Pentru care dar poruncimŭ Domnia mea şi dumné-vóstră Ispravnicilorŭ, i dumné-vóstră boerĭ séŭ slugĭ, carĭ după vremĭ veţĭ fi orênduiţĭ, cu orĭ-ce felŭ de dăjdiĭ şi slujbe, de tóte câte scrie maĭ susŭ, să aveţĭ a vĕ feri, şi nimenea întru nimicŭ valŭ şi supĕrare să nu le faceţĭ, pentru că dascăliĭ dela numita şcólă pururea aŭ avutŭ aceste milĭ şi maĭ dinainte dela alţĭ fraţĭ rĕposaţĭ Domnĭ, ce aŭ stătutŭ oblăduitorĭ creştinescĭ aĭ acesteĭ ţĕrĭ, precum ne-amŭ adeveritŭ Domnia mea din hrisóvele altorŭ rĕposaţĭ Domnĭ, şi pentru ca să se păzéscă acéstă milă nesmintită şi nestrămutată, am întăritŭ Domnia mea hrisovulŭ acesta cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele Iῶ Alex. Ipsilante Vvd., şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ Constantinŭ Vvd., Dumitraşco Vvd. şi cu totŭ sfatulŭ credincioşilorŭ şi cinstiţilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Nicolae Dudescu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Radulŭ Văcărescului Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Stefanŭ Prĕscovénulŭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Stefanŭ Mişoglu Vel Spătarŭ, Ianache Văcărescu Vel Vistierŭ, Scărlatŭ Caragea Vel Postelnicŭ, Dumitraşco Racoviţă Vel Clucerŭ, Constantinŭ Geanoglu Vel Pahar., Nicolae Bârsescu Vel Stol., Manolache Creţulescu Vel Comisŭ, Barbulŭ Ştirbeiŭ Vel Slugerŭ, Nicolae Vel Pitarŭ, şi Ispravnicĭ Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de sus, Iordache Mavrocordatŭ Vtore Logofĕtŭ. Şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ alŭ Domnieĭ mele aicĭ în Ţéra Românéscă în oraşulŭ Bucurescĭ la aniĭ dela zidirea lumeĭ 7283. Iar dela nascerea Domnuluĭ Dumneḑeŭ şi mântuitoriulŭ Hristosŭ 1775, în luna Augustuluĭ în 13 ḑile. (Cod. III, fila 121—123.)

---

(1) Veḑĭ Dionisie Fotino, T. II, pag. 172, traducere G. Sion.

Cartea bisericeĭ sfinteĭ Vinerĭ din Bucurescĭ pentru unŭ brutariŭ.

Milostiiŭ Bj. Iω Alex. Ioanŭ Ipsilante Vvd. gpd. Z. Vlas.

Bolnavilorŭ sĕracĭ ce se află la spitalulŭ de la sfînta Vinerĭ din Bucurescĭ, să aibă volnicie pentru acéstă carte a Domnieĭ mele să ţie unŭ brutarŭ anume . . . . la pităria ce aŭ sĕraciĭ acolo la sfînta biserică, care omŭ să fie în pace şi iertatŭ de dăjdiile ce iesŭ dela visterie peste anŭ în ţéră şi pe têrgŭ, de nicĭ unele supĕratŭ să nu fie, aşişderea să fie apĕratŭ şi de fumăritŭ şi de alte angariĭ ce daŭ alţĭ brutarĭ, şi de poclonulŭ vătafuluĭ, pentru că acéstă milă aŭ avut'o sĕraciĭ, şi cu cărţĭ dela alţĭ Domnĭ, dreptŭ aceea şi Domnia mea încă m'amŭ milostivitŭ şi le-amŭ iertatŭ acestŭ omŭ de tóte câte scrie maĭ sus, să fie nesupĕratŭ elŭ şi casa de pitărie a sĕracilorŭ, unde va lucra, ca să facă pită pentru sĕracĭ, să-şĭ ţie viaţa dintru ce-şĭ vorŭ câştiga; poruncimŭ Domnia mea d-luĭ Vel Agă i Vel căpitanŭ za dorobanţŭ i altorŭ slujitorĭ domnescĭ i boerescĭ şi ţie vătaşŭ de brutarĭ şi vouĕ fumarilorŭ, toţĭ să vĕ feriţĭ de acestŭ omŭ şi să-ĭ daţĭ pace, de nimicŭ să nu-lŭ supĕraţĭ, că aşĭa este porunca Domnieĭ mele, i isaam receh gvmd. Martie 13, 1775. (Cod. III, fila 7.)

Hrisovulŭ mŏnăstireĭ Colţea din Bucurescĭ.

Sfinteĭ şi Dumneḑeesceĭ mŏnăstirĭ de aicĭ din oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele din Bucurescĭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ treĭ sfetitele, ce se numesce Colţea, unde sunt spitalurĭ pentru odihna bolnavilorŭ străinĭ, care este făcută şi înălţată din temelia eĭ, de cinstitulŭ şi credinciosulŭ boerŭ rĕposatulŭ Mihaiŭ Cantacuzino biv Vel Spăt. ca să aibă a lua sfînta mŏnăstire în toţĭ aniĭ dela Ocna Slănicŭ ot sud Saac. tótă dijma de sare din 10 bolovanĭ unŭ bolovanŭ, după cum a luatŭ şi până acum să fie pentru cheltuiala şi căutarea bolnavilorŭ străinĭ, carĭ se vorŭ odihni în ospitalulŭ ce a făcutŭ la acéstă sfîntă mŏnăstire, pentru că după ce aŭ făcut'o şi a înălţat-o cinstitulŭ boerŭ Mihailŭ Cantacuzino biv Vel Spătarŭ acéstă sfîntă mŏnăstire, o aŭ înfrumuseţat'o şi o aŭ dăruit'o cu sfintele odóre câte trebuescŭ, a făcutŭ şi împrejurulŭ mŏnăstireĭ zidurĭ şi **şcólă** şi chiliĭ de ajunsŭ pentru odihna multorŭ străinĭ, şi pe lângă acestea tóte a maĭ făcutŭ şi ospitalŭ ca să se odihnéscă bolnaviĭ străinĭ, precum tóte tocmelele şi iscusite se vĕdŭ. Decĭ pentru cheltuiala de căutarea bolnavilorŭ ce se vorŭ odihni în ospitalŭ, ca să aibă să nu lipséscă la cele ce vorŭ trebui să se caute la bóla lorŭ cu doftoriĭ şi cu altele, încă din Dumneḑeiasca îndemnare şi din bunŭ gândŭ ce a fostŭ pusŭ întru inima sa, aşĭa a socotitŭ de a închinatŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ să iea tótă dijma de la Ocna Slăniculuĭ după cum s'a ḑisŭ maĭ sus fiindŭ acea ocnă Domnéscă pe moşia Dumné-luĭ, să fie numaĭ pentru căutarea sĕracilorŭ, iar nu şi pentru alte cheltuelĭ, urmândŭ sfinteĭ scripturĭ ce grăiesce la sfînta Evanghelie, «că bolnavŭ şi străinŭ am fostŭ şi m'aţĭ căutatŭ,» ca să se învrednicéscă a auḑi glasulŭ celŭ Dumneḑeescŭ când va ḑice: «Veniţĭ blagosloviţiĭ părinteluĭ meŭ de moşteniţĭ împĕrăţia ceruluĭ, care este vouĕ gătită dela Tatălŭ cerescŭ.» De care şi Domnia mea după dania şi închinăciunea Dumi-séle, fiindŭ tóte ocnele Ţĕreĭ-Românescĭ subt stăpânirea Domnieĭ, încă am pohtitŭ şi am voitŭ într'acestaşŭ chipŭ, şi am aşeḑatŭ ca să iea sfînta mŏnăstire acea dijmă de sare şi dela Ocna Slăniculuĭ în toţĭ aniĭ după cum a orânduitŭ rĕposatulŭ boerŭ, ce scrie maĭ sus, însă de vorŭ vré cămăraşiĭ să se tocméscă cu Ispravniciĭ mŏnăstireĭ, ca să iea dijma din sare şi să dea tal. 2.500 pre anŭ banĭ vechĭ, şi aceştĭ banĭ să aibă a lua sfînta mŏnăstire treĭ sferturĭ într'unŭ anŭ precum daŭ şi la Domnie, iar de nu vorŭ vré Cămăraşiĭ să dea acea sumă de banĭ ce scrie maĭ susŭ, să fie volnicĭ Ispravniciĭ mŏnăstiriĭ să ridice acea sare dela gura Ocneĭ în tóte lunile şi să o ducă orĭ la ce vadŭ vorŭ vré să o vînḑă, şi aceĭ muşteriĭ încă să o ducă pe la vadurĭ să o vînḑă care s'a ḑisŭ maĭ susŭ, şi să nu aibă nicĭ o oprélă de nimenea, însă de vorŭ da cămăraşiĭ preţulŭ ce vorŭ da alţiĭ pe sare, să aibă a lua eĭ; iar când se va întêmpla a nu se vinde ocnele, ci arŭ rĕmâné pe séma Domnieĭ, de s'ar pune cămăraşulŭ în credinţă, mŏnăstirea totŭ să aibă a lua acea milă dela ocnă, precum scrie maĭ sus, iară nicĭ de cum să nu fie lipsită de asemenea milă, şi aceste ocne să fie nepărăsite, iar când nu se va maĭ puté să se scóţă sare pe acele gurĭ de ocnă, să aibă a face alte gurĭ de ocnă nouĕ totŭ acolo pe acea moşie Slănicŭ şi totŭ să iea sfînta mŏnăstire dijmă, să fie sfinteĭ mŏnăstirĭ dijma acésta stătătóre şi neschimbată în vecĭ, iar pentru purtarea de grijă a cheltueleĭ ce va să cheltuiască la căutarea bolnavilorŭ străinĭ a fostŭ pusŭ Dumné-luĭ Ispravnicĭ 4, ca să aibă a lua banĭ dela sfînta mŏnăstire ce vorŭ veni de pe dijma de sare dela ocna Slăniculuĭ să cheltuiască la doftoriĭ şi la altele ce vorŭ trebui la căutarea bolnavilorŭ, şi pentru căcĭ vorŭ fi ostenitorĭ de vorŭ purta grija la acelea cheltuelĭ, Domnia mea încă i-am iertatŭ să aibă pace de tóte dăjdiile ţĕreĭ verĭ câte vorŭ fi peste anŭ în ţéra Domnieĭ mele, valŭ şi supĕrare să nu aibă; aşişderea a fostŭ pusŭ d-luĭ şi 4 negustorĭ juraţĭ împreună cu starostea, care va fi ca să aibă a lua în toţĭ aniĭ séma acestorŭ ce s'aŭ ḑisŭ maĭ sus Ispravnicĭ, de totŭ venitulŭ şi de tótă cheltuiala cât se va face pe anŭ cheltuiala acelorŭ bolnavĭ, iar de s'ar întêmpla mórte acestorŭ ce s'a ḑisŭ maĭ sus Ispravnicĭ, să aibă a se pune Ispravnicĭ uniĭ dintre ceĭ patru negustorĭ juraţĭ, iar nu dintre alţĭ străinĭ; aşişderea şi când va muri vre-unulŭ dintre ceĭ patru neguţătorĭ juraţĭ, iarăşĭ să pue eĭ altulŭ în locŭ pe carele-lŭ vorŭ socotì asemenea lorŭ, să fie totŭ deplinŭ patru, şi după dania şi închinăciunea dijmeĭ de sare ce aŭ închinatŭ cinstitŭ boeriŭ, ce s'aŭ ḑisŭ maĭ susŭ, şi prin tóte aşeḑĕmînturile ce s'aŭ făcutŭ la acéstă sfîntă mŏnăstire; aşişderea să aibă a ţiné sfînta mŏnăstire lude 20 străinĭ scutelnicĭ, i lude 20 dărvarĭ, carĭ să fie scutiţĭ de tóte angariile ce sunt peste anŭ în ţéră, i patru lemnarĭ şi aceştia să fie scutiţĭ de tóte podvódele, să fie pentru posluşania sfinteĭ mŏnăstirĭ, numaĭ să dea într'unŭ anŭ ughĭ doĭ, încă să aĭbă sfînta mŏnăstire douĕ pivniţe a le scutì de fumăritŭ i de tóte alte angarale, şi iar să aibă a lua dela têrgulŭ ce se face la Lichireşcĭ din ḑiua de Dumineca Mare până în cea-laltă Duminecă, vama ce se va face a da fieşce-care negustorŭ după vechiulŭ obiceiŭ, din tóte să aibă ómeniĭ mŏnăstireĭ Colţiĭ, iar vameşiĭ amestecŭ să nu aibă; şi iar să aibă sfînta mŏnăstire ca să iea vinăriciŭ dela toţĭ ceĭ ce aŭ viĭ pe moşia Bucovuluĭ şi plătescŭ vinăriciŭ ce cuprinde din hotarŭ pâna în hotarŭ, după cum şi alte cărţĭ asemenea acesteĭ arétă, însă partea jumĕtate, iar cea-laltă parte să se dée la camĕra Domnieĭ mele; dreptŭ aceea, iar şi Domnia mea, după ce Domnulŭ Dumneḑeŭ ne-aŭ miluitŭ cu stăpânirea întru acestŭ scaunŭ alŭ Ţĕreĭ-Românescĭ, bine amŭ voitŭ de amŭ adausŭ mila la acéstă sfîntă mŏnăstire, ca să aibă a scuti oĭ 500 de oieritŭ, însă cu pecetluitŭ Domnescŭ şi să scutéscă vinăriciŭ şi dijmăritŭ drepte bucate mŏnăstirĭ, şi de nimenea neschimbatŭ să fie acéstă milă, ce s'aŭ făcutŭ la sfînta acéstă mŏnăstire, şi în toţĭ aniĭ să aibă a lua aceştĭ talerĭ 2.500 în loculŭ dijmeĭ de sare dela Ocna Slănicŭ, să fie pentru căutarea bolnavilorŭ, precum scrie maĭ sus, pentru ca să fie Domnieĭ mele şi părinţilorŭ Domnieĭ mele întru vecĭnică pomenire; aşişderea şi în urma Domnieĭ mele pe care va alege Domnulŭ Dumneḑeŭ a fi Domnŭ Ţĕreĭ Românescĭ, încă-ĭ pohtimŭ şi rugămŭ întru numele Domnuluĭ Dumneḑeŭ, şi întru cinstea sfinţilorŭ erarhĭ ce sunt de se prăznuescŭ întru sfînta mŏnăstire, ca să cinstéscă şi să înoiască şi să întăréscă acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, ca şi ale Domniilorŭ séle milĭ şi hrisóve încă să fie cinstite şi întărite de alţĭ fraţĭ Domnĭ ce în urmă vorŭ oblădui acestŭ scaunŭ alŭ ţĕreĭ Românescĭ; şi am întăritŭ Domnia mea hrisovulŭ acesta cu însĕşĭ credinţa Domnieĭ mele Iω Alex. Ipsilante Vvd. şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ, Constantinŭ Vvd., Dumitraşco Vvd, şi cu toţĭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boerĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Panŭ Nicolae Dudesculŭ Vel Vor. de Ţéra-de-sus, Panŭ Radu Văcărescu Vel Vor. de Ţéra-de-jos, Panŭ Pană Filipescu Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, Panŭ Stefanŭ Prĕscovénu Vel Log. de Ţéra-de-jos, Panŭ Stefanŭ Mişoglu Vel Spăt., Panŭ Ianache Văcărescu Vel Vist., Panŭ Scarlatŭ Caragea Vel Post., Panŭ Dumitraşco Racoviţă Vel Clucerŭ, Panŭ Constantinŭ Geanoglu Vel Pahar, Panŭ Nicolae Bârsescu Vel Stol., Panŭ — Vel Slug., Panŭ — Nicolae Vel Pit., şi Ispravniciĭ Panŭ Pană Filipescu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, i Panŭ Iordache Mavrocordatŭ Vel Logofĕtŭ, şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ d'întâiŭ alŭ Domnieĭ Domnieĭ mele aicĭ în Ţéra Românéscă la aniĭ dela Is. Hristosŭ 1775, de Constantinŭ Dascălulŭ slovenescŭ ot sfîntulŭ Gheorghe vechiŭ. (Cond. 3, fila 20—22.)

Iată acum şi o serie de hrisóve, prin care Domnitorulŭ acordă protecţie şi ajutorŭ la şcolĭ din orientŭ:

Hrisovulŭ pentru tal. 300, milă la sfînta Patriarhie Alexandrieĭ, unde se ţine douĕ scóle.

Mare şi necontenită pomenire şi vecĭnică laudă pricinuescŭ pravoslavnicilorŭ Domnĭ, la facerile de bine, la sfintele şi Dumneḑeescile locaşurĭ, maĭ alesŭ când nevoescŭ a da ajutorŭ spre întemeiarea vre-uneĭ sĕvêrşirĭ de fapte bune, ce este spre podóba bisericeĭ şi spre luminarea noroduluĭ, una spre acésta fiindŭ verhovnica faptă bună, adecă întemeiarea şcólelorŭ, între care se câştigă darulŭ celŭ nepreţuitŭ, ce este învĕţătura cărţiĭ, care nu numaĭ este de mare folosŭ şi podóbă vieţeĭ omenescĭ, ci încă şi laudă luĭ Dumneḑeŭ printr'însa se sĕvêrşesce, învrednicindu-se omulŭ cu dînsa a vorbi cu însuşĭ Dumneḑeŭ, şi a sta în potriva celorŭ ce cu meşteşugirea vorbelorŭ ce vorŭ să rĕsvrătéscă pravoslavnica credinţă; dreptŭ aceea dar şi Domnia mea învrednicindu-mĕ cu mila luĭ Dumneḑeŭ oblăduitorŭ acesteĭ pravoslavnice ţĕrĭ, şi avêndŭ mare dragoste, ca să vedemŭ sporindŭ şi isbutindŭ învĕţătura, nu numaĭ aicĭ, unde Dumneḑeŭ ne-a dăruitŭ oblăduire, ci şi la altă parte, care aŭ trebuinţă, nu lipsimŭ după putinţă a da mână de ajutorŭ din cele ce bogatulŭ darnicŭ Dumneḑeŭ a dăruitŭ nouĕ. Decĭ de vreme ce şi la sfînta Patriarhie Alexandrieĭ se ţinŭ şi până acum douĕ şcóle de învĕţătură, cu doĭ dascălĭ, unulŭ ce învaţă limba elinéscă şi altulŭ limba arăpéscă, se păru Domnieĭ mele lucru cuviinciosŭ a da ajutorŭ pentru învĕţătura copiilorŭ acelorŭ pravoslavnicĭ creştinĭ de acolo, cum şi pentru folosulŭ sufletescŭ, dar şi pentru cea pentru noĭ fierbinte rugăciune a prea sfinţituluĭ Patriarhŭ Alexandrii Chiriu, chirŭ, — printr'acestŭ cinstitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, şi rînduimŭ ca pe totŭ anulŭ să se dée dela cămara Domnieĭ mele 300, la vremea vinăriciuluĭ, carĭ banĭ să aibă a se lua prin mâna epitropuluĭ a prea fericituluĭ Patriarhŭ, şi să trămiţă acolo la patriarhie să fie pentru plata acelorŭ maĭ susŭ ḑişiĭ doĭ dascălĭ, şi pentru chiverniséla unorŭ din ucenicĭ ce vorŭ fi lipsiţĭ de totŭ de hrana vieţeĭ, ca să fie sfinţiteĭ şi Dumneḑeesceĭ Patriarhiĭ de ajutorŭ, şi pohfală dascălilorŭ, de chiverniséla ucenicilorŭ spre procopsire, iar nouĕ şi rĕposaţilorŭ părinţĭ, moşilorŭ şi strămoşilorŭ Domnieĭ mele vecĭnică pomenire, pentru că acéstă sfîntă şi Dumneḑeiască patriarhie avêndŭ treĭ leturghiĭ aicĭ, câte trele aŭ fostŭ avutŭ mile de vinăriciŭ, cu hrisóvele rĕposaţilorŭ Domnĭ: schitulŭ Stănescĭ vinăriciŭ din délulŭ Dobruşŭ, sud. Vâlcea, datŭ de rĕposatulŭ Gavrilŭ Moghilă Vodă ot lét. 7127. — Schitulŭ Arhanghelŭ ot. tam vinăriciŭ din satulŭ Vlădescĭ, datŭ de rĕposatulŭ Şerbanŭ-Vodă, ot lét. 7187. Aşişderea şi Metohulŭ de aicĭ din oraşŭ, ce se numesce Zlătariĭ, a fostŭ avutŭ dela rĕposatulŭ Nicolae Vodă milă să iea din vinăriciŭ Domnescŭ din sud Saac pe anŭ vinŭ vedre 300, şi bolovanĭ sare 50, cu hrisovŭ ot lét. 7228, şi aşa s'aŭ fostŭ urmatŭ până în ḑilele Domnieĭ séle Constantinŭ Vodă Nicolae, când atuncĭ la cererea acestorŭ maĭ susŭ numitelorŭ milĭ orênduindŭ Domnia mea să se facă cercetarea cerereĭ de către Dumné-lorŭ Veliţiĭ boerĭ, Dumné-lorŭ aŭ fostŭ găsitŭ cu cale prin anafora cu lét. 7255, fiindŭ-că de multe orĭ se întêmplă de nu se face vinŭ, séŭ cândŭ se face şi nu are preţŭ aceste metóşe se păgubescŭ, să se dea sfinteĭ patriarhiĭ pe anŭ câte tal. 300, în loculŭ acestorŭ mile, şi Patriarhia să ţie aceste douĕ şcóle, şi după alegerea Dumné-lorŭ, şi Domnia sa asemenea a hotărîtŭ prin hrisovŭ, la lét. 7255, şi alŭ doilea rîndŭ la lét. 7261, Iulie, Domnia sa Constantinŭ

Vodă Gehanŭ lét. 1763, precum și Domnia sa Alexandru Ghica Vvd. asemenea a hotărîtŭ după cum am vĕḑutŭ Domnia mea, și însușĭ hrisovulŭ Domnieĭ séle ot lét 7276, și așĭa s'aŭ urmatŭ; ci dar și de acum hotărîmŭ Domnia mea asemenea să se urmeze spre slava mareluĭ Dumneḑeŭ și spre pururea pomenirea nóstră și altorŭ iubitorĭ de Hristosŭ Domnĭ, carĭ vorŭ întări în urmă mila acésta; și am întăritŭ Domnia mea hrisovulŭ acesta cu însĕșĭ credința Domnieĭ mele *Iω Alexandru Ioanŭ Ipsilante Vvd.* și credința prea iubițilorŭ Domnieĭ mele fiĭ Constantinŭ Vodă și Dumitrașcu Vodă și mărturiĭ: Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Nicolae Dudescu Vel Vorn. de Țéra-de-sus, Radu Văcărescu Vel Vorn. de Țéra-de-jos, Pană Filipescu Vel Logof. de Țéra-de-sus, Stefanŭ Prĕscovénu Vel Logof. de Țéra-de-jos, Stefanŭ Mișoglu Vel Spăt., Ienache Văcărescu Vel Vist., Scarlatŭ Caragea Vel Post., Dumitrașcu Vel Clucerŭ, Nicolae Bârsescu Vel Stol., Manolache Crețulescu Vel Comisŭ, Vel Slugerŭ, Nicolae Vel Pit. și Ispravnicĭ, Pană Filipescu Vel Logof., Iordache Mavrocordatŭ Vtore Logof. (Cod. III, fila 35—36.)

Hrisovulŭ șcólelorŭ dela Arvanitohori.

Din tóte facerile de bine și milosteniile maĭ de trebuință, maĭ Dumneḑeiască, și maĭ de folosŭ, este acea facere de bine ce se face la obștéscă politie, decât la unŭ omŭ singurŭ, numaĭ cea de-apururea și de mulțĭ anĭ, decât cea vremelnică și de puținĭ anĭ, și acea ce se face spre folosulŭ sufletuluĭ, decât spre celea trupescĭ, și decât tóte acestea, iarășĭ cu multă mĕsură făr' de asemĕnare într'acea facere de bine și ajutorŭ, ce se face la tocmirea și chivernisela șcólelorŭ de învĕțăturile cele elinescĭ, căcĭ într'aceste s'aŭ datŭ multe felurĭ de învĕțăturĭ, și maĭ vêrtosŭ că se câștigă înțelepciunea cea lăudată, care împodobesce viéța omenéscă, maĭ multŭ decât tóte cele-lalte bunătățĭ, dăruesce ómenilorŭ luminarea cea curată și fericirea cea desĕvêrșită, care este priceperea și cunoscința luĭ Dumneḑeŭ și a lucrurilorŭ celorŭ Dumneḑeescĭ pentru a căruia dobândirĭ înțelepțiĭ aŭ lăsatŭ tótă trupésca câștigare și desfătare, și s'aŭ datŭ pe sineșĭ la șcóle și s'aŭ făcutŭ luminațĭ și aleșĭ, și în tótă lumea se laudă și se mărescŭ; pentru acésta, maĭ toțĭ împĕrațiĭ și Domniĭ cu multe cheltuelĭ aŭ așeḑatŭ șcóle de învĕțăturĭ, pentru ca să împodobéscă năravurile și obiceiurile supușilorŭ, ca să strĕlucéscă și să se înmulțéscă în norodulŭ lorŭ, acéstă curată și luminată a înțelepciuniĭ. Dreptŭ aceea și Domnia mea, învrednicindu-mĕ Domnulŭ Dumneḑeŭ cu Domnia Țĕreĭ-Românescĭ, pentru ca să créscă maĭ multŭ și să sporéscă acestŭ bine și mare folosŭ, și cât ar fi prin putință să tămăduiască acea neînvĕțare ce se lățesce în neamulŭ creștinescŭ, — Am pusŭ gândŭ Domnia mea plăcutŭ luĭ Dumneḑeŭ și de sufletŭ și de viață, de binele de obște folositoriŭ, ca să se așeḑe o șcólă de învĕţăturĭ elinescĭ, cu cheltuiala cămăriĭ Domnieĭ mele, la vre o politie de cinste, unde vorŭ avé trebuinţă de acéstă învĕţătură şi ne-aŭ arĕtatŭ dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boeriulŭ Domnieĭ mele Ianache Vilara biv Vel Pahar., cum că în oraşulŭ ce se chiamă Arvanitohorie aŭ fostŭ şi maĭ nainte vreme şcólă cu cheltuiala Domnéscă, care oraşŭ se vecinesce cu Târnova, şi este în eparhia prea sfinţituluĭ Mitropolitŭ Târnovŭ, unde locuescŭ bărbaţĭ de cinste şi negustorĭ de ispravă, carĭ aŭ trebuinţă şi dorescŭ de şcóle şi de dascălĭ; am socotitŭ Domnia mea, ca iaraşĭ la maĭ susŭ numitulŭ oraşŭ Arvanitohorie de isnóvă să se facă, şi să se aşeḑe o şcólă de învĕţăturĭ elinescĭ, la care să se paradoséscă douĕ-treĭ clasurĭ, iar pentru plata aceluĭ dascălŭ orênduindŭ Domnia mea în fie-care anŭ douĕ sute cincĭ-ḑecĭ bolovanĭ sare dela Ocnă, însă aceştĭ 250 bolovanĭ de sare să-ĭ plătéscă cămăraşulŭ dela Ocne fără nicĭ o împotrivire, şi fără de nicĭ o pricină, fiesce-care bolovanŭ de sare po tal. unulŭ, la luna luĭ Augustŭ, care banĭ să se dea dascăluluĭ pentru învĕţăturile elinescĭ; şi am orênduitŭ Domnia mea şi patru epitropĭ de cinste, negustorĭ de ispravă, dintr'acelaşŭ oraşŭ, pe chirŭ Ianache Oce, şi pe chirŭ Aftanasie Antoniu, şi pe chirŭ Constantinŭ Diamandŭ şi pe chirŭ Paraschiva Hagi-Gheţulŭ pentru ca să pórte grijă, nu numaĭ să iae aceştĭ talerĭ 250 în fiesce-care anŭ dela cămăraşulŭ de Ocne şi să plătéscă simbria dascăluluĭ după rênduiala ce am făcutŭ Domnia mea, pentru ca să se păzéscă şi să lucreze acea şcólă totŭ-d'a-una întru pomenirea şi sufletésca folosinţa nóstră, ci încă să se socotéscă a găsì dascălŭ învĕţatŭ şi procopsitŭ întru fapte bune şi maĭ vêrtosŭ pravoslavnicŭ, întăritŭ întru credinţă şi întru învĕţăturile Bisericeĭ Rĕsărituluĭ, pentru ca să créscă şi să foloséscă ceĭ ce întru acésta şcólă vorŭ învĕţa, să se procopséscă şi întru învĕţărĭ şi întru fapte bune, care acésta este o parte maĭ bună şi maĭ alésă a filosofieĭ şi pentru ca să aibă eĭ fapta cea bună ca o cale deschisă către învĕţătură, iar de care cum-vaşĭ acestŭ Dascălŭ nu va fi dreptŭ, întru curată credinţă şi întru învĕţările Bisericeĭ Rĕsărituluĭ, aŭ va fi netrebnicŭ, séŭ neînvĕţatŭ, aŭ de nu se va nevoi cu uceniciĭ cum se cade, atuncĭ ceĭ maĭ sus rînduiţĭ patru Epitropĭ să fie nevoitorĭ, ca să găséscă altŭ dascălŭ vrednicŭ şi sîrguitorŭ şi să-lŭ rînduiască în loculŭ celuĭ ce va fi; iar când se va întêmpla vre-unuĭa dintr'aceştĭ patru Epitropĭ, după datoria omenéscă, mórte, séŭ altă întêmplare, atuncĭ ceĭ treĭ Epitropĭ, carĭ rĕmânŭ, să alégă altŭ obrazŭ vrednicŭ şi de ispravă şi să-lŭ aşeḑe în loculŭ celuĭ lipsitŭ; care acéstă milă a avut'o acestŭ oraşŭ şi dela alţĭ fraţĭ Domnĭ rĕposaţĭ, după cum ne-amŭ adeveritŭ Domnia mea şi din hrisovulŭ Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Constantinŭ Nicolae Vodă ot lét 1732. Decĭ ca să se păzéscă mila acésta nestrĕmutată, o întărimŭ şi Domnia mea printr'acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele; pohtimŭ dar şi pre alţĭ fraţĭ întru Hristosŭ Domnĭ, carĭ în urma nóstră se vorŭ învrednici dela Domnulŭ Dumneḑeŭ stăpânitorĭ Ţĕreĭ acesteia, să întăréscă mila acésta şi cu hrisóvele

Domniilorŭ séle, ca şi ale Domniilorŭ séle mile să fie în urmă de alţĭ în sémă ţinute şi întărite, întărindŭ Domnia mea hrisovulŭ acesta cu însĕşĭ credinţa Domnieĭ mele, Iω Alexandru Ipsilante Vvd. şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ Constantinŭ Vvd şi Dumitraşcu Vvd. şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Pană Filipescu Vel Vornicŭ de Ţéra-de-sus, Dumitraşco Racoviţă Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Ioanŭ Moruzi Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Grigorie Bălénŭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-josŭ, Nicolae Brancovénŭ Vel Vistierŭ, Ienache Văcărescu Vel Spătarŭ, Constantinŭ Raletŭ Vel Postelnicŭ, Dumitraşco Panaitache Vel Clucerŭ, Iordache Caragea Vel Paharnicŭ, Alexandru Grecénu Vel Stolnicŭ, Grigorie Balasache Vel Comisŭ, Pantazi Serezli Vel Slugerŭ, Alecse Nicolache Vel Pitarŭ şi Ispravniculŭ Ianachi Moruzi Vel Logofĕtŭ şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta întru alŭ 5-lea anŭ alŭ întâieĭ Domniĭ a Domnieĭ mele aicĭ în Ţéra Românéscă, în oraşulŭ Domnieĭ mele Bucurescĭ la aniĭ dela zidirea lumeĭ 7287, iar dela spăsanie 1779, Iunie 3, de Constantinŭ Dascălulŭ slavonescŭ dela şcóla gpd. cea slovenéscă ot. sféti Gheorghe Vechiŭ. (Cod. III, fila 268—270.)

Paginele 96 — 107.

Dionisie Fotino ḑice, că Al. Ipsilante a introdusŭ *felurite rênduelĭ de meseriĭ* (1).

Amŭ promisŭ la pag. 97 să aducemŭ ca anexă la capitolulŭ nostru despre „*bresle,*" industria şi comerciulŭ sub Alexandru Ipsilante, o serie maĭ mare de documente maĭ alesŭ referitóre la bresle.

Revoluţiunea francesă a urmăritŭ rumperea tuturorŭ legăturilorŭ, carĭ puteaŭ, orĭ păreaŭ că potŭ opri avêntulŭ individualŭ; ea proclamă şi realisă afrancarea muncitoruluĭ, desfiinţândŭ *breslele* (les jurandes et les maîtrises.) Până şi coaliţiunile de *uvrierĭ* eraŭ proibite de revoluţiunea francesă, în numele *libertăţeĭ munceĭ.*

Astăḑĭ altmintrelea cugetă şi la altŭ ceva aspiră *radicaliĭ francesĭ.* Aceştia aŭ declaratŭ răsboiŭ *individuluĭ,* în numele *Statuluĭ* şi reclamă *intervenţiunea* acestuia, *tutela* luĭ în favórea *colectivităţilorŭ de muncitorĭ.* La 1789 se desfiinţă în Francia *corporaţiunile,* ca *stavile* la *libertatea individuluĭ meseriaşŭ;* astăḑĭ *grevele de uvrierĭ* oprescŭ pre *individe de a muncì* deosebitŭ de corporaţiune şi acéstă împedecare ce se aduce *libertățeĭ individuluĭ* este în numele intereselorŭ unorŭ *corporațiunĭ estra-legale*. *Grevele* impunŭ încetarea de a munci chiar și individuluĭ căruia nu-ĭ convine să nu lucreze....

---

(1) Fotino, trad. de Sion, T. II, pag. 172.

Ceva este de învĕțatŭ *istoricesce* din acéstă luptă contradicĕtóre a *liberalismuluĭ modernŭ* contra direcțiuneĭ urmată de revoluțiunea dela 1789. Acéstă luptă, care începe a se ițăi și pe la noĭ, caută să deștepte pre omulŭ nostru de Statŭ, pre economistŭ asupra necesitățeĭ de a studia ceva maĭ multŭ vechia constituțiune a *bresleĭ* la Românĭ, spre a ne convinge dacă *da* saŭ *ba*, era *brésla*, *isnafulŭ* saŭ *corporațiunea*, o instituțiune contrarie adevĕrateĭ *libertățĭ* a *individuluĭ* și a *munceĭ*, séŭ décă ea, cum amŭ arĕtatŭ și noĭ (1), a fostŭ până târdiŭ în Principate o *cetate tare* a *neînstreinăreĭ comerciuluĭ și industrieĭ naționale.*

Pentru înlesnirea studiilorŭ economiștilorŭ noștri, aducemŭ aci și vomŭ aduce la fie-care ocasiune ce ni-se va presenta, materialŭ bogatŭ, publicândŭ cât maĭ numeróse documente relative la bresle, industrie și comerciŭ.

Étă documentele dela Alexandru Ipsilante.

Carte de Cuiumgi Bașa.

Domnulŭ învoesce pe Enache și-ĭ dă volnicie «a lua asupra luĭ căutarea a tótă brésla cuiumgeréscă din Bucurescĭ .... să judece pe ceĭ de sub brésla luĭ, adecă cuiumgiŭ cu cuiumgiŭ... pentru ale meșteșugarilorŭ i pentru ucenicĭ și călfĭ cum și pe ceĭ ce vorŭ cădé în vină pentru schimbatulŭ auruluĭ, argintuluĭ și a altorŭ giuvaerurĭ și după dreptate și orênduiala meșteșugurilorŭ lorŭ, împreună cu alțĭ meșterĭ maĭ bĕtrânĭ aĭ bresleĭ să facă după vină îndreptare și hotărîre. 1775. (Cod. II, fila 18.)

Carte de Tarzi Bașa de croitorĭ și de Chiurgiu Bașa de cojocarĭ.

Esiste rînduirea starosteluĭ la brésla croitoréscă din Bucurescĭ, «să judece pe ceĭ de sub brésla luĭ, adecă croitorŭ cu croitorŭ pentru ale meșteșuguluĭ și pentru ucenicĭ și călfĭ, cum și pe ceĭ ce vorŭ cădé în vină de stricarea hainelorŭ la lucru.» Judecata o va face împreună cu bĕtrâniĭ bresleĭ și va avé scutélă elŭ și casa luĭ de podvódă și angariĭ. 1775. (Cod. II, fila 20.)

---

(1) Vedĭ articolulŭ nostru în *Convorbirĭ Literare* din 1888, Decembre 1, No. 8, p 784.

Carte de ciohodăritŭ.

De vreme ce toțĭ ceĭ ce negu̦tătorescŭ și lucréză meșteșugulŭ cismărieĭ, vechiulŭ obiceiŭ este de plătescŭ pe totŭ anulŭ ciohodăritŭ, care este venitŭ alŭ luĭ iciciohodarŭ, adecă de tótă prăvălia po talerĭ unulŭ vechiŭ; dreptŭ acea dămŭ Domnia mea acéstă carte.... luĭ, cu care să aibă volnicie etc. 1775. (Cod. II, fila 21.)

Cartea starosteĭ de cavafĭ din Bucurescĭ.

Luĭ..... carele după alegerea a tótă brésla papugiilorŭ de aicĭ din orașulŭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, l'am făcutŭ staroste de papugiĭ să fie cu purtare de grijă pentru brésla de papugerie din Bucurescĭ, să judece etc..... după cum în decretele de maĭ sus. 1775. (Cod. II, fila 21.)

Carte de privileghiĭ pentru papugiĭ, cavafiĭ și cismarilorŭ din Bucurescĭ.

Davat. gvmd., cavafilorŭ și cismarilorŭ papugiilorŭ creștinĭ pămîntenĭ de aicea din orașulŭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, ca să aibă numaĭ eĭ a lucra cisme, papucĭ, meșĭ, și totŭ lucrulŭ căvăfescŭ i papugescŭ și iar eĭ să vîn̦dă după obiceiŭ, iar alțĭ străinĭ i orĭ-ce omŭ ar fi să nu fie volnicŭ a vinde acestŭ felŭ de marfă făcută de aicea, pentru că acestŭ obiceiŭ l'a avutŭ și maĭ 'nainte vreme, după cum ne adeverimŭ Domnia mea din cartea rĕposatuluĭ Domnŭ Alexandru Ghica Vvd ot. lét, 1767 întru care arétă, că cavafiĭ și cismariĭ pămîntenĭ dândŭ jalbă D-séle, cum că Turciĭ papugiĭ și cavafĭ, nu-șĭ vîndŭ numaĭ marfa ce o aducŭ din țéra turcéscă, ci uniĭ dintr'înșiĭ lucréză și aicĭ și cumpĕră de la cismariĭ pămîntenĭ cisme și papucĭ i meșĭ făcuțĭ de aicĭ și-ĭ vîndŭ printre marfa cea adusă din țéra turcéscă. Și cercetândŭ Domnia mea a vĕn̦utŭ cartea Dumi-séle Ghica Vvd. cu cuprindere, că pe acea vreme iarășĭ întin̦ĕndu-se Turciĭ cu acestŭ felŭ de vîn̦are, cu judecata Terzi Bașiĭ și a d-séle luĭ Muvelea Efendi, a fostŭ datŭ turciĭ zapisŭ la mâna pămîntenilorŭ, că afară de marfa ce o vorŭ aduce făcută din țéra turcéscă, la altă marfă făcută de aicea nu se vorŭ amesteca, luândŭ pămînteniĭ și *hogeturĭ* pe acéstă hotărîre, care zapisŭ l'a vén̦utŭ și d-sa. Dreptŭ aceea și Domnia mea am înoitŭ și am întăritŭ cartea acésta a Domnieĭ mele, obiceiulŭ ce-lŭ aŭ ca numaĭ eĭ să aibă a lucra în totŭ felulŭ de cismărie aicea în Bucurescĭ și iar eĭ să vîn̦dă, iar Turciĭ să-șĭ vîn̦dă numaĭ marfa ce o vorŭ aduce gătită din țéra turcéscă. Incă și saftienele ce vorŭ aduce alțĭ negu̦tătorĭ din țéra turcéscă, ca să le vîn̦dă aicea, nicĭ de acele să nu aibă voie Turciĭ papugiĭ a cumpĕra, vrêndŭ să le precupéscă cu altŭ preţŭ la pămîntenĭ, ci iar pămînteniĭ să le cumpere; aşişderea şi Armeniĭ papugiĭ atâtŭ străinĭ cât şi pămîntenĭ şeḑĕtorĭ aicea în ţéră, cu dajdie, şi eĭ aŭ voie numaĭ marfa ce o aducŭ gata din ţéra turcéscă să o vînḑă, séŭ din ţéra turcéscă să nu aducă, ci să lucreze numaĭ cu mânele lorŭ aicĭ, şi aceea să o vînḑă; iar a aduce şi din ţéra turcéscă şi să vînḑă printr'aceea şi de cea făcută de aicĭ, nicĭ cât să nu aibă voie, că numaĭ de unŭ felŭ de marfă să vînḑă, orĭ-ce felŭ de omŭ ar fi. Intru care poruncimŭ Domnia mea şi d-ta Beşlégă, de-ţĭ vorŭ arĕta pămînteniĭ pe vr'unŭ turcŭ cum că lucréză marfă de acésta aicea, séŭ că cumpĕră de la pămîntenĭ făcută şi vinde printre marfa cea turcéscă, pe acelŭ turcŭ îndată să-lŭ puĭ la oprélă şi să facĭ Domnieĭ mele în scire, ca să-lŭ isgonimŭ de totŭ din Bucurescĭ. Aşişderea poruncimŭ Domnia mea şi Dumi-tale Vel Agă, de veĭ afla pe vre unŭ cismarŭ pămînténŭ, séŭ papugiŭ, că lucréză şi ducŭ marfă la Turcĭ, iar nu la pămîntenĭ, carĭ nu aducŭ din ţéra turcéscă, unuia ca aceluia făcêndu-ĭ certare, să-lŭ facĭ să se supue şi să urmeze porunceĭ Domnieĭ mele şi hotărireĭ ce s'a făcutŭ, fără de voia luĭ. Intr'altŭ chipŭ să nu fie. 1775. (Cod. II, fila 21.)

Carte de staroste de neguţătorĭ din 1775, Februarie 11.

Davat. Gvmd. boeruluĭ Domnieĭ mele pre care l'am făcutŭ Domnia mea staroste de neguţătorŭ, ca să aibă volnicie printr'acéstă carte a căuta trebile şi judecăţile i alte socotelĭ ce vorŭ avé neguţătoriĭ între dînşiĭ cu erotecrisie şi altele câte cu porunca Domnieĭ mele i dela judecata d-lorŭ veliţilorŭ boerĭ i-se vorŭ orêndui şi catagrafiĭ când va fi trebuinţă şi i-se va porunci a face prăvăliilorŭ şi altorŭ avaetărĭ i alte preţuirĭ de zestre după dreptate şi pentru aceste ostenelĭ, ce are a face la slujba şi poruncile Domnieĭ mele, să aibă după obiceiŭ a fi elŭ şi casa luĭ apĕrată de tóte podvelele şi angaradele, să ţie şi unŭ logofĕtŭ scutitŭ, carele este împreună cu dînsulŭ ostenitorŭ la scrisulŭ trebilorŭ ce i-se va porunci de către Domnia mea; să aibă a ţine şi o pivniţă apĕrată de fumăritŭ, de căminăritŭ, de vamă şi de tóte alte angariĭ, ce vorŭ fi pe alte pivniţe, să scutéscă şi drépte bucatele luĭ, de vinăriciŭ, de dijmăritŭ. Aşişderea şi dela vedrele, carĭ se dă negustorilorŭ la vremea când strîngŭ miere, înfierate cu fierulŭ Domnescŭ, neavêndŭ voie a strînge cu alte vedre, fără de numaĭ cu acelea ce se iaŭ dela elŭ, să aibă a lua de tótă vadra câte unŭ galbenŭ turcescŭ de talerŭ 2 şi 90 banĭ. Asemenea să aibă ce aŭ avutŭ şi dela alţĭ fraţĭ Domnĭ, însă o prăvălie ce o are lângă hanulŭ luĭ Zamfirŭ şi lude doĭ scutiţĭ şi aceĭ lude doĭ după ce-ĭ va găsi să se ducă la d-luĭ Vel Vistierŭ, ca să le dea adeverinţă. (Cod. II, fila 23.)

Carte de vătășia de pescarĭ din Bucurescĭ.

Davat gvmd. De vreme ce pescariĭ din Bucurescĭ după rea obicĭnuirea lorŭ pescele ce-lŭ aducŭ în têrgŭ de vîndare nu-lŭ aducŭ la loculŭ celŭ orênduitŭ ca să-lŭ vîndă după nartulŭ ce s'a pusŭ, ci ămblă într'ascunsŭ prin mahalale cu pescele de-lŭ vîndŭ cu preţŭ maĭ mare; dreptŭ aceea am orênduitŭ Domnia mea vătafŭ de pescarĭ pe . . . . ., căruia i-amŭ datŭ acéstă carte, ca să aibă volnicie a cerceta în têrgŭ și prin mahalale și pre orĭ carele din pescarĭ îĭ va dovedi că ămblă într'ascunsŭ cu pesce, de-lŭ vinde cu preţŭ maĭ mare, iar nu l'aducŭ la loculŭ celŭ orênduitŭ, pre unulŭ ca acela numaĭ decât luându-lŭ să-lŭ ducă la boerulŭ celŭ orênduitŭ asupra têrguluĭ, ca să-lŭ aréte Domnieĭ mele și să se pedepséscă. Și pentru ostenéla luĭ să aibă a-șĭ lua obicĭnuitulŭ adetŭ alŭ luĭ, adecă dela totŭ pescarulŭ de sărătură câte banĭ 50 și oca una pesce săratŭ pe anŭ, și dela pescariĭ prospătașĭ câte banĭ 30 și câte una oca pesce într'unŭ anŭ. 1775. (Cod. II, fila 51.)

Carte de vătășie de brutarĭ din Bucurescĭ.

Davat. gvmd. Făcêndu-se căutare bresleĭ brutarilorŭ din Bucurescĭ și puindu-se la orênduială a vinde pânea bună și cu nartulŭ care se cuvine, fu trebuinţă, ca după obiceiŭ, cum a fostŭ și maĭ nainte, să se așeḑe și doĭ vătașĭ spre a purta grija și a face pururea căutare bresleĭ, a păzi porunca și orênduiala. Decĭ rênduimŭ Domnia mea la acéstă bréslă vătafŭ pe . . . . ., carele împreună cu toţĭ brutariĭ să aibă grijă ca în tótă vremea să fie în têrgŭ pâne de vîndare bună, curată, după nartulŭ carele se va porunci, fără a nu face nicĭ elŭ nicĭ pre ceĭ-lalţĭ a-ĭ îngădui vre-unŭ felŭ de vicleșugŭ, după cum era obicĭnuiţĭ brutariĭ, orĭ a o scóte crudă, ca să tragă la cântarŭ, séŭ próstă, orĭ maĭ mică că se va pedepsi. Așișderea să fie datorĭ toţĭ brutariĭ, ca să cumpere grâŭ, să facă făină, să aibă zaherea de câte o lună gata, ca întâmplându-se a îngheţa morile în vreme de iarnă să aibă zaherea strînsă de acum, a face pâne și a scóte în têrgŭ de vîndare, ca să nu fie lipsă. Și pentru slujba și ostenéla luĭ să aibă a-șĭ lua obicĭnuitulŭ adetŭ alŭ lorŭ dela acéstă bréslă pe anŭ, însă dela brutarĭ carĭ aŭ coptorŭ câte talerĭ unulŭ, și dela ceĭ ce vîndŭ cu ḑeciuială, câte banĭ 60. Pentru care s'aŭ datŭ dela Domnia mea acéstă carte la mână spre a se sci de vătafŭ. (Cod. II, fila 50.)

Carte de vătășie de măcelarĭ din Bucurescĭ.

Davat. gvmd. Făcêndu-se căutare bresleĭ măcelarilorŭ din Bucurescĭ și punêndu-se la orênduială a vinde carne bună, grasă și cu nartulŭ ce se cuvine, fu trebuință, ca după obiceiŭ, cum a fostŭ și maĭ 'nainte, să se așeḑe unŭ vătafŭ spre a purta grija și a face pururea căutarea bresleĭ, a păzi porunca și legătura zapisuluĭ ce a datŭ. Deci rênduimŭ Domnia mea vătafŭ la acéstă bréslă pe . . . . . ., carele împreună cu toțĭ măcelariĭ să aibă grijă ca în tótă vremea să fie în têrgŭ carne de vînḑare, bună, grasă, după nartulŭ carele se va porunci, fără a nu face nicĭ elŭ, nicĭ pe ceĭ-lalțĭ a-ĭ îngădui, după cum era obicĭnuițĭ măcelariĭ, orĭ a tăia carne próstă, séŭ să vînḑă cu cântarŭ maĭ micŭ, că se va pedepsi. Și pentru slujba și ostenéla luĭ, să aibă a-șĭ lua obicĭnuitulŭ adetŭ alŭ luĭ de la acéstă bréslă, însă de la fiesce-care măcelarŭ câte banĭ 30 pe anŭ și să aibă a tăia Lunea în scaune numaĭ ale luĭ vite și să vînḑă carne după obiceiŭ. Pentru care i-s'aŭ datŭ de la Domnia mea acéstă carte la mână spre a se sci de vătafŭ. (Cod. II, fila 50.)

Hrisovulŭ negustorilorŭ brașovenĭ, ce se hrănescŭ cu negoțŭ aicĭ în țéră, lude 30.

Davat. gosp. Obștéscă datorie este la toțĭ ceĭ ce dela Dumneḑeŭ li s'a datŭ stăpânirea și puterea dela celŭ de sus a se cunósce pe sineșĭ că a câte de marĭ darurĭ s'aŭ învrednicitŭ dela Dumneḑeŭ atâta sunt de datorŭ, a arĕta credință dréptă la Dumneḑeŭ, și dragoste milostivnică către ceĭ de unŭ némŭ, ci dar și noĭ întru Hristosŭ Dumneḑeŭ bine credinciosulŭ, blagocestivulŭ și de Hristosŭ iubitorŭ Domnŭ, Iω Alexandru Iónŭ Ipsilante Vvd., fiindŭ-că din noianulŭ mileĭ mareluĭ Dumneḑeŭ ne-a încredințatŭ pre puternica împĕrăție cu Domnia țĕreĭ acesteia, după Domnésca datorie ne-amŭ nevoitŭ cu desĕvêrșită osârdie, atâtŭ spre celŭ de obște folosŭ a supusuluĭ norodŭ, după vremea în care ne aflămŭ, cât și străinĭ, carĭ nemernicescŭ la mila și dreptatea Domnieĭ mele întru acéstă creștinéscă țéră, să se afle de obște mulțămițĭ; dreptŭ aceea printr'acestŭ cinstitŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele hotărîmŭ Domnia mea: tótă compania negustorilorŭ brașovenĭ, lude 30, care anume sunt așeḑațĭ în catastihŭ la cămara gspd. și se hrănescŭ cu negoțŭ brașovenescŭ, atâtŭ aicĭ în orașulŭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, cât și prin têrgurĭ și sate, cu prăvăliĭ și cu altă hrană în țéra Domnieĭ mele, măcarŭ fie cu casele lorŭ șeḑĕtorĭ, să fie în pace și iertatŭ de civerturile ce iesŭ pe țéră, de fumăritŭ i de cotăritŭ, de vinŭ Domnescŭ, de zaherea, de caĭ de olacŭ, de podinĭ, de cheltuiala așternuturilorŭ ce se face la mosafirĭ, de starostea de negustorĭ i de alte tóte, de nicĭ unele valŭ și supĕrare să n'aibă, pentru că fiindŭ ómenĭ străinĭ, dela Brașovŭ, și fiindu-le hrana aicĭ în țéra Domnieĭ mele de aducŭ negoțŭ cumva și cu chirie, peste munțĭ, m'am milostivitŭ Domnia mea de i-am iertatŭ de tóte acestea ce arĕtă maĭ sus, fără numaĭ să aibă a da toțĭ brașoveniĭ aceste la cămara Domnieĭ mele pe anŭ tal. 400, și aceștĭ banĭ să aibă a-ĭ da de două orĭ într'unŭ anŭ, pentru că de şi a fostŭ avutŭ aşeḑĕmîntŭ cu hrisovulŭ Domnieĭ séle rĕposatuluĭ Scarlatŭ Ghica Vodă, care hrisovŭ s'a vĕḑutŭ de Domnia mea, ca să dea pe anŭ 300 tal. dar cu adausurile ce aŭ fostŭ maĭ luândŭ s'aŭ fostŭ îndoitŭ baniĭ aceştia, iar Domnia mea am hotărîtŭ să dea numaĭ aceştĭ 400, banĭ dreptĭ făr' de nicĭ unŭ felŭ de adausŭ, séŭ încărcătură, şi baniĭ lorŭ să-şĭ aibă dintre dînşiĭ unŭ vătăşelŭ, pre carele-lŭ vorŭ pune staroste a lorŭ, ca să-ĭ strîngă şi să-ĭ dea la cămara Domnieĭ mele, iar altŭ zapciŭ să nu se amestece; aşişderea să fie iertaţĭ şi de văcăritulŭ ce plătescŭ strĕiniĭ: câte vite vorŭ avé aceştĭ braşovenĭ, de văcăritŭ să nu se supere; aşa şi de pogonărıtulŭ viilorŭ aceştĭ braşovenĭ să nu se supere, ca alţĭ străinĭ, că orĭ-cine va ispiti a supĕra preste aşeḑĕmîntulŭ acesta, unulŭ ca acela va lua mare certare de către Domnia mea, căcĭ acestŭ aşeḑĕmîntŭ aŭ avutŭ şi dela alţĭ Domnĭ cu hrisóvele Domniilorŭ séle ce se vĕḑură de noĭ şi de s'ar întêmpla a maĭ eşi şi alţĭ negustorĭ braşovenĭ aicĭ în ţĕră, şi aceia făcêndŭ scire Domnieĭ mele după puterea lorŭ îşĭ vorŭ lua osebită dajdia lorŭ. Pentru vinurile ce facŭ în viile lorŭ, vamă nimicŭ să nu plătéscă cândŭ-lŭ vorŭ trece în lăuntru, séŭ cu buţĭ séŭ cu povernĭ, să fie apĕraţĭ orĭ de ce vamă; asemenea şi pentru butóie să nu li-se iea aceĭ banĭ câte 12 ce le lua maĭ 'nainte vreme, cât şi cutiile cu strugurĭ şi alte póme din viile lorŭ pentru tréba caseĭ lorŭ, dar să aibă a se feri să nu amestece în vinurile din viile lorŭ niscare-va vinurĭ străine, numindu-le că sunt ale lorŭ, ca să înşéle vameşiĭ, că atuncĭ tóte vinurile acele se vorŭ lua Domnescĭ, iar buţile ce vorŭ lua de negustorie a-le trece în lăuntru să aibă a plăti vamă de bute tal. 10, după vechiulŭ obiceiŭ, şi câte unŭ vierŭ străinŭ ce vorŭ avé la viile lorŭ să fie scutiţĭ şi apĕraţĭ de orĭ-ce dăjdiĭ li-se maĭ face supĕrarea de li-se deslégă tótă marfa la schelă, după obiceiŭ, ci pentru ca să lipséscă pricinĭ ca acestea, şi ca să nu le maĭ deslege marfa, făcură rugăminte, ca să aibă a plăti de povară câte tal. 1, la tótă marfa ce vorŭ aduce din lăuntru în ţĕră, şi la marfa braşovenéscă ce vorŭ scóte de aicĭ din ţĕră, în ţĕra turcéscă, şi aşĭa am hotărîtŭ Domnia mea, dupĕ cererea lorŭ, iar câtă marfă vorŭ cumpĕra de aicĭ din ţĕră, ca să o trécă în lăuntru, să plătéscă vamă la sută treĭ, afară din cele poprite cu firmanŭ împĕrătescŭ, de care să se feréscă, ca nicĭ de cum de acelŭ felŭ de lucrurĭ nicĭ să îndrăznéscă a cumpĕra, că se vorŭ pedepsi; aşişderea însciinţându-ne Domnia mea cum că vameşiĭ dela Câmpina, afară de vamă, le maĭ iea câte o para şi de calŭ o para, şi după ce vinŭ aicĭ în têrgŭ le maĭ iea vamă agéscă de carŭ banĭ 20 şi la carvasara banĭ 20, acestea fiindŭ peste obiceiŭ, le rădicămŭ Domnia mea a nu se maĭ supĕra de acestea; cum şi pentru cărăuşiĭ dela Câmpina, dela Comarnicŭ, însciinţându-ne Domnia mea din jalba acestorŭ negustorĭ, cum că nu îngăduescŭ pe cărăuşiĭ Prahovenĭ să vie cu marfă până aicĭ, ci o încarcă eĭ în carele lorŭ de o aducŭ aicĭ, şi totŭ-d'a-una aŭ avutŭ pagubă de câte orĭ s'aŭ schimbatŭ cărăuşiĭ nesciindŭ pe cine să apuce să plătéscă paguba, pe Prahovenĭ séŭ pe Câmpinenĭ, aŭ pe Comarnicenĭ, şi făcură rugăciune, ca să nu fie volnicĭ Câmpineniĭ, nicĭ Comărniceniĭ a sili pe numiţiĭ negustorĭ aĭ companieĭ să le aducă eĭ marfa aicĭ, ci cu cărăuşiĭ Prahovenĭ carĭ îşĭ scotŭ marfa din Braşovŭ, cu aceĭa să vină până aicĭ; dreptŭ aceea Domnia mea dămŭ tare poruncă, că cărăuşiĭ Prahovenĭ să aibă volnicie să le încarce marfa din Braşovŭ, şi după ce vorŭ încărca să nu fie volnicĭ a merge pe la casele lorŭ cu carele, ci din loculŭ ce vorŭ încărca să şi pornéscă dreptŭ pe drumŭ în cotro vorŭ vré a merge negustoriĭ, ci dar întru adeverirea şi temeĭnica stare a acestuĭ aşedĕmîntŭ, ce s'a făcutŭ cu tare temeiŭ, acesteĭ companiĭ de negustorĭ braşovenĭ, dămŭ Domnia mea domnescŭ hrisovŭ întăritŭ cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele Iω Alex. Ioanŭ Ipsilante Voivodŭ, şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ, Constantinŭ Vodă şi Dumitraşco Vodă, şi mărturiĭ punemŭ Domnia mea pe toţĭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boerĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Nicolae Dudesculŭ Vel Vor. de Ţéra-de-sus, Radulŭ Văcăresculŭ Vel Log. de Ţéra-de-jos, Pană Filipescu Vel. Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Stefanŭ Prĕscovénŭ Vel. Log. de Ţéra-de-jos, Stefanŭ Mişoglu Vel Spăt., Ienache Văcărescu Vel Vist., Scarlatŭ Caragea Vel Post., Dumitraşco Vel Clucerŭ, Ianache Vel Pahar., Constantinŭ Văcăresculŭ Vel Stol., Manolache Creţulescu Vel Comisŭ, Dumitrache Vel Slugerŭ, Nicolae Vel Pit., şi Ispravnicŭ Stefanŭ Prăscovénulŭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, i Constantinŭ Stirbeiŭ Vel Logofĕtŭ, şi s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta întru alŭ 2-lea anŭ alŭ Domnieĭ mele, aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele, Bucurescĭ, la anulŭ dela zidirea lumeĭ 7284, iar dela nascerea Domnuluĭ şi mântuitoruluĭ nostru Isusŭ Hristosŭ 1775, Novembre 6, de Constantinŭ Dascălulŭ slovenescŭ ot sfeti Gheorghe vechiŭ. (Cod. III, fila 139—141.)

Hrisovulŭ de stărostie de negustorĭ Braşovenĭ.

Davat. gpd. Facerile de bine se sĕvêrşescŭ pre la toţĭ supuşiĭ de către pravoslavniciĭ Domnĭ ceĭ bunĭ şi milostivĭ, nu numaĭ laudă şi pomenire vecĭnică li se pricinuescŭ de către toţĭ, ci şi credinţă netăgăduită spre tóte poruncile lorŭ, peste tótă vremea cu multă osîrdie înrădăcinéză inimile tuturorŭ pentru aceea aŭ datŭ tărie Domniĭ să aréte totŭ felulŭ de milĭ şi facerĭ de bine spre slugile séle şi maĭ alesŭ către ceĭ străinĭ de altă ţéră, carĭ nemernicescŭ subt oblastia Domnuluĭ, cu cale dar este uniĭ ca aceştia a se milui cu privilegiurĭ domnescĭ de a se .... şi de scutélă precum este şi. . . . . . . socotit'am Domnia mea şi i-am datŭ acestŭ privilegiŭ şi m'am milostivitŭ de l'am făcutŭ staroste de braşovenĭ, pre braşoveniĭ străinĭ, ce se negustorescŭ aicĭ în ţéră şi le-am lăsatŭ asidotosŭ de totŭ felulŭ de dăjdiĭ şi orênduelĭ ale ţěreĭ, de nicĭ unŭ valŭ şi supěrare să nu aibă. Aşişderea să fie în pace şi scutitŭ de sferturile dăjdieĭ ce s'aŭ aşeḑatŭ, ca să dea braşoveniĭ străinĭ nicĭ cum să nu se supere, pentru că fiindŭ în pace să pórte grijă de strîngerea banilorŭ dăjdiilorŭ prin vătăşelŭ sěŭ, ce va orêndui, şi de plinirea banilorŭ la cămara Domnieĭ mele la orênduitulŭ sorocŭ; aşişderea m'am milostivitŭ Domnia mea de l'am miluitŭ cu deosebită milă Domnéscă, ca să aibă a scuti totŭ vinulŭ ce va face în viile luĭ de vinăriciŭ, însă ale séle drepte bucate din viile luĭ, pentru care poruncimŭ Domnia mea şi dumné-vóstră boerĭ vinăricerĭ ce veţĭ fi orênduiţĭ cu slujba la vremea vinăriciuluĭ acestuĭ maĭ sus numitŭ staroste de braşovenĭ . . . . . . să ĭ daţĭ bună pace de vinăriciŭ, adeverindŭ Domnia mea Hrisovulŭ acesta, cu însăşĭ credinţa Domnieĭ mele Iῶ Alex. Ipsilante Vvd. şi mărturiĭ punemŭ Domnia mea pe toţĭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boerĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Nicolae Dudesculŭ Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, Radulŭ Văcărescu Vorn. de Ţéra-de-jos, Pană Filipescu Vel Log. de Ţéra-de-sus, Stefanŭ Prěscovénulŭ Vel Log. de Ţéra-de-jos, Stefanŭ Mişoglu Vel Spătarŭ, Ianache Văcărescu Vel Vist., Scarlatŭ Caragea Vel Post., Dumitrache Racoviţă Vel Clucerŭ, Dimitrie Vel Slugerŭ, Ianache Vel Pahar., Constantinŭ Văcărescului Vel Stolnicŭ, Manolache Creţulescu Vel Căminariŭ, Nicolae Vel Pitarŭ, şi Ispravniciĭ Stefanŭ Prěscovénu Vel Logofětŭ de Ţéra-de-jos, i Constantinŭ Ştirbeiŭ Logofětŭ alŭ 2-lea, şi s'a scrisŭ hrisovulŭ acesta în anulŭ alŭ doilea dintru a doua Domnie a Domnieĭ mele aicĭ în scaunulŭ Domnieĭ mele Bucurescĭ la anulŭ dela zidirea lumeĭ 7284, de Constantinŭ dascălulŭ slovenescŭ ot sfeti Gheorghe vechiŭ. (Cod. III, fila 141—142.)

Cartea bresleĭ croitorilorŭ din Craiova.

Luândŭ Domnia mea însciinţare, că bréslă croitorilorŭ din oraşulŭ Craioveĭ maĭ dinainte a avutŭ obiceiulŭ şi orênduiala sa, iar dela o vreme încóce s'a stricatŭ, şi după jalba ce a fostŭ datŭ numita bréslă la D-luĭ cinstitulŭ şi credinciosulŭ boerulŭ Domnieĭ mele Manolache Romaniti biv Vel Pah. caimacamulŭ Craioveĭ, fiindŭ orênduiţĭ la neguţătorĭ şi meşterĭ bětrânĭ aĭ bresleĭ, aŭ făcutŭ între dînşiĭ aşeḑămîntŭ în scrisŭ pe vechiulŭ obiceiŭ, anume cum să se ţie şi să se urmeze orênduiala între dînşiĭ şi neguţătoriĭ prăvăliaşĭ, adecă: ca neguţătoriĭ prăvăliaşĭ să aibă voie după vechiulŭ obiceiŭ a croi şi a lucra haine de vînḑare numaĭ de cele micĭ, iar alte haine marĭ de credinţă, cu cheltuelĭ maĭ grele, să nu fie slobodĭ a lucra eĭ, ci să le dea la croitorĭ să le facă, precum věḑumŭ Domnia mea şi cartea lorŭ de aşeḑămîntŭ iscălită de neguţătorĭ şi meşterĭ de aĭ bresleĭ, osebitŭ vĕḑumŭ şi cartea D-luĭ Pah. Manolache Romaniti caimacamulŭ, întru care se coprinde, că aŭ avutŭ acéstă bréslă obiceiulŭ și orênduială osebită, orênduindŭ și prețŭ la hainele cele maĭ marĭ ce le vorŭ da neguțătoriĭ prăvăliașĭ la croitorĭ să le lucreze anume, pentru care, cât să le plătéscă, cum și pentru orênduiala de călfĭ cum să se urmeze. Decĭ după cuprinderea acelorŭ cărțĭ de obiceiŭ și așeḑămîntŭ, întărimŭ și Domnia mea printr'acéstă carte, ca întocmaĭ să aibă a se ținé și a se păzi, și de acum înainte nestrămutatŭ.

Așișderea maĭ jăluiră Domnieĭ mele acéstă bréslă cum că la vreme de lucru, cândŭ arŭ puté și eĭ a se agonisi cu cevașĭ pentru chivernisélă, avêndŭ multe supĕrărĭ, trăgêndu-ĭ în tóte părțile cu sila de lucréză făr' de plată, cu nume de beilicŭ, nu potŭ a-șĭ agonisi ceea ce ar puté și așia eĭ rĕmânŭ lipsițĭ; decĭ pentru acésta întărimŭ Domnia mea ca numaĭ 2 croitorĭ să dea, după cum a fostŭ obiceiŭ, la D-luĭ Caimacamulŭ să lucreze, iar maĭ multŭ nimenĭ să nu se cuteze a le face supĕrărĭ și a-ĭ trage cu sila să lucreze, cu nume de beilicŭ, fără de plată. Iulie 8, 1776. (Cod. II, fila 62.)

Hrisovulŭ bresleĭ măcelarilorŭ din Bucurescĭ.

Lauda, cinstea și mărirea Domnilorŭ și oblăduitorilorŭ cărora dela Domnulŭ Dumneḑeŭ li-s'a încredințatŭ stăpânirea de țĕrĭ și de noróde, de-apururea aŭ datoria netăgăduită a privi și a se uita ca dintr'o înaltă priveliște, din scaunulŭ celŭ Domnescŭ și stăpânitorŭ asupra supusuluĭ sĕŭ norodŭ, în cât cu a sa iscusință și istețime îndreptândŭ pe toțĭ ceĭ ce sunt sub stăpânirea sa, să pótă aduce cele strîmbe și cele gloduróse spre căĭ netede; decĭ dar de vreme ce Dumneḑeésca pronie din darulŭ celŭ de sus ni s'a încredințatŭ nouĕ scaunulŭ acesteĭ pravoslavnice țĕrĭ creștinescĭ, între altele ce ne nevoimŭ a le aduce la stare și orînduială bună, socotit'am Domnia mea și pentru brésla măcelarilorŭ din Bucurescĭ, carĭ după jalba ce aŭ datŭ Domnieĭ mele, cum-că până la o vreme fórte bine și cu bună orînduială s'aŭ păzitŭ tagma acesteĭ bresle, în loculŭ lorŭ celŭ strĕmoșescŭ, unde sunt scaunele de carne cele vechĭ ce este întru dînsulŭ pentru vînḑarea de carne, iar dela o vreme încóce stricându-li-se orînduiala lorŭ cea din vechime, mulțĭ din ómenĭ aŭ începutŭ de sineșĭ, a deschide scaune de vîndŭ carne care pe unde le este voia, dintru a cărorŭ pricină nu potŭ păzi nicĭ poruncile ce li se daŭ pentru îndestularea obșteĭ orașuluĭ acestuia, i-am orînduitŭ Domnia mea la Dumné-lorŭ boerĭ Epitropĭ aĭ trebilorŭ obștieĭ și Dumné-lorŭ aŭ însciințatŭ Domnieĭ mele, cum-că jalba le este adevĕrată și cererea cu cale; dreptŭ aceea dat'am Domnia mea acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele luĭ Dumitru vătafulŭ împreună cu lude 32 Măcelarĭ anume Stanŭ ce a fostŭ vătafŭ, Năstase, Petre, Ioanŭ Surdu, Tănase, Constantinŭ, Leca, Nica, Stoianŭ sin Drăgoiŭ, Stanŭ sin Marinŭ, Stoica Bratŭ, Apostolŭ, Marinŭ Colo, Stoianŭ Brotăcelŭ, Petre Rosulŭ, Radu Bărzanu, Cărstea, Stanŭ Gânsacŭ, Stoica, Leonte, Dobre Verta, Dobrinŭ, Stancu, Pătraşco, Radu sin Zamfirŭ, Nicolae Ganea, Stefanŭ Grămaşŭ, Bârcă sin Stanŭ, Duca, Radu celŭ mare, Ianache Felendres, Radulŭ Coconea, Sandu, care acum s'a alesŭ şi s'aŭ aşeḑatŭ rufetŭ la acéstă bréslă, şi hotărîmŭ ca să aibă a ţiné şi a se păzì precum maĭ josŭ arétă. 1. Loculŭ pe care sunt scaunele de carne cele vechĭ fiindŭ alŭ lorŭ strămoşescŭ, într'adinsŭ pentru vînḑarea de carne, să fie şi de acum înainte nestrămutaţĭ dela acelŭ ḑisŭ locŭ. 2. Dobitócele să nu le înjunge şi să le jupóie în loculŭ de maĭ sus ḑisŭ, a se face scărbiciune şi putóre, ci să aibă a ţiné pentru tăiarea dobitócelorŭ două séŭ treĭ salhanale aiurea la apă curătóre, însă afară din Bucurescĭ şi de acolo să aducă carnea curată gata la scaune ca să o vînḑă. 3. Vătăşia acestuĭ rufetŭ după vechiulŭ obiceiŭ să aibă a se păzi şi de acum înainte, adecă toţĭ ceĭ din sus numiţiĭ măcelarĭ, carĭ acum s'aŭ alesŭ a fi rufetŭ la acéstă bréslă, să fie supuşĭ vătafuluĭ lorŭ la tóte celea ce-ĭ va povĕţui, şi le va da poruncă pentru a obştieĭ îndestulare, şi pentru orênduiala rufetuluĭ lorŭ. 4. Lunea să aibă a face vînḑare de carne numaĭ vătăşéscă, după vechiulŭ obiceiŭ, care s'a urmatŭ până acum, asemene şi de acum înainte să se ţie. 5. La pricinele de judecăţĭ şi socotelĭ ce vorŭ avé măcelarŭ cu măcelarŭ între dînşiĭ pentru ale negoţuluĭ acestuĭ rufetŭ, nimenĭ altŭ cine-vaşĭ să nu se amestece, fără de numaĭ vătafulŭ împreună cu proeştiĭ aĭ bresleĭ să-ĭ judece şi să-ĭ socotéscă, şi asupra dreptăţeĭ urmândŭ fără de a face hatărŭ séŭ voĭe veghétă nicĭ la o parte, nicĭ la alta, să le hotărască în scrisŭ, iar când vre-o parte nu se va odihni pe alegerea rufetuluĭ, avêndŭ bănuială că s'aŭ năpăstuitŭ, va face apelaţie şi la Divanŭ. 6. Bresla acésta să fie datóre a griji din vreme, să aibă dobitóce din destulŭ pentru câtă sumă de carne se cheltuesce pe anŭ, ca să fie oraşulŭ în tótă vremea fără de lipsă, şi încă să fie datóre a vinde carne bună, grasă de o potrivă, să mănânce şi bogatulŭ şi sĕraculŭ, iar pentru preţulŭ cărneĭ după vremĭ, cum va fi cumpĕrătórea dobitócelorŭ aşĭa cu cisniŭ se va face nartŭ şi după acela să vînḑă, iar nu într'altŭ chipŭ. 7-a Afară dintr'aceştĭ lude 33, măcelariĭ de maĭ sus numiţĭ, nimenĭ altulŭ să nu fie volnicŭ a deschide scaunŭ să vînḑă carne fără scirea şi voia vătafuluĭ şi a rufetuluĭ. Pentru ca să se păzéscă acéstă orênduială în tótă vremea nestrămutatŭ, am întăritŭ hrisovulŭ acesta, cu însĕşĭ credinţa Domnieĭ mele Iω Alexandru Ipsilante Vvd. şi cu credinţa prea iubiţilorŭ fiĭ şi Beizadele a Domnieĭ mele Constantinŭ Vvd., Dumitraşco Vvd., şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Toma Creţulescu Vel Banŭ, Nicolae Ştirbeiŭ Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, Badea Ştirbeiŭ Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, Stefanŭ Mişoglu Vel Spăt., Nicolae Brâncovénu Vel Vistierŭ, Scarlatŭ Caragea Vel Postelnicŭ, Manolache Brâncovénu Vel Clucerŭ, Scarlatŭ Manu Vel Comisŭ, Nicolae Filipescu Vel Paharnicŭ, Constantinŭ Ghica Vel Stol., Stefanŭ Cioranu Vel Slugerŭ, Constantinŭ Vel Pitarŭ, şi Ispravnicĭ, Ioanŭ Iuliano Vel Logofĕtŭ, George Mavrocordatŭ 2-lea Logofĕtŭ; şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta întru alŭ doilea anŭ alŭ Domnieĭ Domnieĭ mele aicĭ în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele Bucurescĭ, la lét dela zidirea lumeĭ 7284, iar dela mântuirea eĭ 1776, luna luĭ Augustŭ 23, de Dumitrache Logofĕtŭ za taină. (Cod. III, fila 193—194.)

Hrisovŭ alŭ bresleĭ cojocarilorŭ. Asemenea s'a datŭ celorŭ din Craiova.

Intre altele cuviinciósc ce ne muncimŭ şi ne nevoimŭ Domnia mea a le pune la bună orênduială în faptă spre folosinţa de obşte a păziteĭ de Dumnedeŭ creştinescĭ ţĕreĭ acesteia, ce ni s'aŭ încredinţatŭ, fiindŭ şi rufetulŭ blănarilorŭ, cărora după a lorŭ cerere ce în multe rînduri prin jălbĭ aŭ făcutŭ către Domnia mea, hotărîndŭ de a le pune rînduiala ce se cade rufetuluĭ, şi a-şĭ avé privileghiurile séle cuviinciόse, când vorŭ păzi şi poruncile ce li-se va da, şi maĭ vîrtosŭ ca să nu le rĕmâe nicĭ pricină şi cuvîntŭ de îndreptare la vîndărĭ şi lucrurĭ ce se urma până acum, maĭ întâiŭ am poruncitŭ d-luĭ Vel cămăraşŭ, fiindŭ-că din începutŭ brésla acésta a blănarilorŭ a ţinutŭ de Cămară, şi împreună cu doĭ din boeriĭ epitropĭ, care-ĭ avemŭ Domnia mea orênduiţĭ la trebĭ ce sunt la ale obştieĭ, aŭ luatŭ în scrisŭ câţĭ se află într'acéstă vreme la meşteşugulŭ şi negustoria acésta, adecă blănarĭ, cojocarĭ, işlicarĭ şi matrapazĭ, primiţĭ şi aleşĭ de bréslă, şi i-aŭ arĕtatŭ Domnieĭ mele cu fóie, care ca să fie cunoscuţĭ şi sciuţĭ de acum înainte spre a puté numaĭ eĭ a metahirisi meşteşugulŭ şi negustoria acésta, iar alţiĭ de sineşĭ să nu se amestece a se face înşişĭ blănarĭ şi cojocarĭ, li s'aŭ datŭ pecetluiturile Domnescĭ la mânĭ, dintr'aceştia să fie dară dece, carĭ vorŭ fi maĭ de ispravă, bĕtrânĭ şi cu protesisŭ, însă, cincĭ din blănarĭ, treĭ din işlicarĭ şi doĭ din cojocarĭ, proeştĭ aĭ bresleĭ, ca împreună cu dînşiĭ să aibă Chiurciu-Başa a-şĭ povĕţui brésla lorŭ, şi a purta grijă peste tótă vremea a se urma şi a se păzi celea ce orênduimŭ maĭ josŭ anume: 1. Să aibă Chiurciu Başa de împreună cu aceştĭ proestisĭ, a căuta pricinile şi judecăţile breslelorŭ pentru ale meşteşuguluĭ pentru ucenicĭ şi călfĭ, pentru ceĭ ce vorŭ face stricăciunile lucruluĭ cui-vaşĭ, şi pentru ceĭ ce vorŭ fi neurmătorĭ la vre-una din câte sunt legaţĭ şi hotărîţĭ a le păzi prin hrisovulŭ acesta alŭ Domnieĭ mele, de care când va fi trebuinţă strângêndu-se la unŭ locŭ cu Chiurciu Başa, adecă când va fi în pricină împreună blănariĭ să se adune cu blănarĭ, iar când va fi în pricină cojocariĭ séŭ işlicariĭ să se adune iarăşĭ proeştiĭ a aceluĭ meşteşugŭ, care împreună cu Chiurciu Başa i cu ceĭ-lalţĭ să trimiţă să se cheme celŭ cu pricina, şi când acela de sineşĭ nu va urma a veni, atuncĭ să se aibă volnicie a-lŭ aduce şi fără de voie cu ceauşŭ de cojocarŭ, şi să iea trĕpĕdŭ banĭ 40, după obiceiŭ ce aŭ avutŭ, să hotărască pricina acésta în scrisŭ sub iscăliturile lorŭ, după dreptate și după obiceiulŭ meșteșugului lorŭ, și pe ceĭ ce vorŭ fi cu pricină de îndreptatŭ să-ĭ îndrepteze, iar pe ceĭ ce vorŭ fi cu vină, de va fi vina luĭ maĭ mică, să-ĭ facă eĭ cercetare și dojană după obiceiŭ rufetuluĭ, iar pe ceĭ ce va fi cu vină de pedépsă, să aibă a-lŭ arĕta la d-luĭ Vel Cămărașŭ de împreună cu alegerea lorŭ în scrisŭ, ca cercetându-i-se vina să-lŭ pedepséscă, însă pe uniĭ ca aceĭ vinovațĭ să-ĭ hotărască a da óre-care juremé la cutia de milostenie a bresleĭ lorŭ, după mĕsura vineĭ în locŭ de pedépsă; să aibă a ține Chiurciu Bașa după obiceiŭ ce a avutŭ, cum aŭ și alte rufeturĭ cutie, în care să se strîngă de către orênduitulŭ ceaușŭ alŭ Chiurciu Bașiĭ în tóte Sâmbetele sĕptĕmânelorŭ câte treĭ banĭ de fiesce-care prăvălie, orĭ blănărie, orĭ ișlicărie, orĭ cojocărie; așișderea să strîngă la cutie și de totŭ negustorulŭ cazacliŭ când va vinde orĭ-ce felŭ de marfă cazacliască, dela vîndĕtorĭ treĭ-ḑecĭ de banĭ la suta de leĭ, cum și dela cumpĕrătorĭ iar alțĭ treĭ-ḑecĭ de banĭ la suta de leĭ. Așișderea să strîngă la cutie și óre-șĭ care geremele dela uniĭ ce vorŭ fi hotărîțĭ, după cum am ḑisŭ, pentru vinele lorŭ, cum și dela alțiĭ carĭ deosebitŭ le vorŭ da mâna a face de sineșĭ vre-o milostenie și vorŭ vré înșișĭ a arunca la cutie; așișderea să strîngă la cutie și câte tal. 10, dela celŭ ce va eși meșterŭ a deschide prăvălie, precum maĭ jos se cuprinde; care acéstă cutie în care este să se strîngă acestŭ venitŭ de banĭ, să se pecetluiască cu cincĭ séŭ sése pecetiĭ ale celorŭ ce vorŭ fi maĭ de ispravă din proeștĭ aĭ blănarilorŭ, aĭ cojocarilorŭ și aĭ ișlicarilorŭ, și așĭa pecetluită să se păstreze; însă adecă Chiurciu-Bașa purtândŭ elŭ de grijă ca să strîngă venitulŭ ce este orînduitŭ, și cândŭ din brésla lorŭ se va întêmpla a muri vre-unulŭ întru scăpătăciune, séŭ vre-unulŭ de vre-o bólă îndelungată, orĭ din slăbiciunea bĕtrânețelorŭ trecute nu va fi vrednicŭ de a se chivernisi, séŭ din altă întêmplare dela Dumneḑeŭ va cădé în lipsă desĕvêrșitŭ, atuncĭ din cutia acésta să-ĭ dée ceea-ce se cade, ca mortulŭ să-lŭ îngrópe cu cele trebuincióse, după orênduiala creștinéscă și sĕraculŭ să se ajute după datorie; însă acea cutie să nu se deschiḑă de altulŭ, ci iar de față fiindŭ înaintea acelorŭ cincĭ șése ce aŭ pusŭ pecețile să se deschiḑă, și luândŭ baniĭ ce va fi trebuință, iarășĭ să se pecetluiască la locŭ, și de nu vorŭ fi ceĭ d'întâiŭ carĭ a pusŭ pecețile, să fie alțiĭ în loculŭ lorŭ a pecetlui iarășĭ cincĭ séŭ șése de ispravă din blănarĭ, cojocarĭ séŭ ișlicarĭ. Cazacliĭ cândŭ aducŭ marfă de țéra căzăcéscă, să nu fie volnicĭ a o deslega, ci întâiŭ să dea scire luĭ Chiurciu-Bașa care cu cincĭ din proeștĭ să mérgă ca să fie față la deschiderea mărfiĭ, și puindŭ prețulŭ ce se cade, prin tocméla ce vorŭ face între dînșiĭ, fiesce-care după acelŭ prețŭ să cumpere și să iea cât le va fi de trebuință; *marfă de Rumelia* să nu fie volnicĭ negustoriĭ ceĭ ce o aducŭ, nicĭ să o deslege eĭ fără scirea Chiurciu-Bașiĭ și a celorŭ-lalțĭ proeștĭ, nicĭ să o lucreze eĭ aicĭ, séŭ să o vîndă cu blana și cu pielea, ci întâiŭ să dea scire Chiurciu-Bașiĭ să mérgă de împreună cu ceĭ-lalțĭ proeştĭ să o tocméscă şi tăindŭ preţulŭ să o iea tótă cu ridicata. Aşişḑerea şi cazacliĭ, cum lipscaniĭ totŭ cu ridicata să o vînḑă la brésla blănarilorŭ, iar să nu fie volnicĭ a lucra eĭ marfa aicĭ; vulpele, jderulŭ, pisicĭ şi altele mĕruntăĭ de cojocărie să nu fie volnicĭ nimene de alte bresle a cumpĕra şi pentru a le vinde, şi nicĭ pentru a face negustorie, nicĭ abagiŭ, nicĭ braşovenĭ, nicĭ mătăsarŭ, nicĭ croitorŭ, nicĭ Armenĭ, nicĭ Ovreĭ, nicĭ brăslaşĭ slujitorĭ, nicĭ slugĭ, nicĭ altŭ nimenĭ, fără numaĭ de va strînge şi de va cumpĕra pentru trebuinţa sa a-şĭ face lui-şĭ haine de purtatŭ, iar într'altŭ chipŭ de se va amesteca la brésla ce este a blănarilorŭ şi va dovedi Chiurciu-Başa cu Isnafulŭ sĕŭ, să-ĭ iea pe sémă cămăriĭ Domnescĭ acea marfă. Hârşiile dela mocanĭ şi pieile dela scaune să se protimiséscă întâiŭ cojocariĭ şi işlicariĭ pămîntenĭ aĭ bresleĭ a cumpĕra, apoĭ ce va rĕmâne să iea şi străiniĭ, însă cojocariĭ şi işlicariĭ pămîntenĭ să aibă a da fóie la Chiurciu-Başa de câtă sumă de pieĭ le va fi trebuinţă la totŭ rufetulŭ peste anŭ, care acea sumă să o cumpere cu preţulŭ ce vorŭ da străiniĭ, şi cele-lalte să se vînḑă la străinĭ; aşişderea fiindŭ-că aŭ datŭ Domnieĭ mele jalbă toţĭ işlicariĭ asupra cojocarilorŭ *başcaliĭ*, că nu urméză a cumpĕra marfă de cojocărie grósă numaĭ cea-ce le este trebuinţă meşteşuguluĭ lorŭ, adecă hărşiile de căciulă de pela mocanĭ, şi pieĭ de blane i de cojóce de pe la măcelarĭ, ci dela o sémă de vreme încóce s'aŭ apucatŭ de strînsŭ şi marfă supţire, ce le ḑice stîrpiturĭ, care este de trebuinţa meşteşuguluĭ islicarilorŭ, şi o precupescŭ vînḑêndŭ printr'ascunsŭ pe la străinĭ, altele vîndŭ din prăvălie pe a măna la muşteriĭ, iar cele próste ce le rĕmânŭ le vîndŭ lorŭ cu preţŭ mare şi aŭ cerutŭ numiţiĭ işlicarĭ ca să aibă dreptate la acésta spre a fi opriţĭ, a cărora jalbă şi cerere fiindŭ cu cale, după cercetarea ce am făcutŭ am aşeḑatŭ şi acestŭ pontŭ în hrisovulŭ Domnieĭ mele ca cojocariĭ başcaliĭ să aibă a strînge şi a cumpĕra orĭ dela mocanĭ orĭ dela măcelarĭ numaĭ marfa ce lucréză eĭ la meşteşugulŭ ce aŭ precum maĭ sus se arată, iar marfa subţire care este de meşteşugulŭ işlicarilorŭ să fie opriţĭ numiţiĭ cojocarĭ başcaliĭ de a nu maĭ cumpĕra nicĭ dela mocanĭ, nicĭ dela altŭ nimenea ce sunt obişnuiţĭ de le strîngŭ pentru işlicarĭ, iar carele se va găsi, să scie că acea marfă se va lua pe séma cămăriĭ, ceĭ carĭ vorŭ fi să se dea la stăpânĭ ca să-şĭ deşchiḑă prăvălie, să n'aibă voie de sineşĭ fără de voia stăpânuluĭ, şi fără de voie dela Chiurciu-Başa şi dela rufetulŭ ca să-lŭ cerce întâiŭ de este vrednicŭ a avé prăvălie şi a se numi meşterŭ şi de scie meşteşugulŭ desĕvêrşitŭ, iar după ce va lua voe şi se va vedé că este destoinicŭ la acésta, să dea întâiŭ talerĭ ḑece la cutie după cum le-aŭ fostŭ obiceiŭ, şi aşa va deschide prăvălie. Ucenicŭlŭ să nu fie volnicŭ să iasă dela stăpânŭ până la sorocŭ cât îĭ va fi tocméla nicĭ să-lŭ priméscă altŭ nimenea din cojocarĭ, aşişderea şi după ce i-se va împlini ucenicia încă să nu fie volnicŭ să iasă nicĭ să-lŭ priméscă nimenea până va sluji, şi stăpânuluĭ sĕŭ cu simbrie unŭ anŭ, cum le-a fostŭ obiceiŭ. Când se va întêmpla a veni niscare-va cojocarĭ străinĭ de printr'alte părţĭ, să nu fie volnicĭ a deschide prăvălie aicĭ, până nu-şĭ vorŭ lua întâiŭ birŭ între ceĭ-lalţĭ cojocarĭ şi pecetluiturĭ la mână cu ceĭ-lalţĭ, iar după ce-şĭ vorŭ lua birŭ şi pecetluiturĭ la mână, de va fi şi vrednicŭ, cu meşteşugŭ pe deplinŭ, atuncĭ cu Chiurciu-Başa şi cu a rufetuluĭ, să aibă voie a deschide prăvălie, dândŭ şi baniĭ cutieĭ; să aibă Chiurciu-Başa de împreună cu totŭ rufetulŭ lorŭ, purtare de grijă în tótă vremea a cerceta şi a găsi pe toţĭ ceĭ ce arŭ vré să păgubéscă vama Domnéscă, dintr'acestŭ rufetŭ alŭ lorŭ, şi pe care-lŭ va dovedi într'acéstă faptă, să aibă a-lŭ da la Vel Vameşŭ ca să-ĭ plătéscă vama obicĭnuită pe deplinŭ, şi încă să-ĭ facă şi cercetare, ca să fie spre pilda altora. De se va întêmpla vre-unulŭ din rufetulŭ acesta a muri, atuncĭ pecetluitulŭ aceluia să aibă Chiurciu-Başa a-lŭ aduce la cămară, unde s'aŭ datŭ că să se ţie atâtŭ condica de hrisovŭ şi rînduiala rufetuluĭ, cum şi catastihulŭ de pecetluiturile lorŭ, ca să se scóţă din catastihŭ numele aceluĭ mortŭ, séŭ a vre-unuia ce a lipsitŭ, şi intrândŭ altulŭ în locŭ din ceĭ ce vorŭ eşì meşterĭ, se va preface pecetluitulŭ pe numele sĕŭ şi celŭ vechiŭ se va sparge, îndreptându-se şi la catastihŭ asemenea, ca şi alţiĭ ce se vorŭ adăoga la rufetŭ după vremĭ vrednicĭ şi primiţĭ de rufetŭ, arĕtându-se la Dumné-luĭ Vel Cămăraşŭ, se va trece în catastihŭ şi se va da pecetluitŭ noŭ dela cămară ca unuĭ rufetŭ. Orênduimŭ Domnia mea şi mĕsura blănilorŭ orĭ-ce felŭ de felurimĭ, a nume cum să aibă a le lucra şi a le face, după cum maĭ josŭ arétă, însă blana întrégă de cacumŭ 140 de talere, blana întrégă de curcĭ 70 talere, cu cafalele lorŭ, blana întrégă de sangepĭ 225 talere, blana întrégă de sangepĭ întregĭ de Sibirŭ 240 talere, blana întrégă de sangepĭ proştĭ 250 talere, blana întrégă pântece de vulpe 16 talere, blana întrégă spinărĭ de vulpe 80 de talere, blana întrégă zerdavĭ pacé 90 talere, misada întrégă pacele de samurŭ 182 talere, cu şépte faschiĭ, blana întrégă de sardavolemĭ 120 tal., blana întrégă de veveriţă douĕ-sute talere, blana de ialangicurĭ 430 tal., blana întrégă de sandracĭ 250 tal., blana întrégă pântece de sangepĭ negri 120 tal. blană de răşŭ 60 tal., blană de crocŭ lungă de palme cincĭ şi jumĕtate, iar în póle de 6 palme, asemenea şi blana de hârşĭ, totŭ acéstă mĕsură să aibă, cojócele celé d'întâiŭ de peĭ nouĕ, celŭ de alŭ doilea de optŭ, celŭ de alŭ treilea de şépte, celŭ de alŭ patrulea de şése, celŭ de alŭ cincelea de cincĭ, celŭ de alŭ şésele de patru, tóte acelé felurimĭ de blane nu numaĭ să aibă a le face pe mĕsură ce poruncimŭ, ci putrede să nu fie séŭ ne potrivitŭ, séŭ ne cusute bine, şi cumpĕrătorulŭ când va cumpĕra să aibă a le numĕra, că de va găsì lipsă din mĕsura acésta, şi cât de puţin maĭ mică, să aibă a se lua acea blană pe séma cămăreĭ Domnescĭ, şi acelŭ blănarŭ care a făcutŭ acea blană, întorcêndŭ baniĭ cumpĕrătoruluĭ, să se şi pedepséscă, iar blanele ce le facŭ micĭ pentru panachirŭ, de acelé să nu se cuteze nicĭ a vinde aicĭ în ţéră, orĭ de faţă, séŭ printr'ascunsŭ, nicĭ în prăvălie să nu scóță la vindere, acelŭ felŭ de blane micĭ, ci în lăuntru în casa luĭ să și le lucreze, și să și le aibă închise, de unde rădicându-le la vremea ce va fi a merge pe la panaghirurĭ și încărcându-le, acolo numaĭ le vorŭ deschide și le vorŭ vinde, iar aicĭ, orĭ de se va găsi în prăvălia vre-unuia acelŭ felŭ de blane micĭ, orĭ se va cuteza să vîndă la cineva-șĭ, nu numaĭ se va lua acea blană pe séma cămăreĭ Domnescĭ, ci încă acelŭ blănarŭ, să se scóță din rufetŭ, să se pecetluiască prăvălia luĭ și să se și pedepséscă cu têrgulŭ. Orênduimŭ și plata lucrătorilorŭ, însă, contășulŭ de samurŭ și coburulŭ, cum și jubelele femeescĭ, cum și coburulŭ de cacomŭ talerĭ treĭ, blana de curcă și nafe coburulŭ tal. doĭ, tătarca de întâia mână tal. doĭ, binișŭ și jubea de sangepŭ tal. unulŭ și treĭ-ḑecĭ banĭ. Prefacerea mutândŭ blana pe altă față unŭ zlotŭ, tivilichia de cacomŭ unŭ zlotŭ, tivilichia de sangepŭ unŭ tal., tătarca de a doua mână unŭ leŭ și jumĕtate; deosebitŭ ḑicemŭ maĭ cu strașnică poruncă pentru prețulŭ a tóte felurimelorŭ de blane câte s'aŭ numitŭ maĭ sus, cum și pentru pielcelele ișlicilorŭ, să se feréscă orĭ-care blănarŭ și ișlicarŭ a nu cere prețŭ maĭ multŭ peste ceea-ce se cade după năravulŭ ce aŭ avutŭ, ci numaĭ cu prețŭ dreptŭ să-șĭ vînḑă marfa; maĭ vîrtosŭ ișlicarilorŭ poruncimŭ Domnia mea, ca numaĭ meșteșugulŭ lorŭ, să aibă a lucra, cum se cade, curatŭ, nicĭ a strica ișliculŭ cuivașĭ, nicĭ a schimba pelcéua, nicĭ a face vre-o *halé*, ci și prețulŭ să-lŭ céră pe cât numaĭ se cade, ne lăcomindu-se la câștigŭ spre înșelăciune și nedreptate cumpĕrătoruluĭ, după cum s'aŭ obișnuitŭ, pentru căcĭ de acésta se va face cu dinadinsulŭ cercetare în tótă vremea de față și pe subt cumpĕtŭ și pe care blănarŭ, séŭ ișlicarŭ îlŭ vomŭ dovedi că a cerutŭ și a luatŭ prețŭ maĭ multŭ peste ceea-ce s'a căḑutŭ, nu numaĭ că va perde, ci se va și pedepsi fórte; iar blanele gróse cum și pielcelele de țéră i căciulele și alte asemenea, de vreme ce ca acestea esŭ din țéră, orênduimŭ printr'acestŭ hrisovŭ ca în toțĭ aniĭ dumné-lorŭ boerĭ epitropĭ de împreună cu dumné-luĭ Vel Cămărașŭ, la luna luĭ Septembre, tómna să aibă a face cercetare, și după vremea aceluĭ timpŭ, să pue prețulŭ ce se cade la fiesce-care blană, dintr'acelea cojóce, pielcelele și să aréte Domnieĭ mele, ca acestŭ felŭ de blane ce esŭ din țéră să aibă a se vinde cu prețŭ hotărîtŭ, a nu se face înșelăciune și nedreptate, și preste acelŭ prețŭ care cojocariŭ, séŭ ișlicarŭ se va cuteza a cere maĭ multŭ, cumpĕrătorulŭ acela are să *dea (aibă a da)* în scire și dumné-luĭ Vel Cămărașŭ are să ni-lŭ aréte, ca să-lŭ pedepsimŭ cu têrgulŭ. Aceste tóte câte orênduimŭ maĭ sus pentru numitulŭ rufetŭ alŭ blănarilorŭ, alŭ ișlicarilorŭ și alŭ cojocarilorŭ, strașnicŭ poruncimŭ, ca să aibă Chiurciu-Bașa de împreună cu ceĭ-lalțĭ proeștĭ aĭ rufetuluĭ a le păzi nu numaĭ eĭ, ci și pentru toțĭ câțĭ se află în numĕrulŭ rufetuluĭ cu meșteșugŭ, să aibă purtare de grijă în tótă vremea spre a-ĭ cere ca să-le urmeze, ca uniĭ ce eĭ aŭ a rĕspunde și a da sémă pentru toțĭ ceĭ-lalțĭ, iar când vre-unulŭ împotriva porunceĭ va urma cevaşĭ, orĭ va face blană maĭ mică din mĕsura cea hotărîtă, putrede şi nepotrivite, orĭ va vinde la cine-vaşĭ aicĭ în ţéră, blană mică de celea ce facŭ pentru panaghirurĭ, orĭ va cere şi va lua preţŭ maĭ mare peste cea ce s'aŭ căḑutŭ, orĭ va mistui vama Domnéscă, aceĭ proestişĭ şi cu Chiurciu-Başa, ca nisce înşişĭ vinovaţĭ, vorŭ avé a se pedepsi şi eĭ fără de a nu avé cuvîntŭ şi pricină de îndreptare că n'aŭ sciutŭ, séŭ să aréte pe acelŭ vinovatŭ spre a rĕmâné eĭ îndreptaţĭ, căcĭ pentru aceea sunt orênduiţĭ proestişiĭ să-şĭ cerce şi să povĕţuiască rufetulŭ în tótă vremea, şi ómeniĭ rufetuluĭ să fie aleşĭ şi sciuţĭ, şi pentru aceea li s'a făcutŭ de către Domnia mea aceste privileghiurĭ cu Musaadé la câte scriemŭ maĭ susŭ: câţĭ dară lucréză aceste meşteşugurĭ şi aŭ pecetluiturĭ Domnescĭ la mânĭ, din meşteriĭ aceştia, aŭ a se cunósce de blănarĭ, de işlicarĭ la bréslă, şi eĭ aŭ de a cunósce de maĭ marele lorŭ şi de povĕţuitoriŭ pe Chiurciu-Başa şi a se sci pe sineşĭ fie-care dintr'înşiĭ, că sunt legaţĭ la bréslă şi supuşĭ Chiurciu-Başiĭ, a-ĭ da ascultare în tótă vremea, iar pe celŭ nesupusŭ să aibă Chiurciu-Başa a-lŭ arĕta, ca să se pedepsécă de către Domnia mea; întărimŭ dar hrisovulŭ acesta cu însĕşĭ credinţa Domnieĭ mele Iω Alexandru Ioanŭ Ipsilante Vvd. şi cu credinţa prea iubiţilorŭ Domnieĭ mele fiĭ, Constantinŭ Vodă şi Dumitraşcu Vodă, şi cu totŭ sfatulŭ cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boerilorŭ celorŭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele: Panŭ Dumitrache Ghica Vel Banŭ, Badé Ştirbeiŭ Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, Nicolae Brâncovénulŭ Vel Vist., Dumitrache Racoviţă Vel Vorn. de Ţéra-de-jos, Ienache Muruzi Vel Logof. de Ţéra-de-sus, Grigorie Bălénulŭ Vel Logof. de Ţéra-de-jos, Ienache Văcărescu Vel Spăt., Scarlatŭ Manu Vel Post., Nicolae Filipescu Vel Clucerŭ, Caragea Vel Pahar., Dumitrache Vel Stolnicŭ, Costache Vel Comisŭ, Grigorie Asanŭ Vel Slugerŭ, Alexe Niculescu Vel Pit. şi Ispravnicĭ Ienache Muruzi Vel Log. de Ţéra-de-sus, Ioanŭ Caragea Vtore Log. şi s'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta întru alŭ şéselea anŭ întru întâia Domnie a Domnieĭ mele aicĭ în Ţéra-Românéscă în oraşulŭ scaunuluĭ Domnieĭ mele Bucurescĭ la aniĭ dela zidirea lumiĭ 7288, iar dela nascerea Domnuluĭ Dumneḑeŭ şi mântuitorulŭ nostru Isusŭ Hris. lét. 1780, de Constantinŭ logof. za taină. (Cod. 3, fila 290—294.)

In cod. II (fila 95) este o Carte a Vel Cămăraşuluĭ pentru coturile pecetluite impuse cu taxă, neguţătorilorŭ. 1781, Noembrie 27.

Hrisovulŭ bréslei croitorilorŭ.

Iω Alexandru Ioanŭ Ipsilante Vvd.

Intre cele-lalte rufeturĭ trebuincióse obştieĭ, fiindŭ şi bréslа croitorilorŭ, cu cale de a se pune la orênduiala lorŭ spre a-şĭ avé privileghiurile cuviincióse, orênduit'am maĭ întâiŭ cu jalba ce ne-aŭ datŭ la d-lorŭ boerĭ epitropĭ ce sunt asupra trebilorŭ obştieĭ, ca să cerceteze orênduiala şi obiceiurile lorŭ, spre a le întărì cele cu cale prin hrisovulŭ Domnieĭ mele, unde maĭ întâiŭ făcêndu-li-se căutare de câţĭ sunt bunĭ meşterĭ, s'aŭ alesŭ într'acéstă vreme lude 59 şi trecêndu-li-se numele lorŭ în condica rufeturilorŭ, li s'a datŭ pecetluiturĭ gospode, tipărite, pe chipulŭ lorŭ. După acésta s'aŭ cercetatŭ ce obiceiŭ anume aŭ avutŭ rufeţulŭ acesta şi măcarŭ că hrisóvele fraţilorŭ noştri Domnĭ, ce aŭ avutŭ în felulŭ acesta maĭ înainte, s'aŭ repusŭ în vremea resmeriţeĭ, dar arĕtândŭ eĭ anume cererile lorŭ, carĭ ḑicŭ că aŭ avutŭ obiceiŭ şi cercetându-se câte s'aŭ găsitŭ cu cale şi li s'aŭ urmatŭ şi li s'aŭ păzitŭ şi maĭ înainte, arĕtându-ni-le d-lorŭ boeriĭ epitropĭ prin anaforaua ce ne-aŭ făcutŭ, le întărimŭ şi printr'acestŭ Domnesculŭ nostru hrisovŭ poruncimŭ:

1. Ca nimenea din alte rufeturĭ să nu fie volnicŭ a lucra meşteşugulŭ croitorieĭ, adică să croiască, séŭ să cóse materiĭ cu firŭ i alte cumaşurĭ orĭ «кътасъ̑» cu mătase i de bogasierŭ, i alagela, i de postavŭ bunŭ (afară numaĭ de postavŭ de ţéră ce-lŭ lucréză rufetulŭ şalvaragiilorŭ făcêndu-le haine şi le vîndŭ gata şi afară din rufetulŭ abagiilorŭ, carĭ aŭ a lucra numaĭ marfă de abà, cum şi zăbunariĭ, carĭ aŭ a face numaĭ haine de bumbacŭ), iar tóte cele-lalte felurimĭ de haine, numaĭ de rufetulŭ croitorilorŭ să se lucreze.

2. Lângă Terzi-başa să fie 4 meşterĭ din ceĭ maĭ aleşĭ aĭ rufetuluĭ, numindu-se epitropĭ aĭ bresleĭ croitorilorŭ ca să caute socotelele şi judecăţile ce se vorŭ întêmpla a avé între dînşiĭ ale meşteşuguluĭ lorŭ; iarŭ Terzi-Başa făr' de *longea* şi făr' de scirea epitropilorŭ, să nu fie volnicŭ a isbrăni, séŭ a certa pe cineva şĭ cu bătaie, cum şi pe ceĭ ce vorŭ cădé în vre-o greşélă pentru ale meşteşuguluĭ lorŭ, iarăşĭ să nu aibă voie a-lŭ slobodi fără de scirea epitropilorŭ.

3. Terzi-Başa cu aceĭ ḑişĭ epitropĭ să ţie cutia de milostenie, precum şi din vechime aŭ avutŭ, puindŭ fiesce-carele meşterŭ pe sĕptĕmână o para, şi să ţie catastihŭ curatŭ, atâtŭ de venitŭ cât şi de cheltuială, pe anume; şi acea milostenie ce o vorŭ face din cutie să se urmeze dară cu obştescŭ sfatŭ; unde vorŭ găsi cu cale, acolo să se dea.

4. Să ţie rufetulŭ unŭ ceauşŭ, carele să aibă putere prin volnicia Terzi-Başeĭ şi a celor-l-alţĭ epitropĭ aĭ bresleĭ lorŭ spre a aduce la judecată pe ceĭ ce vorŭ avea pricinĭ şi socotelĭ de ale meşteşuguluĭ lorŭ.

5. Nicĭ unŭ croitorŭ să nu deschiḑă prăvălie fără de scirea şi *longea* rufetuluĭ lorŭ; încă şi pe celŭ ce-lŭ vorŭ alege de meşterŭ întâiŭ să i-se tréca numele în condică şi luându-şĭ pecetluitulŭ Domnescŭ, aşa să fie volnicŭ să deschiḑă prăvălie, şi unulŭ ca acela să puie la cutia rufetuluĭ tal. 5 $^1/_2$ dândŭ şi Terzi-Başeĭ pentru avaetulŭ sĕŭ tal. 2 $^1/_2$ Afară numaĭ din feciorulŭ de meşterŭ ce va rĕmâne în loculŭ tătâne-sĕŭ meşterŭ, acela să nu se supue

a da nicĭ la o parte, nicĭ la alta, ci să urmeze a pune şi elŭ paraua pe sĕptĕmână la cutie, cum a pus'o şi tatălŭ sĕŭ.

6. Uceniciĭ să aibă a sluji spre buna·învĕţătură a meşteşuguluĭ, după zapisulŭ şi tocméla ce vorŭ face cu meşteriĭ, stândŭ până la sorocŭ totŭ la mâna aceluĭ stăpânŭ, iar să nu se prefacă din meşterŭ în meşterŭ; cum şi toţĭ meşteriĭ să se feréscă a nu primi uceniculŭ altuia, purtândŭ grijă stăpâniĭ ucenicilorŭ cu silinţă spre a-ĭ învĕţa meşteşugulŭ desĕvêrşitŭ, după soroculŭ ce-şĭ va pune cu părinţiĭ copiilorŭ, iar neînvĕţându-ĭ desĕvêrşitŭ să-ĭ globéscă la cutie tal. ḑece.

7. Uceniculŭ, după ce va eşi din ucenicie, să şaḑă unŭ anŭ totŭ la mâna aceluiaşĭ meşterŭ, care l'a învĕţatŭ meşteşugŭ plătindu-ĭ stăpânulŭ sĕŭ simbrie, precum se va găsi cu cale de către Terzi-başa şi epitropiĭ rufetuluĭ lorŭ.

8. Călfile başcaliĭ ce vorŭ lucra haine cu plată în prăvăliĭ, întru a cărora nădejde stăpâniĭ dughenelorŭ croescŭ muşteriilorŭ haine din destulŭ, iar apoĭ la vreme de păsŭ eĭ se prefacŭ la alţiĭ şi îĭ lasă în necazŭ; de aceea să nu fie slobodĭ a eşi dela acelŭ meşterŭ până se va cerceta de Terzi-başa, de epitropiĭ rufetuluĭ pricina şi sfîrşitulŭ eşireĭ, iar într'acelŭ chipŭ să nu lipséscă, cum şi ceĭ-lalţĭ meşterĭ să nu-ĭ priméscă fără de dovadă, că, orĭ prin voie, séŭ prin scirea rufetuluĭ aŭ eşitŭ. Lângă acestea aŭ maĭ cerutŭ croitoriĭ ca prăvăliaşiĭ cărora le este alişverişulŭ cu alte felurimĭ de mărfurĭ, să se ţie numaĭ de acelŭ alişverişŭ alŭ mezatuluĭ, iar să nu tivéscă nicĭ să cósă din bucată, măcarŭ ver ce felŭ de materie va fi; însă fiindŭ-că norodulŭ celŭ după afară, viindŭ la oraşŭ spre îmbrăcăminte nu se póte zăbovi cu aşteptare pe la croitorĭ, trebue dar ca pe lângă cele gata haine vechĭ ce ţinŭ telaliĭ, să facă şi rufetulŭ croitorilorŭ primirea de totŭ felulŭ de haine trebuincióse ţĕranilorŭ i călĕtorilorŭ, cum aşĭa s'aŭ şi prinsŭ croitoriĭ înaintea boerilorŭ epitropĭ, că vorŭ urma şi păzindŭ eĭ acéstă legătură, aŭ dreptate ca să se zăticnéscă prăvăliaşiĭ ceĭ ce ţinŭ marfa spre osebitŭ кѣрȣ̂ lorŭ, ca într'acestaşĭ chipŭ să se pótă hrănì şi acestŭ rufetŭ prin ostenéla aculuĭ păzindŭ şi eĭ nartulŭ cusutuluĭ după felurimile hainelorŭ ce vorŭ croì. Dreptŭ aceea, ca să li se păzéscă tóte maĭ sus numitele privileghiurĭ nestrĕmutate, s'aŭ datŭ acestŭ hrisovulŭ nostru întăritŭ cu însĕşĭ iscălitura şi pecetea Domnieĭ mele, puindŭ şi prea iubiţiĭ noştri fiĭ martorĭ, Constantinŭ Vvd., Dumitraşco Vvd. şi pe d-lorŭ cinstiţiĭ şi credincioşiĭ boeriĭ ceĭ marĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele, Panŭ N. Dudesculŭ Vel Banŭ, Panŭ Pană Filipesculŭ Vel Dvornicŭ de Ţéra-de-sus, Panŭ Ştefanŭ Prăşcovénulŭ Vel Dv. de Ţéra-de-jos, Panŭ Manolache Brâncovénu Vel Logof. de Ţéra-de-sus, Panŭ Grigorie Bălénu Vel Logof. de Ţéra-de-jos, Panŭ Iordache Mavrocordatŭ Vel Spătarŭ, Panŭ Scarlatŭ Grecénu Vel Vistierŭ, Panŭ Theodorache Negri Vel Post., Panŭ Istrate Creţulescu Vel Clucerŭ, Panŭ Radu Golescu Vel Pah., Panŭ Dumitrache Fălcoianu Vel Stoln., Panŭ Iancu Caragia

Vel Comisŭ, Panŭ Constantinŭ Vel Slugerŭ, Panŭ C. Nănciulesculŭ Vel Pitarŭ, şi ispravnicŭ Panŭ Manolache Brâncovénu Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, scriindu-se hrisovulŭ acesta întru alŭ 8-lea anŭ alŭ întâieĭ Domniĭ a Domnieĭ mele, aicĭ în domnesculŭ nostru oraşŭ Bucurescĭ la aniĭ dela zidirea lumeĭ 7289, iar dela nascerea Domnuluĭ Dumneḑeŭ şi mântuitorulŭ nostru I. C., 1781 Decembre 10, de Petre Logofĕtulŭ de taină. (Cod. II, fila 103.)

*

Am arĕtatŭ în unŭ studiŭ alŭ nostru (1) cum unele bresle se *federaŭ* între ele spre a-şĭ înmulţi puterile şi a dobândi o importanţă maĭ mare, cât şi pentru a-şĭ mări venitulŭ *cutieĭ*. Iată statutele de federare a douĕ bresle muntene, acea a *pînzarilorŭ* şi acea a *abagiilorŭ :*

«Aceste cererĭ câte cu toţiĭ întru o unire şi glăsuire, amŭ socotitŭ şi amŭ chibzuitŭ prin amĕruntă luare de sémă, că se cuvinŭ şi privesce spre folosulŭ şi buna orênduială de a se urma şi a se păzì totŭ-d'a-una nestrămutatŭ, atâtŭ într'aceste douĕ isnafurĭ, care sunt făr' de nicĭ o supĕrare de vre-o vătămare, cât şi pentru obiceiulŭ şi legătura ce âncă de maĭ înainte amŭ avutŭ, de prăznuimŭ hramulŭ sfinţilorŭ maĭ marilorŭ verhovnicĭ şi apostolĭ Petru şi Pavelŭ, orĭ la care biserică se întêmplă într'unŭ anŭ odată, precum se obicĭnuesce şi la alte bresle, le arĕtămŭ printr'aceste de maĭ jos însemnate ponturĭ. . . . adecă :

«1. Pentru sporulŭ cutiilorŭ acestorŭ bresle, abagiiĭ şi pânzariĭ, de acum înainte orĭ-cine va lua abale să aibă a poprì de la vînḑătorŭ la treĭ-ḑecĭ de bucăţĭ câte parale douĕ-ḑecĭ, cum şi de la abalele de măraşŭ să popréscă la douĕ-ḑecĭ de bucăţĭ iarăşĭ câte parale douĕ-ḑecĭ. Asemenea şi noĭ cumpĕrătoriĭ pentru folosulŭ şi ajutorulŭ cutieĭ, să avemŭ de acum înainte de a ne face treĭ mânĭ, adecă ceĭ d'întâiŭ să dămŭ câte leĭ douĕ-ḑecĭ, ceĭ de a doua câte leĭ cincĭ-spre-ḑece, şi alŭ treilea câte leĭ ḑece, într'unŭ anŭ odată, pentru capitalulŭ cutieĭ de a se întêmpina neapĕratele întrebuinţărĭ, afară însă de câte douĕ parale ale cutieĭ ce se dă pe fiesce-care Sâmbătă peste anŭ.

«2. Nimenĭ din braslă, meşterŭ, séŭ calfă, să nu fie slobodŭ de a artorosì chiria prăvălieĭ unuĭ altuia spre pagubă, cine se va întêmpla ca să scóţă pe altŭ meşterŭ din prăvălie fără voia luĭ, să nu aibă voie a deşchide prăvălie, ci âncă să dea şi cutieĭ bresleĭ leĭ cincĭ-ḑecĭ, însă maĭ întâiŭ să se chiăme prin céuşŭ la starostea bresleĭ, şi după cercetarea ce o va face aceluia de faţă cu epitropiĭ, când nu va fi acela următorŭ după găsirea cu cale a bresleĭ şi se va arĕta cu vre-o împotrivire și îndărătnicire, atuncĭ cu pitacŭ din partea starostiĭ să se trimiță la cinstita politicéscă judecată de a i-se face cuviinciósa certare spre pilda și a altora asemenea, și pe lângă acésta apoĭ să aibă de a da la cutia bresleĭ ceĭ de maĭ sus arĕtațĭ leĭ pentru hramulŭ bisericeĭ.

---

(1) Vedĭ în «Convorbirĭ litterare» articolulŭ despre *Bresle*.

«3. Nimenea din braslă să nu aibă voie a deschide prăvălie unde nu-lŭ va îngădui brasla, iar celŭ ce va avé acéstă socotélă, să fie datorŭ ca maĭ întâiŭ să vie să facă bresleĭ întrebare și să arete unde are să deschidă, și de se va găsì cu cale și i-se va da voïe, să fie slobodŭ a deschide, iar de nu, slobodŭ este să mérgă la altŭ locŭ, care va fi făr'de supĕrare de pagubă.

«4. Meșteriĭ carĭ îșĭ vorŭ face tovarășĭ din călfĭ în prăvălia sa, să aibă acelŭ tovarășŭ să plătéscă leĭ douĕ-decĭ și cincĭ la cutia bisericeĭ hramuluĭ, adecă acea calfă, iar când va deschide elŭ singurŭ prăvălie, să aibă să maĭ dea încă leĭ cincĭ-decĭ ipacŭ la cutie, și cine altulŭ va maĭ deschide prăvălie bez din ceĭ ce le are deschise, să aibă de a da ipacŭ leĭ cincĭ-decĭ la cutie, iar de va pune tovarășŭ, să dea acelŭ tovarășŭ jumĕtate și meșterulŭ jumĕtate, însă cu unŭ cuvîntŭ dicemŭ câte se vorŭ deschide totŭ asemenea să urmeze făr'de osebire.

«5. Pentru sfintele dile ale Invieriĭ, adecă Duminicile și cele douĕ-spre-dece praznice împĕrătescĭ de peste anŭ, să n'aibă nimenĭ voie să vîndă într'acele dile, și cine se va îndrăznì a face vîndare, unulŭ ca acela să se chiăme la adunarea bresleĭ, și cercetându-se, să aibă să dea leĭ douĕ-decĭ și cincĭ la cutie, și céușuluĭ unŭ . . . . . trépădŭ pentru a luĭ împotrivă de lăcomie urmare ce aŭ făcutŭ, și nicĭ de a poruncì cine-va haïne într'aceste dile la mușteriŭ, nicĭ a da cine-va poruncélă din prăvălie întru aceste dile, să nu fie slobodŭ, ci dovedindu se și prindêndu-se poruncindŭ cine-va haïne, saŭ că a datŭ de poruncélă din prăvălie, să aibă a da la cutie totŭ leĭ douĕ-decĭ și cincĭ, și céușuluĭ unŭ . . . . . pentru a luĭ învinovățire, precum și din pânzarĭ să nu fie volnicĭ să dea la jidovĭ cămășĭ séŭ pânză în numitele dile, că dovedindu-se, să fie volnicŭ starostea a lua lucrurile acelea din mânile jidovilorŭ pe séma cutieĭ, și pânzarulŭ ce aŭ vîndutŭ jidovilorŭ marfă, să dea la cutie leĭ douĕ-decĭ și cincĭ, verĭ de câte orĭ se va dovedi.

«6. Pentru meșteriĭ ceĭ marĭ, de se va întêmpla cineva și din meșteriĭ ceĭ noĭ și va necinsti pe vre-unulŭ din ceĭ bĕtrânĭ, să aibă a se chiăma la adunare, și după cercetarea ce se va face, când nu va avea nicĭ unŭ cuvîntŭ de îndreptare, atuncĭ să-șĭ iea pravilnica și căduta rĕsplătire, precum se va găsì cu cale, după fapta luĭ, și nebăgarea de sémă către ceĭ marĭ de către cinstita judecată a politieĭ, după raportulŭ starosteĭ, ce se va trimite.

«7. Pentru marfă, adecă abale, séŭ orĭ-ce, când va venì, nimenĭ să nu aibă voie a merge singurŭ cu vicleșugŭ printr'ascunsŭ să iea și să cumpere, ci maĭ întâiŭ să se dea întru cunoscință la toțĭ, și de nu-ĭ va trebuì să mérgă să se tocméscă cu scirea tuturorŭ, și să cumpere, însă de va fi marfă puțină, să se împărțéscă fiesce-căruia cât i-se va cădé, iar prisosindŭ, să aibă voie să le iea unulŭ și tóte măcarŭ ce vorŭ rĕmâné, iar îndrăznindŭ să mérgă cineva și să iea marfă printr'ascunsŭ, séŭ și într'altŭ mijlocŭ de vicleșugŭ, unulŭ ca acela dovedindu-se să-lŭ chiàme la braslă, căruia după cercetarea ce i-se va face și învinovățirea ce va avé, să aibă brasla a lua marfa cu prețulŭ ce aŭ cumpĕratŭ făr'de paguba sa, și să dea și la cutie ceea ce se va găsì cu cale de către braslă.

«8. Pentru ómeniĭ ce vorŭ venì de afară și străinĭ dintr'alte țĕrĭ, și vorŭ vré ca să deschiḑă prăvălie abagerie, maĭ întâiŭ să vie să se întrebe la braslă, după orênduială, și învoindu-se, să fie datorŭ să dea și pentru cutie ceea ce se va găsì cu cale de braslă, după a lorŭ stare, ce se va vedé, și apoĭ deschiḑêndŭ prăvălie, să aibă a fi supusŭ și următorŭ la tóte orênduelele isnafuluĭ și ponturile ce arĕtămŭ.

«9. Pentru toțĭ lucrătoriĭ călfĭ ce vorŭ lucra acéstă meserie a nóstră abagerie și pânzărie, să aibă de a plătì fiesce-carele câte parale cincĭ-ḑecĭ pe anŭ, iar neplătindŭ calfa, să aibă de a da meșterulŭ sĕŭ pentru dînsulŭ.

10. Orĭ-cine va tocmì o calfă într'unŭ anŭ cu simbrie, spre siguranța amêndurora ca să se scie, să vie să-șĭ adevereze zapisulŭ la stărostia bresleĭ, și trecêndu-se și la condică, după obiceiŭ, să aibă de a da stăpânulŭ unŭ leŭ la cutie și calfa altŭ leŭ céușuluĭ, iar nu maĭ multŭ.

«11. Verĭ-câte zapise de tovărășie ale acesteĭ bresle se vorŭ adeverì de către stărostie, să aibă să dea cutieĭ treĭ leĭ și céușuluĭ unŭ leŭ, și nevrêndŭ să se adevereze, totŭ să fie datorĭ să dea mila cutieĭ ce se arétă, și orĭ-ce zapise se vorŭ face pentru ucenicĭ, să se trécă la condica bresleĭ după orênduială, și să plătéscă stăpânulŭ la cutie parale douĕ-ḑecĭ, și părințiĭ ucenicilorŭ céușuluĭ câte parale ḑece.

«12. Céușulŭ ce va fi pentru tóte înlesnitórele trebĭ, să aibă de a se tocmì de starostea d'impreună cu epitropiĭ bresleĭ, pe carele vorŭ alege și vorŭ găsì cu cale de va fi destoinicŭ, și simbria ce i-se va cădé să i-se plătéscă de către meșterĭ după analoghia ce se va face și starea fiesce-căruia, iar nu din cutie, și să-șĭ iea și maĭ susŭ arĕtatele avaeturĭ, făr'de a se întinde maĭ multŭ, dreptŭ ostenelele séle, precum s'aŭ găsitŭ cu cale de către bréslă, asemenea și de la pricinile judecățiĭ de vinovățiĭ ce se vorŭ întêmpla, iarășĭ să i-se dea, ceea ce adunarea bresleĭ va socotì că i-se cuvine. Dar însă și elŭ să aibă a se purta întru tóte cu supunere și ascultare, făr'de a face celŭ maĭ micŭ cusurŭ întru slujba datoriilorŭ séle, iar când se va dovedì împotrivă cu vre-o faptă de vicleșugŭ, atuncĭ nu numaĭ să fie lipsitŭ din slujbă, ci âncă să-șĭ pérḑă și simbria sa d'impreună cu cele-lalte căderĭ, și să-șĭ iea și cuviinciósa cértă după rele urmările luĭ.

«13. Toţĭ lucrătoriĭ călfĭ ce metahirisescŭ meseria abageriei şi a pânzărieĭ de aicĭ în tótă politia Bucurescilorŭ, să fie toţĭ scrişĭ cu numele şi sinulŭ lorŭ, atâtŭ la condica bresleĭ, câtŭ şi la catastihulŭ numituluĭ céuşŭ, după orênduială, ca să fie sciuţĭ, şi céuşulŭ să fie îndatoratŭ cu purtare de grijă de a reportuì a-pururea stărostieĭ şi epitropilorŭ pentru câţĭ aŭ peritŭ, şi pentru câţĭ aŭ lipsitŭ, măcarŭ în têrgŭ, la mahalale, în hanurĭ séŭ verĭ-unde aicĭ în politie, arĕtândŭ dreptulŭ adevĕrŭ, făr'de a tăĭnuì cu vicleşugŭ vre-unulŭ la vre-unŭ meşterŭ séŭ unde măcarŭ, apoĭ toţĭ aceĭ lucrătorĭ să se facă bună orênduială, de a lua toţĭ meşteriĭ câte câţĭ dintr'acele călfĭ se va găsì cu cale după starea fiesce-căruia meşterŭ; aşijderea şi capitaţia cinstiteĭ visteriĭ, cum şi ajutorulŭ cutieĭ iarăşĭ după a fiesce-căruia stare; asemenea şi călfĭ să aibă lucrătorĭ totŭ după starea sa, iar nu la unŭ meşterŭ lucrătorĭ mulţĭ şi la alţiĭ nicĭ puţinĭ, care acésta este cu totulŭ de supĕrare bresleĭ, fiindŭ-că la împărţéla lucrătorilorŭ ce se vorŭ face de se va cuvenì vre-unuia din meşterĭ cincĭ lucrătorĭ şi va maĭ avé prin mahalale împărţiţĭ iarăşĭ cincĭ lucrătorĭ, nu are voie de a maĭ primì şi alţiĭ în odaia prăvălieĭ, avêndŭ că-dere ca să fie numaĭ aceĭ cincĭ, ci şi ceĭ ce-ĭ vorŭ avé prin mahalale, adecă orĭ tuzlucarĭ, orĭ lucrătorĭ totŭ în rîndulŭ călfilorŭ de odaie, să se ţie în sémă la verĭ-cine din meşterĭ.

«14. Nimenĭ din meşterĭ să nu îndrăsnéscă a zavistuì calfa altuia, orĭ adecă să-ĭ aréte preţŭ maĭ mare decât la altulŭ, séŭ prin taină şi printr'ascunsŭ să-ĭ plătéscă maĭ mare preţŭ şi apoĭ să aréte maĭ puţinŭ; precum şi uceniciĭ fugindŭ de la stăpânulŭ lorŭ, să nu fie volnicĭ verĭ-care din isnafŭ a-ĭ primì în prăvăliile lorŭ, séŭ din tuzlucarĭ, căcĭ la orĭ-cine se va dovedì ucenicĭ fugiţĭ şi tăĭnuiţĭ, se va cerceta pricina de starostea cu adunarea isnafuluĭ.

«15. Nimenea să nu aibă voie a lua calfă fără scirea stăpânuluĭ unde a fostŭ lucrătorŭ, şi făr'de scirea adunăreĭ, căcĭ dovedindu-se cinevaşĭ din meşterĭ cu acestŭ felŭ de urmare şi vicleşugŭ, să i-se iea calfa de către acelŭ ce l'aŭ zavistuitŭ şi pe lângă acésta spre învĕţătură să i se iea încă unulŭ din ceĭ carĭ i s'aŭ căḑutŭ şi să fie îndatoratŭ a da şi la cutie ajutorŭ ceea ce se va găsì cu cale, fiindŭ-că din cutiile acestea nu numaĭ că prăznuirea hramuluĭ ce arĕtămŭ maĭ sus că avemŭ, se sĕvêrşesce în fiesce-care anŭ cu tótă orên-duiala şi cuviinţa, atâtŭ în ḑiua praznicului cât şi a doua ḑi pentru pomenirea a nóstră tuturorŭ acestorŭ bresle, ci încă se împărtăşésce dintr'însele şi alte feţe sĕrace şi scăpătate, cu milă şi ajutorŭ pe cât se póte la vreme de nevoie.

«16. Pe lângă acestea ne rugămŭ stăpâniriĭ, ca starostea acestorŭ douĕ bresle să fie apĕratŭ de rênduiala dajdieĭ, atâtŭ starostea ce se află acum, cât şi celŭ ce se va afla după vremĭ, precum asemenea să fie apĕratŭ şi unŭ céuşŭ ce se află pre lângă starostea, asemenea să ni se hărăzéscă şi doĭ ómenĭ din isnafŭ pe séma cutieĭ hramuluĭ, însă ómenĭ fără pricină de dajdie. Ceremŭ a se orênduì și doĭ epitropĭ dintr'aceste bresle, pe carĭ adunarea împreună cu starostea îĭ va găsì cu cale și cu cuviință de a fi.»

Stroe sin Ionŭ abagiu.
Tănase Gheorghe abagiu.
Petre sin Ionŭ abagiu.
Nicola Țanicu abagiu.
Mavrodi abagiu.
Gheorghe Ispasŭ pânzaru.
S. sin Dumitru.

Hagi Dinu sin Radu Chițu
Starostea corporațieĭ abagiilorŭ și pânzarilorŭ.

Șerbanŭ Gheorghe.
Dumitru abagiu sin Pavelŭ.
Enciu abagiu sin Constantinŭ.
Ilie abagiu sin Hristea.

Armeniĭ și Evreiĭ.

Prin actele de sub Ipsilante Armeniĭ sunt considerațĭ ca o singură bréslă. Starostele judecă pricinile dintre Armenĭ. Pricinele maĭ marĭ le judecă Vel Cămărașulŭ.

Nu numaĭ Armeniĭ eraŭ constituițĭ în *bréslă* deosebită, ci și Evreiĭ. In 1775 Alex. Ipsilante rênduesce staroste Evreilorŭ din Bucurescĭ pe Pilatŭ, în următorulŭ pitacŭ domnescŭ:

Dat'amŭ Domnia mea acéstă carte luĭ Pilatŭ pre care l'am și făcutŭ Domnia mea *staroste de Ovreĭ*, pentru carele vĕḑêndŭ Domnia mea la mâna luĭ hrisóve domnescĭ întru care scrie, cum că aŭ avutŭ acestŭ obiceiŭ, adecă era elŭ împreună cu toțĭ Ovreiĭ apĕrațĭ de alte dăjdiĭ ce eșiaŭ peste anŭ dela visterie fără de numaĭ *ruptórea* lorŭ, după cum eraŭ așeḑațĭ la cămara Domnéscă. Pricinele Ovreilorŭ cele maĭ micĭ le judecă starostea, iar cele maĭ marĭ și care nu eraŭ odihnițĭ pe judecata luĭ, mergea la d-lŭ Vel Cămărașulŭ Starostea și casa luĭ era apĕrată de fumăritŭ și de alte rênduelĭ, vinăriciŭ, pe drepte bucatele luĭ și 200 stupĭ de dijmăritŭ avea a scuti și când strîngea marĭ dăjdiĭ dela Ovreĭ, lua de nume câte banĭ 30 pentru ostenéla luĭ și fiindŭ și vechilŭ de hahambașa, lua de totŭ Ovreulŭ casnicŭ câte 1 leŭ pe anŭ și alte (. . . *ruptŭ*) ale hahamuluĭ, după orênduiala lorŭ. Asemenea să țină Ovreiĭ povernele ce le-aŭ avutŭ făcute cu cheltuiala lorŭ în Bucurescĭ pe loculŭ ce li s'a datŭ de Domnĭ și sinagoga lorŭ. Decĭ acele milĭ și obiceiurĭ ce le-aŭ avutŭ și dela alțĭ frațĭ Domnĭ, carĭ maĭ sus arĕtă, m'am milostivitŭ și Domnia mea de le-am întăritŭ Pentru care poruncimŭ și vouĕ tuturorŭ Ovreilorŭ, să aveţĭ a-lŭ sci de *staroste*, să-ĭ daţĭ ascultarea ce se cuvine, că aşĭa este porunca Domnieĭ mele. I saam receh. gvmd. (1)

Comerciŭ. Exportŭ. Tarifŭ.

Comerciulŭ, esportulŭ şi importulŭ sunt sub Alex. Ipsilante, totŭ sub imperiulŭ tarifelorŭ vamale autonome. In 6 Maiŭ 1775, după anaforaua veliţilorŭ boerĭ, Alex. Ipsilante otăresce treĭ schele séŭ porturĭ pentru esportulŭ şi importulŭ de pe Dunăre: Oraşulŭ Flocĭ în Ialomiţa, Zimnicea şi Islazŭ. In chiar primulŭ anŭ de Domnie, Ipsilante arendéză vămile cu acelaşĭ tarifŭ cu care la 1767 fuseseră arendate sub rěposatulŭ Alexandru Scarlatŭ Ghica. Aceleaşĭ tarifurĭ, séŭ *ponturĭ*, cum se numiaŭ pe atuncĭ, sunt aplicate până la finea Domnieĭ luĭ Alex. Ipsilante. (2) Vămile produceaŭ la 1768, ca venitŭ alŭ Domnuluĭ, leĭ 115.000 (câte 40 parale leulŭ), dar nu târḑiŭ apoĭ, până la 1816 din causa urcăreĭ tarifuluĭ, acestŭ venitŭ ajunge la jumĕtate milionŭ de leĭ vechĭ.

La paginele 119—121.

Despre Bucurescĭ, din respectulŭ înfrumuseţăreĭ lorŭ şi a mĕsurilorŭ de edilitate, luate sub Domnia luĭ Alexandru Ipsilante, avemŭ de consultatŭ nu numaĭ codicele cu pitace, de care am făcutŭ menţiune în primulŭ nostru volumŭ, dela seria 1774—1786, ci şi unele isvóre esterne.

Sultzer F. I. în *Istoria Dacieĭ transalpine* şi *Beschreibung von Bender, Bucarest und Orsova* 16⁰ (Viena 1790) ne-a lăsatŭ o descriere a Bucurescilorŭ dintre aniĭ 1774—1790.

Alexandru Ipsilante sosindŭ în Bucurescĭ află *Curtea-veche* domnéscă ruinată (3) din causa ultimeĭ ocupărĭ muscălescĭ. Domnitorulŭ locui deci, în o casă particulară, acea Brâncovenéscă, dar puse îndată să se zidéscă unŭ palatŭ noŭ pe *Délulŭ Spireĭ* în mijloculŭ viilorŭ și livedilorŭ, carĭ pe atuncĭ acoperiaŭ acestŭ locŭ încă necoprinsŭ la acea dată în orașŭ (1). Palatulŭ acesta fu o zidire vastă, décă nu și frumósă (2) séŭ «*minunată*» cum o califică Fotino (3).

---

(1) Originalulŭ este în posesiunea mea.

(2) In Cond. No. 1 aflămŭ primulŭ tarifŭ vamalŭ aplicatŭ sub Ipsilante Vodă şi în Cod. II ponturile pe 1779—1780 şi 1781.

(3) Veḑĭ articolulŭ *Bucurescii* de D. Berindeiŭ în Revista Română, 1861, pag. 617.

Sultzer critică arhitectura acestuĭ palatŭ, dar credemŭ că supĕrarea luĭ provine din faptulŭ, că Domnitorulŭ respinse dela zidire meșteriĭ veniţĭ *ad-hoc* din Brașovŭ, în urma unorŭ pretenţiunĭ prea marĭ ale lorŭ și se mărgini a lucra cu meșteriĭ din ţéră. Sultzer voiesce a esplica lucrulŭ altŭ-felŭ: elŭ pretinde că s'aŭ lepĕdatŭ de lucru dela sineșĭ meșteriĭ ardelenĭ, «fiindŭ-că aflaseră și înţeleseseră obiceiulŭ «acelorŭ (*Walachischen Griechen*) grecĭ-românițĭ» de a nu plăti pe lucrătorĭ, de a-ĭ trămite *ad calendas graecas* și chiar «de a nu plăti niçĭ odată, séŭ de a-ĭ resplăti cu închisórea și bătaia la falangă» (4).

Despre zidirea dela mŏnăstirea Mihaĭ-Vodă, séŭ maĭ dreptŭ adăogirĭ și restaurărĭ la zidirea din jurulŭ acesteĭ mŏnăstirĭ, am aflatŭ urme în codicele dela arch. Statuluĭ și maĭ alesŭ în documentele relative la brésla zugravilorŭ. Se vede că din acéstă bréslă aŭ avutŭ însărcinarea uniĭ a zugrăvi restauratulŭ localŭ dela mŏnăstirea Mihaĭ-Vodă și dela noulŭ palatŭ.

Afară numaĭ décă sub denumirea de *Curtea dela Mihaĭ-Vodă* nu este a se înţelege totŭ numaĭ palatulŭ noŭ din Délulŭ Spireĭ, care este *vecinŭ* cu Mihaĭ Vodă.

Alex. Ipsilante ridică și *Orfanotrofia* lângă biserica Toţĭ Sânţiĭ. Casa Beiliculuĭ fu zidită în strada, care se și numi «*Podulŭ Beiliculuĭ*» perdêndu-șĭ numele de «*Radulŭ Vodă*».

---

(1) Unŭ chrisovŭ alŭ bisericeĭ *Spirea* afirmă că fondatorulŭ eĭ a alesŭ acestŭ locŭ pentru că era depărtatŭ de orașŭ, și la locŭ retrasŭ și liniștitŭ, potrivitŭ pentru o sihastrie.

(2) Sultzer critică architectura acestuĭ palatŭ «welcher gewisslich ein schöneres Gebäude verdiente, als diese zween Flügel sind die ihm seine türkische oder bulgarische Baumeister in der Gestalt eines mittelmässigen Weisenhauses mit zweifachen Unkosten aufgebauet haben.» (T. I, pag. 291.)

(3) Dionisie Fotino ne amintesce de zidirea «unuĭ palatŭ domnescŭ *minunatŭ* din sus de *mŏnăstirea luĭ Mihaiŭ-Vodă.*» (T. II, pag. 172.)

(4) Sultzer T. I, pag. 291. Anonimulŭ dela 1790 în acéstă afacere copiază pe Sultzer. Maĭ că ne vine a crede că cărticica din 1790 e totŭ de Sultzer. (Vedĭ Beschreibung von Bender.)

BIBLIOTECA ACADEMIEI ROMÂNE

Lucrările luĭ Alex. Ipsilante la mŏnăstirea Radu-Vodă se documentéză prin câte-va pitace domnescĭ. Aceste lucrărĭ nu se termină decât fórte târḑiŭ. Se lucra la restaurarea clădirilorŭ și sub administrațiunea luĭ Coburg la 1790/91, cum se va vedé maĭ departe.

Pe timpulŭ luĭ Alexandru Ipsilante, locurile favorite de preâmblare fură : Herĕstrĕulŭ și biserica St. Elefterie. La Herĕstrĕŭ, aprópe de lacŭ, Alexandru Ipsilante puse să se construiască o casă de lemnŭ în gustulŭ turcescŭ, ca să servéscă de locŭ de petrecere curțeĭ și boerimeĭ. In insula din mijloculŭ laculuĭ se distingŭ și astăḑĭ urme de zidărie. Dómna luĭ Alexandru Ipsilante și cu haremulŭ și invitatele séle, petreceaŭ aci fórte adese, făcêndŭ partide de barcă pe lacŭ, la sunetele muziceĭ.

Altă promenadă favorită a Dómneĭ Ecaterina a luĭ Alexandru Ipsilante, era St. Elefterie. Sultzer descrie, și după elŭ și anonimulŭ din «*Beschreibung von Bender, Bucarest und Orsova*», cu multŭ intusiasmŭ acéstă promenadă.

In apropiere de St. Elefterie eraŭ curțile Brâncovenilorŭ și ale Filipescilorŭ.

Alexandru Ipsilante maĭ construì și o reședință de véră la Afumațĭ (1).

Mŏnăstirea Mărcuța era pe lângă tóte acestea încă unŭ locŭ de plăcută reședință pentru Alex. Ipsilante. Sultzer încă reamintesce de acésta (2).

Edilitate. In 28 Martie anulŭ 1776 Domnitorulŭ Alex. Ipsilante rîndui o comisiune de 6 boierĭ, carĭ să cerceteze hotarulŭ Bucurescilorŭ și să-lŭ însemneze, ca dincolo de orașŭ și de semnele periferieĭ luĭ, să nu maĭ fie învoitŭ nimenĭ a-șĭ face case. Acéstă decisiune o iea Vodă, atâtŭ pentru a nu se întinde orașulŭ, ceea-ce făcea imposibilă îngrijirea de stradele luĭ, cât și pentru a împedica stabilirea pe la marginĭ de ţiganĭ şi ţĕranĭ locuitorĭ, căcĭ deşertaŭ satele şi lăsaŭ munca câmpuluĭ. Alex. Ipsilante maĭ luă şi altă disposiţiune, chiar prin codulŭ sĕŭ, obligândŭ pe ceĭ ce construescŭ case noue în Bucurescĭ şi în oraşe în genere, de a le acoperi «orĭ cu olane, orĭ cu şindrilă, iar nu cu şovarŭ séŭ trestie şi scórţă, pentru primejdia de focŭ» (1).

---

(1) Dionisie Fotino (T. II, pag. 172.)

(2) Dionisie Fotino scrie că Alex. Ipsilante «a reparatŭ și înfrumusețatŭ mŏnăstirea dela Mărcuța, înzestrând'o cu unŭ hanŭ și prăvăliĭ ce aŭ făcutŭ pe podulŭ luĭ Radulŭ Vodă.» (Tom. II, pag. 172.)

Se potŭ vedé actele relative, după Cod. III, documentulŭ No. 100.

Indestularea pieţeĭ cu producte necesare îndestulăriĭ publice preocupă multŭ pe Alexandru Ipsilante. Pitace deschise către Ispravnicĭ provócă aducerea de către ţĕranĭ la Bucurescĭ, de asemenea producte. Ba chiar când ţĕraniĭ nu aducŭ de voie, Alexandru Ipsilante însărcinéză anume trămişĭ, carĭ adună din ţéră productele de carĭ e lipsită piaţa Bucurescilorŭ şi apoĭ le împarte la băcanĭ spre vîndare.

Iată unŭ pitacŭ de asemenea natură:

Anulŭ 1775, Noembre 5.

Noĭ Iω Alexandru Ioanŭ Ipsilante Voevodŭ

«Fiindŭ-că pentru îndestularea noroduluĭ de aicĭ din Bucurescĭ s'aŭ fostŭ datŭ poruncile Domnieĭ Mele către ispravniciĭ judeţuluĭ, ca dela neguţătoriĭ ceĭ ce aŭ luatŭ cărţile Domnieĭ Mele de a strînge din ţéră miere, untŭ, sĕŭ să iea şi să trimiţă aicĭ trebuinciósa sumă, poruncimŭ Domnia Mea, Constantinŭ Nicolescule, polcovnice, să primescĭ tótă acea marfă ce va fi adusŭ şi împărţindu-o pe la băcanĭ să se plătéscă de către băcanĭ la neguţătoriĭ de la carĭ s'aŭ luatŭ: mierea ocaua pe banĭ 30, untulŭ ocaua pe banĭ 48, seulŭ de capră ocaua pe banĭ 42, seulŭ de boŭ ocaua pe banĭ 40, iar băcaniĭ fiindŭ-că aŭ şi eĭ cheltuială şi plătescŭ şi dobândă la banĭ să aibă a vinde la norodŭ ocaua de miere pe banĭ 36, ocaua de untŭ pe banĭ 54, seulŭ de capră i de boŭ făcêndu-se lumînărĭ gata, să se vîndă ocaua pe banĭ 48. Tolco pisah gvd.»

(Subscrisŭ) *Alexandru Ioanŭ Ipsilante Voevodŭ.*

---

(1) Fila 43 a Coduluĭ luĭ Alex. Ipsilante.

Iată și unŭ pitacŭ circularŭ din Noembrie 1775 relativŭ la aprovisionarea orașuluĭ :

Anulŭ 1775, Noembre.

Poruncă la ispravnicĭ de a avé purtare de grijă să trimiță pe tótă sĕptĕmâna cele trebuinciόse la têrgŭ.

«Pisah gospod. dumné-vóstră ispravnicilorŭ ot sud . . . . . sănĕtate; ceĭ ce îșĭ facŭ hrana cu adusulŭ aicĭ în Bucurescĭ spre vîndare de cele trebuinciόse, adecă : lemne de focŭ, cherestea, fînŭ, bucate, după năravulŭ ce aŭ luatŭ dela o vreme încόce a cere prețulŭ ce nu se cuvine, vĕdêndŭ nartulŭ ce s'aŭ pusŭ acum cu dreptate la tόte, pόte vorŭ căuta a se trage să nu aducă cele trebuinciόse de vîndare în Bucurescĭ, ca pricinuindu-se lipsă să stinahorisέscă pe ceĭ ce aŭ trebuință de cumpĕratŭ, a da prețulŭ ce poftescŭ eĭ; iată vĕ poruncimŭ, să purtațĭ grijă, ca pe tótă sĕptĕmâna să se pornέscă și dintr'acelŭ județŭ sumă de care cu de cele trebuinciόse, silindu-vĕ a fi îndestulare în Bucurescĭ, care acέsta să nu o socotițĭ trέbă mică, a nu vĕ sili, pentru că iată am orênduitŭ asupra acesteĭ trebĭ aicĭ în Bucurescĭ pe Constantinŭ Nicolescu, polcovniculŭ, să cerceteze adesea prin orașŭ, și de va fi lipsă să însciințeze Domnieĭ Mele, și atuncĭ de se va vedé că dela județulŭ acela nu aŭ venitŭ orînduita sumă se va trimite bumbașirŭ cu greŭ trépĕdŭ. Tolco pisah gspd.»

(Subscrisŭ) *Alexandru Ioanŭ Ipsilante Voevodŭ.*

Acestŭ capitolŭ alŭ edilitățeĭ îlŭ vomŭ încheia dândŭ nartulŭ generalŭ, stabilitŭ la 15 Novembrie 1775, cu pitaculŭ luĭ Alexandru Ipsilante. Se vorŭ compara unele cifre din acestŭ nartŭ cu cele date de Sultzer, de *Beschreibung von Bender*, și de către Dionisie Eclesiarculŭ cu prețulŭ obiectelorŭ de îndestulare publică.

Iată pitaculŭ domnescŭ și nartulŭ din care se va vedé, cum sub Alexandru Ipsilante s'aŭ maĭ urcatŭ în genere prețurile la aprόpe tόte articolele de îndestulare publică. Acέstă urcare n'a putută fi împedicată de disposițiunea luĭ Ipsilante relativă la negutătoriĭ carĭ cumpĕraŭ diferitele și feluritele articole de hrană spre a le trămite la Constantinopole, adecă grâŭ, orḑŭ, meiŭ, untŭ, făină, miere, cașcavalŭ.

Elŭ a fixatŭ prețulŭ pentru fie-care din aceste articole și a împedicatŭ astŭ-felŭ paguba pentru ceĭ săracĭ. «A guvernatŭ fórte bine principatulŭ Vlahieĭ și toțĭ locuitoriĭ sunt fórte mulțămițĭ», scrie Atanasie Comnenŭ Ipsilante.

Iacă acum actele :

Anulŭ 1775, Noembre 15.

Noĭ Iω Alexandru Ioanŭ Ipsilante Voevodŭ, Bojiŭ milostiu Gospodarŭ zem. Vlașcoe.

Nartŭ.

«După cum s'aŭ găsitŭ cu cale de către prea sfinția sa părintele Metropolitulŭ și de către d-lorŭ velițiĭ boerĭ, întărimŭ și Domnia Mea, așa să se urmeze la tóte, după cum se coprinde maĭ jos într'acestŭ catalogŭ, care catalogŭ, domnia ta vel logofete, după ce se va trece în condica Divanuluĭ, să orênduescĭ unŭ logofețelŭ de Divanŭ a-lŭ ceti prin têrgŭ, la locurile trebuincióse, întru auḑulŭ tuturorŭ, spre a fi cu toțiĭ însciințațĭ, și după acésta să se facă și cărțile Domnieĭ Mele de poruncă pe afară către ispravnicĭ cu isvodŭ după acestŭ catalogŭ ; după cum am poruncitŭ dumné-luĭ, poruncimŭ și dumitale vel spătarŭ i dumi-tale vel agă, ca zapciĭ aĭ orașuluĭ ce sunteţĭ, să urmațĭ hotărîreĭ aceștia a se păzi nartulŭ, maĭ într'adinsŭ a cerceta prin têrgŭ de vinŭ cele trebuincióse spre vînḑare a fi îndestulŭ și a nu fi lipsă și de se păzesce nartulŭ după cum s'aŭ găsitŭ cu cale de către d-lorŭ velițiĭ boerĭ a se orêndui și unŭ osebitŭ boernașŭ, carele să aducă adesea însciințare Domnieĭ Mele. Orênduimŭ la acéstă trébă pe Constantinŭ Nicolescu polcovniculŭ.»

(Subscrisŭ) *Alexandru Ioanŭ Ipsilante Voevodŭ.*

«Catalogŭ pentru tóte cele ce ni se poruncesce de către Măria Sa Vodă, ca să punemŭ prețŭ, atâtŭ pentru cele ce se vîndŭ aicĭ în Bucurescĭ, adecă cherestele, lemne de focŭ, plată la meșterĭ de lemnŭ, la zidarĭ meșterĭ, la salaorĭ, la varŭ, la cărămidă, la totŭ lucrulŭ de vie, la arătură, la secerișŭ, la cósa de fînŭ, la strînsulŭ fînuluĭ, la fînulŭ ce se vinde cu carulŭ, la chiriĭ de bucate, la chiriĭ de cherestea și la orĭ-ce ar fi trebuință de a se pune.

Cum se vindea maĭ 'nainte		*Lucrulŭ viilorŭ*	Cum s'a găsitŭ acum cu cale	
Talerĭ	Banĭ		Talerĭ	Banĭ
»	15	La sĕpatulŭ de tómnă.	»	24
2	60	Miia de butaşĭ	4	»
»	»	Iar cu ḑioa.	»	30
3	»	Miia de aracĭ despicaţĭ cu dusŭ cu totŭ	4	60
»	»	Iar pe locŭ să-ĭ scóţă stăpânulŭ cu carulŭ luĭ	1	60
		Lucrulŭ de primăvéră		
»	12	La tăiatŭ	»	18
»	15	Hărăcitulŭ	»	21
»	12	Cercuitulŭ	»	18
»	21	Sapa de primăvéră	»	33
»	12	Plăvila	»	18
»	21	Sapa de a doua	″	33
»	40	Legatulŭ buţilorŭ, de bute	»	60
»	40	Tocitórea de legatŭ	»	60
»	5	Culesulŭ	»	9
»	9	La căratŭ	»	15
»	9	La călcatŭ	»	15
»	9	La băgatŭ în bute şi la téscŭ	»	15
»	9	La bătutulŭ tescovinelorŭ	»	15
1	60	Butea de vedre 100	3	»
2	»	Butea de vedre 150	4	»
1	30	Tocitórea mare	2	»
		Chiria vinuluĭ de adusŭ aicĭ, de vadră.		
»	12	De la Rômnicŭ	»	15
»	6	De la Buzĕŭ	»	12
»	4½	De la Săcuenĭ	»	9
»	4½	De la Dâmboviţa	»	9
»	6	De la Pitescĭ	»	12

Inainte			Acum	
Talerĭ	Banĭ		Talerĭ	Banĭ
		Arătura.		
»	60	Pogonulŭ	1	»
»	60	Pogonulŭ la prașilă de porumbŭ	»	90
»	18	La secere când plătesce cu banĭ, pe ḍi	»	36
		Fênulŭ.		
»	24	La cósă pe ḍi	»	39
»	12	La strînsulŭ de fênŭ	»	18
		Cherestéua.		
1	30	Suta de ulucĭ marĭ	1	20
»	20	Suta de ulucĭ micĭ	1	30
3	»	Suta de lațĭ de aninŭ	5	»
1	80	Suta de lațĭ de teiŭ	3	40
1	30	Suta de lațĭ maĭ proștĭ	2	60
»	30	Stânjenulŭ de talpă de casă făcută și adusă, grosulŭ o palmă și jumĕtate, iar pe muche latulŭ de o palmă	»	45
»	15	Stânjenulŭ de căpriorulŭ celŭ mare făcutŭ și adusŭ, grosulŭ de o șchiópă în tóte părțile	»	21
»	9	Căpriorиĭ maĭ micĭ făcuțĭ și adușĭ, de o furdulă în tóte muchiele stînjenŭ	»	15
»	15	Stînjenulŭ grinda făcută și adusă, grosulŭ de o șchiópă	»	21
»	9	Stînjenulŭ scândurele de stejarŭ făcute și aduse.	»	12
»	4	Una scândură de teiŭ adusă	»	6
»	12	Stînjenulŭ de scândură de ulmŭ făcută și adusă.	»	15
»	2	Parulŭ de stejarŭ despicatŭ adusŭ, lungulŭ de palme 12, grosulŭ unŭ latŭ de mână	»	6
»	60	Parĭ obli suta cu adusŭ cu totŭ	»	20
»	60	Miia de nuiele curate cu adusŭ cu totŭ	1	»
1	60	Miia de șindrilă de bradŭ mare cu adusŭ cu totŭ de Câmpu-Lungŭ	2	»
1	»	Miia de șindrilă mare cu adusŭ cu totŭ din Săcuenĭ	1	60

Inainte			Acum	
Talerĭ	Banĭ		Talerĭ	Banĭ
1	»	Miia de şindrilă mare de Prahova cu adusŭ cu totŭ	1	60
1	»	Miia de şindrilă de bradŭ mare de la Dâmboviţa cu adusŭ cu totŭ	1	60
»	20	Miia de şindrilă de bradŭ mică cu adusŭ cu totŭ	1	15
2	60	Miia de şindrilă de stejarŭ cu adusŭ cu totŭ	3	60
		Lemne de focŭ.		
»	60	Carulŭ de lemne încărcatŭ bine, de cerŭ, séŭ tu fanĭ groşĭ	1	»
»	45	Carulŭ de lemne a doua mână de crîngŭ	»	20
»	30	Căruţă de lemne	»	60
2	60	Miia oca de varŭ, cu adusŭ cu totŭ	4	»
1	60	Miia de cărămidă cu adusŭ cu totŭ	2	»
8	»	Petrile de móră de Têrgovişte cu adusŭ cu totŭ.	15	»
		Lucrulŭ.		
»	»	Zidarulŭ pe ḑi	»	»
»	»	Meşterulŭ de lemnŭ pe ḑi	»	»
2	»	Carulŭ de fênŭ de mĕsură adusŭ în têrgŭ	5	»
1		Carulŭ de fênŭ alŭ doilea idem.	2	60
»	60	Căruţa de fênŭ adusă aicĭ în têrgŭ	1	60
»	»	Chila de grâŭ curatŭ, în chilă 260	9	»
»	»	Chila de grâŭ a doua	7	»
»	»	Chila de grâŭ a treia	5	»
»	»	Chila de orzŭ cu adusŭ cu totŭ	4	»
»	»	Chila de ovĕzŭ cu adusŭ cu totŭ	4	»
»	»	Chila de porumbŭ bătutŭ cu adusŭ cu totŭ	3	»
»	»	Chila de meiŭ cu adusŭ cu totŭ	3	»
»	»	Ocaoa de mălaiŭ de porumbŭ măcinatŭ	»	2
»	»	Ocaoa de mălaiŭ de meiŭ măcinatŭ	»	$1^1/_2$
»	18	La salahorĭ ceĭ ce sapă, de omŭ pe ḑi	»	30
»	»	La salahorĭ ceĭ ce îngrădescŭ séŭ lucréză altŭ lucru, de omŭ pe ḑi	»	24

Alexandru Ipsilante reorganisândŭ, cum am arĕtatŭ, menzilurile, adecă poștele, trebuia să-șĭ pórte atențiunea și asupra căilorŭ de comunicațiune. Celŭ puținŭ elŭ se preocupă de starea rea în care se găsiaŭ unele podurĭ pe ape. Asemene podurĭ eraŭ în sarcina proprietarilorŭ riveranĭ, cum se póte vedé și din următórele două acte, din anulŭ 1777 :

Pitacŭ pentru podulŭ Crețiĭ, a se drege.

«De vreme ce podulŭ de la Créța este stricatŭ și trebue a se drege, care podŭ și despre o parte și despre alta este totŭ pe moșia Dumné-luĭ Stolniculŭ Gheorghe și este datorŭ a-lŭ drege, iată poruncimŭ Dumi-tale biv Vel Post. Razu Ispravnicŭ alŭ Ilfovuluĭ să fiĭ mumbașirŭ, ca să pue numitulŭ stăpânŭ alŭ moșieĭ cele trebuincióse dela Dumné-luĭ a-lŭ drege cum maĭ fără zăbavă, și să avemŭ dela Dumné-ta însciințare de sĕvêrșirea luĭ » 1777, Sept. 15. (Cond. III, fila 234.)

Pitacŭ pentru podulŭ Măicănescĭ.

«De vreme ce podulŭ dela Măicănescĭ este stricatŭ și trebuesce a se face noŭ, care podŭ fiindŭ despre o parte este moșia fiilorŭ Paharniculuĭ Manolache și despre altă parte este pe moșia Egumenuluĭ Cotroceanuluĭ, și sunt datorĭ aceștĭ stăpânĭ de moșie a-lŭ face, iată poruncimŭ Dumi-tale biv Vel Post. Razu Ispravnicŭ alŭ Ilfovuluĭ să fiĭ mumbașirŭ, ca să pue maĭ sus numițiĭ stăpânĭ aĭ moșiilorŭ să-lŭ facă cu tóte cele trebuincióse de la Dumnélorŭ și de la Egumenŭ, cum maĭ fără de zăbavă, și să avemŭ de la Dumné-ta însciințare de sĕvêrșire.» 1777, Sept. 15. (Cond. III, pag. 234.)

Am adusŭ în volumulŭ anteriorŭ unŭ actŭ dela 1779 Octobre, de orênduire unuĭ suilgiŭ pentru două cișmele înființate de elŭ în Bucurescĭ.

Este și altŭ hrisovŭ alŭ apelorŭ din Bucurescĭ la fila 295 a Cod. II, (numĕrulŭ vechiŭ) a Domnieĭ luĭ Alexandru Ipsilante.

La pag. 121.

Despre conspirațiunea boeruluĭ Candesculŭ contra luĭ Alexandru Ipsilante, iacă ce citimŭ în «*Viaggio in Valachia e Moldavia*» :

«In anulŭ 1775 unŭ boerŭ valachŭ, după nume Candesculŭ, făcêndŭ unŭ complotŭ, Domnitorulŭ, ca să-şĭ aréte autoritatea, punêndŭ să-lŭ aresteze, poruncì să-lŭ îmbrace cu hainele unuĭ ţĕranŭ, care se afla acolo din întêmplare, obligândŭ pe ţĕranŭ să iea hainele nobiluluĭ, carele, degradatŭ, fu bătutŭ în publicŭ şi aruncatŭ în fére (1).»

Pagina 123.

Iacă după Hammer, textulŭ celorŭ douĕ condiţiunĭ suplimentare impuse Turcieĭ, în urma tractatuluĭ dela 1774.

Clauses additionnelles du traité de Kaïnardjé (Voyez Martens, *Recueil des Traités*, t. II, pag. 287.)

«*Article I.* Par cet article séparé, il est arrrêté que la Sublime Porte s'engage à payer à la Russie pour les frais de guerre, quinze mille bourses, c'est-à-dire, sept millions et demi de piastres, qui d'après le cours de la monnaie russe forment la somme de quatre millions de roubles. Cette somme sera payée en entier dans trois ans et dans les trois termes suivants : le premier au 1-er janvier 1775 ; le second au 1-er janvier 1776, et le troisième au 1-er janvier 1777 ; chaque paiement se composera de cinq mille bourses qui seront reçues par l'ambassadeur russe. Si la Cour de Russie demandait au sujet du paiement de cette somme une garantie quelconque, la Sublime-Porte la contentera aussi sous ce rapport et lui donnera la sûreté demandée. La Sublime-Porte s'engage par la présente, d'observer cet article comme s'il avait été inséré mot à mot dans le traité conclu entre les deux Cours. En foi de quoi nous avons apposé notre signature et notre sceau : le 11 (21) juillet 1774, à Kaïnardjé.

Article II. Bien qu'il ait été convenu dans l'article XVII du traité de paix signé aujourd'hui, que la flote russe devra évacuer les îles de l'Archipel dans l'espace de trois mois, les deux puissances contractantes ont arrêté d'un commun accord que, puisqu'il n'est pas question d'un ajournement dans l'article XXIV, on se tiendra de part et d'autre au sens de cet article XXIV d'après lequel la flotte russe doit quitter au plus tôt l'Archipel, et que, pour accélérer le départ de la dite flotte, la Sublime-Porte promet de lui fournir tout ce dont elle aura besoin et autant qu'elle le pourra. Cet article est obligatoire comme s'il avait été inséré dans le traité lui-même. En foi de quoi nous avons apposé notre signature et notre sceau ; le 10 (21) juillet 1774, à Kaïnardjé.

---

(1) «L'anno 1775, avendo un boiaro valaco, per nome Ghindesculo, fatto un complotto, il Principe, per far conoscere la sua autorità, avendolo fatto arestare, le fece rivestire degli abiti di un villano che si trovò li per caso, obligando costui a prendere quelli del nobile, che degradato, fu publicamente bastonato, e posto in ferri» (pag. 118—119.)

Hammer arétă cum însășĭ Rusia nu cutéză să aréte Europeĭ marele câștigŭ dobânditŭ dela Turcĭ prin pacea dela Kuciuk-Kainargi și cele două condițiunĭ suplimentare. Din cele ce scrie Hammer se vĕdŭ și vechile intențiunĭ ale Austrieĭ fața cu Principatele:

Extrait d'un rapport daté du 3 septembre 1774.

«En présence de cette triste situation des affaires, mais qui ne laisse plus aucun doute, je n'ai pas encore pu faire usage des sages observations de V. E. relatives au commerce des pays héréditaires et à la navigation sur le Danube et dans la mer Noire, ni de celles qui ont trait aux faveurs à obtenir pour la religion catholique; au contraire, persuadé que je ne pourrais réussir en rien, j'ai cru devoir m'abstenir de toute démarche intempestive, d'autant plus qu'il m'a paru que, plus l'importance de ces objets est grande, plus aussi V. E. trouvera utile de suspendre toute démarche, qui n'étant suivie d'aucun résultat, pourrait compromettre l'avenir; il m'a donc semblé qu'il conviendrait de prendre d'avance telles mesures qui assureront la réussite des intentions de Sa Majesté.

«En outre, comme d'un côté le droit de protection sur la religion schismatique est accordé à la Russie par une stipulation formelle du traité, et que de l'autre côté on prétend que le cabinet russe s'est réservé la libre navigation dans la mer Noire à l'exclusion de toutes les autres nations chrétiennes, j'ai jugé utile de ne faire aucune démarche intempestive à ce sujet, jusqu'à ce que la connaissance parfaite du mal me facilite elle-même les moyens de le combattre; d'ailleurs, l'esprit éclairé de Votre Excellence sera à même de choisir d'ici-là les moyens les plus efficaces pour faire lever les obstacles qui pourraient résulter pour la navigation des Etats héréditaires d'un traité exclusif conclu entre la Russie et la Porte, et pour prévenir sûrement l'oppression ou l'extermination de la religion catholique dans le Levant.

«Mais si j'ai cru devoir attendre sur les deux objets en question les ordres ultérieurs de Votre Excellence, j'ai jugé nécessaire de garder envers la Porte un silence absolu sur les mesures dont Votre Excellence a daigné m'entretenir, et qui ont pour objet de protéger la Porte contre des attaques futures, de construire une forteresse à l'embouchure du Danube, etc. Sans doute, la réalisation de ces projets aurait été, dans la situation critique où cet empire se trouvait tout récemment encore, très salutaire; mais depuis que Votre Excellence a pris connaissance des conditions de la paix, elle se sera probablement convaincue que *la position des deux empires, telle que l'avait faite le traité d'alliance offensive et défensive, a été totalement changée par le traité de*

Kaïnardjé, et que, par conséquent, s'il était encore possible de sauver la Porte, il conviendrait de trouver des mesures toutes nouvelles.

«En effet, comme les stipulations de la paix actuelle assurent à la Russie d'un côté la partie Est de la presqu'île de Crimée, la forteresse de Yénikale et surtout l'excellent port de Kertsch, de l'autre côté, la possession de Kilbouroum, les deux rives et l'embouchure du Dniéper; comme, en outre, elle songe à rétablir non-seulement les fortifications d'Azof à l'embouchure du Don, mais aussi à compléter la défense du beau port de Taganrok ; enfin, comme ces contrées abondent en bois de construction, en fer, en chanvre, et en toutes choses nécessaires à la construction des vaisseaux, il lui sera facile de construire prochainement à Kertsch, et à peu de frais, une flotte de douze à quinze vaisseaux de haut-bord et autres navires, et dans ses autres établissements, nouvellement acquis, un grand nombre de bâtiments de grandeur inférieure: par conséquent, d'avoir toujours prêt tout ce qui est nécessaire à de grands transports de troupes.

«Comme, d'un autre côté, on ne peut pas compter que la Russie ne négligera pas d'entretenir en tout temps, dans ses nouvelles acquisitions un corps de trente à quarante mille hommes, soit qu'elle y emploie les milices chargées jusqu'alors de la défense des lignes de l'Ukraïne, soit qu'elle ait recours à d'autres expédients qui lui sont si faciles, il en résulte qu'à *l'avenir la Russie sera toujours maîtresse, aussitôt que le cabinet de Saint-Pétersbourg le jugera à propos, d'opérer, sans aucun armement extraordinaire et préalable, des descentes sur les côtes de la mer Noire et à conduire, favorisée par le vent, en trente-six à quarante-huit heures, de sa nouvelle frontière de Kertsch, un corps de vingt mille hommes jusque sous les murs de Constantinopole.* Dans ce cas une conjuration, concertée d'avance avec les chefs de la religion schismatique, éclatera sans nul doute, et il ne restera au Grand-Seigneur que de quitter son palais à la première nouvelle du mouvement des Russes, de s'enfuir au fond de l'Asie et d'abandonner le trône de l'Empire d'Orient à un possesseur plus habile.

«Lorsque la capitale sera conquise, la terreur et l'assistance fidèle des chrétiens schismatiques soumettront indubitablement et sans peine, au sceptre de la Russie, tout l'Archipel, les côtes de l'Asie-Mineure, toute la Grèce, jusqu'aux bords de l'Adriatique. Alors la possession de ces pays, tant favorisés par la nature, avec lesquels aucune autre contrée du monde ne peut rivaliser de fertilité et de richesse du sol, élèvera la Russie à ce degré de supériorité qui surpassera tout ce que l'histoire raconte de fabuleux de la grandeur des monarchies des temps anciens. Comme dans une époque à venir cette grande révolution peut se faire du côté de la mer Noire, d'une semaine à l'autre, sans bruit et sans grands préparitifs coûteux, et qu'elle peut être conduite à fin en très peu de temps, il n'est pas à croire que la Russie se trouvera jamais dans le cas de choisir de nouveau pour théâtre de ses opérations les bords du Dniester et du Danube; car une guerre à une telle distance de ses propres frontières, trop coûteuse et trop pénible, ne peut être terminée qu'après plusieurs campagnes, et ne laisse pas d'être sans résultats bien décisifs, tandis que de sa nouvelle frontière elle peut, en tout temps et dans l'espace de deux jours, faire, en venant par la mer Noire, une attaque contre les murs mêmes de la capitale.

«D'autres raisons encore ne laissent aucune probabilité que la Russie tentera à l'avenir une guerre aux bords du Dniester et du Danube. Jusqu'à présent les véritables intérêts d'Etat de la Russie ne lui ont jamais permis de demander sérieusement à conserver les conquêtes faites de ce côté du Danube; dorénavant, il sera d'autant plus difficile de lui prêter cette intention que, vu la position nouvelle que lui a faite le traité actuel, les côtes de la mer Noire lui offrent des conquêtes d'une bien autre importance. D'ailleurs, la Russie ne peut se flatter d'occuper tout ce pays d'un seul coup et de s'y maintenir; elle doit donc s'attendre à ce que, dans le renversement futur de l'Empire ottoman, les provinces situées aux frontières des Etats héréditaires deviennent le partage de la Cour impériale; le cabinet russe songera d'autant moins à s'élever contre cette prise de possession qu'il ne pourra l'empêcher, et que cet accroissement de territoire par l'Autriche, ne saurait exciter sa jalousie. La raison en est que les acquisitions que l'Autriche ferait de la Bosnie, de la Servie, etc., bien que d'une grande importance dans d'autres circonstances, ne peuvent être d'aucune utilité pour la Russie, du moment que le reste des Etats de la Porte sera tombé entre ses mains. Or, ces provinces sont habitées presque uniquement par des mahométans et des chrétiens schismatiques; les premiers ne sauraient y être soufferts; les seconds, vu le voisinage de l'empire d'Orient russe, ne tarderont pas à émigrer, ou s'ils restaient, leur infidélité causerait des troubles continuels, et une extension de territoire, sans force intrinsèque, loin d'augmenter la puissance de Sa Majesté impériale, ne servirait qu'à l'affaiblir.

«En prenant en considération toutes ces raisons, la construction d'une forteresse à l'embouchure du Danube pourra donc paraître superflue à Votre Excellence, car les clauses du traité, obtenu par la Russie, ne laissent plus aucun doute que cette guerre n'ait été la dernière que les Russes auront faite sur le Danube. D'un autre côté, il est malheureusement trop vrai que la fortification du canal de la mer Noire ne saurait donner à la Porte la moindre sécurité; les fortifications élevées par le brigadier français, M. de Tott, auraient pu être de quelque utilité dans le passé et dans le cas où il se serait agi seulement d'arrêter une petite flottile, dépourvue de troupes suffisantes pour opérer une descente et n'ayant d'autre destination que d'effrayer la capitale par un bombardement ou d'y jeter le trouble et la consternation de toute autre manière; aujourd'hui elles sont sans importance aucune, car la Russie, par ses nouvelles acquisitions peut, à l'avenir, opérer avec la plus grande facilité des transports de troupes considérables; enfin, la fermeture du canal pourrait d'autant moins sauver la capitale, que les Russes peuvent sans aucune difficulté débarquer en dehors du canal sur plusieurs points, situés le long de la côte européenne de cet empire.

«Mais ce qu'il y a de plus délicat et de plus périlleux en tout cela, c'est que l'existence de la Porte paraît ne devoir plus dépendre, à l'avenir, de la volonté des autres cours, car aussitôt que les travaux à exécuter dans les nouveaux établissements russes auront acquis un certain degré de consistance, ce qui peut se faire en peu de temps, on doit s'attendre, d'un jour à l'autre, ainsi que je l'ai déjà humblement fait remarquer, à la prise de possession de Constantinople par les Russes; cette capitale pourra être conquise à la suite d'une attaque imprévue, avant même que la nouvelle d'un mouvement de l'armée russe ne soit parvenue aux frontières des autres puissances chrétiennes.

«Si le peu d'étendue de ce rapport ne me permet pas d'énumérer les maux infinis que le malheureux jour de la signature du traité actuel a engendrés pour le présent et pour l'avenir, j'ai cru cependant devoir donner, en réponse aux instructions de Votre Excellence, ce court aperçu de la situation actuelle de cet empire. C'est à la haute sagesse de Votre Excellence de décider s'il convient de remédier à ce triste état de choses et quels moyens il faut y employer.

«La Porte continue à garder envers tout le monde le secret sur les clauses véritables du traité; et pour excuser une conduite aussi singulière, elle prétend tantôt qu'elle-même attend de la prochaine arrivée des deux plénipotentiaires Resmi Ahmed-Efendi et Mounib Ibrahim-Efendi, quelques explications verbales, tantôt elle a recours à d'autres subterfuges tout aussi vains.

«On ignore encore si cette retenue de la Porte est due à un sentiment de honte d'avoir signé un traité aussi humiliant, ou si elle est la conséquence d'une convention secrète, afin de soustraire, pour quelque temps encore, les véritables conditions de cette paix, si nuisible au reste du monde, à la connaissance publique; enfin, on ne sait pas si ce silence obstiné provient de ce que les ministres de la Porte craignent pour leur sûreté et redoutent l'explosion du mécontentement de la nation aussi long temps du moins que l'étendard sacré n'est pas rentré dans Constantinople.

«Quoi qu'il en soit, le peu qu'on sait de ce traité dans le public suffit pour en tirer cette conclusion : à savoir, que tout l'échafaudage des stipulations est un modèle d'habileté de la part des négociateurs turcs; par l'adroite combinaison des articles de ce traité, l'Empire ottoman devient dès aujourd'hui une

sorte de province russe, d'où la Cour de Saint-Pétersbourg peut tirer de l'argent et des troupes, etc.; enfin, comme à l'avenir la Russie est à même de lui dicter ses lois et qu'elle a entre ses mains les moyens de forcer le Sultan à les accepter, elle se contentera peut-être, pendant quelques années encore, de régner au nom du Grand-Seigneur, jusqu'à ce qu'elle juge le moment favorable d'en prendre possession définitivement.»

La Capitolulŭ XV.

Am arĕtatŭ aiurea, care a fostŭ administrațiunea Moldovei sub ocupațiunea ruséscă, care se termină cu pacea dela Kuciuk-Kainargi (1774). Acéstă periódă din istoria Moldovei nu pórtă numele de Căimăcămie, ci de: «*Divanulŭ Knejiei Moldaviei*». Este titulatura ce se dă în tóte actele publice, cum și în sigiliulŭ mare alŭ țĕrei.

Iată acestŭ sigiliŭ:

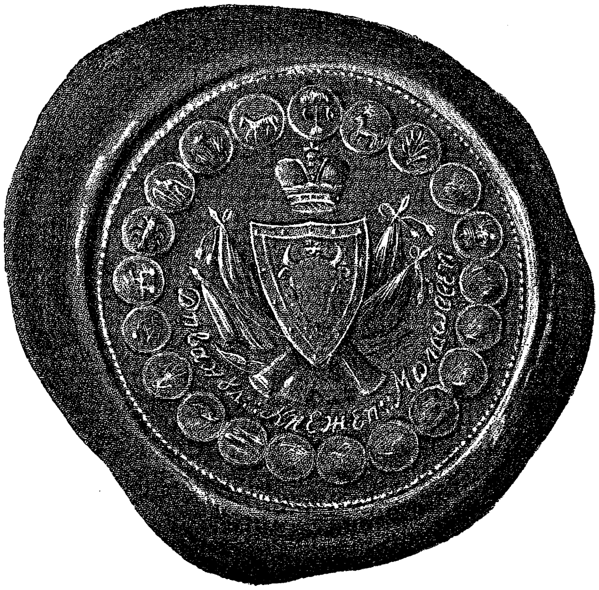

Pitacurile către autoritățile subalterne eraŭ adresate așia:

«*Către* . . . . . .
«*Dela boierii Divanului Knejiei Moldovei*
Poruncă»

Celŭ puținŭ două orĭ treĭ semnăturĭ eraŭ indispensabile sub fie-ce pitacŭ, și între aceste una a titularuluĭ serviciuluĭ.

La pagina 124 (**a nóstră**).

Cu referinţă la numirea luĭ Grigorie Alexandru Ghica şi a luĭ Alexandru Ipsilante aflămŭ o serie de documente în Hurmuzaki, din care este bine să reproducemŭ aci, ca anexe, cele următóre:

D. de Saint-Priest către Afacerile Străine, despre numirea Principeluĭ Ţěriĭ-Românescĭ.

(Vol 160, D.)
Constantinople, le 17 Septembre 1774.

Monsieur,

. . . .

«L'exécution du traité paraît aller son train. Dans 15 jours, dit-on, la Valachie sera évacuée et la Porte en nommera le Prince; on croit que cela regardera un certain Manolaki Serdar, revêtu de ce titre depuis près de quatre ans. Quant à la recommandation de la Russie, vous jugerez aisément par ce choix, si la Porte a quelque chose à refuser à cette intercession. Ce Ghika vendu de tout temps à la Cour de Pétersbourg, s'en fit prendre exprès prisonnier à Bucharest.»

D. de Saint-Priest către Afacerile Străine, despre numirea principilorŭ în ambele ţěrĭ române.

(Vol. 158, D.)
Constantinopole, le 3 Octobre 1774.

. . . .

«Le Drogman de la Porte, Aleko, a été nommé Prince de Valachie et remplacé dans sa charge par le Prince Kostaki. La Principauté de Moldavie a été donnée au Prince Grégoire Ghika, prisonnier des Russes, et son fils a été revêtu du Caftan à sa place. On peut regarder la nomination de celui-ci comme un premier acte de complaisance de la Porte envers la Russie, à laquelle il est notoire que cet homme était vendu depuis longtemps.»

. . . .

D. de Saint-Priest către Afacerile Străine, despre acelaşĭ subiectŭ.

(Vol. 160, D.)
Constantinople, le 3 Octobre, 1774.

Monsieur,

. . . .

«Le Drogman de la Porte, Aleko, a été nommé Prince de Valachie et remplacé dans sa charge par le Sieur Kostaki, homme d'assez mauvais renom.

La Principauté de Moldavie a été donnée au Sieur Grégoire Gika, prisonnier des Russes, et son fils a été revêtu du Caftan à sa place. Cette complaisance pour la recommandation de la Russie, en faveur d'un homme connu pour s'y être vendu, me semble appuyer ce que j'ai dit au commencement d'une lettre sur la flexibilité de la Porte à toutes les demandes de cette Cour. Je n'ai cependant pas négligé d'insinuer que de telles faiblesses encourageaient à exiger toujours davantage.»

. . . .

Pag. 125

La pag. acésta am menționatŭ despre trecerea prin Principate a luĭ Repninŭ, care mergea la Constantinopole ca ambasadorŭ alŭ Rusieĭ. Esistă pitaculŭ pentru marele alaiŭ ce s'a organisatŭ în Bucurescĭ pentru întêmpinarea Principeluĭ N. Repninŭ de către Domnitorulŭ Alexandru Ipsilante (la Cod. II, pag. 36—41, Archiva Statuluĭ). Nu posedemŭ însă informațiunĭ de asemene dela recepțiunea ce i-a făcutŭ la Iașĭ Domnitorulŭ Grigorie Ghica (1).

Note la pag. 125.

Iată arzul trămisŭ despre Grigore Ghica Domnulŭ Moldoveĭ, de Divanulŭ țěreĭ cătră Pórtă, prin Principele N. Repninŭ, ambasadorele Rusieĭ:

Arzŭ trimisŭ Înalteĭ Porțĭ.

Noĭ prea plecațiĭ și smerițiĭ robĭ aĭ prea putericeĭ Impěrățiĭ: Mitropolitulŭ, Episcopĭ, Archimandrițĭ, Egumenĭ, boerĭ, boerănașĭ, căpitanĭ, bulucbașĭ, și alțĭ zapciĭ, către Inaltulŭ și dreptulŭ pragŭ, și către luminatulŭ și milostivulŭ scaunŭ, arzŭ alŭ robilorŭ sěĭ.

După vremea răsboiuluĭ împěrătescŭ care s'a întêmplatŭ maĭ înainte prin hotărîrea și Dumneḑeésca voie, pămîntulŭ nostru s'a robitŭ, și sěraca raĭaoa a căḑutŭ la felurĭ de pagube și stricăciunĭ, și pe urmă ne-amŭ isterisitŭ și ne-amŭ înstrăinatŭ de avere, de moșiĭ și de dobitócele nóstre, carĭ le-amŭ fostŭ câștigatŭ în vremea cea milostivă și în umbra înaltuluĭ Devletŭ, dela moșiĭ și strămoșiĭ noștri.

---

(1) Dionisie Fotino scrie că «trecêndŭ prin țéră Cnézulŭ Repninŭ, carele era rinduitŭ ambasadorŭ la Constantinopole, Domnulŭ (Ipsilante) i-a făcutŭ marĭ onorurĭ și ceremoniĭ atâtŭ la intrare cât și la eșire. (T. II, pag. 171, trad. Sionŭ.)

Decĭ pentru ca să ne mântuimŭ de nesuferitele scăpătăciunĭ în care amŭ căḑutŭ, şi pentru ca să dobândimŭ, precum şi maĭ înainte odihnă şi căutare, sub umbra şi acoperemîntulŭ vecĭniceĭ Impĕrăţiĭ, necontenitŭ ochiĭ noştri ceĭ lăcrimătorĭ, vĕrsândŭ lacrimĭ, şi înălţândŭ rugăciunĭ către neasemĕnatulŭ Dumneḑeŭ, — căruia să-ĭ fie mulţămire, — şi precum plóia cea mângâitóre a păceĭ, s'a întorsŭ în lumina cea curăţitóre şi în odihnă, şi celŭ de pe faţa pămîntuluĭ prafŭ alŭ turburăreĭ şi a tuturorŭ scârbelorŭ, s'aŭ schimbatŭ, şi întristarea inimilorŭ nóstre s'a prefăcutŭ în nemărginită bucurie, şi cele de nevoĭ greşalele nóstre, carĭ eraŭ maĭ înainte în lespede s'aŭ ştersŭ prin milostivulŭ condeiŭ alŭ lăsăreĭ şi a iertăreĭ Impĕratuluĭ ţiitorulŭ a tótă lumea.

Către acestea aŭ ajunsŭ şi la Iaşĭ, aceste douĕ firmanurĭ, pline de milostivire, împodobite cu împĕrătescele slove, întru carĭ se arată poruncile şi se dă în scire milosârdia şi mila care aŭ făcutŭ cu noĭ, şi cum că sluga ta Scarlatŭ zade Grigorie Voevodŭ s'aŭ suitŭ şi s'aŭ rênduitŭ Domnŭ asupra nóstră, carele şi maĭ înainte de răsboiŭ, a fostŭ iarăşĭ Domnulŭ nostru, îndemnândŭ dar nenumĕrata bucurie şi veselia nóstră, cu numita sluga ta, Domnulŭ nostru, şi cu cinste şi smerenie, amŭ păşitŭ miĭ de paşĭ, înaintea întêmpinăreĭ poruncilorŭ, şi după vechiulŭ obiceiŭ, ajungêndŭ la loculŭ Adunăreĭ nóstre, amŭ deschisŭ şi amŭ cititŭ cele înalte numite poruncĭ, arĕtându-le şi propoveduindu-le una câte una, acelŭ milostivŭ perilipsŭ alŭ lorŭ, toţĭ noĭ amŭ sĕvêrşitŭ lucrurile ascultăreĭ, trăgêndŭ obrazulŭ slujireĭ asupra pămîntuluĭ. Indată cum s'a arĕtatŭ darurile cele ḑise ale Impĕrăţieĭ, cu acele pline de milostivire asupra stăreĭ nóstre ceĭ ticălósă, aŭ lăcrimatŭ ochiĭ noştri de bucurie, şi toţĭ împreună amŭ înălţatŭ mânile nóstre către ceresculŭ scaunŭ, rugândŭ cu umilinţă pentru îndelungarea norociteĭ vieţĭ a putemiceĭ împĕrăţiĭ. Decĭ ceĭ dintru înălţime Dumneḑeŭ, să pázéscă şi să isbăvéscă de tóte împotrivirile sîntŭ împĕrătescŭ trupŭ, care este încingerea odihneĭ tuturorŭ, aceluĭ mare şi puternicŭ, dreptuluĭ împĕratuluĭ lumeĭ, şi monarhuluĭ nostru, făcêndu-lŭ podóba dreptăţiĭ şi împĕrăţieĭ, şi sciindu-lŭ de-asupra împĕrătesculuĭ sĕŭ scaunŭ, de-apururea, aminŭ.

Numitulŭ Domnulŭ nostru sciindŭ şi cunoscêndŭ, cum se cade starea nóstră cea ticălósă, şi avêndŭ deplină silinţă şi osârdie, şi în totŭ chipulŭ căutare ca să ne păzéscă şi să ne acopere, şi să aducă la bună stare trebile şi lucrurile pămîntuluĭ nostru; noĭ suntemŭ mulţămiţĭ de dînsulŭ.

Aşişderea de se va întêmpla smeritele nóstre cele de trebuinţă rugăciunĭ, ca să fie întru tocmélă şi podóba patrieĭ nóstre, şi pentru aducerea la buna orênduială a ticăóseĭ stăreĭ nóstre, şi ne vomŭ învrednici să avemŭ înalta voie, le vomŭ aduce prin arzulŭ nostru împreună cu Domnulŭ nostru, la Inalta Pórtă.—Şi cu Dumneḑeiasca ajutorire, şi cu mila şi îndurarea a prea puterniculuĭ împĕratuluĭ nostru, când se va vindeca rana peptuluĭ stăreĭ nóstre, sciutŭ este că întru puținĭ anĭ, slujbele împĕrătescĭ, la care avemŭ necurmată datorie, vorŭ lua sfîrșitulŭ cu lesnire după nădejdea nóstră. — Ci dar la acestea și orĭ la ce altă poruncă și hotărîre, rĕmâne la acelŭ care are a poruncì și a dăruì.

Din Iașiĭ Moldoveĭ, în 3 Martie 1775.

La pag. 127.

Caterina împĕrătésa Rusieĭ a produsŭ originalulŭ cărțeĭ tradusă în românesce de Toma Logofĕtulŭ. Ea admirà multŭ pe Montesquieu și ḑicea că «*L'esprit des lois*» ar trebuì să fie *breviarulŭ* suveranilorŭ. «Si j'étais Pape — ḑicea ea — je canoniserais Montesquieu.»

La 1767 ea convocă o comisiune (1) pentru a pregătì unŭ Codice de legĭ pentru tótă Rusia. In adresa de convocare a comisiuneĭ, Ecaterina îĭ dete instrucțiunĭ directive, întemeindu-se pe multe din Montesquieu. Ecaterina, scrie Ch. Seignobos *in Histoire de la civilisation contemporaine* (8⁰ Paris 1890) recunoscia, că plagia pe Montesquieu, ḑicêndŭ, că décă acelŭ autorŭ, după aceea-laltă lume urmăresce lucrarea eĭ, apoĭ elŭ nu va fi blamând'o, căcĭ l'a plagiatŭ în folosulŭ a 20 milióne suflete.

Lucrarea românéscă a luĭ Toma este după opera Ecaterineĭ, care trămițênd'o regeluĭ Prusieĭ, îĭ scria că: «*Vous verrez que j'ai fait comme le corbeau de la fable, qui se pare des plumes du paon*; *l'arrangement seul est de moi et ça et là une ligne ou un mot.*»

Negreșitŭ, cum în volumulŭ I alŭ nostru arĕtarămŭ, alăturea cu principiile frumóse ale luĭ Montesquieu, Ecaterina înscrise *doctrine* cu totulŭ opuse, despotice. Apoĭ nu ea scria luĭ Didorot: «*avec vos grands principes on ferait de beaux livres et de mauvaise besogne!*»... Era *practică*, Semiramisa Norduluĭ!

Cartea tradusă în românesce de Toma Logofĕtulŭ alŭ 2-lea, la 1773, era deja tipărită în rusesce, latinesce, în limba germană și francesă, la Petersburg 1770, cu următorulŭ titlu: «Instruction de S. M. I. Catherine II pour la commission chargée de dresser le projet d'un nouveau code de loix» (1). Se póte consulta și «Réglements de S. M. I. Catherine II pour l'administration des gouvernements de l'Empire des Russies.» Liège, 1777, in-4⁰.

---

(1) Comisiunea era compusă din delegațĭ din tóte provinciile. După ce eĭ fură consultațĭ Ecaterina îĭ disolvă și puse să se facă unŭ Codice în care se proclamă principiile filosofilorŭ francesĭ: «*națiunea nu e făcută pentru suveranŭ, ci suveranulŭ pentru națiune... Maĭ bine este a cruța viéța la ḑece vinovațĭ decât a perde unŭ nevinovatŭ*» etc.

Iacă scrisórea pusă la traducerea românéscă de către Gavrilŭ Mitropolitulŭ Moldoveĭ, ca dedicațiune și prefață la cartea în cestiune:

Slăvituluĭ generalŭ feldmareșalŭ, poruncitoruluĭ armieĭ celŭ d'întâiŭ, a Malorosieĭ generalŭ guvernatorŭ, presidentŭ malorosienesceĭ Coleghiĭ ordinelorŭ rusescĭ împĕrătescĭ a sfințilorŭ apostoluluĭ Andreiŭ, osteneseuluĭ mare mucenicŭ și purtătorŭ de biruință Gheorghe, de crucea cea mare a luĭ Alexandru Nevschi și Holșteneseuluĭ a sfinteĭ Aneĭ cavalerŭ, grafŭ Petru Alexandrovicĭ Rumianțovŭ.

Întru totŭ făcĕtoruluĭ meŭ de bine, smerită închinăciune.

Eŭ nu mĕ înfățoșezŭ către înalta împĕrătésca mărire a prea putericeĭ și prea milostiveĭ Dómneĭ și Imperatriceĭ nóstre (luminatule, prea înțeleptule și vitézule arhistratigŭ) ca să încununezŭ cu laude sufletulŭ eĭ celŭ plinŭ de împĕrătescĭ darurĭ, séŭ să înalțŭ cu sunetŭ biruințele séle cele prea slăvite, ce aŭ săditŭ pretutindinea ca alțĭ Finicĭ împotriva obșteseuluĭ vrăjmașŭ, făcêndŭ ca numaĭ arĕtarea armelorŭ Eĭ celorŭ purtătóre de Cruce să cutremure inimile vrăjmașilorŭ, întorcêndŭ taberile lorŭ spre fugă; séŭ să laudŭ cu mirare apĕrarea némuluĭ creștinescŭ de către vrăjmășésca călcare și cumplire; séŭ să mărescŭ liniștea, odihna și pacĭnica petrecere a tuturorŭ de obște în vreme de răsboiŭ, și cele-lalte nenumĕrate facerĭ de bine, cu carĭ s'a îndestulatŭ de prisositŭ, maĭ vîrtosŭ patria nóstră, după înalta a Eĭ mărirĭ bunavoință; Însĕșĭ aceste facerĭ de bine cu netăcute glasurĭ și cu retoricéscă limbuție prefăcêndu-se într'alte limbĭ, vestescŭ darurile ce încunjură scaunulŭ Măririeĭ Séle, încununéză cu cununĭ de laude aftocratoriceseulŭ a Eĭ mărirĭ creștetŭ. Eŭ la cea după urmă nu îndrăznescŭ a pune suișurĭ în inima mea spre lauda legiuitórelorŭ învĕțăturĭ, ce se cuprindŭ la acéstă împĕrătéscă carte, neavêndŭ putința împreună alergătóre cu voința pentru a lorŭ înaltă covîrșire. În vremea când mințile cele maĭ iuțĭ ale filosofilorŭ celorŭ din Academiile Europeĭ, ce cércă în adâncŭ tainele firiĭ și se pórtă cu pohfală preste aflarea ființeĭ celorŭ de sub sóre, călĕtorindŭ cu privirea până la cele înalte şi covîrşitóre zidirĭ, şi maĭ vîrtosŭ covîrşirea minţeĭ a unuĭ împĕratŭ între filosofĭ séŭ a unuĭ filosofŭ între împĕraţĭ, şi după dînsulŭ a unuĭ elinŭ şi după némŭ şi după glasŭ, aŭ rĕmasŭ la uĭmire pentru privirea acesteĭ prea slăvite vederĭ, la care nicĭ odinióră lumea nu s'a învrednicitŭ a privì nicĭ însuşĭ dumneḑeesculŭ Platone ce a legiutŭ, cum că atuncĭ vorŭ fi cetăţile norocite, când séŭ filosofiĭ vorŭ împĕrăţi, séŭ împĕraţiĭ vorŭ avé înţelepciunea nedespărţită de scriptură şi împreună şeḑĕtóre la scaunŭ. Îndrăsnescŭ numaĭ a arĕta împlinirea datorieĭ mele ceĭ neapĕrate şi a îndemnăreĭ ceĭ cu multă rîvnă a slăvireĭ tale pentru tipăritulŭ cărţiĭ în limba moldovenéscă, care prin multă silinţă de isnóvă tâlmăcindu-se de pre limba grecéscă pe cât a fostŭ cu putinţă maĭ cu curată înţelegere, iată că s'a sĕvêrşitŭ. Patrioţiĭ meĭ vorŭ numĕra acésta între alte bune lucrărĭ a slăvireĭ téle cea maĭ întâiŭ şi maĭ covîrşitóre. Fiindŭ bine încredinţaţĭ, că de vorŭ vieţuì sub aceste folositóre pravile, întru starea cea neclătită a pronomiilorŭ vechĭ, se vorŭ face fórte norociţĭ la politicésca împărtăşire. Slăvirea ta aĭ împlinitŭ şi cu acéstă bunăvoinţă a întru tótă augusteĭ Dómneĭ şi Stăpâneĭ nóstre, după cum cu celealte sĕvêrşirĭ a slăvitelorŭ biruinţe şi a apĕrăreĭ patrieĭ nóstre, unindŭ înţelepciunea cu vitejia, smerenia cu răbdarea, iuţimea isprăvilorŭ cu întregimea minţeĭ, silinţa cu privegherea, aretându-te vitézŭ arhistratigŭ, înţeleptŭ poruncitorŭ, nebiruitŭ oşténŭ şi la tóte covîrşitorŭ celorŭ vechĭ prea vestiţĭ arhistratigĭ închipuescŭ pe cât se póte chipulŭ şi asemĕnarea Împĕrătesceĭ mărirĭ. Eŭ încă cu smerenie am sĕvêrşitŭ lucrulŭ ce mi s'a încredinţatŭ de către slăvirea ta, cu tălmăcitulŭ şi tipăritulŭ cărţeĭ. După care îndrăznescŭ a ḑice : fericite noródele acelea peste carĭ vorŭ să împĕrăţéscă aceste pravile ce suflă cu totulŭ dreptatea politicesceĭ împărtăşirĭ, bunacuviinţă, cinstea către Dumneḑeŭ şi dragostea către celŭ de aprópe !

---

(1) Acéstă operă este tipărită in-4⁰ la Petersburg 1770, în 4 limbĭ: rusesce, latinesce, nemțesce și franțuzesce. Cartea se află la Biblioteca Urechiă din Galațĭ.

Alŭ slăvireĭ téle către Dumneḑeŭ ferbinte rugătorŭ
Gavrilŭ Mitropolitŭ Moldavieĭ.»

Lectorele va observa, din acéstă prefaţă, că Rumianţofŭ a însărcinatŭ pre Gavrilŭ mitropolitulŭ cu traducerea cărţeĭ, spre a face plăcerea Ecaterineĭ şi negreşitŭ şi ca o ademenire pentru moldovenĭ, arĕtânduli-se bunătatea nouelorŭ legĭ rusescĭ. Dar Mitropolitulŭ, cu multă abilitate face reserva sa, ḑicêndu-ĭ, că este bine încredinţatŭ, că de vorŭ veţuì (româniĭ) sub aceste fositóre pravile, **întru starea cea neclătită a pronomiilorŭ vechĭ,** se vorŭ face fórte norociţĭ.

«Intru starea cea neclătită a pronomilorŭ vechĭ!» Minunată şi patriotică reservă era acésta. Este aci unŭ adevĕratŭ *luminişŭ* unde istoriculŭ respiră fericitŭ, eşindŭ din desişulŭ simţirilorŭ rele şi ante-naţionale a claselorŭ dirigente din maĭ totŭ secolulŭ alŭ XVIII. Frumósă, curagiósă faptă era a amintì Rusieĭ de *vechile drepturĭ ale patrieĭ.*

La pag. 129 și 133.

Dămŭ aci codicele luĭ Grigorie Alexandru Ghica, din 1776, omițêndŭ numaĭ hrisovulŭ din frunte, fiindŭ-că l'am reprodusŭ în corpulŭ lucrăreĭ nóstre. Codicele f-o (45 foĭ scrise) are în josulŭ foilorŭ (până la a 16-a) o notiță din secolulŭ curentŭ, în cuprinderea următóre:

«Acéstă condică de așeḑămîntŭ a fericituluĭ întru pomenire Domnuluĭ Grigorie Ghica Voevodŭ, făcută la 1776 Septembre 1, cu iscălitura și pecetea Măriеĭ séle, întru care se cuprindŭ multe așeḑămînturĭ obștescĭ a țĕreĭ; pe care aflând'o eŭ smeritulŭ archimandritŭ Iosifŭ Frumușénu la unŭ ipochimenŭ săracŭ, și socotindŭ că acestŭ așeḑămîntŭ se cuvine a se afla totŭ-d'a-una păzitŭ în capitala țĕreĭ, o am cumpĕratŭ cu douĕ sute leĭ și o am încredințatŭ în prea cinstita mână înaltŭ prea sfințituluĭ Mitropolitŭ alŭ Moldoveĭ, Kirio Kirio Veniaminŭ Costaki, rugândŭ pe prea sfinția sa, ca să se păstreze de-apururea în arhiva sfinteĭ Mitropoliĭ, unde se află și alte multe așeḑămînturĭ ale țĕreĭ. Decĭ orĭ-cine s'ar ispitì după vreme a o înstrăina de la sfînta Mitropolie, să fie sub Arhieresculŭ blăstĕmŭ alŭ înaltŭ prea sfințituluĭ Mitropolitŭ și alŭ tuturorŭ prea sfințilorŭ Arhiereĭ.»

Apoĭ urméză hrisovulŭ Domnescŭ, deja reprodusŭ, și în fine dispozițiunile de maĭ la vale fie-care deosebite:

Venitulŭ logofețieĭ ceĭ marĭ.

Leĭ	B.	
3 (*)		— Din 500 leĭ adecă treĭ leĭ de pungă să iea de la cumpĕrătoriĭ slujbelorŭ visterieĭ, și a cămăreĭ; adecă din desetină, din vădrăritŭ, din goștină, din vamă și din ocnă, cândŭ se vorŭ vinde. Și cărțile acestorŭ slujbe scriindu-se după ponturile ce se vorŭ striga la Cochiĭ vechĭ, să se protocăluiască de Vel Logof., și dându-se la cumpĕrătoriĭ fiesce-căreia slujbe, dintr'aceste arĕtate maĭ sus, să iea Vel Logof. rînduitulŭ venitŭ pe suma cumpĕrătureĭ slujbeĭ, câte treĭ leĭ dela 500 leĭ. Iar de se va întêmpla vre-o slujbă dintr'aceste, ca să se strîngă în credință, atuncĭ după suma tableĭ ce se va da la visterie, séŭ la cămară de către rînduițiĭ slujbașĭ, socotindu-se câte 3 leĭ de pungă, să se scaḑă din suma tableĭ, și să iea Vel Logof. rînduitulŭ venitŭ alŭ boierieĭ séle. bez rînduita léfă. (L. P. G.).

(*) Cifrele sunt bisericescĭ.

Venitulŭ Hătmănieĭ.

Poclónele Căpitanilorŭ, Bulubaşilorŭ, Seimenilorŭ şi a Călăraşilorŭ, pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate să dea la Sf. Gheorghe, pe jumĕtate la Sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
30	—	De la Başbulubaşŭ a curţiĭ gspd.
20	—	De la Bulubaşa alŭ doilea a curţiĭ gspd.
20	—	De la căpitanulŭ de Drăganĭ.
20	—	De la Stolniculŭ.
24	—	De la 12 zapciĭ de la 4 stégurĭ a seimenilorŭ din curtea gspd. câte 3 zapciĭ la unŭ stégŭ; adecă, stegarŭ, odobaşŭ, şi ceauşŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
282	—	De la 188 seimenĭ din curtea gospod. de la 4 stégurĭ, câte 47 seimenĭ la unŭ stégŭ; şi câte 1 polŭ leŭ de Seimenŭ.
100	—	De la Vel căpitanŭ alŭ Hĕtmănieĭ.
100	—	De la Poruşniculŭ.
80	—	De la Başbulucbaşŭ alŭ Hĕtmănieĭ.
20	—	De la stegariulŭ Hĕtmănieĭ.
90	—	De la 3 Bulucbaşĭ alŭ Hĕtmănieĭ, câte 30 de leĭ unulŭ.
24	—	De la 12 zapciĭ de la 4 stégurĭ a Hĕtmănieĭ, câte 3 zapciĭ la unŭ stégŭ; adecă, stegarŭ, odobaşă şi ceauşŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
282	—	De la 188 Seimenĭ hĕtmănescĭ, de la 4 stégurĭ, câte 47 seimenĭ la unŭ stégŭ; şi câte 1 polŭ leŭ de Seimenŭ.
50	—	De la căpt. de vênătorĭ.
6	—	De la 3 zapciĭ de la stégulŭ vênătorilorŭ, adecă stegarŭ, odobaşă şi ceauşŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
70	60	De la 47 vênătorĭ câte 1 polŭ leŭ de vănătorŭ.
12	—	De la 6 zapciĭ de la 2 stégurĭ, călăraşĭ hĕtmănescĭ, câte 3 la unŭ stégŭ; adecă stegarŭ, odobaşă şi Chihaia, câte 2 leĭ unulŭ.
150	—	De la 100 călăraşĭ hĕtmănescĭ, de la 2 stégurĭ câte 50 la unŭ stégŭ şi câte 1 polŭ leŭ de călăraşŭ.
6	—	De la 2 trîmbacĭ, de la 2 doboşerĭ, de la unŭ surmaciŭ şi de la unŭ fluceraşŭ; câte unŭ leŭ unulŭ.
30	—	De la Vel căpt. de Némţu.
30	—	De la Vel căpt. de Trotuşŭ.
30	—	De la Vel căpt. de Comănescĭ.
50	—	De la Vel căpt. de Tecuciŭ.
30	—	De la Vel căpt. de Covurluiŭ.
20	—	De la Vel căpt. de Dorohoiŭ.
1576	60	bez rînduita léfă.

Hatmanulŭ să fie datorŭ a rîndui străjile pe la mahalale, cu slujitorĭ de ajunsŭ şi cu zapciĭ de credinţă, ca să străjuiască nea dormitŭ de cu séră până în ḑiuă.

(L. P. G.).

Venitulŭ visternicieĭ ceĭ marĭ.

Leĭ	B.	
500	—	De la cumpĕrătoriĭ desetineĭ.
500	—	De la cumpĕrătoriĭ vădrărituluĭ.
500	—	De la cumpĕrătoriĭ goştineĭ.
500	—	De la cumpĕrătoriĭ vămeĭ.
500	—	De la cumpĕrătoriĭ ocneĭ.
2500	—	

Iar de se va întêmpla vre-o slujbă dintr'aceste ca să se strîngă în credinţă, atuncĭ să se scaḑă din suma tablelorŭ, ce se va da la visterie séŭ la cămară, de către rînduiţiĭ slujbaşĭ câte 500 leĭ la fiesce-care slujbă dintr'aceste şi să iea Vel Vist. rînduitulŭ venitŭ alŭ boierieĭ séle.

bez rînduita léfă.

(L. P. G.)

Venitulŭ Postelnicieĭ ceĭ marĭ.

Leĭ	B.	
500	—	De la cumpĕrătoriĭ vămeĭ.
500	—	De la cumpĕrătoriĭ ocneĭ.

Iar de se va întêmpla vre-o slujbă dintr'aceste ca să se strîngă în credinţă, atuncĭ să se scaḑă din suma tableĭ ce se va da la visterie séŭ la cămară de către rînduiţiĭ slujbaşĭ câte 500 leĭ la fiesce-care slujbă dintr'aceste, şi să iea Vel Post., rînduitulŭ venitŭ alŭ boerieĭ séle.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghe, şi pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
30	—	De la vătăfulŭ de călăraşĭ de Ţarigradŭ.
15	—	De la Chihaie de călăraşĭ de Ţarigradŭ.
200	—	De la 40 călăraşĭ de Ţarigradŭ câte 5 leĭ unulŭ.
20	—	De la vătavulŭ de Lipcanĭ.
265	—	De reportatŭ.

Leĭ	B.	
265	—	Reportŭ. (1)
10	—	De la Odobaşa de Lipcanĭ.
15	—	De la vătavulŭ de călăraşĭ de Ţarigradŭ în Galaţĭ.
60	—	De la 30 călăraşĭ de Ţarigradŭ în Galaţĭ; câte 2 leĭ unulŭ.
20	—	De la 2 stegarĭ, unulŭ de călăraşĭ de Ţarigradŭ în Iaşĭ şi unulŭ de Lipcanĭ tij; câte 10 leĭ unulŭ.
120	—	De la 40 Lipcanĭ; câte 3 leĭ unulŭ.
16	60	De la 11 Beşliĭ creştinĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
506	60	bez.

Avaetulŭ caftanelorŭ ce îmbracă Domnulŭ pe boerĭ.

De la Vel Log. până la Vel Post.	câte 100 leĭ
De la Vel Spăt. până la Vel Stoln.	câte 80 leĭ.
De la Vel Med. până la Vel Şatr.	câte 50 leĭ.
De la Vel	câte 30 leĭ.
De la	câte 15 leĭ.
bez rînduita léfă.	(L. P. G.).

Venitulŭ comisieĭ ceĭ marĭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghe; şi pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
10	—	De la vătavulŭ de Comişeĭ.
30	—	De la 20 Comişeĭ, câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
10	—	De la vătavulŭ de vezeteĭ.
36	—	De la 24 vezeteĭ, câte 1 polŭ leŭ.
6	—	De la 4 carâtaşĭ, câte 1 polŭ leŭ.
4	60	De la 3 aparĭ, câte 1 polŭ leŭ.
1	60	De la unŭ sehăidăcarŭ.
1	60	De la unŭ ceprizarŭ.
3	—	De la 2 cărbunarĭ.
1	60	De la unŭ tărsănarŭ.
1	60	De la unŭ podvodarŭ.
1	60	De la unŭ lefticarŭ.
107	60	De reportatŭ.

---

(1) Vorba «*reportŭ*» şi «*de reportatŭ*» sunt adăogire din causa înşirăreĭ cifrelorŭ pe pagina nóstră. *V. A. U.*

Leĭ	B.	
107	—	Reportŭ.
1	60	De la unŭ curelarŭ.
3	—	De la 2 herghelegiĭ.
10	—	De la vătafŭ de Dărvarĭ.
60	—	De la 40 Dărvarĭ.
181	60	bez rînduita léfă.

(L. P. G.)

Venitulŭ cămărășieĭ ceĭ marĭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghe, și pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
60	—	De la Hahambașa.
60	—	De la Starostiĭ de Jidovĭ.
20	—	De la Starostele de Armenĭ.
	30	Cotăritulŭ de la fiesce-care dughiană ce va vinde marfă cu cotulŭ, atâtŭ din orașulŭ Iașĭ cât și de la cele-l-alte tĕrgurĭ de pe la ținuturĭ ; care aceștĭ 30 banĭ să-ĭ iea Vel Cămărașŭ, numaĭ când se va face Vel Cămărașŭ și va îmbrăca caftanŭ; iar nu pe totŭ anulŭ. Și Vel Cămărașŭ să fie datorŭ să facă coturĭ cu boure domnescĭ, halepurĭ și arșinurĭ; și dândŭ la fiesce-care dughiană câte 2 coturĭ, unŭ halepŭ și unŭ arșinŭ, să iea de tótă dughiana câte 30 banĭ; preveghindŭ deapurure, ca să vînḑă neguțitoriĭ marfa lorŭ cu coturile ce se vorŭ da cu boure domnescĭ; iar care din neguțitorĭ nu va urma după poruncă, să se pedepséscă. Să maĭ iea Vel Cămărașŭ pe marfa ce va cheltuì din porunca Gospd. la cămara domnéscă, pe suma cumpĕrătureĭ, din ḑecĭ-unspre-ḑece.
140	30	

(L. P. G.)

Venitulŭ Agieĭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghe și pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
50	—	De la Bașŭ Ciaușŭ.
50	—	De la Bașŭ Bulubașŭ.
100	—	De reportatŭ.

Leĭ	B.	
100	—	Reportŭ.
50	—	De la 5 Bulubașĭ, câte 10 leĭ unulŭ.
10	—	De la Bucinașŭ.
215	—	De la 43 căpt. de Băltagŭ, câte 5 leĭ unulŭ.
36	—	De la 18 zapciĭ de la 6 stégurĭ câte 3 la unŭ stégŭ, adecă stegarŭ, odobașă și ciaușŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
423	—	De la 282 Seimenĭ agiescĭ de la 6 stégurĭ câte 47 Seimenĭ la unŭ stégŭ și câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
6	—	De la 2 trămbacĭ, de la 2 doboșerĭ, de la unŭ surmaciŭ, de la unŭ fluerașŭ; câte 1 leŭ unulŭ.
50	—	De la Starostele de Jidovĭ.
20	—	De la Starostele de Armenĭ.
30	—	De la Starostele de Străinĭ.
30	—	De la Starostele de Băcalĭ.
20	—	De la Starostele de Pitarĭ.
20	—	De la Starostele de Plăcintarĭ.
20	—	De la Starostele de Mesărciĭ.
20	—	De la Starostele de Chiragiĭ.
10	—	De la Starostele de Cârciumarĭ.
10	—	De la Starostele de Aparĭ.
10	—	De la Starostele de Zidarĭ.
10	—	De la Starostele de pietrarĭ ce taie pétră în délŭ
10	—	De la Starostele de Vărnicarĭ.
10	—	De la Starostele de Cărămidarĭ.
10	—	De la Starostele de Olarĭ.
10	—	De la Starostele de Teslarĭ.
10	—	De la Starostele de Cibotarĭ ce lucréză Seftienĭ.
10	—	De la Starostele de Cibotarĭ ce lucréză Teletinurĭ
10	—	De la Starostele de Măhalĭ.
10	—	De la Starostele de Butnarĭ.
10	—	De la Starostele de Têmplarĭ.
10	—	De la Starostele de Curelarĭ.
10	—	De la Starostele de Ceprăzarĭ.
10	—	De la Starostele de Blănarĭ.
10	—	De la Starostele de Cojocarĭ.
10	—	De la Starostele de Croitorĭ.
10	—	De la Starostele de Șlicarĭ.
10	—	De la Starostele de Zlătarĭ.
1.230	—	De reportatŭ.

Leĭ	B.	
1.230	—	Reportŭ.
10	—	De la Starostele de Bărbierĭ.
10	—	De la Starostele de Sucmănarĭ.
10	—	De la Starostele de Abăgerĭ.
10	—	De la Starostele de Făclierĭ.
10	—	De la Starostele de Vutcarĭ.
1.300	—	

2 — De tótă cârciuma mare; iar de cârciuma mică pe jumĕtate. Iar câte unŭ polobocŭ de vinŭ ce vîndŭ mahalagiiĭ pe la casele lorŭ tómna, să nu se supere.

30 Baniĭ grosuluĭ de la ceĭ ce se vorŭ închide, când se vorŭ slobozì. Să maĭ iea Vel Aga împlinéla pe baniĭ ce va împlinì; după rînduiala ce se arétă cu deosebitŭ rostŭ. Afară de Chircibaşa, de Tărzibaşa şi afară de Cuingibaşa, de Starostiĭ de Jidovĭ, de Armenĭ, pe ceĭ-l-alţĭ Starostĭ ce se arétă în Condica acésta, să-ĭ facă şi să-ĭ rînduiéscă Vel Aga, care să fie scutiţĭ de birŭ. Şi fiesce-care să fie datorŭ a avé purtare de grijă pentru brésla sa; să dea sémă când a fi trebuinţă de întrebăciune pentru vre-o poruncă.

Aşişderea să facă şi să rînduiască Vel Aga şi Vătăjeiĭ la fiesce-care mahala, ca asemene să dea sémă fiesce-care de mahalaua sa.

Rênduiala Fănarelorŭ şi a Străjilorŭ.

3 fănare în Têrgulŭ-de-sus.
1 fănarŭ » Têrgulŭ făineĭ.
3 fănare » Uliţa Bărboiuluĭ.
2 fănare » Băibărăcărie.
1 fănarŭ » Cismărie.
5 fănare » Têrgulŭ-de-jos.
4 fănare » Podulŭ vechiŭ.
2 fănare » Uliţa mare.
21 fănare facŭ.

Fiesce-care dughengiŭ, când i-a veni rîndulŭ, să dea optŭ parale de fănarŭ fănaragiuluĭ; însă 2 parale pentru lumînărĭ şi 6 parale pentru plata osteneleĭ luĭ; însă Vel Aga să aibă datorie a rênduì ómenĭ de credinţă, ca să păzéscă fănarele pe rênduială, neadormitŭ, de cu séră până în ḑiuă.

Așișderea și străjile pe la rĕspîntiĭ, să le rênduiască cu slujitorĭ de ajunsŭ, și cu zapciĭ de credință, ca să străjuiască neadormitŭ, de cu séră până în ḑiuă.

Starostiĭ de matrapajĭ și matrapajiĭ, adecă precupețiĭ, să lipséscă, de vreme ce din începutŭ n'aŭ fostŭ, ci de la o vreme încóce s'aŭ obicĭnuitŭ, și din pricina precupețilorŭ se pricinuesce mare scumpete la cele ce sunt de mâncare noroduluĭ, fiindŭ-că aceștĭ precupețĭ se ducŭ afară din têrgŭ, întru întêmpinarea sătenilorŭ și a femeilorŭ, ce aducŭ lucrurĭ de mâncare la têrgŭ și acolo la câmpŭ tîrguesce lucrurile cele de mâncare și, cumpĕrându-le cu unŭ prețŭ, le vîndŭ cu prețŭ întreitŭ. Decĭ țĕraniĭ, precum și femeile, după vechiulŭ obiceĭŭ, să vînḑă fiesce-care lucrurile acele de mâncare înșișĭ eĭ; iar care va îndrăsnì a face matrapazlîcŭ, să se pedepséscă cu ulița.

bez rînduita léfă. (L. P. G.)

Venitulŭ Armășieĭ ceĭ marĭ.

Poclónele de fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghe, și pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
20	—	De la Ispravniculŭ de armășeĭ
20	—	De la Condicarulŭ temnițeĭ.
5	—	De la Vătafulŭ temnițeĭ.
250	—	De la 50 armășeĭ, câte 5 leĭ unulŭ.
25	60	De la 77 dărăbanĭ aĭ temnițeĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
27	—	De la 18 mehterĭ creștinĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
10	60	De la 4 trămbacĭ, 1 sumarciŭ, 1 doboșerŭ și 1 topciŭ, câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
12	—	De la 12 masalagiĭ câte 1 leŭ.
370	20	
	30	Baniĭ grosuluĭ de la ceĭ ce se vorŭ închide, când se vorŭ slobozì.

Să maĭ iea Vel Armașŭ împliniala pe baniĭ ce va împlinì, după rînduiala ce se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

Să maĭ iea Vel Armașŭ întreiala din suma banilorŭ ce vorŭ lua Armășeiĭ, trépădŭ, după rînduiala ce se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

Să maĭ iea Vel Armașŭ glóbele de la tâlharĭ, după rînduiala ce se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

bez rênduita léfă. (L. P. G.).

Venitulŭ Portărieĭ ceĭ marĭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghe și pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
24	—	De la 12 portăreĭ cu léfă, cu unŭ odagiŭ, câte 2 leĭ unulŭ.
21	—	De la 14 portăreĭ fără léfă, câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
45	—	

bez rênduita léfă.

(L P. G.).

Venitulŭ vătăjieĭ de aproḑĭ și a ciaușuluĭ de aproḑĭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sft. Gheorghe și pe jumĕtate la sft. Dimitrie.

Leĭ	B.	
60	—	De la 2 Ispravnicĭ de Aproḑĭ câte 30 leĭ unulŭ; însă unŭ Ispravnicŭ alŭ Vătafuluĭ de Aproḑĭ și unŭ Ispravnicŭ alŭ Ciaușuluĭ de Aproḑĭ.
500	—	De la 100 Aproḑĭ câte 5 leĭ; însă 50 de Aproḑĭ la Vătafulŭ de Aproḑĭ și 50 de Aproḑĭ la Ciaușulŭ de Aproḑĭ.
18	—	De la 12 fruntașĭ de Vartă câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
578	—	

Să iea aceștĭ doĭ Zapciĭ întriĭală din suma banilorŭ ce ieaŭ Aproḑiĭ triapădŭ; după rînduiala ce se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

Să iea ḑeciuială, la ḑece banĭ unŭ banŭ, numaĭ pe baniĭ ce vorŭ împlini, și pe lucrurĭ ce vorŭ împlini în prețŭ de banĭ; după rînduiala ce se arétă, cu deosebitŭ rostŭ.

Din tótă ḑeciuala ce va lua Vătafulŭ și Ciaușulŭ de Aproḑĭ, să dea la doĭ Ispravnicĭ de Aproḑĭ din ḑece banĭ unŭ banŭ.

Totŭ venitulŭ acestorŭ doĭ Zapciĭ să se împarță întocma la amîndoĭ. (L. P. G.).

Venitulŭ logofețieĭ alŭ doilea.

Leĭ	B.	
5	—	De totŭ hrisovulŭ de moșie, séŭ de întăritură; și de se vorŭ coprinde și maĭ multe moșiĭ într'unŭ hrisovŭ, să nu iea maĭ multŭ

de 5 leĭ ce se arétă maĭ sus; însă hrisovulŭ să fie iscălitŭ de Gspd., protocălitŭ de Vel Logof., de V-t Logofĕtŭ, şi trecutŭ la Condica Divanuluĭ ot Vtore Logof.

— 15 De tótă Cartea Gspd. de hotărîtŭ cu pecete Gspd., protocolită de Vel Logof., de Vtore Logof. şi trecută la Condica Divanuluĭ ot Vt. Logof.

bez.

15 banĭ noĭ să iea scriitorulŭ, şi

3 banĭ noĭ divictariulŭ, după cum se arétă la rostulŭ fiesce căruia.

bez rênduita léfă.

(L. P. G.).

Venitulŭ Logofeţieĭ alŭ treilea.

Leĭ B.

5 — De hrisovulŭ de moşie, ce se va hotărî cu judecata Divanuluĭ Gspd; şi de se vorŭ cuprinde şi maĭ multe moşiĭ într'unŭ hrisovŭ să nu iea maĭ multŭ de 5 leĭ, ce se arétă maĭ sus; însă hrisovulŭ să fie iscălitŭ de Gspd, protocolitŭ de Vel Logof., de T-t Logof., trecutŭ la Condica Divanuluĭ ot T-t Logof.

5 — De hrisovulŭ pentru alte pricinĭ ce se hotărăscŭ cu judecata Gspd; însă hrisovulŭ să fie iscălitŭ de Gspd., protocolitŭ de T-t Logof., şi trecutŭ la Condica Divanuluĭ ot T-t Logof.; iar fiindŭ numaĭ cu pecete Gspd. să iea pe jumĕtate.

De hrisovulŭ de milă, socotindu-se suma mileĭ, să iea T-t Logof., ḑeciuială; însă fiindŭ iscălitŭ de Gspd., protocolitŭ de T-t Logof. şi trecutŭ la Condica Divanuluĭ ot T-t Logof.

2 — De anafora de moşie, séŭ de orĭ-ce pricinĭ, fiindŭ iscălită de Gspd., şi trecută la Condica Divanuluĭ, iar fiindŭ numaĭ cu pecete Gspd. să iea pe jumĕtate.

— 15 De tótă cartea de jalobă, orĭ legată séŭ deschisă, cu pecete Gspd. protocolită de T. Logof. şi trecută la Condica Divanuluĭ de T-t logof. bez.

15 banĭ să iea scriitorulŭ şi

3 banĭ divictariulŭ, după cum se arétă la rostulŭ fiesce-căruia.

30 — De la Izbaşa poclonŭ; însă pe jumĕtate la sft. Gheorghe, pe jumĕtate la sft Dimitrie.

18 — De la 12 fustaşĭ de Divanŭ poclonŭ; într'unŭ anŭ, câte 1 polŭ

leŭ unulŭ; însă pe jumĕtate la sft. Gheorghe, și pe jumĕtate la sft. Dimitrie.

bez rênduita léfă.

(L. P. G.).

Venitulŭ vătăjieĭ de copiĭ și a vătăjieĭ de visterie.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sft. Gheorghe, și pe jumĕtate la sft. Dimitrie.

Leĭ	B.	
60	—	De la 2 Ispravnicĭ de Copiĭ din Casă câte 30 leĭ unulŭ; însă unŭ Ispravnicŭ alŭ Vătafuluĭ de copiì și unŭ Ispravnicŭ alŭ Vătafuluĭ de Visterie.
500	—	De la 100 Copiĭ din Casă, câte 5 leĭ unulŭ; însă 50 Copiĭ din Casă aĭ Vătafuluĭ de Copiĭ și 50 Copiĭ din Casă aĭ Vătafuluĭ de Visterie.
15	—	De la Stegariulŭ de Copiĭ.
575	—	

Să iea aceștĭ 2 Zapciĭ întriĭala din suma banilorŭ ce ieaŭ Copiiĭ din Casă triapădŭ; după rênduiala ce se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

Să iea ḑeciuială, la 10 banĭ unŭ banŭ, numaĭ pe baniĭ ce vorŭ împlinì în prețŭ de banĭ, și pe lucrurĭ ce vorŭ împlinì în prețŭ de banĭ; după rênduiala ce se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

Din tótă ḑecuiala ce va lua Vătafulŭ de Copiĭ și Vătafulŭ de Visterie, să dea la 2 Ispravnicĭ de Copiĭ din ḑece banĭ unŭ banŭ.

Totŭ venitulŭ acestorŭ 2 zapciĭ să se împartă întocma la amêndoĭ.

bez rênduita léfă.

(L. P. G.).

Venitulŭ luĭ velŭ Căpt. de Lefegiĭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sft. Gheorghe și pe jumĕtate la sft. Dimitrie.

Leĭ	B.	
6	—	De la 3 Zapciĭ de la stégulŭ Lefeciilorŭ, adică stegarŭ, odobașă și ciaușŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
70	60	De la 47 Lefeciĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.

bez rênduita léfă.

(L. P. G.).

Venitulŭ luĭ Vel Căpit. de Dărăbanĭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sft. Gheorghe şi pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
6	—	De la 3 Zapciĭ de la stégulŭ Dărăbanilorŭ, adecă stegarŭ, odobaşă şi ciauşŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
70	60	De la 47 Dărăbanĭ, câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
	30	Baniĭ grosuluĭ de la ceĭ ce se vorŭ închide, când se vorŭ slobozi.

A treia strajă a tîrguluĭ să fie în séma sa; şi să fie ascultătorŭ povĕţuireĭ luĭ Vel Aga, şi datorŭ de a arĕta la Vel Aga orĭ ce pricină s'ar întêmpla.

Pricinĭ maĭ micĭ ce orŭ fi, să le caute Vel Căpit. de Dărăbanĭ; iar pentru pricinĭ maĭ marĭ să le aréte la Vel Aga, şi d-luĭ să le caute.

bez rênduita léfă.

(L. P. G.).

Venitulŭ Polcovniciei Agieĭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sft. Gheorghe, şi pe jumĕtate la sft. Dimitrie.

Leĭ	B.	
6	—	De la 3 Zapciĭ de la stégulŭ Roşĭ, adecă stegarŭ, odobaşă şi ciauşŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
70	60	De la 47 Roşĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.

bez rênduita léfă.

(L. P. G.).

Venitulŭ Logofeţieĭ de Visterie.

5	60	Adică 2 galbenĭ zărĭ de la fiesce-care Carte gospod. de Isprăvnicie fiindŭ iscălită de Gospod. protocălită de Vel Vist. de logof. de Visterie şi trecută la Condica Visterieĭ.
5	60	Adică 2 galbenĭ zărĭ de hrisovulŭ ce se va face de la Visterie, fiindŭ iscălitŭ de Gospod. protocălitŭ de Vel Vist. şi trecutŭ la Condica Visterieĭ.

bez rênduita léfă.

(L. P. G.).

Venitulŭ a 6 vorniceĭ de Pórtă.

Leĭ	B.	
200	—	De fiesce-care pétră ce vorŭ pune hotare când se vorŭ trimete să hotăréscă moșiĭ.
2	—	De prețeluitŭ dughene și case de frunte.
1	—	De prețeluitŭ dughiană și casă maĭ próstă.
	60	De prețeluitŭ calŭ, boŭ, vacă; iar de vită mică pe jumĕtate.
	½	Din 10 banĭ când va prețeluì haine și alte pojîjiĭ a caseĭ; iar de s'ar întêmpla să se trimită afară din orașulŭ Iașĭ, ca se prețeluiască, atuncĭ să se hotăréscă cheltuiala și ostenéla de Vel Log., însă lucrurĭ ce va prețelui pentru baniĭ Visterieĭ să nu iea nimicŭ.

bez rînduita léfă.

(L. P. G.).

Venitulŭ Divictariuluĭ.

1	—	De hrisovulŭ iscălitŭ de Gspd. și pecetluitŭ.
	60	De anaforaoa iscălită de Gspd.; iar fiindŭ numaĭ cu pecetea Gspd. să iea pe jumĕtate.
	3	De Carte Gspd., legată séŭ deschisă, de jalobă.
	3	De totŭ pecetluitulŭ ce se daŭ la bresle.

bez rînduita léfă.

(L. P. G.).

Venitulŭ luĭ Vel Cahvegiŭ.

De tótă Cahfeneaua și de totŭ Tahmisulŭ, ce s'arŭ afla, atâtŭ în orașulŭ Iașuluĭ cât și la cele-lalte têrgurì de pe la ținuturĭ, să iea avaetulŭ sĕŭ, după tocméla ce se va puté așeḑa, după starea Cahfeneleĭ și a Tahmisuluĭ, nepricinuindŭ jalobă.

bez rînduita léfă.

(L. P. G.)

Venitulŭ luĭ Vel Caftangiŭ.

Din pecetluiturile Gspd., ce se vorŭ face pentru Caftanele ce îmbracă Domniĭ pe Boierĭ, să iea Vel Caftangiŭ ḑeciuala.

bez rînduita léfă.

(L P. G.)

Venitulŭ Cămăraşuluĭ de isvóde.

Leĭ	B.	
	6	De totŭ pecetluitulŭ ce se daŭ la bresle cu pecete Gspd.; bez. 3 banĭ noĭ aĭ Divictariuluĭ.

bez rînduita léfă. (L. P. G.)

Venitulŭ luĭ Izbaşa.

Leĭ	B.	
3	—	De totŭ răvaşulŭ de jalobă ce va ieşi cu rĕspunsŭ de la Gspd.; însă datorŭ să fie Izbaşa să dea fiesce-care răvaşŭ la jăluitorŭ.

bez rênduita léfă. (L. P. G.).

Venitulŭ a doĭ Condicarĭ aĭ Divanuluĭ

Leĭ	B.	
30	—	De totŭ Hrisovulŭ ce va trece la Condică şi iscălindŭ din dosŭ.
15	—	De tótă Anaforaoa, de tótă Cartea de judecată a Veliţilorŭ Boierĭ ce va trece la Condică şi iscălindŭ din dosŭ.

bez rênduita léfă. (L. P. G.).

Venitulŭ Diecilorŭ de Divanŭ.

Leĭ	B.	
1	—	De totŭ Hrisovulŭ de scrisŭ.
	60	De tótă Anaforaoa şi de tótă Cartea de judecată a Veliţilorŭ Boierĭ de scrisŭ.
	15	De tótă Cartea de jalobă şi de hotărîtŭ, de scrisŭ.
	6	De totŭ răvaşulŭ de jalobă, de scrisŭ.

bez rênduita léfă. (L. P. G.).

Venitulŭ luĭ Vel Ispravnicŭ de curte Gspd.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sft. Gheorghe şi pe jumĕtate la sft. Dimitrie.

Leĭ	B.	
3	—	De la 2 Olarĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
9	—	De la 6 Aparĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
12	—	De reportatŭ.

Leĭ	B.	
12	—	Reportŭ.
9		De la 6 teslarĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
6	—	De la 4 șetrăreĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
3	—	De la 2 jimlarĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
6	—	De la 4 pitarĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
6	—	De la 4 petrarĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
1	60	De la unŭ butnarŭ.
18	—	De la 12 tăietorĭ de lemne, câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
6	—	De la 4 joldunarĭ, câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
1	60	De la 1 Chilhangiŭ.
69	—	bez

4 măturărițe bez

rênduita létă.

(L. P. G.).

Venitulŭ Vorniculuĭ ot Gospojda.

Poclonulŭ pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sft. Gheorghe, și pe jumĕtate la sft. Dimitrie.

Leĭ	B.	
18	—	De la 12 fustașĭ aĭ Gospojdeĭ, câte 1 polŭ leŭ unulŭ.

bez rênduita létă.

(L. P. G.).

Rufetulŭ Căpit. de Podarĭ.

1	Ciaușŭ de Podarĭ,
20	Teslarĭ.
10	Toporașĭ.
10	Petrarĭ,
20	Salahorĭ.
61	*Liude*, care aceștia să fie scutițĭ de totŭ birulŭ Visterieĭ; slujindŭ pe rîndŭ după rînduiala lorŭ; și la meremetulŭ podurilorŭ să lucreze fără plată; iar când se va face podŭ de iznóvă să li se plătéscă din venitulŭ poduluĭ câte banĭ pe ḑi.

Căpit. datorŭ să fie cu podariĭ, carĭ vorŭ fi de rîndŭ, pe tótă ḑiua să cerceteze podurile, și unde va afla vre-o podea stricată séŭ smintită din loculŭ eĭ, să puie să o tocméscă.

Fiesce-care dughengiŭ să mĕture podulŭ de două orĭ pe sĕptĕmână, de tină şi de gunoiŭ cât va coprinde dughiana sa; iar pe unde n'orŭ fi dughene să mĕture podariĭ.

Să nu îngăduiască pe nimene a eşi cu dughiana séŭ cu casa sa, lăcomindŭ ca să iea din loculŭ uliţiĭ; nicĭ să lase pe cinevaşĭ a arunca gunoiŭ pe uliţe, séŭ pe la mahalale; ce fiesce-care să scótă gunoiulŭ afară din oraşŭ.

Când, ferescă Dumneḑeŭ, se va întâmpla primejdie de focŭ, orĭ ḑiua, orĭ nóptea, datorŭ să fie Căpit. de Podarĭ cu toţĭ Podariĭ maĭ întâiŭ să alerge spre stingerea foculuĭ.

(L. P. G.)

Rînduiala Aproḑilorŭ, Copiilorŭ din Casă, Armăşeilorŭ, în ce chipŭ să se urmeze, pentru ciubote, adecă trépĕdulŭ ce aŭ să iea de la ceĭ ce se aducŭ pentru pricinĭ de judecăţĭ şi pentru alte pricinĭ, cu Cărţĭ Gospod. de volnicie.

Ceĭ ce vorŭ merge cu Cărţĭ Gospod. de volnicie ca să împlinéscă banĭ, séŭ lucrurĭ, séŭ ca să aducă pe cine-va pentru judecată séŭ pentru datorie orĭ pentru baniĭ Visterieĭ.

Să iea trépĕdulŭ sĕŭ de totŭ césulŭ câte 20 banĭ noĭ; şi cine va protocăli Carte Gospod, socotindŭ pe césurĭ cale până unde va fi să mérgă, să scrie acelŭ boierŭ suma banilorŭ trépĕduluĭ pe césurile câte vorŭ fi până la acelŭ locŭ, câte 20 banĭ noĭ pe totŭ césulŭ.

(L. P. G.)

Ḑeciuiala în ce chipŭ să se urmeze.

La ḑece banĭ unŭ banŭ să iea ḑeciuială, numaĭ pe baniĭ ce se vorŭ împlinì, cum şi pe lucrurile ce se vorŭ împlinì în preţŭ de banĭ; iar datoriile, ce se vorŭ schimba vadelile şi vorŭ înoì zapisele, să nu iea ḑeciuială; fiindŭcă va să dea când se vorŭ împlinì baniĭ.

Moşiĭ, vite şi alte lucrurĭ, ce se vorŭ afla cu strîmbătate subt stăpânirea unora, şi pe urmă cu hotărârea judecăţiĭ se vorŭ da subt stăpînirea celorŭ ce li se cuvine după dreptate ca să le stăpânéscă, pe acestŭ felŭ de lucrurĭ ḑeciuială să nu iea.

Tóte pricinile de judecăţĭ, ce se vorŭ căuta, şi se vorŭ hotărî de Veliţiĭ boierĭ aĭ Divanuluĭ, cum şi de la Divanulŭ Gospod. să iea împlinéla Vătafulŭ şi Ciauşulŭ de Aproḑĭ, după rînduiala ce se arétă maĭ sus. Iar pricinĭ de datoriĭ ce se vorŭ judeca şi se vorŭ hotărî cu dreptate de Hatmanulŭ şi de Vel Agă, să se iea ḑeciuală de către d-lorŭ numaĭ pe baniĭ ce vorŭ împlinì. Iar când vre-o parte nu se va mulţămì cu judecata Hatmanuluĭ şi a luĭ Vel

Agă, şi vorŭ ieşì la Divanŭ, şi de se va schimba hotărîrea judecăţiĭ d-lorŭ séle după dreptatea ce se va cădé ; atuncĭ după hotărîrea Veliţilorŭ boierĭ aĭ Divanuluĭ, împlinindŭ baniĭ Vătafulŭ şi Ciauşulŭ de Aproḍĭ, să iea ḍeciuială aceştĭ doĭ zapciĭ.

Pricinĭ de datoriĭ ce vorŭ avé treĭ breslẹ din oraşulŭ Iaşuluĭ, carĭ sunt date şi rînduite la Vel Cămăraşŭ, adecă: Neguţitoriĭ străinĭ, Armeniĭ şi Jidoviĭ; căutându-se judecăţile acestorŭ treĭ bresle de către Vel Cămăraşŭ, după hotărîrea ce va face cu dreptate şi împlinindŭ şi baniĭ, să iea Vel Cămăraşŭ şi ḍeciuală după rînduiala ce se arétă maĭ sus. Iar când vre-o parte nu se va mulţămì cu judecata luĭ Vel Cămăraşŭ şi vorŭ ieşì la Divanŭ şi de se va schimba hotărîrea judecăţiĭ luĭ Vel Cămăraşŭ, după dreptatea ce se va cădé, atuncĭ după hotărîrea Veliţilorŭ boerĭ aĭ Divanuluĭ, împlinindŭ baniĭ Vătafulŭ şi Ciauşulŭ de Aproḍĭ, să iea ḍeciuiala aceştĭ doĭ zapciĭ.

(L. P. G.)

Rînduiala tâlharilorŭ şi a ucigaşilorŭ, în ce chipŭ să se urmeze.

Tâlhariĭ ce se vorŭ prinde de Armăşeĭ, să-ĭ aducă la temniţă cu tóte lucrurile, ce se vorŭ găsì asupra lorŭ; iar lucrurile, ce se vorŭ afla la casele tâlharilorŭ, mişcătóre şi nemişcătóre, prin marafetulŭ Ispravniculuĭ de ţinutŭ, dându-se tóte pe séma sătenilorŭ, cu izvodŭ, unde se vorŭ afla şeḍĕtorĭ; să iea armăşelulŭ izvodŭ iscălitŭ de Ispravniculŭ, să aducă la Vel Armaşŭ. Şi scoţĕndu-se tâlhariĭ la Divanŭ, după hotărîrea Veliţilorŭ boierĭ, împlinindu-se întâiŭ paguba păgubaşilorŭ, atâtŭ din cele ce se vorŭ găsì faţă, şi le vorŭ cunósce cu încredinţare, cât şi pentru cele prăpădite din averea lorŭ; şi după vinovăţia tâlharilorŭ să se socotéscă şi glóba luĭ Vel Armaşŭ, după cum vorŭ hotărî Veliţiĭ boerĭ aĭ Divanuluĭ.

Tâlhariĭ ce se vorŭ prinde de către Ispravniciĭ de pe la ţinuturĭ, luândŭ în scrisŭ tóte lucrurile mişcătóre şi nemişcătóre ce se vorŭ găsì asupra tâlharilorŭ, cum şi la casele lorŭ, şi la gazdele lorŭ; din care întâiŭ să se împlinéscă paguba păgubaşilorŭ, atâtŭ din cele ce se vorŭ găsì faţă, şi le vorŭ cunósce cu încredinţare, cât şi pentru cele prăpădite din averea lorŭ. Iar pe tâlharĭ şi pe gazdele tâlharilorŭ, cu faptele lorŭ, în scrisŭ şi cu izvodŭ iscălitŭ de Ispravniculŭ, de tóte lucrurile tâlharilorŭ şi a gazdelorŭ lorŭ, ce vorŭ maĭ rĕmâné afară dintr'a păgubaşilorŭ, să se trimétă la Divanulŭ gospod. Şi scoţĕndu-se de către Vel Armaşŭ la Divanŭ, şi hotărîndu-se pedépsa tâlharilorŭ şi a gazdelorŭ lorŭ de Veliţiĭ boerĭ, să se hotărască şi glóba Ispravniculuĭ şi a luĭ Vel Armaşŭ; socotindu-se doĭ banĭ să iea Ispravniculŭ şi unŭ banŭ să iea Vel Armaşŭ.

Morţĭ de omŭ ce se vorŭ afla din pricinĭ de sfadă séŭ orĭ din ce pricină;

ucigașiĭ orĭ unde se vorŭ afla să se trimétă de către Ispravniculŭ ținutuluĭ cu faptele lorŭ în scrisŭ și cu izvodŭ iscălitŭ de tóte lucrurile ucigașilorŭ și a gazdelorŭ lorŭ; urmându-se la tóte întocmaĭ după rînduiala ce se arétă maĭ sus.

Ucigașiĭ și Jacașiĭ ce se facŭ cete și ămblă prin țéră ucigândŭ, jăcuindŭ și schingiuindŭ, pe uniia ca aceia orĭ-cine îĭ vorŭ prinde, să fie ale lorŭ tóte cele ce vorŭ găsi asupra lorŭ și la casele lorŭ și la gazdele lorŭ, fiindŭ prinderea lorŭ cu primejdie de viață. Din care prin marafetulŭ Ispravniculuĭ de ținutŭ întâiŭ să se dea paguba păgubașilorŭ, atâtŭ cele ce vorŭ găsi față și le vorŭ cunósce cu încredințare, cât și pentru cele prăpădite din averea lorŭ. Iar pe ucigașĭ și jacașĭ, și pe gazdele lorŭ, cu faptele lorŭ în scrisŭ, să se trimétă de către Dregătorulŭ ținutuluĭ la Divanulŭ Gospod. ca să li se hotărască cădŭta lorŭ pedépsă; însă luândŭ păgubașiĭ paguba lorŭ, de se va tîmpla să nu prisoséscă din averea ucigașilorŭ și a jacașilorŭ, atuncĭ, ceĭ ce-ĭ vorŭ prinde, să iea prin marafetulŭ Dregătoruluĭ ținutuluĭ, din lucrurile ce vorŭ lua păgubașiĭ, din ḑece banĭ unŭ banŭ socotindu-se.

(L. P. G.)

Rênduiala pripasurilorŭ în ce chipŭ să se urmeze.

Orĭ la care satŭ și orĭ la cine va nimeri orĭ-ce felŭ de vită de pripasŭ, acelŭ ce va găsi vita datorŭ să fie a o aduce la satulŭ sĕŭ, și să o aréte Vornicelului satuluĭ și la săteniĭ satuluĭ, spre însciințare tuturorŭ. Și Vornicelulŭ satuluĭ datorŭ să fie a însciința pe tóte satele ce vorŭ fi prin prejurulŭ satuluĭ sĕŭ; cum și la ḑile de têrgŭ, datorŭ să fie a o colăci, la têrgulŭ ce a fi maĭ aprópe; strigândŭ Craĭniculŭ și arĕtândŭ tóte semnele și pĕrulŭ cum îĭ va fi. Și aflându-se păgubașulŭ viteĭ și încredințându-se cu dovadă că este vită a luĭ, să i-se dea; și păgubașulŭ să dea colaculŭ viteĭ; adecă de va fi șeḑutŭ vita pripășită o sĕptĕmână séŭ două, séŭ măcarŭ și o lună, să dea păgubașulŭ câte una para pe ḑi cu cheltuială cu totŭ; iar de va trece peste o lună, să se socotéscă câte unŭ banŭ pe ḑi, pentru ostenéla și cheltuiala aceluĭ ce va purta de grijă viteĭ. Iar Ispravniciĭ, séŭ Căpitaniĭ, orĭ alțiĭ, nimenĭ să nu se amestice la pripasŭ, fără numaĭ de se va întêmpla să stea vita pripășită până la unŭ anŭ. Și urmândŭ Vornicelulŭ și săteniĭ după rênduiala ce s'a arĕtatŭ maĭ sus, și nu se va afla păgubașulŭ viteĭ până la unŭ anŭ, atuncĭ Vornicelulŭ să fie datorŭ să ducă vita aceea de pripasŭ la Ispravniculŭ ținutuluĭ, și dândŭ vornicelulŭ vita aceea de pripasŭ, să iea dela Ispravniculŭ pecetluitŭ iscălitŭ, arĕtândŭ tóte semnele și pĕrulŭ viteĭ; ca să fie Vornicelului de mărturie; și să iea Vornicelulŭ de la Ispravnicĭ plată pe vită pe câtă vreme va fi ținut'o, după rînduiala ce se arétă maĭ sus. (L. P. G.).

Vătăjia de cărăușĭ cu cară și de chiragiĭ cu căruțe, în ce chipŭ să se urmeze.

Leĭ B.

3 Din suma chirieĭ de totŭ leulŭ să iea Vătafulŭ de Cărăușĭ și de Chiragiĭ; însă numaĭ dela care se vorŭ tocmì cu mâna Vătafuluĭ; iar carĭ se vorŭ tocmì de pe la sate și vorŭ venì să încarce marfa din orașŭ, să iea pe jumĕtate: și să fie iarășĭ prin scirea Vătafuluĭ de Cărăușĭ și de Chiragiĭ; însă Vătafulŭ să fie datorŭ să tocméscă Chiragiĭ cu chizeșie, dândŭ Vătafulŭ și teșchere la mâna stăpânuluĭ mărfeĭ, arĕtândŭ numele și porecla Chiragiuluĭ, și din ce locŭ și ce felŭ de marfă a încărcatŭ, și la ce locŭ este să mérgă; ca întêmplându-se vr'o primejdie despre Chiragiĭ, să aĭbă Vătafulŭ a da sémă. Și nimine să nu fie volnicŭ a merge cu chirie fără scirea Vătafuluĭ de Cărăușĭ și de Chiragiĭ.

(L. P. G.).

Mortasipia în ce chipŭ să se urmeze.

24 De calŭ, iapă, boŭ, vacă ce se va vinde; însă 12 banĭ noĭ să dea vîndĕtorulŭ și 12 banĭ să dea cumpĕrătorulŭ.

(L. P. G.).

Venitulŭ cântarelorŭ în ce chipŭ să se urmeze.

Leĭ B.

6 Să se iea la 44 oca cantariatica, orĭ-ce felŭ de marfă a fi și se va trage la cântarŭ; iar fiindŭ maĭ josŭ de 44 oca să se iea după analoghie, de la cumpĕrătorulŭ mărfeĭ; iar sare de se va cântărì, să se iea cantariatica la 100 oca treĭ banĭ; iar fierŭ de se va cântărì să se iea cantariatica la 59 oca șése banĭ. Iar pe marfa ce va avé cinevașĭ măcarŭ de nu va vinde-o, și va vré să o cântăréscă, ca să scie câte oca trage marfa sa, să plătéscă stăpânulŭ marfeĭ cantariatica, precum maĭ sus se arétă.

Pe totŭ anulŭ să fie datorŭ acelŭ ce va avé miluire acestŭ venitŭ alŭ cântariuluĭ, să facă aiarŭ cântarelorŭ, adecă să le îndrepteze. Iar pe marfa ce se va cântărì în vamă, ca să plătéscă vama domnéscă, să nu plătéscă cantariatica. Iar de se va întâmpla stăpânulŭ mărfeĭ să vîndă marfa sa în vama domnéscă, atuncĭ să plătéscă cumpĕrătorulŭ cantariatica, după rînduiala ce se arétă maĭ sus.

Tóte cantarurile omulŭ rînduitŭ de la acelŭ ce va avé miluire venitulŭ cântaruluĭ să le aibă subt zaptulú sĕŭ; iar altulŭ nimene să nu fie volnicŭ a ţiné şi a avé cântarŭ maĭ mare de 40 oca; şi bacaliĭ şi alţiĭ pentru trebuinţa vîndăreĭ mărfeĭ lorŭ să fie volniciĭ a ţiné şi a avé cântarŭ de 40 oca trăsură, şi cu acele cântare să-şĭ facă alişverişulŭ lorŭ. Iar la cine se vorŭ afla cântare maĭ marĭ de 40 oca trăsură să fie volnicŭ acelŭ ce va avé miluire venitulŭ cântaruluĭ a le lua subt zaptulŭ sĕŭ.

20 De totŭ carulŭ cu marfă ce lua cantaragieĭ vămeĭ când intra în vamă, să lipséscă.

(L. P. G.)

Mierţa să se facă la tóte têrgurile de pe la ţinuturĭ totŭ pe o mĕsură, adecă de 110 oca; făcêndu-se mierţa de treĭ felurĭ de pâne, însă o parte grâŭ, o parte orzŭ şi o parte mălaiŭ; iar dimerlia să fie de 11 oca.

Vadra de miere să fie pe la tóte têrgurile pe la ţinuturĭ de.....

Vadra de vinŭ să se facă pe la tóte têrgurile, şi pe la tóte podgoriile de ḑece ocaua; şi oca de 400 dramurĭ.

Mĕsura fălciĭ de fênŭ pe la tóte ţinuturile să fie...

Cărăuşiĭ ce aducŭ vinŭ, la o bute de vinŭ să i se ţie în sémă din ţenchiulŭ vasuluĭ, atâtŭ pentru scădere, cât şi pentru bĕutulŭ luĭ una şchiópă scădere, afară de primejdia vasuluĭ; iar fiindŭ scădere maĭ multŭ, să plătéscă cărăuşulŭ, după preţulŭ ce se va vinde vinulŭ acolo unde se descarcă.

Fiesce-care Vornicelŭ alŭ satuluĭ, dinpreună cu săteniĭ, să fie datorŭ să tocméscă unŭ văcarŭ séŭ doĭ, pentru păscutulŭ vitelorŭ sătenilorŭ; şi herghelegiĭ pentru păscutulŭ cailorŭ; şi păstorĭ la oĭ şi la rîmătorĭ; şi jitarĭ pentru paza ţarinilorŭ; şi haculŭ acestora să cisluiască săteniĭ pe vitele ce vorŭ avé, şi să plătéscă fiesce-carele, după cum va venì pe vită; iar nóptea să închidă fiesce-care vitele séle, avêndŭ spre acéstă purtare de grijă Vornicelulŭ cu săteniĭ satuluĭ ca să nu se facă stricăciune de vite în ţarine şi în grădinĭ.

Stogurile de fînŭ ce vorŭ fi aprópe de satŭ să le îngrădéscă, cum şi stogurile ce vorŭ fi departe de satŭ, şi se va fi obicĭnuitŭ ca să se îngrădéscă, iarăş datorŭ să fie Vorniculŭ cu săteniĭ să puie să le îngrădéscă. Asemene să se urmeze şi la ariile cu pâne ce vorŭ fi aprópe de satŭ. Iar de se va întêmpla stricăciune în ţarină, în grădinĭ, în fânaţe, şi la ariĭ cu pâne; de vorŭ fi pagube făcute de vitele totŭ aceluĭ satŭ, să se ispăşască cu Vorniculŭ şi cu treĭ, patru fruntaşĭ; şi dândŭ mărturie în scrisŭ să împlinéscă paguba Vornicelulŭ satuluĭ; iar de vorŭ fi pagubele făcute de vitele altuĭ satŭ, séŭ a altorŭ ómenĭ străinĭ; atuncĭ să se ispăşască şi cu ómenĭ din satulŭ de unde vorŭ fi aceĭ cu paguba, cât şi cu ómeniĭ din satele ce vorŭ fi maĭ aprópe; şi luândŭ păgubaşiĭ mărturie în scrisŭ să mérgă la Ispravnicŭ să împlinéscă; iar să nu fie volnicĭ a-şĭ împlinì singurĭ. Şi Vorniculŭ satuluĭ pentru nepurtare de grijă, ne urmândŭ după poruncă, să se pedepséscă.

(L. P. G.)

Rînduiala dregătorieĭ ţinuturilorŭ în ce chipŭ să se urmeze.

Leĭ B.

Pentru orĭ-ce pricină vorŭ judeca Ispravniciĭ să fie datorĭ să dea carte de judecată la mâna cuĭ s'a cădé; iar când vre-o parte nu se va mulţămì după hotărîrea Ispravnicilorŭ, volnicŭ să fie a venì la Divanulŭ Gspd.

Douĕ Condice să aibă fiesce-care Ispravnicŭ. Intr'una să se scrie tóte pricinele ce vorŭ căuta şi vorŭ judeca; într'alta să se scrie tóte rînduelele ce se vorŭ face din poruncă, după starea şi putinţa fiesce-căruia satŭ, cu veletŭ şi luna.

1 Din ḑece banĭ să se iea ḑeciuială numaĭ pe baniĭ ce se vorŭ împlinì, cum şi pe lucrurile ce se vorŭ împlinì în preţŭ de banĭ; iar datoriile ce se vorŭ schimba vadelile şi se vorŭ înoi zapisele, să nu iea ḑeciuială, fiindŭ-că va să dea când se vorŭ împlini baniĭ.

Moşiĭ, vite şi alte lucrurĭ ce se vorŭ afla subt stăpânirea unora cu strâmbătate, şi pe urmă cu hotărîrea judecăţiĭ se vorŭ da la stăpânirea celorŭ ce li se cuvine după dreptate, pe acestŭ felŭ de lucrurĭ să nu se iea ḑeciuĭală.

10 Să se iea de unŭ ceasŭ trĭapădŭ de la ceĭ ce vorŭ aduce pentru pricinĭ de judecăţĭ saŭ pentru alte pricinĭ; însă întâiŭ să se triméţă carte de sorocŭ, şi neviindŭ, apoĭ să-lŭ aducă cu trĭapădŭ.

15 Baniĭ grosuluĭ când se va slobozì vinovatulŭ şi datorniculŭ ce se va închide la grosŭ; iar ceĭ ce se vorŭ închide pentru baniĭ Visterieĭ, să nu se supere.

Glóbele de la tâlharĭ să se urmeze, după rînduiala ce se arată cu deosebitŭ rostŭ.

Vătăjia de cărăuşĭ şi de chiragiĭ, să se urmeze, după cum se arată cu deosebitŭ rostŭ.

Rînduiala pripasurilorŭ să se urmeze, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

Brudina să se urmeze, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

Mierţa de pâine, vadra de miere, vadra de vinŭ, mĕsura fălciĭ de fînŭ, cărăuşiĭ ce aducŭ vinŭ, şi rînduiala Vorniceilorŭ pentru paza vitelorŭ şi a ţarinilorŭ; tóte aceste să se urmeze precum se arétă cu deosebite rosturĭ, preveghindŭ Dregătoriĭ ca să se păzéscă pe deplinŭ.

Nemesniciĭ, glóbele, clăcile, împărţare de vinŭ prin sate; tóte aceste să lipséscă. Iar la têrgulŭ ţinutuluĭ avêndŭ Ispravniciĭ cârciuma lorŭ, să vîndă vinulŭ lorŭ ca şi alţiĭ; dar să nu fie volnicĭ a oprì vîndarea vinuluĭ de pe la cârciumele celor-lalţĭ, pentru ca să se vîndă vinulŭ lorŭ.

Orĭ-care din Ispravnicĭ nu va urma la tóte după cum se hotărăsce, şi va îndrăsnì peste poruncă, să fie lipsitŭ din Dregătorie, şi să se pedepséscă cu Divanulŭ.

(L. P. G.)

Sucéva (fila 22 verso).

Leĭ	B.	
	20	De totŭ carulŭ séŭ căruţa încărcată, când va intra în ţéră la margine, de peste hotarŭ, orĭ cu ce marfă a fi, saŭ de se va descărca acolo la acelŭ ţinutŭ, orĭ de va trece la alte ţinuturĭ; şi Ispravniculŭ dândŭ cărţulie la cărăuşŭ să fie nesupĕratŭ de Părcălabie în tótă ţéra şi pe la tóte têrgurile.
	20	De totŭ carulŭ saŭ căruţa încărcată, orĭ cu ce felŭ de marfă a fi când va eşì din ţéră peste hotarŭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghe, şi pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
6	—	De la 3 Zapciĭ de la unŭ stégŭ a Panţirilorŭ, adică Chehaie, Stegarŭ şi Ciauşŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
60	—	De la 40 Panţirĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
20	—	De la Vătafulŭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ; urmândŭ Vătafulŭ după rînduiala Vătăjieĭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ, după cum se arată cu deosebitŭ rostŭ.

Alte rînduielĭ a Dregătorieĭ ţinutuluĭ să se urmeze întocmaĭ, după cum se arată cu deosebitŭ rostŭ.

bez rînduita léfă.

(L. P. G.)

Niamţulŭ (pagina 23 verso).

Leĭ	B.	
	20	De totŭ carulŭ saŭ căruţa încărcată, când va intra în ţéră la margine, de peste hotarŭ; orĭ cu ce marfă a fi; saŭ de va descărca acolo, la acelŭ ţinutŭ, orĭ de va trece la alte ţinuturĭ. şi Ispravniculŭ dândŭ cărţulie la Cărăuşŭ, să fie nesupĕratŭ de Pârcălăbie în tótă ţéra şi pe la tóte ţinuturile.
	20	De la carulŭ saŭ căruţa încărcată orĭ cu ce felŭ de marfă a fi, când va eşi din ţéră peste hotarŭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sft. Gheorghe şi pe jumĕtate la sft. Dimitrie.

Leĭ	B.	
6	—	De la 3 Zapciĭ, de la unŭ stégŭ alŭ Panţirilorŭ, adică Chehaie, Stegarŭ şi Ciauşŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
90	—	De la 60 Panţirĭ câte unŭ polŭ leŭ unulŭ.
6	—	De la 3 Zapciĭ de la unŭ stégŭ alŭ Plăieşilorŭ, adică: Vătafŭ, Stegarŭ şi Ciauşŭ, câte 2 leĭ unulŭ.
90	—	De la 60 Plăeşĭ câte unŭ polŭ leŭ unulŭ.
20	—	De la Vătafulŭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ, urmândŭ Vătafulŭ după rênduiala Vătăjieĭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ; după cum se arată cu deosebitŭ rostŭ.

Alte rênduelĭ ale Dregătorieĭ ţinutuluĭ să se urmeze întocmaĭ după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

bez rênduita léfă.

(L. P. G.).

Romanulŭ (fila 24).

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sft. Gheorghe şi pe jumĕtate la sft. Dimitrie.

Leĭ	B.	
6	—	De la 3 Zapciĭ de la unŭ stiagŭ a Panţirilorŭ, adecă Chehaie, Stegarŭ şi Ciauşŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
75	—	De la 50 Panţirĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
9	—	De la 6 Ţimiraşĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
20	—	De la Vătafulŭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ; urmândŭ Vătafulŭ după

rînduiala Vătăjieĭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ, după cum se arată cu deosebitŭ rostŭ.

Alte rînduelĭ a Dregătorieĭ ţinutuluĭ să se urmeze întocmaĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

bez rînduita léfă.

(L. P. G.)

Bacăulŭ (fila 24 verso).

Leĭ	B.	
20		De totŭ carulŭ saŭ căruţa încărcată, când va intra în ţéră la margine de peste hotarŭ; orĭ cu ce marfă a fi; saŭ de va descărca acolo, la acelŭ ţinutŭ; orĭ de va trece la alte ţinuturĭ; şi Ispravniculŭ dândŭ cărţulie la Cărăuşŭ, să fie nesupĕratŭ de Părcălăbie în tótă ţéra, şi pe la tóte ţinuturile.
20		De totŭ carulŭ saŭ căruţa încărcată, orĭ cu ce felŭ de marfă a fi; când va ieşi din ţéră peste hotarŭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghe, şi pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
6	—	De la 3 Zapciĭ de la unŭ stégŭ alŭ Panţirilorŭ, adică Chehaie, Stegarŭ şi Ciauşŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
75	—	De la 50 Panţirĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
12	—	De la 6 Zapciĭ de la 2 stégurĭ Plăeşĭ; unŭ stégŭ la Trotuşŭ şi altulŭ la Comănescĭ; adică 2 Vătajĭ, 2 Stegarĭ şi 2 Ceauşĭ; câte 2 leĭ unulŭ.
120	—	De la 80 Plăeşĭ de la 2 stégurĭ; 40 la Trotuşŭ şi 40 la Comănescĭ; câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
18	—	De la 12 Ţimiraşĭ; 6 la Trotuşŭ şi 6 la Bacăŭ; câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
20	—	De la Vătafulŭ de Cărăuşĭ i de Chiragiĭ; urmândŭ Vătafulŭ după rînduiala Vătăjieĭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ; după cum se arată cu deosebitŭ rostŭ.

Alte rînduielĭ a Dregătorieĭ ţinutuluĭ să se urmeze întocmaĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

bez rînduita léfă.

(L. P. G.)

Putna (fila 25).

Leĭ	B.	
	20	De totŭ carulŭ séŭ căruța încărcată, când va intra în țéră la margine de peste hotarŭ; orĭ cu ce felŭ de marfă a fi; séŭ de va descărca acolo la acelŭ ținutŭ, orĭ de va trece la alte ținuturĭ; și Ispravniculŭ dândŭ cărțulie la Cărăușŭ, să fie nesupĕratŭ de Părcălăbie în tótă țéra, și pe la tóte ținuturile.
	20	De totŭ carulŭ saŭ căruța încărcată cu orĭ-ce felŭ de marfă a fi, când va ieși din țéră peste hotarŭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghe, și pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
50	—	De la Bașbulubașŭ.
20	—	De la Bulubașa alŭ doilea.
20	—	De la Bulubașa alŭ treilea.
18	—	De la 9 Zapciĭ de la 3 stégurĭ a Stărostieĭ Slujitorĭ, câte 3 Zapciĭ la unŭ stégŭ; adică Stegarŭ, Odobașă și Ciaușŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
225	—	De la 150 Slujitorĭ Stărostescĭ, de la 3 stégurĭ, câte 50 slujitorĭ la unŭ stégŭ și câte unŭ polŭ leŭ unulŭ.
20	—	De la Vătafulŭ de Cărăușĭ și de Chiragiĭ; urmândŭ Vătafulŭ după rînduiala vătăjieĭ de Cărăușĭ și de Chiragiĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

Alte rînduielĭ a Dregătorieĭ ținutuluĭ, să se urmeze întocmaĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

bez rînduita léfă.

(L. P. G.)

Tecuciulŭ (25 verso).

Leĭ	B.	
	20	De totŭ carulŭ séŭ căruța încărcată, când va intra în țéră la margine, de peste hotarŭ; orĭ cu ce marfă a fi; séŭ de va descărca acolo la acelŭ ținutŭ, orĭ de va trece la alte ținuturĭ; și Ispravniculŭ dândŭ cărțulie la Cărăușŭ să fie nesupĕratŭ de Părcălăbie în tótă țéra și pe la tóte ținuturile.
	20	De totŭ carulŭ séŭ căruța încărcată orĭ cu ce felŭ de marfă a fi, când va ieși din țéră peste hotarŭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghie, şi pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
6	—	De la 3 Zapciĭ de la unŭ stégŭ a Călăraşilorŭ, adică Chehaie, Stegarŭ şi Ciauşŭ ; câte 2 leĭ unulŭ.
97	60	De la 65 Călăraşĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
20	—	De la Vătafulŭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ ; urmândŭ Vătafulŭ după rînduiala Vătăjieĭ de Cărăuşĭ, şi de Chiragiĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

Alte rînduielĭ a Dregătorieĭ ţinutuluĭ să se urmeze întocmaĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

bez rînduita léfă.

(L. P. G.)

Covurluiulŭ (fila 26).

Leĭ	B.	
	30	De totŭ carulŭ saŭ căruţa încărcată când va intra în ţéră, la margine, de peste hotarŭ ; orĭ cu ce marfă a fi ; séŭ de va descărca acolo la acelŭ ţinutŭ, orĭ de va trece la alte ţinuturĭ ; şi Ispravniculŭ dândŭ cărţulie la Cărăuşŭ, să fie nesupĕratŭ de Părcălăbie în tótă ţéra şi pe la tóte ţinuturile.
	20	De totŭ carulŭ séŭ căruţa încărcată, orĭ cu ce felŭ de marfă a fi, când va ieşi din ţéră peste hotarŭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghie, şi pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
50	—	De la Başbulubaşŭ.
20	—	De la Bulubaşa alŭ doilea.
20	—	De la Bulubaşa alŭ treilea.
18	—	De la 9 Zapciĭ de la 3 stégurĭ slujitorĭ câte 3 Zapciĭ la unŭ stégŭ, adică Stegarŭ, Odobaşă şi Ciauşŭ ; câte 2 leĭ unulŭ.
225	—	De la 150 Slujitorĭ de la 3 stégurĭ câte 50 Slujitorĭ la unŭ stégŭ ; şi câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
50	—	De la Căpit. de Călăraşĭ ot Puţenĭ.
100	—	De la Călăraşiĭ ot Puţenĭ.

Leĭ	B.	
30	—	De la Căpit. de Călărașĭ ot Pechea.
50	—	De la Călărașiĭ ot Pechea.
10	—	De la Vătafulŭ de Vozarĭ.
33	—	De la 22 Vozarĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
20	—	De la Vătafulŭ de Cărăușĭ și de Chiragiĭ, urmândŭ Vătafulŭ după rînduiala Vătăjieĭ de Cărăușĭ și de Chiragiĭ, după cum se arată cu deosebitŭ rostŭ.

Alte rînduielĭ a Dregătorieĭ ținutuluĭ să se urmeze întocmaĭ, după cum se arată cu deosebitŭ rostŭ.

bez rînduita léfă. (L. P. G.)

Tutova (26 verso).

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghe, și pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
6	—	De la 3 Zapciĭ de la unŭ stégŭ de Călărașĭ; adecă Chehaie, Stegarŭ și Ciaușŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
75	—	De la 50 Călărașĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
20	—	De la Vătafulŭ de Cărăușĭ și de Chiragiĭ; urmândŭ Vătafulŭ după rînduiala Vătăjieĭ de Cărăușĭ și de Chiragiĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

Alte rînduielĭ a Dregătorieĭ ținutuluĭ să se urmeze întocmaĭ; după cum se arată cu deosebitŭ rostŭ.

bez rînduita léfă.

(L. P. G.)

Vasluiulŭ (f. 27).

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghie, și pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
6	—	De la 3 Zapciĭ de la unŭ stégŭ de Călărașĭ, adică Chehaie, Stegarŭ și Ciaușŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
75	—	De la 50 Călărașĭ, câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
20	—	De la Vătafulŭ de Cărăușĭ și de Chiragiĭ, urmândŭ Vătafulŭ după

rînduiala Vătăjicĭ de Cărăușĭ și de Chiragiĭ, după cum se arată cu deosebitŭ rostŭ.

Alte rînduielĭ a Dregătorieĭ ținutuluĭ să se urmeze întocmaĭ, după cum se arată cu deosebitŭ rostŭ.
bez rînduita léfă. (L. P. G.)

Fălciulŭ (fila 27 verso).

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghe, și pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
6	—	De la 3 Zapciĭ de la unŭ stégŭ de Călărașĭ, adecă Chehaie, Stegarŭ și Ciaușŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
90	—	De la 60 Călărașĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
20	—	De la Vătafulŭ de Cărăușĭ și de Chiragiĭ; urmândŭ Vătafulŭ după rînduiala Vătăjicĭ de Cărăușĭ și de Chiragiĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

Alte rînduielĭ a Dregătorieĭ ținutuluĭ, să se urmeze întocmaĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.
bez rînduita léfă. (L. P. G.)

Greceniĭ (fila 28).

Leĭ	B.	
20	—	De totŭ carulŭ séŭ căruța încărcată, când va intra în țéră, la margine, de peste hotarŭ; orĭ cu ce marfă a fi; saŭ de va descărca acolo la acelŭ ținutŭ, orĭ de va trece la alte ținuturĭ; și Ispravniculŭ dândŭ cărțulie la Cărăușŭ, să fie nesupĕratŭ de Părcălăbie în tótă țéra, și pe la tóte ținuturile.
	20	De totŭ carulŭ séŭ căruța încărcată, orĭ cu ce felŭ de marfă a fi, când va ieși din țéră peste hotarŭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghe, și pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
6	—	De la 3 Zapciĭ de la unŭ stégŭ de Slujitorĭ, adică Chehaie, Stegarŭ și Ciaușŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
45	—	De la 30 Slujitorĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ
	20	De la Vătafulŭ de Cărăușĭ și de Chiragiĭ; urmândŭ Vătafulŭ după

rînduiala Vătăjieĭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ, după cum se arată cu deosebitŭ rostú.

Alte rînduielĭ a Dregătorieĭ ţinutuluĭ, să se urmeze întocmaĭ, după cum se arată cu deosebitŭ rostŭ.
bez rînduita léfă. (L. P. G.)

Codrulŭ (f. 28 verso).

Leĭ	B.	
	20	De totŭ carulŭ séŭ căruţa încărcată, când va intra în ţéră, la margine de peste hotarŭ; orĭ cu ce marfă a fi; saŭ de va descărca acolo la acelŭ ţinutŭ, orĭ de va trece la alte ţinuturĭ; şi Ispravniculŭ dândŭ cărţulie la Cărăuşŭ, să fie nesupĕratŭ de Părcălăbie, în tótă ţéra şi pe la tóte ţinuturile.
	20	De totŭ carulŭ séŭ căruţa încărcată, orĭ cu ce felŭ de marfă a fi, când va ieşi din ţéră peste hotarŭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghe, şi pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
6	—	De la 3 Zapciĭ de Slujitorĭ, adică Chehaie, Stegarŭ şi Ciauşŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
18	—	De la 12 Slujitorĭ, câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
20	—	De la Vătafulŭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ urmândŭ Vătafulŭ după rînduiala Vătăjieĭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

Alte rînduelĭ a Dregătorieĭ ţinutuluĭ să se urmeze întocmaĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.
bez rînduita léfă. (L. P. G.)

Lăpuşna, Orheiulŭ (29).

Leĭ	B.	
	20	De totŭ carulŭ séŭ căruţa, când va intra în ţéră, la margine de peste hotarŭ; orĭ cu ce marfă a fi; saŭ de va descărca acolo la acelŭ ţinutŭ, orĭ de va trece la alte ţinuturĭ; şi Ispravniculŭ dândŭ cărţulie la Cărăuşŭ, să fie nesupĕratŭ de Părcălăbie în tótă ţéra, şi pe la tóte ţinuturile.
	20	De totŭ carulŭ séŭ căruţa, încărcată orĭ cu ce felŭ de marfă a fi, când va ieşi din ţéră peste hotarŭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghe, si pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
50	—	De la Căpt. de Jora.
30	—	De la Căpt. ot Corjovŭ.
30	—	De la Căpt. ot Hotărniceniĭ.
30	—	De la Căpt. ot Hănceştĭ.
6	—	De la 3 Zapciĭ de la unŭ stégŭ a Călăraşilorŭ ot Jora, adică Chehaie, Stegarŭ şi Ciauşŭ, câte 2 leĭ unulŭ.
60	—	De la 40 Călăraşĭ ot Jora, câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
6	—	De la 3 Zapciĭ de la unŭ stégŭ a Călăraşilorŭ ot Cărjovŭ, adică Chehaie, Stegarŭ şi Ciauşŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
60	—	De la 40 Călăraşĭ ot Hotărnicenĭ câte 1 polŭ leŭ.
6	—	De la 3 Zapciĭ de la unŭ stégŭ a Călăraşilorŭ ot Hănceştĭ, adică Chehaie, Stegarŭ şi Ciauşŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
45	—	De la 30 Călăraşĭ ot Hănceştĭ, câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
12	—	De la 6 Zapciĭ, de la 4 stégurĭ de Călăraşĭ, câte 3 Zapciĭ la unŭ stégŭ, adică 2 Chehaie, 2 Stegarĭ şi 2 Ciauşĭ; câte 2 leĭ unulŭ.
300	—	De la 200 Călăraşĭ, de la 4 stégurĭ, câte 50 la unŭ stégŭ şi câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
6	—	De la 3 Zapciĭ de la unŭ stégŭ de Călăraşĭ, de la Cuirlu, adică Chehaie, Stegarŭ şi Ciauşŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
90	—	De la 60 Călăraşĭ ot Cuirlu câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
20	—	De la Vătafulŭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ, urmândŭ Vătafulŭ după rînduiala Vătăjieĭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

Alte rînduielĭ a Dregătorieĭ ţinutuluĭ, să se urmeze întocmaĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

bez rînduita léfă. (L. P. G.)

Soroca (fila 30).

Leĭ	B.	
	20	De totŭ carulŭ séŭ căruţa încărcată, când va intra în ţéră, la margine de peste hotarŭ; orĭ cu ce marfă a fi; saŭ de va descărca acolo la acelŭ ţinutŭ, orĭ de va trece la alte ţinuturĭ; şi Ispravniculŭ dândŭ cărţulie la Cărăuşŭ, să fie nesupératŭ de Părcălăbie în tótă ţéra şi pe la tóte ţinuturile.
	20	De totŭ carulŭ séŭ căruţa încărcată, orĭ cu ce felŭ de marfă a fi, când va ieşi din ţéră peste hotarŭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghe, şi pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
30	—	De la Căpt. de Coseuţĭ.
30	—	De la Căpt. de Vascăuţĭ.
30	—	De la Căpt. ot Soloncenĭ.
18	—	De la 9 Zapciĭ de la 3 stégurĭ Cazacĭ, ot Coseuţĭ, ot Văscăuţĭ şi ot Soloncenĭ; câte 3 Zapciĭ la unŭ stégŭ; adică 3 Sotnicĭ, 3 Stegarĭ, 3 Ciauşĭ; câte 2 leĭ unulŭ.
198	—	De la 132 Cazacĭ de la 3 stégurĭ, ot. Coseuţi, ot Vascăuţĭ şi ot Soloncenĭ; câte 44 la unŭ stégŭ, şi câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
20	—	De la Vătafulŭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ; urmândŭ Vătafulŭ după rînduiala Vătăjieĭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ, după cum se arată cu deosebitŭ rostŭ.

Alte rînduielĭ a Dregătorieĭ ţinutuluĭ să se urmeze întocmaĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

bez rînduita léfă.

(L. P. G.)

Cernăuţiĭ (fila 30 verso).

Leĭ	B.	
	20	De totŭ carulŭ séŭ căruţa încărcată, când va intra în ţéră, la margine de peste hotarŭ; orĭ cu ce marfă a fi; saŭ de va descărca acolo la acelŭ ţinutŭ, orĭ de va trece la alte ţinuturĭ; şi Ispravniculŭ dândŭ cărţulie la Cărăuşŭ, să fie nesupĕratŭ de Părcălăbie în tótă ţéra, şi pe la tóte ţinuturile.
	20	De totŭ carulŭ séŭ căruţa încărcată, orĭ cu ce felŭ de marfă a fi, când va ieşi din ţéră peste hotarŭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghe, şi pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
6	—	De la 3 Zapciĭ de la unŭ stégŭ de Panţirĭ, adică Chehaie, Stegarŭ şi Ciauşŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
22	60	De la 15 Panţirĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
20	—	De la Vătafulŭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ; urmândŭ Vătafulŭ după rînduiala Vătăjieĭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

Alte rînduielĭ a Dregătorieĭ ţinutuluĭ să se urmeze întocmaĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

bez rînduita léfă.

(L. P. G.)

Dorohoiulŭ (31).

Leĭ	B.	
20		De totŭ carulŭ séŭ căruţa încărcată, când va intra în ţéră, la margine de peste hotarŭ; orĭ cu ce felŭ de marfă a fi; saŭ de va descărca acolo la acelŭ ţinutŭ, orĭ de va trece la alte ţinuturĭ; şi Ispravniculŭ dândŭ cărţulie la Cărăuşŭ, să fie nesupĕratŭ de Părcălăbie în tótă ţéra şi pe la tóte ţinuturile.
20		De totŭ carulŭ séŭ căruţa încărcată, orĭ cu ce felŭ de marfă a fi, când va ieşi din ţéră peste hotarŭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghe, şi pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
6	—	De la 3 Zapciĭ de la unŭ stégŭ a Panţirilorŭ, adică Chehaie, Stegarŭ şi Ciauşŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
75	—	De la 50 Panţirĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
20	—	De la Vătafulŭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ; urmândŭ Vătafulŭ după rînduiala Vătăjieĭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

Alte rînduelĭ a Dregătorieĭ ţinutuluĭ să se urmeze întocmaĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

bez rînduita léfă.

(L. P. G.)

Botoşaniĭ (31 verso).

Leĭ	B.	
20		De totŭ carulŭ séŭ căruţa încărcată, când va intra în ţéră la margine, de peste hotarŭ; orĭ cu ce marfă a fi; saŭ de va descărca acolo la acelŭ ţinutŭ, orĭ de va trece la alte ţinuturĭ; şi Ispravniculŭ dândŭ cărţulie la Cărăuşŭ, să fie nesupĕratŭ de Părcălăbie în tótă ţéra, şi pe la tóte ţinuturile.
20		De totŭ carulŭ séŭ căruţa încărcată orĭ cu ce felŭ de marfă a fi, când va ieşi din ţéră peste hotarŭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sf. Gheorghe, şi pe jumĕtate la sf. Dimitrie.

Leĭ	B.	
6	—	De la 3 Zapciĭ de la unŭ stégŭ alŭ Panţirilorŭ, adică Chehaie, Stegarŭ şi Ciauşŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
75	—	De la 50 Panţirĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
20	—	De la Vătafulŭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ; urmândŭ Vătafulŭ după rînduiala Vătăjieĭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

Alte rînduelĭ a Dregătorieĭ ţinutuluĭ să se urmeze întocmaĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

bez rînduita léfă. (L. P. G.)

Hărlăulŭ (fila 32).

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sft. Gheorghe şi pe jumĕtate la sft. Dimitrie.

Leĭ	B.	
6	—	Dela 3 Zapciĭ dela unŭ stégŭ de Panţirĭ, adică Chehaie, Stegarŭ şi Ciauşŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
67	60	Dela 45 Panţirĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
20	—	Dela Vătafulŭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ; urmândŭ Vătafulŭ după rînduiala Vătăjieĭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ; după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

Alte rînduelĭ a Dregătorieĭ ţinutuluĭ să se urmeze întocma, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

bez rînduita léfă. (L. P. G.)

Cârligătura (fila 32 verso).

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sft. Gheorghe şi pe jumĕtate la sft. Dumitru.

Leĭ	B.	
6	—	Dela 3 Zapciĭ dela unŭ stégŭ de Panţirĭ, adică Chehaia, Stegarŭ şi Ciauşŭ; câte 2 leĭ unulŭ.
45	—	Dela 30 Panţirĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
9	—	Dela 6 Ţimiraşĭ câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
20	—	Dela Vătafulŭ de Cărăuşĭ şi de Chiragiĭ, după cum se arată cu deosebitŭ rostŭ.

Alte rînduelĭ a Dregătorieĭ ţinutuluĭ să se urmeze întocma, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

bez rînduita léfă.

(L. P. G.)

Ţinutulŭ Iașiĭ (33).

Leĭ	B.	
	20	De totŭ carulŭ séŭ căruţa încărcată când va intra în ţéră la margine, de peste hotarŭ ; orĭ cu ce marfă a fi ; saŭ de va descărca acolo la acelŭ ţinutŭ, orĭ de va trece la alte ţinuturĭ ; și Ispravniculŭ dândŭ cărţulie la Cărăușĭ să fie nesupĕratŭ de Părcălăbie în tótă ţéra, și pe la tóte ţinuturile.
	20	De totŭ carulŭ séŭ căruţa încărcată orĭ cu ce felŭ de marfă a fi, când va eși din ţéră peste hotarŭ.

Poclónele pe fiesce-care anŭ; însă pe jumĕtate la sft. Gheorghe și pe jumĕtate la sft. Dumitru.

Leĭ	B.	
12	—	Dela 6 Zapciĭ dela 2 stégurĭ de Panţirĭ câte 3 Zapciĭ la unŭ stégŭ, adecă 2 Chihaie, 2 Stegarĭ și 2 Ceaușĭ ; câte 2 leĭ unulŭ.
150	—	Dela 100 Panţirĭ dela 2 stégurĭ, câte 50 la unŭ stégŭ, și câte 1 polŭ leŭ unulŭ.
20	—	Dela Vătafulŭ de Cărăușĭ și de Chiragiĭ, urmândŭ Vătafulŭ după rînduiala Vătăjieĭ de Cărăușĭ și de Chiragiĭ, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

Alte rînduelĭ a Dregătorieĭ ţinutuluĭ să se urmeze întocma, după cum se arétă cu deosebitŭ rostŭ.

bez rînduita léfă.

(L. P. G.)

Venitulŭ mŏnăstireĭ sfîntuluĭ Spiridonŭ din orașulŭ Iașĭ (34).

Leĭ	B.	
	24	Mortasăpia din tîrgulŭ Iașĭ, după Condică ; aseminea să iea din Têrgulŭ Frumosŭ.

Venitulŭ Cantariuluĭ, după Condică, din tóte têrgurile ; afară de têrgurile ce sunt date miluire la alte mŏnăstirĭ.

Leĭ	B.	
	3	De drobulŭ de sare, de steţie, de gălétă şi de coteţŭ, ce se va vinde şi se va ridica din mâglă de către cumpĕrătorŭ, cum şi de cătră Cămăraşŭ de ocnă; de vorŭ ridica sarea şi o vorŭ pogorî în vale, saŭ de vorŭ trimite pe la têrgurĭ. Iar de s'a têmpla ca să se strîngă de cătră Domnie venitulŭ ocneĭ în credinţă, atuncĭ rînduiţiĭ Cămăraşĭ de ocnă să dea rînduitulŭ venitŭ din suma venituluĭ Cămăreĭ Gospod.
$1^1/_2$		De oca de céră ce va trece peste hotarŭ într'altă ţéră.
2	—	De butea cu vinŭ ce va trece peste hotarŭ într'altă ţéră; iar de poloboсŭ pe jumĕtate.
	60	De butea cu vinŭ ce va intra în oraşulŭ Iaşĭ; iar de polobocŭ pe jumĕtate; însă dela Prea sfinţia Sa Mitropolitulŭ şi până la Vel Stolnicŭ, atâtŭ carĭ s'orŭ afla într'aceste boeriĭ, cât şi ceĭ ce aŭ fostŭ maĭ nainte într'aceste boeriĭ; aşijderea şi jupănesele vĕduve, de orŭ fi fostŭ boeriĭ lorŭ într'aceste boeriĭ, să nu se supere pe vinaţele lorŭ.
		Solăritulŭ Vrănceĭ, după aşeḑarea ce se va face cu Vrănceniĭ, pentru sarea mĕruntă din Vrancea.
$1^1/_2$		De tótă vadra de horilcă; însă numaĭ pe horilca ce va veni din ţéra leşéscă.
1	—	De unŭ pogonŭ de tiutiunŭ ce s'a afla semĕnatŭ în ţéră.
	6	De totŭ rămătorulŭ ce va trece peste hotarŭ într'altă ţéră.
15	—	De totŭ carulŭ cu lipscănie ce se va descărca; iar trecêndŭ peste hotarŭ într'altă ţéră să dea pe jumĕtate.

Bezmănulŭ şi dijma pe loculŭ ce are miluire cu hrisovŭ Gospod. în têrgulŭ Galaţilorŭ.

Leĭ	B.	
30	—	De tótă Salhanaua.
3	—	De tótă magazaoa mare ce va fi în faţă.
2	—	De tótă magazaoa mică ce va fi în faţă.
2	—	De tótă magazaoa mare ce va fi din dosŭ.
1	—	De tótă magazaoa mică ce va fi din dosŭ.
2	—	De tótă şaica mare ce se pogóră pe Siretŭ încărcată.
1	—	De tótă şaica mică tij.
1	—	De tótă casa ce va fi pe loculŭ mŏnăstireĭ.
3	—	De tótă dughéna ce va fi pe loculŭ mŏnăstireĭ.

Leĭ	B.	
	30	De totŭ catargulŭ ce se pogóră pe Siretŭ.
	30	De tótă cârma.
	15	De totŭ trinketulŭ.
	9	De totŭ sirinulŭ mare.
	3	De totŭ sirinulŭ micŭ.
	3	De totŭ tahtalâculŭ ce se pogóră pe Siretŭ.
	1	De totŭ dulapulŭ ce vine pe Siretŭ.
	2	De totŭ cifte dulapŭ tij.
	1	De 2 grinḑĭ séŭ de 2 uşorĭ, ce vinŭ pe apă.
	1	De 2 scândurĭ de bradŭ, ce vinŭ pe apă.
	1	De 2 scândurĭ marĭ de teiŭ, ce vinŭ pe apă.
		Dijma din viĭ după obiceiŭ.

Venitulŭ mŏnăstireĭ Proroculuĭ Samoilŭ ot Focşanĭ, care este metohŭ la sfeti Spiridonŭ.

Leĭ	B.	
	24	Mortasăpia din têrgulŭ Tecuciuluĭ după Condică.

(L. P. G.)

Venitulŭ mŏnăstireĭ Gălăţiĭ (pag. 33 v.)

Leĭ	B.	
	24	Mortasăpia, după condică, de la iarmarócele ce se facŭ la Têrguşorŭ ot ţinutulŭ Iaşiĭ.
	6	Măjărie ot Galaţĭ de pe pescele próspĕtŭ ce vine pe apă la Schelea Galaţilorŭ adecă: 2 parale la unŭ leŭ din vînḑarea pesceluĭ, numaĭ de pe pescele próspĕtŭ ce va veni din ţéra turcéscă.

(L. P. G.)

Venitulŭ mŏnăstireĭ Frumóseĭ (pag. 33 v.)

Leĭ	B.	
	40	Bezmănulŭ de dughiană de frunte ce se află la iarmarócele ot Têrguşorŭ ot ţinutulŭ Iaşiĭ.
	30	Bezmănulŭ de dughiană alŭ doilea şi din tótă cârciuma cu vinŭ.
	20	De tărabă.
	10	De vatra de focŭ, care face bucate de vîndutŭ.

(L. P. G.)

Venitulŭ mŏnăstireĭ Cetăţueĭ (pag. 34).

Leĭ	B.	
	24	Mortasăpia, după condică, numaĭ în ḑiua Sfeti Petru, de la iarmarócele ce se facŭ la Têrguşorŭ ot ţinutulŭ Iaşiĭ.

(L. P. G.)

Venitulŭ mŏnăstireĭ Precisteĭ ot Romanŭ (pag. 34).

Leĭ	B.	
	24	Mortasăpia din têrgulŭ Romanuluĭ, după condică.

(L. P. G.)

Venitulŭ mŏnăstireĭ Bistriţeĭ (pag. 34).

Leĭ	B.	
	24	Mortasăpia din têrgulŭ Bacăuluĭ, după condică.

(L. P. G.)

Brudina Dunăreĭ (pag. 34 v.)

Leĭ	B.	
	20	De calŭ, boŭ, la carŭ şi căruţă; iar de vorŭ trece caiĭ séŭ boiĭ în notŭ să dea pe jumĕtate pentru povóră.
	15	De calŭ, boŭ, la carŭ şi căruţă deşértă; iar de vorŭ trece caiĭ séŭ boiĭ în notŭ să dea pe jumĕtate.
	15	De omulŭ călare ce va trece în podŭ; iar de omulŭ pedestru 6 banĭ.
	10	De orĭ-ce vită slobodă ce va trece în podŭ.
3	80	Pe 1.000 oĭ ce vorŭ trece în podŭ din oile mumbaeliĭ împĕrătescĭ.
5	—	Pe 1.000 oĭ ce vorŭ trece în podŭ, oĭ neguţitorescĭ.

(L. P. G.)

Brudina Nistruluĭ (pag. 34 v.)

Leĭ	B.	
	15	De calŭ, boŭ, la carŭ şi căruţă încărcată; iar de vorŭ trece caiĭ séŭ boiĭ în notŭ, să dea pe jumĕtate pentru povóră.
	10	De calŭ, boŭ, la carŭ şi căruţă deşértă; iar de vorŭ trece caiĭ séŭ boiĭ în notŭ să dea pe jumĕtate.
	12	De omulŭ călare ce va trece în podŭ; iar de omulŭ pedestru 3 banĭ.
	6	De orĭ-ce vită slobodă, ce va trece în podŭ.
	400	Pe 1.000 oĭ ce vorŭ trece în podŭ; adecă 4 banĭ pe ḑece oĭ.

(L. P. G.)

Brudina Prutuluĭ, a Siretuluĭ şi a Moldoveĭ, Bistriţa şi Trotuşulŭ (pag. 35).

Leĭ	B.	
	6	De calŭ, boŭ, la carŭ şi căruţa încărcată; iar de vorŭ trece caiĭ séŭ boiĭ în notŭ să dea pe jumĕtate.
	3	De calŭ, boŭ, la carŭ şi căruţă deşértă; iar de vorŭ trece caiĭ séŭ boiĭ în notŭ să dea pe jumĕtate.
	3	De omulŭ călare ce va trece în podŭ; iar de omulŭ pedestru pe jumĕtate.
	3	De orĭ-ce vită slobodă ce va trece în podŭ.
	200	Pe 1.000 oĭ ce vorŭ trece în podŭ; adecă pe ḑece oĭ doĭ banĭ.

(L. P. G.)

Aci urméză în cod. $5^{1}/_{2}$ file albe, apoĭ:

Lefile veliţilorŭ boerĭ şi aĭ celorŭ-lalţĭ boerĭ şi boiernaşĭ, şi a zapciilorŭ, şi a slujitorilorŭ curţeĭ Gospod.

Pe anŭ			Pe lună	
Leĭ	B.		Leĭ	B.
3.000	—	Vel Logofĕtŭ.	250	—
1.200	—	V-t Logofĕtŭ.	100	—
1.200	—	T-t Logofĕtŭ.	100	—
720	—	6 Vornicĭ de pórtă câte 10 leĭ unulŭ.	60	—
480	—	2 Logofeţĭ de taină câte 20 leĭ unulŭ.	40	—
180	—	Izbaşa.	15	—
2.400	—	20 Logofeţĭ de divanŭ câte 10 leĭ unulŭ.	200	—
360	—	Cămăraşulŭ de izvóde.	30	—
480	—	2 Condicarĭ aĭ divanuluĭ câte 20 leĭ unulŭ.	40	—
60	—	Vătafulŭ de vatră.	5	—
240	—	Protopsalt.	20	—
120	—	Alŭ doilea psalt.	10	—
120	—	Alŭ treilea psalt dela Haremŭ.	10	—
1.200	—	4 Preoţĭ, 2 Diaconĭ dela biserica gospod; 3 preoţĭ, unŭ diaconŭ dela biserica gospjdiĭ câte 10 leĭ unulŭ.	100	—
240	—	4 Ţircovnicĭ la 2 bisericĭ gospod; câte 5 leĭ unulŭ.	20	—
960	—	Luminĭ de céră, untŭ de lemnŭ, tămîie la 2 bisericĭ gspd.	80	—
5.000	—	Vel Vornicŭ.	416	80
5.000	—	Vel Vornicŭ.	416	80
5.000	—	Vel Vornicŭ.	416	80
5.000	—	Vel Vornicŭ.	416	80
4.200	—	Vel Hatmanŭ.	350	—

Pe anŭ			Pe lună	
Leĭ	B.		Leĭ	B.
600	—	Vel Căpit. de Lefeciĭ.	50	—
360	—	Vel Căpit. Hăt.	30	—
240	—	Porocĭnecu.	20	—
180	—	Başbulucbaşa Hăt.	15	—
360	—	3 Bulucbaşĭ Hăt. câte 10 leĭ unulŭ.	30	—
36	—	Stegarulŭ Hatm.	3	—
216	—	2 trămbacĭ ; 2 doboşerĭ ; 1 surmacĭŭ ; 1 flueraşŭ a Hătmănieĭ câte 3 leĭ unulŭ.	18	—
360	—	Başbulucbaşŭ din Curte gspd.	30	—
240	—	Bulucbaşa alŭ doilea din Curte gspd.	20	—
240	—	Căpit. de Drăganĭ din Curte gspd.	20	—
240	—	Sotnicu de Curte gspd.	20	—
720	—	12 Zapciĭ dela 4 stégurĭ Seimenĭ din Curte gspd ; câte 3 Zapciĭ la unŭ stégŭ; adecă : Stegarŭ, Odabaşŭ şi Cĭauşŭ ; câte 5 leĭ unulŭ.	60	—
6.769	—	188 de Seimenĭ dela 4 stégurĭ a Curţeĭ gspd. câte 3 leĭ unulŭ.	564	—
960	—	4 Căpt. de Levenţĭ dela 4 stégurĭ câte 20 leĭ unulŭ.	80	—
480	—	4 Odabaşĭ dela 4 stégurĭ de Levenţĭ câte 10 leĭ unulŭ.	40	—
480	—	4 Cĭauşĭ dela 4 stégurĭ de Levenţĭ câte 10 leĭ unulŭ.	40	—
360	—	4 Bairactarĭ dela 4 stégurĭ de Levenţĭ câte 7 polĭ leĭ unulŭ.	30	—
5.280	—	88 Levenţĭ dela 4 stégurĭ câte 22 la unŭ stégŭ câte 5 leĭ unulŭ.	440	—
360	—	Vel Căpt. de Ciuhur.	30	—
240	—	Vel Căpt. de Dorohoiŭ.	20	—
240	—	Vel Căpt. de Tecuciŭ.	20	—
240	—	Vel Căpt. de Covurluiŭ.	20	—
3.600	—	Vel Visternicŭ.	300	—
1.800	—	V-t Vist.	150	—
1.200	—	T-t Vist.	100	—
1.200	—	Logof. de Visterie.	100	—
600	—	Vătafulŭ de Visterie.	50	—
480	—	Sameşulŭ de Visterie.	40	—
480	—	Condicarulŭ Visterieĭ.	40	—
1.440	—	4 Logofeţĭ de Visterie câte 30 leĭ unulŭ.	120	—
3.840	—	16 Logofeţĭ tij a Visterieĭ câte 20 leĭ unulŭ.	320	—
360	—	Să maĭ iea Visteria, ca să fie pentru ceĭ ce vorŭ strînge cĭferturile şi cheltuiala ţĕreĭ.	30	—

Pe anŭ			Pe lună	
Leĭ	B.		Leĭ	B.
480	—	Cheltuiala Visterieĭ: hârtie, cernélă, céră tare.	40	—
6.000	—	Vel Postelnicŭ.	500	—
2.400	—	Vel Paharnicŭ.	200	—
2 400	—	Vel Caminarŭ.	200	—
2.400	—	Vel Gramaticŭ.	200	—
720	—	V-t Post.	60	—
600	—	T-t Post.	50	—
360	—	V-t Spătarŭ.	30	—
960	—	4 T-t Spt. câte 20 leĭ unulŭ.	80	—
600	—	V-t Gramaticŭ câte 50 leĭ.	50	—
360	—	T-t Gramaticŭ.	30	—
360	—	V-t Paharn.	30	—
240	—	Vătafulŭ de Păhărniceĭ.	20	—
480	—	4 Păhărniceĭ câte 10 leĭ unulŭ.	40	—
1.440	—	12 Postelniceĭ câte 10 leĭ unulŭ.	120	—
600	—	Polcovniculŭ Postelnicieĭ.	50	—
120	—	Vătavŭ de Călăraşĭ.	10	—
60	—	Vătafulŭ de Lipcanĭ.	5	—
240	—	10 Beşliĭ creştinĭ câte 2 leĭ unulŭ.	20	—
1.200	—	Vel Cuparŭ.	100	—
1.200	—	Muhurdariulŭ.	100	—
1.200	—	Mehtupciulŭ.	100	—
600	—	Vătafulŭ de Copiĭ.	50	—
600	—	Icĭ Ciohodarŭ.	50	—
360	—	Divictarulŭ.	30	—
240	—	2 Ispravnicĭ de Aproḑĭ, câte 10 leĭ unulŭ.	20	—
240	—	2 Ispravnicĭ de Copiĭ din casă, câte 10 leĭ unulŭ.	20	—
60	—	Stegariulŭ de Copiĭ.	5	—
1.200	—	Pisarulŭ séŭ Vechilulŭ séŭ Sărdari Saule.	100	—
360	—	Vel Caftangiŭ.	30	—
3.000	—	Vel Spătarŭ.	250	—
2.400	—	Vel Banŭ.	200	—
2.400	—	Vel Comisŭ.	200	—
600	—	V-t Comisŭ.	50	—
600	—	Răhtivanulŭ.	50	—
720	—	3 T-t Comişĭ câte 20 leĭ unulŭ.	60	—
480	—	2 Salahorĭ câte 20 leĭ unulŭ.	40	—
60	—	Iruc Bairactarŭ	5	—

Pe anŭ			Pe lună	
Leĭ	B.		Leĭ	B.
120	—	Săizbaşŭ.	10	—
60	—	Alŭ doilea Săizŭ.	5	—
120	—	Nălbanŭ Başa.	10	—
120	—	2 Sacale câte 5 leĭ una.	10	—
240	—	2 cărătaşĭ câte 10 leĭ.	20	—
120	—	2 cărătaşĭ tij câte 5 leĭ.	10	—
108	—	3 Vătajĭ adică Vătafŭ de comişeĭ, Vătafulŭ de vezeteĭ, Vătafulŭ de dărvarĭ, câte 3 leĭ unulŭ.	9	—
480	—	20 vezeteĭ câte 2 leĭ unulŭ.	40	—
480	—	20 comişeĭ câte 2 leĭ unulŭ.	40	—
120	—	2 ogiagurĭ de ţiganĭ cu foĭ câte 5 leĭ unulŭ.	10	—

La d-luĭ Vel Cămăraşŭ.

960	—	V-t Cămăraşŭ.	80	—
360	—	Vătafŭ de Cămară.	30	—
360	—	Pivniceriulŭ.	30	—
600	—	Gerahulŭ gspd. să dea la doftorulŭ Fotachi.	50	—
240	—	Vel Cibucciŭ.	20	—
240	—	Vel Cahfegiŭ.	20	—
240	—	Vel Sofragiŭ.	20	—
240	—	Vel Şerbecciŭ.	20	—
240	—	Vel Ibrictarŭ.	20	—
240	—	Vel Peşchergiŭ.	20	—
240	—	Vel Şamdagiŭ.	20	—
240	—	Bărbierulŭ.	20	—
240	—	Vel Credincerŭ.	20	—
864	—	12 Copiĭ din casă din 2 Spătăriĭ, léfă şi emeclicul câte 6 leĭ unulŭ.	72	—
360	—	Başŭ Ciohodarŭ.	30	—
120	—	Chehaiaua de Ciohodarĭ.	10	—
864	—	12 Ciohodarĭ léfă şi emeclicŭ câte 6 leĭ unulŭ.	72	—
240	—	Başŭ Alaiŭ Ciauşŭ.	20	—
120	—	Alŭ doilea alaiŭ Ciauşŭ.	10	—
120	—	Iciolanŭ Ciauşŭ.	10	—
120	—	Mataragi başa.	10	—
180	—	Satîr başa.	15	—
90	—	Chihaie de Şatărĭ.	7	60

Pe anŭ			Pe lună	
Leĭ	B.		Leĭ	B.
288	—	4 Satîrĭ, léfă și emeclicŭ câte 6 leĭ unulŭ.	24	—
120	—	Saracĭ bașa.	10	—
90	—	Saracĭ Iamacŭ.	7	60
480	—	Tufecci bașa.	40	—
360	—	3 Zapciĭ de la stégulŭ Tufecciilorŭ, adecă Odobașa, Bairactarŭ Ciaușŭ, câte 10 leĭ unulŭ.	30	—
1.500	—	25 Tufecciĭ câte 5 leĭ unulŭ.	125	—
1.800	—	Vel Agă.	150	—
600	—	Vel Căpt. de Dărăbanĭ.	50	—
360	—	Polcovniculŭ Agiescŭ.	30	—
120	—	Bașŭ Ceaușŭ Agiescŭ.	10	—
120	—	Bașŭ Bulucbașŭ Agiescŭ.	10	—
300	—	5 Bulucbașĭ Agiescĭ câte 5 leĭ unulŭ.	25	—
36	—	Bucinașulŭ Agiescŭ.	3	—
216	—	2 trâmbacĭ, 2 doboșerĭ, 1 surmaciŭ și unŭ fluerașŭ agiescĭ câte 3 leĭ unulŭ.	18	—
1.800	—	Vel Stolnicŭ.	150	—
1.200	—	Vel Medelnicerŭ.	100	—
1.200	—	Vel Armașŭ.	100	—
360	—	V-t Armașŭ.	30	—
240	—	T-t Armașŭ.	20	—
120	—	Condicarulŭ de temniță.	10	—
120	—	Ispravniculŭ de Armășeĭ.	10	—
60	—	Vătafulŭ de temniță.	5	—
72	—	2 Topciĭ câte 3 leĭ unulŭ.	6	—
1.428	—	La toțĭ Mehteriĭ cu emecliculŭ lorŭ după cum se arétă anume cu deosebitŭ izvodŭ.	119	—
300	—	4 trîmbacĭ și 1 surmacĭu a Curțeĭ gspd. câte 5 leĭ unulŭ	25	—
72	—	2 doboșărĭ a Curțeĭ gspd. câte 3 leĭ unulŭ.	6	—
480	—	Cheltuĭala la 4 masalale pe tótă séra.	40	—
144	—	12 Masalagiĭ câte 1 leŭ unulŭ.	12	—
60	—	Gelatulŭ.	5	—
1.800	—	Vel Portarŭ.	150	—
600	—	V-t Portarŭ.	50	—
240	—	T-t Portarŭ.	20	—
720	—	12 Portăreĭ cu unŭ odagiŭ și cu unŭ bucătarŭ, câte 5 leĭ unulŭ.	60	—
960	—	Vel Clucerŭ.	80	—

Pe anŭ			Pe lună	
Leĭ	B.		Leĭ	B.
600	—	Vel Sulgerŭ.	50	—
600	—	Vel Jicnicerŭ.	50	—
600	—	Vel Pitarŭ.	50	—
600	—	Vel Șatrarŭ.	50	—
1.200	—	Vel Ispravnicŭ de Curte.	100	—
96	—	4 Șătrăreĭ câte 2 leĭ unulŭ.	8	—
144	—	6 teslarĭ a Curțeĭ gspd. câte 2 leĭ unulŭ.	12	—
96	—	4 petrarĭ a Curțeĭ gspd. câte 2 leĭ unulŭ.	8	—
72	—	2 jămlarĭ a Curțeĭ gspd. câte 3 leĭ unulŭ.	6	—
144	—	4 pitarĭ a Curțeĭ gspd. câte 3 leĭ unulŭ.	12	—
144	—	6 aparĭ a Curțeĭ gspd. câte 2 leĭ unulŭ.	12	—
48	—	2 olarĭ a Curțeĭ gspd. câte 2 leĭ unulŭ.	4	—
24	—	Unŭ chilhangiŭ.	2	—
192	—	8 tăietorĭ de lemne a Curțeĭ gspd. câte 2 leĭ unulŭ.	16	—
192	—	8 joldunarĭ a Curțeĭ gspd. câte 2 leĭ unulŭ.	16	—
96	—	4 măturătóre câte 2 leĭ una.	8	—
480	—	Beceriulŭ.	40	—
600	—	Stolniculŭ Curțeĭ gspd.	50	—
12.000	—	Cheltuĭala cuhnieĭ Curțeĭ gspd. la treĭ mese: la Gspd., la Haremŭ și la Cămara gspd.	1.000	—
1.200	—	Vornicŭ ot Gspjda.	100	—
600	—	Vornicĭasa ot Gspjda.	50	—
240	—	Cahvegidina Gspjdeĭ.	20	—
1.200	—	10 Fete din casă ot Gsjda câte 10 leĭ una.	100	—
4.800	—	2 Ispravnicĭ ot Sociavă.	400	—
4.800	—	2 Ispravnicĭ ot Niamțŭ.	400	—
4.800	—	2 Ispravnicĭ ot Romanŭ.	400	—
4.800	—	2 Ispravnicĭ ot Bacăŭ.	400	—
4.800	—	2 Staroştĭ ot Putna.	400	—
216	—	2 trîmbacĭ, 2 doboşerĭ, 1 surmacĭŭ, 1 flueraşŭ a Stărostieĭ Putneĭ câte 3 leĭ unulŭ.	18	—
4.800	—	2 Ispravnicĭ ot Tecucĭ.	400	—
4.800	—	2 Părcălabĭ ot Covurluiŭ.	400	—
4.800	—	2 Ispravnicĭ ot Tutova.	400	—
4.800	—	2 Ispravnicĭ ot Vasluiŭ.	400	—
4.800	—	2 Ispravnicĭ ot Fălciŭ.	400	-
1.200	—	1 Ispravnicŭ ot Grecenĭ.	100	—
270	—	1 Ispravnicŭ ot Codru.	60	—

Pe anŭ Leĭ	B.		Pe lună Leĭ	B.
4.800	—	Sărdăria ot Lăpuşna Orheiŭ.	400	—
360	—	Polcovniculŭ Sărdărieĭ.	30	—
216	—	2 trîmbacĭ, 2 doboşerĭ, 1 surmaciŭ, 1 flueraşŭ a Sărdărieĭ câte 3 leĭ unulŭ.	18	—
4.800	—	2 Ispravnicĭ ot Soroca.	400	—
1.800	—	1 Ispravnicŭ ot Cernăuţĭ.	150	—
4.800	—	2 Ispravnicĭ ot Dorohoiŭ.	400	—
4.800	—	2 Vornicĭ ot Botoşenĭ.	400	—
4.800	—	2 Ispravnicĭ ot Hărlăŭ.	400	—
2.400	—	1 Ispravnicŭ ot Cărligătura.	200	—
4.800	—	2 Ispravnicĭ ot ţinutulŭ Iaşuluĭ.	400	—
360	—	Vornicŭ de Vrance.	30	—
144	—	12 Fustaşĭ de divanŭ câte 1 leŭ unulŭ.	12	—
242.936	—	(L. P. G.)	20.244	80

Urméză apoĭ de la fila 46—80 hârtie albă, tricapelă.

Semnătura luĭ Grigorie A. Ghica V. V.

Sigiliulŭ inelarŭ alŭ luĭ Gr. Al. Ghica V. V

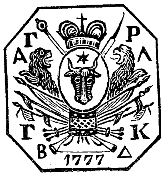

La pagina 140.

Intre cheltuelele trecute în séma pe 1776 a luĭ Grigorie Al. Ghica sunt trecute câte-va miĭ de leĭ pentru «*dunanmale*», adecă sĕrbărĭ la vre-o ocasiune óre-care,

Iacă şi unŭ pitacŭ domnescŭ din 16 Ian. 1776 alŭ luĭ Alexandru Ipsilante pentru serbarea publică în onórea nascereĭ uneĭ fice a Sultanuluĭ:

Anulŭ 1776 Ghenarie 16.

Carte pentru veste de dunanma.

Dumnéta Vel Spătarŭ, i dumnéta Vel Agă, de vreme ce astăḑĭ la șése sprețece ale luneĭ aceștia amŭ primitŭ veste de bucurie, că cu mila și vrerea luĭ Dumneḑeŭ s'aŭ născutŭ noua Sultană prea slăvită, prea îndestulata Hatige Sultanŭ, Domnulŭ Dumneḑeŭ să o dăruiască prea puterniculuĭ și prea milostivuluĭ nostru împĕratŭ cu bună și îndelungată viéță, să dațĭ dumné-vóstră în șcire la totŭ norodulŭ din Bucurescĭ, ca fiesce-care să încépă a-șĭ face gătire de podóbă după obiceiŭ până mâne séră toțĭ, și de Lunĭ să se încépă dunanma, urmându-se în șépte ḑile de rîndŭ, veselindu-se totŭ norodulŭ și rugândŭ pe milostivulŭ Dumneḑeŭ pentru îndelungirea anilorŭ vieţeĭ împĕrățieĭ; ci dar dumné-vóstră, să poruncițĭ tutulorŭ zapciilorŭ dumné-vóstră, ca pe nimenĭ să nu supere făr' de pricină, ci pe care cu înțelepciune va urma, să se lase în pace a se veseli pentru viéța prea îndestulateĭ, slăviteĭ Sultane, și a prea puterniculuĭ nostru împĕratŭ i sam recch govmi.

Létulŭ 1776, Ghenarie.

(Subscrisŭ) *Alexandru Ioanŭ Ipsilantŭ Voevodŭ.*

La pag. 141 (note).

Am arĕtatŭ însemnatulŭ rolŭ ce a avutŭ Gr. Alexandru Ghica în privința școlelorŭ din Moldova, începĕndŭ la aniĭ 1747, în prima sa domnie.

Despre Grigorie Alexandru Ghica, cronicarulŭ Canta ḑice, în scrierea sa, «c'a fostŭ omŭ înțeleptŭ și învĕțatŭ și iubindŭ ca și alțiĭ să se îndestuleze cu învĕțătură, a făcutŭ minunate școlĭ, aprópe de Sf. Mitropolie din Iașĭ, întru care să se învețe multe felurĭ de învĕțăturĭ și multe limbĭ. Adus'aŭ și dascălĭ fórte învĕțațĭ; făcut'aŭ și orênduelĭ dascălilorŭ și ucenicilorŭ, ca să-șĭ scie fiesce-care léfa și orênduiala lorŭ.»

Am descoperitŭ în archiva Episcopieĭ de Romanŭ o copie veche, după chrisovulŭ de organisare a școlelorŭ sub Gr. Alex. Ghica. Acéstă copie pórtă data 1766.

Prin acestŭ chrisovŭ Gr. Ghica, după ce arĕtă importanța și scopulŭ învĕțătureĭ, spune că «*maĭ inainte școla se afla necuprinsă cu cele* *trebuinciόse spre pricopséla ucenicilorŭ, şi că deci va să aducă acéstă şcόlă la starea cea mai desĕvêrşită a învĕţăturei, prin înmulţirea dascălilorŭ şi a ucenicilorŭ; ca să se ridice din ticăloşita stare şi vrednică de lacrimĭ a neînvĕţăturei pe norodŭ şi maĭ vêrtosŭ pe cinulŭ preoţescŭ»* Gr. Ghica zidesce «*acéstă academie*» lângă Mitropolie.

Domnitorulŭ amintesce apoĭ, că a orênduitŭ dascălĭ nu numaĭ la Academia ce a ziditŭ în Iaşĭ, ci şi în tόtă ţéra, la fie-care eparhie şi ţinutŭ, câte unŭ dascălŭ, ca toţĭ creştiniĭ ţĕreĭ acesteia, mirenĭ şi copiiĭ preoţilorŭ, să se procopséscă cu învĕţătura şi fapte bune.

Domnitorulŭ dispune prin acestŭ chrisovŭ, că din dajdea cea orênduită a preoţilorŭ şi erodiaconilorŭ din tόtă ţéra, să se plătéscă lefile dascălilorŭ. Dajdia de la preoţĭ pe anŭ şi de la diaconĭ, va fi câte 4 leĭ noĭ, plătiţĭ: 2 la Sf. Gheorghe şi 2 la Sf. Dumitru. Chrisovulŭ înfiinţéză o epitropie a şcόlelorŭ, compusă din Mitropolitulŭ, Hatmanulŭ Ioniţă Cantacuzino, Vist. Iordache Costache, Vist. Hrisoscoleŭ, Pah. Manolache Bogdanŭ, Visterniculŭ ce va fi după vremĭ, Başŭ Costi Avramŭ, Başŭ Sandulŭ Panaite, Başŭ Costea Papafilŭ şi Başŭ Constantinŭ Panaite. Aceştĭ epitropĭ aŭ sarcina de a purta de grijă în tόtă viéţa lorŭ cu silinţă şi neadormire, de acéstă Domnéscă Academie, pentru cele căḑute şi trebuinciόse. Când va muri unulŭ din Epitropĭ, ceĭ rĕmaşĭ să-lŭ înlocuiască, prin alegere, cu altulŭ, cerêndŭ aprobarea Domnéscă. Epitropia are a se aduna odată într'unŭ anŭ la Mitropolie, «şi să se caute de adunarea tutulorŭ veniturilorŭ şi cheltuelelorŭ, şi care nu va fi luatŭ sfârşitŭ şi nu s'a împlinitŭ după acestŭ alŭ nostru Domnescŭ chrisovŭ, să le caute tόte cu cercetare bună şi cu silinţe.»

Aplicaţiunea chrisovuluĭ urma a se face la 23 Aprilie 1766.

Urméză apoĭ budgetulŭ Academieĭ (1), care hotăresce lefile următόre:

Dascălulŭ celŭ mare Epistimurilorŭ (sciinţelorŭ) pe anŭ câte 1.500 leĭ şi dascăluluĭ celuĭ d'întâiŭ elinescŭ 600 leĭ şi ipodascăluluĭ elinescŭ 300 leĭ şi dascăluluĭ ce învaţă carte grecéscă bisericéscă câte 180 leĭ şi dascăluluĭ latinescŭ câte 240 leĭ şi dascăluluĭ moldovenescŭ (120) leĭ, iar pentru 20 de ucenicĭ străinĭ şi sĕracĭ ce se vorŭ afla la şcόlă, pentru mâncarea lorŭ, hârtie și cernélă, cu bucătariulŭ și apariulŭ lorŭ, prin purtarea de grijă și economia epitropilorŭ, să se dea pentru trebuința lorŭ 1.000 leĭ și la 30 care lemne; pentru toțĭ ceĭ ce vorŭ locuì în șcólă 375 leĭ.

---

(1) La Mitropolia de Iaşĭ există unŭ zapisŭ alŭ Catrineĭ, nepόta Popeĭ Ursuluĭ, prin care vinde Mitropolituluĭ Gavrilŭ unŭ locŭ «*fiindŭ trebuitorŭ şcόlelorŭ ce s'aŭ făcutŭ acum dândŭ şi alţĭ megieşĭ locurile ce aŭ fostŭ prin prejurulŭ nostru.*» Acestŭ zapisŭ este din 1767, Iunie 4, şi probéză solicitudinea cu care Domnitorulŭ şi Mitropolitulŭ aŭ fostŭ pentru a mări loculŭ destinatŭ la zidirea şcόleĭ de lângă Mitropolie.

Acestŭ sinetŭ, aflatŭ de mine, este publicatŭ apoĭ de d. Erbicénu, în istoria Mitropolieĭ Moldoveĭ, pag. 33.

La Academie Domnitorulŭ nu uită a orênduì la *bibliotecă* unŭ bibliotecarŭ, cu léfa 120 de leĭ pe anŭ. Chiar și de instrumente pentru matematică și altele, chrisovulŭ dispune: «ce va prisosì din veniturĭ și din cheltuelile ce se vorŭ iconomisi de către epitropĭ, să se cheltuiască la cărțĭ și la organe matematice și la cele-lalte trebuincióse ale academieĭ.»

Nu numaĭ de șcólele din Iașĭ se preocupă Gr. Ghica, ci și de șcólele din tótă țéra. Se continuă, și pe alocurea se înființéză din noŭ școlĭ. Numaĭ în Botoșanĭ și Galațĭ șcólele sunt cu dascălĭ grecescĭ și românescĭ, iar alte 23 de școlĭ prin județe, și cele 3 școlĭ dela Episcopia Romanuluĭ, Rădăuțuluĭ și Hușilorŭ continuă a avé dascălĭ românĭ cu anume budgetŭ.

De abia se organizaseră șcólele de către Gr. Ghica în Moldova, și la 1769 răsboiulŭ isbucnindŭ între Rusia și Turcia, invasiunea oștirilorŭ rusescĭ și ciuma ocasionéză învĕțămîntuluĭ publicŭ regretabilă încetare; în localulŭ Academieĭ din Iașĭ se mută cancelaria Divanuluĭ și, de bună sémă, tóte localele publice de școlĭ pățescŭ aceașĭ sórtă, fiindŭ ocupate în interesulŭ oștireĭ de invasiune. Mareșalul Rumianțiovŭ, pe la începutulŭ anuluĭ 1771, dintr'unŭ îndemnŭ pe care nu-lŭ putemŭ documenta astăḑĭ (1), se preocupă de șcólele cele închise ale Moldoveĭ, și provócă pe Mitropolitulŭ Gavrilŭ să-ĭ dea unŭ memoriŭ despre starea din trecutŭ a acestorŭ șcóle.

Mitropolitulŭ cu anaforaoa din Aprilie 1771, îĭ spune, cum repausatulŭ Gr. Ghica Vodă, la întâia domnie, a așeḑatŭ în șcóle dascălĭ de limbele elinéscă, slovenéscă și moldovenéscă, rînduindŭ léfa lorŭ din darea boerilorŭ cu dregătoriĭ și maĭ apoĭ dela preoțĭ. Arétă că următorulŭ Domnŭ, repausatulŭ Mavrocordatŭ, a iertatŭ birulŭ scolasticŭ alŭ preoțilorŭ și a ordonatŭ, ca lefile dascălilorŭ să se plătéscă de visterie. Dar în urmă, revenindŭ a doua óră Domnŭ Gr. Ghica, din noŭ s'aŭ așeḑatŭ șcólele ca întâia óră și a stabilitŭ budgetulŭ șcóleĭ din Iașĭ, dândŭ:

360 leĭ dascăluluĭ celuĭ întâiŭ elinescŭ;
120 » » alŭ doilea;
130 » » slavonescŭ, și
100 » » moldovenescŭ.

Acéstă disposițiune a respectat-o Domniĭ următorĭ, până la Gr. Ghica, *care a adaosŭ de prisositŭ léfă dascăluluĭ elinescŭ.* Mitropolitulŭ arétă, că dascăliĭ aŭ fostŭ toțĭ deplinŭ până la închiderea șcólelorŭ, în anulŭ trecutŭ.

---

(1) Din anaforaoa Mitropolituluĭ Gavrilŭ s'ar păré, că acesta cu de la sine impulsiune, a provocatŭ redeschiderea șcólelorŭ în 1771. (Veḑĭ Istoria Șcólelorŭ de V. A. U., T. I, pag. 358).

„De întêmplarea vremilorŭ și din bóla ciumeĭ împrăștiindu-se atâtŭ dascăliĭ, cât și uceniciĭ, aŭ rĕmasŭ șcólele fără de lucrare, neputêndu-se scóte și baniĭ de la preoțĭ, totŭ din aceste pricinĭ.

«Acum, că aŭ maĭ contenitŭ nenorocirile și neodihnirile, ḑice Mitropolitulŭ, voimŭ ca iarășĭ să se pună școlele la cea maĭ bună stare.» Deja Mitropolitulŭ scrisese Episcopuluĭ de Romanŭ, Leonŭ, ca să încépă a aduna birulŭ de la preoțĭ, dar acesta întêmpină dificultățĭ, pre care Mitropolitulŭ cerea luĭ Rumianțiovŭ să le înlăture (1).

De observatŭ este finea anaforaleĭ Mitropolituluĭ Gavrilŭ. Elŭ, fostŭ archiereŭ la Salonicŭ, unulŭ din Mitropoliţiĭ ceĭ maĭ grecisațĭ, dă dovadă, că nu este prea exagerată iubirea luĭ de Grecĭ.

Creḑêndŭ că după invasiunea Muscalilorŭ influența Grecilorŭ în Principate a scăḑutŭ, Mitropolitulŭ Gavrilŭ voesce să o scadă și în școle și decĭ, propune luĭ Rumianțiovŭ, ca să se reducă lefile dascălilorŭ grecĭ și să li se dea după cum lua și alțĭ dascălĭ, cu mĕsură și pe dreptate, ca să pótă ajunge și celorŭlalțĭ și pentru chiverniséla ucenicilorŭ sĕracĭ (2).

---

(1) Episcopulŭ Leonŭ arétă, că preoțiĭ dorescŭ să se suprime limba elină din școlă ca să se maĭ scaḑă și din birulŭ lorŭ, de óre-ce copiiĭ ce ĭ-aŭ datŭ la școlă n'aŭ învĕțatŭ aprópe nimicŭ dela dascăliĭ grecĭ. Conf. rĕspunsulŭ luĭ Rumianțiovŭ către Mitropolitŭ din 1771, Aprilie 22.

(2) În timpulŭ luĭ Gavrilŭ Mitropolitulŭ, se pregătise spre tipărire și gramatica românéscă de Archimandritulŭ Macarie. Iată titlulŭ acestuĭ manuscriptŭ *(Academie, Crd. No. 102, 1 vol. f-o.)*:

Gramatica Română a Părinteluĭ Macarie Arhimandritulŭ

În ḑilele prea luminateĭ și de Dumneḑeŭ încoronateĭ nóstre Ecaterineĭ Alexievna a tótă Rusia și a naslidnaculuĭ eĭ, a Mareluĭ cnézŭ Țesarevicĭ Pavelŭ Petrovicĭ, acum cu mila Domnuluĭ Dumneḑeŭ și a tóteĭ Moldoveĭ împărățitóre fiindŭ și s'a tipăritŭ în sfinta și Dumneḑeiasca Mitropolia Iașilorŭ, cu blagoslovenia a Prea sfințituluĭ arhiepiscopuluĭ și Mitropolituluĭ a tóteĭ Moldavieĭ, Kirio Kir Gavrilŭ și cu tótă cheltuiala a Preablagorodniculuĭ și pravoslavniculuĭ mareluĭ cnézŭ alŭ Moldoveĭ Ioanŭ Cantacuzino Deleanulŭ, a mareluĭ Vistierŭ . . . . (anulŭ lipsesce).

În stihurile către Cantacuzino ḑice :

Stihurĭ adonicescĭ
«Numele tĕŭ
Prin mine fi-va
Sórele lumiĭ
Și eșindŭ din trupŭ
Nu te va uita
Dațiia. Iașiĭ
Muntele Corbulŭ.»

Autorulŭ cunósce prosodia latină și face la finele cărțeĭ stihurĭ cu unŭ tratatŭ de poetică, cu exemple de versurĭ.

Din actulŭ ce analisămŭ maĭ sus, maĭ vedemŭ, că la redeschiderea şcólelorŭ propusă în 1771, cursurile superióre de filosofie şi matematică nu se maĭ pctŭ face momentanŭ, pentru că nu aŭ şcolarĭ, căcĭ *uceniciĭ străinĭ* ce le urmaŭ se duseseră din ţéră, din causa răsboiuluĭ. Nu ne putemŭ de ajunsŭ explica, cum de aceste cursurĭ aŭ fostŭ urmate numaĭ de şcolarĭ străinĭ. Póte că şcolariĭ românĭ, începêndŭ scóla la 1766, nu avusese timpŭ în 3 anĭ să ajungă până la cursurile înalte şi dascăliĭ grecĭ de *epistemiĭ*, adecă de sciinţe, îşĭ populaseră cursurile înalte cu şcolarĭ aduşĭ de eĭ din Orientŭ, pregătiţĭ în ţéra lorŭ pentru asemenea cursurĭ.

Feldmareşalulŭ Rumianţiov, în Aprilie acelaşĭ anŭ 1771, rĕspunde Mitropolituluĭ, că nu este de părere să se suprime limba grecéscă, fiindŭ cea maĭ mare parte a cărţilorŭ bisericescĭ scrise în acéstă limbă, şi fiindŭ-că dînsa este şi la alte Academiĭ, şi maĭ alesŭ la acelea unde există o facultate de teologie. Mareşalulŭ nu admite decĭ scăderea lefilorŭ dascălilorŭ elinĭ (1). Cu totŭ nesuccesulŭ răsboiuluĭ întreprinsŭ de Episcopulŭ Leonŭ şi Mitropolitulŭ Gavrilŭ, contra limbeĭ grecescĭ, din şcóle, istoriculŭ cultureĭ nóstre naţionale e datorŭ să înregistreze acéstă încercare, cu laudă din punctulŭ de vedere alŭ românismuluĭ, de şi nu ar puté-o justifica din punctulŭ de vedereĭ alŭ cultureĭ şi alŭ şcóleĭ, cât privesce învĕţămêntulŭ limbeĭ eline, ca limbă clasică, ce nu lipsia şi în alte şcolĭ din Europa. Adevĕratŭ, că pe acolo limba elină nu se impunea ca vehiculŭ de predare alŭ sciinţelorŭ; dar în loculŭ limbeĭ eline, în câte Universităţĭ nu făcea acéstă funcţiune limba latină?

O a treia corespondinţă în privinţa şcólelorŭ, din 1771, este în fine scrisórea Mitropolituluĭ Gavrilŭ către Feldmareşalulŭ Rumianţiovŭ, prin care îĭ cere intervenţiunea, ca să se scótă din localulŭ Academieĭ, Divanulŭ Cnejeĭ Moldoveĭ, fiindŭ-că uceniciĭ s'aŭ adunatŭ şi dascălĭ s'aŭ aflatŭ şi aŭ luatŭ iarăşĭ începere Academia. «Sunt case boerescĭ deşerte destule pentru adunarea Divanuluĭ», ḑice Mitropolitulŭ (2).

*

Cu pacea dela Kuciuk-Kainargi, din 1774, şi cu reîntórcerea în Moldova a luĭ Grigore Ghica ca Domnŭ şi numirea la Domnia Munteană a luĭ Alexandru Ipsilante, cultura naţională face bunĭ paşĭ înainte, precum din actele aduse s'a vĕḑutŭ de lectorĭ.

Între acestea este o poesie, dată ca modelŭ de versŭ *„alemanicesc“* şi adresată *către prea puternica de Dumneḑeŭ încoronata Augusta şi împeratricea a tótă Rusia şi a Volgaro-Serbo-Moldovlaho-Ungrovlahiilorŭ Stăpânitóre, Ecaterina.“*

(1) Veḑĭ rĕspunsulŭ Feldmareşaluluĭ Rumianţiovŭ, către Mitropolitulŭ Gavrilŭ, din 22 Aprilie 1771 în Ist. Şcólelorŭ de mine. T. III.

(2) Anexa după Archiva istorică. Tomulŭ I, pag. 231.

Şcólele din Moldova funcţionéză sub Domnia luĭ Gr. Ghica, pe la oraşe, eparchiĭ, şi chiar pe la unele sate; aşĭa aflămŭ şcólă cu dascălŭ românŭ la satŭ la Ruginósa.

Cum că continuă şcólele a funcţiona şi după tragica mórte a Domnitoruluĭ Gr. Ghica, resultă şi din sarcina ce are Archimandritulŭ Măzărénulŭ de «*îndreptătorŭ alŭ şcólelorŭ domnescĭ, episcopescĭ şi mŏnăstirescĭ ale Moldoveĭ*» (1).

---

(1) Intre şcólele care le cercetéză inspectorulŭ generalŭ Măzărénu este dóră şi acea şcólă a mŏnăstireĭ Putna, unde dînsulŭ funcţionéză şi ca profesorŭ împreună cu Eromonachulŭ Ilarionŭ «mădularŭ alŭ filosofilorŭ Patmosuluĭ» precum se numesce însuşĭ (1).

In şcóla de la mŏnăstirea Putna se învĕţa românesce şi după ultimulŭ răsboiŭ alŭ Muscalilorŭ contra Turcilorŭ, Măzărénu introdusese şi puţină ruséscă, apoĭ: «Ciaslovulŭ, psaltirea, octoiculŭ, catechisulŭ moldovenesce şi rusesce, alcătuirea scrisoreĭ moldovenesce, psaltichia după melodia grecéscă, gramatica, geografia cea tălmăcită de episcopulŭ Amfilohie, după Bouffier, retorica, pétra evangheliei, asupra despărţireĭ bisericeĭ rĕsărituluĭ de a apusuluĭ, epistolia archiepiscopuluĭ Eugenie, istoria bisericeĭ după Eusevie şi alţĭ istoricĭ de la începutulŭ creştinităţeĭ până la soborulŭ din Florenţia şi scurtată teologie platonéscă.»

La predarea acestorŭ obiecte Măzărénulŭ şi Ilarionŭ eraŭ ajutaţĭ şi de uniĭ *Vătajĭ*, adică pedagogĭ. Cum că acéstă şcólă funcţiona de maĭ multŭ timpŭ şi în regulă, póte să fie de dovadă diploma de absolvire a şcóleĭ, dată la 1 Aprilie 1778, unuia dintre şcolariĭ absolvenţĭ aĭ şcóleĭ.

Acéstă diplomă care arétă ce studiĭ se făceaŭ în şcóla de la mŏnăstirea Putna, merită să ocupe locŭ aicĭ, şi o dămŭ întrégă:

«Smeritulŭ archimandritŭ mŏnăstireĭ Putneĭ Vartolomeĭ Măzărénulŭ mădularŭ academicesceĭ teologiĭ Chievuluĭ şi îndreptătorŭ şcólelorŭ domnescĭ, episcopescĭ şi mŏnăstirescĭ a Moldavieĭ; aşişderea eŭ Ilarionŭ ieromonachŭ, mădularŭ a filosofilorŭ Patmosuluĭ şi învĕţătorŭ psaltichieĭ şcólelorŭ Moldavieĭ, dămŭ adeverinţă cu acéstă carte a nóstră, cum că tinerelulŭ Ioanŭ, fiulŭ preotuluĭ Gheorghe Vasilievicĭ Bălăşesculŭ, de aicĭ, s'aŭ ţinutŭ în grija nóstră, de la firea luĭ cea de 5 până acum la vêrsta luĭ cea de 12 anĭ şi s'aŭ învĕţatŭ de noĭ şi prin aĭ noştri vătajĭ a şcoliĭ de aicĭ: ciaslovulŭ, psaltirea, octoihulŭ, catechisulŭ moldovenesce şi rusesce, alcătuirea scrisorilorŭ moldovenesce, psaltichia după melodia grecéscă, gramatica, geografia cea tălmăcită de episcopulŭ Amfilochie după Bouffier, retorica, pétra evangelieĭ asupra despărţireĭ bisericiĭ rĕsărituluĭ de a apusuluĭ, epistolia archiepiscopuluĭ Eugenie, istoria bisericeĭ după Evsevie şi alţĭ istoricĭ, de la începutulŭ creştinităţiĭ până la véculŭ alŭ IX, şi până la soborulŭ din Florenţa, şi scurtata teologie platonéscă, tóte bine, unele şi de rostŭ şi cu înţelegere, şi astădĭ cu voia tătăluĭ sĕŭ ḑisŭ maĭ susŭ şi a maiceĭ séle Anastasia născută Gherle şi cu blagoslovenia părinţilorŭ duhovnicĭ Ghermanŭ şi Zenovie, s'a îmbrăcatŭ în cinulŭ monachicescŭ, şi i s'a pusŭ numele din cinŭ Isaie, aşia décă şi este

---

(1) Veḑĭ memoriĭ presentate la Academie de V. A. Urechiă, în anulŭ 1887/1888, pag. 26.

În séma visterieĭ Moldoveĭ pe 1776, de sub Grigorie Ghica, la fila 41, se vede că s'aŭ cheltuitŭ 69 de leĭ pentru *„gazăturile“* de la Braşovŭ, prin Sandu Sardaru.

Nu scimŭ la care anume gazete era abonatŭ Domnitorulŭ, dar nu putemŭ contesta însemnătatea acesteĭ introducerĭ de jurnale în ţéră.

Acestŭ documentŭ de la 1776, importantŭ din multe privinţe, de altmintrelea nu cuprinde alte informaţiunĭ relative la cultura publică.

Dintre ómeniĭ maĭ învĕţaţĭ de la curtea luĭ Gr. Ghica putemŭ cita, după séma de care ne ocuparămŭ, pe doctoriĭ Drăcache Iacob, Caragea şi Fotache, şi pe dascălulŭ Teodorŭ. Dintre românĭ, Enache Kogălniceanu, carele primesce din condica Visterieĭ 6 liuḑĭ, pe când doctorulŭ Fotache are 10.

---

elŭ în vîrstă mică, dar în pricepere bunŭ, îlŭ afiorisimŭ noĭ pentru cinulŭ ierodiaconieĭ, ca după acea să fie şi alŭ doilea dascălŭ în şcóla de aicĭ.

S'a scrisŭ în mŏnăstirea Putna la 1 Aprilie 1778.

L. S. Episcopieĭ de Rădăuţĭ. Am vĕḑutŭ, blagoslovimŭ şi întărimŭ: iscălitŭ, *Dositeiŭ Episcopŭ Rădăuţuluĭ.*

(L. S). *Archimandritŭ Bartolomeĭ Măzărénu.*

(L. S.) *Ilarionŭ Ieromonahŭ Mădulariŭ a Filosofilorŭ Patmosuluĭ.*»

Din diploma acésta aflămŭ, că geografia luĭ Bouffier a fostŭ tradusă de Episcopulŭ Amfilochie alŭ Hotinuluĭ maĭ mulţĭ anĭ înainte de tipărirea eĭ. Tipărirea se face numaĭ la 1795, iar manuscriptulŭ traducereĭ era aşa dar în uzŭ în şcólele publice ale ţéreĭ cu maĭ bine de 17 anĭ înainte de tipărire.

De Amfilochie Hotiniulŭ noĭ posedămŭ şi o aritmetică tipărită în quarto, la Mitropolia din Iaşĭ, necitată în bibliografiile de până acum, la numele luĭ Amfilochie. In volumulŭ «Serbarea şcolară de la Iaşĭ, cu ocasiunea împlinireĭ a 50 anĭ de la înfiinţarea învĕţămîntuluĭ superiorŭ în Moldova,» de d-niĭ Xenopolŭ şi Erbicénu, la pag. 284, este însă citată acéstă carte, fără să se spună, că e de Amfilochie.

Credemŭ că şi acéstă carte a fostŭ ulisată în şcólele din Moldova, maĭ înainte încă de a fi fostŭ tipărită, la 1795, ca şi geografia.

Acéstă aritmetică cuprinde şi puţină geometrie şi este recomandabilă în comparaţiunea ce face între mĕsurile cele romane şi cele române. Studiulŭ mĕsurilorŭ dă ocasiune luĭ Amfilochie să constate, cu o vĕdită mulţumire, latinitatea némuluĭ nostru.

Intre cărţile tipărite în uzŭ în şcólele din Moldova, după 1755 şi înainte, să nu uitămŭ de a înregistra:

«Buhvar-alfavetarŭ pentru copiĭ, tipăritŭ la Mitropolia din Iaşĭ, la 7263 (1755), de Iacobŭ Mitropolitulŭ. Acéstă carte, D. Papadopolŭ-Calimach ḑice, că a fostŭ împărţită gratisŭ pe la şcolĭ.

Maĭ e posibilŭ, ca să se fi fostŭ întrebuinţatŭ în şcóle, totŭ ca manuscriptŭ, şi gramatica românéscă, de care maĭ în urmă am vorbitŭ, aceea a luĭ Dimitrie Eustaţie Braşovénulŭ, din 1756.

Dascăliĭ şcóleĭ grecescĭ din Iaşĭ de la 1776, sunt numiţĭ în séma de la acestŭ anŭ, şi anume Gheorghe dascălulŭ şi Evloghie dascălulŭ, carĭ ambiĭ se bucură de câte 2 liuḑĭ scutiţĭ. Maĭ este şi unŭ vătafŭ la şcólă, ne numitŭ în sémă, şi care beneficiază de unŭ liude.

Grigorie Ghica, venindŭ la 1764 Domnŭ alŭ Moldoveĭ, se preocupă de starea bisericeĭ şi a şcólelorŭ. Biserica o află în decădere şi atribue acéstă decădere la înmulţirea peste mĕsură a preoţilorŭ, «carĭ se află fórte puţinĭ la numĕrŭ, carĭ, după cum se cade, intră prin uşă la scaunulŭ acesta, iar ceĭ maĭ mulţĭ sunt aceĭ ce se suie pe aiurea şi tâlhăresce, din carĭ pe uniĭ îĭ îndémnă nevrednicia, ticăloşia şi lenevirea, ca să răpéscă şi să apuce darulŭ preoţieĭ, a cărora ródă este neaverea, sĕrăcia şi supĕrarea, neavêndŭ de aiurea altŭ venitŭ de chivernisélă a-ĭ câştiga maĭ lesne şi fără ostenélă fără numaĭ pe biserică şi pe altarŭ ; iar pe alţiĭ îĭ învitéză (*sic*) iubirea de argintŭ şi nesăţiósa avere...»

Chrisovulŭ Domnitoruluĭ, din 15 Iulie 1764, care se ocupă de biserică, citéză canónele pe basa cărora pe viitorŭ nu se vorŭ maĭ preoţì decât persónele cercetate, cu silinţă şi cu multă priveghiare, de însuşĭ Mitropolitulŭ séŭ de Episcopĭ, şi numaĭ după ce prin anafora la Domnŭ persóna care este a se hirotonisì se va fi scăḑutŭ din catastişele visterieĭ. Preoţiĭ carĭ se vorŭ chirotonisì peste hotarele ţĕreĭ, pe furişŭ, nu vorŭ fi consideraţĭ ca preoţĭ.

Chrisovulŭ de care ne ocupămŭ, maĭ face o punere la cale fórte bună. Domnitorulŭ consideră, că căderea bisericeĭ vine şi de la înmulţirea prea mare a bisericilorŭ :

«Multă neorênduială curge despre zidirea bisericilorŭ ce se zidescŭ aşia fiescecum şi unde vorŭ, fără de trebuinţă, cu repeḑire nesocotită şi cu cugetŭ fără de trébă şi necuvîntătorŭ a multorŭ creştinĭ, din carĭ uniĭ dintr'aceia de mândrie şi de deşértă slăvire îmflându-se şi de fantasie biruindu-se, poftescŭ, cu acelŭ chipŭ, ca să câştige lauda vecĭnică şi în viéţă şi după mórtea lorŭ, şi cerŭ maĭ multŭ slava lorŭ decât slava luĭ Dumneḑeŭ ; iar alţiĭ din nesocotită rîvnă a lorŭ, séŭ din sfatulŭ celorŭ neînvĕţaţĭ şi fără de minte şi cu adevĕratŭ orbĭ... din care se pricinuesce de sunt mulţime bisericile şi paraclisurile cele próste, şi la acele de obşte locaşurĭ nu se face acea de obşte adunare a noroduluĭ... Insă mulţimea bisericilorŭ pricinuesce, ca să se pustiéscă acele vechĭ bisericĭ şi să rĕmână locaşurĭ drumeţilorŭ, séŭ a tâlharilorŭ, séŭ cuibulŭ dobitócelorŭ, până când din vreme în vreme lenevindu-se grija lorŭ, vorŭ ajunge şi acele nouĕ făcute spre pustiire... Decĭ, după canonulŭ alŭ 5-lea alŭ soboruluĭ de la Gangra şi alŭ 25 de la Leodinatŭ. («Unde ajunge unŭ preotŭ episcopŭ să nu se facă şi unde sunt bisericĭ de ajunsŭ, biserică nouă să nu se zidéscă, ca să nu se micşoreze a bisericeĭ adunare şi numele)».

Domnitorulŭ hotăresce:

«De acum înainte nicĭ unulŭ să nu cuteze să zidéscă din temelie biserică nouă fără de scirea şi voia Mitropolituluĭ. (canonŭ alŭ IV-lea alŭ sobor. a tótă lumea)... Să nu zidéscă fiesce-cine biserică şi aceĭ ce n'aŭ putere să înzestreze biserica cu cele trebuitóre veniturĭ... spre chiverniséla din tóte ḑilele a preoţilorŭ şi a slujitorilorŭ ce se află într'însa...»

Domnitorulŭ maĭ opresce şi pre ceĭ ce se călugărescŭ, de a lipsì pe clironomiĭ lorŭ de avutulŭ lorŭ, dându-lŭ mŏnăstirilorŭ şi bisericilorŭ. «Decĭ, orĭcine va afiorisì ceva la mŏnăstire, să arate întâiŭ luĭ Vodă, care va cerceta să vadă de nu face vre-o nedreptate uneĭ rude.»

Documentulŭ este contrasemnatŭ de Ioanŭ Canta Vel Vist.

Asemenea chrisovŭ, ce am aflatŭ în archiva Academieĭ, Condica No. 1 (1) a trebuitŭ să aibă o înrîurire în bine, obligândŭ pre candidaţiĭ la preoţie să scie maĭ multă carte; oprirea de a se zidi bisericĭ noue, inutile, s'ar cuvenì să fie şi generaţiunilorŭ nóstre de învĕţătură!

Incheindŭ adaosele şi anexele nóstre asupra cultureĭ publice, asupra şcólelorŭ, sub Gr. A. Ghica, să amintimŭ, că la 1774, după pacea de la Kuciuk-Kainardgi, Mitropolitulŭ Gavrilŭ Calimachŭ chiămă la Iaşĭ, de la mŏnăstirea Némţuluĭ pe călugărulŭ Iacobŭ, care la vêrsta de 20 anĭ ajunsese economŭ mare alŭ mŏnăstireĭ şi-şĭ făcuse nume de bunŭ administratorŭ. Mitropolitulŭ Gavrilŭ făcu pe Iacobŭ *Protosingel* şi-lŭ însărcinâ cu priveghereа zidireĭ bisericeĭ St. Gheorghe din curtea Mitropolieĭ actuale, şi care maĭ apoĭ devenì biserica catedrală. Mitropolitulŭ Gavrilŭ murindŭ la 29 Februarie 1776, în loculŭ luĭ se alese Mitropolitŭ Leonŭ Episcopulŭ de Romanŭ. Şi sub Leonŭ Iacobŭ continuă a servì la mitropolie, unde, maĭ târḑiŭ, va deveni însuşĭ mitropolitulŭ celŭ multŭ cunoscutŭ: *Iacobŭ Stamati*, după ce fu maĭ întâiŭ Episcopŭ de Huşĭ (2).

La Capit. XX. (pag. 148)

Grigorie Al. Ghica sosindŭ în Iaşĭ la 1764 în o domnie anterióră celeĭ de care avurămŭ a ne ocupa la cap. XX alŭ studiuluĭ nostru, a începutŭ Domnia-sa dêndŭ *carte deschisă* către toţĭ boeriĭ Divanuluĭ şi către Ispravnicĭ, cu poruncă: «să fie cu mare dreptate sĕraci-

---

(1) Veḑĭ întregŭ chrisovulŭ în Uricarŭ, Tomulŭ I, pag. 147.

(2) Veḑĭ în *Ateneulŭ Românŭ* din Iaşĭ, luna Iulie — Augustŭ 1861, articolulŭ luĭ M. Kogălnicénu despre Mitropolitulŭ Iacobŭ Stamati.

«lorŭ, neîngăduindŭ pe nimenĭ ca să-ĭ calce și să-ĭ năpăstuiéscă, căcĭ «de va auḑì cât de puținŭ, că' aŭ păzitŭ hatîrulŭ cuĭ-va și va venì «vre-unŭ sĕracŭ să jeluiască, atuncĭ cu mare pedépsă îĭ va pedepsì, «făcêndŭ marĭ dreptățĭ tuturorŭ. Boeriĭ să se păzéscă fiesce care de «a lua mită de la sĕracĭ, cât de puținŭ; că de va venì la auḑulŭ «măriei séle, să fie în scirea tuturorŭ, că se va pedepsì cu mare pedépsă, necătându-ĭ nicĭ picŭ de hatîrŭ, de va fi și boierŭ mare, orĭ «și rudă, de vreme ce Dumneḑeŭ m'a trimisŭ într'acestŭ pămîntŭ ca «să păzescŭ pe sĕracĭ și să-mĭ fie milă de dînșiĭ.» (1) Adevĕratŭ că și otărî, ca țĕraniĭ să nu facă maĭ multe ḑile de clacă decât 12.

Doĭ anĭ după aceea Gr. Al Ghica dete ca compensațiune însă chrisovulŭ (1766, Augustŭ 12) în favórea boerilorŭ, «puindŭ stavilă ómenilorŭ proștĭ de a intra în rîndulŭ boerimeĭ» (2). Nu putea Gr. Ghica a ține partea țĕranuluĭ, a prostimeĭ, contra boieruluĭ, fără de a-șĭ compromite Domnia!

In timpulŭ ocupațiuneĭ rusescĭ, boerimea care administrâ maĭ necontrolată, cât privesce țĕranulŭ, îșĭ făcea ĭar cât putù maĭ largă partea apăsândŭ pe *clăcașŭ.*

Din sute și miĭ de casurĭ, să amintimŭ casulŭ următorŭ de pedepse a unuĭ sătênŭ, care șĭ-a permisŭ să-șĭ are ogorulŭ cu plugulŭ boerescŭ:

«*Către Ispravniculŭ de Cărligătura, D-ta Gavrilŭ Miclescu.*

De la boieriĭ Divanuluĭ Cnejieĭ Moldoveĭ.

Poruncă

«Se face scire, că la Divanŭ aŭ jĕluitŭ Iordache sin Jicnicerulŭ Vasile Tănase asupra unuĭ Grigorie Pevițŭ țĕranŭ din Cartescĭ i Gavrilŭ sin luĭ, precum că în trecutele ḑile avêndŭ trebuință Iordache la Iașĭ și purcegêndŭ de acolo, aŭ lăsatŭ ómeniĭ sĕĭ plugarĭ cu plugulŭ să-ĭ are de mălaiŭ, iar acelŭ Grigorie și ficiorulŭ luĭ, în puterea lorŭ și fără de scirea luĭ Iordache, luândŭ plugulŭ cu boiĭ cu totŭ, ș'aŭ aratŭ de mălaiulŭ lorŭ cât li-aŭ fostŭ voie, până a trecutŭ vremea pluguluĭ și din pricina lorŭ aŭ rĕmasŭ Iordache fără mălaiŭ, și cerșindŭ dreptate la Divanŭ, întâiŭ pentru mălaiulŭ ce este aratŭ cu plugulŭ sĕŭ ca să-lŭ iea, alŭ doilea pentru o faptă ca acésta ce aŭ făcutŭ, cu obrăznicie luândŭ plugulŭ, fără scire şi fără voie, de şĭ-aŭ aratŭ necinstindu-lŭ pe Iordache cu chipŭ ca acesta; iată se porunceşce D-tre, să-ĭ aduceţĭ de faţă şi să cercetaţĭ jalba ce aŭ datŭ Iordache la Divanŭ şi fiindŭ după cum aŭ arĕtatŭ, să dovedéscă cât este acea arătură ce aŭ făcutŭ cu plugulŭ sĕŭ şi dându-le sĕmînţa să-lŭ secere Iordache, şi pentru îndrăsnéla ce aŭ făcutŭ cu nebăgare de sémă, *să se certe* **spre pilda lorŭ şi a altorŭ ţĕranĭ asemenea lorŭ, fiindŭ ca să nu îndrăsnéscă altă dată a lua lucrulŭ boerescŭ în slujba lorŭ**. Osebitŭ de acésta aŭ maĭ arĕtatŭ Iordache precum i-aŭ vîndutŭ Gavrilŭ luĭ Iordache optŭ dimerliĭ orḑŭ de sĕmînţă, dându-ĭ câte 18 parale pe dimerlie şi semĕnându-lŭ, fiindŭ totŭ rĕŭ n'aŭ eşitŭ nimicŭ dintr'atâta orzŭ, ci a eşitŭ mălaiŭ fiindŭ *prosăe* de anŭ, ḑicêndŭ Iordache că în *prosăe* aŭ maĭ semĕnatŭ totŭ într'acelŭ pămîntŭ ovĕsŭ şi s'aŭ făcutŭ, care de va fi aşa, se cunósce că orzulŭ a fostŭ rĕŭ, de vreme ce n'a eşitŭ nimicŭ, măcarŭ cât de rarŭ; şi pentru acésta încă să cercetaţĭ, fiindŭ de faţă şi o parte şi alta şi dovedindu-se că l'a semĕnatŭ totŭ o-dată cu cel-laltŭ ce maĭ are Iordache totŭ într'acelŭ pămîntŭ, după obiceiŭ să-ĭ dea Gavrilŭ orzulŭ, după cum va eşi din cel-laltŭ pămîntŭ, după mĕsura pămîntuluĭ aceluia cu orzŭ într'acelŭ locŭ şi să le hotărîţĭ prin carte de judecată pricinile ce aŭ, că nemulţămindu-se cu judecata Dumné-vóstre să vie la Divanŭ; şi după cum se porunceşce aşĭa să urmaţĭ.»

---

(1) Dionisie Fotino, T. III, pag. 115.
(2) Magazinŭ istoricŭ p. Dacia T. II, pag. 243.

Acésta. Iulie 26, 1771.

Semnatŭ, Alexandru Neculce Pah.

Asemenea poruncă nu satisface în totulŭ pe majoritatea Divanuluĭ, şi deci boeriĭ Logofeţĭ *Balşŭ* şi *Arghirŭ* Banulŭ (maĭ apoĭ Postelnicŭ), adaogŭ în josulŭ eĭ vorbele: «şi de vreme că aceĭ ţĕranĭ aŭ luatŭ cu obrăsnicie plugulŭ luĭ Iordache, de le va luà mălaiulŭ, Iordache, să nu se certe, ci să-ĭ dea zapisŭ cum că de acum înainte nu s'orŭ maĭ ispitì a face obrăsnicie ca aceea, séŭ orĭ-ce alta, iar certându-se, atuncĭ eĭ să-şĭ secere mălaiulŭ şi să fie acesta în voia luĭ Iordache: orĭ mălaiulŭ să-lŭ iea, orĭ să se certe cu 100 toege. (1).

Ascultaţĭ! porunca obligă pe Ispravnicĭ să cerceteze casulŭ şi lăsândŭ dreptŭ de apelŭ la Divanŭ, totuşĭ să certe cu bătaie pe ţĕranĭ!.... Ce maĭ încape apelŭ?... Dar încă socotinţa celorŭ doĭ boerĭ, carĭ lăsa pe Iordache să aḷégă între a secerà în folosulŭ luĭ mălaiulŭ ţĕranilorŭ, orĭ a le lăsa mălaiulŭ şi a se mulţămì cu bătaia lorŭ cu câte 100 toege!...

Décă amintescŭ asemenea judecată, este ca să vaḑă şi până întru cât-va să se scuzeze Gr. Alexandru Ghica, décă în Domnia sa nouă şi ultimă se ocupă de ţĕranĭ maĭ multŭ din punctele de vedere ale boerimeĭ, cum arĕtarămŭ la Cap. nostru XX. Se scie că la 1775 Mitropolitulŭ Gavrilŭ Calimachŭ şi cu şépte boiarĭ propuseră luĭ Gr. Alexandru Ghica «ca locuitoriĭ *să lucreze la stăpâniĭ moşiilorŭ pe carĭ se hrănescŭ şi se chivernisescŭ*, *din 10 ḑile una*, dândŭ şi dijmă din rodurĭ din a ḑecea, după obiceiŭ.»

---

(1) Originalulŭ actŭ este în posesiunea nóstră. Ilŭ vomŭ ceda Academieĭ.

Iacă aci întréga anafora a boierilorŭ, pe carĭ Vodă, ca să nu-ĭ nemulţăméscă, încurcatŭ cum era în afacerile esterne, — n'avù energia să nu o asculte:

Anafora a Divanuluĭ Moldoveĭ pentru adăogirea ḑilelorŭ de lucru ale ţĕranilorŭ la proprietarĭ.

1775.

Prea Inălţate Dómne!

După luminata poruncă a Măriеĭ tale ce ni s'a datŭ prin ţidulă, adunându-ne cu toţiĭ, s'aŭ cititŭ, şi am înţelesŭ perilipsulŭ porunceĭ Măriеĭ tale, dintre carele cunóscemŭ cu bucuria nóstră stăpânésca Măriеĭ tale purtare de grijă, care ca unŭ părinte iubitoriŭ de noĭ, maĭ înainte privescĭ chipurile şi bunele aşeḑărĭ ce caută spre folosulŭ şi odihna de obşte a supuşilorŭ. Dorindŭ a aşeḑa tóte stările împrejurulŭ acesteĭ patriĭ după mĕsurile dreptăţeĭ într'o bună orênduială, şi fiindŭ-că una din cele-lalte ce cerŭ grijă şi punere la cale este şi orênduiala ce cade a păzì între stăpâniĭ moşiilorŭ şi între locuitoriĭ ce se hrănescŭ pe dînsa; ne poruncescĭ Măria ta, ca adunându-ne la unŭ locŭ să facemŭ unită cercetare şi socotinţă a acesteĭ pricinĭ şi prin anafora să însciinţămŭ pe Măria ta în ce chipŭ aŭ fostŭ din vechiŭ obiceiulŭ la aceea, cum s'aŭ urmatŭ maĭ pe urmă, şi în ce chipŭ vomŭ socotì să se orênduiască acum, ca prin Domnésca hotărîre a Măriеĭ tale să puĭ la cale, ca şi ceĭ cu moşiile să se ţină odihniţĭ şi liniştiţĭ, şi locuitoriĭ să scie ce are să fie datoria lorŭ pentru adetiulŭ moşiilorŭ şi ce slujbă să facă ca să rĕmână odihniţĭ fără a nu se supĕra maĭ multŭ peste hotărîre. Decĭ după porunca Măriеĭ tale adunându-ne şi făcêndŭ între noĭ asupra acesteĭ pricinĭ cercetare şi sfatŭ precum a fostŭ obiceiulŭ din vechiŭ, şi cum s'a urmatŭ maĭ pe urmă şi în ce chipŭ socotimŭ a fi cu cale de a se aşeḑa acum, însciinţămŭ pe Măria ta.— Sciutŭ va fi Măriеĭ tale, că în vremea trecută a fericiţilorŭ şi întru pomenire rĕposaţilorŭ Domnĭ, ce aŭ stătutŭ în pămîntulŭ acesta, tóte mŏnăstirile şi némurile boerescĭ aveaŭ pe moşiile lorŭ vecinĭ, daţĭ danie şi miluire împreună cu moşiile, de către stăpânitoriĭ Domnĭ, precum adeveréză scrisorile vechĭ, şi pe aceştĭ vecinĭ, îĭ stăpâniaŭ din némŭ în némŭ, slujindu-se cu dînşiĭ la tóte trebuințele și în fiesce-care vreme și locŭ, întocmaĭ ca și cu robiĭ țiganĭ, numaĭ cu atâta deosebire, că pe vecinĭ nu-ĭ puteaŭ vinde câte pe unulŭ ca pe țiganĭ, iar când se vindea vre-unŭ satŭ intra și veciniĭ câțĭ eraŭ într'acelŭ satŭ la prețulŭ cumpĕrăreĭ, și nicĭ eraŭ volnicĭ a se duce aiurea. Iar ceĭ-lalțĭ locuitorĭ câțĭ eraŭ trăitorĭ pe moșiĭ stăpânescĭ, de se hrăniaŭ, de și nu eraŭ vecinĭ, dar la tóte trebuințele ce aveaŭ stăpâniĭ moșieĭ, fără sorocŭ slujiaŭ. Iar la Domnia fericituluĭ întru pomenire Constantinŭ Voevodŭ Mavrocordatŭ s'aŭ hotărîtŭ din porunca M. Séle ca să nu maĭ se pomenéscă nimenĭ din locuitoriĭ Moldoveĭ cu nume de vecinĭ, ci să aibă toțĭ volnică slobodenia lorŭ, precum se și cade, cu tóte acestea slujba lorŭ era necontenitŭ ca și maĭ înainte, la tóte trebuințele ce aveaŭ stăpâniĭ moșiilorŭ, cum și ceĭ-lalțĭ locuitorĭ ce nu eraŭ la numĕrulŭ vecinilorŭ, măcarŭ că iarășĭ din poruncă li s'aŭ hotărâtŭ atuncĭ, ca să aibă a lucra la stăpâniĭ moșiilorŭ câte 24 ḑile într'unŭ anŭ, dândŭ și de a ḑecea din tóte rodurile lorŭ, dar fiindŭ obicinuițĭ de maĭ înainte a fi supușĭ stăpânilorŭ moșieĭ la tóte slujbele, iarășĭ fără de sorocŭ slujea și pentru rînduitele ḑile până la o vreme. Maĭ pe urmă din vreme în vreme ștergêndu-se de istovŭ numele vecinătățiĭ, și rĕmâindŭ și aceĭa ce s'aŭ numitŭ vecinĭ în rînduiala celorŭ-lalțĭ locuitorĭ, aŭ începutŭ uniĭ dintr'înșiĭ nicĭ slujba cea orênduită pe anŭ la stăpâniĭ moșiilorŭ a face; alțiĭ din stăpânĭ iarășĭ silindu-ĭ maĭ multŭ și peste orênduiala și putința lorŭ. Dintr'aceste nesocotite pricinĭ, și judecățĭ se scornea, jăluindu-se de strâmbătate uniĭ asupra altora și așĭa din anŭ în anŭ mergêndŭ acéstă rînduială totŭ spre cădere și ne împlinindŭ deplinŭ adetiulŭ ce s'a ḑisŭ, ceĭ ce se hrăniaŭ pe moșiĭ către stăpâniĭ moșiilorŭ aŭ rĕmasŭ până acum de prea puținŭ folosŭ și slujbă potŭ să aibă ceĭ cu moșiile de la ceĭ ce locuescŭ pe dînsele, și încă putemŭ să ḑicemŭ maĭ multă pagubă, de vreme că numaĭ cât calcă și lucréză moșiile, dar nicĭ slujba lorŭ o facŭ deplinŭ și precum se cade, nicĭ dijma sĕmănăturilorŭ o daŭ după dreptate: strîngêndu-șĭ eĭ maĭ înainte rodurile lorŭ lă saŭ pe țarină cele ce eĭ voiaŭ pentru dijmă, care și aceia maĭ de multe orĭ acolo se prăpădesce neavêndŭ scire stăpânulŭ moșieĭ. Acum de vreme că Dumneḑeésca pronie binevoindŭ patrieĭ nóstre aŭ înălțatŭ iarășĭ pe Măria ta la stăpânire, aceste orênduirĭ de la care nĭ se daŭ tóte semnele bunelorŭ nădejdĭ, avêndŭ întemeiată întru bună stare prea sdruncinată patria nóstră, nu avemŭ îndoială că Măria ta între aceste folositóre obștescĭ îndreptărĭ veĭ pune și acéstă pricină, carele este de obștie la bună orênduială. Socotința nóstră într'acestŭ chipŭ este, de veĭ găsì și Măria ta cu cale: de vreme că acum ne amŭ învrednicitŭ a câștiga statornicia acea datorită a stăriĭ și a stăpânireĭ, fără a fi îngroḑite inimile lăcuitorilorŭ de prefacerĭ și strămutărĭ, ci fiesce-care nădăjduesce așeḑarea și odihna și chiverniséla sa la loculŭ ce se află, nu le va cădé cu greŭ ca să lucreze la stăpâniĭ moșiilorŭ pe carĭ se hrănescŭ și se chivernisescŭ din ḑece ḑile una, dândŭ și dijmă din rodurile de a ḑece după obiceiŭ, însă cu hotărîre ca să nu fie volnicĭ a-șĭ rădica nimenea de pe ţarină până nu vorŭ face întâiŭ scire stăpânuluĭ moșieĭ ca să trimétă să-șĭ iea dijma, și acéstă rînduială de slujbă a locuitorilorŭ, socotindŭ că nu numaĭ că nu le vorŭ fi lorŭ de stricăciune, ci încă spre îmbelşugare și fericirea ţĕreĭ și a tutulorŭ de obşte, care de veĭ socoti Măria ta să se întăréscă și cu luminatŭ hrisovŭ a Mărieĭ tale, ca să fie statornică și să cunóscă și urmașiĭ folosulŭ și odihna lorŭ din mila Măriei tale, pentru care veĭ avé Măria ta vecĭnică pomenire, iar hotărîrea cea desĕvêrșită rĕmâne la a Măriei tale milă și înaltă înţelepciune.

A Măriei tale către Domnulŭ smeritŭ rugătorŭ.

1775, Aprilie 14. *Gavrilŭ Mitropolitulŭ Moldoveĭ;*
a Măriei tale
plecate slugĭ:

Constantinŭ Sturza Vel Vornicŭ, Constantinŭ Conachi Vel Vornicŭ, Ştefanŭ Sturza Vel Vornicŭ, Vasile Rosetŭ Vel Vornicŭ, Vasile Roznovanu Hatmanŭ, Ioanŭ Canta Visternicŭ, Nicolae Rosetŭ Vel Vornicŭ. (Mag. Istoricŭ pag. 295, Tomulŭ II).

Addenda la Çap. XXI (Bucovina) pag. 151.

Am arĕtatŭ că la Versailles nu era veḑută cu ochĭ rĕĭ încălcarea Moldoveĭ de Austriacĭ. Maĭ iacă unŭ documentŭ, din 1776, în acestŭ sensŭ :

Afacerile Străine către d. de Saint-Priest, despre aprobarea ce dă Regele Franciei purtăreĭ ambasadoruluĭ sĕŭ din Constantinopole.

(Vol. 162, D, 85.)
Versailles, le 4 Juillet 1776.

. . . .

«Vous connaissez si bien la façon de penser du Roi sur la délimitation de la Moldavie, que vous aurez aisément présumé la satisfaction avec laquelle Sa Majesté a appris la conclusion finale de cette affaire. Je ne puis que vous répéter au surplus, ce que je vous ai déjà mandé à plusieurs reprises, du contentement qu'elle a de votre conduite, dont LL. MM. II., lui ont fait encore parvenir de nouveaux remercîments. La manière dont les cessions des Turcs sont stipulées et le nantissement que la Cour de Vienne s'est procuré pour maintenir la garnison de Chokzin paraissent fort sages. Si vous pouviez vous procurer la copie de ce traité et la carte qui y est relative, vous nous feriez plaisir de nous l'envoyer.»

. . . .

La 1776 Septem. 18, âncă la Versailles nu se scia adevĕrata estindere a teritoriuluĭ cuprinsŭ din Moldova.

Afacerile străine către D. St. Priest: «Mr. le comte de St. Priest ne nous ayant mandé qu'en gros l'arrangement conclu pour les limites de la Moldavie, nous serions bien aise d'en avoir une copie, et vous tâcherez, Monsieur, de nous la procurer. Cet acte n'est pas de nature à être secret et on pourrait être surpris qu'il n'ait pas encore été rendu public. (Tom. I, pag. 956. Doc. N: MCCCLVIII).

La 4 Novembre 1776 Lebas I-er secrétaire d'amb. à Constantinople (înlocuesce pre St. Priest, care e în congediŭ) scrie că n'a pututŭ obține copia (1).

Austria ține chiar și de Francia secrete negocierele séle viclene despre Bucovina. Din noŭ, la 18 Septembre 1776 ministrulŭ de externe francesŭ, scrie luĭ Lebas cerêndu-ĭ copia (2).

---

(1) «J'avais déjà fait quelques tentatives, avant l'arrivée de vos nouveaux ordres, Monseigneur, pour me procurer une copie de la convention relative aux limites autrichiennes en Moldavie, mais sans avoir pu réussir. La Porte — comme le sait parfaitement Votre Grandeur — est peu communicative, et ce document, dont elle tient la teneur secrète pour son honneur, étant sous la garde et le cachet du Reis-Effendi, il n'est guère possible de percer jusque-là. Je n'ai pas beaucoup plus de facilité vis à-vis de Monsieur Tassara, homme froid et fort réservé sur les choses même les plus indifférentes. J'aurais cru infiniment plus aisé d'obtenir la communication de cette pièce à Vienne. Toutefois, je ne perds pas cet objet de vue et tâcherai au moins d'acquérir la substance de la chose.»

(2) Afacerile Străine către Lebas, despre convențiunea limitelorŭ.

(Vol. 162, D. 143.)

Versailles, le 18 Décembre 1776.

. . . .

«Je m'en remets à votre zèle et à votre activité, relativement à la Convention conclue entre la Porte et la Cour de Vienne sur les limites de Moldavie. Peut-être l'acte même de délimitation sera-t-il plus facile à obtenir, et il suffirait également pour nous faire connaître l'étendue précise des acquisitions autrichiennes dans cette partie.»

. . . .

Nicĭ în 15 Februarie 1777 Lebas n'a dobânditŭ copie de pe actŭ. Elŭ comunică numaĭ o analisă a luĭ (1).

Nicĭ despre mazilia luĭ Gr. Ghica și asasinarea luĭ nu sciură nimicŭ la Versailles decât după faptulŭ împlinitŭ.

Lebas, în 17 Oct. 1777, scrie către Guvernulŭ francesŭ, atâtŭ despre Gr. Ghica cât și de înlocuitorulŭ sĕŭ la tronŭ C. Moruzi. De Gr. Ghica credea, că avea *să fie adusŭ la Constantinopole.* Numaĭ în 4 Novembrie 1777, scrie altă notă Guvernuluĭ din Versailles, și-ĭ spune, că Ghica *a fostŭ ucisŭ* și că s'a adusŭ capulŭ luĭ la Constantinopole în 20 Octobre (2).

---

(1) Lebas către Afacerile Străine, despre conținutulŭ probabilŭ alŭ convențiuneĭ limitelorŭ austro-moldave.

(Vol. 163, D. 22.)
Constantinople, le 15 Février 1777.

Monseigneur,

. . . .

«Les différentes tentatives que j'ai faites pour me procurer copie de la dernière Convention relative aux limites autrichiennes en Moldavie ne m'ont point réussi jusqu'à présent. Comme cet acte renferme une clause un peu dure pour la Porte, laquelle s'oblige, en cas d'excès sur la frontière de la part de la milice turque, de remettre aux Autrichiens les premières limites demandées et démarquées vers Chokzin, il n'est pas à présumer qu'on communique ici volontiers une telle pièce. La Cour de Vienne s'abstient sans doute aussi de la répandre par ménagement. Tout ce que j'ai pu observer sur une carte de Moldavie, gravée à Pétersbourg en 1751, est que la cession dont il s'agit comprend la plus grande partie des districts de Czernautz et de Suctzava et que, suivant l'échelle de la même carte, cette acquisition forme une étendue de plus de 60 lieues en longueur depuis Sniatin jusqu'aux extrémités de la Transilvanie, sur 8, 10, 15, 20, jusqu'à 25 lieues en largeur.

«Je suis, etc.»

(2) Iată acestŭ actŭ.

Lebas către Afacerile Străine, despre depunerea luĭ Grigorie Ghica Domnulŭ Moldoveĭ, și despre numirea luĭ Constantinŭ Moruzi în loculŭ luĭ.

(Vol. 163, D. 118.)
Constantinople, le 17 Octobre 1777.

Monseigneur,

. . . .

«La déposition qui s'est faite assez mystérieusement du Prince de Moldavie, Grégoire Ghika, et devenue publique depuis six jours, n'a pas manqué de faire ici grande sensation dans le public et surtout de donner lieu à des pronostics de guerre. Le Drogman de la Porte, Constantin Morousi, a été

Indată după 1774 se presimțĭ reînceperea unuĭ noŭ răsboiŭ.

In 17 Augustŭ 1776 St. Priest arétă carĭ eraŭ relațiunile Rusieĭ cu Pórta așĭa:

(La Porte confie à Monsieur de Saint-Priest ses embarras sur la vivacité avec laquelle la Russie suit l'exécution du traité pour les 10 milles bourses qui restent à payer, l'évacuation de Taman et l'indépendance des Tartares — Elle est inquiète de la cabale en faveur de la Russie.)

. . . .

«La Porte espère, à la vérité, que la Cour de Vienne, placée comme elle l'est aujourd'hui sur le Niester, ne souffrirait pas l'entrée des armées russes en Moldavie; mais, on répand artificieusement le bruit d'une alliance entre les deux Cours Impériales qui donne martel en tête ici.»

élevé à cette dignité et, en conséquence, revêtu du Caftan chez le Visir. Sa place d'interprête a été conférée au Sieur Caradgiko qui l'a déjà remplie comme Vekil pendant la guerre dernière. *Le Prince Ghika doit* être en chemin pour venir ici sous la conduite d'un Zaïm. Les démarches d'office que s'est empressé de faire immédiatement le Ministre de Russie à son sujet prouvent assez qu'il n'a pas été prévenu de cet événement, et ce qu'il a pu alléguer des stipulations particulières qui assuraient la permanence de cette principauté, ne lui a attiré que des réponses assez sèches et peu agréables. Il est dificile, d'après cela, de se persuader que Grégoire Ghika, s'il arrive ici, n'y soit pas recherché sur le passé. On a porté les précautions jusqu'à arrêter toute expédition de courrier étranger pendant cinq jours, de quoi M. Stachieff s'est fort ressenti.

«Le nouveau Prince de Moldavie, en répondant à Monsieur Fonton à mon compliment, a témoigné souhaiter que je l'annonçasse avantageusement à Monsieur de Breteuil, prévoyant, à ce qu'il a fait entendre, certains embarras de territoire, pour quoi il comptait rechercher sa correspondance et recourir à ses bons offices particuliers. Je satisfais aujourd'hui, et autant qu'il est en moi, aux désirs de ce Prince. Il voudrait avoir aussi à Varsovie quelqu'un qui l'instruisit des nouvelles de Russie et de Pologne. Il ne serait pas difficile, je pense, de rétablir pour nous ce canal pour le même objet, si les circonstances venaient à le requérir.

. . . .

«Deux des vaisseaux turcs qui avaient été envoyés dans la Mer Noire sont revenus ici, l'un chargé de cuivre, l'autre de mâtures et bois de construction. Ce dernier retourne pour un second voyage.

«Ceux que les Princes de Moldavie et de Valachie ont fait construire sur le Danube ne peuvent en sortir, faute de fond suffisant à l'embouchure. On y est occupé des moyens mécaniques de les soulever sur l'eau pour les faire passer.»

Unŭ altŭ actŭ din 17 Septembre 1776 :

D. de Saint-Priest către Afacerile Străine, despre întrevederea sa cu Dragomanulŭ Porţeĭ, privitóre la relaţiunile Porţeĭ cu Austria şi cu Rusia.

(Vol. 162. D. 108.)
Constantinople, le 17 Septembre 1776.

Monsieur,

. . . .

«Il y a quelques jours que le Drogman de la Porte m'a fait demander une entrevue chez moi à la campagne. Je n'ai pas manqué de lui laisser le choix du jour et du moment. Il vint Mercredi dernier sur le soir. Après un préambule sur la confiance que la Porte avait en moi, il me dit que les effets de l'alliance entre les deux Cours Impériales, dont il avait été question dans les Gazettes commençaient à se manifester; que le chargé d'affaires autrichien

---

Lebas către Afacerile Străine, despre omorulŭ Domnuluĭ Moldoveĭ, Grigorie Ghica.

(Vol. 163, D. 129.)
Constantinople, le 4 Novembre 1777

Monseigneur,

. . . .

«La déposition du Prince de Moldavie, Grégoire Ghika, a été immédiatement suivie de la perte de sa tête, qui a été apportée à Constantinople le 20 et exposée trois jours à la seconde porte du Sérail, avec une inscription conçue à peu près en ces termes:

«Voici le chef impur du Voïvode Ghika, lequel, quoique coupable de mal«versation, dès le commencement de la dernière guerre, avait obtenu grâce «de ses méfaits envers l'Empire, mais pour avoir été relaps et gouverné avec «tyranie, il a enfin succombé au glaive de la justice.»

«L'on est persuadé, en effet, que les accusations graves et presque générales des boyards contre le régime oppressif de ce Prince n'ont pas peu contribué à sa chûte, qu'il n'a pu prévenir, tant on y a employé de mystère et de déguisement. Les principales circonstances de sa catastrophe sont: qu'ayant reçu avec mépris l'ordre de sa déposition de la Porte, qui n'en voulait pas d'abord à sa vie et que, se fiant trop en l'appui de la Russie, il avait montré une désobéissance qui avait forcé le Capigi-Bachi, chargé de l'amener ici, de lui faire couper la tête. Celui-ci y a mis de telles mesures, que cela n'a pas occasionné la moindre rumeur à Jassy. On amène, dit-on, plusieurs principaux boyards affectionnés aux Russes et qui partageaient avec Ghika l'animadversion du peuple moldave.

«Cet événement a fort intrigué Monsieur Stakieff, qui n'a pu s'empêcher de marquer à la Porte le déplaisir qu'en ressentirait sa Cour. Il a cru pouvoir en même temps demander d'être instruit des griefs, qui y avaient donné lieu, ce que le Ministère Ottoman a éludé d'une façon assez sèche, en disant qu'on l'en instruirait lorsqu'il en serait temps.»

avait remis un office à la Porte dont la teneur était que la Cour de Vienne, informée que la Porte prenait pour prétexte de ne pas exécuter certains articles du dernier traité de paix, l'invasion des Autrichiens en Moldavie pendant que la Russie l'occupait et la restitution incomplète de cette province, s'étonnait fort d'une telle allégation, surtout depuis l'accord consommé en dernier lieu sur cette matière entre les Turcs et les Autrichiens ; que LL. MM. II. et RR. loin de regarder ce prétexte comme plausible ne pouvaient au contraire *qu'exhorter la Sublime Porte à compléter l'accomp'issement du dernier traité de paix, selon la réquisition de la Cour de Russie.*»

Va să dică Austria curtenia pe Muscalĭ, sprijinindu-le cererile la Constantinopole, dor și Muscaliĭ nu vorŭ vedé cu ochĭ rĕĭ raptulŭ Bucovineĭ.

Turciĭ simțiră, că lucrurile nu mergŭ a pace. Eĭ se puseră iar să întărescă cetățile Hotinŭ și Benderŭ (1).

* * *

Despre uciderea luĭ Gr. Ghica pare că Rusia ceru socotélă Turcieĭ. Lebas spune acésta către d. de Vergennes, acum Ministru la Versailles, în 3 Decembrie 1777.

Puține lunĭ înainte de uciderea luĭ Grigorie Ghica, elŭ presimția deplinŭ sórtea luĭ. Acésta se póte proba și prin o serie de scrisorĭ ce a adresatŭ, în Augustŭ 1777, către Feldmareșalulŭ Grafŭ P. A. Rumianțovŭ și către G. A. Potemkin Tauriscului.

Dămŭ aci locŭ acestorŭ scrisorĭ și rĕspunsurilorŭ ce s'aŭ datŭ luĭ Grigorie Ghica Vodă, după «Записки императорска̀го Одесскаго общества исторіи и древностей.» Tomulŭ alŭ XIII-le (Odesa 1883.)

---

(1) Afacerile Străine către d. de Saint-Priest, despre reparațiunile cetăților Hotinŭ și Benderŭ.

(Vol. 163, D. 62).
Versailles, le 4 Mai 1777.

. . . .

«Il est bien étonnant, Monsieur, qu'après plusieurs années de paix, les Turcs s'avisent enfin de pourvoir aux réparations de Chokzin et de Bender. Les Russes seraient assurément en mesure de prévenir le moment, où ces réparations pourront être achevées. L'action du Capitan-Pacha est mieux calculée et cette montre doit être plus efficace. La crise actuelle aura bien servi les Turcs, si elle les engage à prendre les précautions convenables du côté de la Mer Noire. Je ne vois pas dans vos relations dans quel état sont les forts construits par Monsieur de Tott à l'embouchure du canal.»

Письмы господаря Григорія Гики фельдмаршалу графу П. А. Румянцеву и его Г. А. Потемкину-Таврическому, 1777—1783 годовъ.

Monsieur!

La méfiance de la Porte envers moi dans les circonstances présentes me faisant craindre pour ma déposition en cas d'une déclaration de guerre indispensable (comme il est sûr qu'elle tâchera de s'assurer à tems de moi et prendre ses précautions nécessaires pour prévenir toute intention contraire à ses interêts, qu'elle pourrait soupçonner de ma part), je me trouve dans une agitation continuelle, en ne pouvant imaginer d'autre ressource pour ma sûreté que le saint asyle de mes bienfaiteurs.

Je prens donc la liberté de recourir à la bonté de Votre Excellence, pour la supplier de vouloir bien me donner, par sa gratieuse réponse, l'avis qu'elle jugera salutaire à mon cas, laquelle doit me déterminer, et je m'abandonne entièrement à cette amitié sincère qu'elle a daigné toujours me témoigner, ayant l'honneur d'être, avec la plus haute considération et un respect sans bornes,

Monsieur, de votre Excellence le très-humble et très-obéissant serviteur. P-ce Gregorio Ghica. A Jassi, 29 Août 1777 (1).

Monsieur! Il m'est impossible de prouver à Votre Excellence combien je désirais apprendre son heureuse arrivée, pour avoir l'honneur d'entendre de près l'état de sa prétieuse santé et me consoler de son approche; outre que j'éspérais incessamment, selon ma prière, de recevoir aussi ses ordres à son arrivée, sur l'acquittement de ma dette envers Votre Excellence, laquelle me pèse toujours sur le cœur, ne pouvant jamais méconnaitre mes grandes obligations à tant de bontés qu'elle m'a fait sans cesse éprouver, et dont je conserverai un éternel souvenir, ayant tout lieu d'attendre de sa part les effets de celles à venir.

Qu'elle daigne donc me témoigner la continuation de sa bienveillance envers moi en voulant bien agréer cette petite marque de ma reconnaissance, que je prens la liberté de lui envoyer par porteur, consistant en une bague de brillant, laquelle lui servira de souvenir de mon respect envers elle, en attendant de m'acquitter en plein de mon devoir. J'ai l'honneur d'être avec la plus haute considération et un respect sans bornes, Monsieur, de Votre Excellence, le très-humble et très-obéissant serviteur. P. Gregorio Ghica. A Jassi, le 28 Août 1777.

---

(1) Письмо Молдавскаго господаря Григорія Гики лишеннаго воеводства, графу Румянцеву.

Всемилостивѣйшая Государыня!

Послѣднее донесеніе о пагубной смерти господаря Гики, къ сожалѣнію подтверждаетъ и сей отправленной гвардіи сержантъ Христофоръ Цагель, видѣлъ онъ на дорогѣ посланного съ его головою, а въ Яссахъ слышалъ отъ вѣрныхъ людей, что вся его фамилія и имущество арестовано, и что старшей его сынъ равной съ отцомъ казни подвергается.

Пострадавшій Гика, нещастія ему грозяшаго предвидя опасность, прислалъ ко мнѣ два письма чрезъ руки титулярнаго совѣтника Мигая при немъ находившагося, и при тѣхъ перстень бриліантовой, въ щотъ долгу, по мнѣнію его, коимъ онъ мнѣ обязался при заключеніи мира. Я оные письма и перстень съ симъ Вашему Императорекому Величеству всенижайше представляю, прося, чтобы съ всевысочайшаго вашего дозволенія, цѣна онаго обращена быть могла къ вспомоществованію оставшагось по немъ бѣднаго семейства, естли только здѣлать сіе будетъ возможно. Сей отъ него присланной увѣряетъ, что онъ бралъ многіе предосторожности, и перевелъ не малые суммы денегъ въ Венецію; но нагло постигшее его заключеніе, и содѣйствіе его ближнихъ, и особливо одного доктора Фотакія, лишило его всѣхъ способовъ и. средствъ па спасеніе.

Подтверждается также симъ курьеромъ слухъ и о перемѣнѣ господаря Волохскаго, и на мѣсто котораго будто назначенъ нѣкто Калимахій, изъ роду коего въ Молдавіи господаремъ, отсѣчена голова; и что ояыватели молдавскіе и волохскіе опасаясь конечнаго себѣ истребленія, начали спасать себя и своихъ, какъ и гдѣ кому удобнѣе.....

Повергаюсь къ подножію Вашего Императорскаго Величества со всеглубочайшимъ благоговѣніемъ. Вашего Императорскаго Величества всеподданнѣйшій рабъ графъ Петръ Румянцовъ-Задунайскій. Глуховъ, Октября 25 1877 г.

Asasinarea luĭ Grigorie Ghica se luă ca unŭ pronosticŭ de răsboiŭ. Ministrulŭ de Vergennes scrie în 29 Novembrie 1777 luĭ Lebas, că:

«La fin tragique de l'Hospodar de Moldavie et la déposition de celui de Valachie dont vous m'avez maintenant instruit, annoncent une détermination de la Porte pour la guerre. Mais l'établissement d'un Khan particulier a Kautchani, le suppose encore plus fortement, puisque cette démarche ne peut être conciliée avec les stipulations du traité. . . . Mais la Russie de son côté est plus prête que les Turcs et on ne devra probablement attribuer qu'à la saison si les hostilités n'éclatent pas incessamment et si la réponse de la Russie est retardée, quoique sa conduite d'ailleurs ne permet guère de douter qu'elle ne soit négative.»

Francia nu era de părere ca Turcia să reîncépă răsboiulŭ. De ce? se scie că:

«Il existait une convention entre la Russie et la Prusse pour déclarer la guerre à l'Empereur d'Autriche en cas que les affaires s'accommodassent ici et que, dans l'hypothèse contraire, ces deux Puissances s'étaient engagées à faire mutuellement leurs efforts, pour déterminer l'Autriche à prendre les armes contre le Grand Seigneur, sous la promesse alors de restituer selon le désir de cette Cour, leurs possessions respectives en Pologne, en lui offrant d'un autre côté l'appât d'autres conquêtes plus à sa bienséance, dont les compensations seraient proposées et réglées entre les trois puissances belli-contractantes.

«Vous savez, Monseigneur, apprécier mieux que personne ces notions qui devraient servir au moins à éloigner toujours de plus en plus les Turcs du parti de se mesurer de nouveau avec la Russie. Monsieur Fonton, sans paraître vouloir corroborer autrement la sécurité sur les véritables intentions de la Cour de Vienne, a cru que c'était le lieu de placer ce que je lui avais communiqué du contenu d'une lettre que je venais de recevoir de Monsieur le Baron de Breteuil, lequel, sur ce que je lui avais mandé au sujet du choix et des sentiments du nouveau Prince de Moldavie, me fait l'honneur de marquer qu'il donnera d'autant plus volontiers ses soins aux discussions de territoire qui pourront subvenir relativement à cette principauté, qu'il est assuré de trouver dans le Ministère autrichien la volonté de maintenir le bon accord du voisinage, ce qui a été très bien reçu.»

Despre pretinsele trădărĭ ale luĭ Gr. Ghica până în fine nu maĭ crede nicĭ Francia (1).

---

(1) Afacerile Străine către Lebas, despre învinovățirile ce se aducŭ după mórtea Principeluĭ Grigorie Ghica.

(Vol. 164, D. 12.)
Versailles, le 22 Janvier 1778.

. . . .

«*J'ai de la peine à ajouter foi aux prétendues découvertes qu'on a faites dans les papiers du Prince Ghica.* La plupart ont l'air d'un réchauffé de vieilles idées, qui n'ont jamais acquis de consistance, et qu'on peut à peine affirmer avoir existé. Elles ne sont certainement qu'absurdes dans ce moment-ci; mais, je connais assez les Turcs pour ne pas m'étonner de les voir établir de pareilles suppositions ou y ajouter foi.»

In 3 Septembrie 1777 Lebas explică uciderea luĭ Grigorie Ghica așia:

«Il y a eu aussi dans cette conférence (cu ministrulŭ residentŭ rusescŭ) des explications au sujet de la chûte tragique du Prince de Moldavie, sur quoi il a été remis au Ministre de Russie une rédaction des chefs capitaux d'accusation à sa charge, renfermant entr'autres des preuves incontestables d'une intelligence entre lui et le général Romantzov, pour faire entrer incessamment des troupes russes en Moldavie, à quoi Mr. de Stakift n'a plus rien répliqué.»

Anexa pag. 152.

Pentru a nu înmulți inutilŭ volumulŭ acesta, nu aducemŭ aci, ca anexă, actulŭ menționatŭ la pag. 152, căcĭ lectorele póte a-lŭ afla în chiar Uricarulŭ, Tom. IV, pag. 244.

Anexa pag. 160—161.

C. Negruzzi ne-a datŭ o povestire bine făcută a uciderei luĭ Grigorie Alex. Ghica, la Beilicŭ, în Iașĭ. După elŭ s'a făcutŭ și de alțiĭ maĭ modernĭ.

N'o maĭ aducemŭ aci, ca să maĭ ușurămŭ tipărirea opuluĭ. (Vedĭ Opere complete de C. Negruzi).

Aci însă credemŭ utilŭ a aduce narațiunea în versurĭ atribuită de d. M. Kogălnicénu ascendenteluĭ sĕŭ, cronicaruluĭ Enake Kogă'nicénu. Noĭ amŭ aflatŭ în biblioteca Academieĭ unŭ Codice din secolulŭ alŭ XVIII (No. 154) care cuprinde *stihurile* atribuite de d. M. Kogălnicénu luĭ Enake, cu variante numeróse. S'ar păré chiar că paternitatea acesteĭ micĭ poeme este a se atribuì unuĭ obscurŭ învĕțătorŭ de la școla din Ruginósa. Orĭ-cine fie însă autorulŭ lorŭ, iată aceste versurĭ, după textulŭ din Cod. No. 154 alŭ Academieĭ române:

Stihurĭ asupra Domnuluĭ Grigorie Ghica Voevodŭ alŭ țĕreĭ Moldoveĭ.

Vrĕndŭ s'arĕtŭ și să vorbescŭ,
De uĭmire mĕ uĭmescŭ ;
Așŭ grăì, nu mĕ pricepŭ,
Nu sciŭ de unde să'ncepŭ,

Să facŭ o jalnică vorbă
Pentru Domnulŭ Ghica Vodă,
Celŭ puternicŭ și vestitŭ
La ce sfîrșitŭ aŭ venitŭ !

O limbă ritoricéscă
Arŭ trebuì să vorbéscă,
Şi să spuĭe — acea 'ntêmplare
Jalnică şi de mirare,
Care s'aŭ cunoscutŭ fórte
In halulŭ lumeĭ deşérte,
Cum că n'are nicĭ unŭ bine
Lumea statornicŭ în sine.
Să cugete orĭ-ce omŭ
Intêmplarea — acestuĭ Domnŭ,
Şi să védă tótă starea
A luĭ primejdie mare.
Căcĭ şi elŭ cu bucuriă,
Luândŭ a treia Domnie,
Cât în vĭéţă a trăitŭ,
Cu marĭ nădejdĭ a domnitŭ.
Ins' acele nădejdĭ multe
Nu putù ca să-ĭ agĭute,
Nicĭ să puĭe în lucrare
Cugetulŭ Mărieĭ Séle,
Nicĭ putù ca să-lŭ păzéscă
De urgia — 'mpĕrătéscă.
Şi fără veste ĭĭ fusă,
Acea primejdie — ascunsă,
O primejdie de mórte
Care aŭ săvêrşitŭ tóte !
S'aŭ vestitŭ în ţéra tótă
Cum că vine de la Pórtă
Unŭ Capegiŭ rînduitŭ,
Şi conace i-aŭ gătitŭ.
Insă nimene nu scie
Cu ce trébă va să vie ;
Numaĭ Vod' a ḑisŭ că scie,
Aretândŭ în Spătărie,
Fiindŭ boĭerimea tótă
Şi obicĭnuita glótă;
Cu şése ḑile înainte
Vod' a ḑisŭ astea cuvinte :
«Acestŭ capegiŭ ce vine,
«Este prietinŭ cu mine,
«Şi-ĭ trimesŭ ca să vestéscă
«O poruncă 'mpĕrătéscă.
«Să nu gândiţĭ de răsboĭ,
«Aicĭ în ţéră la noĭ ;
«Cĭ-aduce fermanŭ de pace
«După scirea ce îmĭ face.»
O ! ce urîtŭ prĭeteşugŭ.
Plinŭ de straşnicŭ vicleşugŭ !
O ! ce veste-aşĭa tăcută
Numaĭ de dînşiĭ sciută !
Éră când s'aŭ auḑitŭ
Că la Şanta (1) aŭ sositŭ,
I s'aŭ trămisŭ înainte
Alaiŭ şi dobe cu cinste,
Să-ĭ facă întêmpinare,
Fiindŭ beĭŭ şi agă mare,
Şi cu pompă să-lŭ priméscă
Ca p'o slugă 'mpĕrătéscă.
Mergêndŭ cu-alŭ sĕŭ argalicŭ
La casele de beilicŭ,
Până a intra 'n oraşŭ
Acestŭ prietenŭ ucigaşŭ,
Şĭ-aŭ pusŭ gândulŭ în lucrare :
Tăierea Mărieĭ Sale.
Ér' îndată ce aŭ sositŭ
Vicleşugŭ mare aŭ găsitŭ :
Cum că-ĭ bolnavŭ aŭ ḑisŭ, fórte,
Cerşîndŭ doctorĭ ca să-lŭ cate,
Trămiţêndŭ luĭ Vodă scire,
Că ĭaste slabŭ peste fire,
Şi vrêndŭ a merge la curte
Avêndŭ să-ĭ grăĭască multe
Trebĭ marĭ şi lucrurĭ înalte,
Şi fermanurì să-ĭ arate ;

---

(1) Punctŭ pe calea vechĭe a Ţarigraduluĭ, adecă pe la Bordea, o oră departe de Iaşĭ. In timpulŭ Domnilorŭ fanarioţĭ, acolo mergea alaiulŭ din Iaşĭ spre întêmpinarea paşilorŭ.

Și nu póte, pentru bólă,
Căcĭ de totŭ nu se maĭ scólă.
Auḑindŭ Vod' aŭ creḑutŭ,
Ca cum l'ar fi și vĕḑutŭ,
Și ne-avêndŭ vre unŭ prepusŭ,
Acestŭ rĕspunsŭ ĭ-aŭ trimisŭ :
«Să nu facă ostenélă,
«Fiindŭ supĕratŭ de bólă ;
«Va merge Măria Sa
«Acolo la gazda sa.»
Că nădejdea-lŭ amăgise
De boeriĭ ce fugise
Să facă cu Turculŭ sfatŭ
Ca să le dea unŭ sfîrșitŭ.
De ar fi spusŭ dreptŭ Fotaki
Precum aŭ spusŭ Gavrilaki,
Totŭ ar fi pututŭ prepune
Ascunsa-ĭ înșelăciune.
Ce să ḑicemŭ noĭ maĭ multŭ ?
Césulŭ morțeĭ n'a sciutŭ !
De Duminecă 'n de séră ;
—O ce césŭ și ḑi amară !—
Aŭ poruncitŭ să gătéscă
Carĕta sa cea Domnéscă,
Cum ar merge la primblare ;
Veselŭ și cu alinare,
Adese orĭ întreba :
«Tras'aŭ iute carĕta ?
«Ḑicețĭ maĭ curêndŭ să tragă,
«Vreme multă să nu trécă.»
Și îndată purcegêndŭ,
Aŭ rĕmasŭ Dómna plângêndŭ,
Și-ĭ ḑicea ca să nu mérgă,
Nóptea singurŭ să purcégă,
Pân' va cerceta, să védă
Și maĭ bine să se 'ncrédă :
Acelŭ turcŭ așĭa cumplitŭ,
Cu ce porunc'aŭ venitŭ ?
Iar elŭ nu aŭ ascultatŭ
Acelŭ folositorŭ sfatŭ.
Ér' cândŭ vroĭa să purcégă
Tufecci-Bașa-lŭ întrébă :
«Afendi-mu, arŭ fi bine
«Să maĭ icĭ ómenĭ cu tine,
«Măcarŭ ceva tufeccĭĭ,
«Că mergŭ numaĭ doĭ copiĭ
«Și dintre boĭerănașĭ,
«Alŭ doilea cămărașŭ.»
Vodă așĭa aŭ rĕspunsŭ :
«Nu trebuescŭ; sunt de ajunsŭ.»
Tocmaĭ la vreme de nópte
Elŭ singurŭ mergea spre mórte,
Fără de calabalicŭ,
La casele de beilicŭ.
Iar bostangiiĭ se gătise
După cum le poruncise ;
Și i-aŭ eșitŭ înainte
Întêmpinându-lŭ cu cinste.
Și când se suia pe scărĭ
Îlŭ ținea de subțiorĭ.
După ce s'aŭ suitŭ susŭ,
Și la Capegiŭ s'aŭ dusŭ,
L'aŭ primitŭ cu bucurie,
Arĕtândŭ prietenie,
Ḑicêndŭ : «bine aĭ venitŭ,
«Alŭ meŭ prietenŭ doritŭ.»
Avea chĭefulŭ bucurosŭ
Pentru-alŭ sĕŭ doritŭ folosŭ,
Că prinsŭ l'aŭ și vĕḑutŭ
În mânele sale căḑutŭ
Și așĭa l'aŭ amăgitŭ
Precum n'aŭ nădăjduitŭ !
Pe cămărașŭ și copiĭ
Cu ceĭ-lalțĭ tufeccĭĭ,
I-aŭ trimisŭ la cafegiĭ,
Adecă ca să-ĭ cinstéscă
Pe rînduĭala turcéscă,
Cu cĭubuce, cu cafele,
Să nu stee la perdele ;
Că de — orŭ auḑi strigare,

Eĭ vorŭ face tulburare.
Iar Turciĭ staŭ pe la uşĭ,
Uniĭ prin cămărĭ ascunşĭ,
Precum elŭ le poruncise,
De cu vreme rînduise ;
Iar Vodă intrândŭ în casă,
Turciĭ toţĭ se înarmasă,
Şi uşile închiḑêndŭ,
Aŭ şeḑutŭ cu toţiĭ rîndŭ.
Vĕḑêndŭ Vod'acea întêmplare,
L'aŭ coprinsŭ mare sudóre,
O sudóre grea de mórte,
Care le-aŭ sĕvêrşitŭ tóte,
Şi cum c'a scăpa nu póte,
Că sfîrşitulŭ este aprópe.
Decĭ făcêndŭ puţină vorbă
Capigiulŭ către Vodă,
Ce ĭ-aŭ ḑisŭ, l'aŭ întrebatŭ,
Nu sciŭ, nu m'am întêmplatŭ
Acolo, unde vorbĭa,—
Aŭ cerutŭ tabacŭ să bea.
Vodă cândŭ Turcu-ĭ vorbĭa.
Tabacherea ĭ-aŭ deschis'o,
Şi către Vod'aŭ întins'o;
Şi Vodă când s'aŭ plecatŭ
La tabaculŭ ce ĭ-aŭ datŭ,
Aŭ făcutŭ semnŭ capigiulŭ
Cu capulŭ la bostangiulŭ
Cu sabia să-lŭ lovéscă
Ş' între spete să lŭ rănéscă,
Dându-ĭ o rană de mórte.
Atuncĭ Vodă aŭ căḑutŭ
Cu spatele la pămîntŭ :
„*Amanŭ Efendi!*“ — aŭ strigatŭ,
«Fie-ţĭ milă şi pĕcatŭ;
«Fie-ţĭ milă, nu mĕ perde,
«Că nu am nicĭ o nădejde ;
«Şi de poţĭ, chivernisesce,
«Cu chipŭ de mĕ mazilesce,
«Scapă-mĕ şi de urgie,
«Nu-mĭ lăsa curtea pustie !»
Dar cine va să-lŭ asculte,
Séŭ să vie să-lŭ ajute?
Eĭ de gâtŭ îlŭ zugruma
Ca să nu pótă striga.
Tufecci-başa — aŭ prepusŭ
Precum semnele ĭ-aŭ spusŭ,
Ş' ascultà luândŭ aminte
Aşteptândŭ ce glasŭ aude ?
Maĭ pe urmă aŭ simţitŭ
Unŭ glasŭ slabŭ şi amorţitŭ,
A luĭ Vodă, când striga
Şi cu Turciĭ se luptà
Şi ferestile strica,
Vrêndŭ elŭ ca să nu se dea.
În zadarŭ, fără folosŭ :
Eĭ îlŭ oborîse gĭosŭ !
Alergândŭ să intre 'n casă,
Turciĭ din uşă, nu-lŭ lasă;
Vrêndŭ Vodă să se întórcă,
Ne sciindŭ ce să maĭ facă,
Bostangiiĭ ceĭ-lalţĭ
Ce sta de faţă — într'armaţĭ,
Năvăli ca nisce fiară
Şi 'n cuţite îlŭ luară!
Elŭ de durere şi frică,
Se muncesce şi s'aruncă,
Şi se saltă ca unŭ pesce,
În sânge se tăvălesce!
Trupulŭ luĭ celŭ multŭ muncitŭ,
Şi de cuţite rănitŭ,
Sta 'nainte le întinsŭ
Izvorîndŭ sânge dintr'însŭ.
I-aŭ tăiatŭ apoĭ şi capulŭ
Rĕmâindu-ĭ numaĭ trupulŭ.
Pre o feréstră l'aŭ datŭ josŭ,
Spre grădina cea din dosŭ,
Bostangiiĭ toţĭ săpară,
Şi acolo-lŭ îngropară !
Din averile luĭ tóte,

Neavêndŭ la a sa mórte
Măcar patru coţĭ de pînză
Ca pe obrazŭ să-ĭ întinḑă.
Ér' capulŭ într'o cutie
L'aŭ trămisŭ la 'mpĕrăţie.
Precum şi averea tótă
Aŭ făcutŭ peşcheşŭ la Pórtă !
Şi aşĭa s'aŭ sĕvêrşitŭ
Ghica Vodă celŭ vestitŭ,
(Care mulţĭ s'aŭ minunatŭ
De mórtea ce s'aŭ têmplatŭ.
Rĕmâne să ne rugămŭ,
Ca să-lŭ ĭerte Dumneḑeŭ ;
Să-ĭ fie duhulŭ în fericire :
Veĭnica luĭ pomenire !) (1)

Anexa pag. 162.

Se cuvinea să menţionămŭ între anexe şi *convenţiunea* încheiată între *Pórtă* şi *Austria* asupra graniţelorŭ Bucovineĭ, din Hurmuzaki (VII, pag. 170), dar aducemŭ celŭ puţinŭ pe cea de la vale, fiindŭ fórte importantă. Cele-lalte le va afla lectorulŭ directŭ în colecţiunea Hurmuzaki la locurile ce amŭ citatŭ în tomulŭ nostru I (2).

(Din Archiva Ces. Reg. din Viena.)

Copia della Convenzione fissante i limiti della Buccovina, segnata dai Commissarj Cesareo Regii ed Ottomani a Palamutka sulli Confini della Moldavia, li 2 Luglio 1776.

In Nome di Dio Altissimo.

Secondo il tenore della Convenzione stabilita li sette di Maggio Mille Settecento settanta cinque, overo secondo il computo della Hegira Mille Cento Ottanta nove, il settimo giorno della Luna Rebbiul Ewwel, furono, per facilitare la Communicazione fra la Transilvania e le Provincie di Lodomeria e Gallicia, all' Augustissima Corte Imperial Reggia, dalla fulgida Porta Ottomana cedute ed abbandonate per sempre, in pieno possesso e proprietà, le terre contenute d'una parte tra il Niester, li Confini di Poccucia, d'Ongheria, et della Transilvania, e limitati dall' altra parte, per i limiti specificatamente nella carta marcati.

Onde per stabilire detti Confini nella forma più migliore e più convenevole, di sorte che marcati d'una maniera chiara e precisa servino all' avenire di separazione ferma alle reciproche Possessioni tra li duoi Imperi, da canto delle Loro Maestà Imperiali Regie fù destinato e spedito come Commissario l'Illustrissimo Signore Vincenzo Baron de Barco, Generale Marc-

---

(1) Nu se află în Codicele No. 154 dela Academie aceste ultime 6 versurĭ.

(2) Veḑĭ şi Neuman, Recueil des traités, etc. Tom. I, pag. 200.

sciallo Tenente etc. e dalla parte della fulgida Porta Ottomana fu denominato ed inviato l'Ilustrissimo Sig. Mechmed Tahir Agha decorato col Carattere di Kapudschiler Kihajasi, li quali duoi nominati Commissarii, doppo aversi rincontrati degnamente in Baja, ed esibite secondo l'usanza vicendevolmente le loro Plenipotenze, hanno messo mano alla demarcazione.

Ma essendo esorti, doppo aver regolata una parte della demarcazione, novi dubbj, è seguito un altro accomodamento definitivo per mezzo dell' Illustrissimo Signor Barone de Thugut, Ministro Cesareo Regio appresso la fulgida Porta, e secondo il tenore di questa stipulazione si ha messo anche fine all' opera, di sorte, che si trovano presentemente regolati i Confini, con posizione delle Aquille dal Principio in sino alla fine, in maniera come si siegue :

Si principiò al Ruscello nominato Tezna-impuzzita presso i Confini della Transilvania, tragetata poi la Mogura Calului, sulla Montagna Piatra la Ross, dove si rincontra il triplice Confinio, e gia vi esiste dalla parte di Transilvania un gran Segno d'acquila, per marcare le Nuove Cessioni, fù posto alla parte destra dell' istessa Colonna un nuovo Segno d'acquila; di là racchiudendo li tereni del Villaggio Candreni, sulla metà della Montagna Lucato un segno d'acquila; Passando poi alla Montagna Pojana Vènatoruli, sulla cima di deta Montagna un segno d'acquila; di là al luogo, dove si meschia il Ruscello Seriscior con un altro chiamato Vale Ars un segno d'acquila. Di la coll' esclusione del Villagio Şaru Dorna e con esclusione del suo prato dalli Confini Imperiali, alla falda della Montagna Dial Negro, presso la selva, un segno d'acquila. Poi colla pendente dell' istessa Montagna al Ruscello Negra Dorna dirimpetto del luogo chiamato Poro Lupoli un segno d'Aquila. Restando poi la metà del Ruscello Negra Dorna all' Augustissima Corte Imperiale, e l'altra alla fulgida Porta Ottomana, all' Imboccatura dell' accennato Ruscello nèl fiume Bistrizza un segno d'acquilla; di là al luogo continguo colla Bistrizza e la Vale detta Arama, sul Piede della Montagna, chiamata Rarù un segno d'acquila.

In sino a questo punto la metà del fiume Bistrizza fa le frontiere Imperiali, l'altra quella della Porta Ottomana. Ma dalla Vale Arama rimanendo alla destra tutto il fiume Bistrizza alla Porta Ottomana, siccome tutto il Villagio Chirillu, la parte sinistra in sino alla Montagna Rarù restando propria all' Augustissima Corte Imperiale, la rupe spaccata sulla Cima della detta Montagna Rarù si confermò come segno distintivo tra li duoi Confini.

Di là alla Montagna Obsinu Chirillu un segno d'acquila; di là passando sul dorso delle Montagne Vuron Clefil e Capo Bojaseschu, e rachiudendo tutti il terreni del Villagio Stulpicani, al Ruscello chiamato Vade Negriliassa un segno d'acquila; di là rimontando alle Montagne Obsina Ciumerna e Cletita micca, sulla banda di questa ultima un segno d'acquila.

Dalla parte della Montagna Cletita micca alla Montagna Cletita mare, e su questa un segno d'acquila; dalla Montagna Cletita mare passando sulla cima e dorso delle Montagne Rotundo, Obsina Suvoristu, continuando poi con le Montagne Obsina, Isachi, Iplesi, in sino alla Montagna Dial Burago; per segnar li contigui terreni del Villagio Capo Codrului, sulla cima dell' accennata Montagna Dial Burago un segno d'acquila.

Poi alla ripa sinistra del fiume Moldova un segno d'acquila, ed un altro segno d'acquila a canto della gran strada, che passa da Capo Codrului a Baja. Di là al Principio della Vale Samosciel un segno d'acquila, e poi ove entra la linea alla Vale Lucaşesci un segno d'aquila Di là colla Vale Samosmare racchiudendo tutti li terreni del Villagio Zacharestie d'avanti il villagio Littea micca un segno d'acquila, di là continuando colla vale Samosmare, al luogo ove entra la Vale Boniesti un segno d'acquila, ed poi presso l'istessa vale ad una distanza un segno d'acquila; da quel punto passando coll' esclusione del Villagio Bonesti e suoi terreni alla Montagna Boniesti, sulla cima della nominata Montagna un segno d'acquila.

Di là alla Vale Samos micca un segno d'acquila, poi passando dirimpeto il Villagio Reasca, la Samos micca, et la Vale detta Ruscina un segno d'acquila. Da quel luogo rimontando alla Montagna Vuron Dumbrova Resu, sulla cima di detta Montagna un segno d'acquila.

Di là escludendo il Villagio Miresti con suoi terreni dalli limiti Imperiali sulla Montagna Miresti, ove principia la Vale Racovo, un segno d'acquila; continuando con questa Vale insino al villagio Siliceni all' imboccatura dell' aqua Balta Satului nel fiume Suczava, che passa d'avanti le Case del Villagio Siliceni, un segno d'acquila.

Passando poi da questo marcato punto colla metà della Riva e del fiume Suczava in sù, insimo dirimpeto del Monastero Armeno, il quale e contiguo al Villagio Suczava, all' Imboccatura del Ruscello Mitoc nel fiume Suczava, un segno d'acquila. Poi col Ruscello Mitoc in su presso il ponte un segno d'acquila; dilà continuando col succennato Ruscello, in sino dove entre un altro Ruscello chiamato Datuli, alla Sorgente di questa ultima un segno d'aquila.

Di là alla Montagna d'avanti il Monastero Dragomir, presso una strada, che va a Chalefindesti un segno d'acquila, continuando poi la linea drittamente sul dorso di questa Montagna, in sino a Orbsina Calefindesti, a questo nominato punto un segno d'acquila; dilà d'avanti l'ultimo Quartiere del Villagio Calefindesti un segno d'acquila.

Passando poi a Podoscingia in linea dritta, ad un gran Albero vicino all' ultima Casa d'avanti questo Villagio, un segno d'aquila; ed anche dirimpeto di là presso la strada sù un altro Albero un segno d'aquila.

Di là ad una Vale vicina, presso la Vale chiamata Negricina, all' angolo di quella, sopra un gran Albero, un segno d'aquila; poi alla Vale Negricina sul ponte, ancora un segno d'aquila. Passando poi la Vale Negricina, e rimontando alla Montagna, sulla falda, al Principio della selva, dove si trovano quatro Alberi assieme, sopra uno di quelli Alberi un segno d'aquila; e di là col dorso dell' istessa Montagna, verso la parte, che scende verso il fiume Siret, lasciando alla sinistra il Villagio Siret colli suoi terreni proprio all' Augustissima Corte Imperiale, alla destra il Villagio Verbole colli suoi terreni proprio alla fulgida Porta, alla ripa dell' accennato fiume Siret un segno d'aquila.

Va poi colla metà del fiume Siret alquanto in giù, sino all' imboccatura del Ruscello Molnica, ove trovandosi gia una aquila, si confermò come segno proprio de'limiti.

Di là al Ponte dove si passa a Sinauz un segno d'aquila, poi un altro tal segno al punto, dove si meschia il Ruscelo Molnica con un altro chiamato Turiatca. Di là al sorgente del Molnica un segno d'aquila vicino Prohorod. Di là sul dorso della Montagna tra il Valone Buda e Fontina Talharului un segno d'aquila. Poi un segno d'aquila alla sorgente del Ruscello Lucavetz, ancora un altro tal segno presso il ponte, che passa sopra il marcato Ruscello Lucavetz, nel mezzo del Villagio detto Lucavetz, restando una parte del detto Villagio alla Corte Imperiale, e l'altra alla Porta Ottomana. Poi un segno d'aquila sul ponte del Ruscello Lucavetz, che è gia più vicino al Prut, ed in fine un segno d'aquila all' Imboccatura del detto Ruscello nel Prut.

Alla ripa sinistra del fiume Prut, essendo al Ruscello Rachitna gia contigui li terreni di Chotim, e per ciò avendosi trovati presenti anche li Abitanti Deputati di Chotim, secondo la lor data notizia ed attestazione si hano regolato li confini e poste le aquile, di là in sino al Niester, in seguente maniera:

All' imboccatura del Ruscello Rachitna nel Prut un segno d'aquila; poi continuando coll' istesso Ruscello al Ponte del Villagio Nuova Sielce un segno d'aquila; più in là vicino al Villagio Rachitna presso il ponte, dove passa la Strada Maestra, un segno d'aquila. Poi al ponte della Vale Poro Dubova, che entra nella Rachitna, un segno d'aquila.

Di là continuando con questa ultima Vale in sino alla sua Sorgente nella selva, a quel indicato punto sopra un albero, un segno d'aquila. Di là per una strada nuovamente aperta sul dorso della Montagna, dove giunge la Strada Maestra, un segno d'aquila; di là al punto, dove entra la strada da Colinghouz alla strada Maestra, sopra un albero un segno d'aquila.

Da quel punto poi continua la linea con la strada maestra insino a Fontina Sanea, ove presso una Pietra, un segno d'aquila; e vicino di là di nuovo sulla strada maestra un segno d'aquila sopra un albero. Facendo poi la strada maestra la separazione delli Confini, al punto dove entra la stradetta di Dersanewitz, un segno d'aquila sopra un albero. Di là all' uscio della Selva a Canto della Strada, un segno d'aquila.

In sino a questo punto serve la metà della strada maestra per linea di demarcazione, di maniera, che la sinistra colla selva appartiene all' Augustissima Corte Imperiale, e la destra colla selva alla fulgida Porta Ottomana. Dall' uscio della selva si volta la linea di separazione alla sinistra verso la Vale detta Saslü dere, o sia Vale giocosa. Onde alla prima sua sorgente, un segno d'aquila, poi più basso ad un altro braccio di questa vale, un segno d'aquila; poi anche a Canto di questa accennata Vale, dove entra una Stradetta da Dersavenetz, un segno d'aquila, ed un altro tal segno presso il ponte su questa vale, ove entra la gran strada de Dersavenetz.

Di là a quel punto, ove la vale Chrinova si congiunge con la Vale Dobranuce e l'altra detta Saslü dere, un segno d'acquila. Poi all' imboccatura delle aque di dette Valli alla Valle detta Gramenza, un segno d'acquila. Di là a canto di quella ultima Vale, dove passa la strada da Dersavenez a Pohorlofze, un segno d'aquila. Poi un altro segno d'aquila presso la vale, dove una piccola strada va da Dersavenitz a Pohorlofza. Di là alla punta della Vale presso le ultime Case di Gramenza, un segno d'aquila; Poi, presso il ponte grande, che passa sulla Vale Gramenza, un segno d'aquila; di la un segno d'aquila al luogo, dove entra la vale Gramenza alla vale Aunot; poi sul gran Ponte, che passa sulla Vale Aunot un segno d'aquila; di là dove si separa l'acqua del Molino di Palamutca da torrente di Aunot, un segno d'aquila; poi di là, dove si meschia l'aqua di Czernipotoc all' Aunot, un segno d'aquila. Di là poi, dirimpetto dell' Aunot, un segno d'aquila, separandosi l'aque del Molino, che appertiene alla parte Cesarea. Di là a Canto della Vale Aunot, dove passa la strada da Palamutka a Mitoc un segno d'aquila, ed in fine all' Imboccatura del Torrente di detta Vale Aunot nel Niester un segno d'aquila. Ed in questa maniera si ha finita la Demarcazione dei Limiti in sino al fiume Niester.

Che li qui marcati limiti servino di qua inanzi d'una separatione stabile tra li duoi Imperj, in Conformità di questo, e per dar tutta l'Authenticità publica, si hanno formati duoi uguali publici Istrumenti.

E siccome l'Illustrissimo Signore Mehmed Tahir Agha, decorato col carattere di Capugiler Chihajasi ha esibito da parte sua lo Stromento di dimarcazione, scritto in lingua turca, e segnato di proprio pugno, cosi anche da me segnato Commissario Imperiale Regio in Vigore, della Plenipotenza conferitami graziosissimamente dall' Augustissima mia Corte, fù segnato il presente Istromento di propria mano, e doppo averlo munito colle mie Arme, in Contra Cambio di quel altro fu consegnato alle mani del detto sign. Commissario della fulgida Porta Ottomana.

Palamutka, li due di Luglio, l'anno mille settecento settanta sei.

(L. S.) *Vincenzo Baron de Barco.*

Addenda la Capitolulŭ Domniei lui Gr. Ghica Vvd. (pag. 170)

Nu putemŭ termina despre Domnia luĭ Gr. Alex. Ghica, fără de a aminti aci şi unele din chrisóvele luĭ cu referinţă la biserică.

Aşia cunóscemŭ, între alte multe, următórele:

Chrisovulŭ din 7 Augustŭ 1775 prin care Grigore Alex. Ghica scutesce mŏnăstirea Coşula de maĭ multe dărĭ şi-ĭ renoesce dreptulŭ la 5 *posluşnicĭ* scutelnicĭ aĭ eĭ (1).

In 20 Iunie 1775 întăresce venitulŭ Têrguşoruluĭ pentru mŏnăstirea Galata de lângă Iaşĭ. Chrisovulŭ e scrisŭ de Diaculŭ Dumitrache Varnavŭ *V-tori Logofĕtŭ* (2).

In 19 Maiŭ 1775, Grigore Alex. Ghica dă mŏnăstireĭ Galata volnicie să iea *mortasipia* la tóte iarmarócele din Têrguşorŭ, afară numaĭ venitulŭ iarmaroculuĭ să-lŭ iea Cetăţuia la praznicul mŏnăstireĭ S-ţiĭ Apostolĭ Petru şi Pavelŭ (3).

In aceeaşĭ lună Maiŭ 1775 Grigore Ghica întăresce mŏnăstirea Bistriţa, din noŭ, mortasipia şi vama de pe Bacăŭ. Acelaşĭ Diacŭ Varnavŭ V-tori Logofĕtŭ a scrisŭ, chrisovulŭ, care se păstréză la Arch. Statuluĭ, pachetŭ 6.

Dela Grigore Ghica Vodă, unŭ altŭ chrisovŭ f-o mare, hârtie, cu sigiliulŭ micŭ, octogonŭ, chinovariŭ; subscrisŭ Iω Grigore Ghica, din Iulie 25, 1775, acordă mŏnăstireĭ Solca, unde e hramulŭ S-ţiĭ Apostolĭ Petru şi Pavelŭ, scutire pentru 200 oĭ de goştină, 200 stupĭ şi mascurĭ de desetină, 200 vedre vinŭ de vădrăritŭ şi să priméscă câte 2 oca untŭ-de-lemnŭ şi una litră tămâie din vama cea mare Domnéscă «*pe tótă luna şi pe totŭ anulŭ în tótă vremea Domnieĭ mele*», cu condiţiune ca părinţiĭ să se róge: «*pentru iertarea pĕcatelorŭ prea iubiţilorŭ părinţilorŭ noştri şi a nóstre şi pentru bună starea şi întemeierea ţĕriĭ aceştia.*»

In 1776 Maiŭ 10 altŭ chrisovŭ dispune iar de mortasipie în favórea mŏnăstireĭ Galata (4). E unŭ folio micŭ.

In alŭ 3-lea anŭ alŭ Domnieĭ séle, Grigore Alex. Ghica dă unŭ altŭ chrisovŭ din 14 Ianuarie 1777, prin care scutesce toţĭ preoţiĭ din Iaşĭ de dajde Domnéscă şi de ploconulŭ vlădicescŭ şi de ajutorinţă şi de alte dărĭ, de pogonăritŭ de oĭ séŭ de văcăritŭ; de s'ar întêmpla vre odată a fi, preotŭ să nu plătéscă, cum și de podveḑĭ, de caĭ de olacŭ. Documentulŭ este semnatŭ de Iω Grigore Alex. Ghica Vvd.; e scrisŭ de «credinciosulŭ boeriulŭ nostru Demetrie alŭ doilea logofĕtŭ» și are sigilulŭ micŭ în roșŭ, cu tunurĭ, buzdugane, sabie, drapele, tobe, înconjurândŭ bourulŭ. Josŭ: data de 1777.

---

(1) Veḑĭ pachet. No. 8, Doc. mŏnăstireĭ Coşula, Arch. Statuluĭ. Din anulŭ I, alŭ domnieĭ a II-a.

(2) Arch. Statuluĭ, pach. 6, Doc. mŏnăstireĭ Barnovski.

(3) Arch. Statuluĭ, pach. 4, Doc. ale mŏnăstireĭ Galateĭ.

(4) Archiva Statuluĭ, pach. 4, Doc. ale mŏnăstireĭ Galateĭ.

Documentulŭ originalŭ f-o mare e conservatŭ la Mitropolia din Iașĭ.

Totŭ din 1777 luna Maiŭ, maĭ cunóscemŭ unŭ chrisovŭ f-o mare, cu acelașĭ sigiliŭ ca celŭ de susŭ, acordândŭ scutirĭ pentru mŏnăstirea Aronŭ Vodă.

Nu numaĭ de bisericile din ţéră avù grijă Gr. A. Ghica, ci și de cele din Turcia, după obiceiulŭ domnilorŭ noștri. Publicămŭ aci o serie de câte-va scrisorĭ inedite, din archiva Patriarchieĭ dela Constantinopole, după regularea Academieĭ române. Aceste scrisorĭ, fie că sunt corespondenţe directe cu Domnitorulŭ, fie că sunt corespondenţe dintre scaunulŭ patriarchalŭ și egumeniĭ dela mŏnăstirile din ţéră, sunt adese pline de preciόse informaţiunĭ despre cele ce ne interesézǎ a sci. Să se observe între altele, scrisorile luĭ *Vartolomeĭ*, care nu póte fi decât cunoscutulŭ Vartolomeĭ Măzăreanulŭ, celŭ care fù trămisŭ de Moldova în Delegaţiune la Curtea de la Petersburg și despre care am presentatŭ Academieĭ unŭ memoriŭ (1).

Iacă scrisorile de la Patriarhie:

Scrisórea luĭ Grigorie Vodă Ghica către Avramie despre fóstulŭ egumenŭ alŭ mŏnăstireĭ Barnovschi, Ghedeonŭ, mulţămindŭ și de venirea luĭ Procopie ca Mitropolitŭ alŭ Chesarieĭ Filipuluĭ.

Prea fericite și prea sfinţite patriarchŭ alŭ Ierusalimuluĭ și alŭ întregeĭ Palestine, Chirŭ Avramie, părinte alŭ nostru spiritualŭ, salutândŭ respectuosŭ pe Prea fericirea sa, sărutămŭ fericita sa dréptă, pe care Dumneḑeŭ s'o păzéscă în sănătate și să ajungă tóte dorinţele séle mântuitóre.

Scrisórea sa părintéscă, prin Archimandritulŭ Chrysanth, am primit'o, prin care ne anunţă, că cucernicia sa a fostŭ trămisă aicĭ, ca să fie epitropŭ și egumenŭ alŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Barnovschi, fără să ne spue nimicŭ despre actualulŭ egumenŭ Ghedeonŭ. Prea fericite stăpâne, egumenulŭ Ghedeonŭ, ca în aniĭ trecuţĭ maĭ multŭ ca orĭ-care altulŭ s'a purtatŭ maĭ cinstitŭ și maĭ cu viinciosŭ, respectatŭ din partea tuturorŭ; este evidentŭ la toţĭ și că tóte ale mŏnăstireĭ eraŭ într'o extremă desordine și acésta este învederatŭ. Véḑêndŭ și noĭ cucernicia sa ducêndŭ viaţa în cuviinţă și chivernisélă de lăudatŭ, plecândŭ de aicĭ pe la sfîntulŭ Gheorghe, Chirŭ Procopie, amŭ alesŭ pe părintele Ghedeonŭ ca părinte alŭ nostru spiritualŭ.

---

(1) Veḑĭ memoriĭ de V. A. U., Bucurescĭ, 1889, pag. 1—49.

Pentru aceea, de óre-ce după cum amŭ aflatŭ, s'a numitŭ din partea Prea sfinţieĭ sale pentru marea Rusie, nu însă immediatŭ, dar după trecerea câtorŭ va lunĭ, până atuncĭ adecă până la plecarea luĭ Ghedeonŭ, ca să nu fie necinstitŭ din stănă gonitŭ, să rĕmâe ca egumenŭ şi după plecarea sa să priméscă egumenia trămisulŭ Chrysanthu, pe care l'amŭ numitŭ ca egumenŭ la o óre-care mŏnăstire administrată până acuma de către unŭ episcopŭ. La acésta ca să fie acolo adecă egumenŭ, daca e prin voinţa Prea sfinţieĭ sale, cum iarăşĭ scrie prea sfinţia sa, scopulŭ pentru virtutea bĕtrânuluĭ Ghedeonŭ, să fie cu pacienţă până la a sa plecare.

Am vĕḑutŭ şi cele privitóre la sf. Chirŭ Procopie dela Galata făcutŭ candidatŭ pentru Chesaria, şi mulţămimŭ Prea sfinţieĭ sale a căruĭ dréptă respectuosŭ sărutămŭ. După spiritŭ respectuosŭ fiŭ.

Grigorie Ghica Voevodŭ.

Scrisórea luĭ Grigorie Ghica Voevodŭ către Avramie, despre unŭ egumenŭ de curêndŭ numitŭ şi despre o dare din Moldova pentru sf. Mormîntŭ.

Prea fericite şi prea divine Patriarchŭ alŭ Ierusalimuluĭ, Chirŭ Avramie, tată respectabilŭ întru Christosŭ.

Scrisórea sa din 3 ale luneĭ c. amŭ primit'o, şi despre buna sa sănătate neamŭ bucuratŭ. Amŭ vĕḑutŭ cele coprinse într'însa la adresa nóstră. Şi despre stabilirea ca egumenŭ alŭ st. mŏnăstirĭ Tazleŭ a unuĭ óre-care monachŭ popa Chirŭ Grigorie, socotitŭ ca vrednicŭ de către prea fericirea sa, pentru a se însărcina cu grijile şi supravegherea a sus pomeniteĭ mŏnăstirĭ; după cererea sa părintéscă l'amŭ stabilitŭ pe elŭ.

Iar cât despre vama ce se dă anualŭ către sfîntulŭ şi dătătorulŭ de viéţă Mormîntŭ, tocmaĭ ca şi anulŭ trecutŭ astŭ-felŭ şi acum o vomŭ plăti la vreme. Şi acestea de o cam dată. Ear Prea sfinţia sa sciindŭ afecţiunea şi evlavia ce ĭ purtămŭ, rugămŭ să nu uĭte de a ne însemna din când în când cele privitóre la sănĕtatea sa, a căreĭ anĭ fie mulţĭ şi lungĭ şi binecuvîntările sale fie în tótă viaţa nóstră.

1776, Iulie 23, fiŭ în Christosŭ şi gata la poruncă.

Iω Grigorie Ghica Voevodŭ.

Scrisórea luĭ Alexandru Ghica (fiulŭ Domnuluĭ) către Avramie, despre nisce afacerĭ bănescĭ.

A totŭ sfinţieĭ sale respectabile cu respectŭ mĕ închinŭ sărutându-ĭ sfinţita sa dréptă Rugându-mĕ sfîntuluĭ Dumneḑeŭ să o păzéscă în sănĕtate deplină şi ne scădută prosperitate, cu isbutirea şi câştigarea bunurilorŭ mântuitóre, ce le doresce.

După sosirea nóstră în capitală, fiindŭ restrînşĭ de o întristare sufletéscă şi nenorocire a stăreĭ şi până când să putemŭ reveni în fire, trecêndŭ între acestea ḑile destule, nu am avutŭ vreme ca să potŭ printr'o scrisóre fiéscă să redaŭ a totŭ sfinţieĭ sale închinăciunile evlaviόse şi să-ĭ cerŭ părintescile sale binecuvîntărĭ, şi totŭ de odată să o şi rogŭ despre trămiterea celorŭ 500 leĭ ce iĭ înmănasemŭ; acum însă profitândŭ de ocasiune, nu am lipsitŭ ca prin presenta mea fiéscă să întrebŭ de scumpa sănĕtate a sa, şi în acelaş timpŭ să o rogŭ că suma de 500 leĭ ce o înmânasemŭ, să o dea aducĕtoruluĭ presenteĭ, Domnieĭ-sale Chiriacŭ Anastase, prin care mi-se va face poliţă aicĭ în capitală, şi dându-se Domnieĭ-sale baniĭ sunt daţĭ în siguranţă, avêndŭ şi presenta mea ca dovadă de achitare.

Nu mĕ îndoescŭ de părintésca şi spirituala sa iubire, care o va şi îndemna, ca în rugăciunile către Dumneḑeŭ şi pentru neuĭtatulŭ şi pe vecĭ odihnitulŭ sufletŭ alŭ tatăluĭ nostru să se róge precum şi pre noĭ părintesce să ureze tóte câte sunt de la Dumneḑeŭ mântuitóre şi milă şi compătimire dela a sa Dumneḑeéscă pronie; sunt convinsŭ că îmbucurându-mĕ cu îmbelşugare printr'o scrisóre de urare, mĕ va informa şi despre remiterea banilorŭ la celŭ pomenitŭ.

Mama mea cu fratele meŭ Beizadea Dumitraşcu şi cei-lalţĭ aĭ meĭ fraţĭ, închinându-se cu respectŭ a totŭ sfinţieĭ sale iĭ sărută sfinţita sa dréptă, cerêndu-ĭ binecuvîntările sale părintescĭ, şi urările sale, ca să-ĭ fie ajutătóre în tótă viéţa.

1777, Iunie 24, gata la poruncile sale şi fiŭ în Christosŭ.

Alexandru Ghica.

Scrisórea luĭ Procopie Mitropolitulŭ Chesarieĭ Filipŭ, către Avramie despre nisce certurĭ între clericiĭ metochuluĭ Bîrnovski.

Prea fericiriĭ sale prea divine şi prea venerabile, cu smerenie mĕ închinŭ şi cu totŭ respectulŭ sărutŭ respectabilele sale mânĭ. Am primitŭ cele treĭ scrisorĭ ale prea fericiriĭ sale, cele d'întâĭ douĕ cu călăraşulŭ celŭ d'întâĭ împreună cu poliţa celorŭ 1.000 de leĭ ce trămisesemŭ, pe care înmânând'o negustoruluĭ, amŭ primitŭ baniĭ numaĭ decât şi rĕmânŭ în prăvălia Başeĭ Costi până ce voiŭ găsi altă poliţă, de óre-ce în presentŭ nu se găsescŭ orĭ-unde voiŭ căuta. Pricina de nu s'aŭ plătitŭ, credŭ că a fostŭ mortalitatea cea multă, pentru că eŭ şi altă-dată făcusemŭ aceleaşĭ persóne şi îndată s'a şi plătitŭ.

Ierĭ întorcêndu-mĕ de la culesulŭ viilorŭ, amŭ primitŭ şi a treia scrisóre împreună cu scrisórea adresată Archimandrituluĭ Vartolomeŭ şi unŭ altŭ plicŭ către dînsulŭ și alta către unŭ Archiereŭ, cu tóte că încă stă și cea de maĭ înainte către Vartolomeŭ, de óre-ce de abia aŭ sositŭ, după cum scriamŭ deunăḑĭ, la prăvălie, nefiindŭ nicĭ o ocasie, și maĭ cu sémă că le deschidŭ tóte în sfîrșitŭ, precum și presenta dela a totŭ cucernicia sa aŭ deschis'o și iarășĭ amŭ sigilat'o, de asemenea și altele ce le scria aicĭ elŭ însușĭ, deschise mi le-aŭ datŭ și presentându-mi-se ocasiunea sigură le voiŭ expedia.

Amŭ primitŭ încă o scrisóre din partea prea fericiriĭ sale, adresată către boerulŭ Constantinŭ Catargiŭ care dacă e *catargiŭ* (cântarŭ-giŭ) nu e boerŭ, iar décă e Catargiŭ, e boerŭ, de și lipsesce acum, avêndŭ o însărcinare domnéscă, și se chiamă Costinŭ și până să vie, să mi-se dea de scire la care s'o trămitŭ.

Scrisórea către egumenulŭ Cetățuieĭ amŭ dat'o, nu amŭ avutŭ însă timpŭ ca să-lŭ întêlnescŭ, fiindŭ-că amŭ avutŭ grija viilorŭ.

Despre Agapie, care șede la Bîrnovski, s'a certatŭ cu chirŭ Atanasie și șĭ-aŭ adresatŭ înjurăturĭ reciproce între dînșiĭ, și pricina era de a eși din odaia unde ședea, ca să se dea cu chirie, și m'am dusŭ însu-mĭ și i-am împăcatŭ, și i-a datŭ altă chilie, până ca să plece de aicĭ, și a eșitŭ din cea d'întâĭ, și nicĭ nu-lŭ superă pentru masă, iar achitarea luĭ n'a venitŭ de la prea sfinția sa. Și are de gândŭ de a se duce la Bucurescĭ. Decĭ conformŭ cu porunca prea fericiriĭ sale, îlŭ voiŭ întêmpina cum trebue. Archimandritulŭ chirŭ Ghedeonŭ încă zace. Baniĭ moșieĭ câțĭ eraŭ la mine mi-a cerutŭ alaltăierĭ prea nobilulŭ boerŭ mare Postelnicŭ Celebi Gheorgache pentru necesitatea sa, de vreme ce sta așa și-ĭ șcia și i-amŭ datŭ cu învoială pentru treĭ lunĭ, séŭ décă vorŭ fi de trebuință maĭ înainte, să-ĭ dea cu dobânda lorŭ, și după ce va venì și chirŭ Costi și s'o găsì modulŭ rĕscumpărăriĭ, îĭ cerù de la măria sa.

Acestea de o cam-dată, iar a totŭ sfintele și de Dumneḑeŭ convingĕtórele sale urărĭ fie-mĭ ajutătóre în tótă viéța.

1777, Octobre 7, sluga cea maĭ mică.

Procopie alŭ Chesarieĭ.

Scrisórea luĭ Vartolomeŭ către Avramie care a plecatŭ, se vede, din Moldova la Nizna și dă informațiunĭ despre Ghedeonŭ și Chrysanthu de multe lucrurĭ rele.

Prea fericireĭ sale prea divine, cu smerenie mĕ închinŭ.

Astăḑĭ la 29 Iulie am primitŭ scrisórea sa de urare și de dojenire, din causă că nu-ĭ scriŭ despre cele ce se petrecŭ. Eŭ, stăpênulŭ meŭ, nu trece nicĭ o sĕptĕmâna fără să scriŭ când mĕ găsescŭ la Nizna. Dar cândŭ cutreerŭ afară, de unde să scriŭ? precum și astăḑĭ mĕ găsescŭ la unŭ bâlciŭ alŭ Malorusieĭ,

BIBLIOTECA ACADEMIEI ROMÂNE

anume *Ruminia*, deciĭ numaĭ scrisórea sa dojenitóre m'a îndemnatŭ să mĕ lasŭ de slujba mea pentru a-ĭ scrie. Iar despre scrisorile pentru sfinția sa din Chiev, ce'mĭ făcù la 20 Maiŭ unŭ óre-care Moraitŭ (grecŭ din Morea Peloponezŭ) îndată ce le-amŭ primitŭ le-amŭ și înmânatŭ. Totŭ asemenea și despre mișcarea luĭ Chirŭ Ghedeonŭ Archimandritŭ și în scurtŭ despre totŭ ce a lăsatŭ rĕposatulŭ Chrysanthu, pentru că încă nu vĕḑusemŭ socotéla cu epitropiĭ; după ce, însă, m'am dusŭ la Nizna am vĕḑutŭ și socotéla și-ĭ scriamŭ pe la 2 Iulie trămițêndu-ĭ și catastifurile atâtŭ ale paralelorŭ de datoriĭ și a venituluĭ, cât și ale avereĭ, atuncĭ scriamŭ și despre acelŭ vînḑĕtorŭ de Dumneḑeŭ blestematŭ călugărŭ Ghervasie, și asupra acelora cade vina, carĭ tundŭ astŭ-felŭ de soiurĭ de ómenĭ și-ĭ punŭ în ordinea călugărimeĭ, căcĭ de către aceștia este acusată și rușinată instituțiunea călugăréscă, maĭ cu sémă a grecilorŭ în locurile străîne.

Eŭ, ca să nu supĕrŭ auḑulŭ sĕŭ nu-ĭ scriamŭ atuncĭ; dar déca vĕ place ca să aflațĭ, auḑițĭ virtuțile și isprăvile acestuĭ nemernicŭ Ghervasie și déca vi se vorŭ păré plăcute, trămitețĭ-lŭ iarășĭ la Ierusalimŭ.

Dînsulŭ, *stăpânulŭ meŭ*, după ce am sositŭ la Nizna în timpŭ de ḑece ḑile, îndată a prinsŭ și prietene, dela carĭ a și căpĕtatŭ bólă și voindŭ să se vindece a aflatŭ tótă Nizna, eŭ însă o ținеamŭ asta în secretŭ și căutamŭ să găsescŭ mijloculŭ de a-lŭ trămite cu altŭ prilejŭ, pentru ca să nu se maĭ auḑă astŭ-felŭ de vorbe rele la adresa nóstră tocmaĭ dela începutŭ. Dar dînsulŭ, omŭ urgisitŭ de Dumneḑeŭ, nu a încetatŭ de a se bucura de acestŭ darŭ, ci în Dumineca postuluĭ de brânză spre séră, a adus'o pe prietena sa și a ascuns'o pe după sobă. Noĭ după ce amŭ cinatŭ, aude călugărulŭ meŭ unŭ glasŭ femeescŭ; îmĭ ḑice mie, eŭ cautŭ s'o găsescŭ, tocmaĭ în timpulŭ nopțeĭ pe la césulŭ 3. Fără să întârḑiŭ eŭ am isgonit'o; iar luĭ ce să-ĭ spunŭ? Mĕ temeamŭ ca să nu dea focŭ și să ne ardă, precum și ne-a și făcut'o, dar din fericire noĭ l'am prevenitŭ. Eŭ însă așteptamŭ mereŭ ocasiunea de a-lŭ expedia fără ca să se facă sgomotŭ. Iar dînsulŭ, urgisitulŭ, séŭ și din causa rușineĭ, séŭ din causa neglijențeĭ sale, nu maĭ vroia să facă nicĭ unŭ serviciŭ conaculuĭ și cerea să-lŭ numĕrŭ între călugărĭ și diaconulŭ meŭ, și apoĭ s'a hotărîtŭ singurŭ să plece.

Printre acestea însă, deschiḑêndŭ sipeturile luĭ Chrysanthu și ale mele, a furatŭ din ele cingătorĭ, lumînărĭ, săpunurĭ, pe carĭ le-am găsitŭ, décă a maĭ luatŭ și alte eŭ nu sciŭ. În sfîrșitŭ după ce am petrecutŭ Pascele, a cerutŭ léfa câtŭ a vrutŭ, și i-am datŭ maĭ multŭ ca 40 de leĭ și cheltuelele sale 5 ruble.

La plecare se duce la locașulŭ de rugăciune și fură sfînta cruce, aceea cu care am împodobitŭ aicĭ (a vĕḑut'o prea fericirea sa), din fericire însă am băgatŭ de sémă și trămitŭ ómenĭ dela *magistratŭ* și l'aŭ ajunsŭ pe drumŭ, și aŭ pusŭ mâna pe dînsulŭ şi mi-l'aŭ adusŭ prăpăditŭ şi astŭ-felŭ se duce la blăstemulŭ sĕŭ.

Acestea sunt aicĭ isprăvile sale, ca celŭ-laltŭ ce e împreună cu dînsulŭ, anume Luca, după cum negustoriĭ mi-aŭ istorisitŭ, este maĭ ticălosŭ ca acesta, şi déca poftiţĭ trimiteţi-ĭ la Ierusalimŭ.

Iar aceea că nu maĭ sunt eŭ însu-mĭ în ordine bună, aşĭa e: bine că încă trăescŭ; urarea Vóstră însă să mĕ lumineze; cu dreptŭ cuvîntŭ mĕ dojăniţĭ şi în privinţa nizamuluĭ (reguleĭ) şi asupra părereĭ mele de rĕŭ atâtŭ de désă în scrisorile mele. Dintre ceĭ în slujba sfîntuluĭ Mormîntŭ eŭ m'am găsitŭ să fiŭ atâtŭ de nebunŭ şi supusŭ şi ca să mĕ arĕtŭ atâtŭ de supusŭ a trebuitŭ să-mĭ periclitezŭ viaţa şi mi-am pierdutŭ ordinea mea proprie.

Acum a eşitŭ şi altŭ debitorŭ a luĭ Chrysanthu cu chitanţă de 100 ruble şi le-am plătitŭ şi acestea, afară de socotéla cea d'întâiă; nu sciŭ déca va eşi şi altulŭ şi eŭ am lăḑile de lemnŭ, de aceea am perdutŭ ordinea mea, dar urarea prea fericireĭ sale părintescĭ să mĕ ajute.

Am întâlnitŭ şi pe sfinţia sa alŭ Cernioviceĭ, pe Chirŭ Filoteŭ, care m'a primitŭ cu extremă bunătate, mi-a datŭ voie în tótă eparchia sa, m'a ospĕtatŭ treĭ ḑile, mi-a datŭ şi vre-o 50 de ruble gratisŭ. De aceea rogŭ cu celŭ d'întâĭ omŭ să-ĭ scrieţĭ o scrisóre de mulţămire pentru primirea ce mi-a făcutŭ, tocmaĭ ca aceea ce a adresatŭ Mitropolitulŭ Chievuluĭ. Rogŭ ca în acelaşĭ timpŭ şi scrisórea către Chirŭ Petre despre care-ĭ scrisesemŭ să i se trimétă împreună de asemenea şi scrisórea aceea pentru numele acelea despre carĭ-mĭ scriea, póte c'oiŭ primì acele mile. Iar scrisórea sfinţieĭ sale păstrătoruluĭ de scule, rogŭ să nu o uite grămăticulŭ, dar să se trămétă la Ierusalimŭ.

Pe lângă acestea rogŭ să maĭ scrieţĭ epitropuluĭ din Ierusalimŭ pentru aceia carĭ de aicĭ se ducŭ la Ierusalimŭ, ca să aibă o óre-care primire, fie monachĭ, fie mirenĭ, pentru că aicĭ se plângŭ că nu aŭ nicĭ o primire cum se cade aĭ lorŭ la Ierusalimŭ.

Rogŭ a doua óră, ca să am favórea şi mângâerea sa părintéscă, în acelaşĭ timpŭ şi scrisórea sa de urare pentru liniştea mea sufletéscă, şi ajungă mĭ aceste chinurĭ ce le tragŭ în ţĕrile străine, iar urările sale fie cu noĭ ajutătóre pentru tótă viaţa nóstră.

1776, Augustŭ 1.

Copilŭ supusŭ
Vartolomeŭ.

P. S. Grea e vorba, prea divinulŭ meŭ stăpânŭ, care mi-aţĭ spus'o, că am perdutŭ asupra mea orí-ce regulă, şi acésta nu pentru altŭ-ceva mi-a părutŭ rĕŭ, pentru că trebue ca unŭ tată iubitorŭ să-şĭ dojenéscă pe copiiĭ sĕĭ; ci pentru că mi-a scrisŭ aşĭa luândŭ în sémă vorbele unuĭ nemernicŭ

Ghervasie. Dar tóte acestea le suferŭ din causa pĕcatelorŭ mele. Cât despre acestŭ rĕŭ călugărŭ puteţĭ întreba şi pe unŭ óre-care Panŭ Carachiozi şi vĕ va spune şi dînsulŭ, căcĭ aicĭ era şi Domnia sa când a fugitŭ pomenitulŭ călugărŭ.

Iar chirŭ Ghedeonŭ a plecatŭ de la Nizna la 14 Maiŭ trecutŭ spre a se duce în capitală; dar până acum nu am primitŭ nicĭ o scrisóre a sa; audŭ, însă, de la maĭ mulţĭ negustorĭ, că este peste putinţă ca să-lŭ lase să mérgă în oraşulŭ împĕrătescŭ, şi décă acésta e adevĕratŭ, păcatŭ de cheltuelĭ, dar Sf. Dumneḑeŭ prin sfintele séle urărĭ să facă ce e maĭ bine; şi eŭ deducŭ acésta, căcĭ vĕdŭ că în colindările nóstre nu maĭ aŭ întâia lorŭ bunătate ceĭ cu bună stare de aicĭ, după cum auḑiamŭ că era odinióră, dar şi acésta totŭ asupra nóstră cade, pentru-că s'aŭ şi strînsŭ destuĭ din călugărimea nóstră şi multe lucrurĭ necuviinciόse aŭ resultatŭ din pricina lorŭ. Eŭ colindŭ că-mĭ stă în putinţă în călĕtoria mea, dar cheltuelĭ multe şi colecte puţine, pentru-că pe lângă ceĭ-lalţĭ am trebuinţă şi de unŭ interpretŭ, de óre-ce nu cunoscŭ acéstă limbă.

Eŭ pe acestŭ urgisitŭ de Dumneḑeŭ călugărŭ tocmaĭ pentru aceea l'am luatŭ din Ierusalimŭ, ca în locŭ să am unŭ omŭ străinŭ, să am unŭ omŭ de la mŏnăstire, cu tóte că toţĭ părinţiĭ îmĭ spuneaŭ să nu-lŭ primescŭ, sciindŭ ce ipochimenŭ este şi ce isprăvĭ a făcutŭ. Printre tóte cele am şi cheltuitŭ pentru elŭ peste o sută de leĭ de l'am adusŭ, dar m'am căitŭ fórte multŭ, pentru-că afară de cheltuelĭ mi-a pricinuitŭ şi atâta necinste; a furatŭ şi o icónă din biserica Comana, după cum îmĭ spune crîsniculŭ. Vaĭ! ce să vĕ maĭ spunŭ altŭ-ceva? tóte viţiurile îlŭ împodobescŭ: beţivŭ, hoţŭ, neruşinatŭ, fórte obrasnicŭ, şi în fine fórte necinstitŭ ipochimenŭ.

Imĭ ḑiceaŭ părinţiĭ din Ierusalimŭ, că a fostŭ şi la muntele Libanuluĭ şi a trăitŭ cu uniţiĭ, lucrurĭ ce nicĭ nu le credeamŭ, dar le-amŭ încercatŭ eŭ însumĭ şi le-am găsitŭ că sunt adevĕrate, nu a lăsatŭ pe nicĭ unulŭ dintre părinţĭ neacusatŭ în faţa tuturorŭ, şi în faţa mea atâtea a flecăritŭ în cât pĕcatŭ de banĭ dacă-lŭ veţĭ trămite iar la Ierusalimŭ.

Acéstă scrisóre şi alte asemene ne arétă practica călugărilorŭ grecĭ de a cutreera ţĕrile române şi Rusia, ca să adune averĭ!

Scrisórea luĭ Vartolomeŭ către Avramie despre câţĭ-va clericĭ aflătorĭ în Ţéra-Românéscă şi Moldova şi permutaţĭ la metóşe de ale Sf. Mormîntŭ în Rusia.

Prea sfinţieĭ sale prea divine, cu smerenie de slugă mĕ închinŭ, sărutându-ĭ evlaviosŭ drépta.

Alaltăierĭ cu sfînta voinţă am venitŭ din . . . . . . după cum doresce prea sfinţia sa, şi să aibă binecuvîntarea sa creştiniĭ, am găsitŭ şi scrisórea sa prea Dumneḑeiască de urare, prin care aflândŭ de favórea părintéscă ce îmĭ păstréză, m'am bucuratŭ peste mĕsură. Am vĕḑutŭ, prin urmare, urările şi binecuvîntările sale şi însemnarea numelorŭ, totuşĭ până acum nicĭ o milă n'am primitŭ de la acele nume, dar este de creḑutŭ, că urările sale să-ĭ lumineze.

Pe lângă acestea îmĭ scrie şi archimandritulŭ chirŭ Ghedeonŭ din Moscova, că încă se găsesce acolo, şi i s'a datŭ voie ca să colinde numaĭ acea eparhie, pentru cheltuiala întreţineriĭ sale; ca să mérgă maĭ departe e peste putinţă, fiindŭ împiedicatŭ de două cause, una că în scrisórea patriarchală trămisă către prea sf. Sinodŭ nu însemnéză lămuritŭ, că are şi darurĭ de a oferì împĕrăteseĭ; iar causa a doua, a opririĭ anualuluĭ este aceea, că nu are chrisovŭ şi prin urmare s'a ivitŭ acéstă piedică, după cum îmĭ scrie.

Decĭ rógă prea cuvioşia sa, să scriŭ către prea sfinţia sa şi să-ĭ daŭ de scire, ca să facă cu prevederea sa cea luminată de la Dumneḑeŭ orĭ-ce chipŭ scie, séŭ celŭ puţinŭ să trimétă o a doua a sa scrisóre către prea sfîntulŭ Sinodŭ, lămurindŭ tot-de-odată atâtŭ darurile destinate pentru palatŭ, sf. cruce, că este adevĕrată şi pentru milă şi despre orĭ-ce altă afacere, care se cere pentru Ghedeonŭ, şi o altă scrisóre către înaltŭ prea sfinţia sa Mitropolitulŭ Moscoveĭ chirŭ Platonŭ, care să fie redactată şi în limba elenă, desluşindŭ totŭ-de-odată şi tótă afacerea de misiune a luĭ Ghedeonŭ, şi să cuprindă şi mărturia *lemnuluĭ* dătătorŭ de viéţă şi despre chrisovŭ să scrie precum scie Provedinţa eĭ divină Dar acéstă scrisóre să fie bine meşteşugită, pentru-că înaltŭ prea sfinţia sa, este în adevĕrŭ o persónă fórte învĕţată, după cum se mărturisesce din partea tuturorŭ şi după cum se vede.

Pe lângă acestea cele două case ce aveamŭ în Nizna, le-am vîndutŭ cu concursulŭ prea stimaţilorŭ epitropĭ, cu ruble 720: să fie în cunoscinţa sa.

Decĭ décă îmĭ poruncesce ca să clădescŭ ceva case la conaculŭ unde staŭ pentru negustoriĭ (pentru-că conaculŭ are spaţiŭ destulŭ), e bine, séŭ cum îmĭ poruncesce, eŭ sunt gata de a face.

Pe lângă acestea scrie chirŭ Ghedeonŭ şi cere şi alte maĭ multe plocóne, ca să i se triméţă din Ierusalimŭ. Eŭ însă i-am rĕspunsŭ, să isprăvéscă acelea ce maĭ are cu sănĕtate şi bună chivernisélă şi s'o face şi acésta. Şi acum după cum poftiţĭ rĕspundeţi-mĭ. Şi acestea de o cam-dată, iar fericitele binecuvîntărĭ fie-mĭ întru ajutorŭ.

1776, Novembre 1, slugă smerită şi fiŭ prea supusŭ.

Vartolomeŭ.

P. S. Prea cuviosuluĭ sfîntuluĭ Protosincelŭ chirŭ Ghermanos mĕ închinŭ, tot-de-odată prea sfîntulŭ Chirŭ Seraphimŭ îĭ uréză (cu care a şi slujitŭ împreună) şi m'a întrebatŭ décă trăesce încă, şi m'a rugatŭ să scriŭ prea cuvioşieĭ séle urărĭ din partea sa şi prea cuvioşia sa să-ĭ scrie, şi lasă să-ĭ scrie.

Scrisórea luĭ Ghedeonŭ egumenulŭ Cetăţueĭ, către Avramie, prin care îĭ dă informaţiĭ despre necesitatea restaurăriĭ acesteĭ mŏnăstirĭ.

Prea fericiriĭ vóstre, prea venerabile, cu smerenie mĕ închinŭ şi cu respectŭ îĭ sărutŭ sfinţita sa dréptă.

La 21 a luneĭ trecute Septembrie am primitŭ o scrisóre a sa şi totŭ ceea ce părintesce mĕ sfătuesce şi dreptŭ stăpânŭ îmĭ poruncesce, bine am înţelesŭ, ca, adecă, să reînalţŭ şi să restaurezŭ atâtŭ părţile exterióre putrede ale mŏnăstiriĭ, cât şi cele din lăuntru, carĭ cu tóte că escesivŭ am îngreunatŭ audulŭ sĕŭ, totuşĭ fie întru scirea prea fericireĭ sale, că, întru cât a fostŭ cu putinţă mie slugiĭ sale, aŭ fost restaurate; iar acele, carĭ pe de altă parte din causa anomaliilorŭ temporale s'aŭ stricatŭ, d'aci înainte, cu ajutorulŭ sfintelorŭ sale urărĭ, vorŭ fi în curêndŭ restaurate, aĭ căreĭ anĭ fie de la Dumnedeŭ prea mulţĭ, iar binecuvîntările sale sfinte cu noĭ.

Din Iaşĭ 1777, Octobrie 22.

Ghedeonŭ, Achimandritulŭ Cetăţueĭ.

Scrisórea Domniţeĭ .... Dómna către Avramie prin care-l felicită pentru sĕrbătorile de Crăciunŭ şi mulţămesce pentru binecuvîntările patriarchicescĭ.

Prea fericiriĭ sale prea divine cu respectŭ mĕ închinŭ, sărutându-ĭ venerabila sa dréptă, rugându-mĕ sf. Dumnedeŭ ca s'o păzéscă în deplină sănĕtate şi prosperitate continuă, viaţă lungă şi isbutirea bunurilorŭ ce doresce.

Respect. sa scrisóre bucurosŭ am primitŭ şi aflândŭ de scumpa buna sănĕtate a sa, am vĕdutŭ şi cele cuprinse în ea, prin carĭ mĕ felicită şi-mĭ uréză despre iltifaturile împĕrătescĭ ale Domnilorŭ noştri, date Măriеĭ sale, căruia Dumnedeŭ să-ĭ lungéscă dilele, şi pentru sĕrbătorile trecute ale Crăciunuluĭ şi acelorŭ ce urméză, şi-ĭ mulţămescŭ prea fericireĭ sale pentru ambele lucrurĭ. Dea Dumnedeŭ ca şi prea fericirea sa să fie învrednicită, ca să sĕrbătoréscă şi sĕrbătorile acestorŭ dile şi alte multe în multe periódе solare, în deplină sănĕtate, etc.

De asemenea şi de cele despre călĕtoria Dómneĭ mameĭ mele, ce-mĭ scrie, acestea şi înaintea de câte-va dile am aflatŭ; mĕ întristéză însă lipsa continuăreĭ scrisorilorŭ sale; fie însă, ca prin fericitele sale binecuvîntărĭ să am noroculŭ de a auḑi de bine şi de sănĕtósa sa venire.

Neîndoindu-se prea fericirea sa că, ca şi la începutŭ, aşa şi maĭ departe se vorŭ pune sfîrşitŭ cu înlesnire eventualelorŭ afacerĭ mŏnăstirescĭ, despre carĭ scrie, dar fiindŭ informată şi de afecţiunea mea evlaviósă către dînsa, o rogŭ să nu lipséscă de a ruga şi pentru noĭ în întêmpinările sale cu Domnulŭ, arĕtându-mĭ în acelaşĭ timpŭ şi starea bună a scumpeĭ sale sănĕtăţĭ, aĭ cărorŭ anĭ fie dela Dumneḑeŭ prea mulţĭ şi prosperĭ, iar sfintele sale binecuvîntărĭ ajutătóre nouĕ.

1778, Februarie (?).

Fiică în Christosŭ şi gata la poruncile sale.

Notă: Copiatorulŭ n'a pututŭ să descifreze subsemnătura.

Scrisórea luĭ Ghedeonŭ Archimandritulŭ către Avramie, despre darurile patriarchale distribuite în Ţéra-Românéscă.

Pe prea Sfinţia sa prin respectabilă îngenunchiare, salutândŭ cu tótă evlavia şi plecarea smerită, mĕ închinŭ.

Scrisórea prea fericireĭ vóstre, la 26 a luneĭ trecute Decembrie scrisă, primindŭ, am vĕḑutŭ pe deplinŭ cele ce dreptŭ stăpânŭ îmĭ poruncesce. Decĭ cele douĕ-sute unŭ-spre-ḑece leĭ nu le voiŭ da sfîntuluĭ Mitropolitŭ alŭ Chesarieĭ, pentru cheltuelele peşcheşurilorŭ (darurilorŭ).

Voiŭ îngrijì cât îmĭ stă în putinţă, ca să se cumpere cu cele patru miĭ şi douĕ-sute cincĭ-ḑecĭ de leĭ alte moşiĭ şi să se adauge mŏnăstiriĭ Bărnowski, până la primăvéră când mĕ găsescŭ aci.

Aceste parale se află în mânile luĭ chirŭ Nicolae Avramie, unŭ omŭ credinciosŭ şi cunoscutŭ, precum a orênduitŭ prea înaltulŭ Domnŭ.

Archimandrituluĭ chirŭ Atanasie egumenŭ nu-ĭ facŭ nicĭ o supĕrare şi nicĭ la masa sa mĕ maĭ ducŭ nechematŭ, dar mĕ odihnescŭ în chilia ce mi s'a datŭ, mâncândŭ împreună cu ceĭ din împrejurulŭ meŭ, cu ieromonachulŭ chirŭ Anthimŭ şi cu diaconulŭ chirŭ Dionisie, îngrijindŭ pentru eĭ fără pregetŭ cele ce se cuvinŭ. Din peşcheşurile ce s'aŭ trămisŭ, săpunurile parfumate nu sunt destule, décă mi se va da voie ca să colindezŭ, după cum mi-a spusŭ sfîntulŭ Mitropolitŭ alŭ Chesarieĭ, decĭ mĕ rogŭ prea sfinţieĭ vóstre, décă e voinţa sa, să-mĭ dea voia, ducêndu-mĕ la Nijna, să maĭ iaŭ din săpunurile parfumate ale rĕposatuluĭ Chrysantŭ şi orĭ-ce alta-mĭ va fi de trebuinţă. Astŭ-felŭ să scrie despre acésta Archimandrituluĭ chirŭ Vartolomeŭ şi epitropilorŭ sĕĭ. Răvaşulŭ ce mi-a trămisŭ chirŭ Macarie din Galaţĭ pentru untŭ şi brânzeturĭ, iată că-lŭ trămitŭ prea sfinţieĭ vóstre.

Acestea cu smerenie, iar a totŭ sfintele sale binecuvîntărĭ fie ajutătóre în tótă viéța nóstră.

1776, Ianuarie 22. Cu totulŭ plecatŭ și celŭ maĭ micŭ dintre toțĭ.

Ghedeonŭ Archimandritŭ. (Trad. de Murnu).

Nu din punctulŭ de vedere alŭ religiuneĭ se cuvine a considera actulŭ luĭ Gr. Al. Ghica, relativŭ la oprirea Evreilorŭ de a locuì și negocia prin sate, orĭ a cumpĕra moșiĭ, séŭ a le ține în arendă. Și în prima și în secunda luĭ Domnie, Gr. Al. Ghica a datŭ asemenea nizamŭ (1). Motivele espulsiuneĭ eraŭ de natură cu totulŭ *economică,* cum se póte vedé în documentulŭ din anulŭ 1782, datŭ cu acelașĭ scopŭ de către Alex. Const. Mavrocordatŭ.

Anexa la pag. 171.

Nu sunt de prisosŭ a se aduce aci câte-va informațiunĭ despre Bucovina, sub Domnia luĭ Const. Moruzi.

La Biblioteca Academieĭ există, în Condica No. 87, unele acte carĭ privescŭ Bucovina. Guvernulŭ austriacŭ adreséză guvernuluĭ Moldoveĭ unŭ destulŭ de lungŭ cestionarŭ relativŭ la constituirea proprietățiĭ și la diverse alte cestiunĭ. Divanulŭ Moldoveĭ, în Februarie 1782, adreséză rĕspunsulŭ la întrebărĭ (2).

Divanulŭ era compusŭ la data acésta din Ioanŭ Cantacuzino Marele Logofĕtŭ, N. Rosetŭ Mare Vornicŭ, Lascarache Rosetŭ Mare Vornicŭ, Ștefanŭ Sturdza Mare Vornicŭ, George Sturdza Mare Vornicŭ, și Scarlatache Sturdza Mare Hatmanŭ.

Vomŭ aduce, la Istoria cultureĭ naționale, corespondența preschimbată la acéstă ocasiune; aci ne mărginimŭ de a aminti câte-va date din istoria iubiteĭ nóstre provinciĭ.

Bucovina, precum am vĕdutŭ, aŭ fostŭ ocupată la 1 Octobre 1774, de generalulŭ austriacŭ Gabrielŭ baronŭ de Spleny, cu 3 regimente de infanterie, 12 tunurĭ și 2 regimente de cavalerie, și până la anulŭ 1786, adecă în decursŭ de 12 anĭ, a statŭ sub administrațiunea militară a generalilorŭ Spleny și Enzenberg.

---

(1) Vedĭ Doc. in Arch. *Istorică* tom. II, pag. 179—182.

(2) Vedĭ Uricarŭ, Tom. XI, pag. 252 și 264, care publică, de și cu óre-care variante, asemenea acte.

In acéstă a doua periódă școlele s'aŭ înmulțitŭ până la 32, fiindŭ maĭ tóte românescĭ (1).

Unulŭ din bărbațiĭ carĭ în acéstă periódă s'a ilustratŭ în cultura scolară a Bucovineĭ a fostŭ Archimandritulŭ Vartolomeĭ Măzăreanulŭ.

Despre activitatea acestuĭ bărbatŭ, se póte cetì lucrarea nóstră presintată Academieĭ, în ședința dela 4 Novembre 1888 (Archimandritulŭ Vartolomeĭ Măzăreanu. 1720—1780 Notiță biografică și bibliografică 4°. Bucurescĭ 1889). Unŭ documentŭ de curêndŭ publicatŭ de *Revista Politică* din Sucéva, anume diata luĭ Vartolomeĭ Măzăreanulŭ, ne-a confirmatŭ în părerea expresă, că acestŭ bărbatŭ a trăitŭ celŭ puțin până la 1780 (2).

Diata luĭ Vartolomeĭ Măzăreanulŭ.

Intru slava sfinteĭ ceĭ de o ființă, de viéță făcĕtóre, și nedespărțită troiță, a tatăluĭ, și a fiuluĭ, și a sfîntuluĭ duhŭ, Aminŭ.

Iată eŭ robulŭ luĭ Dumneḑeŭ smeritulŭ și multŭ pĕcătosulŭ *Vartolomeĭ Măzăreanulŭ* Arhimandritulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Putneĭ, socotindŭ deșertăciunea lumiĭ acesteia, și ajungêndŭ la vîrsta bĕtrânețilorŭ, și la slăbiciune și la bólă, și temêndu-mĕ de césulŭ morțiĭ mele, și sciindu-mĕ cu totulŭ însărcinatŭ de mulțimea fără-de legilorŭ mele. Decĭ pentru ca să am pomenire de la părințĭ în sfînta biserică de la sfînta mŏnăstire Putna, și de la mŏnăstirea veche, pentru sufletulŭ meŭ celŭ ticălosŭ, prin care să potŭ câștiga de la dreptulŭ judecătorŭ iertarea pĕcatelorŭ mele, încă fiindŭ eŭ în viéța mea, am făcutŭ acéstă *diată* și orênduială, și am scrisŭ cât pentru acele ce am datŭ în viéță, atâtŭ și pentru acele ce am hotărîtŭ să se dea după viéța mea, pentru care tóte anume arétă în isvodulŭ și orênduiala ce arétă maĭ josŭ:

Anulŭ = ҂аѱо҃ѳ (1779) Ianuarie = a (1) ḑi.

Ce am datŭ în viéța sfinteĭ mŏnăstirĭ Putneĭ.

1. Leftŭ de argintŭ poleitŭ și cu finectŭ în care finectŭ sunt zugrăvițĭ sfințiĭ apostolĭ Petru și Pavelŭ, și cu lănțujelŭ de argintŭ.
2. Unŭ clopoțelŭ de spijă în trapezare.

---

(1) Revista politică din 1889, No. 7.

(2) Iacă o parte din acéstă diată împărtășită de S. Sa, părintele *Dim. Brăileanu*, administratorŭ parochialŭ în Putna.

D-lŭ Profesorŭ Ion Sbiera, în discursulŭ sĕŭ despre «*Mişcarea li-*

---

3. Carte jumĕtate de osmoglasnicŭ, adecă glasulŭ = 1 = 2 = 3 = 4 = tipărită moschicéscă.
4. Altă carte iarăşĭ jumĕtate de osmoglasnicŭ, glasulŭ = 5 = 6 = 7 = 8 = iarăşĭ tipărită moschicéscă.
5. O carte: cuvintele din prologulŭ moschicescŭ pe treĭ lunĭ, *tălmăcită şi scrisă de mine.*
6. A doua carte iarăşĭ: cuvintele din prologulŭ moschicescŭ, pe alte treĭ lunĭ, *iarăşĭ tălmăcită şi scrisă de mine.*
7. A treia carte iarăşĭ: cuvintele din prologulŭ moschicescŭ, pe alte treĭ lunĭ, *tălmăcită şi scrisă iarăşĭ de mine.*
8. O carte: canónele de la paveceriĭ, pe (8) glasurĭ, *tălmăcită şi scrisă de mine.*
9. O carte: *Crinĭĭ ţarineĭ, tălmăcită şi scrisă iarăşĭ de mine.*
10. O carte: Panachidnicŭ, séŭ slujba cea mare a parastasuluĭ.
11. La gătirea chilieĭ a rĕposatuluĭ Germanŭ, am cheltuitŭ câţĭ-va banĭ.
12. La înoirea chilieĭ a rĕposatuluĭ Teodosie Georgesculŭ iarăşĭ am cheltuitŭ câţĭ-va banĭ.
13. Am maĭ datŭ numiteĭ mŏnăstirĭ şi unŭ săcriŭ moschicescŭ, ferecatŭ cu multŭ fierŭ să fie de trebuinţa veşmintelorŭ.

Ce am maĭ scrisŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Putneĭ.

1. Pomelnicŭ la jertfelnicŭ.
2. Altŭ pomelnicŭ micŭ la jertfelnicŭ.
3. Altŭ pomelnicŭ micŭ pe 12 lunĭ, din pomelniculŭ celŭ mare ce este legatŭ în carte.
4. Condică de tóte scrisorile a tuturorŭ moşiilorŭ.
5. *Domnia fericituluĭ ctitorŭ Stefanŭ Voevodŭ.*
6. *Istoria pentru începutulŭ şi zidirea sfinteĭ mŏnăstirĭ Putneĭ.*

Ce am hotărîtŭ după mórtea mea să se maĭ dea sfinteĭ mŏnăstirĭ Putneĭ

1. Carte mare: Camenŭ veariĭ (care şi mie mi-aŭ dăruit-o stareţulŭ *Sila*) tipărită în Pecersca.
2. Carte roséscă tipărită în Pecersca, asupra Lipovenilorŭ.
3. Irmoloiulŭ tipăritŭ în Pecersca.
4. Cartea: *liatopisiţă scrisă de mine moldovenesce, de la zidirea lumiĭ* până în = ҂г̃ф anĭ; întru aceeaşĭ carte am scrisŭ şi cuvîntulŭ sfinţituluĭ Ippolitŭ papa de Roma, pentru a doua venire, pentru straşnica Judecată, şi pentru antichristŭ, şi vedeniile sfîntuluĭ Grigorie.
5. Carte: reglamentŭ duhovnieĭ, tipăritŭ în Moscŭ.
6. Carte: lexiconŭ pre 3 limbĭ, elinesce, latinesce, slavonesce, tipărită în Moscŭ.
7. Carte: Ezopŭ, tipărită în Sanctpetersburgŭ, cu slovă . . . ştatscaia.
8. Ibricŭ de cositoriŭ cu cherulŭ luĭ de pusŭ în perete pe care să-lŭ puc în oltariulŭ Bisericeĭ ceĭ marĭ, să fie de spĕlatŭ mânile preoţilorŭ şi diaconilorŭ.

terară în Bucovina» (1), maĭ scrie despre aniĭ 1775—1786 cele următóre:

«După ocuparea ţěreĭ însă sub administraţiunea militărescă (1775—1786) dreptŭ că se stabilise o ordine în ţéră şi se şi înfiinţaseră maĭ multe şcóle, se organisase biserica, se creaseră maĭ multe condiţiunĭ pentru o cultură spirituală, se deteră şi îndemnurĭ spre facerea de cărţĭ didactice; s'ar fi pututŭ aşĭa dară pune începutulŭ uneĭ mişcărĭ literare; dar tóte acestea nu folosiră

---

9. Saplaicŭ mare de aramă, moschicescŭ, pe care să-lŭ puie în pivniţa mŏnăstireĭ să fie de slobodĭtŭ vinŭ.

Ce am hotărîtŭ după mórtea mea, să se dea sfinţieĭ séle părinteluĭ, Igumenuluĭ, şi la totŭ soborulŭ de la sfînta mŏnăstire Putna.

1. Butcă bună moschicéscă, cu postavŭ verde îmbrăcată în lăuntru.
2. O pereche hamurĭ de doĭ caĭ.
3. Douĕ frâie, unulŭ telegărescŭ, şi unulŭ noŭ cu dărlogĭ.
4. Doĭ caĭ negri bĕtrânĭ telegarĭ.
5. Hăţŭ de curea de doĭ caĭ.
6. Unŭ felegénŭ mare turcescŭ.
7. Unŭ felegénŭ cu farfurie, de farturie bună.
8. Unŭ paharŭ de cristalŭ bunŭ cu scaunŭ, de dresŭ vinŭ.
9. Unŭ păhăruţŭ micŭ de cristalŭ, de dresŭ rachiŭ.
10. Ciainicŭ de aramă roşie.
11. Scatulcă mare moschicéscă cu 8 şipurĭ de cristalŭ (că douĕ s'aŭ stricatŭ) care şi mie mĭ-este de la stareţulŭ meŭ Antonie Mitropolitŭ.
12. Cârjă de trestie de mare, la capĕtulŭ de-asupra ferecată cu alamă galbenă.
13. Tocŭ de postavŭ verde alŭ aceleĭaşĭ cârje.
14. Rasă veche de postavŭ negru.
15. Băibăracŭ de chitaină întunecată cu bumbacŭ şi căptuşitŭ.
16. Dulamă de postavŭ supţire ponosită, în flórea cuişórelorŭ, căptuşită până la brâŭ cu craşanină négră.
17. Geordeea mică fără de mânicĭ, de acelaşĭ postavŭ, blănită cu blănişóre turcescĭ albe.
18. Geordeea lungă de acelaşĭ postavŭ, blănită pe dinainte cu pântece de vulpe, veche, iară dosulŭ cu blane negre, şi tóte ponosite.
19. Şubă de postavŭ negru supţire, blănită cu spinărĭ vechĭ de vulpe, iar la spate cu blane negre, tóte vechĭ.
20. Bernevecĭ de postavŭ vĕnĕtŭ, vechiŭ.
21. O pereche ochelarĭ bunĭ cu toculŭ de sangriŭ.
22. Altă pereche ochelarĭ próstă cu toculŭ de pele.
23. Douĕ perine cu florĭ, căptuşite cu pânză leşéscă, şi umplute cu lână.

(1) *Mişcărĭ literare* la Românii din Bucovina, discursŭ de Dr. Ionŭ alŭ luĭ Sbiera, profesorŭ la Universitatea Iosefină din Cernăuţĭ, membru alŭ Academieĭ române in-8°. Oradea Mare, 1890.

multŭ, una, că ómeniĭ de atuncĭ eraŭ speriaţĭ, neliniştiţĭ şi nedeprinşĭ cu noua stare de lucrurĭ, iar alta, lipsiaŭ cu desĕvêrşire bărbaţiĭ cu cultură și învĕțațĭ carĭ să fi sciutŭ a se folosi de disposiţiunile binevoitóre (?) ale guvernuluĭ și să fie începutŭ și întreținutŭ acéstă mișcare literară.

---

24. O cergă mare vĕrgată putilinéscă.
25. O cușmă moschicéscă, de postavŭ negru, blănită cu vulpe iară pre denainte cu jderŭ.
26. Mindirŭ de pânză leșéscă, umplutŭ cu lână.
27. Altŭ mindirŭ vechiŭ de pânză leșéscă, umplutŭ cu lână.
28. Obialŭ bunŭ, de postavŭ albastru, umplutŭ cu bumbacŭ, căptușitŭ cu pânză leșéscă veche.
29. O perină veche de meșină împlută cu pufŭ.
30. Altă perină, soțiea aceeașĭ, iarășĭ veche de meșină, umplută cu pufŭ.
31. O perină iarășĭ de citŭ vechiŭ, însă maĭ mică, și iarășĭ umplută cu citŭ.
32. O cergă nouă brașovenéscă căptușită cu pânḑă veche leșéscă.
33. Unŭ tocŭ negru de habà moschicéscă, de pusŭ rasa și camilavca, căptușitŭ cu crașanină.
34. Mănecariŭ de postavŭ negru vechiŭ, càptușitŭ cu blane albe.
35. Unŭ tocŭ vechiŭ de habà négră de pusŭ obialulŭ.
36. Potcapocŭ bunŭ de postavŭ negru, căptușitŭ cu pelcè négră.
37. O cușmă de chitaică vênĕtă de purtatŭ în chilie.
38. Tocŭ de pele de pusŭ potcapoculŭ.
39. Geamantanŭ vechiŭ de bulgariŭ de pusŭ hainele.
40. O pereche fórfecĭ micĭ de tăiatŭ hărtia, cu toculŭ lorŭ de postavŭ.
41. Unŭ sfeșnicŭ de alamă galbenă cu mucărĭ de herŭ.
42. Unŭ îndreptarŭ mare de tisă.
43. Unŭ săcrieșŭ micŭ și latŭ
44. Unŭ ciocănașŭ de herŭ.
45. Unŭ clesce de herŭ de potcovitŭ caĭ
46. Unŭ sfredelŭ mijlociŭ brașovenescŭ.
47. Răzușŭ de herŭ.
48. Cesală de herŭ.
49. Livada mea dela mŏnăstirea veche, să fie până la cireșŭ și până la chiliile cele noue, a soboruluĭ.

Celea ce am scrisŭ maĭ sus sfinteĭ mŏnăstirĭ Putneĭ, așĭa să și fie neclintite, nemişcate. Așijderea și acelea ce am scrisŭ maĭ sus sfinției sale părinteluĭ egumenuluĭ și a totŭ soborulŭ dela numita mŏnăstire, să le strîngă pre tóte într'unŭ locŭ și să le împarță frățesce, dela sfinția sa părintele egumenŭ și până la monachulŭ celŭ maĭ de pe urmă, ca fiesce-care să mĕ pomenéscă și nicĭ unuia strîmbătate să nu i se facă.

Eŭ pĕcătosulŭ în tótă viața mea m'am silitŭ cu sfintele bisericĭ, cu chiliile, cu liveḑile iprocĭ, la carĭ înoirĭ și facerĭ mi-am cheltuitŭ toțĭ baniĭ, și pentru aceea cu tótă umilința mea mĕ rogŭ sfințieĭ sale părinteluĭ egumenŭ și la totŭ cinstitulŭ soborŭ, *să-mĭ pórte de grije de luminĭ, și de douĕ sărindare,* socotindŭ, pentru tóte acelea ce li-am scrisŭ maĭ sus, și li am datŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ, iar altele sfințiilorŭ vóstre.

Anexă la pagina 171—173.

După tăierea luĭ Ghica în Iașĭ, vědurămŭ corespondența diplomatică, urmată și numirea la Domnia Moldoveĭ a luĭ Constantinŭ Moruzi (1).

Sub acestŭ Domnŭ se făcŭ — am arĕtatŭ — definitiva hotărnicire a hotarelorŭ Bucovineĭ răpite prin convențiunea din $^{13}/_{25}$ Februarie 1777. Moruzi în urma acesteĭ perderĭ de teritoriŭ, rotundì din noŭ ținutulŭ Suceveĭ cu părțĭ din ținuturile vecine și dete de capitală miculŭ têrgușorŭ Fălticenĭ.

Ambasadorulŭ francesŭ din Constantinopole pare, cum vědurămŭ, a se bucura de numirea luĭ Moruzi la tronulŭ Moldoveĭ. Moruzi prin intervențiunea ambasadoruluĭ francesŭ caută să se țină bine și cu Austria (2).

---

(1) Despre data plecăriĭ din Constantinopole a nouluĭ Domnŭ Moruzi, și despre planurile luĭ politice, iată ce scrie Lebas către ministrulŭ afacerilorŭ străine din Paris în 18 Novembre, 1777:

Monseigneur,

. . . .

Le Prince de Moldavie a eu son audience du Grand Seigneur le 11 et a fait hier sa sortie de la Capitale. Il lui est fort recommandé de hâter sa route.

L'envoi qu'il fait à Vienne et en Pologne d'un émissaire l'a engagé à me faire demander une lettre pour lui procurer accès auprès de Monsieur le Baron de Breteuil.

Son point de vue principal est de découvrir par des canaux secrets si la Cour de Vienne ne médite rien d'inquiétant de ce côté-ci en cas de guerre, et de former une bonne correspondance tant en Autriche qu'à Varsovie, pour être instruit désormais des événements politiques. Je fais passer aujourd'hui le même avis à Monsieur le Baron de Breteuil.

(2) Constantinople, le 16 Janvier 1778.

Monseigneur,

. . . .

Le Sieur Cassarati, émissaire du prince de Moldavie, doit être rendu à Vienne en ce moment. Il m'a témoigné ne devoir mettre aucune réserve vis-à-vis Monsieur le Baron de Breteuil, qui saura sans doute tirer parti de son séjour. Je le sais muni d'un chiffre au moyen duquel il peut correspondre à couvert avec son maître. Il m'a paru nécessaire de faire transmettre à ce Prince, comme je l'ai fait, par son Kiaïa de confiance, les dispositions de Votre Grandeur, celles du Ministère d'Autriche et celles de l'Ambassadeur du Roi à Vienne.

. . . .

Anulŭ 1778, este fórte penibilŭ pentru Constantinŭ Moruzi, din causa trupelorŭ turcescĭ, carĭ se concentréză în Moldova. D. de Saint-Priest, care s'a reîntorsŭ la postulŭ sĕŭ în Constantinopole, scrie despre acésta:

D. de Saint-Priest către Afacerile Străine, despre plângerile Principeluĭ Moldoveĭ în contra armateĭ turcescĭ.

(Vol. 164, D. 86.)
Constantinople, le 17 Août 1778.

Monsieur,

. . . .

Le Prince de Moldavie écrit ici que la présence de plusieurs pachas et de huit à dix mille hommes dans sa Principauté y cause de grands désordres; que lui ne peut suffire à l'exhorbitance des demandes des chefs, et que les habitants, foulés de toutes manières par cette milice, ne trouvent leur salut qu'en désertant le pays.

. . . .

In 3 Septembrie 1778 de Saint-Priest repetă informaţiunile séle despre desolaţiunea Moldoveĭ şi a Munteniеĭ de trupele turcescĭ. Ambasadorulŭ francesŭ se teme să nu încépă răsboiulŭ cu Ruşiĭ pe Nistru, de îndată ce vorŭ sosì la acestŭ fluviŭ şi trupele turcescĭ. Elŭ doresce ca Austria, care este vecină acum la Nistru să împedice răsboiulŭ în acea parte, declarândŭ că va interveni şi dînsa contra Ruşilorŭ, de vorŭ începe răsboiulŭ acolo.

In 26 Octobre 1778, de Saint-Priest arétă starea deplorabilă a armateĭ turcescĭ în Moldova şi mişcările de la curtea moldavă:

. . . .

Ce qu'on mande de l'armée turque en Moldavie passe encore de beaucoup, Monsieur, les nouvelles que vous en aviez à Constantinople. On parle d'un soulèvement général de cette armée contre ses chefs et de tous les désordres qui tiennent à l'anarchie. Est-ce avec des telles troupes qu'on peut se flatter de vaincre les armées russes?

Il est bien à craindre que le désir de se rendre agréable à la Porte et de se mettre à l'abri du sort de son prédécesseur, n'ait engagé le Prince de Moldavie à chercher des crimes à quelques boyards. Cette circonstance ne serait pas propre à assurer la tranquillité des frontières de l'empire turc, et la Cour de Russie pourrait bien y gagner une nouvelle émigration de Moldaves.

. . . .

Am arĕtatŭ cum, pentru ca să liniştéscă pe boeriĭ nemulţămiţĭ, Constantinŭ Moruzi reînoesce decretulŭ luĭ Grigorie Ghica, pentru venitulŭ boerilorŭ, la începutulŭ anuluĭ 1779 :

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Noĭ Constantinŭ Dimitrie Muruzŭ V. V.
Domnŭ ţĕreĭ Moldoveĭ.

Datorie avêndŭ luminaţiĭ Domnĭ şi oblăduitorĭ, carĭ din pronia dumneḑeéscă sunt orênduiţĭ a fi stăpânitorĭ de noróde, ca pe toţĭ supuşiĭ sĕĭ spre cele bune să-ĭ îndrepteze, şi cu totŭ chipulŭ să-ĭ ajute, întemeindŭ statornicia Statuluĭ, pentru ca să-ĭ aducă la fericirea şi folosulŭ ce se cuvine cu dreptate fiescecăruia, şi aşeḑările cele bune de folosulŭ obşteĭ să le întemeeze, şi cele nedrepte şi vătămătóre să le îndrepteze, căcĭ dintru acele bunătăţĭ stăpânitoriĭ câştigă odihnă, laudă şi nemuritóre pomenire, cum de către mulţĭ din ceĭ maĭ dinainte luminaţĭ Domnĭ, acésta s'a urmatŭ şi s'a păzitŭ. Asemene dar şi Domnia mea, din vremea ce sfîntulŭ Dumneḑeŭ ne-aŭ miluitŭ şi ne-a suitŭ la scaunulŭ Domnieĭ acesteĭ ţĕrĭ, spre aceeaşĭ bună urmare amŭ fostŭ porniţĭ cu tótă inima şi voinţa nóstră, pururea priveghindŭ şi silindŭ spre cele ce sunt de folosulŭ şi întemeerea tuturorŭ. După cum osebitŭ de alte lucrărĭ şi bune aşeḑărĭ ce am făcutŭ, carĭ sunt sciute, luândŭ Domnia mea aminte şi pentru starea şi orênduiala venituluĭ boerilorŭ şi altora, ce se află de-apururea în slujba pămîntuluĭ şi la poruncile împĕrătescĭ şi domnescĭ, aflat'am o condică, făcută de rĕposatulŭ Domnŭ Grigorie Alexandru Ghica V. V. cu hrisovŭ scrisŭ într'însa şi cu aşeḑată rînduială, pentru veniturile tuturorŭ boĭerilorŭ, atâtŭ acelorŭ marĭ, cât şi alŭ doilea şi alŭ treilea, cum şi acelorŭ ce sunt în dregătoriĭ şi alţiĭ câţĭ se află întru multe felurĭ de slujbe domnescĭ şi ale pămîntuluĭ, în care hrisovŭ se arétă că maĭ înainte veniturile boĭerilorŭ, era de se strîngea din multe felurĭ de locurĭ, prin care, nu numaĭ că prea puţinŭ folosŭ se aducea boĭerilorŭ, şi nu se putea cuprinde la trebuinciósa cheltuială spre sĕvêrşirea celorŭ căḑute la starea boĭerilorŭ, pentru obştie, şi spre a judeca cu osîrdie după datoria dregătorieĭ lorŭ, şi se pricinuia nedreptăţĭ asupră-le şi neodihne, ce încă şi la alişverişulŭ lŏcuitorilorŭ curgea multă zăticnire şi pagubă, cu nespusă supĕrare. Dreptŭ aceea, pentru ca să fie cu întemeerea statuluĭ şi odihna lŏcuitorilorŭ, multe din cele ce era de se lua în felurĭ de chipurĭ fără cale, la venitulŭ boĭerilorŭ şi cu mare supĕrare şi asuprélă lŏcuitorilorŭ, de totŭ Domnia sa le-a rădicatŭ ca să nu maĭ fie, şi lăsândŭ numaĭ unele din veniturĭ, ce era cu dreptate şi fără asuprélă, aŭ aşeḑatŭ altŭ venitŭ, ca să se ia câte *patru-spre-ḑece* parale, răsură de totŭ leulŭ, din venitulŭ răsurilorŭ, cĭferturilorŭ şi ajutorinţeĭ, cum şi din răsura dăjdiilorŭ mazililorŭ, a neguțitorilorŭ și alŭ ruptașilorŭ, pe suma tablelorŭ visterieĭ, și să se dea rînduitulŭ prin condică venitŭ, după stepena și rînduiala boĭerieĭ fiesce-căruia, atâtŭ din răsurĭ, pe tótă luna, cum și alte veniturĭ cu cale, ce sunt rînduite la unele dregătoriĭ, care se arétă anume, la velițiĭ boĭerĭ, la alŭ doilea, alŭ treilea, și la toțĭ câțĭ se cuprindŭ într'acéstă condică, care venitŭ să nu aĭbă nicĭ unŭ amestecŭ cu cele-lalte veniturĭ, nicĭ să se numéscă venitŭ alŭ Visterieĭ, nicĭ să se strîngă la visteria domnéscă, ci să se numéscă genicosŭ, venitulŭ boĭerilorŭ, strîngêndu-se în deosebită casă, ḑisă-vrofilachionŭ, în sfînta Mitropolie, subt epitropia domniilorŭ sale Vel Logofĕtŭ, Vel Vornicŭ, Vel Spătarŭ și Vel Banŭ, carĭ vorŭ fi după vreme, cum maĭ pe largŭ este arĕtatŭ la condică pentru tóte cum să se strîngă venitulŭ și cu ce orînduială să se dea fiesce-căruia? Decĭ când însu-mĭ Domnia mea le am cercetatŭ cu cea maĭ mare luare aminte, tótă așeḑarea și orînduiala hrisovuluĭ și a condiceĭ acesteia, și aflândŭ că cu dreptate și cu bună așeḑare s'a făcutŭ acéstă orînduială pentru întemeerea Statuluĭ și odihna obștieĭ, prin care nu numaĭ că orĭ-carĭ din stare, intrândŭ la dregătorie, se află îndatorițĭ a priveghia și a păzi dreptatea, silindu-se cu tótă osârdia spre cele carĭ sunt a dregătorieĭ lorŭ, fiindŭ-că după cum se cade trebuinciósa cheltuială li se dă și póte rĕmânŭ și cu óreșĭ-ce câștigŭ, ce și lŏcuitoriĭ încă aflândŭ dreptatea lorŭ, aŭ odihnă despre tóte supĕrările și asuprelile care pătimea cu zăticnirea alișverișuluĭ lorŭ, din pricina acelorŭ de demultŭ veniturĭ, ce se strîngea de pe multe felurĭ de lucrurĭ, carĭ s'aŭ rădicatŭ, să nu maĭ fie. Pentru aceea, după acéstă așeḑare și orînduială a venituluĭ, ce se arétă la hrisovulŭ și condica maĭ susŭ pomenite, Domnia mea încă urmândŭ, fiindŭ cu dreptate și cuviinciosŭ, atâtŭ pentru odihna domnieĭ asupra dreptățeĭ și a credincióselorŭ slujbe ce de-apururea se cerŭ dela fiesce-care, după starea dregătorieĭ sale, cât și pentru întemeerea și statornicia statuluĭ, așijderea și odihna lŏcuitorilorŭ de obștie. Și fiindŭ-că din suma răsurilorŭ ce se strîngŭ după acéstă așeḑare a hrisovuluĭ și a condiciĭ, uniĭ nu se potŭ îndestula, Domnia mea am maĭ adaosŭ la uniĭ după meritulŭ și mĕsura slujbelorŭ sale, cam și uniĭ carĭ nu potŭ încăpé la dregătoriĭ și se află la lipsă, pentru carĭ luminațiĭ Domnĭ și oblăduitorĭ fiindŭ obșteșcĭ părințĭ, milostivirea îĭ îndémnă a priveghia și a-ĭ împărtăși și pe aceia la domnésca milă, pe cât s'ar puté. Decĭ spre a cuprinde pe toțĭ și ca nimenĭ din ceĭ ce aŭ slujitŭ, să nu rĕmâe păgubașĭ de ostenelele lorŭ, s'aŭ făcutŭ acéstă osebire a caseĭ răsurilorŭ și cu epitropĭ, la care visteria domnéscă nu are nicĭ unŭ amestecŭ, și când nu se ajungea a se da deplinŭ fiesce-căruia, se scotea și câte unŭ sfertŭ pentru neajunsulŭ lefilorŭ celorŭ ce slujescŭ acesteĭ de Dumneḑeŭ păzită țéră. Și iată printr'acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele, întărimŭ tótă așeḑarea și orênduiala hrisovuluĭ și a condiceĭ rĕposatuluĭ Domnŭ, Grigorie Alexandru Ghica V.V., ce este făcutŭ din aniĭ 1777 Aprilie 1, de veniturile boerilorŭ și de alte rînduele și hotărîmŭ, ca și de acum înainte, pre deplinŭ să se urmeze după aceeașĭ așeḑare și orênduială, păzindu-se la tóte întocmaĭ nestrămutatŭ în vecĭ.

S'a scrisŭ hrisovulŭ acesta la scaunulŭ Domnieĭ mele în orașulŭ Iașĭ, la cea dintâiŭ domnie a Nóstră la Moldavia, de credinciosŭ boĭeriulŭ Nostru Dumitraki Vârnavŭ, alŭ doilea Logofĕtŭ alŭ Divanuluĭ Gospodŭ, întru alŭ doilea anŭ alŭ Domnieĭ Nóstre la Moldavia. La anulŭ dela Christosŭ, 1779 Aprilie 15.

Urméză iscălitura manupropria.

Prin uriculŭ acesta Moruzi maĭ adaugă venitulŭ unora din boerĭ și dispune, ca și ceĭ ce nu potŭ intra în slujbă să fie ajutațĭ. Pentru a se puté plătì lefile boerilorŭ, menține o casă deosebită de visterie, la Mitropolie, cu o epitropie compusă din Vel Logof., Vel Vorniculŭ, Vel Spăt. și Vel Banulŭ.

Patru anĭ și optŭ lunĭ domnì Constantinŭ Moruzi și cu tótă hotărîrea ce în 1782 Iulie, luară boeriĭ de a fi unițĭ împrejurulŭ tronuluĭ, jurândŭ acésta în mânile Mitropolituluĭ Gabriilŭ, Moruzi fu mazilitŭ. Boeriĭ juraseră: «*supunere și credință către celŭ de Dumneḑeŭ rînduitŭ* «*Domnŭ și stăpânŭ alŭ nostru*» (Veḑĭ Uric. Tom. 6, pag. 460). Documentulŭ este din Iulie 1782, iată-lŭ în tótă cuprinderea luĭ:

«De vreme că pentru întemeiarea și paza bineluĭ și a folosuluĭ de obștie, «chipulŭ celŭ maĭ alesŭ este, a fi toțĭ într'o unire și dragoste, la care tóte «némurile cele povĕțuite de înțelepte pravilĭ, și luminate de politicescĭ învĕ«țăturĭ, se vĕdŭ că urméză; cu cât maĭ vîrtosŭ legea creștinéscă și însușĭ «omenirea îndatoresce a se păzi, acéstă unire între rudeniĭ, simpatrioțĭ, ca «una ce este cea întâiŭ și maĭ puternică mijlocire prin care se póte păzì cin«stea și tótă fericirea obștieĭ nejignită.

«Decĭ sub acéstă folositóre și neapĕrată datorie fiindŭ noĭ, atâtŭ din le«gătura fireĭ, cât și din porunca legiĭ, fără de împotrivirea supușilorŭ, iată «prin acéstă scrisóre a nóstră adeverimŭ și încredințămŭ înaintea luĭ Dum«neḑeŭ și a prea sfințieĭ séle prea cinstitŭ alŭ nostru duhovnicescŭ păstorŭ «Mitropolitulŭ țĕriĭ Chirŭ Gavrilŭ, ca fiesce-carele din noĭ, lăsândŭ tóte in«teresurile particulare, care acele să avemŭ a le căuta întâiŭ între noĭ cu «bună învoială, după dreptate, și când între noĭ nu vomŭ puté îndrepta pri«cinile ce vomŭ avé, atuncĭ prea sfințitulŭ părintele Mitropolitŭ, după drépta «arĕtare ce-ĭ vomŭ face, duhovnicesce și părintesce, să ne învoiască și să ne «așeḑe, iar sfadă și desbinare între noĭ să nu fie.

«Să fimŭ toţĭ într'o unire şi dragoste, şi cu toţĭ să stămŭ orĭ cu ce chipŭ «se va socotì şi se va puté pentru folosulŭ şi pentru tótă sistema patrieĭ nóstre fără de sfială. Şi păḑindŭ cu toţiĭ tótă îndatorita supunere şi credinţă, «către celŭ de Dumneḑeŭ rînduitŭ Domnŭ şi stăpânŭ alŭ nostru, să nu lăsămŭ pe străinĭ, séŭ şi din pămîntenì a prohorisì cu vrajbe şi amestecăturĭ, «spre vătămarea cinsteĭ statuluĭ boerimeĭ şi folosulŭ patrieĭ, ci cu toţiĭ făţişŭ «şi nefăţişŭ, să stămŭ după datorie, ca să se dea dreptăţile şi pronomiile statuluì boerescŭ şi a patrieĭ; cum şi de se va âmbla asupra vre-unuia dintre «noĭ, vre-o pornire cu asuprélă şi cu pricinĭ vătămătóre, iarăşĭ să fie datorĭ «unulŭ pentru toţĭ şi toţĭ pentru unulŭ, să stămŭ cu totŭ chipulŭ de silinţă, «spre mântuirea luĭ.

«Şi la toţĭ, sfătuindu-ĭ pentru obştesculŭ folosŭ, să fie vorbele şi sfaturile «nóstre păzite şi tăinuite numaĭ între noĭ, iar carĭ dintre noĭ eşindŭ din datoria sa, şi călcândŭ legătura credinţeĭ şi a făgăduinţeĭ, ce am făcutŭ, se «va abate şi va âmbla numaĭ după alŭ sĕŭ în parte interesŭ şi interesurile «obşteĭ, le va metaherisì pentru sfîrşiturile sale, unulŭ ca acela să aibă asupră-şĭ blăstemulŭ luĭ Dumneḑeŭ, şi alŭ prea sfinţieĭ séle părinteluĭ Mitropolitŭ, «şi despre noĭ să fie cunoscutŭ de vrăjmaşŭ.

«Ci dară pentru încredinţarea făgăduinţelorŭ nóstre, adeverimŭ cu însĕşĭ «iscăliturile nóstre acéstă scrisóre, şi care amŭ dat'o să stea păzită în mâna «prea sfinţieĭ sale părinteluĭ Mitropolitŭ.»

(Pag. 460, Uric. Tom. 6.) «Iaşĭ, 1782, Iulie.»

Anexe la pag. 173.

Stihurile despre uciderea luĭ Bogdanŭ şi Ioanŭ Cuza se potŭ cetì în cronicele Românieĭ de M. Kogălnicénu T. III, pag. 281. Nu le maĭ reproducemŭ aci spre a nu îngreuna tipărirea.

Anexe la pag. 177.

Iacă firmanulŭ de care vorbirămŭ la acéstă pagină:

Tălmăcire a Fermanuluĭ pentru Bogdanŭ şi Cuza.

Lauda Stăpânitorilorŭ a némuluĭ Mesia, celŭ alesŭ între ceĭ maĭ marĭ aĭ némuluĭ luĭ Isusŭ, celŭ ce eşcĭ acumŭ Domnŭ ţĕreĭ Moldoveĭ, Constantinŭ Vodă, a căruia sfîrşitulŭ să se închee cu bine. Ajungĕndŭ acestŭ înaltŭ împĕrătescŭ alŭ nostru semnŭ, să-ţĭ fie la sciinţă, fiindŭ-că, tu numitule Vodă, carele escĭ credinciósă slugă a împĕrăţieĭ Mele, crescutŭ cu împĕrătésca Nóstră hrană şi facere de bine, aĭ slujitŭ din începutŭ până acumŭ înalta Nóstră Impĕrăţie întru adevĕrŭ cu credinţă şi dreptate, şi maĭ vêrtosŭ la vremea ce s'aŭ pusŭ pe umĕrulŭ credinciósei tale supunerĭ, dragomania a împĕrătesculuĭ Nostru Divanŭ, fiindŭ-că chivernisiaĭ şi căutaĭ cu tótă dreptatea tainele a înalteĭ Mele Impĕrăţiĭ, într'atâta, cât s'a încredinţatŭ Impĕrătésca Mea mărire cu încredinţare de credinţa şi dreptatea ta; pentru acésta s'aŭ datŭ la credinţa ta din înaltele Impĕrătescĭ a milostivieĭ Mele, Domnia Moldoveĭ; şi dintr'acea vreme fiindŭ-că potrivescĭ lucrurile şi mişcările tale cu dréptă Impĕrătéscă a mea voinţă, şi fiindŭ-că puĭ totŭ felulŭ de silinţă pentru odihna şi liniştea, atâtŭ a boĭerilorŭ, cât şi a tutulorŭ lŏcuitorilorŭ memlechetuluĭ a totŭ felulŭ de stare, pentru care s'aŭ făcutŭ pricină acéstă bună a ta mărturie, ca să se adaogă cea întinsă peste toţĭ aceştiĭ Impĕrătésca mea milă. Cu acésta dar, fiindŭ-că aceĭ doĭ zavisnicĭ şi turburătorĭ, Manoli Vorniculŭ, feciorulŭ luĭ Bogdanŭ şi Spătarulŭ Cuza, (fiindŭ firea lorŭ cea rea şi rĕutatea cea din inimă, din începutŭ obicĭnuită a turbura buna stare a memlechetuluĭ) nu s'a odihnitŭ în hotarele stărilorŭ, nicĭ aŭ cunoscutŭ cea mare milă, ce li s'aŭ făcutŭ de către partea Impĕrăţieĭ Mele, carele ertândŭ şi trecêndŭ cu vederea greşalele şi vinovăţiile lorŭ, ce aŭ îndrăsnitŭ a face în vremea oştireĭ, ĭ-aŭ umbritŭ în totŭ chipulŭ şi din tóte părţile, subt cea adâncă Impĕrătéscă a nóstră umbră; ce vĕḑêndŭ cea nemărginită credinţă şi credinciósa slujbă şi supunere a boĭerilorŭ pămîntuluĭ, ce aŭ către înalta parte a Impĕrăţieĭ Mele, din vremea ce s'aŭ făcutŭ pace, şi maĭ vîrtosŭ a acestorŭ treĭ boĭerĭ, aceluĭ de acumŭ Logofĕtŭ Vasile Costachi Razulŭ, şi aceluĭ de maĭ înainte Logofĕtŭ Ioniţă Delénulŭ şi Visterniculŭ Iordachi Balşŭ, a cărora credinţă este cunoscută, şi alesŭ în vremea Domnieĭ tale, aŭ aruncatŭ mincinóse răvaşe la Benderŭ şi la Ismailŭ, întru care se cuprindea multe zavistiĭ, şi s'aŭ ispititŭ a lucra nenumĕrate rĕutăţĭ, cu scoposŭ ca să facă pe numiţiĭ boĭerĭ vinovaţĭ. Care acésta cunoscêndu-se din chipurile şi mişcările lorŭ, s'aŭ prinsŭ aceştĭ făcĕtorĭ de turburărĭ, şi pecetluindu-se casa şi scrisorile numituluĭ Manoli feciorulŭ luĭ Bogdanŭ, şi făcêndu-se cu amĕruntŭ căutare şi cercetare, s'aŭ găsitŭ între scrisorile sale câte-va, cuprinḑêndŭ multe de facerea de turburare, care era de totŭ afară din hotarele şi rînduiala sa, şi întrebându-se aceĭ de maĭ sus arĕtaţĭ doĭ, fiescecarele deosebitŭ, şi negăsindŭ altŭ rĕspunsŭ ca să ḑică, fără numaĭ că diavolulŭ i-aŭ înşelatŭ, s'aŭ arĕtatŭ şi s'aŭ văditŭ cu însăşĭ mărturia limbelorŭ sale rĕutatea şi hainitliculŭ lorŭ. Pentru care aceştĭ doĭ făcĕtorĭ de rele, Manoli feciorulŭ luĭ Bogdanŭ şi Cuza Spătarulŭ, după cum de obştie s'aŭ vĕditŭ aŭ luatŭ cea căḑută răsplătire, iar celă-laltŭ turburătorŭ tovarăşŭ alŭ lorŭ, în locŭ de mórte, s'aŭ pusŭ în ocnă, după cum s'aŭ scrisŭ şi s'aŭ arĕtatŭ la Impĕrăţia Mea. Care acéstă pricină dar a întăritŭ şi a întemeiatŭ îndoitŭ înainte a însu-mĭ stăpânitóreĭ Mele Mărirĭ, ceea-ce maĭ înainte cercată şi iarăşĭ nădăjduită şi de acum vrednicie, înţelepciune şi mintea ta, şi sirguinţa şi rîvna ce aĭ pentru păzirea şi bună ţinerea căḑuteĭ rînduelĭ a memlechetuluĭ, şi pentru chivernisirea, zaptulŭ şi înfrănarea a tuturorŭ lŏcuitorilorŭ racleĭ, şi că silinţa ce aĭ pusŭ, ca să-mĭ ia cea vrednică rĕsplătire de maĭ sus numiţiĭ făcĕtorĭ de rĕutăţĭ, s'aŭ făcutŭ pricină de linişte a tuturorŭ celorŭ credincioşĭ. Pentru care te-am lăudatŭ şi te-am proslăvitŭ; fiĭ dar câştigândŭ roadurĭ îndestulate. De vreme dar ce se revarsă cu totŭ chipulŭ Impĕrătescile Mele milostivirĭ cătră toţĭ boĭeriĭ şi raelile ale ţĕreĭ Moldoveĭ şi se face înaltele Mele musaadele, atâtŭ la necontenitele tale scrisorĭ ce vinŭ la Impĕrăţia Mea, cerêndŭ ca să se adaoge către toţĭ ceĭ arĕtaţĭ bogatele Impĕrătescĭ Mele mile, cât şi la mărturiile tale, ce le daĭ pentru dînşiĭ şi celŭ adevĕratŭ Impĕrătesculŭ Meŭ scoposŭ şi cea alésă însu-mĭ stăpânitóre a mea voinţă este, ca să fie cu toţiĭ odihniţĭ şi în tótă linisce. Cunoscutu-s'aŭ din rĕvaşele acestorŭ doĭ făcĕtorĭ de rele, ce s'a găsitŭ, că tot scoposulŭ lorŭ a fostŭ numaĭ şi numaĭ, ca întinḑêndŭ cursa a aceĭ mincinóse zavistiĭ şi viclenie cătră credincioşiĭ boerĭ, ca să pue la lucrare firésca lorŭ rĕutate şi ca să-ĭ ridice din mijlocŭ, să găséscă vreme se isprăvéscă vicleşugulŭ lorŭ. Pentru acésta s'aŭ datŭ şi s'aŭ trimesŭ acéstă împĕrătéscă a Mea poruncă, ca să ţiĭ şi de acum înainte în mânele tale cumpăna dreptăţeĭ, şi să puĭ tótă silinţa, ca să arĕţĭ şi să înşciinţezĭ în memlechetulŭ Moldoveĭ Impĕrătésca Mea dreptate, făcêndŭ pe toţĭ să cunóscă, că atâtŭ către boĭerĭ, cât şi cătră toţĭ ceĭ-lalţĭ, ce slujescŭ înalta Impĕrăţia Mea cu credinţă şi cu dreptate, se varsă bogata Impĕrătésca Mea milă; iar cătră ceĭ ce urméză împotrivă şi se abatŭ la vicleniĭ ca aceste, cu dreptate se sĕvêrşesce urgia a însăşĭ stăpânitóreĭ Mele Mărirĭ. Şi în fericitele ḑile ale Impĕrăţieĭ Mele, nu voesce nicĭ într'unŭ chipŭ împĕrătésca Mea Mărire ca să se vatăme cine-va măcarŭ până la unŭ pĕrŭ, cu cuvinte de ómenĭ viclenĭ şi născĕtorĭ de minciunĭ; ce mulţămire, orĭ jaloba şi sichĭagetulŭ ce veĭ face, va isprăvì rĕsplătirea fiesce-căruia. Şi dar să te vĕdŭ! Pliroforisindu-te, tu numitule Voevodŭ, că din ḑiua ce din marea, darnica, strălucită însăşĭ stăpânitóre a Mea voinţă, te-aĭ rînduitŭ Domnŭ ţĕreĭ Moldoveĭ, fiindŭ-că n'aĭ lipsitŭ până astăḑĭ a arĕta necontenitŭ la Impĕrăţia Mea, buna ascultare şi supunere, atâtŭ a boĭerilorŭ cât şi a raeleĭ cea cu credinţă, sirguinţă ce aĭ arĕtatŭ la Impĕrătésca Mea milă, şi că pentru că se apucase arĕtaţiĭ făcĕtorĭ de rele, de lucrurĭ împrotivitóre credinţeĭ, aducêndŭ vicleşugŭ şi semĕnândŭ şi dândŭ în scrisŭ cuvinte turburătóre, cu care pricinuĭa la toţĭ lŏcuitoriĭ o nouă înrăsvrătire şi stricăciune, după cum s'aŭ arĕtatŭ şi de însăşĭ mărturia gureĭ lorŭ, de trebuinţă aŭ fostŭ perderea lorŭ, şi rĕsplătirea acésta ce aŭ luatŭ, aŭ fostŭ de înşişĭ eĭ lucrată.

Şi încredinţându-te, că dela tine cere Impĕrătésca Mea Mărire, ca să se păzéscă orênduiala buneĭ stărĭ a memlechetuluĭ, ca să nu se întâmple vre-o turburare la Nizamŭ, umbrindŭ şi de acum înainte pe ceĭ credincĭoşĭ, şi pedepsindŭ pe ceĭ hainĭ şi cu vicleşugurĭ, să aducĭ pe toţĭ boĭeriĭ înaintea ta, şi să citescĭ acéstă a mea luminată poruncă, întru auḑulŭ tuturorŭ, şi să le arĕţĭ şi să le daĭ la înţelegere, că în câtă vreme nu se vorŭ abate din drumulŭ celŭ dreptŭ şi din supunerea ce aŭ datorie a avé ca nisce slugĭ, şi în câtă vreme nu se vorŭ depărta dela ascultarea ta, pe carĭ sunt datorĭ să o păzéscă către tine, fiindŭ-că te-aĭ orînduitŭ Domnŭ peste dînşiĭ din partea Impĕrătesceĭ Mele milostivirĭ; şi să-ţĭ puĭ tótă puterea, ca să le arĕţĭ, de acumŭ înainte, tótă plăcuta ta silinţă după cea desĕvêrşită volnicie şi isticlalŭ, ce ţi s'aŭ datŭ şi acum printr'acestŭ înaltŭ Impĕrătescŭ alŭ Meŭ Fermanŭ. Ce dar, îţĭ poruncimŭ Impĕrătesce, să energhisescĭ după noima cu chipulŭ ce ţi s'aŭ arĕtatŭ pentru acéstă pricină a înalteĭ Impĕrătesciĭ Mele poruncĭ, care nesmintitŭ cere buna ascultare şi supunere a tuturorŭ. Aşĭa să sciĭ! Crede împĕrătesculuĭ meŭ semnŭ. In anulŭ 1192 la începutulŭ Ramazanuluĭ, în Ţarigradŭ celŭ de Dumneḑeŭ păzitŭ.

Tâlmăcirea acésta se află la Odesa, unde s'aŭ prescrisŭ din cuvîntŭ în cuvîntŭ

Anexă la pag. 178.

Chrisovulŭ Domnuluĭ Ioanŭ Constantinŭ Dimitrie Moruzŭ, prin care se scutescŭ preoţiĭ şi diaconiĭ de dărĭ personale catre Statŭ şi se întăresce subvenţiunea ce vorŭ eĭ a da de bună voie (:?:) pentru uceniciĭ şcóleĭ din Ţarigradŭ.

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Ioanŭ Constantinŭ Dimitrie Moruzŭ Voevodŭ, Domnŭ ţĕreĭ Moldoveĭ.

Facemŭ scire cu acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele tuturorŭ cuĭ să cade a sci, că din ḑiua ce ne-a miluitŭ sfântulŭ Dumneḑeŭ, de ne-aŭ suitŭ la acestŭ alŭ nostru Domnescŭ şi strămoşescŭ scaunŭ alŭ Domnieĭ ţĕreĭ aceştia şi până acum, cu neadormitŭ cugetŭ şi cu neadormită silinţă am fostŭ, nu numaĭ spre urmarea faptelorŭ celorŭ plăcute şi spre întemeerea şi bună starea a ţĕriĭ aceştia; ci şi pentru desrădăcinarea a multe urmărĭ necuviinciόse ce era. Şi Domnia mea le-am înlăturatŭ treptatŭ, cum s'a căḑutŭ. Pe lângă care luândŭ Domnia mea aminte şi pentru orênduiala preoţilorŭ şi diaconilorŭ dintr'acéstă creştinéscă ţéră, aflatu-ĭ-am că sunt în mare sărăcie şi la fórte próstă stare; din pricină că din vremile de maĭ înainte eraŭ puşĭ fiesce-care preotŭ i diaconŭ de da pe totŭ anulŭ câte o sumă de banĭ la slujba ajutorinţeĭ, când se scotea asupra noroduluĭ şi se strîngea în visteria Domnéscă. Şi ceĭ maĭ mulţĭ din tagma preoţéscă neavêndŭ putinţă de plătitŭ eraŭ ocărîțĭ și trașĭ de către strîngĕtoriĭ de banĭ cu învăluirĭ și închisóre, cu vătămarea cinsteĭ lorŭ. Decĭ vĕḑêndŭ Domnia mea și socotindŭ supĕrarea lorŭ, n'am pututŭ suferì o urmare ca aceea a fi în vremea Domnieĭ Nóstre, nicĭ am primitŭ banĭ dela aceștia să între în visteria Domnéscă. Pentru că necuviosŭ lucru era a fi supĕrată tagma bisericéscă cu o dare ca acésta și a se defăima slujitoriĭ celuĭ prea Inaltŭ, carĭ pururea sunt rugătorĭ, pentru sănĕtatea și paza Domnilorŭ și a creștinesculuĭ norodŭ alŭ țĕreĭ aceștia. Maĭ alesŭ că milostivulŭ Dumneḑeŭ, prin rugile ce facŭ aceștia, necontenitŭ cu milă păzesce pe Domnŭ și pe tótă starea și norodulŭ și dintr'alte nesciute de mintea omenéscă, trimite folosulŭ cu miile însutitŭ. Acésta socotindu-se cu cea maĭ mare luare aminte și încredințatŭ fiindŭ la aceeașĭ fără cât de puțină îndoială, n'am lăsatŭ maĭ multŭ a urma acea dare de banĭ *ajutorință* de la preoțiĭ i diaconiĭ țĕreĭ. Nu numaĭ căcĭ nu se cade, dar nicĭ vr'unŭ ajutorŭ ca acela de vre-o sémă nu putea să iasă dintr'acésta, cum este sciutŭ și vĕḑutŭ tuturorŭ. Cu cât maĭ vêrtosŭ, că Noĭ suntemŭ datorĭ a le rĕsplătì lorŭ ostenelele rugelorŭ séle, ce facŭ de-apururea către Dumneḑeŭ pentru Domnŭ și pentru totŭ némulŭ. Dreptŭ aceea, Domnia mea cu tótă dreptatea pe preoțiĭ și diaconiĭ țĕreĭ aceștia desĕvêrșitŭ i-aŭ ușuratŭ de acéstă dare de banĭ, ce se numea *ajutorință*, și iată printr'acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele am hotărîtŭ: că de acum înainte și în vecĭ supĕrațĭ să nu maĭ fie preoțiĭ și diaconiĭ țĕreĭ aceștia cu cerere de banĭ la ajutorință, nicĭ să plătéscă măcarŭ unŭ banŭ, ci de-apururea și în tótă vremea să aibă pace de acéstă dare, fiindŭ-că s'aŭ rădicatŭ de istovŭ deasupra lorŭ. După care numițiĭ preoțĭ și diaconĭ vĕḑêndŭ facerea de bine și ușurarea de greutate ca aceea și cu bucurie cunoscêndŭ cinstea și folosulŭ ce aŭ dobânditŭ, toțĭ cu unŭ glasŭ, nu numaĭ că s'aŭ îndatoritŭ și maĭ multŭ a ruga pe Dumneḑeŭ pentru binele Domnilorŭ și a noroduluĭ, ci încă *din bună voia lorŭ* înaintea prea sfințieĭ séle părinteluĭ Mitropolitŭ s'aŭ primitŭ și s'aŭ apucatŭ, ca să aibă a da fiesce-care preotŭ și diaconŭ a țĕreĭ aceștia pe totŭ anulŭ câte *șése-ḑecĭ banĭ* la sfânta Mitropolie, și dintr'aceĭ banĭ prea sfinția sa Mitropolitulŭ țeriĭ încă să aibă a trămite pe fie-care anŭ câte *una mie douĕ sute leĭ* la Epitropiĭ șcóleĭ din Țarigradŭ pentru uceniciĭ ce sunt la învĕțătură, după cum pe largŭ se arétă prin *osebitŭ grecescŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele.* Care acésta fiindŭ o dare prea cu ușurare și din bună voia lorŭ, Domnia mea întărimŭ ca să se păzéscă nestrămutatŭ.

Ce dar, poftimŭ și pe alțĭ luminațĭ Domnĭ, pe carĭ sfântulŭ Dumneḑeŭ va orênduì în urma nóstră Domnĭ și oblăduitorĭ a acesteĭ țĕrĭ, să nu sepe miluirea care cu dreptate s'aŭ făcutŭ preoțilorŭ i diaconilorŭ, ci încă după datorie întărindu-le și maĭ multŭ să miluiască pe rugătoriĭ sĕĭ, pentru a Domniilorŭ sale sănĕtate, pacĭnică viață, și vecĭnică pomenire.

S'aŭ scrisŭ hrisovulŭ acesta la Scaunulŭ Domnieĭ mele în orașulŭ Iașĭ, la cea d'întâĭ Domnie a nóstră la Moldova, întru alŭ doilea anŭ, séŭ alŭ Domnieĭ nóstre 1780 Ghenar.

Subsemnatŭ: *Ioan Constantinŭ Moruzŭ Voevodŭ.*

(L. S. cu roşŭ) *Ianache Sandu* Vel Visternicŭ.

S'aŭ trecutŭ la condica Divanuluĭ, de mine *Andreĭ* biv isbaşŭ, condicarŭ alŭ Divanuluĭ Gospod.

Totŭ anexa la pag. 178.

Hrisovulŭ Domnuluĭ Constantinŭ Dimitrie Moruzi, relativŭ la subvenţionarea şcóleĭ din insula Patmos.

(Alŭ Moldavieĭ Gavrilŭ adeveresce).

Constantinŭ Dimitrie Moruzi Voevodŭ cu mila luĭ Dumnedeŭ Domnŭ şi stăpânitorŭ a tótă Moldavia.

Dintre însuşirile omenescĭ, cea în adevĕrŭ neschimbăciósă şi maĭ minunată este învĕţătura, care procură atâta sumă de bunurĭ adepţilorŭ sincerĭ, ba încă face şi aceea de a se cunósce pe sine, rădicându-lŭ maĭ presusŭ de materia brută şi înjositóre, şi îmbrăcându-lŭ în genere cu veşmîntulŭ nemurireĭ; şi încă, ceea ce este maĭ presusŭ, asemĕnându-lŭ cu celŭ ce este peste tóte, Dumnedeŭ, ca lucru ce este înăscutŭ ómenilorŭ de a purta întăetatea asupra tuturorŭ; prerogativă cu care in adevĕrŭ convine tótă mulţimea înţelepţilorŭ. Aceştia sunt toţĭ ceĭ ce se dedaŭ la învĕţătură, adecă: ceĭ dedaţĭ muselorŭ, prin multă ocupaţiune, şi sunt iubitorĭ de sciinţă. Aşa firesce trebue să fie, să se pórte şi să se dispue câţĭ sunt devotaţĭ ucenicĭ aĭ învĕţătureĭ. Vĕ siliţĭ şi voĭ adese şi în modŭ deosebitŭ, spre a vĕ învrednici de marea milă, de acele ce dorimŭ dela Dumnedeŭ, care nu pretinde maĭ multŭ altŭ sacrificiŭ decât ajutorŭ către ceĭ ce aŭ trebuinţă de noĭ. Este dar de datoria tuturorŭ, fórte de dreptŭ însă de datoria celorŭ ce se sacrifică, pentru că li s'aŭ încredinţatŭ miluirea divină, conducerea lucrurilorŭ societăţeĭ, şi n'ar fi îngăduitŭ ca şi prea iubita Patrie (în care din pruncie încă însinuindu-mi-se căldurosŭ, mi s'aŭ înrădĕcinatŭ amorulŭ de patrie dela înşişĭ strămoşiĭ vechĭ, căria îĭ sunt cunoscuţĭ, de şi numaĭ prin atingerea buzelorŭ am gustat'o, dar în ea m'am crescutŭ: care iubire îmĭ va rĕmâné neştérsă şi neschimbată în tótă viaţa); de aceea (dicŭ) nu este permisŭ de a nu o impărtăşi de mile, şi décă nu în raportŭ cu disposiţia nóstră către ea, pentru că împrejurările nu ne permitŭ, cu tóte aceste câtŭ îĭ posibilŭ să dăruimŭ némuluĭ. Decĭ audindŭ despre şcóla din *Insula Patmos*, cea de demultŭ înfiinţată, posedândŭ casă potrivită pentru predarea lecţiilorŭ şi îndemânatică pentru o crescere liniştită şi o predare îndelungată a instrucţiuneĭ, lipsită însă de mijlóce pentru încuragiarea școlarilorŭ carĭ sunt sĕracĭ, fără hrană, dintre carĭ majoritatea sunt dintre ceĭ de clasa cea maĭ înaltă a sfinteĭ mŏnăstirĭ a gloriosuluĭ Evanghelistŭ Ioanŭ, supranumitŭ Theologulŭ, din acéstă insulă, Ne-amŭ hotărîtŭ din cele ḑise să o ajutămŭ și să încuragiămŭ pe învĕțăceiĭ ceĭ din ea dedațĭ cu zelŭ învĕțătureĭ, spre folosulŭ comunŭ alŭ némuluĭ nostru. Și dar dămŭ din vama Domnieĭ nóstre a Moldoveĭ, anualŭ, numiteĭ școle *șépte sute de leĭ*, dintre care *treĭ sute patru-ḑecĭ* trebue să se împartă la șése dintre ucenicíĭ ḑiseĭ mŏnăstirĭ a sfântuluĭ Ioanŭ, celorŭ maĭ silitorĭ și maĭ dedațĭ la învĕțătură. Iar restulŭ de *treĭ sute șése-ḑecĭ,* la alțĭ șése școlarĭ din aceeașĭ școlă, câte șése-ḑecĭ leĭ, celorŭ maĭ săracĭ și maĭ fără mijlóce și carĭ sunt numaĭ la învĕțătură dedațĭ și sunt capabilĭ pentru acestŭ scopŭ. Hotărîmŭ dar, ca de acum să se dea ajutorulŭ acesta, plătindu-se anualŭ, fără pecetluitulŭ Domnescŭ (adecă: fără poruncă osebită anuală) celuĭ ce va fi representantŭ din partea ḑiseĭ mŏnăstirĭ, ca epitropŭ aicea, și să se trimétă regulatŭ către Egumenulŭ din timpŭ alŭ aceĭ mŏnăstirĭ și să se împarță prin elŭ și prin ceĭ-lalțĭ proegumenĭ și proestoșĭ aĭ mŏnăstireĭ, cu socotința și a profesorilorŭ celorŭ maĭ vrednicĭ aĭ aceluĭ timpŭ, la ucenicíĭ carĭ se vorŭ fi distinsŭ maĭ multŭ la învĕțătură. Pentru maĭ multă siguranță hotărîmŭ să se trimită aicea, fără smintélă, unŭ raportŭ, scrisŭ și subscrisŭ de Egumenulŭ în activitate, de Schevofilaxulŭ aceĭ mŏnăstirĭ, de ceĭ-lalțĭ proegumenĭ și proestoșĭ, nu maĭ puțin și de profesoriĭ școleĭ, precum și de ucenicíĭ ceĭ ce primescŭ acéstă hotărîtă subvențiune, subscrisŭ și sigilatŭ cu sigiliulŭ comunitățeĭ ḑiseĭ mŏnăstirĭ. Acéstă ajutorință oferind'o cu filotimie Noĭ celŭ întâĭ acesteĭ școle, numaĭ pentru folosulŭ némuluĭ și a amintireĭ nóstre și a născĕtorilorŭ și strămoșilorŭ noștri, să aibă a ne pomenì neîntreruptŭ și la ḑisa mŏnăstire și la acéstă școlă la tóte serviciile și sĕrbătorile, și ceremŭ ca și ceĭ după noĭ următorĭ frațĭ la acéstă Domnie a Moldoveĭ, sciindŭ că cele bune din vechiŭ se mențînŭ, nu maĭ puținŭ vorŭ avé rĕsplata amintită ca și noĭ, pentru zelulŭ către acéstă școlă, arĕtându-lŭ maĭ alesŭ către némulŭ nostru, dândŭ anualŭ ceea ce este hotărîtŭ. Celorŭ după noĭ următorĭ dintre aĭ noștri poruncindŭ să stârnéscă de a se sporí cât va fi posibilŭ și să se măréscă acéstă sumă a subvențieĭ, propunêndu-le prin rugămințĭ de a urma pildeĭ nóstre, ca astŭ-felŭ să se continue pentru tot-d'auna dăinuirea acesteĭ școle, spre a ne învrednicì în deobște dela celŭ ce distribue remunerările. Acestea hotărîndu-le noĭ, se dă acestŭ hrisovŭ alŭ nostru domnescŭ, cuprinḑêndŭ încredințarea nóstră în presența prea străluciților și prea iubițilorŭ fiĭ aĭ noștri — Beizadelele: Alexandru Voevodŭ, Dimitrie Voevodŭ, Gheorghe Voevodŭ, Panaghiotachi Voevodŭ, și acelorŭ din jurulŭ nostru prea cinstițilorŭ boerĭ și sfetnicĭ: Marele Logofĕtŭ Vasile Razu; Marilorŭ vornicĭ: Ioanŭ Sturdza, Dimitrie Sturdza, Ioanŭ Cantacuzinŭ, Nicolaĭ Rosetŭ, Boeruluĭ Hatmanŭ Lascarachi Rosetŭ, Marele

Postelnicŭ Iordachi, Marele Vistierŭ Iordachi Balșŭ, Aga Scarlatachi Sturdza, Marele Spătarŭ Costachi Caragea, Boerulŭ Panu Grigorie Balșŭ, Marele Comisŭ, Mateiŭ Cantacuzinŭ, Marele Paharnicŭ Nicolaĭ Cantacuzinŭ, Căminarulŭ Scarlatŭ Mavrocordatŭ, Stolniculŭ Michailŭ Luca.

In anulŭ mântuireĭ 1778, în anulŭ întâĭ alŭ Domnieĭ nóstre, în Domnia Moldavieĭ, în domnesculŭ nostru scaunŭ, adecă în Iașĭ.

Subscrisŭ: *Constantinŭ Dimitrie Moruzŭ.*

(L. S.)

Originalulŭ în grecesce
în Archiva Mitropolieĭ Iașĭ.

Vomŭ cita numaĭ douĕ-treĭ dintre documentele dela Constantinŭ Moruzi relative la protecțiunea bisericeĭ.

Să amintimŭ maĭ întâĭ că la 29 Fevr. 1776 murindŭ Mitropolitulŭ Gavrilŭ Calimachŭ îĭ succedase Episcopulŭ de Romanŭ Leonŭ. C. D. Moruzi la îndemnulŭ acestuia dete chrisovulŭ din Maiŭ 1778, prin care acordă mŏnăstireĭ Galata venitulŭ mortasipieĭ. (Veḑĭ documentulŭ în pachetulŭ No. 4, din documentele mŏnăstireĭ Galata la Archiva Statuluĭ.)

Asemene, acordă C. Moruzi în Iunie 1780, chrisovulŭ de scutire a viteloră mŏnăstireĭ Bistrița, de desetină. (Arch. Statuluĭ, pachetulŭ 6 alŭ mŏnăstireĭ Barnovschi).

In Martie 20 anulŭ 1782, acelașĭ Domnitorŭ scutesce mŏnăstirea Aronŭ-Vodă de dărĭ. Acestŭ Uricŭ pomenesce de «Moșulŭ Domnieĭ mele Nicolae Mavrocordatŭ Vvd.» și aduce credința fiilorŭ sĕĭ Alexandru Vvd., Demetrie și Gheorghe Vvd. și a boierilorŭ Ioanŭ Cantacuzino Vel Log., Ștefanŭ Sturdza Vel Dvornicŭ, Ianache Cantacuzino Vel Vist, N. Rosetŭ Vel Dvornicŭ, Iorgache Vel Post., N. Hangerli Vel Aga, Iordache Cantacuzino Vel Spăt., Darie Donicĭ Vel Banŭ, Săndulache Sturdza Vel Comisŭ, Șerbanŭ Buhușŭ Vel Paharnicŭ, Constantinŭ Cantacuzino Vel Serdarŭ, Manolache Donicĭ Vel Stolnicŭ. (Pachetulŭ I alŭ mŏnăstireĭ Aronŭ-Vodă, Doc. 23, Arch. Stat.)

Moruzi a ajutatŭ biserica Moldovénă să apere posesiunea averilorŭ Mitropolieĭ, carĭ se reclamaŭ de Austria, ca proprietate a fósteĭ Mitropoliĭ din Sucéva.

Asemenea a ajutat'o în unele procese ale eĭ pentru moșiĭ din Bucovina. Iacă de exemplu, în resumatŭ douĕ scrisorĭ adresate de Moruzŭ guvernuluĭ Bucovinénŭ în 1779 şi pe carĭ le-amŭ aflatŭ între documentele dela Cernăuţĭ:

Epistolă dela Constantinŭ Moruzi din 1779, Iuniŭ 9 cătră «ilustrissime Domnŭ, Domnŭ preacinstite.»

Prea sfinţia Sa părintele mitropolitulŭ Moldavieĭ sub a căruia păstorie sunt tóte mŏnăstirile din Moldova şi din Bucovina ne-aŭ arĕtatŭ pricina de judecată ce aŭ avutŭ egumenulŭ Macarie dela mŏnăstirea sf. Ilie cu Armeniĭ din Sucéva pentru moşia Gropile, ce aŭ stăpânit'o mŏnăstirea 54 de anĭ şi după hotărîrea judecăţeĭ, ce s'a făcutŭ acum de către *auditoriĭ*, ar ĕmasŭ la 20 ḑile a luneĭ Iunie după călindarulŭ noŭ să se dea moşia Armenilorŭ de istovŭ, împlinindŭ dela mŏnăstire pe 10 anĭ venitulŭ aceleĭ moşiĭ şi să se dea Armenilorŭ, din care pricină acéstă mŏnăstire fiindŭ sĕracă rĕmâne cu totulŭ să se strice. Armeniĭ aceia din Sucéva pentru acéstă pricină aŭ maĭ avutŭ judecată cu mŏnăstirea la Divanŭ şi prin cercetărĭ cu amĕruntulŭ, ce aŭ făcutŭ Divanulŭ după scrisorĭ, privileghie domnescĭ, şi stăpânire de atâţia anĭ, ce s'aŭ găsitŭ cu dovadă la mŏnăstire, după dreptate urmândŭ pravilelorŭ împĕrătescĭ şi obiceiuluĭ pămîntuluĭ, aŭ rĕmasŭ acea moşie totŭ la stăpânirea mŏnăstireĭ şi maĭ alesŭ că în tótă Moldova n'aŭ fostŭ nicĭ este obiceiŭ ca acesta, să aibă Armeniĭ sĕŭ Jidoviĭ dela Domnĭ moşie dată danie de vecĭ, fără numaĭ mŏnăstirilorŭ, boierilorŭ, întărindu-se daniile cu privileghiĭ şi dela alţĭ Domnĭ, acelŭ Bogdanŭ Danovicĭ nicĭ o dovadă n'a pututŭ să scótă şi după alŭ pămîntuluĭ rînduială acele locurĭ de fânaţe aŭ rĕmasŭ domnescĭ fiindŭ de hotarulŭ loculuĭ têrguluĭ Suceveĭ.

Apoĭ trece în revisiune tóte actele mŏnăstireĭ şi ale Armenilorŭ produse la ultimele judecăţĭ şi multŭ se silesce a dovedi că *anaforaua* favorabilă lorŭ produsă de Armenĭ nu are maĭ multă valóre, decât cea din acelaşĭ anŭ dată de acelaşĭ Domnitorŭ mŏnăstireĭ în favórea eĭ, din 1768 Iulie.

Moruzŭ ḑice între altele despre anaforaua din mânile Armenilorŭ: «acea anafora, ce aŭ luatŭ Armeniĭ pe urmă, după noĭma care întru dînsa se cuprinde şi după a nóstră rînduială de aicĭ este cu totulŭ slabă şi nicĭ o dată nu póte să aibă maĭ multă credinţă, decât anaforaua mŏnăstireĭ, întâĭ că acea judecată s'aŭ căutatŭ şi cu divanulŭ domnescŭ, unde amêndouĕ părţile aŭ fostŭ de faţă şi anaforaua mŏnăstireĭ este iscălită de preaosfinţia sa Sa părintele Mitropolitulŭ şi de 7 boerĭ marĭ aĭ Divanuluĭ şi întărită şi cu iscălitura şi cu pecetea Domnuluĭ de atuncea şi protocolită de Logofĕtŭ după rînduială, iar anaforaua Armenilorŭ s'a făcutŭ numaĭ pe o mărturie ce aŭ adusŭ Armeniĭ dela d. Spătarŭ Iordache Kanta şi încă Egumenulŭ nefiindŭ faţă să rĕspunḑă şi iscălită fiindŭ numaĭ de 4 boierĭ, dintre carĭ doĭ sunt iscăliţĭ şi la anaforaua mŏnăstireĭ, adecă d-luĭ Lupulŭ Balşŭ Log. şi d-luĭ Ioniţă Sturdza Vornicŭ, iar 2 adecă d-luĭ Vorniculŭ Nicola Rosetŭ, ce era atuncĭ Banŭ şi Vorniculŭ Toaderŭ, aceştia la judecata d'întâĭ n'aŭ fostŭ, nicĭ n'aŭ sciutŭ pricina cum merge şi numaĭ prin cercetarea acestorŭ 4 boierĭ s'aŭ făcutŭ anaforaua acea de pe urmă şi Domnulŭ iscălitura n'a pusŭ, ci numaĭ pecete şi nicĭ de Logofĕtulŭ protocolită nu este, cum se arétă şi prin mărturia ce aŭ datŭ d-lorŭ Veliţiĭ boierĭ împreună cu părintele Mitropolitulŭ la mână Egumenuluĭ Macarie, în anulă 1778 la Novemb. 13 şi la cea din urmă nicĭ da anaforaua aceea, vre-o putere Armenilorŭ asupra stăpânireĭ moşieĭ Gropilorŭ, maĭ multŭ decât să chiame pe Egumenŭ cu ḑi de sorocŭ, ca să vie să se caute de iznóvă judecată, fiindŭ prepusŭ să nu să fi făcutŭ vre-o greşală la judecata d'întâĭ.

Şi rĕmâĭ alŭ ilustrităţeĭ vóstre bunŭ prietenŭ şi vecinŭ gata.

(Lit. k. k. No. 55.) *Constantinus Moruzi.*

Scrisórea folio dela Constantinŭ Moruzi, din 1780 Februarie 24, către
(Litera l. l.) ilustrissimulŭ D. D. preacinstitŭ.

Prietenésca carte, ce ni s'aŭ trimesŭ am luatŭ şi pentru cercetarea, ce este să se facă la Sucéva, a pricineĭ, ce este între mŏnăstirea sveteĭ Ilie şi între Armeniĭ de Sucéva şi Stefanŭ Zota asupra uneĭ moşiĭ Gropile, tóte cele scrise am înţelesŭ şi după prieteşugulŭ megieşescŭ, cum din partea aceea se urméză aşa şi din partea nóstră.

Megieşilorŭ moşieĭ Gropile, cum ni s'aŭ scrisŭ, li s'aŭ datŭ poruncă, la sfîrşitulŭ acesteĭ lunĭ să se afle acolo la Sucéva însuşĭ, orĭ vechiliĭ sĕĭ să fie faţă la cercetarea acesteĭ pricinĭ de moşie. Osebitŭ am vĕḑutŭ şi tóte copiile în scrisŭ, ce ni s'aŭ tremisŭ de acolo de pricina acesteĭ moşiĭ. Ce pentru că Armeniĭ cerŭ dreptate pe o copie de ispisocŭ dela Domnulŭ Ieremia Moghilă Vodă din lét. 7105, care arată, că ar fi datŭ nisce locurĭ de fênaţŭ unuĭ Bogdanŭ Danovicĭ Armeanŭ, têrgovĕţulŭ de Liovŭ, în Moldova n'aŭ fostŭ nicĭ este obiceiŭ ca acésta, să aibă Armeniĭ séŭ Jidoviĭ dela Domnĭ moşie dată danie de vecĭ, fără numaĭ mŏnăstirilorŭ şi boierilorŭ se daŭ daniĭ moşiĭ dela Domnĭ şi se întărescŭ daniile cu privileghiĭ şi de către alţĭ Domnĭ maĭ pe urmă, care acele rĕmânŭ nestrămutate şi se păzescŭ statornice; iar pentru că Domnulŭ Ieremie Moghilă ar fi datŭ ispisocŭ aceluia arménŭ Bogdanŭ Danovicĭ pe acelŭ fĕnaţŭ, cum şi pe altele, ce se arétă la acelaşĭ suredŭ de ispisocŭ, este sciutŭ, cum că Ieremia Vodă de a făcutŭ ispisoculŭ acela a fostŭ într'o vreme, cândŭ era pribégŭ în ţéra leşéscă şi ne fiindŭ în scaunulŭ ţĕriĭ aceştia şi stăpânitoriĭ pămîntuluĭ, nu era cu dreptate a da danie loculŭ din Moldova séŭ altŭ lucru alŭ pămîntuluĭ; nicĭ póte o danie ca aceea să aibă tăria eĭ, séŭ să rĕmâie statornică, maĭ alesŭ, că și arménulŭ acela neträindŭ în Moldova și aflându-se cu șederea luĭ în ţéra leșéscă la Liovŭ, după alŭ pămîntuluĭ obiceiŭ nu putea, nicĭ era cu dreptate să moștenéscă elŭ pămîntŭ în Moldova, deosebitŭ că nicĭ vre-unŭ némŭ alŭ arménuluĭ aceluia aicea în ţéră nu se află, precum și la judecata ce aŭ avutŭ Armeniĭ cu egumenulŭ de sf. Ilie în aniĭ trecuţĭ fiindŭ cercetaţĭ Armeniĭ, că de ar fi vre-unŭ Arménŭ aice, carele să se tragă din seminţie maĭ pe urmă ; și Armeniĭ după cum ne-amŭ însciinţatŭ numaĭ cu o copie neîntărită de nimenĭ să iea moșia mŏnăstireĭ cu atâtea întăriturĭ domnescĭ, hrisóve maĭ noue și cu stăpânire nemișcată, mare mâhniciune și *scandalŭ* aduce atâtŭ archiereilorŭ, boierilorŭ, cât și la tótă obștia nu numaĭ a Moldoveĭ, ci și a Bucovineĭ. Noĭ din partea nóstră, după prieteșugulŭ megieșescŭ, poftimŭ să se prelungéscă vadéua acésta oprindŭ și publicaţia de a se da moșia Armenilorŭ, căcĭ îndată tótă partea bisericéscă are să facă *apelaţie*. Iar când din partea aceea nu veĭ puté lungì vadéua, poftimŭ să se însciinţeze pe Generalŭ Comandă, ca nu cum-va cu grăbire să se facă scandale și strigare la totŭ norodulŭ, socotindŭ eĭ că vorŭ să aréte maĭ multă milă asupra Armenilorŭ, decât asupra mŏnăstirilorŭ și *alŭ* pămîntenilorŭ.

Și rĕmânemŭ a ilustrităţieĭ vóstre bunŭ prietenŭ și megiașŭ.

1779, Iunie 9.

Constantin Murusi

Anexa la pagina 179.

Iacă documentele relative la proibirea importuluĭ spirtuóselorŭ din Polonia :

D. de Saint-Priest către Afacerile Străine, despre diferendulŭ moldavo-polonŭ, privitorŭ la importulŭ rachiurilorŭ polonese.

(Vol. 156, D. 166.)
Constantinople, le 17 Décembre 1779.

Monsieur,

. . . .

Monsieur le Comte Zieduzicki s'est expliqué avec le Sieur Lebas sur l'office qu'il compte faire à la Porte, pour qu'elle oblige le Prince de Moldavie à lever l'interdiction de l'entrée des eaux-de-vie de Pologne dans cette province

Ce Polonais compte me communiquer son mémoire. Je lui ferai connaître les ordres que j'ai reçus de vous à cet égard, pour qu'il en rende compte à sa Cour. Au reste, le secret à garder vis-à-vis de Monsieur de Stakiew, selon la demande de la Cour de Varsovie, me mettra fort à l'aise pour réduire mes offices à des généralités.

D. de Saint-Priest către Afacerile Străine, despre intrarea rachiurilorŭ polone în Moldova.

(Vol. 166, D. 32.)
Constantinople, le 3 Mars 1780.

Monsieur,

. . . .

Je joins ici la réponse qu'a fait Monsieur le Prince de Moldavie à la lettre que je lui avais écrite sur la liberté à rendre à l'entrée des eaux-de-vie de Pologne dans sa Principauté. Je l'ai communiquée à Monsieur le Comte Zieduzicki qui m'y a fourni une réplique ci-jointe dont je ferai usage, mais sans grand espoir de succès. Les raisons du Prince contre cette introduction me paraissent utopiques.

Memoriulŭ Principeluĭ Moldoveĭ către d. de Saint-Priest, despre închiderea granițelorŭ moldovene rachiurilorŭ polone.

(Vol. 166, D. 33.)

Copie de la réponse faite par le Prince de Moldavie à la lettre de M. le Cte de St.-Priest sur la liberté à rendre à l'entrée des eaux de vie de Pologne dans sa Principauté (1).

La confiance que Votre Excellence a eu la bonté de me témoigner en m'informant par sa dernière lettre de l'affaire des eaux-de-vie de Pologne est une nouvelle marque de l'amitié dont elle m'a toujours honoré. Je ne puis assez lui exprimer mes obligations, et je vais tâcher de la satisfaire sur cet article par un détail exact et circonstancié.

Premièrement, Votre Excellence, par amitié envers ma personne, me demande si la défense m'intéresse personnellement. Je puis lui répondre en toute sincérité qu'en matière d'intérêts et de revenus, c'est tout le contraire. et elle en jugera elle-même, après avoir conçu une juste idée des vrais motifs qui ont produit ce règlement.

Au commencement de ma destination, une compagnie des douaniers du Pays proposait quelques points pour l'avantage de la douane; le principal était quelqu'augmentation à la douane de l'eau-de-vie qui venait de la Pologne. On avait proposé de doubler la somme pour laquelle ils donneraient 30.000 piastres, ce qui me fit connaître que l'on tirait jusqu'ici 40.000 piastres, et il me fut facile de calculer la somme de l'eau-de-vie qui entrait en Moldavie et celle de l'argent qui en sortait.

---

(1) Joint à la lettre de Monsieur de Saint-Priest du 3 Mars 1780.

Votre Excellence doit savoir que la douane et les mines de fer sont les seuls revenus particuliers des Princes, qui doivent fournir à toutes leurs dépenses personnelles et à celles de leur famille. Etant alors, par les circonstances du temps, dans la nécessité de sacrifier tout cela aux besoins publics, j'étais, de plus, dans la nécessité de contracter des dettes immenses pour les dépenses du Pays. Cependant, au lieu d'accepter cette proposition, par un esprit de désintéressement personnel, comme il s'agissait du bien public, au lieu de redoubler la douane, j'ai eu le courage, malgré tous mes besoins, de sacrifier même les 30,000 piastres que l'on tirait jusqu'alors, pour empêcher cet inconvénient.., c'est-à-dire un commerce qui véritablement doit être nommé passif, parcequ'il fait sortir une somme d'argent considérable pour une boisson qui, étant à bon marché, ruine le paysan, le rend tout à fait incapable de travail, le fait devenir fainéant, et enfin misérable. Je fis sentir que j'étais prêt à y remédier s'il n'y avait point quelqu'autre intérêt ou avantage pour le pays.

Les boyards en ayant été informés et instruits, ont discuté ce point. Ils ont réfléchi sur les inconvénients qui en résultaient, mais ils n'osèrent me faire cette proposition, ne croyant pas que j'aurais, en effet, sacrifié les 30.000 piastres, surtout dans les circonstances présentes. Ils voulurent d'abord sonder mes intentions et ils demandèrent enfin la permission de présenter une requête, si cela n'était point contraire à mes sentiments. Alors, je leur ai donné la permission dans les termes les plus obligeants, pour leur inspirer les mêmes sentiments de zèle à préférer le bien de l'Etat aux intérêts particuliers.

Ainsi, ils souscrivirent, avec toutes les formalités, une espèce de requête qui se nomme *anafora*. Non-seulement tout le corps des boyards qui composent le Divan de cette Principauté, mais encore tous les boyards qui se trouvaient dans la capitale présentèrent également de la part de tout le pays cette requête, où ils expliquaient tous les inconvénients de ce commerce et en demandaient la défense.

J'ai donc d'abord approuvé leur proposition, et je l'ai même confirmée en donnant les lettres nécessaires avec toutes les formalités usitées dans cette Principauté. Je n'ai eu aucune dfficulté à me déterminer, parceque, malgré quelques prétentions de la part de la Pologne, la liberté du commerce n'empêche pas certains règlements que chaque pays peut faire sur des points particuliers qui peuvent porter préjudice. D'ailleurs, Votre Excellence, n'ignore pas bien des circonstances qui ne laissent pas à la Porte la facilité d'obsever les droits réciproquement exigés.

Quant à mon intérêt particulier, j'ai premièrement 40.000 piastres de dommages de la douane et comme les sels des mines n'ont pas été vendus, il y en a une grande quantité qui reste à mon compte. Des nobles polonais ont fait des propositions d'échange avec de l'eau-de-vie, qui pouvait être facilement consommée dans le pays ; mais, malgré tout le poids de mes besoins, tant publics que particuliers, je n'ai pu révoquer ce règlement, parcequ'un grand nombre des habitants de ce pays ont fait des dépenses considérables pour tout ce qui est nécesaire à la production de cette boisson et ils ont très-bien réussi.

De plus, j'ai été dans la nécesité de m'opposer aux insinuations de quelques Agas voisins, et même aux prétentions des Pachas sur lesquels s'étaient appuyés quelques Arméniens et Juifs particuliers qui voulaient faire passer par la Moldavie une certaine quantité d'eau-de-vie, ce qui me mit dans l'obligation de présenter cette affaire à la Sublime Porte et demander ses ordres qui ont été émanés par un ferman exprès.

Enfin, ces jours derniers, un noble polonais proposa, par le moyen d'un officier, d'acheter en argent comptant presque tous les sels qui se trouvent à présent dans les magasins, à conditions qu'il lui fût permis d'introduire pour cette fois seulement, une médiocre somme d'eau-de-vie. Quelques-uns parmi les boyards, plus zélés pour mes intérêts particuliers, ont eu la complaisance de trouver quelque apparence de prétextes pour faciliter ce contrat, sans révoquer toutefois le règlement général. Je n'ai point voulu y consentir, et j'ai préféré de faire ce que mon devoir et mon honneur exigeaient de moi, le seul bien et le plus précieux que j'estime dans ce monde. Je dis sincèrement, que j'ai fait ce que ferait sans doute Votre Excellence, si elle se trouvait dans le même cas.

Voilà ce qui touche mon particulier. Pour ce qui regarde le public, il n'est pas douteux que cette défense ne soit très-utile au pays. Un grand nombre de boyards et de marchands de cette province se sont engagés en de grandes dépenses pour produire cette boisson, fondés uniquement sur l'espérance de ma parole et de mes lettres, qui ont confirmé la défense.

D'ailleurs, la petitesse du pays et ses fréquentes révolutions n'empêchent point les boyards, ni les autres officiers d'être fermes, zélés et, pour ainsi dire, vigoureux et obstinés dans tout ce qui est une fois unanimement approuvé et confirmé. Il y a mille autres règlements qui étaient nécessaires pour corriger des abus qui ruinaient ce pays. Ils avaient, comme il arrive d'ordinaire, leurs difficultés. Heureusement pour le pays, ils ont été établis, et ils ne se soutiennent que par la réputation d'une fermeté rigoureuse.

Ce sont là les deux principales maximes sur lesquelles j'ai tâché de continuer la carrière de ma destination : l'exemple d'un désintéressement particulier pour ce qui regarde le public, et la fermeté à faire observer ce qui vient d'être réglé par la plus grande exactitude, en sacrifiant tout autre intérêt.

Je laisse maintenant à Votre Excellence, c'est-à-dire à ses lumières, à sa délicatesse naturelle et à ses nobles sentiments, de me conseiller ce que je puis faire et ce que je puis dire aux boyards et aux autres habitants, sans risquer ma conscience, mon honneur et ma réputation.

Votre Excellence me demande encore que je la mette en état de faciliter cette affaire. Je ne puis que lui répondre avec ma sincérité ordinaire, qu'il est évident que la Sublime Porte voudra s'informer de moi, comme il est naturel, de toute la suite de cette affaire. Mais, de plus, parceque tous les principaux Ministres de l'Empire sont persuadés de la respectueuse considération que je conservais pour Votre Excellence, par les hommages que je rendais aux rares mérites de votre personne, non-seulement dans le temps que j'avais l'honneur d'être à mon premier emploi, mais encore après ma destination qui me met dans les mêmes difficultés. Ainsi, pour m'acquitter de mes devoirs tant publics que particuliers, je m'en remets aux sages conseils de Votre Excellence.

Combaterea memoriuluĭ Principeluĭ Moldoveĭ de Comitele Dzieduzicki, cu privire la închiderea granițelorŭ moldovene rachiurilorŭ polone.

(Vol. 166, D. 34).

Réflexions du C-te Dzieduzicki sur le mémoire du Prince de Moldavie reproduit ci-dessus (1).

Son Altesse le Prince de Moldavie, s'en rapportant aux conseils et aux avis de Votre Excellence, à l'égard de l'objet qui a occasionné les plaintes de tout le palatinat de Podolie, on ne peut plus douter un instant que tout ne soit aplani et terminé à la satisfaction pleine du Roi et de la République.

Les devoirs d'amitié et de complaisance réciproques entre les habitants des provinces voisines sont trop importants ; le bien et les avantages qui en résultent ou les préjudices dans les cas contraires, trop palpables, pour que des considérations fondées sur cette base et venant de la part de Votre Excellence ne fassent pas leur effet.

Il suffirait assurément de s'en remettre entièrement à la manière de penser de Votre Excellence et à sa conviction, quant à la conduite qu'il convient que Son Altesse le Prince de Moldavie observe à l'égard d'un Etat lié d'intérêts et de voisinage, et auquel la Sublime Porte ne cesse de donner des preuves de sentiments et d'amitié non équivoques dans toutes les occasions.

---

(1) Joint à la lettre de Monsieur de Saint-Priest, du 3 Mars 1780.

Cependant, je n'ai pu m'empêcher d'adnoter quelques réflexions qui se présentent naturellement à la lecture du mémoire en question.

L'on a eu l'honneur de faire part à Votre Excellence dans le temps du préjudice que cette innovation dangereuse devait nécessairement occasionner aux revenus publics et particuliers du Prince. La chose est maintenant confirmée par son propre aveu: 40.000 piastres de revenus annuels diminués, des magasins remplis de sel non vendu, par ce que l'échange de ce produit contre celui de la Pologne a été refusé. Voilà les premières conséquences qui ont dû naturellement résulter et qui pourront en entraîner d'autres plus fâcheuses encore.

En effet, il est à remarquer que tous ces inconvénients ont eu lieu sans que du côté de la Pologne on ait fait la moindre démarche pour diminuer, par des règlements et édits réciproques, le préjudice résultant de l'établissement qu'on vient de faire en Moldavie.

Mais, l'état des choses actuelles peut-il être comparé avec celui où elles seront quand on sera necessité de prendre des mesures formelles de notre côté; quand on calculera les sommes qui sortent pour les produits de Moldavie importés en Pologne et qu'on s'occupera à faire des transactions et conventions de commerce pour les avoir d'autre part; quand on spéculera sur tous les articles possibles d'importation pour lesquels une quantité d'argent considérable sort de notre pays, mais dont la charge était de beaucoup diminuée par le produit réciproque de l'exportation de nos eaux-de-vie.

Agir ainsi des deux côtés ne serait-ce pas altérer et bouleverser la correspondance et communication entre les sujets d'Etats amis et voisins, anéantir le commerce dont l'essence consiste dans l'échange libre des produits réciproques? Bref, ne serait ce pas là tenir une conduite diamétralement opposée à l'intention, au but et à l'esprit des traités qui ont pour objet, dans tous les articles, de procurer des deux parts tout ce qui tend à l'augmentation des avantages réciproques du commerce et d'empêcher toute nouveauté qui y est contraire.

Il est difficile de concevoir comment la liberté du commerce peut subsister, tandis qu'on l'enchaîne par des défenses et des prohibitions; au lieu de cette liberté, ce sera donc celle de ruiner le commerce et de le réduire à rien, qui en prendra malheureusement la place.

Il est encore plus inconcevable quelles peuvent être les circonstances qui ne laissent pas à la Pologne la facilité d'observer à cet égard les droits réciproquement exigés. La Pologne n'a jamais porté atteinte à ces droits sacrés et respectables, et ce ne sera sûrement qu'à contre-cœur et avec un véritable regret, qu'elle devra enfin se soumettre à la nécessité imposée par les circonstances des entraves mises à son commerce avec la Moldavie, en usant des démarches en retour indispensables dans ce cas, mais qui n'auraient jamais eu lieu sans un pareil événement.

Une chose très-extraordinaire encore c'est qu'on ait pu représenter au Prince, son honneur, sa conscience, son devoir et son patrimoine intéressés à prendre et à maintenir une détermination qui, dans ses suites, va devenir une source féconde et inépuisable de griefs et de lamentations pour les sujets respectifs.

Il semble que le mobile de ces sentiments aurait dû produire des effets tout à fait opposés, tendant, au contraire, à augmenter la correspondance, l'harmonie, la liaison, l'amitié réciproques et non à les diminuer et à les affaiblir.

La conscience de Son Altesse ne pourra rien avoir à se reprocher toutes les fois que ses opérations seront conséquentes aux traités et motivées par l'obligation de ces liens sacrés.

L'honneur du Prince, sa manière noble de penser, ses sentiments et sa tranquillité paraissent plutôt intéressés à reconnaître les voies amicales, dont on use vis-à-vis de lui dans cette affaire et à y répondre par une facilité et complaisance réciproques, sans nous réduire à pousser la chose aussi loin qu'on pourra.

La fermeté, la rigueur, l'obstination dont il est question dans le mémoire, sont des principes bons et nécessaires pour faire respecter les lois des vassaux, mais ne peuvent être déployés à l'égard des Etats étrangers voisins amis, vis-à-vis desquels une déférence amicale, la douceur et l'esprit de conciliation doivent prévaloir; il est dit dans le mémoire que, malgré tout le poids des besoins tant publics que particuliers, le Prince n'a pu révoquer le règlement en question, parceque des habitants de Moldavie ont fait des dépenses considérables pour tout ce qui est nécessaire à la production de cette boisson. Serait-il possible que l'on voulût sacrifier les besoins publics et particuliers du Prince à l'intérêt de quelques boyards qui veulent faire valoir les produits de leurs brasseries et, attirés par l'appât d'un profit personnel, se sont abandonnés à leurs spéculations économiques en fermant les yeux à toutes considérations et suites ultérieures? Il dépend de la sagesse du Prince et du Gouvernement de réprimer et de réduire à des bornes convenables une cupidité déréglée de l'intérêt personnel, qui ose franchir les barrières mises par les conventions et les traités subsistants entre la Sublime Porte et la Pologne, d'Etat à Etat.

Les représentations et *anaforas* des boyards peuvent varier d'un jour à l'autre, selon leur caprice et leur bon plaisir; mais, il n'en est pas de même des obligations contractées par des stipulations publiques. Celles-ci sont et doivent être stables et perpétuelles.

Le désintéressement et le zèle louable dont Son Altesse est animé en ce qui a rapport aux intérêts de son pays, dans le cas des remontrances exposées sous le jour de l'utilité publique et qui va au point que les sacrifices ne lui coûtent pas, dès qu'il s'agit d'atteindre à ce but, devraient animer le patriotisme de ses vassaux et les porter à agir de même quand leurs intérêts particuliers s'entrechoquent avec l'objet des plus essentiels et des plus importants, celui d'obvier au mécontentement, aux griefs, aux plaintes des voisins et à toutes les suites qui en résultent.

D'ailleurs, les brasseries moldaves peuvent subsister et la liberté de commerce avec; l'on ne voit pas non plus ce que le paysan moldave gagnera, tant du côté de la sobriété que du côté du prix, parce qu'au lieu de boire de l'eau de vie de Pologne, il se grisera avec celle du pays qui lui occasionnera des frais plus grands.

Il est encore à observer qu'il serait naturel de supposer aux Pachas un patriotisme, zèle et ferveur égale pour les intérêts de leur patrie; cependant, nous avons des preuves que leur façon de penser est différente sur l'objet de la prohibition qui a occasionné des murmures généraux en Pologne. Il existe des motifs pour croire que nos représentations ici seront même appuyées, dans le besoin, des leurs, et on voit dans le mémoire qu'ils se sont déjà employées à cet égard auprès du Prince dans le temps.

Ces réflexions soutenues des gracieux offices de Votre Excellence ne peuvent manquer d'avoir du succès. Il ne dépend que du Prince de Moldavie de satisfaire ou de se refuser à cette réquisition si juste et si fondée, et d'effectuer la révocation du ferman de la Porte émané à sa sollicitation et en conséquence de ses rapports.

Les sentiments de gratitude envers Votre Excellence égaleront assurément les nôtres de ce qu'elle a bien voulu par son interposition épargner la poursuite fâcheuse et désagréable de cette affaire par d'autres voies.

Nous attendons avec empressement l'effet de ces démarches qui entraîneront des témoignages de la satisfaction et de la sensibilité du Roi, au sujet de l'honnêteté, de la complaisance et des égards témoignés en cette occasion par Son Altesse le Prince de Moldavie, ou bien des ordres pour demander justice de la Sublime Porte, conséquemment au traité, en réclamant ses sentiments d'équité et son amitié envers le Roi et la République.

Anexa la pagina 180.

A se vedé actele menționate în colecțiunea de documente Hurmuzaki, Tom. VII, etc.

Anexa la pagina 184.

Nu târḑiŭ, după esemplulŭ Rusieĭ voiesce și Francia să aibă consulŭ în Principate. Carra provócă în 1782 Maiŭ 26 pe ministrulŭ de externe alŭ Franciei, de Vergennes, ca să se înființeze unŭ consulŭ la Bucurescĭ pentru Valachia, Moldova și Basarabia, cu următorulŭ memoriŭ :

Paris, le 26 Mai 1782.

Le projet de cet établissement est fondé sur deux considérations très-importantes : l'intérêt politique de la France et l'augmentation de son commerce.

La première exige que l'on donne au Consul de Russie un surveillant, qui observe de près les dispositions des Princes de Valachie et de Moldavie et les projets des Cours de Pétersbourg et de Vienne sur ces provinces, afin de pouvoir toujours mettre les Turcs en mesure de ce côté-là.

La seconde, l'objet du commerce, ne présente pas au premier coup d'œil de grands avantages ; mais il serait facile de démontrer la possibilité et même la certitude d'en recueillir de très-considérables dans la suite. Le moyen est bien simple : ce serait d'obtenir pour nos bâtiments de commerce les mêmes libertés, franchises et prérogatives extorquées pour la Russie pour les siens, relativement à la navigation de la mer Noire et au libre passage de celle-ci à la mer Blanche par le Canal de Constantinople. Quand on n'aurait d'ailleurs d'autre but en cela que de balancer et contrarier dans ces trois provinces les progrès du commerce russe, aussi bien que l'influence politique de la Russie; cet objet secondaire serait encore digne de la plus grande attention.

On ne peut guère se dissimuler celui de la Cour de Pétersbourg lorsqu'elle a obtenu de la nôtre sa médiation et ses bons offices pour appuyer à la Porte ses demandes et ses prétentions. Bien des gens doutent encore de sa sincérité dans la proposition et dans l'exécution du projet de la neutralité armée. Ses efforts du moins pour détacher de nous les Hollandais par une paix séparée (efforts heureusement croisés et rendus inutiles uniquement par la supériorité personnelle d'un seul de nos ministres sur tout le collège russe des affaires étrangères), ces efforts, dit-on, poussés jusqu'à la menace, semblent avoir enfin décelé la mauvaise foi du Ministère russe à notre égard, le penchant décidé de l'Impératrice en faveur de l'Angleterre et l'abus scandaleux que cette cour a fait ou du moins voulu faire de notre crédit à la Porte.

D'un autre côté, en considérant que la pus grande partie du commerce des Russes en Valachie, Moldavie et Bessarabie ne se fera jamais qu'avec les retours du commerce de l'Angleterre ou le produit de ses manufactures et

au fond pour le compte de cette nation ennemie, on voit combien il est important d'établir le plus tôt possible une concurrence anticipée qui mette les Français à portée de faire connaître le prix de leurs marchandises et de dégoûter d'avance les habitants de ces trois provinces de celles des Anglais. Par cette opération, presque tous les avantages que les Russes auraient pu se promettre de l'établissement d'un Consul général à Bucarest, rejailliront nécessairement sur les Français dont les vaisseaux arrivés à Constantinople se rendront en 5 ou 6 jours au plus dans les ports de la Bessarabie sur la Mer Noire et dans ceux de la Valachie et de la Moldavie à l'embouchure du Danube.

On pourrait opposer à des vues aussi patriotiques et à des espérances aussi naturelles l'incertitude des événements ; car, on ne peut se dissimuler que la cour de Pétersbourg et celle de Vienne n'aient des projets sur les provinces Européennes de l'Empire Ottoman. Alors, dirait-on, les avantages que les Français peuvent se promettre de leur commerce dans ces provinces deviennent précaires et sujets à une révolution bien prochaine. Mais, s'il est permis d'analyser un peu les motifs politiques qui font agir les Cours de l'Europe, on trouvera que la conquête des provinces européennes de l'Empire ottoman est devenue beaucoup plus difficile pour le Russe depuis la dernière guerre, par cela seul que leurs victoires faciles sur les Turcs ont éclairé les autres puissances de l'Europe sur l'ambition des Souverains qui voudraient désormais prétendre à cette conquête. D'autre part, la politique des Autrichiens, en concurrence avec celle des Russes empêchera longtemps ces deux Puissances de s'accorder ensemble sur le partage et de rien entreprendre à ce sujet. Il est donc très-raisonnable de penser, que l'établissement de notre commerce dans les provinces de Valachie, Moldavie et Bessarabie, ne peut courir sitôt le risque de se voir détruit. D'ailleurs, en supposant que la Bessarabie dût passer un jour sous la domination des Russes, la Moldavie et la Valachie sous celle des Autrichiens, la France aurait le même droit d'y conserver un consul et des établissements de commerce qu'à Pétersbourg et à Trieste. Ainsi, on ne voit aucune considération qui puisse éloigner l'idée d'un établissement de commerce dans les provinces dont on vient de parler.

Ces trois provinces sont arrosées d'un côté par le Niester, et de l'autre par le Danube, qui tous deux se jettent dans la Mer Noire et que les navires de 200 tonneaux peuvent remonter à plus de 50 lieues. Le commerce qui s'y fait entre les sujets du G. S. est très-languissant et consiste en quelques milliers de brebis qui passent dans la Roumélié et Constantinople, en beurre, fromage, tabac, miel blanc et en fruits secs, que ces Turcs en tirent pour leurs provisions. Les denrées qui y sont importées de Constantinople consistent presque toujours en caffé, en sucre, en étoffes turques et en quelques draps de France ; mais ces objets d'importation sont si peu considérables que les Turcs y laissent toujours de grosses sommes d'argent. On verra bientôt par le détail des denrées, que les vaisseaux français peuvent y importer et de celles qu'ils peuvent en exporter, que leur commerce croisera très-peu celui des sujets du G. Seigneur et qu'il fera valoir, au contraire les productions de ces trois provinces.

Les objets d'importation pour les navires français doivent consister en quincaillerie, bijoux de peu de valeur, pendules, montres, galons d'or pour les habits de femme, miroirs, graines de jardin, livres français, grecs et latins, meubles de cabinets, comme secrétaires, tables, armoires et coffres, teintures de papiers peints, papier à écrire, draps rouges, bruns, verts et autres couleurs (on n'excepte ici que les gros draps bleus; dont il n'existe dans ces trois provinces qu'une seule manufacture à Fumats, en Valachie), fleurs artificielles, tableaux de bas prix, estampes, instruments de mathématiques et de physique, fusils de chasse, pistolets, clous, fers en barre, confiture, liqueurs, porcelaine commune et fayence, carrosses, et plusieurs autres choses dont le goût et l'occasion font naître le besoin. Tous ces objets ne peuvent manquer de plaire et de convenir à des peuples qui n'ont aucune sorte de manufactures chez eux, excepté celle de gros drap bleu à Fumats, en Valachie, et qui ont un goût passionné pour tout ce qui peut piquer la curiosité et flatter la vanité.

Les vaisseaux qui partiront des ports de France pour la mer Noire, pourront faire en partie le commerce de draps pour Constantinople et continuer leur route vers le Danube, après avoir recomplété leur frêt par des chargements de citrons, cédrats, huile d'olive, poisson salé, etc.

Les premières denrées d'exportation pour les navires français seront le miel blanc, la cire jaune, le chanvre, le lin, les bois de construction et deux espèces de plantes, dont l'une appelée Weyd réussit parfaitement pour teindre en bleu et l'autre appelée Jasba-galban (1) réussit également pour teindre en jaune. Ces objets suffiront pour faire le chargement des vaisseaux en retour et le surplus de valeur des marchandises importées se trouvera rempli en espèces d'or ou d'argent.

Le désir de se procurer les marchandises de France par des échanges inspirera bientôt à ces peuples le courage d'exploiter leurs plus belles forêts et de cultiver en abondance le chanvre et le lin. Il résultera de là, non seulement un avantage progressif pour notre commerce dans ses provinces, mais un produit plus considérable pour le trésor du G. Seigneur.

La Porte doit se prêter avec d'autant plus de facilité à ce nouvel établissement, qu'elle y trouvera les plus grands avantages pour elle-même. D'ailleurs, la politique exige pour cette Puissance que la nation française soit de plus en plus à portée de lui fournir des secours d'armes et d'autres provisions, en cas de guerre contre les Russes et les Autrichiens; ce qui pourrait se faire très-commodément par la voie d'un commerce établi en Valachie, en Moldavie et en Bessarabie.

---

(1) Iarba galbenă.

Si cette proposition, dont les avantages paraissent certains, semblait pour le moment susceptible de quelques difficultés dans l'adoption, si, par exemple, des raisons politiques obligeaient de suspendre pour un temps l'exécution ou même la manifestation de ce projet, celui qui a l'honneur de le proposer aurait du moins la satisfaction de donner ici une nouvelle preuve de son zèle pour le service du Roi et pour le bien public, dont le commerce national est une des principales branches. Les circonstances momentanées, auxquelles si souvent la politique est obligée de subordonner la marche de ses opérations, peuvent quelquefois ralentir cette marche sans laisser perdre de vue le but avantageux qu'elle s'est une fois proposée, mais à ces mêmes circonstances il en peut succéder si rapidement d'autres qui feraient naître un nouvel ordre de choses, qu'un plan fait à l'avance retrouverait alors sa place et son utilité.

Dans ce dernier cas, il ne resterait plus qu'une observation à faire, c'est que pour recueillir de l'exécution de ce plan tous les avantages qu'il doit produire, il serait indispensable de choisir un sujet capable d'en remplir toute l'étendue. Quelque génie, quelques talents qu'on pût trouver dans un grand nombre d'individus, cela ne suffirait pas encore; il faudrait qu'à ces qualités celui qui serait préféré, joignît toutes les connaissances antérieures et du local et du moral de ces trois provinces, qu'il y eût voyagé, séjourné, qu'il eût été par conséquent à portée de recueillir toutes les notions relatives au gouvernement, à l'industrie, au commerce, à l'agriculture, et surtout à la politique orientale, c'est-à-dire aux intrigues et aux intérêts respectifs des habitants, des Tartares, des Turcs et des Grecs modernes, dont les principales familles sont à Constantinople, la pepinière des princes de Valachie et de Moldavie; enfin, qu'il eût assez fréquenté, pratiqué les deux petites cours de Jassy et de Bucarest pour en bien savoir le manège et pour y trouver encore des liaisons et des instruments.

Ainsi, un sujet qui réunirait tous ces avantages et qui aurait donné des preuves de ses connaissances fondamentales, par des ouvrages auxquels du moins on ne pourrait disputer le mérite de la vérité et de l'exactitude, semblerait à tous ces égards devoir être préféré dans la nomination d'un consul général pour ces trois Provinces.

Anexa de la pagina 188.

Este dată maĭ îndărătŭ pentru pagina 180.

Anexă la pagina 189.

Écă ce scrie Enache Văcărescu despre fugirea din Bucurescĭ la Ardélŭ a celorŭ doĭ fiĭ aĭ luĭ Alex. Ipsilante în «*Istoria împĕraţilorŭ Otomanĭ*» :

Intr'acéstă vreme se aflà domnŭ Ţĕreĭ-Românescĭ totŭ înţeleptulŭ Alexandru Ipsilante, care a domnitŭ 7 anĭ în Ţéra-Românéscă. Cu treĭ anĭ înaintea mazilireĭ, mĕ făcuse pe mine spătarŭ alŭ ţĕriĭ. La velétulŭ 1781, Augustŭ, făcuse după mine spătarŭ pe George Mavrocordatŭ, şi logodise şi pe fiulŭ sĕŭ celŭ maĭ mare beizadea Constantinŭ. Nu sciŭ însă din ce pricină, s'aŭ întîmplatŭ, că luminaţiĭ fiĭ a acestuĭ bunŭ otcârmuitorŭ, amêndoĭ, la Decemvrie a acestuĭ vĕlétŭ, să fugă, nu numaĭ din curtea părintéscă, ci şi din Ţéra-Românéscă, şi să trécă în Ardélŭ. Eŭ, sciindŭ libovulŭ părintescŭ alŭ Domnuluĭ ce avea asupra fiilorŭ, şi mijloculŭ cu care-ĭ crescea, şi silinţa ce făcea pentru ca să-ĭ strălucéscă în lume cu procopsélă de multe sciinţe, maĭ vêrtosŭ vĕḑêndŭ şi multa credinţă cu care se purtà domnulŭ Ipsilante către prea-puternica împĕrăţie, căcĭ am cunoscut'o în faptă, atâtŭ în vremile visterieĭ, cât şi în vremea spătărieĭ, ce m'am aflatŭ slujindŭ într'acéstă domnie a înălţimeĭ séle, nu am pututŭ să daŭ la altŭ fuga acestorŭ douĕ îndestulate odrasle, decât că, deosebĭ de dascăliĭ elinescĭ şi deosebĭ de hogiĭ turcescĭ, avea şi dascălĭ Europeĭ, şi de limba franţuzéscă şi de limba italienéscă, ómenĭ vrednicĭ de laudă, şi împodobiţĭ cu multe sciinţe, şi póte din istoriile geograficescĭ luândŭ sevdă ca să vaḑă şi ţĕrile Europeĭ în simţirea şi mijloculŭ cu care se otcârmuescŭ, şi nefiindŭ cu putinţă ca să mérgă, séŭ cu voia împĕrătéscă, séŭ cu voia părintéscă, aŭ cugetatŭ, siliţĭ fiindŭ de rîvna vederiĭ şi de căldura vêrstiĭ, să mérgă cu acestŭ mijlocŭ. S'aŭ făcutŭ nevĕḑuţĭ într'o nópte din palaturile domnescĭ, şi cea maĭ mare mirare a fostŭ, cum aŭ pututŭ trece în a doua nópte călărĭ, şi cu douĕ slugĭ, ómenĭ de felŭ braşovenĭ, potecile plaiuluĭ Prahoviĭ, carele cu greŭ le putea trece şi ḑiua ceĭ-ce se călĕtoria în tótă vremea pe dînsele. Rĕmaseră părinţiĭ acufundaţĭ într'o nepovestită şi jale şi temere : şi jale, căcĭ perduse doĭ fiĭ, ce putea fi pierduţĭ amêndoĭ şi trupesce şi sufletesce de-apururea ; şi temere, căcĭ se aflà domnŭ, şi domnŭ alŭ împĕrăţieĭ otomănescĭ, şi cu tóte că prea înaltulŭ vizirŭ, ce era Izetŭ paşa în alŭ doilea rîndŭ, care în rîndulŭ d'întâĭ acesta era ce dedese domnia maĭ sus arĕtatuluĭ domnŭ, şi măcarŭ că maĭ sus ḑisulŭ vizirŭ n'aŭ lăsatŭ mijlocŭ de mângâiere şi de cinste ce nu aŭ făcutŭ Domnuluĭ Ipsilante, dar vrăjmaşiĭ se înarmaseră, căcĭ găsiseră îndemânare de vreme de a pîrî. Prieteniĭ se trăseseră, căcĭ pierduseră îndemânarea de vreme de a maĭ ajutorà. Serhaturile după marginea Dunăriĭ însĕlbătăcite pentru nizamulŭ Ţĕriĭ-Românescĭ, celŭ păzia maĭ sus ḑisulŭ Domnŭ cu multă străşnicie, strigà într'o inprilegire de vreme ca acésta: «Aceştĭ ce fugŭ, nu sunt încaĭ slugĭ, ci sunt însuşĭ fiĭ aĭ Domnuluĭ, loculŭ de la care fugŭ este prea înaltulŭ devletŭ otomănescŭ, fericirea care părăsescŭ este îndestularea domnieĭ Ţĕriĭ-Românescĭ, loculŭ la care năvălescŭ este devletulŭ chesaricescŭ; unde cât belşugŭ? şi câtă abondanţă? şi câtă materie de a gândi şi a cugetà verĭ-cine ce va vrea?» Inţeleptulŭ Domnŭ, după scrisorile, după sfătuirile, după blăstemele în cea după urmă, cu care prin mulţĭ trimişĭ făcù fiilorŭ sĕĭ, pentru a se întórce, şi fuseră în zadarŭ; dar întâĭ alergă la prea înalta Pórtă şi făcù castrietŭ şi prostire domnieĭ rugându-se să-lŭ maziléscă, şi arĕtândŭ că nu maĭ este destoinicŭ de a oblăduì, măcarŭ că se maĭ prostise maĭ înainte şi nu priimise Pórta; despre altă parte mişcase tóte lucrările prin mijlocirea solilorŭ dela Ţarigradŭ. In cea după urmă hotărî să trimită şi solĭ la Beciŭ pentru acésta, şi acelŭ hotărîtŭ de a merge solŭ fuseĭ eŭ. Eŭ şi cu tóte că cu unŭ anŭ şi treĭ lunĭ maĭ înainte perdusemŭ soţia cea d'întâĭ, fiica luĭ Iacovache, rĕmâindu-mĭ treĭ copiĭ fără de oblăduire de mamă, perdusemŭ şi pe mamă-mea într'acéstă vreme, şi-mĭ rĕmaseră fiiĭ şi maĭ făr' de oblăduire, gazretulŭ însă ce am către credinţa prea înaltuluĭ devletŭ, despre o parte, căcĭ socotiamŭ întórcerea acestorŭ douĕ luminate odrasle, a fi o slujbă întocmaĭ către împĕrăţie; despre altă parte, datoria ce aveamŭ către Domnulŭ Ipsilante, pentru dragostea întru care mĕ avea, mĕ făcură ca să lasŭ şi casa şi copiiĭ făr' de oblăduitorŭ şi pe însăşĭ soţia mea de alŭ doilea, Eleni Caragea, fiica tergimanuluĭ Iordache Caragea necununată, căcĭ într'acea ḑi ce am purcesŭ eŭ la Beciŭ, sosise dela Ţarigradŭ prin mijlocirea Domnuluĭ în curtea domnéscă (1782, Nicolae Vodă Caragea).

Decĭ la Decembrie 26 a vĕlétuluĭ 81, purceseĭ din Bucurescĭ cu Mitropolitulŭ Grigorie, cu Episcopulŭ Rômniculuĭ Filaretŭ, cu Banulŭ Dumitrache Ghica, carĭ era trimişĭ d'împreună cu mine până în lazaretulŭ Timişuluĭ pentru a îndemnà pe maĭ sus arĕtaţiĭ luminaţiĭ coconĭ, să se întórcă înapoĭ, şi când nu vorŭ vré, eŭ să mĕ ducŭ până la Sibiŭ, să facŭ tóte lucrările, dórŭ de voiŭ puté de acolo să facŭ ca să-ĭ trimiţă Nemţiĭ siliţĭ, şi când nu va fi cu putinţă, atuncĭ să mĕ ducŭ la Viena să-mĭ puiŭ solia în lucrare. După ce ajunserămŭ la Lazaretŭ şi mersemŭ în Braşovŭ, Episcopulŭ, Banulŭ şi eŭ, făcurămŭ multă silinţă spre a-ĭ face să se întórcă, şi nu întâmpinarămŭ lesnirea; prin generalulŭ Aiholtz alŭ Braşovuluĭ, ce-mĭ era bine cunoscutŭ încă din rĕsmiriţa trecută, făcuĭ multă strădanie să-ĭ ieaŭ, şi înţeleseĭ însumĭ că eşise tréba din mâna luĭ.

La Ianuarie 5 a vĕlétuluĭ 82, purceseĭ la Sibiŭ; comandirulŭ Ardéluluĭ ce era generalulŭ Pray, îmĭ era iarăşĭ cunoscutŭ, cum şi gubernatorulŭ Ardéluluĭ Brukentalŭ; făcuĭ tóte cele ce se putură şi cu acestia, şi nu fuse cu putinţă ca să mi-se dea.

Decĭ la Ianuarie 16, purceseĭ la Beciŭ încă cu unŭ boerŭ grecŭ Paharniculŭ Hurmuzache ce-lŭ trimisese Domnulŭ acolo, ca să mérgă împreună cu mine, şi cu tóte că era o iarnă fórte grea, însă în optŭ ḑile am ajunsŭ la Beciŭ. Cărţile de solie se trimiseseră la cancelaria curţiĭ cu secretarulŭ Raicevicĭ.

A doua ḑi merseĭ la principulŭ Kaonitz ce era mare cancelarŭ alŭ curţiĭ. După ce mĕ întîmpină cu multe ceremoniĭ şi cu multă cinste, îmĭ ḑise, să fiŭ încredinţatŭ, că s'aŭ trămisŭ poruncĭ la toţĭ generaliĭ Ardéluluĭ ca să îndemneze pe aceştĭ doĭ principĭ să se întórcă înapoĭ. După ce făcuĭ mulţămita cea cuviinciósă şi mĕ bucuraĭ, căcĭ înţeleseĭ că aŭ priceputŭ Nemţiĭ că nu este vre-unŭ misterŭ deosebitŭ la mijlocŭ, întrebându-mĕ principulŭ Kaonitz când poftescŭ să aibă audienţă la împĕratulŭ, eŭ, vrêndŭ să-mĭ cautŭ tréba cu temeiŭ, rĕspunseĭ că mĕ rogŭ să fie îngăduială până va veni rĕspunsulŭ dela Ardélŭ, pentru ca să vedemŭ, şi de s'aŭ întorsŭ principiĭ în Valachia, la audienţă să nu maĭ facŭ rugăciune împĕratuluĭ, ci numaĭ mulţămită, iar de nu s'aŭ întorsŭ, atuncĭ să-ĭ facŭ şi rugăciune. Priimì Kaonitz cererea mea, şi ḑicêndu-mĭ că eŭ sciŭ să-mĭ cautŭ tréba, mĕ luă de mână şi eşirămŭ în sala de asamblée, unde era toţĭ ambasadoriĭ curţilorŭ adunaţĭ şi cele maĭ strălucite dame din Viena; făcuĭ cunoscinţă cu toţĭ şi mĕ întêmpinară cu libovŭ şi cu cinste, atâta în cât ambasadorulŭ Spanieĭ mĕ şi pofti ca să mergŭ la balulŭ ce vrea să dea a doua séră elŭ, după obiceiulŭ ce aŭ la carnavalurĭ. Până a nu sosì eŭ la Beciŭ, cu vre-o douĕ-ḑecĭ de ḑile maĭ înainte, purcesese dela Beciŭ în Italia marele duce alŭ Rusieĭ, Pavelŭ, ce venise acolea pentru logodna cumnate-seĭ, ce am arĕtatŭ maĭ sus, şi pentru o înnoire aleanţiĭ ce făcuse aceste douĕ curţĭ, de care mĕ pliroforisiĭ pe largŭ. Intr'acéstă séră dar principulŭ Kaunitz, ce vrea să-mĭ aréte o blană de samurŭ şi o tabacheră cu brileanturĭ ce-ĭ dăruise granduca alŭ Rusieĭ, găsi pricină cu a-mĭ lăudă blanele de samurŭ cu care eram eŭ îmbrăcatŭ, (căcĭ obicĭnuescŭ Evropeiĭ să aréte la aceste o simplicitate şi la ómeniĭ aceĭ ce-ĭ vĕdŭ întâĭ, şi pe mine la acéstă asamblée mĕ descinsese damele şi de brâŭ, pentru ca să-mĭ vaḑă şalulŭ); după lauda ce-mĭ făcù principulŭ blanelorŭ mele, mĕ întrebă de ce preţŭ sunt samuriĭ? Iĭ rĕspunseĭ. Imĭ ḑise: să-ţĭ arĕtŭ o blană de samurŭ ce mi-aŭ dăruitŭ moştenitorulŭ Rusieĭ, şi mĕ rogŭ să mi-o preţuescĭ. Aduse blana şi o puse p'unŭ biliardŭ. Eŭ înţeleseĭ pentru ce mi-o arétă şi cum că nu era scoposulŭ preţuirea. Îĭ rĕspunseĭ cum că blanele de samurŭ nicĭ când este sóre nicĭ când este nópte nu se potŭ preţuì bine; acéstă blană însă, socotindu-se loculŭ dela care s'aŭ datŭ, şi loculŭ la care s'aŭ datŭ, nu are preţŭ, şi eŭ de o aşĭ fi vĕḑutŭ şi ḑiua, nu sunt ḑestoinicŭ ca să o preţuescŭ. Cu acestŭ felŭ de întrebărĭ şi rĕspunsurĭ am trecutŭ acea nópte până la unŭ césŭ după 12, şi aşĭa m'am întorsŭ la gazda mea.

A doua ḑi Duminecă amŭ primitŭ cu ştafetă însciinţare dela Bucurescĭ că s'aŭ mazilitŭ domnulŭ Ţĕriĭ-Românescĭ Alexandru Ipsilante, după cererea ce făcuse, şi cum că s'aŭ făcutŭ domnŭ Nicolae Caragea tergimanulŭ Divanuluĭ împĕrătescŭ, şi Mihalache Şuţulŭ ce era capichehaià alŭ ţĕriĭ s'aŭ făcutŭ tergimanŭ. Şi mi se scriea de către Mitropolitulŭ ţĕriĭ şi de către boeriĭ dela Bucurescĭ, cum că de vreme ce sunt şi eŭ orênduitŭ caimacamŭ şi mi se cuprinde numele în fermanulŭ împĕrătescŭ de căimăcămie, să lasŭ tóte trebile acolo şi să viŭ la Bucurescĭ cu ştafetă. Intâĭ am mersŭ la conte Cobenzel ce era vice-cancelarŭ, şi d'împreună cu dînsulŭ am mersŭ la principulŭ Kaonitz, şi i-am datŭ acéstă vestire. Principulŭ Kaonitz şi m'aŭ întrebatŭ cu mirare, pentru ce s'aŭ mazilitŭ domnulŭ Alexandru Vodă? aŭ dórŭ s'aŭ turburatŭ Pórta pentru dosirea fiilorŭ sĕĭ? Eŭ şi i-am arĕtatŭ că Pórta nu urméză să se turbure, fiindŭ-că şi de aŭ dositŭ, aŭ dositŭ la locŭ prietenescŭ, de la care când îĭ va cere, nu are nicĭ unŭ felŭ de îndoială, că nu-ĭ şi va lua, şi am arĕtatŭ cum că Pórta până acum în formă nu scie de acésta, numaĭ principulŭ Alexandru aflându-se afară din sineşĭ pentru multă întristare şi-a cerutŭ mazilia, şi Pórta i-o aŭ datŭ cu multă musaadè; decĭ fiindŭ-că eŭ sunt orênduitŭ unŭ locotenentŭ alŭ domnieĭ la regenţă, face trebuinţă să purcedŭ. Mi-aŭ ḑisŭ: că nu potŭ să purcedŭ până nu voiŭ luà audienţă dela împĕratulŭ; şi îndată aŭ făcutŭ talhîsŭ în scrisŭ la chesarulŭ pricina, şi eŭ de acolea m'am dusŭ pe la toţĭ ambasadoriĭ de i-am cheretisitŭ cu bileturĭ, şi întorcêndu-mĕ la gasdă să prânḑescŭ, aŭ venitŭ toţĭ ambasadoriĭ la mine de m'aŭ cheretisitŭ cu bileturĭ. Monsiu Breteliu, ambasadorulŭ Francieĭ, ce era unŭ omŭ cu unŭ deosebitŭ duhŭ, în biletŭ mi-aŭ făcutŭ şi chemare ca să mergŭ în a treia séră şi la balulŭ sĕŭ, socotindŭ că voiŭ şedé la Beciŭ, şi-mĭ făcea maĭ multe ceremoniĭ decât toţĭ, pentru ca să aréte cu acésta deosebită schesis către prea înaltulŭ devletŭ, şi eŭ mĕ purtamŭ către dînsulŭ ca cu unŭ Turcŭ, şi cercà mare plăcere. N'aŭ ţinutŭ însă acestea multŭ, că peste treĭ césurĭ aŭ eşitŭ talhisulŭ buiurdisitŭ dela împĕratulŭ către şambelanulŭ celŭ mare, ca să mĕ însciinţeze să mergŭ a doua ḑi la curte să-mĭ dea audienţă la 10 césurĭ.

Intr'acéstă séră am mersŭ la balulŭ soluluĭ Spanieĭ unde era toţĭ ceĭ marĭ aĭ Beciuluĭ, până şi archiduca Maximilianŭ fratele Chesaruluĭ ce este acum electorŭ alŭ Colonieĭ.

A doua ḑi la ḑece césurĭ am mersŭ la curte, şi intrândŭ în curtea d'întâĭ cu careta, căcĭ în curtea de a doua numaĭ familia împĕrătéscă intră, m'am datŭ jos la scară, şi m'am suitŭ într'unŭ foişorŭ cu stâlpiĭ de marmurĭ ce-ĭ ţinŭ leiĭ în spinare. Intr'acea curte dintr'aĭ curţiĭ nu se vedea nicĭ pasĕre, decât numaĭ aceĭ ce sunt orênduiţĭ de a priimì audienţă, de vreme ce garda de ostaşĭ este afară din curte. Am trecutŭ într'o sală unde am găsitŭ unulŭ din garda corpuluĭ cea nemţéscă care şi m'aŭ întrebatŭ de sunt eŭ boerulŭ dela Valachia, şi a căḑutŭ înaintea mea, rĕmâindu-mì slugile acì. Am maĭ mersŭ douĕ sale până la uşa Divanuluĭ împĕrătescŭ ce are tahtulŭ, şi acolea găsindŭ treĭ gărḑĭ din somatofylacĭ, unŭ Némţŭ, unŭ Ungurŭ, şi unŭ Léchŭ, cu câiafeturile lorŭ fiesceşĭ-care, s'aŭ întorsŭ garda cea d'întâĭ la loculŭ eĭ ce ţinea puşcă, şi dintr'aceştĭ treĭ ce păzia aicĭ cu săbiile scóse aŭ căḑutŭ némţulŭ înaintea mea, şi am trecutŭ prin Divanulŭ ce se numesce sala de audienţă. Acesta are unŭ tahtŭ cu baldachinŭ totŭ de aurŭ lucratŭ, perdéua ce se spânzură dela baldachinŭ şi cloşurile sunt totŭ de sîrmă şi cu mărgăritarŭ frumosŭ. Acéstă sală de o parte are ferestre, şi de o parte are ferestre de oglinḑĭ. Dintr'acéstă sală am trecutŭ în alta cu tahtŭ maĭ micŭ de frânghie. Dintr'aceea am intratŭ într'o cameră mare unde păzia la uşa cabinetuluĭ Chesaruluĭ unŭ dejurŭ şambelanŭ cu cheie, care acesta era şi generalŭ; ne-aŭ primitŭ cu cinste şi ne-aŭ poftitŭ cu ceremonie să aşteptămŭ puţintelŭ, până va da veste Impĕratuluĭ, şi mergêndŭ se întórse în grabă, căcĭ Impĕratulŭ era într'altŭ cabinetŭ şi maĭ înainte; ne spuse: acum ese. N'apucă să sfârşéscă vorba şi se sună unŭ clopoţelŭ şi îndată se repeḑì şambelanulŭ şi trase dela perdea unŭ closŭ de firŭ şi se ridică perdéua şi-mĭ făcù semnŭ să intru în casă. Intrândŭ la uşă vĕḑuĭ pe Chesarulŭ în mijloculŭ caseĭ făr' de capelă, în picere, şi de locŭ călcândŭ doĭ paşĭ am îngenunchiatŭ turcesce, şi puindu-mĭ capulŭ în pămîntŭ, vrêndŭ să-lŭ aridicŭ, m'am pomenitŭ cu mâna Chesaruluĭ la capŭ, ḑicêndu-mĭ că nu face trebuinţă de acéstă ceremonie, şi să mĕ aridicŭ, şi vrêndŭ să-ĭ sărutŭ mâna, aŭ tras'o, şi m'aŭ cunoscutŭ de când mĕ vĕḑuse la 73 la Braşovŭ, şi îndată mi-aŭ ḑisŭ: «Siniorŭ «Văcărescule, dumné-ta în Viena cum a fostŭ cu putinţă a veni, aflându-te «şi consilierŭ alŭ Principatuluĭ?» Am rĕspunsŭ cu multă smerenie, că «unŭ «Principŭ plinŭ de jale şi unŭ Principatŭ plinŭ de întristăciune mi-aŭ datŭ «lacrimele lorŭ în pumnĭ, rugându-mi-se ca să le aducŭ şi să le vĕrsŭ la pi«ciórele sfinteĭ tale mărirĭ, şi să potŭ printr'acéstă vĕrsare a lacrimelorŭ lorŭ «să deşertŭ din comorile cele nedeşertate ale milostiviriĭ tale o clemenţă spre «a înveselì aceştĭ ochĭ cu vederea întórceriĭ acestorŭ fiĭ aĭ Principuluĭ Ipsi«lante în Valachia.» M'a întrebatŭ «pentru ce pricină aŭ dositŭ?» Am rĕspunsŭ că «de se dă pentru vre-unŭ rĕŭ, rĕulŭ nu este altŭ decât multa în«destulare şi rĕsfăţăciune.» M'a întrebatŭ «de aŭ duhŭ, şi ce cugetéză?»

«I-am arĕtatŭ că duhulŭ i-aŭ îndemnatŭ să facă acéstă pornire, iar cugetulŭ «nu urméză a fi altŭ decât a se învrednicì la maĭ multă îndestulare decât «aceea ce aŭ avutŭ în Valachia.» Mi-a rĕspunsŭ că, «aicĭ acésta nu se dobândesce aşa lesne, ci şi cu slujbă multă şi cu vreme prelungită» şi îmĭ ḑise: «potŭ avé vre-unŭ venitŭ alŭ lorŭ deosebitŭ de unde-va?» Îĭ arĕtaĭ că, «cine dosesce dela noĭ, este lege a perde şi câte nemişcătóre are.» Imĭ ḑise, «şi cum aŭ socotitŭ că potŭ trăì aicĭ; aicĭ slujescŭ Principĭ din Germania cu 20 florinĭ léfă pe lună, dar trăescŭ cu rendite dela casele lorŭ.» Am rĕspunsŭ că, «de arŭ fi putută scì acésta, póte n'arŭ fi făcutŭ acéstă îndrăsnélă, ci «rîvna ca să vaḑă lucrurĭ ce nu putea vedé cu voie, şi tinereţele i-a făcutŭ a face «acéstă pornire, care, deosebĭ de vĕḑută întristarea ce aŭ adusŭ părinţilorŭ, a «pricinuitŭ şi o gândită necinste patrieĭ nóstre.» Imĭ rĕspunse că «aŭ trimisŭ poruncĭ pe la generaliĭ Ardélului să-ĭ îndemneze a se întórce în ţéră.» Rĕspunseĭ că «este şi ruşinea şi necinstea ce socotescŭ că potŭ avé de se vorŭ întórce, «care numaĭ cu îndemnare nu-ĭ va lăsà să se întórcă de nu vorŭ fi şi siliţĭ.» Imĭ ḑise: «când îĭ voiŭ silì, atingŭ asilulŭ împĕrăţieĭ.» Rĕspunseĭ, că «asilulŭ tuturorŭ împĕraţilorŭ, este cinstea împĕrăţiilorŭ şi de tótă lumea este rîvnitŭ «asilulŭ tuturorŭ împĕraţilorŭ pentru refugiulŭ şi scăparea tuturorŭ; însă asilulŭ este asilŭ când se va socotì ca unŭ asilŭ, şi când i se vorŭ păzi canónele şi regulile luĭ; asilulŭ se cuvine a-lŭ dobândì aceĭ ce dosescŭ de «la unŭ mare rĕŭ şi peire şi primejdie; uniĭ ca aceia când îlŭ vorŭ aflà, de «la verĭ-ce împĕrăţie, atuncĭ se cunósce cinstea şi canónele asiluluĭ: iar când «dosesce cine-va dela bine, pentru a nu petrece bine, din nesciinţă numaĭ şi «fără nicĭ o vină, şi maĭ vêrtosŭ pentru a pricinuì şi altora rĕŭ, acela când «nu se va întórce silitŭ, atuncĭ se atingŭ canónele asiluluĭ, căcĭ este lucrulŭ «împotriva lorŭ, şi asilulŭ pentru a-şĭ păzi însuşirea luĭ, însuşĭ se silesce «din canónele luĭ, să siléscă întórcerea aceluia.» Mi-a ḑisŭ: «Bravo, dumné-ta «îmĭ grăiescĭ cu duhŭ şi cu dreptate, dar cum potŭ să facŭ totŭ trupulŭ «ostăşescŭ să o scie acésta?» Am ḑisŭ că, «a fi totŭ trupulŭ ostăşescŭ indisciplinatŭ şi pedepsitŭ, este destulŭ a sci, fără de a întreba, că sfânta ta «mărire nu face lucrulŭ în potriva nicĭ a asiluluĭ nicĭ a cinsteĭ împĕrătescĭ.» Şi am maĭ ḑisŭ: «Prea milostive împĕrate! eŭ sciŭ că neîndestularea elocvenţeĭ mele nu póte trage milostivirea împĕrătesciĭ tale măririĭ asupra acesteĭ pricinĭ, a căreia nenorocirea şi vina de a nu se sĕvêrşì după cererea «solieĭ mele, nu este alta decât vîrsta mea, căcĭ aflându-mĕ celŭ maĭ tênĕrŭ «în adunarea consiliuluĭ Valachieĭ, neputinţa vêrsteĭ şi bĕtrâneţelorŭ, nu aŭ «slobodiţŭ să vie vre-unulŭ din ceĭ maĭ bĕtrânĭ, şi în vêrstă şi în sciinţă, ca «să pótă pricinuì cu înlesnire acéstă facere de bine, la o obsce, şi pe lângă «ostenéla ce cu multă cinste şi slavă a mea am făcutŭ până a venì, îmĭ pierḑŭ «şi puţina reputaţie şi ipolipsisŭ dela totŭ Principatulŭ Valachieĭ, unde pe «lângă întristarea ce am din pricina acesteĭ întêmplărĭ, mi se maĭ grămădesce «și alta, cu a nu mĕ fi pututŭ arĕta destoinicŭ a o sĕvârși, și a nu fi fostŭ «vrednicŭ să dobândescŭ dreptatea, nicĭ dela însușĭ dreptatea ce escĭ împĕ«răția ta.» De odată puindu-șĭ mâna în peptŭ, mi-aŭ ḑisŭ : «Ițĭ făgăduescŭ «pe împĕrătésca mea parolă, că nicĭ în țĕrile mele, nicĭ în slujba mea, nu-ĭ «voiŭ ține, și îĭ voiŭ întórce în Turcia, fără de altŭ, numaĭ trebue să-ĭ aducŭ «întâĭ aicĭ, ca să le singurefsescŭ buna petrecere; ci nu griji, și te mulță«mescĭ cu acésta?» mĕ întrebă. I-am rĕspunsŭ îngenunchindŭ, «că fórte mĕ «mulțămescŭ, căcĭ acésta este și maĭ împĕrătéscă faptă, căcĭ este plină de «iubire de omenire.» M'aŭ cheretisitŭ de căimăcămie, și m'aŭ întrebatŭ pentru mazilie, mi-aŭ făcutŭ multe întrebărĭ, de Țarigradŭ, de Valachia, de obiceiurĭ și altele, ținndu-ne douĕ césurĭ și maĭ bine; și rĕspunḑêndŭ la tóte după cuviință, i-am spusŭ că mĕ rogŭ să aibŭ voie să purcedŭ căcĭ mĕ grăbescŭ, și m'am rugatŭ să aibŭ îndoite pașaporturĭ, și de drumulŭ Sibiuluĭ și de drumulŭ Temișvaruluĭ. Le veĭ avé mi aŭ ḑisŭ. Și maĭ stândŭ puțintelŭ, ne aŭ ḑisŭ : «Vĕ urezŭ bună călĕtorie,» și noĭ făcêndŭ mulțămită cu îngenunchiare, s'aŭ trasŭ la cabinetŭ, și așa am eșitŭ din lăuntru, căcĭ nu póte eși nimenĭ dela audiență din cabinetŭ până nu se trage însășĭ întâĭ

După ce am eșitŭ din lăuntru, am mersŭ la gazdă, și la masă încă aflându-mĕ, a venitŭ unŭ cancelistŭ dela cancelaria curțiĭ, și mi-aŭ adusŭ douĕ pașaporturĭ precum cerusemŭ la Impĕratulŭ, și deosebită poruncă către generalulŭ Zetfisŭ, comandirulŭ Temișvaruluĭ, cu poruncă ca, de voiŭ merge dela Temișvarŭ *(locŭ albŭ)* să-mĭ dea ḑece husarĭ cu caĭ de poște împĕrătescĭ, să mĕ aducă până la hotarŭ. Și așa sculându-mĕ dela masă, am maĭ șeḑutŭ până a înoptatŭ, și séra la șése césurĭ nemțescĭ am eșitŭ din Viena, și am venitŭ la poșta dela Fischementŭ și acolea am dormitŭ.

Patru ḑile am șeḑutŭ în Beciŭ numaĭ, și purcegêndŭ am sositŭ la Temișvarŭ, și de acolea, sciindŭ turburarea ce aŭ serhaturile fără cuvîntŭ, și chibzuindu-mĕ că se vorŭ fi însciințatŭ și de mergerea mea la Beciŭ, și de așĭ fi mersŭ pe la Mehadia cu husariĭ ce-mĭ orênduiseră pentru paza drumuluĭ și pentru cinste, putea să se facă svonŭ pe la cafenele, că m'am dusŭ să aducŭ catane, iar nu pe fiiĭ Domnuluĭ, și ca să nu maĭ daŭ pricină de turburare țĕriĭ, am lăsatŭ acelŭ drumŭ ce-mĭ era maĭ îndemână și maĭ aprópe să intru în țéră, și am venitŭ pe la Sibiŭ.

Aicĭ sosindŭ am găsitŭ pe Domnulŭ Ipsilante purcesŭ la Giurgiŭ, și eŭ rĕmâindŭ aicĭ ca unŭ caimacamŭ, am însciințatŭ de tóte Mărieĭ séle cu Spătarulŭ Mavrocordatŭ ce pentru acésta-lŭ lăsase aicĭ. Decĭ după patru lunĭ, aŭ purcesŭ și beizadelele dela Beciŭ cu curieriĭ, și aŭ mersŭ la Țarigradŭ pe la Beligradŭ.» (După versiunea d-luĭ Odobescu în *Revista română* pag. 501.)

Anexă la pagina 195.

Francia, ca și Austria, credea că în Caragia noulŭ Domnŭ aŭ câștigatŭ unŭ factorŭ alŭ politiceĭ sale.

Caragia ca să se aréte amicŭ alŭ Franțeĭ, cerù pre de *La Roche* ca secretarŭ. Nota din 16 Februarie 1782 a luĭ St. Priest către de Vergennes e plină de revelațiunĭ însemnate. In 17 Martie 1782 de Vergennes aprobă intrarea luĭ de La Roche în serviciulŭ luĭ Caragia (pag. 12, Doc. XXII, T. Hur.) :

D. de St. Priest către Afacerile străine despre Caragia și despre scopurile Austrieĭ și Rusieĭ față cu Turcia.

(Vol. 168, D. 15.)
Constantinople, le 16 Février 1782.

. . . .

Par ma dépêche du 19 Janvier dernier, j'ai pris la liberté de vous représenter, Mr., l'inconvénient de réveiller la Porte du danger de sa situation vis-à-vis des deux Cours Impériales et l'insuffisance de prévoyance qu'elle pourrait prendre à cet égard. Je me suis cependant occupé depuis lors à lui faire passer des avis indirects et dans la mesure que vous m'avez indiquée. Je crois avoir trouvé pour cela deux assez bons intermédiaires auxquels j'ai strictement recommandé d'attendre le moment convenable pour faire avec fruit ces insinuations tant au Reis Effendi qu'au Gd. Visir. *Je m'en suis à demi ouvert au nouveau Prince de Valachie, mon ancien ami.*

Anexele la pagina 196.

Se potŭ consulta în Hurmuzaki la loculŭ deja indicatŭ. (Tom. VII, 345—346.)

Enache Văcărescu era înruditŭ cu Caragia, căcĭ luase într'a doua însoțire pre Elena Caragia fiĭca terzimanuluĭ Iordache Caragia. La 1783 murindŭ și Elena, Văcărescu luă în a treia căsătorie pre a 5-a fată a luĭ Nicolae Caragia.

Anexe la pagina 211.

Iacă actele relative la Evreĭ, promise la pagina 211 :

Noĭ Alexandru Constantinŭ V. V. Boj. milost. Gospodarŭ Z. Moldavscoĭ.

Fiindŭ-că Domnia mea voimŭ ca toțĭ să aibă linisce și dreptate în țéra acésta, de către nime viclenițĭ și jăfuițĭ să nu fie, pentru aceea Domnia mea hotărîmŭ, ca jidoviĭ câțĭ se află în țéra acésta, să locuiască prin tîrgurĭ, după cum sunt așezațĭ, și cu dreptate să-șĭ caute aleșverișulŭ lorŭ; iar prin satele țĕrcĭ nicĭ de cum să nu fie volnicĭ a locui, nicĭ a face aleșverișŭ cu vîndare de bĕutură și orăndăriĭ prin sate, căcĭ cu viclenie îĭ păgubescŭ și jăfuescŭ, întărindu-se anaforaua acésta cu a nóstră Domnéscă pecete, 1782 Noembre 28. (L. P. 1)

Prea Înălțate Dómne !

Inălțimeĭ Tale aŭ datŭ jalbă toțĭ jidoviĭ orăndarĭ, carĭ maĭ nainte se afla ținĕndŭ și cumpĕrândŭ cu anulŭ veniturile a moșiilorŭ și orăndele satelorŭ de pe la stăpâniĭ moșiilorŭ, căcĭ cu poruncă Domnéscă, fiindŭ eĭ oprițĭ de a nu maĭ avé volnicie, să cumpere séŭ să ție orănde prin sate, ce numaĭ la tĕrgurĭ, cerŭ acum prin jalba lorŭ, ca iarășĭ să aibă acea volnicie, a cumpĕra și a ține orănde prin satele ținuturilorŭ, cum și maĭ înainte aŭ ținutŭ ḑicĕndŭ că pe la târgurĭ nu potŭ eĭ a se hrăni cu îndestularea lorŭ. Și după a lorŭ jalbă ne poruncescĭ Inălțimea Ta, ca să cercetămŭ, și cum se va cădé și vomŭ socoti, pre Inălțimea Ta cu anafora să înșciințămŭ. După luminata porunca Inălțimeĭ Tale s'aŭ cercetatŭ de către noĭ pricina acésta; și pricinele cu care s'aŭ făcutŭ oprirea jidovilorŭ și s'aŭ datŭ poruncă Domnéscă de obștie pentru dînșiĭ, ca nicĭ de cum să nu aibă eĭ volnicie de a maĭ ține orănde prin sate, le arĕtămŭ pre largŭ în jos. Acéstă bréslă a jidovilorŭ, după ce s'aŭ obicĭnuitŭ cu acestŭ felŭ de urmărĭ a cumpĕra cu anulŭ moșiile de pe la stăpânĭ și a ține orănde prin sate, nu puține supĕrărĭ și pagube se pricinuĭa nu numaĭ la stăpâniĭ moșiilorŭ, ci și la locuitoriĭ acelorŭ sate, căcĭ maĭ întâĭ de tocmelele ce le făcea eĭ cu stăpâniĭ moșiilorŭ și de zapisele lorŭ ce le da pentru tocmele, nicĭ odată eĭ de aceleașĭ tocmele și zapise nu se țineaŭ, ci felŭ de felŭ de pricinĭ și amestecăturĭ arĕta, spre păgubirea stăpânilorŭ moșiilorŭ, și în locŭ unde era să se foloséscă stăpâniĭ de venitulŭ moșieĭ sale câte de ceva, păgubĭ și supĕrărĭ avea. Alŭ doilea, pe locuitoriĭ sătenĭ iĭ îndatorĭa cu banĭ din vînḑĕrile bĕuturilorŭ lorŭ; și unde de pe bĕuturĭ rĕmânea cine-va datorŭ câte cu ceva, eĭ, ca nisce înșelătorĭ, îĭ încărca și îĭ năpăstuĭa maĭ multŭ îndoitŭ și întreitŭ, din care ceĭ maĭ mulțĭ din lŏcuitorĭ se sărăcĭa cu totulŭ; și alte multe sărăciĭ și pagube se făcea și se pricinuĭa și la stăpâniĭ moșiilorŭ, cum și la locuitoriĭ satelorŭ, de vreme că eĭ cu totulușĭ totŭ pornițĭ sunt numaĭ spre acésta, a cerca chipurĭ cu care arŭ puté să înșele, să năpăstuéscă, orĭ pe stăpâniĭ moșiilorŭ la tocmelele ce facŭ, orĭ pe locuitorĭ să-ĭ încarce la câte puține datoriĭ ce rĕmânŭ de pe bĕutură, căcĭ fiindŭ jidoviĭ aceștia ómenĭ sĕ-

---

(1) Acéstă anafora este utilŭ a se compara cu legiuirea votată în sesiunea anuluĭ 1844, de către obștésca Adunare a Moldoveĭ în acestașĭ obiectŭ.

racĭ, după cum singurĭ eĭ se mărturisescŭ, că altulŭ nu are sărmeoa luĭ nicĭ cât de puţinŭ, aceste fapte care le aŭ eĭ, cu încărcăturile şi năpăstuirile ce facŭ, o socotescŭ ca o neguţitorie, iar nu se uită la pagubile şi sărăciile ce se pricinuescŭ la mulţĭ despre dînşiĭ, şi aceste urmărĭ a lorŭ fiindŭ sciute şi nesuferite de cătră toţĭ, încă de în trecuţiĭ anĭ rĕposatulŭ Grigorie Alexandru Ghica Vvd. la Domnia cea d'întâĭ, aŭ hotărîtŭ ca să lipséscă jidoviĭ de prin sate, şi s'aŭ datŭ poruncă Domnéscă de obştie cătră Ispravnicĭ de pe la ţinuturĭ, ca nicĭ de cum pe uniĭ ca aceştia prin sate să nu-ĭ maĭ priméscă, nicĭ să maĭ aibă eĭ volnicie a cumpĕra moşiĭ cu anulŭ, saŭ a ţiné orănde prin sate. Şi asemine Domnéscă poruncă a datŭ rĕposatulŭ Domnŭ pentru acésta şi la acéstă de pe urmă Domnie a Mărieĭ sale. Apoĭ şi Măria sa Constantinŭ Dimitrie Moruzŭ Vvd. cunoscĕndŭ iarăşĭ pagubile şi supĕrările ce se pricinuĭa la mulţĭ despre acestia, asemine iarăşĭ a poruncitŭ, ca nicĭ de cum jidoviĭ să nu maĭ ţie orănde prin sate, ce să lipséscă cu totulŭ, şi să mérgă la tîrgurĭ, şi aşĭa s'aŭ urmatŭ până acum. Şi după supĕrările şi păgubile ce sunt sciute de către toţĭ că se pricinuesce la mulţĭ despre jidovĭ, înşelândŭ eĭ şi năpăstuindŭ pe mulţĭ la tóte tocmelele şi la vînḑĕrile bĕuturilorŭ, ce facŭ cum s'aŭ arĕtatŭ maĭ sus, noĭ nu putemŭ ḑice că este bine a li se da voĭe acestora după cererea lorŭ să mérgă iarăşĭ prin sate, fiindŭ cunoscutŭ şi vederatŭ că eĭ numaĭ cu vicleşugurile şi cu năpăstuirile ce facŭ sĕracilorŭ lŏcuitorĭ, de-ĭ asuprescŭ şi-ĭ sărăcescŭ, că atâta le este hrana, iar nu cu o vre-o sărmaea, şi înşciinţămŭ pe Măria Ta, iar cea desăvêrşită hotărîre rĕmâne la prea înalta înţelepciune a Mărieĭ Tale.

A Înălţimeĭ Tale prea plecate slugĭ.

(Urméză cincĭ iscăliturĭ).

1782 Noembrie 24.

Originalulŭ se află la Odesa în Museulŭ de acolo.

Anexa la pagina 211.

Veḑĭ *Arch. Românéscă,* Tom. II, pag. 179—182.

Adăogimŭ, între mĕsurile administrative ale luĭ Alexandru Mavrocordatŭ Delibeĭ şi chrisovulŭ din 5 Februarie 1783 prin care reînnoesce scutéla de birurĭ şi angarale a 225 sangâĭ dela Ocnă, după cum eraŭ deja scutiţĭ de alţĭ Domnĭ şi la 23 Iunie 1767 de Gr. I. Calimachŭ. (Veḑĭ condica de documente a sangâilorŭ dela Têrgulŭ-Ocneĭ. Veḑĭ Uricarulŭ T. II, pag. 168 şi 172.)

Prin unŭ chrisovŭ din 14 Decembre 1782, Alex. Mavrocordatŭ scutesce de birŭ némulŭ Holbanŭ şi-lŭ numĕră între mazilĭ. Actulŭ e in-folio cu sigilŭ rotundŭ, mijlociŭ, roşŭ, cu data 1782 şi cu mărcile ambelorŭ ţĕrĭ. Acestŭ actŭ, protocolitŭ de Vel Vistierŭ, l'am donatŭ în 1886 Septembre Academieĭ române.

Cu referinţă la Biserică, dela Alex. C. Mavrocordatŭ Delibeĭ, se cuvine să amintimŭ cele următóre :

1. Actulŭ din 30 Octobre 1782, prin care Episcopulŭ din Bucovina cercà a luà moşiile S-tuluĭ George din Sucéva fosta Mitropolie a Moldoveĭ, sub cuvîntŭ că Sucéva nu maĭ aparţine Moldoveĭ.

Mitropolitulŭ Moldoveĭ respinse cererea, pe motivŭ că Mitropolia ţĕreĭ esistă şi că acele moşiĭ eraŭ donate acesteia şi că st. George din Sucéva era numaĭ unŭ metohŭ alŭ acestia, după ce scaunulŭ Metropolitanŭ se mută la Iaşĭ (1).

2. Actulŭ din 18 Septembre 1782 de herotonire a Ieromonachuluĭ Iacobŭ ca Episcopŭ alŭ Huşilorŭ. (Se află la Mitropolia din Iaşĭ.) Veḑĭ Istoria Mitropolieĭ din Iaşĭ la pagina 36.

3. Chrisovŭ de scutire a mŏnăstireĭ Aronŭ Vodă, din 12 Novembre 1783. (In alŭ 2-lea anŭ alŭ Domnieĭ luĭ A. C. Mavrocordatŭ). Acestŭ documentŭ esistă în Arch. Statuluĭ (Bucurescĭ, Doc. Aronŭ Vodă, Pach. No. I bis.)

Elŭ aduce credinţa boerilorŭ: D. Sturzea Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, G. Sturzea Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Stefanŭ Sturzea Vel Vornicŭ, Lascaraki Rosetŭ Vel Vornicŭ, Iordache Ghica Vel Vornicŭ, Atanasake Ramadanŭ Vel Vornicŭ, Const. Rosetŭ Hatmanŭ, Ianculŭ Caragea Vel Vornicŭ, Alecu Mişoglu Vel Postelnicŭ, Mateiŭ Cantacuzino Vel Vist., Alexandru Hangeri Vel Agă, Vasile Costache Vel Spătarŭ, Iordache Rosetŭ Vel Banŭ, Vasile Rosetŭ Vel Comisŭ, Aleco Gherake Vel Cămăraşŭ, Ioniţă Sturzea Vel Paharnicŭ, Ianake Rosetŭ Vel Cămăraşŭ, Constantinŭ Balşŭ Vel Sărdarŭ, Antiohŭ Jora Vel Stolnicŭ.

4. Cu chrisovulŭ din 1 Maiŭ 1783 Al. Const. Mavrocordatŭ întăresce mŏnăstireĭ Galata venitulŭ Mortasipieĭ têrguşoruluĭ Galateĭ. Acéstă Mortasăpie o va plăti pe jumĕtate cumpĕrătorulŭ şi pe jumĕtate vînḑĕtorulŭ.

Chrisovulŭ este in-folio micŭ cu sigilŭ avêndŭ mărcile ambelorŭ principate. Esistă la Arch. Stat. (Bucurescĭ) între documentele mŏnăstireĭ Galata, Pachetŭ No. 4.

Anexa la pagina 212 şi 213.

Noĭ Alexandru Constantinŭ V. V. Bojeio mil. Gospod. Z. M.

Dumné-ta Dimitrie Sturzea Vel Logofĕtŭ, dumné-ta Constantinŭ Rosetŭ Vel

---

(1) Se potŭ cetì aceste două acte în «Istoria Mitropolieĭ din Iaşĭ» pagina 309.

Logofĕtŭ, dumné-ta Ioanŭ Canta Biv Vel Logofĕtŭ, dumné-ta Lupule Costaki Biv Vel Vornicŭ, dumné-ta Nicolae Rosetŭ Vel Vornicŭ, dumné-ta Ioniţă Canta Biv Vel Vornicŭ, dumné-ta Iordaki Canta Vel Vornicŭ, dumné-ta Georgie Sturzea Vel Vornicŭ, dumné-ta Lascaraki Rosetŭ Vel Vornicŭ, dumné-ta Constantinŭ Rosetŭ Hatmanŭ, dumné-ta Iancule Caragea Vel Vornicŭ, dumné-ta Alexie Mişoglu Vel Postelnicŭ, dumné-ta Mateĭ Canta Vel Visternicŭ, dumné-ta Iordaki Balşŭ Biv Vel Visternicŭ, dumné-ta Iancu Canta Biv Vel Visternicŭ, dumné-ta Iordaki Canta Biv Vel Spătarŭ, dumné-ta Depasti Biv Vel Spătarŭ, dumné-ta Nicolaĭ Balşŭ Vel Banŭ. Fiindŭ-că Domnieĭ mele ne-aŭ jăluitŭ o sémă de locuitorĭ cerêndŭ voĭe să se facă velniţe, apoĭ osebitŭ alţiĭ din locuitorĭ, carĭ sunt din partea ce se află lipsă de pâne, iarăşĭ ne-aŭ jăluitŭ, rugându-se să nu se dea voĭe de făcutŭ velniţe, pentru că eĭ aŭ lipsă de pâne, şi cu stricăciunea pâneĭ la velniţe vorŭ avé şi maĭ multă lipsă de pâne, pentru aceea dar, dumné-vóstră adunându-vĕ la unŭ locŭ, să socotiţĭ acéstă pricină, în ce chipŭ a fi maĭ bine a se urma, şi după cum veţĭ găsi dumné-vóstră cu cale, să înściinţaţĭ pe Domnia mea prin anafora. 1783 Iunie 3. (L. S.)

Prea Înălţate Dómne !

Prin Domnésca ţidulă ni se poruncesce de către Inălţimea Ta, ca adunându-ne la unŭ locŭ, să luămŭ sémă şi să socotimŭ de se cade a da voĭe unora din locuitorĭ, carĭ prin jalba lorŭ aŭ cerutŭ voĭe să facă velniţĭ, fiindŭ-că pe de altă parte iarăşĭ prin răvaşe de jalbă s'a rugatŭ Inălţimeĭ Tale o sémă de locuitorĭ ce sunt din partea unde se află lipsă de pâne, ca să nu se dea voĭe ca acésta, pentru că cu stricăciunea pâneĭ la velniţe, li se va pricinuì şi maĭ multă lipsă. Decĭ după luminata poruncă Inălţimeĭ Tale adunându-ne la sfînta Mitropolie, am făcutŭ cu amĕruntulŭ cercetare acesteĭ pricinĭ, şi nicĭ cu unŭ chipŭ nu s'a găsitŭ cu cale a se da voĭe ca acésta, întâĭ că bĕutura horilciĭ nu este nicĭ trebuinciósă, nicĭ cuviinciósă la viaţa omenéscă, precum este pânea, întru care rézămă totŭ temeiulŭ hraneĭ vieţeĭ omenescĭ, dela mare până la micŭ.

Horilca a fostŭ atâţia anĭ lipsită din pămîntulŭ acesta, cu poruncă ca nicĭ în pămîntulŭ acesta să se lucreze, nicĭ din ţéra Leşască să nu se aducă, şi nu numaĭ că nicĭ o greutate n'a simţitŭ locuitoriĭ, precum aŭ suferitŭ şi suferŭ şi acum de lipsa pâneĭ, ce încă s'aŭ folositŭ din alişverişulŭ metahirisireĭ metalurilorŭ pămînturilorŭ ; fiindŭ-că în loculŭ horilciĭ aice se face rachiŭ, care este cea maĭ bună bĕutură decât horilca, care se face din materiile pămîntuluĭ acestuia, din perje, prune, din tescovine, din drojdiile vinuluĭ, cum şi din vinulŭ ce se strică şi nu este bunŭ de bĕutŭ, şi cât pentru făcutulŭ rachiuluĭ nu este trebuinţă de velniţĭ, căcĭ se póte face şi fără velniţe, precum îlŭ şi facŭ, căcĭ fiesce-care rachierŭ şi vutcarŭ aŭ căldările lorŭ prin ogheacurĭ şi facŭ rachiŭ de ajunsŭ pentru îndestularea noroduluĭ.

La domnia Măriei sale Constantinŭ Dimitrie Moruzŭ Voevodŭ până a nu se oprì cu totulŭ facerea şi adusulŭ horilceĭ din ţéra Leşéscă în Moldova, s'a fostŭ datŭ de obştie straşnică poruncă, ca nicĭ de cum nimene să nu fie volnicŭ a vinde la velniţĭ grâŭ, fără numaĭ malaiŭ, popuşoĭ şi secară, cum şi grâŭ, care a fi stricatŭ; şi lŏcuitoriĭ din prostimea lorŭ, aflândŭ preţŭ maĭ bunŭ la velniţĭ, nu numaĭ că a vîndutŭ mălaiulŭ, popuşoiĭ şi secara, tótă hrana de peste anŭ, cu socotinţă că vorŭ puté cumpĕra maĭ pe urmă pentru hrana lorŭ şi a copiilorŭ lorŭ (şi n'aŭ pututŭ afla pricinuindu-se lipsă de obştie), ce încă înadinsŭ turna locuitoriĭ apă prin gropile cu grâulŭ de se strica şi putreḑĭa şi îlŭ vindea la velniţĭ după voĭa ce se dedese; şi aşa de odată s'a aflatŭ ţéra în mare lipsă, nu numaĭ la hrana lorŭ şi a copiilorŭ lorŭ, ce şi la trebuinciósa zaherea, ce trebuia să se trimită la schelea Galaţuluĭ, pentru capanulŭ Impĕrătescŭ, după neurnita datorie pămîntuluĭ. Apoĭ din poruncă s'a făcutŭ atuncĭ cercetare, de câte căldărĭ s'a aflatŭ la velniţele Moldoveĭ şi ca câtă sumă de pâne potŭ să lucreze într'unŭ anŭ, şi din tablele ajutorinţeĭ s'a aflatŭ până atuncĭ optŭ sute de căldărĭ, şi după dare de sémă a jidovilorŭ velniţerĭ, s'a aflatŭ pâne lucrată în optŭ lunĭ de ḑile 120.000 Galaţĭ-chilasă, zicêndŭ însuşĭ jidoviĭ atuncĭ la acea cercetare ce li s'a făcutŭ, precum când să stea să lucreze tóte căldările într'unŭ anŭ, potŭ să lucreze şi 360.000 Galaţĭ-chilasă pâne, care acéstă sumă de abia póte eşì din tótă Moldova, dară încă câte căldărĭ putea să se maĭ adauge peste câte era ? Şi desĕvêrşită stricăciune ce adună pămîntuluĭ velniţile şi horilca, este cunoscută şi vederată, iar folosulŭ rĕmâne numaĭ a unora, şi maĭ multŭ a jidovilorŭ şi a altorŭ străinĭ, scoţêndŭ sume de banĭ din pămîntulŭ acesta pe totŭ anulŭ, şi orĭ când se va da voĭe, ca iarăşĭ să se facă velniţĭ în Moldova, pentru facerea horilceĭ, nicĭ de cum nu póte fi îndestulare de pâne în pămîntulŭ acesta, ce maĭ vîrtosŭ desĕvêrşită lipsă în tótă vremea, şi de se va şi da poruncă ca să nu lucreze la velniţĭ grâŭ, atuncĭ locuitoriĭ sciindŭ că iaŭ preţŭ bunŭ dela velniţĭ pe pânea ce vîndŭ, nu vorŭ maĭ adăogì a maĭ semĕna grâŭ, ce vorŭ semĕna totŭ secară şi mălaĭ şi popuşoĭ, ca să o pótă trece şi să o vînḑă la velniţĭ; şi atuncĭ nu se va puté da din ţéra acésta trebuinciósa sumă de zaherea la împĕrătésca cetate a Ţarigraduluĭ, după neapĕrata datorie ce are pămîntulŭ acesta, şi nu numaĭ că va rĕmâné tótă greutatea asupra nóstră, ce încă putemŭ venì şi la primejdie. Ce de se va socotì de către Inălţimea ta, să se scrie carte Gospodŭ pe la toţĭ Ispravniciĭ ţinuturilorŭ, *ca să strice şi să risipéscă tóte velniţile câte vorŭ fi maĭ rĕmasŭ, ca să se desrădăcineze cu totulŭ o rĕutate ca acésta din pămîntulŭ nostru*, care nu cu puţină stricăciune s'a suferită nesimţindu-se. De cătră noĭ Dómne aşa s'a găsitŭ cu cale, şi înşciinţămŭ pe Inălţimea Ta, iar cea desĕvêrşită hotărîre rĕmâne la prea înalta înţelepciune a Măriei Tale. 1783. Iunie 15.

Alŭ Inălţimeĭ Tale către Dumnedeŭ smeritŭ rugătorŭ:

Gavrilŭ Mitropolitulŭ Moldavieĭ M. P.

A Inălţimeĭ Tale prea plecate slugĭ.

(Urmézā 8 semnăturĭ.)

Originalulŭ este la Odesa.

Nota la pag. 210.

Am arĕtatŭ cum boierimea era nemulţămită cu domnia luí Al. Const. Mavrocordatŭ. Cu tóte aceste Domnitorulŭ acesta nu s'a atinsŭ de privilegiile eĭ. In codicele din biblioteca Academieĭ, No. 33, se póte cetì (pag. 109—111) chrisovulŭ datŭ de acestŭ Domnŭ, în Septembre 1783, prin care scutesce şi elŭ némurile boeresci de desetină, goştină şi vădrăritŭ.

Anexe la pag. 213.

Noĭ Alexandru Constantinŭ V. V. Boj. milost. Gosp. Z. M.

Tóte aceste fiindŭ cu cale, ce de către dumné-lorŭ veliţiĭ boĭerĭ s'a socotitŭ, spre pedépsa făcĕtorilorŭ de rele tâlharĭ, precum se arétă maĭ jos pre largŭ, pentru aceea Domnia mea poruncimŭ să se urmeze pre deplinŭ. 1783. Maiŭ 24. (L. S.)

Prea Înălţate Dómne!

Din luminata poruncă Inălţimeĭ Tale ce ni s'aŭ datŭ prin Domnésca ţidulă, ca să ne adunămŭ la unŭ locŭ şi să socotimŭ pentru tălhariĭ ce s'aŭ arĕtatŭ de facŭ multe prădăciunĭ şi alte rĕutăţĭ, cu ce chipŭ se póte a se înfrâna pe nisce făcĕtorĭ de rele ca aceştia, ca să lipsésca prădăciunile şi supĕrările ce aducŭ, şi după cum vomŭ afla să însciinţămŭ pe Inălţimea ta; după poruncă adunându-ne cu toţiĭ împreună, chipulŭ ce s'aŭ socotitŭ de către noĭ cu sfatulŭ de obşte pentru uniĭ ca aceştia, este acesta:

Intâiŭ. Pe tălhariĭ ucigaşĭ ce sunt dovediţĭ în fapte de ucidere, carĭ se află la închisórea temniţiĭ şi a ocniĭ, şi sunt hotărîţĭ după pravilă prin judecată spre pedépsa morţiĭ, pe aceia să se spânzure pe la locurile unde aŭ făcutŭ uciderile, spre vederea şi altora; aşişderea şi pe alţiĭ care de acum înainte se vorŭ dovedì în fapte de ucidere.

Alŭ doilea. Pe tălharulŭ ce va fi furŭ de caĭ, de boĭ şi de alte furtuşagurĭ marĭ, când se va prinde întâiaşĭ dată în faptă de furtuşagŭ, plătindŭ tótă paguba, să se pedepséscă cu închisórea temniții, certându-se cu bătaie după vinovăția luĭ, prin chezășie să se slobódă. Iar alŭ doilea rêndŭ de se va prinde, bătându-se pe tóte ulițile orașuluĭ Iașiĭ, să se trimétă la pedépsa ocniĭ, ca să stea acolo cât se va socotì. Iar când și a treia óră se va prinde totŭ într'aceiașĭ faptă de furtușagŭ, și maĭ alesŭ cunoscêndu-se a fi tălharŭ rĕŭ și nepărăsitŭ de aceste fapte, pe unulŭ ca acesta să se pedepséscă iarășĭ cu mórte după hotărîrea pravileĭ. Așișderea și ceĭ ce vorŭ fi gazde tălharilorŭ ucigașĭ, séŭ furĭ, asemenea pedépsă să iea ca și tălhariĭ, iarășĭ după a pravileĭ hotărîre. La loculŭ ce se va face furtușagulŭ, pe vorniceiĭ și fruntașiĭ satelorŭ de acolo de prin prejurŭ, să se apuce cu strînsóre, ca numaĭ decât să afle pe furiĭ aceia, séŭ pe gazdele lorŭ. Iar neaflându-ĭ, să fie datóre acele sate a plătì tótă paguba care se va face, cum și ucidere unde se va face, iarășĭ satele de prin prejurŭ să fie datóre a da sémă și a găsì pe ucigașiĭ aceia, séŭ pe gazdele lorŭ, fiindŭ lucru sciutŭ, că orĭ-ce felŭ de tălharŭ, până nu va avé gazdă, nu póte sĕvêrșì fapta sa. Deosebitŭ, după porunca Inălțimeĭ tále, ce s'aŭ datŭ pe la tóte ținuturile la Ispravnicĭ, pentru ceĭ ce âmblă prin țéră, orĭ cu ce trebuințĭ, atâtŭ străinĭ cât și pămîntenĭ, *să-șĭ iea răvașŭ dela stăpânulŭ satuluĭ*, séŭ dela preotŭ și vornicelŭ; de isnóvă să se dea tare poruncă, ca să se păzéscă acésta, și să se urmeze de către toțĭ, și în fiesce-care satŭ ce va venì omŭ fără răvașŭ, să-lŭ cerceteze cu amăruntŭ și să-lŭ ducă înaintea Dregătoruluĭ aceluĭ ținutŭ, ca să se îndrepteze. Iar pentru prinderea tălharilorŭ de către noĭ așa s'aŭ socotitŭ (de a fi și porunca Inălțimeĭ tale) din slujitoriĭ ținutuluĭ Sorocăĭ și a Orheiuluĭ, câțĭ orŭ fi trebuință să se alégă pe carĭ-ĭ vorŭ șcì ómenĭ vrednicĭ; cu armele lorŭ și cu zapciĭ dintre dînșiĭ, carĭ orŭ fi maĭ vrednicĭ, cu carĭ este trebuință, să fie și levențĭ, și prin scirea dumi-séle Hatmanuluĭ, să se rênduiască pe la locurile unde se va socotì a fi trebuință, ca prin marafetulŭ Ispravnicilorŭ de pe acolo să âmble după tălharĭ ca să-ĭ prindă, și pe care se vorŭ prinde, aducêndu-se aicĭ, să se pedepséscă după hotărîrea pravileĭ, nemicșorându-se nimicŭ din vinovăția lorŭ. Prea Inălțate Dómne! Aceste chipurĭ care de către noĭ s'aŭ socotitŭ cu sfatulŭ de obște a tutulorŭ, păzindu-se și urmându-se precum s'aŭ arĕtatŭ, nicĭ o îndoială nu este, că ucigașiĭ și alțĭ făcĕtorĭ de rele, ce facŭ ucidere prin țéră, se vorŭ înfrâna și părăsi de faptele lorŭ, căcĭ pedépsa morțiĭ ce se dă la unŭ ucigașŭ, înțelepțesce și înfrânéză pe ceĭ maĭ mulțĭ; precum și împotrivă, când uniĭ ca aceștia nu se vorŭ pedepsi într'acestŭ chipŭ, nu numaĭ că rĕutățile faptelorŭ lorŭ nu vorŭ contenì, ce ca o rĕutate care mergêndŭ neoprită spre maĭ rĕŭ procopsesce, încă maĭ multe se vorŭ face de acum înainte. Ce de către noĭ, Dómne, spre vegherea unora ca acestora, aceste chipurĭ s'aŭ socotitŭ; iar hotărîrea rĕmâne la a Măriei tale înaltă înțelepciune. 1783, Maiŭ 22.

Originalulŭ este la Odesa. (Urméză 12 semnăturĭ)

Anexa la pag. 216.

In col. Hurmuzaki, VII, pag. 408, se póte ceti întregŭ documentulŭ relativŭ la înfiinţarea Consulatuluĭ Austriacŭ în Principate. Vedĭ şi documentulŭ publicatŭ în notă la pag. 218 a lucrăreĭ nóstre.

In jurnalulŭ «*Românulŭ*» din 10 Februarie 1890, amiculŭ meŭ d-lŭ Scarlatŭ Pastia, vechiŭ şi distinsŭ avocatŭ din Iaşĭ, a scrisŭ unŭ articolŭ despre «*Infiinţarea Consulatelorŭ din Iaşĭ.*» Acéstă lucrare a făcut'o—dice d-luĭ—după «documentele păstrate la Epitropia spitalelorŭ Sf. Spiridonŭ şi la biserica Talpalarĭ din Iaşĭ.»

Acéstă lucrare a d-luĭ Pastia, arĕtândŭ cum consulatele fură la începutŭ aşezate în case, ale cărorŭ chiriĭ eraŭ plătite de ţéră, credemŭ utilŭ a fi reprodusă aci, în parte.

Iat'o :

«Cu ocasiunea resbeluluĭ dintre Rusia şi Turcia, şi încheieriĭ tratatuluĭ de pace din 1774 dela Cuciucŭ Cainargi din Bulgaria, unele din puterile Europene deşteptându-se asupra importanţeĭ politice şi economice a ţĕreĭ nóstre s'aŭ determinatŭ a înfiinţa câte unŭ consulatŭ în Iaşĭ pentru Moldova, şi astŭfelŭ, rêndŭ pe rêndŭ. Austria, Rusia şi Francia,—pe atuncĭ micile state Italiene, micile state Germane, eraŭ prea neînsemnate, şi Anglia era prea departe, pentru a avé interesŭ de a înfiinţa Consulate la noĭ — aŭ fostŭ cele întâĭ puterĭ carĭ aŭ înfiinţatŭ Consulate aicea.

«Dar fiindŭ-că Austrieĭ parcimoniόse, şi după pildele eĭ, şi celorŭ douĕ puterĭ, li s'aŭ părutŭ prea grele cheltuelele întreţinereĭ de consulate numaĭ pe comptulŭ lorŭ, a intratŭ în trataţie cu guvernulŭ de atuncĭ alŭ ţĕreĭ, şi aŭ obţinutŭ dela elŭ, ca Consulatele să fie, décă se póte dice aşa, încuartirate fără plată de deosebitele bresle din Iaşĭ, şi astŭ-felŭ Consulatulŭ austriacŭ a fostŭ încuartiratŭ de tagma boierilorŭ, celŭ francesŭ de bréasla negustorilorŭ, celŭ rusescŭ de o altă bréslă de meseriaşĭ.

«Acéstă năpaste a ţinutŭ o bucată de timpŭ, până ce tagma boierḗscă şi breslele de neguţătorĭ şi de meseriaşĭ supĕrate de unŭ asemine musafirlîcŭ impusŭ, s'aŭ hotărîtŭ de a închiria case speciale pentru numitele Consulate; dar dela unŭ timpŭ săturându-se şi de acéstă havale, aŭ căutatŭ mijlóce de a scăpa de ea odată pentru totŭ-d'a-una, cu orĭ-ce preţŭ, şi astŭ-felŭ pe la începutulŭ secoluluĭ presentŭ, tagma boierilorŭ intrândŭ în vorbă cu proprietarulŭ caselorŭ din strada Albă, numită de poporŭ strada Agenţieĭ (unde şi acum locuesce Consululŭ austriacŭ), aŭ cumpĕratŭ acele case şi le-aŭ dăruitŭ bisericeĭ Talparilorŭ din Iaşĭ, sub condiţiunea, ca să locuéscă în ele pentru perpetuitate Consulatulŭ austriacŭ, avêndŭ a plăti bisericeĭ pentru acésta o locaţiune anuală de 200 galbenĭ.

«La 19 Iulie 1827 când cu foculŭ celŭ mare urmatŭ în Iaşĭ, arḑêndŭ şi casa despre care e vorba, Consulatulŭ austriacŭ, iar precum i se ḑicea, Agenţia Nemţéscă, pe de o parte s'a mutatŭ în alte case cu chirie, iar pe de alta Guvernulŭ Austriacŭ stăruindŭ către Guvernulŭ Moldoveĭ pentru restaurarea locuinţeĭ, acesta a voitŭ a obliga pe Epitropia bisericeĭ Talpalariĭ ca să reedifice casele arse; dar fiindŭ-că acésta s'a apĕratŭ, că n'are mijlóce, Domnulŭ Mitică Sturza, a obligatŭ pe Eforia (Primăria) oraşuluĭ să reedifice casele bisericeĭ pentru locuinţa Consulatuluĭ, sub condiţiune ca pentru despăgubirea eĭ, să tragă dela Consulatŭ chiriile pe unŭ timpŭ până ce-şĭ va acoperì suma cheltuită cu restaurarea.

«Gătindu-se casele de restauratŭ după anulŭ 1840, Consulatulŭ s'a mutatŭ din noŭ în ele şi Domnulŭ Michailŭ Sturza a datŭ atuncĭ unŭ chrisovŭ Domnescŭ prin care se confirmă din noŭ dreptulŭ consulatuluĭ de a şedé în case în perpetuitate, plătindŭ bisericeĭ locuţ. de 200 galbenĭ anualŭ, respectivŭ Eforieĭ până la acoperirea datorieĭ sale.

«Lucrurile aŭ mersŭ astŭ-felŭ o bucată de timpŭ, în care intervalŭ Eforia şĭ-a trasŭ baniĭ ce cheltuise; dar casele avêndŭ din noŭ trebuinţă de alte reparaţiunĭ radicale, Epitropia le-a făcutŭ şi pe acelea, şi totuşĭ n'a scăpatŭ, căcĭ Consulatulŭ pretindea ca să-ĭ maĭ facă şi altele de o sumă fórte însemnată, astŭ-felŭ că Epitropia ajunsese nu numaĭ de a nu maĭ trage nicĭ unŭ folosŭ din immobilulŭ sĕŭ, dar din contra trebuia ca din alte veniturĭ ale bisericeĭ să acopere reparaţiunile radicale ce i se cereaŭ şi să plătéscă grelele imposite fonciare, comunale şi judeţene, ce dela 1862 şi 1864 se impusese asupra immobilelorŭ în genere.

«In urma uneĭ asemenea stărĭ de lucrurĭ, fórte grave pentru averea bisericeĭ, Epitropia aceleĭ bisericĭ, compuse din archier. Iosifŭ Bobulescu, în urmă Episcopŭ de Rômnicŭ, şi d-lŭ Scarlatŭ Pastia, isbită de atâta nedreptate, a cerutŭ dela Consulatŭ, pe la 1870, ca să sporéscă locaţiunea în proporţiune cu sarcinele ce se impunŭ bisericeĭ, séŭ să părăséscă casele; dar Consulatulŭ s'a apĕratŭ cu chrisovulŭ despre care am vorbitŭ, sub cuvîntŭ că elŭ îĭ dă dreptulŭ de a sta în case cu o locaţiune de 200 galbenĭ, determinată odată pentru totŭ-d'a-una.

«La acésta Epitropia a întîmpinatŭ că chrisovulŭ ce i se opune nu este obligatorŭ pentru dînsa, pentru că Guvernulŭ nu putea dispune de averea bisericeĭ fără consimţimîntulŭ aceleĭ bisericĭ; însă fiindŭ-că Consululŭ persista în opunerea sa de a nu sporì locaţiunea, séŭ de a se muta din case, Epitropia a reclamatŭ la Trib. şi după maĭ multe amânărĭ şi termine în intervalulŭ cărora Consulatulŭ a raportatŭ la Viena și s'a plânsŭ în contra Epitropieĭ la Ministeriulŭ de externe, pentru că în contra dreptuluĭ de esteritoritate (ḑicea elŭ) i se făcŭ citațiunĭ de-adreptulŭ, și după ce a întrunitŭ comisiunĭ peste comisiunĭ de jurisconsulțĭ, atâtŭ aicĭ cât și la Viena, pentru a vedé daca nu cum-va este vre-unŭ mijlocŭ de apĕrare, de a ține pe biserică tributară, în cele din urmă a propusŭ Epitropieĭ o împăcare, care a avutŭ de resultatŭ sfărimarea chrisovuluĭ, despre care am vorbitŭ și încheerea unuĭ contractŭ autentificatŭ de Trib, de legațiune de a dreptulŭ cu Epitropia, pe terminŭ de 5 anĭ, cu câte 350 g. pe anŭ, și cu dreptŭ de reînoire din partea Consulatuluĭ din 5 în 5 anĭ, însă cu o sporire de locațiune.

«In cât privesce Consulatulŭ rusescŭ după ce și elŭ a fostŭ încuartiratŭ ca și Consulatulŭ austriacŭ, de o bréslă de neguțătorĭ, unŭ grecŭ Carateodori, după înțelegerea avută cu acéstă bréslă, a datŭ casele sale din strada Unireĭ (fóstă ruséscă) Consulatuluĭ rusescŭ pentru a locuì în ele pentru perpetuitate, avêndŭ însă a plăti o locațiune de 2.000 leĭ (vechĭ) pe anŭ, din care o treime să o dea Epitropieĭ spitalelorŭ sf. Spiridonŭ și două treimĭ uneĭ școlĭ din satulŭ Nogadisŭ din Epirŭ, de unde se crede că elŭ venise aicea.

«După unirea Principatelorŭ scăḑêndŭ importanța Consulatelorŭ din Iașĭ și prin urmare și trebuința de marĭ localurĭ, și casele avêndŭ trebuință de o mare reparație, maĭ alesŭ în cea-ce privesce mulțimea mare de atenanțe, carĭ aŭ ajunsŭ în ruină, la 1868 Consululŭ de atuncia, d-lŭ Lex, se hotărîse a se muta în alte case maĭ micĭ, și intrase în vorbă cu Epitropia: ca casele acestea să le trécă Epitropieĭ pentru multiplele sale trebuințĭ, maĭ alesŭ că ele vinŭ chiar peste drumŭ de Epitropie, sub condițiunea ca cele două treimĭ de locațiune, cuvenite școleĭ dela Nogadisŭ, să le plătéscă Epitropia către școlă; dar maĭ înainte de a se termina acéstă punere la cele despre care Consululŭ Lex raporta elŭ la Petersburg, întêmplându-se mutarea luĭ de aicea și schimbarea Epitropieĭ, afacerea rĕmase baltă.

«In cât privesce Consulatulŭ francesŭ, după ce și elŭ, ca și celŭ austriacŭ și celŭ rusescŭ, aŭ trecutŭ prin maĭ totŭ aceleașĭ faze, brésla neguțătorilorŭ a cumpĕratŭ în fine dela unŭ grecŭ, anume Bosie, casele din strada Golieĭ, de vis-à-vis de institutulŭ Gregorianŭ și le-a donatŭ Epitropieĭ spit. sf. Spiridonŭ, sub condițiunea ca ele să servéscă pentru totŭ-d'a-una de locuință Consuluĭ francesŭ, dar după o trecere de timpŭ, Consulatulŭ părăsindŭ casele, Epitropia le-a datŭ cu locațiune.»

Ar maĭ urma să anexămŭ aci și nota luĭ Raicevicĭ către Domnitorulŭ Moldoveĭ, din 7 Novembre 1783, care o promiserămŭ la pag. 332, dar rugămŭ pre lectorĭ s'o consulte totŭ în tom. VII alŭ luĭ Hurmuzaki, ca să nu îngreunămŭ tipărirea.

Anexa la pag. 220.

Totŭ pentru a uşura tipărirea opereĭ nóstre, trămitemŭ pre lectorŭ la colecţ. Hurmuzaki, Vol. II, supl. I, pag. 28 şi 29, ce amŭ fostŭ promisŭ a le da în anexă.

Anexa la pag. 222.

Dămŭ, după cărticica luĭ Constantinŭ Radovicĭ Golescu, marele Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos alŭ Principatuluĭ Valachieĭ (Buda 1826), «*Capetele de învoire* din anulŭ 1783 Decembrie 28» cum şi Hatişerifulŭ în traducerea italiană, din 1784, după versiunea luĭ Raicevicĭ, dela pag. 195 a opereĭ, ediţiunea Milano 1853.

§. Cap. 1. Amêndouĕ împăciuitele părţĭ vorŭ păzì pentru tótă vremea, şi cu nicĭ o schimbare întocmirea a dragostiĭ dela Kainargicŭ, făcută în anulŭ 1774, întocmirea hotarelorŭ la 1775, desluşirea la 1779 şi învoirile asupra negoţuluĭ dela 1784, scoţêndu-se capulŭ de alŭ doilea dela pacea ce s'aŭ făcutŭ la 1774 şi celŭ de alŭ doilea, alŭ treilea şi alŭ 4-lea cap. din arĕtata întocmire dela 1779; care capete, de acum înainte vorŭ remâné fără de nicĭ unŭ temeiŭ la amêndouĕ Impĕrăţiile. Dar fiindŭ-că la numitulŭ alŭ 3-lea cap. dela anulŭ 1774, se găsesce desluşitŭ : că cetatea Ozu, şi vechea eĭ cuprindere, trebue, cum maĭ nainte aŭ fostŭ, să remâe subt stăpânirea Porţeĭ; aşïa dar acea desluşire trebue să-şĭ aibă tótă puterea şi de acum înainte.

§. Cap. 2. Prea puternica Curte a Rusieĭ, înpreunândŭ la Impĕrăţia eĭ : mica Tatarie, Crimulŭ, Ostrovulŭ Tamanĭŭ cu tóte cele de prin prejurŭ bălţĭ, sate, băĭ, cetăţĭ, cetăţuĭ, şi Cumba, ce este afară de gârla Cumba, voesce ca tóte aceste de acum înainte, să rĕmâe în desăvîrşită stăpânire a Impĕrăţieĭ Rusieĭ, fără de a puté cinevaşĭ să se înpotrivéscă la de sine-şĭ voinţa Rusieĭ, nicĭ să maĭ întrebuinţeze cinevaşĭ acele dreptăţĭ pe care fără dreptate le-aŭ luatŭ Haniĭ Tătarilorŭ în ţinutulŭ loculuĭ şi cetăţiĭ Souţacalesi, care de astădĭ înainte trebue să se cunóscă : că fără de nicĭ o poprire este alŭ înalteĭ Porţĭ, cum şi cetatea Ozu, cu totŭ ţinutulŭ eĭ, va rĕmâné totŭ la Pórtă; şi nicĭ o altă putere nu va puté să se laude, că are vre-o dreptate asupra acesteĭ cetăţĭ.

§. Cap. 3. Fiindŭ-că gârla Cumba, ce este în Eparchia Cumba, trebue să fie hotarŭ la aceste amêndouĕ stăpânirĭ; pentru aceea prea puternica Impĕrăţie a Rusieĭ lasă tóte némurile Tătarilorŭ şi totŭ loculŭ ce este dincóce de acéstă

numită gârlă, adecă: într'acéstă gârlă și între Evxino Pontŭ. Acéstă învoire se va întărì, atâtŭ de aftocratoricésca mărire a împĕrătesei a tótă Rusia, cât și de marele Sultanŭ, întărindu-se cu acele obicĭnuite mijlóce, maĭ nainte de săvêrșirea soroculuĭ de 4 lunĭ, socotindŭ acelŭ sorocŭ, din ḑiua acesteĭ învoirĭ. Și sĕvêrșirea eĭ, să se facă aicĭ în Țarigradŭ, întărindu-se și de aceĭ 2 cu deplină putere Miniștri prin pecețile lorŭ. S'aŭ datŭ la 1783 Decembrie 28.

Traduzione del Hattisceriff del Sultano Abdul Hamid a favore de' Principati di Valachia e Moldavia, rinnovata l'anno 1784.

Parole scritte di pugno del Sultano:

In conformità si operi.

Inclito fra i Principi seguaci di Gesù, Scherlet-Zade Alessandro Voivoda di Moldavia, che il tuo fine sia felice.

Giungendoti questo alto segno imperiale, ti sia noto che l'anno 1188 nella Luna di Scewal furono emanati due alti comandamenti, sopra ornati col nostro imperiale potente carattere, fatti particolarmente per la Valachia e Moldavia, i quali contenevano quanto siegue.

Che i sudditi di queste due provincie, che sono le Canove del potente mio imperio, non diano in avvenire, dopo aver pagato il fissato tributo, altre contribuzioni sotto vari nomi, come si practicava prima dell' ultima guerra.

Che i loro Voivodi non siano deposti fino a tanto che non apparisca qualche segno patente di ribellione; che un tale regolamento sia osservato stabile in perpetuo, senza cambiamento o deposizione, conforme i trattati già fatti fra'l potente nostro imperio, e la corte di Russia. Che per questo oggetto debbano darsi ai principi *Berati* ornati col mio sacro carattere, e accompagnati da clemenza, acciò gli abitanti vivano consolati e tranquilli, ed i loro principi con sicurezza e quiete di animo.

Che del tributo che i sudditi sono obligati di dare, se ne faccia, ogni due anni una volta, il pagamento al nostro imperiali tesoro in Constantinopoli per mezzo del loro Agente.

Che i sudditi di Moldavia e Valachia siano liberi dal tributo, ed altre imposizioni, cominciando dall' anno 1188, e la Luna di *Gemasiul Ewel*, fino al termine de due anni.

Che dopo terminati i suddetti due anni, si debba pagare, come si è detto, ogni due anni una volta, il tributo che dalla somma pietà e misericordia verso di loro sarà determinato, e che si spedisca per mano dell' Agente nominato dal principe appresso la nostra sublime Porta.

Che per i conti e debiti vecchi, non si faccia veruna ricerca, si di danari come di qual si sia altro genere.

Che succedendo fra Turco e Cristiano suddito qualche contesa, debba esaminarsi dal principe di Moldavia l'affare unitamente al suo Divan Effendi, ed altri Turchi che si troveranno colà, procurando un accomodamento che contenti entrambi; ma se la sua mediazioni non produrra il bramato effetto, si chiami il Cadi d'Ibraila il quale giudicherà, e terminerà la lite con somma integrità, e senza opprimere il suddito, essendo nostra ferma volontà che il suddito non debba essere citato ad altri tribunali fuori del paese.

Che essendo emanata una sacra decisione, o *Fetfà*, in cause le quale fossero per eredità con testamento, o per parantela, è accettabile la testimonianza di Pietro Greco contro *Omer* Turco: in quelle cause però che fossero avanti la giustizia fuori di parentela o testamento, la testimonianza contro il Turco non sia accettabile, sicchè a tenore dell' alto *Fetfà* siegua, ec.

Che quanti dei militari o altri commettessero qualche delitto nel paese della Moldavia, siano presi, e mandati nelle vicine fortezze per essere castigati da'loro comandanti.

Che essendo stati spediti in passato diversi Fermani intorno ad alcuni militari delle fortezze, ed abitanti delle rive del Danubio, che contro i nostri regolamenti entravano senza permesso ne' due Principati, facendo risse, uccidendosi fra di loro, e dopo, ricercando il riscatto del sangue, muovevano liti, e domandavano danari ai sudditi di Moldavia, recando loro altri disturbi; come pure intorno all' estirpazione degli uomini cattivi, i quali scorrevano il paese, ed alla distruzione (secondo i prelodati regolamenti) delle possessioni ed abitazioni, che questi costruivano sul terreno della Moldavia. Ora non essendo lontano dal credere che tali malviventi possano avere intenzione di fare lo stesso, intendiamo che il descritto regolamento negli emanati alti ordini si pratichi ed eseguisca inalterabilmente, e che in avvenire non debba entrare in Moldavia che un dato numero di negozianti conosciuti di ogni fortezza, i quali debbano avere la licenza in inscritto dai loro comandanti per presentarla al Voivoda di Moldavia, o al suo ufficiale, e riceverne da essi il permesso in carta; che non acquistino case ne' distretti, non seminino, non molestino i sudditi, e non diano danaro ad usura.

Che per simili fraudolenti cause, i Visiri, i Comandanti ed i Giudici, non permettano che sia danneggiato il suddito con ispedizioni di commissari.

Che le possessioni e terre, che altre volte spettavano ai monasteri o ai Boiari, e poi ingiustamente sono state tolte ad essi, ed al presente vengono nominate *Raja*, siano a suo tempo restituite ai respettivi proprietari, dopo un giusto esame.

Che non sia lecito ai negozianti turchi di prendere possessioni e tenute, o pascolare animali in Moldavia.

Che i sudditi non vengano danneggiati in verun modo dai Visiri e Pascià, o dalle loro genti che escono dal retto cammino per entrare in Moldavia, essendo vietato ai gran Visiri, ed agli onorati Pascià di molestare i poveri nell' andare ai loro governi, di cambiari strada per entrare nella Moldavia, e prendere dai sudditi provvisioni di ogni sorte senza pagamento, o disturbarli con altre domande. Similmente, che le persone che vanno e vengono per importanti affari in alcune parti, non entrino nela Moldavia, uscendo dal retto cammino, e quelli che vengono per affari in Moldavia, non cerchino alle poste più cavalli di quelli che sono fissati nel loro Fermano di posta. E poiche furono emanati alti ordini, contenenti le accennate prescrizioni, non siegua in avvenire la menoma mancanza nell'impreteribile esecuzione, ed osservanza delle medesime. Se taluno si mostrerà disubbidiente, si prenda cura della sua immediata correzione.

Che i sudditi di Moldavia, i quali passano per negozzio ne' villaggi e terre e mercati su le rive del Danubio, non siano molestati dagli Esattori del tributo, e da altri uffiziali di quelle parti, con domande di tributo o testatico, o per verun'altra causa: che quelli delle rive del Danubio non entrino in Moldavia con pretesto di ricercare i loro sudditi, e per quest'oggetto saranno spediti altri Fermani a chi spetta, con ordini positivi e minacce.

Che i sudditi ed abitanti dela Moldavia, a tenore de' privilegi del luogo, non siano molestati da chi che sia intorno alla loro maniera di vestire.

Che, rignardo al caso, che abbracciando un suddito la fede Maomettana non possa cercare porzione di eredità; essendo questa una materia oscura in legge, si esaminò perciò il *Fetfà*, e sono emanati i seguenti quatro sacri *Fetfà*: Piefro Cristiano, dopo che sarà santificato con la Santità de Musulmanismo, o sia vera fede, se morisse Pavolo suo padre Cristiano, egli non lo eredita. Pietro Cristiano, marito di Maria Cristiana, fatto Turco, morendo Maria Cristiana, Pietro non l'eredita. Pavolo Cristiano, padre di Pietro Cristiano fatto Turco, morendo il figlio il padre non lo eredita. Il turco Mechmet, dopo aver data la libertà al suo schiavo Piétro Cristiano, se morisse Pietro senza farsi Turco, Mechmet non le eredita. Gli accennati quattro *Fetfà* siano dunque eseguiti.

Che dovendosi comprare, per mano dei commessionati del capo macellaio, la nota quantità di pecore nella Moldavia, avendo questi cagionato danni ed ingiustizie ai poveri, Noi, usando clemenza verso i medisimi, abbiamo abolito l'antico modo di compra; ma poichè è inevitabile, e necessario che si conducano pecore dal custodito mio stato per le porzioni di carne dispensate dal mio tesoro, e per l'alimento degli abitanti dell' alta mia dominante, i sudditi di Moldavia non devono nascondere le pecore vendibili, ma venderle ai negozianti di carne, ed il Voivoda di Moldavia non deve mancare di attenzione acciò le pecore siano date ai suddetti negozianti, che dovranno trasportarle in Costantinopoli, nè venderle in altra parte.

Che il paese della Moldavia, essendo la Canova del felice mio Soglio, ed essendo terminata la venuta delle necessarie vettovaglie da Valachia e Moldavia, i sudditi di Moldavia per contraccambiare alla contribuzione in grani, che per nostra clemenza fu levata poco fa, devono far pervenire abbondantemente alla scala del Danubio i grani e le biade che acquistano seminando, e vender tutto al prezzo corrente ai capitani delle navi del mercato detto *Capan* di Costantinopoli, non dandoli ad altri luoghi, e sul riflesso d'essere stata levata detta contribuzione, che non cessino di seminare, o per fine di monopolio, non nascondino i grani che hanno e che raccolgono. In tal modo essi potranno vantaggiarsi, e gli abitanti del nostro felice Soglio saranno liberi dalla carestia; e di ciò ne abbiano cura il Voivoda ed i Boiari in perpetuo.

Che qualunque mancanza o delitto dei sudditi e Boiari della Valachia e Moldavia, che apparve di necesità nel tempo delle guerre, sia loro tutto perdonato, e posto in una totale dimenticanza: che non si pensi nè a castigare, nè a rimproverane le loro passate procedure, e siano certi in avvenire, fino a tanto che non travieranno dall centro dell' ubbidienza, dall' adempimento del tributo, dal fornire le provvisioni, e dagli altri doveri di sudditi, di non isperimentare altro che benignità e clemenza.

Che stando in arbitrio de' principi di Valachia e Moldavia il dare gl' impieghi del paese ai soggetti distinti fra i nazionali, ed ai Greci, ed a quanti di essi sono fedeli, e degni di governare, resti in libertà de' Principi di prevalersi pel loro servizio, secondo il bisogno, tanto de' Greci, quanto de' paesani, preferrendo però i signori del paese negl' impieghi che sono propri a' loro.

Che la qualità de legnami che occorrono per le fortezze situate nella Romelia, si seguitino a tagliare come per lo addietro, e si trasportino dai monti della Valachia e Moldavia, mediante le giuste mercedi, per il taglio e trasporto che si pagheranno dai tributi di Valachia e Moldavia, a tenore delle ricevute degl' intendenti delle fabbriche senza la diminuzione di un obolo.

Che si usi diligenza acciò in avvenire non sia mandato senza necessità un doganiere in Galac, tanto per parte del governatore di Chilì, che d'Isachcia.

Che non vada alcuno in Moldavia a nome dell' appaltatore per ricercare il nitro che fa d'uopo alla nostra ricca zecca, ma il necessario nitro venga procurato dal Principe; ed il trasporto e costo di esso si defalchera dal tributo, ed egli dara avviso alla nostra ricca zecca, acciò lo faccia ricevere alla scala, che sara prevenuta, per trasportarlo in Constantinopoli. Stantechè fin ora non è stata commessa veruna mancanza per parte de' suddetti paesi nell' adempimento ai dovuti obblighi di servitù, si sono aggiunti ai suddetti capitoli i seguenti punti, dettati dalla nostra imperiale misericordia, onde si guardino in avvenire dalla menoma mancanza, ed usino prontezza e diligenza, per quanto occorre al nostro imperiale servizio, e prestino intiera ubbidienza ai loro principi, non mancando di un atomo alla dovuta fedeltà e servitù. E perciò si fa noto che in avvenire non si ricerchi dalla Valachia, che borse 619, e dalla Moldavia, borse 135 e piastre 444, per loro tributo, che sarà alla fine di ciascun anno contribuito al felice mio Soglio, nel caso non fosse stato impiegato in commissioni.

Che per il regalo del *Bairam* si esigano dalla Valachia piastre 90000 ni contanti e robe, e 40.000 piastre per *Richiabie*, e dalla Moldavia si esigano 90.000 piastre in contanti, e robe per il *Bairam*, e 25.000 piastre per il *Richiabie*, e non si domandi altro.

Che dai principe non si esiga danaro per conferma, e non si depongano sino a tanto che non si commettesse da loro qualche delitto evidente.

Che non sia ricercato dai nuovi principi per dritti e regali un obolo più del solito, e questi non si esigano dai sudditi, ma si diano dalle rendite particolari de' principi.

Che non si tolleri dal nostro potente Soglio, che i Pascià, Cadi o altri comandanti che si trovano in que' contorni, pretendino tributo, e ricerchino regali dalle due province, ricadendo ciò in danno del suddito, o che essi spediscano in loro nome commissari, fuori del solo, ed unico caso di ritirare danaro del tributo da noi ordinato.

Che non siano i principi obbligati a dare regali quando sieguono cambiamenti nel ministero del nostro potente imperio.

Che il nostro potente imperio esiga provvisioni di ogni sorte, ma in grado che queste non apportino angustia agli abitanti delle due province, e quando le domandera il tesoro, sieno pagate in danoro contante, senza aggravare gli abitanti delle spese del trasporto, e quando saranno comprate dai mercanti debbano pagarsi in contanti al prezzo corrente sul luogo.

Che essendoci note le ingiustizie ed oppressioni che succedono nelle compre delle pecore che si fanno per mezzo degli uomini del capo macellaio, si è tolta tal forma di compre di pecore; ma perchè è necessario che gli abitanti di Costantinopoli sieno provveduti dal custodito nostro imperio, i sudditi delle due province che vogliono vendere le loro pecore, la vendano ai mercanti al prezzo corrente, ed i Principi abbiano cura che non si faccia mancanza nello spedirle al nostro felice Soglio.

Che quando sarà nostra volontà di esigersi dalle due province legnami, o altro, per le fabbriche pubbliche, si dia previo avviso ai Principi, ed in tal modo si trasportino ai confini delle due province, e dai commissari a ciò destinati, si paghi ai sudditi in contanti tanto il valore, quanto il trasporto di detti legnami, nè si usi violenza per farglieli trasportare fuori de' confini; e quando si ricerca dagli abitanti de' due luoghi lavoro e fatica, si dia loro il consueto pagamento, senza diminuzione o ritardo.

Che non si permetta l'entrata ne' detti luoghi a veruno de' circonvicini abitanti, militari o altri, che ivi si recassero ad oggetto di far danno ai sudditi, ma soltanto si conceda ai mercanti che hanno *Fermani;* come pure s'impedisca che altri venga a seminare o a pascolare animali in terre appartenenti agli abitanti de' luoghi, o ad impadronirsi delle medesime ; e chi ardirà d'operare dolosamente contro questo sistema, sarà castigato.

Che se dopo la pace sono stati usurpati dai vicini Turchi alcuni terreni nelle due province, sieno questi restituiti a' proprietari.

Che senza urgente bisogno non si spedisca commissario dal nostro potente soglio nelle due province, e quando verà spedito, che non debbano i sudditi pagare la sua commissione, nè egli dilungare la sua dimora, inventando pretesti e motivi.

È dunque nostra clemente. imperiale volontà, che sieno osservati ed eseguiti i suddetti capitoli unitamente alle primi condizioni del sistema; e poichè la misericordia verso de' poveri ed impotenti, e la clemenza verso i soggetti, è proprio attributo di segnalata giustizia del nostro governo, che spande abbondantissime grazie sopra i sudditi di Valachia e Moldavia, acciò sieno preservati da qualunque sorte d'ingiustizia, e stabili nella loro felicità e tranquilla permanenza, sotto l'ombra del nostro imperio, così si è dato il presente nostro alto ordine, ornato dell' imperiale nostro carattere, comandando, che dopo aperto o letto alla presenza generale di tutti i metropoliti, vescovi, abati, de' boiari, boiarnasci, capitani, officiali, abitanti e sudditi, e fatto ad essi palese il suo contenuto, dettato dalla giustizia, si conservi presso di loro, e che in avvenire si osservino tutti i suddetti punti del fissato sistema nel modo si è spiegato e fatto noto, e sia tua cura scrivere e partecipare alla clemente nostra Porta, se mai veruno agirà in contrario, acciò subito ne sia fatta vendetta.

Quando poi i boiari di Valachia e Moldavia si condurranno verso il potente nostro imperio con fedeltà, e verso i loro principi con ubbidienza e sommessione, restino ad essi le loro terre e possessioni, e quanto hanno in prima ottenuto in virtù di diplomi, uffici e gradi, siccome precedentemente fu comandato.

In seguito si abbia cura che si osservino in perpetuo i nominati precetti, e che i paesi si mantengano in istato felice, perchè dalla loro felicità dipende l'alimento de' nobili; che questi vivano quietamente e non facciano intrighi; prestino obbedienza ai principi, e colla loro subordinazione si rendano degni di ottenere, secondo gli antichi costumi de' luoghi, i gradi e i lucri spettanti a loro. Se poi qualcuno de' nobili ardisse di fare domande irragionevoli, e che sogliono apportar confusione nello stabilito sistema, come da un tempo in qua hanno costumato di fare, o molestassero i sudditi contro la nostra volontà, e dopo che saranno comandati di astenersene, non prestassero ubbidienza, e si muovessero contro i voleri di quel principe che dalla potente nostra sovranità sarà eletto e destinato a governarli, e che ha permissione, piena autorità ed arbitrio di castigare tali temerari con le meritate pene, Tu, che sei principe attuale, devi sempri invigilare alla correzione di tal gente, usando tutta la cura per il mantenimento del buon ordine; e perchè il povero suddito viva con tranquillità, che la distribuzione del tributo si faccia egualmente, senza aggravare più uno che l'altro per impegni, e si practichi il giusto.

Con altrettanta attenzione devi raccomandare ed insinuare a tutti i nobili e sudditi di porgere voti per la conservazione della nostra vita, e per la durevole gloria e felicità della nostra potenza: fa che intendano tutti il senso dell' alto nostr' ordine, cioè, che, tanto i nobili, quanto i sudditi di Moldavia, non traviando dalla retta strada di oservare i doveri di subordinazione agl' imperiali nostri decreti, che esiger devono una rassegnata ubbidienza, e non ommettendo giammai la consueta fedeltà e rettitudine, e la purità de' costumi, sieno certi di godere infinita quiete, e riposo non disgiunto dagli effeti della nostra imperiale clemenza e misericordia.

Tu e i tuoi successori, prestando servitù e gratitudine alla potente nostra sovranità, ed all' infinita nostra imperiale munificenza, ed osservando i suddetti comandi, non avrai timore di essere deposto fino a tanto che non sparisca în Te patente delitto che dia motivo al cambiamento, ma resterai fermo nel principato di Moldavia, ed è certo ed indubitabile, che nell'ora stessa in cui ci sarà noto, che qualcuno degli abitanti delle rive del Danubio, e delle fortezze grandi e pericole, ardirà d'opporsi a questo stabilimento, sarà fatta contro di lui vendetta.

E sarà invigilato con perpetua cura, e gelosa attenzione dalla nostra sovranità e dai gran Visiri ed onorati Pascià, sul riposo e privilegi che furono accordati in tempo de giustissimo imperio del nostro avo Sultan Mechmet Han.

Anexa la Cap. XXX (pag. 223—224).

Domnitorulŭ Alex. I. Mavrocordatŭ (firarulŭ, alŭ căruĭ portretŭ 'lŭ amŭ datŭ la tom. I) reînnoesce chrisóvele de privilegiĭ ale câtorŭ-va mŏnăstirĭ. Aicea vomŭ cità următórele:

a) In 1786 Martie 27, dă mŏnăstireĭ Galata reînnoirea privilegiuluĭ de a lua venitulŭ mortasipieĭ din Têrguşorŭ. F-o. micŭ sigilŭ tuşŭ roşu. *(Arch. Statuluĭ, Bucurescĭ. Documentele mŏnăstireĭ Galata, pachetulŭ No. 4.)*

b) In 1786 Maiŭ 25, chrisovulŭ de scutire alŭ mŏnăstireĭ Aronŭ Vodă. F-^{o} mare

Sigilŭ fórte mare roșu cu exerga «1785, Alexandru Mavrocordatŭ VV. Domnŭ și Eghemonŭ a tótă Moldavia» și scutulŭ cu armele ambelorŭ țĕrĭ și ale familieĭ luĭ. *(Arch. Statuluĭ, Documentele mŏnăstireĭ Aronŭ Vodă, pachetulŭ No. 1 bis.)*

Anexa la pag. 225.

Sunt anexate în Uricarŭ, Hurmuzaki, tom. VII, la paginele 435—439, apoĭ 444, 450 și 451.

Anexa la pag. 228.

Să analisămŭ puținŭ și aci chrisovulŭ sobornicescŭ pentru daniĭ, schimburĭ i vîndărĭ și pentru țiganĭ, dela Alexandru Mavrocordatŭ, Domnulŭ țĕreĭ Moldoveĭ, care nu este de lipsă să-lŭ publicămŭ întregŭ, de óre-ce este publicatŭ de Uricarŭ, tom. II și tom. IV.

— Prin danie intră în dreptulŭ de *protimisŭ* «în orĭ-ce lucru ce n'arŭ fi pututŭ avé dreptate să intre cumpĕrătoriĭ și stăpânitoriĭ» ḑice prefața chrisovuluĭ sobornicescŭ.

Amintesce hotărîrile anterióre ale rĕposaților Domnĭ: Grigorie Ghica VV. bĕtrânulŭ și Grigorie Alexandru Ghica VV., prin osebite chrisóve, care s'aŭ făcutŭ cu sfatulŭ de obște, dar neființŭ cu deplină întocmire nu s'aŭ urmatŭ până acum. «Deci voindŭ Domnia mea a da dreptate desĕvêrșitŭ și a pune aceste pricinĭ în bunŭ așezămîntŭ cu întemeere, poruncit'amŭ prin Domnésca nóstră țidulă de s'aŭ adunatŭ la sfînta nóstră Mitropolie Preaosfințitulŭ Mitropolitŭ alŭ țĕreĭ Kirŭ Gavrilŭ cu alțĭ archiereĭ i Archimandrițĭ și Egumenĭ, cum și toțĭ de obște d-lorŭ Velițiĭ boerĭ pămîntenĭ, care, după cercetarea cu mare luare aminte ce amŭ făcutŭ asupra pricinilorŭ arĕtate maĭ sus.....» Divanulŭ a supusŭ resultatulŭ în douĕ anaforale, «care de isvnóvă cercetându-le Domnia mea cu deamĕnuntulŭ, și aflându-le cu cale și cu dreptate, s'aŭ întăritŭ și cu a nóstră domnéscă iscălitură și pecete.» Adecă prin cea I-iŭ obștéscă anaforà, ce este din anulŭ acesta 1785 Augustŭ 14, prin care nu se dă putere retroactivă chrisovuluĭ asupra daniilorŭ de moșiĭ, de viĭ, de locurĭ, de case, de țiganĭ, anteriorŭ făcute, dar opresce daniile dela ceĭ deja sĕracĭ la ceĭ puternicĭ și chivernisițĭ.

Asemenea daniĭ sunt vîndărĭ ascunse, ca să frustreze pre ceĭ cu dreptŭ la *protimisŭ*.

Vodă recunósce că ceĭ bogaţĭ sunt în stare să dea cât de multŭ, «*căcĭ ce preţŭ nu dă unŭ bogatŭ interesatŭ de moşiĭ, pentru ca să găséscă chipŭ a se face răzeşŭ în moşiile altora, nădăjduindŭ ca în vreme să se lăţéscă, după dorirea sa; şi după aceea câte sfeḑĭ, câte jalobe, câte răbştirĭ şi blăstemurĭ de către ceĭ împreună moşinaşĭ? Ispita de faţă este vĕḑută în tóte ḑilele.*»

Prin cea de a doua obştéscă anaforà, din 1785 Septembre 22, se reguléză despre împărţirile de ţiganĭ.

Iarăşĭ amintesce legiuirea anterióră a rĕposatuluĭ Domnŭ Gregorie Ghica Vodă bĕtrânulŭ, dar ḑice că nu era suficientă.

Aci sunt 9 ponturĭ în locŭ de 10, cum era la Gr. Ghica.

Acestŭ documentŭ se află în copie veche la biblioteca de manuscrise a Academieĭ (Cod No. 34.) Actulŭ aduce credinţa boerilorŭ următorĭ: Dumitru Sturdza Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos, Nicolae Rosetŭ Vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus, Lupulŭ Costachi Vel Vornicŭ, Iordache KantaVel Logofĕtŭ, Lascarache Rosetŭ Vel Vornicŭ, Costache Ghica Hatmanŭ, Costache Rosetŭ Vel Post., Mateĭ Canta Vel Vistierŭ, Scarlatŭ Caragea Vel Agă, Constantinŭ Catargiu Vel Spătarŭ, N. Balşŭ Vel Vornicŭ, Constantinŭ Başotă Vel Banŭ, Costache Caragia Vel Comisŭ, Iancu Racoviţă Vel Cămăraşŭ, Michal. Costachi Vel Paharnicŭ, Ioniţă Rosetŭ Vel Comisŭ, (nume lipsă) vel Sărdarŭ, Toma Iamandi Vel Stolnicŭ.

Şerbanŭ Logofĕtŭ de taină a scrisŭ chrisovulŭ la létŭ 1785 Septembre 28.

Necolae Rosetŭ Vel Logofĕtŭ, Procit. Andreĭ biv Izbaşĭ Condicarŭ.

Dela Domniĭ următorĭ luĭ Gr. Al. Ghica, să aducemŭ aci în resumatŭ unele documente inedite:

a) Pitacŭ către boeriĭ Const. Crupenschi biv vel Pah., ispravniciĭ de Dorohoiŭ şi Gregoraşco Gherghel, din 6 Oct. 1779, dela Const. D. Moruzi Vvd. formatŭ micŭ, cu sigiliŭ colóre roşie, micŭ, octogonŭ cu data 1777. Acest actŭ relativŭ la alegerea a $^1/_2$ satŭ din Horodişte (jud. Dorohoiŭ) a Safteĭ Ţinţilóea, l'am dăruitŭ Academieĭ române în 1886.

b) Chrisovŭ în limba grécă din Sept. 1780 cu sigiliŭ ca celŭ de sus datŭ din Iaşĭ, în afacerea mŏnăstireĭ Aronŭ-Vodă. (Arch. Statuluĭ, doc. mŏnăstireĭ Aronŭ-Vodă, pachetŭ 1 bis, doc. 22.)

c) 1781 Iulie 29. Pitaculŭ luĭ C. D. Moruzŭ către Iordache Rosetŭ biv vel Pah., ispravnicŭ de ţin. Vasluiŭ şi Sandu Rale Vornicŭ de Pórtă, să mérgă, după reclamaţia Mitropolituluĭ Gavrilŭ, să stîlpéscă cu nisce mazilĭ moşia mitropolieĭ Săcăleniĭ.

d) Dela Alexandru C. Mavrocordatŭ, din alŭ 2-lea anŭ alŭ primeĭ Domniĭ, dela Iunie 1783 cunóscemŭ unŭ uricŭ din Iaşĭ, contrasemnatŭ de D. Sturdza Vel Logof. cu semnătura luĭ Vodă, f-o şi trecutŭ în condica Divanuluĭ de Sandulŭ Veisa Isbaşa. Acestŭ uricŭ este în posesiunea d-neĭ Vasilco (născută Costinŭ) la satulŭ Şepeniţa în Bucovina.

Este deja publicatŭ de mine în «*Opere complete*» de Mironŭ Costinŭ, fiindŭ relativŭ la clironomia avereĭ nemuritoruluĭ Cronicarŭ.

e) Din 12 Sept. 1783, maĭ cunóscemŭ o mărturie a Divanuluĭ din Iaşĭ (f-o ordinarŭ) cu resoluţiunea luĭ Iω Al. C. Mavrocordatŭ din 18 Sept. 1783. Fiindŭ şi acestŭ actŭ relativŭ la urmaşiĭ luĭ Mironŭ Costinŭ, l'am reprodusŭ în «*Opere complete*» de acelaşĭ, pag. 192—193, sub No. 237. Este în proprietatea d-neĭ Vasilco Baronésa, la Şepeniţĭ în Bucovina.

O copie de pe altŭ actŭ aprópe identicŭ este în mânile d-luĭ N. Creţulescu, alŭ căruĭ némŭ ilustru a fostŭ înruditŭ şi cu némulŭ Costinilorŭ.

f) Uricŭ din 20 Sept. 1783, f-o micŭ cu sigilulŭ rotundŭ, cu mărcile ambelorŭ ţĕrĭ şi josŭ data 1782. Se conservă între doc. mŏnăstireĭ Suceviţa, sub No. 571 (Bucovina). E relativŭ la procesulŭ mŏnăstireĭ Suceviţa cu Ursache Sorocianulŭ pentru moşia Mândresciĭ pe Siretŭ (ţinutulŭ Botoşanĭ). Chrisovulŭ ḑice, că în *anulŭ trecutŭ* Vodă Const. Moruzŭ dăduse moşia acésta luĭ Sorocianulŭ «*cu uricŭ de greşită judecată.*»

g) Din Augustŭ 1785 am aflatŭ copia unuĭ actŭ în dosarulŭ Divanuluĭ de apelŭ din Iaşĭ (tribunalŭ dos. 39) transp. 1765, la fila 72. semnatŭ de Alex. I. Mavrocordatŭ Vvd. şi contrasemnatŭ de N. Rosetŭ vel Logof. Actulŭ ḑice că: «Fiindŭ că alŭ nostru cinstitŭ şi credinciosŭ boerŭ d-luĭ Mateiŭ Cantacuzino Vel Visternicŭ, viindŭ înaintea Domnieĭ mele şi a totŭ sfatulŭ nostru, ni-aŭ arĕtatŭ că avêndŭ a d-sale dréptă părintéscă moşie : o bucată de locŭ anume Meseniĭ danie şi miluire a rĕposatuluĭ părinteluĭ d-sale Ioanŭ Cantacuzino biv vel Logofĕtŭ cu hrisovŭ dela fratele nostru Domnia sa Constantinŭ Moruzŭ Vvd. şi cu altŭ hrisovŭ de întăritură dela fratele nostru Domnia sa Alexandru Constantinŭ Voevodŭ pentru a d-sale credinciósă şi dréptă slujbă, aflându-se lângă alte moşiĭ a d-sale ce se chiamă Leova şi Băzganulŭ nestrămutatŭ şi aŭ stăpânit'o atâtŭ rĕposatulŭ părintele d-sale, cât şi d-luĭ până acum, cu totŭ venitulŭ, pe drepte hotărniciĭ şi ni-aŭ arĕtatŭ şi hrisóvele drese, scrise, după care s'aŭ rugatŭ d-luĭ Vel Visternicŭ ca sa i se dea şi dela noĭ întăritura gospodŭ decĭ Domnia mea vĕḑêndŭ hrisóvele pomeniţilorŭ luminaţĭ Domnĭ şi osebitŭ socotindŭ că d-luĭ Mateiŭ Cantacuzino Vel Vist. se află sluga Domnieĭ mele şi ţĕreĭ cu dreptate şi credinţă, precum şi rĕposatulŭ părintele d-séle asemenea aŭ slujitŭ luminaţilorŭ Domnĭ şi ţĕreĭ până la sĕvêrşirea lorŭ; pentru aceea n'am trecutŭ cu vederea şi iată că Domnia mea încă am miluitŭ pe alŭ nostru cinstitŭ şi credinciosŭ boerŭ d-luĭ Mateiŭ Cantacuzino Vel Vist. cu maĭ sus numita moşie anume Meşeniĭ în ţinutulŭ Codruluĭ şi printr'acestŭ hrisovŭ a Domnieĭ mele, îĭ dămŭ şi-l întărimŭ, ca să aibă a şi-o stăpânì în bună pace cu totŭ venitulŭ în vecĭ şi drepte hotarele eĭ, atâtŭ d-luĭ cât şi fiĭ, nepoţiĭ şi némŭ de némulŭ d-sele, nestrămutatŭ şi hrisovulŭ acesta să-ĭ fie d-sale de întăritură pe numita moşie, statornicŭ, neclintitŭ şi nerĕşluitŭ nicĭ odinióră, care i-am întăritŭ cu a nóstră Domnéscă iscălitură şi pecete, poftindŭ Domnia mea şi pe alţĭ fraţĭ luminaţĭ Domnĭ, carĭ dela sfântulŭ Dumneḑeŭ vorŭ fi orênduiţĭ în urma nóstră la Domnia acesteĭ ţĕrĭ, ca asemenea să-ĭ întărésca, pentru a d-lorŭ credinţă, cinste şi vecĭnică pomenire; scrisu-s'aŭ hrisovulŭ acesta la scaunulŭ Domnieĭ mele în oraşulŭ Iaşĭ, întru cea d'întâia Domnie a nóstră la Moldova în anulŭ d'întâiŭ, de credinciosŭ boeriulŭ nostru Dimitrie Vârnavŭ biv vel Clucerŭ la 1785 Augustŭ.

(Is.) Iω Alexandru Mavrocordatŭ Vvd.

(L. P.) Neculaĭ Rosetŭ Vel Logofĕtŭ Proestoh.

Sub domnia luĭ Alexandru I. Mavrocordatŭ s'a începutŭ publicaţiunea la tipografia dela Mitropolia din Iaşĭ a uneĭ cărticele în limba grécă, scrisă altă dată de Nicolae Mavrocordatŭ Vvd. cu titlulŭ «*Cuvîntŭ contra Nicotineĭ (tutunuluĭ).*» S'a terminatŭ tipărirea la 1786 Augustŭ 25. Vomŭ avé ocasiune a vorbì maĭ pe largŭ de acéstă lucrare în tomulŭ, unde vomŭ face în deosebĭ istoria literatureĭ secoluluĭ XVIII. Esemplarulŭ unicŭ până acum din acestŭ cuvîntŭ, l'am donatŭ Academieĭ Române.

Addende la Domniile din Moldova dintre 1774—1786.

Relative la Domnia luĭ Gr. Al. Ghica, «*Uricarulŭ*» d-luĭ T. Codrescu a publicatŭ documente, — de care noĭ amŭ vorbitŭ maĭ sus.

Putemŭ adăogì aci în resumatŭ următórele acte inedite, carĭ ne-aŭ scăpatŭ din vedere ocasiunea de a le da deosebĭ la istoria luĭ Gr. Al. Ghica:

1. Unŭ uricŭ a căruia copie am aflat'o în dosarulŭ tribunaluluĭ Iaşĭ, între-

gistratŭ la Archiva tribunaluluĭ de Iașĭ sub No. 1765, iar la Arch. Statuluĭ No. 4. Copia este la fila 290 a dosaruluĭ și este din aniĭ 1776. Gr. Al. Ghica spune în chrisovulŭ sĕŭ «că iată aŭ venitŭ înaintea nóstră și a sfatuluĭ nostru, credinciosŭ boerulŭ nostru d-lŭ Manolache Bogdanŭ biv Vel Pah. și ne-aŭ jăluitŭ, *cum-că la foculŭ ce s'a întêmplatŭ* în orașulŭ acesta alŭ Iașilorŭ la anulŭ 1776 Septembre 24, la care focŭ multe atât din case boerescĭ și neguțitorescĭ, cum și mŏnăstirescĭ aŭ arsŭ, între care mŏnăstirĭ aŭ arsŭ și mŏnăstirea ce se numesce Danculŭ, într'acăruia turnŭ fost'aŭ o bașcă, întru care câțĭ-va din boerĭ și din neguțitorĭ aŭ avutŭ puse lucrurile lorŭ pentru paza foculuĭ, cum și d-luĭ Paharniculŭ Manolache Bogdanŭ, totŭ ce aŭ avutŭ aŭ arsŭ, ale căruĭ stare și altele cum și scrisorĭ de moșiĭ și de țiganĭ acolo le-aŭ avutŭ puse și întâmplându-se de aŭ străbătutŭ foculŭ într'acea bașcă, atâtŭ ale d-sale tóte ce aŭ fostŭ acolo aŭ arsŭ, cât și ale altora, dintru care nimenĭ nimica n'a pututŭ scăpa, nicĭ să scóță cu tótă silința ce aŭ pusŭ păzitoriĭ mŏnăstireĭ, căcĭ n'aŭ fostŭ vestițĭ îndată, ci când în târgŭ se întări foculŭ și nu maĭ era cu putință a se apropia cine-va și a da vre-unŭ ajutorŭ.»

Domnitorulŭ ḑice, că scie însușĭ cum în bașcă eraŭ scrisorile de moșiĭ ale luĭ Bogdanŭ, «totușĭ l'am rênduitŭ Domnia mea întru întâiașĭ dată la P. Sa părintele Mitropolitulŭ și la d-lorŭ velițĭ boerĭ să găséscă cu chipŭ ca acela și . . .» Mitropolitulŭ a recursŭ la jurămîntŭ : a juratŭ Bogdanŭ ce moșiĭ și ce țiganĭ aŭ avutŭ, fie de baștină, fie de cumpĕrătură, fie de zestre. Jurămîntulŭ acesta întăritŭ de Divanŭ i s'a datŭ luĭ Bogdanŭ ca să-ĭ servéscă de documentŭ ocolnicŭ pentru tótă averea sa. Domnitorulŭ, prin acestŭ chrisovŭ întăresce lucrarea Divanuluĭ, cu atâtŭ maĭ multŭ, că Bogdanŭ a pututŭ produce unŭ isvodŭ «cu însășĭ slova părinteluĭ d-sale pentru unile din scrisorĭ ce aŭ scăpatŭ *din prada cătanelorŭ dela mŏnăstirea Mira*, care isvodŭ fiindŭ cu atâția anĭ maĭ înainte scrisŭ cu însășĭ slova părinteluĭ d-sale, i-am datŭ Domnia mea credință și prin deosebitŭ hrisovulŭ Domnieĭ mele l'am întăritŭ pe tóte foile cu însășĭ pecetea și iscălitura Domnieĭ mele, să-ĭ rĕmână la mâna d-sale ca o bună dovadă de scrisorile ce aŭ avutŭ »

La fila 298 a aceluiașĭ dosarŭ, este copia altuĭ chrisovŭ din acelașĭ anŭ, Ianuarie 18, dela acelașĭ Domnitorŭ, prin care reînoesce luĭ Bogdanŭ stăpânirea țiganilorŭ arĕtațĭ de elŭ că aŭ fostŭ robiĭ luĭ. Dar scrisorile lorŭ aŭ arsŭ în turnulŭ dela mŏnăstirea Danculŭ. Se înșiră nominalŭ aceĭ țiganĭ (1).

---

(1) Dămŭ acĭ în notă întréga sentință a Divanuluĭ relativă la acéstă afacere :

Gavrilŭ Mitropolitulŭ Moldoveĭ adiverezŭ !

Gavrilŭ, cu mila luĭ Dumneḑeŭ Arhiepiscopŭ și Mitropolitŭ Moldoveĭ și Iónichie Episcopŭ Romanuluĭ și Dosoteiŭ Episcopŭ Rădăuțuluĭ și Inocentŭ

2. In dosarulŭ No. 20 tr. 1765 alŭ Divanuluĭ de apelaţie (Arch. Statuluĭ) fila 241, maĭ am aflatŭ copia unuĭ chrisovŭ totŭ dela Greg. Al. Ghica. Prin

---

Episcopŭ Huşilorŭ, şi Manolache Costache Vel Logofĕtŭ, şi Vasile Razulŭ Vel Vornicŭ de Ţéra-de-jos, şi Ilie Costache Vel Vorn. de Ţéra-de-sus, şi Dumitraşcu Sturdza Hatmanulŭ pârcălabŭ Suceveĭ, şi Manolache Gianetŭ Vel Spăt., şi Iordache Hrisoscoleŭ Vel Vist., şi Vasile Costache Vel Banŭ, şi Vasile Rosetŭ Vel Pah., şi Manol. Costache Vel Stoln., şi Lascarache Rosetŭ Vel Comisŭ, facemŭ scire cu acéstă a nóstră adevĕrată şi încredinţată mărturie, că la lét. 1776 Sept. 24, întâmplându-se aice în oraşulŭ Iaşuluĭ de s'aŭ făcutŭ mare ardere de focŭ, ars'aŭ câte-va mŏnăstirĭ, cum şi case boerescĭ, şi a altorŭ orăşenĭ, între care mŏnăstirĭ ars'aŭ şi mŏnăstirea Dancu. Acéstă mŏnăstire în clopotniţa eĭ avêndŭ dedesubt başcă, şi fiindŭ multe lăḑĭ boerescĭ, cum şi a altorŭ orăşenĭ, s'aŭ întâmplatŭ de aŭ luatŭ acéstă başcă focŭ înăuntru, şi aprinḑêndu-se aŭ arsŭ totŭ ce aŭ fostŭ într'însa, măcarŭ că purtătoriĭ de grijă aĭ mŏnăstireĭ fiindŭ în tîrgu aŭ luatŭ veste, cum că cele ce sunt în başcă ardŭ, şi cu chipŭ ca acela silindu-se că dóră vorŭ puté scóte cevaşŭ de acolo, nimenea nu s'aŭ putută apropia de başcă, fiindŭ-că luase focŭ peste totŭ; decĭ într'acéstă başcă deosebitŭ de alte lăḑĭ boerescĭ şi a orăşenilorŭ avut'aŭ fiulŭ şi fratele nostru d-luĭ Manolache Bogdanŭ biv Vel Paharnicŭ, fiulŭ rĕposatuluĭ Ioanŭ Bogdanŭ, biv Vel Logof., 4 lăḑĭ cu odóre cu tóte straiele ce aŭ avutŭ, cu podjăjia caseĭ, cum şi tóte scrisorile de moşiĭ şi ţiganĭ părintescĭ de baştină şi cumpĕrătură, şi de zestre, carĭ cu totulŭ s'aŭ topitŭ de focŭ şi nimicŭ nu aŭ rĕmasŭ; însă fiindŭ-că d-luĭ Paharniculŭ Manolachi la acea întâmplare a foculuĭ nu s'aŭ întâmplatŭ aicea ci a fostŭ trimisŭ în slujba stăpânéscă, după ce a venitŭ măcarŭ că de noĭ era sciute aceste de maĭ sus arĕtate, dar şi d-luĭ maĭ pe largulŭ ne-aŭ arĕtatŭ şi ni s'aŭ jăluitŭ cum că deosebitŭ de paguba ce i s'aŭ întâmplatŭ de altele, cea maĭ mare măhniciune şi scârbă are pentru că aŭ arsŭ tóte scrisorile, cerêndŭ d-luĭ dela noĭ cu rugăminte pentru scrisorile de moşiĭ şi de ţiganĭ ca să-ĭ dămŭ o lumină ca acea la mână, şi să-lŭ punemŭ la o cale, ca nu cumva după vreme, fiindŭ că d-luĭ a rĕmasŭ fără scrisorĭ, să se scóle cine-va cu niscaĭ-va scrisorĭ resuflate séŭ rătăcite, séŭ cu alte chipurĭ ce se obicĭnuescŭ a le scóte la ivélă după ce se perdŭ doveḑile cele adevĕrate, să-lŭ supere, cerşindŭ moşiĭ şi ţiganĭ; pentru aceea dar şi noĭ sciindŭ şi cunoscêndŭ, că jalba d-sale este adevĕrată şi adevĕrulŭ aşa este, după cum s'aŭ arĕtatŭ maĭ sus, la acésta cu altŭ chipŭ n'amŭ pututŭ să-lŭ punemŭ pe d-luĭ la cale, de vreme ce şi condica scrisorilorŭ şi isvodulŭ celŭ de moşiĭ şi de ţiganĭ aŭ arsŭ, fără numaĭ amŭ cerutŭ dela d-luĭ în frica luĭ Dumneḑeŭ să se socotéscă, şi să gândéscă după cum a da ţinerea aminte a d-sale să ne aréte în scrisŭ câte moşiĭ are astăḑĭ în stăpânirea d-sale şi ţiganiĭ de baştină, de cumpĕrătură şi de zestre, şi d-luĭ stândŭ aŭ datŭ izvodŭ, acum de odată numaĭ de moşiĭ, iar pentru ţiganĭ aŭ rĕmasŭ maĭ pe urmă, ca să se cerceteze némurile, şi dândŭ izvodŭ osebitŭ de ţiganĭ, se va pune şi pentru acela la cale, iar izvodulŭ de moşiĭ ce aŭ datŭ d-luĭ înaintea nóstră în frica luĭ Dumneḑeŭ este după cum arétă maĭ jos.

acestŭ actŭ datŭ egumenuluĭ dela mŏnăstirea Mira şi omuluĭ ce acela va trămite ca vechilŭ şi purtătorŭ de grijă la moşia Şindilarŭ şi Mândresciĭ (din Putna) va fi volnicŭ . . . a stăpânì şi a lua de alŭ 10-lea din ţarină cu pâne,

---

а) Loculŭ de casă din Iaşĭ cu pivniţă de piatră baştină.

в) O crăşmă în têrgulŭ făineĭ, cu 2 pivniţe de piatră şi cu 3 dughenĭ cu locŭ din dosŭ hotărîtŭ de ogradă şi de grajdŭ, afară de 2 dughenĭ ce s'aŭ datŭ schimbŭ la mŏnăstirea Nicorescĭ. Aceste tóte daniĭ dela Catrina Polcovniciţa rĕposatuluĭ părinteluĭ d-sale, după cum acésta scie şi părintele Sinadonŭ Vlădica dela Dancu.

г) 12. Pogóne de vie la Cruce, zestre d-sale dela d-luĭ Vel Vornicŭ Ilie Costachi, socru d-sale.

д) 7. Pogóne de vie la Socola de-asupra iazuluĭ Frumósa, iarăşĭ danie dela polcovniciţa Catrina rĕposatuluĭ părinteluĭ d-sale.

є) Unŭ locŭ din loculŭ têrguluĭ gospodŭ, din têrgulŭ Iaşĭ, pe din sus de Cişméoa păcurariuluĭ, stâlpitŭ şi alesŭ de drumulŭ ce merge la Copăŭ, şi până în apa Bahluiuluĭ, datŭ danie părinteluĭ d-sale de Măria sa Ioanŭ Feodorŭ Vvd.

ѕ) Jumĕtatea de satŭ Onşenĭ, pe Rezia la ţinutulŭ Iaşĭ, datŭ danie d-sale de Antohi Scherletŭ Căpitanŭ.

з) Satŭ întregŭ Saca pe Sărata, care se numesce acum Sărata, iar la ţinutulŭ Iaşĭ peste Prutŭ, stâlpitŭ şi hotărîtŭ în 2 rêndurĭ, întâĭ de Stefanŭ Popesculŭ Vornicŭ de Pórtă şi alŭ doilea de Şaghe (?) Constantinŭ Gândulŭ. Acestŭ satŭ este datŭ zestre maică-sa dela rĕposatulŭ Dumitraşco Racoviţă Hatmanulŭ.

и) Satŭ întregŭ Liteniĭ la ţinutulŭ Suceveĭ pe Somuzŭ, cumpĕrătura moşuluĭ d-sale de Lupulŭ Bogdanŭ Hatmanŭ dela Şeptilicescĭ, pentru care acum în ḑilele Măriei sale luĭ Vodă unŭ strenepotŭ a vînḑĕtoruluĭ s'aŭ sculatŭ şi l'aŭ trasŭ pe d-luĭ la judecată ḑicêndŭ, că satulŭ este zălogŭ iar nu amanetŭ, şi scoţêndŭ zapisulŭ de vînḑare a némuluĭ sĕŭ s'aŭ doveditŭ dela Divanŭ că este cumpĕrătură de moşulŭ sĕŭ satulŭ, şi aŭ luatŭ şi Carte de rĕmasŭ dela Divanŭ, şi aceea aŭ arsŭ, care la acésta ne-aŭ mărturisitŭ şi d-luĭ Iordachi ftori Logofĕtŭ, că singurŭ aŭ scrisŭ Cartea şi după cum arétă d-luĭ Paharniculŭ aşa este.

ѳ) Satŭ întregŭ Gădinţiĭ la ţinutulŭ Romanuluĭ pe Siretŭ, cu podŭ în Siretŭ şi cu tóte cumpĕrăturile prin prejurŭ, date d-luĭ zestre dela d-luĭ Vorniculŭ Ilie Costache, socrulŭ d-sale.

ї) Jumĕtate de satŭ de Furtiştiĭ, iară la ţinutulŭ Romanuluĭ, tij zestre.

аї) Părţile din satulŭ Obârşia de pe Berheceĭ ot Tecuciŭ, hotărîtŭ de Stefanŭ Abaza, acum în ḑilele Măriei sale luĭ Vodă, iarăşĭ zestre.

вї) Părţile din Crăescĭ, iarăşĭ dela ţinutulŭ Tecuciuluĭ, baştină.

гї) Părţile din Mustescĭ, tij dela ţinutulŭ Tecuciuluĭ, baştină.

дї) Părţile din Burdescĭ tij dela ţinutulŭ Tecuciuluĭ, baştină.

єї) Unŭ locŭ de prisacă la Frumuşale, la ţinutulŭ Tecuciuluĭ, dela Ionaşcu sin Iadulŭ, carele l'aŭ datŭ danie luĭ Vasile Gheuca Logofĕtŭ şi nepotulŭ Gheucă l'aŭ datŭ părinteluĭ d-sale.

ѕї) Satŭ întregŭ, Malurile carĭ jumĕtate trece în ţéra Muntenéscă ş'o parte trece dincóce în Moldova la ţinutulŭ Tecuciuluĭ, la margine, zestrea maică-sa din fânaţe, din livedĭ cu pomĭ, din bălţĭ de pesce; din prisacĭ cu stupĭ, însă . . . . fiindŭ maĭ puţinĭ va lua câte o para de stupŭ; şi din grădinĭ cu legumĭ, însă numaĭ dintru acele ce vorŭ fi pentru alişverişŭ, iar din cele ce vorŭ fi pentru hrana locuitorilorŭ să nu se supere. Crâşmă cu bĕuturĭ nime altulŭ să nu îndrăznéscă a pune în satŭ să vîndă vinŭ, fără numaĭ vinaţele mŏnăstirescĭ să se vîndă, iar din sătenĭ carĭ se vorŭ învoì cu egumenulŭ şi îşĭ vorŭ plătì venitulŭ crăşmeĭ, cum se vorŭ puté învoì volnicŭ să fie; cum

---

зї) Satŭ întregŭ, Ciurănií din ţéra Muntenéscă, iarăşĭ zestrea maică-sa.

иї) Douĕ sate la ţinutulŭ Putneĭ, Bizughescií şi Dudescií, cu vadurĭ de móră în gârlele Putneĭ şi cu morĭ gata şi cu viĭ, baştină.

ѳї) Partea Popeĭ luĭ Dumitraşcu din Călimănescĭ ot ţinutŭ Putna datŭ părinteluĭ d-sale pentru o pagubă de stupĭ ce aŭ făcutŭ.

к) Satŭ întregŭ Ceucanií (?) la ţinutulŭ Tutoveĭ pe apa Tutova cu siliştele de prin prejur anume: Daviţií din sus de Ceucanĭ alăture, şi Bătănescií din sus de Daviţií alăture, şi Spânenií din jos de Ceucanĭ alăturĭ cu cumpĕrarea dela Climetŭ Scarletŭ, Călugăriĭ în dilele Măriеĭ sale luĭ Vodă, cu judecata Divanuluĭ, şi jumĕtate de satŭ de Fântânele alăturĭ pe din jos de Spânenĭ, baştină şi

ка) Năvârneţií despre rĕsăritŭ peste Tutova, ce se numesce acum Crângulŭ şi se hotărăsce cu târgulŭ Bârladuluĭ, schimbŭ dela mŏnăstirea Nicorescií, şi alăture pe din jos şi Pârlenií, iar schimbătură dela mŏnăstirea Nicoriţií şi alăture pe din jos Bilţiganií cu vadŭ de móră în Tutova şi cu móră gata, baştină, şi alăturea pe din jos Bojóia, iar baştină şi alăturea pe din jos Năslaónií cumpĕrătura Lupuluĭ Bogdanŭ Hatmanŭ moşuluĭ d-sale dela Angheluşa Isăróea şi alăturĭ pe din jos, Mărciucanií cu 2 róte de móră în Tutova, cumpĕrătura părinteluĭ d-sale dela Alexandra jupânésa Mărciucănuluĭ, nora luĭ Mihalache Hatiovicĭ neguţătorulŭ, căruia şi luĭ i-aŭ fostŭ cumpĕrătura dela Angheluşa Isaróea; şi alăturea pe din jos Bălănescií cumpĕrătura d-sale dela Todoranŭ din ţéra nemţéscă, nepotulŭ Mărciucanuluĭ, şi Mărciucanuluĭ i-aŭ fostŭ cumpĕrătura dela Grigorie Isarŭ, precum aŭ fostŭ şi zapise vechĭ, şi în capulŭ Mărciucanilorŭ despre Bârladŭ, unŭ locŭ din loculŭ târguluĭ Bârladuluĭ, ce se numesce valea Ilieĭ, stălpitŭ şi alesŭ până în apa Bârladuluĭ şi în jos până în moşia d-sale Vorn. Dumitraşcu Palade anume: . . . . Peste Bârladŭ satŭ întregŭ Dolhescií cu morĭ în Bârladŭ, stâlpitŭ şi hotărîtŭ, cumpĕratŭ de moşulŭ d-sale Lupulŭ Bogdanŭ Hatmanŭ dela Angheluşa Isaróeĭ. Şi alăturea pe ţin jos satŭ întregŭ Ţigănescií datŭ d-sale zestre; tóte aceste silişte sunt în ţinutulŭ Tutoveĭ, şi se ţinŭ una de alta; şi iarăşĭ la Tutova pe Pereschivulŭ celŭ micŭ, satŭ întregŭ Movilenií, cu heleşteŭ în Pereschivŭ, şi pe din sus de Movilenií Ciocovenií şi pe din sus părţile din Mirenĭ, şi iarăşĭ în bĕtrânií din satulŭ Kilienií cu 14 pogóne, de vie, ce se numesce *bĕtrânulŭ Băganulŭ*, şi părţile din Popescĭ, din Păcurărescĭ, ci s'arŭ alege şi iarăşĭ pe Pereschivulŭ celŭ mare satŭ întregŭ Stănuiescií, şi pe din jos de satulŭ Stănuiescií satŭ întregŭ Càrpenií, pentru care s'aŭ şi judecatŭ cu rezeşií de acolo în dilele Măriеĭ sale luĭ Vodă şi i-aŭ rĕmasŭ, şi doĭ bĕtrânĭ pe din sus de Stănuescĭ din satulŭ Ketrinií, şi iar pe Pereschivŭ în fundŭ satŭ întregŭ Şendrescií, şi iarăşĭ pe Tutova în sus în gura Strâmbiĭ partea Irimieĭ ce s'ar alege, şi iarăşĭ la şi ómeniĭ ce vorŭ fi şeḑĕtorĭ cu casele la numita moşie, să aibă a lucra obicĭnuite ḑile de boerescŭ, orĭ să plătéscă cu banĭ, după hotărîrea ponturilorŭ, iar

---

ţinutulŭ Fâlciuluĭ totŭ loculŭ gospod. dela târgulŭ Fâlciuluĭ şi cu vatra satuluĭ şi cu podŭ în Prutŭ cât aŭ rĕmasŭ nedatŭ de alţĭ Domnĭ, datŭ d-sale Paharniculuĭ danie de Măria sa rĕposatulŭ Scarlatŭ Ghica Vodă, fiindŭ d-luĭ Logofĕtŭ alŭ 3-lea şi hotărîtŭ de d-luĭ Stolnicŭ Gheorghi Beldimanŭ, fiindŭ ispravnicŭ, şi de Stefanŭ Popesculŭ Vornicŭ de Pórtă. Şi iaraşĭ unŭ locŭ la târgulŭ Bârladuluĭ, de cârciumă, cumpĕratŭ de părintele d-sale dela Ioanŭ Şoldea, cu locŭ din dosŭ de ogradă şi de grajdŭ, şi pe dînsulŭ altŭ locŭ cumpĕratŭ de d-luĭ, dela Nicolaĭ Boulŭ, iar cu loc de ogradă din dosŭ şi de grajdŭ; şi iarăşĭ altŭ locŭ în târgŭ în Bârladŭ de cârciumă şi de douĕ dughenĭ şi cu locŭ din dosŭ, cumpĕratŭ de părintele d-sale dela Kiricuţa, feciorulŭ Lupuluĭ rĕposatŭ; şi iarăşĭ altŭ locŭ de cârciumă şi de dughiană, ce se numesce a Mătăsăriţiĭ, de zestre; şi iar la ţinutulŭ Lăpuşniĭ satŭ întregŭ Scorţesciĭ, hotărîtŭ şi stâlpitŭ de părintele d-sale, zestrea maică-sa dela Dumitraşcu Racoviţă Hatmanŭ.

кв) Optŭ Pogóne de vie la Priponescĭ ot Tutova, alăturea cu viile d sale frateluĭ nostru Vasile Razulŭ vel Vornicŭ, ce le are cumpĕrătură dela d-luĭ Costache vel Banŭ, însă dintr'aceste 8 pogóne, 4 pogóne sunt cumpĕrătura părinteluĭ d-sale dela Ursulŭ Curelariŭ şi 4 pogóne sunt cumpĕrate de d-luĭ Paharnicŭ dela Nicolae Boulŭ, din Bârladŭ, şi,

кг) Şése pogóne de vie în délulŭ Sêrbilorŭ la Nicorescĭ, cumpĕrătura părinteluĭ d sale, 3 pogóne dela Ingesculŭ şi 3 dela. . . . . .

Aceste sunt moşiile şi viile ce ne-aŭ arĕtatŭ d-luĭ Paharniculŭ că le are în ḑiua de astăḑĭ în stăpânirea d-sale, rĕmase dela părinţĭ, baştină şi cumpĕrătură şi zestre, care după cererea d-sale Paharniculuĭ maĭ trecêndŭ treĭ séŭ patru ḑile la mijlocŭ fiindŭ în case rĕmase nisce sicriaşe netrebnice, şi umblândŭ d-luĭ într'însele, aú găsitŭ unŭ isvodŭ cu însăşĭ slova rĕposatuluĭ părinteluĭ d-sale, întru care arétă pentru unele din scrisorĭ pe moşiĭ şi ţiganiĭ ce-aŭ scăpatŭ dela mŏnăstirea Miera din prada Cătanilorŭ, în ḑilele Măriciĭ sale rĕposatulŭ Racoviţă Vvd., care şi acestŭ isvodŭ arĕtându-ni-lŭ d-luĭ şi cunoscêndŭ că este cu însăşĭ slova părinteluĭ d-sale, i-amŭ datŭ creḑĕmîntŭ, şi l'amŭ sfătuitŭ ca să-lŭ lege bine şi pe tóte foile să se întăréscă şi cu pecetea Mărieĭ sale prea Inălţatuluĭ Domnuluĭ nostru şi acésta să rĕmâie la mâna d-sale ca o bună dovadă de scrisorĭ ce aŭ avutŭ şi póte să-ĭ fie de mare ajutorŭ, şi orĭ-ce judecătorŭ póte să-ĭ dea credinţă, de vreme ce este făcutŭ cu însăşĭ slova părinteluĭ d-sale, şi de atâţia anĭ, pe scrisorĭ anume; măcarŭ că ne-aŭ arĕtatŭ d-luĭ Paharniculŭ, că lipsescŭ câte-va scrisorĭ dintr'însele, pe câte-va moşiĭ, carĭ nu se scie cu ce chipŭ nu s'aŭ pusŭ într'acestŭ isvodŭ, dar cu tóte aceste amŭ socotitŭ că este bine să rĕmâie isvodulŭ acesta la mâna d-sale Paharniculuĭ, că este ca o bună dovadă, şi deşi lipsescŭ dintr'însele scrisorĭ a 2—3 moşiĭ, însă destulŭ este d-sale stăpânirea némuluĭ d-sale. Maĭ socotit'am şi acésta că acum în vremea Domnieĭ Prea Inălţatuluĭ Domnuluĭ nostru, trăindŭ şi părintele d-sale d-luĭ Ioanŭ Bogdanŭ biv vel Logof., de ar fi avutŭ cine-vaşĭ pricină de judecată pe moşiile cele de baştină şi de cumpĕrătură, cum şi de ţiganĭ, ar fi cerutŭ cu d-luĭ rĕposatulŭ, orĭ cu d-luĭ de se va arĕta vre uniĭ împotrivitorĭ a nu-şĭ da venitulŭ pe obiceiŭ, poruncimŭ d-luĭ staroste de Putna să împlinéscă; iar când cine-va ar rĕspunde în potriva aceleĭ moşiĭ cu scrisorĭ ce vorŭ fi avêndŭ, să vie la Divanŭ. Acésta scriemŭ.

1775, Maiŭ 31.

L. P.
Gospodŭ

Procit. Vel Logofĕtŭ.

3. In anaforaua din 15 Octobre 1794, ce am aflatŭ la fila 206 din dosar. No. 4. Transportŭ 1765, (Arch. Statuluĭ) se face menţiune de unŭ actŭ alŭ luĭ Gr. Al. Ghica din 24 Martie 1777, prin care, la reclamaţiunea egumenuluĭ dela mŏnăstirea Treĭ Erarchĭ că s'aŭ înstrăinatŭ din averea nemişcătóre a mŏnăstireĭ sub pretextŭ de schimbŭ, Domnitorulŭ Gr. Ghica iea o disposiţiune, care se cade să fie cunoscută istoricilorŭ noştri, de óre-ce ea este o strălucită dovadă, că călugăriĭ grecĭ nu puteaŭ dispune de mŏnăstirile şi bisericile închinate din ţéră, după bunŭ placulŭ lorŭ. Gr. Ghica vĕḑêndŭ că «unele din acareturile acesteĭ mŏnăstirĭ, cu felurĭ de chipurĭ ceĭ maĭ dinainte egumenĭ le deslipise dela mŏnăstire, cu nisce tocmele nefolositóre mŏnăstireĭ; după a

---

Paharniculŭ fiulŭ d-sale judecată şi dreptate, care după judecăţile ce arŭ fi cerutŭ şĭ-arŭ fi aflatŭ dreptatea lorŭ, precum aŭ aflat'o şi alţiĭ din locuitoriĭ ce aŭ cerutŭ judecată şi dreptate orĭ pentru ce, dar nimene judecată cu d-luĭ n'aŭ cerutŭ şi câţĭ aŭ cerutŭ n'aŭ avutŭ nicĭ o dreptate. Deci dar arĕtându-ne d-luĭ Paharniculŭ pe tóte aceste de maĭ sus arĕtate moşiĭ ce se aflaŭ în stăpânirea d-sale şi arderea scrisorilorŭ d-sale cum şi altorŭ lucrurĭ fiindŭ sciute şi de însuşĭ prea Inălţatulŭ Domnulŭ nostru şi stăpânŭ Măria Sa Vodă, cum şi de noĭ de toţĭ, i-amŭ datŭ acésta a nóstră adevĕrată şi încredinţată mărturie, întărită şi adeverită cu a nóstră a tuturorŭ iscăliturĭ, pe care mărturie să-şĭ facă d-luĭ şi hrisovulŭ gospod. Acésta facemŭ scire.

1776, Decembrie

Ionichie Episcopŭ Romanuluĭ, Inochentie Episcopulŭ Huşuluĭ, Manolache Costache Vel Logof., Vasile Razulŭ Vel Vornicŭ, Ilie Costache vel Vornicŭ, Dumitru Sturdza Hatmanŭ.

Aceste acte s'aŭ recunoscutŭ valabile de Divanulŭ Moldoveĭ la 21 Augustŭ 1834, sub No. 400.

La 1788 Decembre 10, Divanulŭ Moldoveĭ a maĭ datŭ o mărturie luĭ Ioanŭ Cantacuzino biv vel Vornicŭ, care a arĕtatŭ că, ascunḑêndu-şĭ în pămîntŭ scrisorile de moşiĭ, când aŭ fostŭ invasia turco-ruso-austriacă, acele aŭ putreḑitŭ. Vomŭ da în volumulŭ nostru IV acestŭ actŭ.

pravilelorŭ hotărîre, ce ḑicŭ ca mŏnăstiresci lucrurĭ nicĭ să se vînḑă, nicĭ să se zălogéscă, fără numaĭ décă va avé mŏnăstirea nevoĭ şi vederată trebuinţă, Gr. Ghica Vodă a **rênduitŭ şi doĭ epitropĭ**, ca împreună cu egumenulŭ ce era pusŭ de părinţiĭ exarhĭ, **cu alegerea călugărilorŭ**, să pórte grijă la tóte acareturile şi veniturile mŏnăstireĭ şi orĭ-ce trébă a mŏnăstireĭ **va fi pusă la cale de ceĭ treĭ şi vorniculŭ**, aceea să aibă tărie şi să se ţie în sémă, iar care trébă s'ar face numaĭ de unulŭ séŭ de doĭ şi nu vorŭ fi iscăliţĭ tustreĭ, aceea rĕmâne ca o nimică şi în sémă să nu se ţie. Aşijderea Gr. Ghica hotărasce şi pentru egumenŭ, cu ce alegere să se puie, cum şi de se va întâmpla să móră egumenulŭ ce *urmare să păzéscă episcopulŭ* până se va rêndui altulŭ, cum pe largŭ se arétă în Condica Divanuluĭ (1).

Asemenea anafora este semnată de Mitropolitulŭ Iacobŭ (Stamati), la 1797 Augustŭ 6, şi cere întocmaĭ respectarea disposiţiunilorŭ dela Gr. Ghica Vodă.

4. La Episcopia de Romanŭ, în pachetulŭ de documente cu No. 5, am aflatŭ unŭ chrisovŭ dela Grigorie Al. Ghica Vvd., din 1775 Maiŭ (sigiliulŭ roşu, colóre, mijlociŭ cu bourulŭ între doĭ leĭ şi dărăbane, cu data 1774.) Domnitorulŭ dă Episcopieĭ dreptulŭ de a lua câte 1 banŭ de tótă dughiana, orĭ-ce s'ar vinde în ea, şi de carulŭ de pesce, séŭ cu orĭ-ce ar fi, ce intră în oraşŭ spre vînḑare totŭ câte 1 banŭ; acestŭ venitŭ să-ĭ fie pentru tămâie şi untŭ-de-lemnŭ.

Anexa la pag. 230.

La 1786, luna Maiŭ, aflămŭ o fabrică de sticlărie, *la Hârlăŭ.*

Intre documentele moşieĭ Delenilorŭ, documente atâtŭ de importante pentru istoria familieĭ luĭ Vasile Lupulŭ, amŭ aflatŭ unŭ chrisovŭ datŭ în favórea fabriceĭ.

Din acestŭ chrisovŭ se va vedé, că sciaŭ, că practicaŭ Domnitoriĭ nostri protecţionismulŭ industrieĭ şi nu amŭ născocitŭ noĭ moderniĭ, cu legea relativă, unŭ ce noŭ.

Iată chrisovulŭ:

Cartea luĭ Alexandru Ioanŭ Mavrocordatŭ Vvd. Domnŭ ţěreĭ Moldoveĭ pentru scutirile fabriceĭ de sticle dela Hârlăŭ. 1786, Maiŭ 15.

Se face scire cu acestŭ chrisovŭ alŭ Domnieĭ mele pentru fabrica de sticle ce este aicea în ţéră, la ţinutulŭ Hârlăuluĭ, care maĭ înainte ţinêndu-se de către unŭ jidovŭ și pe urmă de unŭ Petru Mazi némțŭ, aŭ rĕmasŭ la cea maĭ de pe urmă de se ține și până acum de către Saberŭ, carele arĕtându-ne hrisóvele ce are dela alțĭ luminațĭ Domnĭ, pentru ómeniĭ de slujbă ce sunt trebuitorĭ a se afla la lucrulŭ acesteĭ fabrice, cum și pentru óreșĭ-care miluirĭ ce aŭ avutŭ de a scutì de desetină 200 stupĭ séŭ...... ce va avé, rugatu-s'aŭ ca să i se întăréscă și de către Domnia mea rênduiala acésta de milă ce aŭ avutŭ. Decĭ de vreme că și Domnia mea dintru începutŭ bunăvoință avemŭ ca lucrurile și chipurile ce vomŭ cunósce a fi spre podóba și lauda acesteĭ țĕrĭ să le întărimŭ, iar nu să le surpămŭ, socotit'amŭ și pentru fabrica acésta, că fiindŭ unŭ lucru carele nu numaĭ că stricăciune pămîntuluĭ nu pricinuesce, ci încă și folosŭ la mulțĭ aduce și este și podóba țĕriĭ acesteia, se cade a i se întărì milele ce aŭ avutŭ. Iată i s'aŭ datŭ acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele prin care hotărîmŭ ca să aibă a aduce 100 ómenĭ străinĭ, de peste hotarŭ, pentru lucrarea la acéstă fabrică, carĭ ómenĭ să fie cu totulŭ străinĭ, scoșĭ de peste hotarŭ dintr'alte țĕrĭ. Și în vreme când îĭ va aduce, să fie datorŭ numitulŭ Saberŭ a-ĭ aduce la isprăvnicia ținutuluĭ margineĭ la care îĭ va trece, ca să-ĭ cerceteze și adeverindu-ĭ că sunt străinĭ, iar nu strămutațĭ, din pămîntulŭ Moldoveĭ de puțină vreme și iarășĭ întorșĭ (după ce aŭ ședutŭ peste hotarŭ puțină vreme se întorcŭ cu nume de străinĭ), să însciințeze pentru dînșiĭ la d-luĭ Vel Vist., că de vorŭ fi străinĭ, după cum se arétă maĭ sus, să li-se dea pecetluiturí gospod. pe fețele lorŭ, ca să fie cunoscuțĭ dintr'alțĭ locuitorĭ birnicĭ și să rĕmâie nesupĕrațĭ atâtŭ de birulŭ visterieĭ câtŭ și de alte dărĭ și angariĭ ce vorŭ fi asupra altora. Insă fiindŭ-că pentru aducerea materialuluĭ din țéra leșéscă ce trebuesce la lucrarea sticlelorŭ, cum și pentru alte trebuințe a fabriceĭ mi-aŭ arĕtatŭ numitulŭ Saberŭ că are unŭ jidovŭ anume Boroh, carele se află cu locuința la ținutulŭ Hârlăuluĭ, rugatu s'aŭ ca să fie și acesta scutitŭ de birŭ cum și de alte havalele. Decĭ fiindŭ atâtŭ de trebuință la lucrurile acesteĭ fabricĭ și jidovulŭ acesta, otărîmŭ ca în numĕrulŭ de 100 ómenĭ străinĭ ce se lasă ca să fie scutițĭ, să fie și elŭ cuprinsŭ și să fie scutitŭ pe capulŭ luĭ de totŭ birulŭ visterieĭ, cum și de alte dărĭ și angariĭ. Așișderea am maĭ făcutŭ Domnia mea milă cu numitulŭ de maĭ sus Saberŭ, ca să aibă a scutì la vremea desetineĭ 200 stupĭ ...... ce va avé drepțĭ aĭ sĕĭ numaĭ și elŭ după mila ce am făcutŭ Domnia mea cu dînsulŭ, datorŭ să fie a se silì cu tótă sirguința spre a adăogì și a întemeia acéstă fabrică spre maĭ multă lucrare și deschiderea eĭ, căcĭ numaĭ pentru fabrică am făcutŭ Domnia mea acéstă milă ca să se îmmulțéscă lucrarea sticlelorŭ spre îndestularea obștieĭ. Iar când elŭ nu o va păzì acésta, atuncĭ tóte milele aceste câte se cuprindŭ maĭ sus să nu se ție în sémă și să se pue ómeniĭ la birŭ după starea lorŭ. Și poruncimŭ Domnia mea ispravnicilorŭ de ținutulŭ Hârlăŭ să avețĭ în purtare de grijă și privighere în tótă vremea ca să urmeze după cum se hotărasce prin hrisovŭ, iar cândŭ vețĭ adeveri că numitulŭ Saberŭ nu urméză a păzi întocmaĭ, atuncĭ îndată să trimețĭ către Domnia mea însciințare. Dreptŭ aceea poruncimŭ Domnia mea, atâtŭ dregătorilorŭ de pe la ținuturĭ i desetinarĭ, vĕḑêndŭ hrisovulŭ acesta alŭ Domnieĭ mele, să avețĭ a urma cu toțĭ întocmaĭ după cum se otărasce.

---

(1) Pĕcatŭ că acea condică ca atâtea altele aŭ arsŭ !

Poftimŭ Domnia mea și pe alțĭ luminațĭ Domnĭ pe carĭ Dumneḑeéscă voință îĭ va rêndui în urma nóstră la scaunulŭ Domnieĭ acesteĭ țĕrĭ, să nu strice acéstă rênduială de lucrarea acesteĭ madele, și maĭ vîrtosŭ să adaogă și să întăréscă, fiindŭ pentru trebuința vețuitorilorŭ acesteĭ țĕrĭ și a Domniilorŭ sale vecĭnică pomenire.

Scrisu-s'aŭ hrisovulŭ acesta la scaunulŭ Domnieĭ mele în orașulŭ Iașĭ, întru cea d'întâia Domnie a nóstră la Moldova în anulŭ alŭ doilea de Ioniță Măcărosculŭ ot Vistier. 178[illegible], Maiŭ 15.

Iω Alexandru Mavrocordatŭ VV.

Mateĭ Canta Vel Vistierŭ procit.

Maĭ iacă unele documente relative la comerciŭ și industrie, dela Alex. Const. Mavrocordatŭ :

Pergamenŭ mare circa unŭ cotŭ, împodobitŭ cu aurŭ și colorĭ, cu ghirlande de trandafirŭ colorațĭ, împrejurŭ. Steluțele dintre cuvinte sunt aurite orĭ colorate.

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Iŏ Alexandru Constantin VV. Domnŭ țĕreĭ Moldoveĭ.

Din legiuirile și așezările * oblăduitorilorŭ și ocârmuitorilorŭ de noróde * acelorŭ ce aŭ silitŭ și aŭ voitŭ să întăréscă și să împodobéscă cu fericite și temeĭnicrênduelĭ * starea țerilorŭ, să pótă înțelege că totŭ-da-una rênduiala ce s'aŭ căḑutŭ * să aibă ceĭ ce neguțitorescŭ s'aŭ socotitŭ a fi unulŭ din cele maĭ treĭ buincióse așezămînturĭ * spre împodobire și îndestulare unuĭ norodŭ nefiindŭ nicĭ o îndoială la mijlocŭ, că negoțulŭ nu numaĭ că aduce lesnire la cele trebuincióse a viețeĭ omenescĭ, ce maĭ vêrtosŭ înmulțesce și adaoge bișugŭ și îndestulare la tóte *. Asemine dar și Domnia mea poftimŭ a ne arĕta următorĭ oblăduitorilorŭ acelorŭ ce aŭ voitŭ să păzéscă și să împodobéscă starea țĕreĭ acesteia * cu rênduelile ce s'aŭ cunoscutŭ a fi spre folosulŭ tuturorŭ de obștie *, după ce din mila luĭ Dumneḑeŭ ni-aŭ miluitŭ cu stepena Domnieĭ acesteĭ țĕrĭ, ni-amŭ aflatŭ fără pregetŭ cu tótă virtutea, silința și purtare de grijă spre împlinirea dorințeĭ acestia și nu numaĭ câte amŭ aflatŭ a fi de folosŭ le-amŭ întăritŭ *, ce încă și multe bunătățĭ cuviinciósc amŭ adaosŭ, după cum pin faptă s'a arĕtatŭ. Deosebitŭ de altele luat'amŭ aminte și pentru brésla neguțitorilorŭ din Iașĭ * cărora nu numaĭ cele (**чєли**) ce li s'aŭ cuprinsŭ prin hrisóvele vechĭ ce aŭ dela alțĭ luminațĭ Domnĭ li-amŭ întăritŭ *, ce încă amŭ și maĭ adaosŭ celi ce s'aŭ găsitŭ a fi cu cale spre așezare și a lorŭ întemeere. Și iată printr'acestŭ domnescŭ alŭ nostru hrisovŭ * hotărîmŭ *: Toțĭ neguțitoriĭ ce daŭ dajdie și sunt în izvodulŭ visterieĭ cu pecete gospodŭ, cum și alțiĭ carĭ se vorŭ maĭ pune, avêndŭ revașile d-sale Vel Vistierŭ, care va fi după vreme, spre încredințare că este dajdea lorŭ cu neguțitoriĭ, socotindu-se unulŭ cu altulŭ câte unŭ leŭ șése-ḑecĭ și șépte banĭ, baniĭ Visterieĭ și câte 14 parale de leŭ obicĭnuita răsură, după cisla ce-șĭ vorŭ face eĭ în de eĭ pe stare și putința fiesce-căruia *. După care cislă să dea izvodŭ de Visterie iscălită de starostele și de câțĭ-va fruntașĭ aĭ neguțitorilorŭ arĕtându-ne fiesce-care anume cu porecla luĭ și la ce locŭ se află șezătorŭ ? și după acelŭ izvodŭ vorŭ da într'unŭ anŭ *unŭ-spre-ḑece* dăjdiĭ, adecă șése dăjdiĭ pe una polŭ lună o dajde și treĭ dăjdiĭ la vremea ajutorințeĭ de iérnă, și douĕ dăjdiĭ la ajutorulŭ cheltuelelorŭ visterieĭ ce se iea vara * iar maĭ multŭ de dăjdiile arĕtate să nu se supere *. Ficioriĭ de neguțitorĭ neînsurațĭ, carĭ nu vorŭ avé dughenele lorŭ și vorŭ fi șeḑĕtorĭ în casă cu părințiĭ lorŭ, să nu se supere (**сȣпири**) cu dajde, iar viindŭ la vîrstă și căsătorindu-se, séŭ avêndŭ dughenele lorŭ, orĭ altŭ alișverișŭ osebitŭ de părințiĭ lorŭ, atuncĭ să se așeze cu dajde la brésla neguțitorilorŭ, sporindu-se și suma banilorŭ câte unŭ leŭ și 67 banĭ de nume *. Calfele ce slujescŭ pe la dughenile neguțitorilorŭ, carĭ vorŭ fi holteĭ * să nu se supere cu birulŭ de către nimene; iar însurându-se séŭ eșindŭ osebițĭ cu dughenile lorŭ, atuncĭ să se pue la birŭ, la rênduiala ce li-se va cădé *. Pe totŭ anulŭ odată să aibă purtare de grijă d-luĭ Vel Vist., să facă cercetare isvoduluĭ de numele tuturorŭ neguțitorilorŭ și câte nume vorŭ fi să se adaoge, séŭ să se scótă; prin scirea Domnieĭ mele se vorŭ pune séŭ se vorŭ scóte * socotindu-se de nume * câte 1 leŭ 67 banĭ. * La strînsulŭ banilorŭ nimenea să nu se amestece fără numaĭ ceaușulŭ lorŭ *. Desetină să plătéscă de ḑece bucățĭ unŭ leŭ vechiŭ și câte ḑece banĭ vechĭ de cruce răsura. * Brésla acésta a neguțitorilorŭ să aibă și staroste prin cercetarea și alegerea d-sale Vel Vist., care staroste să fie scutitŭ de tóte dările și să aibă și patru ómenĭ străinĭ, carĭ iarășĭ să fie scutițĭ de tóte dările, ca să-ĭ fie de trimesŭ a chiăma pe neguțitoriĭ, carĭ vorŭ avé pricinĭ eĭ între eĭ *; și deosebitŭ să aibă starostele a scuti la vremea desetineĭ *una sută* stupĭ și la vădrăritŭ *una sută* vedre vinŭ și la goștină *una sută* oĭ și *doĭ* liudi scutelnicĭ, carĭ să fie în isvodulŭ scutelnicilorŭ cu pecetea gosp. * Tóte pricinele de judecățĭ ce vorŭ avé neguțitoriĭ, să aibă a le căuta starostea și fruntașiĭ lorŭ, să aibă să le caute și să le hotărască d-luĭ Vel Vist. ce a fi după vremĭ, după vechiulŭ obiceiŭ. * Doĭ carĭ vorŭ avé pricină de judecată și se va căuta pricina lorŭ de starostele, să dea împlinélă la una sută leĭ cincĭ leĭ pe baniĭ ce a rĕmasŭ să dea unŭ neguțitorŭ la altulŭ dintr'aceĭ ce se vorŭ judeca, din carĭ doĭ polĭ leĭ să fie venitŭ starosteluĭ, iar doĭ polĭ leĭ să se pue la cutie *. Iar de se vorŭ împlinì prin marafetulŭ Văt. de aprodĭ, să dea împlinélă aceĭ neguțitorĭ ḑece la sută, din care nouĕ părțĭ să fie a vătavuluĭ și o parte a starosteluĭ. * Orĭ-ce poruncă gospod ar fi asupra bresleĭ, prin staroste să se împlinéscă, iar zapciĭ să nu ămble printre dînșiĭ. * Neguțitoriĭ străinĭ carĭ nu vorŭ fi cu locuința aicĭ în țéră și vorŭ aduce marfă, să le pue sorocŭ pe cât se va socotì a fi cu cale și până la acelŭ sorocŭ să aibă a-șĭ vinde marfa lorŭ cu rădicata, iar să nu aibă voie a-șĭ vinde marfa lorŭ cu cotulŭ séŭ cu cumpĕna, ci să o vîndă cu ridicata, afară din lucru ce este de mâncare *, care acele lucrurĭ de ale mâncăreĭ să le vîndă cum o puté. * Câțĭ neguțitorĭ străinĭ vorŭ aduce marfă și orŭ vinde-o cu ridicata, orì pe banĭ gata séŭ pe datorie, toțĭ aceĭ să dea la una sută leĭ jumĕtate leŭ, din care treĭ ḑecĭ banĭ să fie a starosteluĭ și treĭ-ḑecĭ banĭ să se pue la cutie *. Starostele să aibă voie a cerca tóte dughenile ca să vîndă cu cotŭ și cu cumpĕnă drepte și orĭ-care se va afla cu cotŭ séŭ cu cumpĕnă viclénă să plătéscă glóbă cincĭ leĭ noĭ, orĭ cât se va găsì cu cale de fruntașĭ *, care și dintr'acea glóbă asemenea pe jumĕtate să fie a starosteluĭ și pe jumĕtate să se pue la cutie. * Unù neguțitorŭ de va ḑice cuvîntŭ de necinste asupra altuĭ neguțitorŭ, să se globéscă, iar care va ridica mâna maĭ cu marĭ pedepse, după cum va găsì cu cale și vorŭ hotărî fruntașiĭ; din care glóbe jumĕtate va fi a starosteluĭ și jumĕtate să se pue la cutie * și din baniĭ ce se vorŭ strînge la cutie să aibă a se ajuta pe ceĭ cuprinșĭ de nevoĭ și de sĕrăcie, dânduli-se pe cât se va găsì cu cale de staroste și fruntașĭ, însă prin scirea bresleĭ. * Și cutia să fie în séma starosteluĭ și doĭ treĭ din fruntașiĭ bresleĭ, carĭ să ție și isvodŭ iscălitŭ de câțĭ banĭ se vorŭ strînge și câțĭ se vorŭ da. * Fără scirea starosteluĭ și a fruntașilorŭ nimenĭ să nu fie volnicŭ a deschide dughiană, ca să neguțîtoréscă cu marfă subțire, care vîndŭ neguțitoriĭ dughengiĭ, nicĭ din pămîntenĭ, nicĭ din armenĭ, nicĭ din jidovĭ. * Abăgeriĭ, baibăraceriĭ, rachieriĭ, bacaliĭ și alte esnafurĭ să nu fie volnicĭ a vinde prin dughenile lorŭ marfă subțire, care vîndŭ neguțitoriĭ dughengiĭ, * ci numaĭ marfă care este de trebuința lorŭ să ție și să vîndă prin dughenele lorŭ *. Desăgariĭ ce ămblă cu marfă de vindŭ prin sate, fiindŭ-că aducŭ și împedicare la alișverișulŭ neguțitorilorŭ și pricinuescŭ și păgubire vameĭ gospod. făcêndŭ totŭ felulŭ de meșteșugurĭ de ascundŭ marfa de vamă, să fie oprițĭ de a nu maĭ ămbla cu marfă să vîndă prin sate, ci așezându-se prin târgurĭ să aibă voie a neguțitorì *, iar pe la iarmaróce să nu fie oprițĭ, ci să aibă voie a duce și a vinde marfa lorŭ. * Duminicele și la 12 praznice împĕrătescĭ să nu fie volnicĭ a deschide dughenile şi a vinde orĭ-ce felŭ de marfă, ci numaĭ lucru ce va fi de mâncare nefiindŭ opriţĭ, să aibă voie a vinde. * De se va întêmpla vre-odată a se rêndui caĭ de menzilŭ şi zahere, brésla neguţitorilorŭ să nu fie supĕrată nicĭ cu menzilŭ, nicĭ cu zahere, nicĭ cu alte angariĭ. Óspeţĭ prin casele neguţitorilorŭ să nu găzduiască. Nicĭ aşternuturĭ séŭ arămurĭ să nu li se iea pentru musafirĭ *. 20 banĭ ce se lua în vremea trecută dela neguţitorĭ de totŭ pogonulŭ de vie ce avea la Odobescĭ, numindu-se pentru vadra domnéscă, fiindŭ acea dare maĭ dinainte ridicată, să nu se supere, nicĭ să dea nimĕnuĭ nimicŭ subt acelea nume dare *. Decĭ dar poruncimŭ Domnia mea tuturorŭ, ca să urmeze şi nestrămutatŭ de către toţĭ să se păzéscă întocmaĭ tóte cele ce se coprinde în hrisovulŭ acesta *. Şi poftimŭ Domnia mea şi pe alţĭ luminaţĭ Domnĭ, carĭ din mila luĭ Dumneḑeŭ se vorŭ rêndui în urma nóstră la domnie la acéstă pravoslavnică ţéră, să nu strice acea aşezare, ce maĭ vêrtosŭ să întăréscă pentru a Domniilorŭ sale vecĭnică pomenire *. Spre acésta este credinţa a însu-mĭ Domnia mea Iω Alexandru Constantinŭ Voevodŭ şi credinţa a prea iubituluĭ fiulŭ Domnieĭ mele Constantinŭ Voevodŭ şi credinţa a cinstiţilorŭ şi credincioşilorŭ boierĭ aĭ Divanuluĭ Domnieĭ mele *dumné-lorŭ* : * Dimitrie Sturdza vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-jos *, Gheorghe Sturdza vel Logofĕtŭ de Ţéra-de-sus *. Stefanŭ Sturdza vel Vornicŭ, Lascarachi Rosetŭ vel Vornicŭ *, Gheorgachi Ghica vel Vornicŭ *, Atanasie Ramadanŭ vel Vornicŭ *, Costachi Rosetŭ Hatmanŭ * Iancu Caragea vel Vornicŭ *, Alexie Mişolu vel Postelnicŭ *. Mateĭ Cantacuzino vel Vistierŭ, * Alexandru Hangeriliŭ vel Agă (* roşu), Costake Greciana vel Spătarŭ (* roşu), Manolachi Corani vel Banŭ *, Vasile Rosetŭ vel Comisŭ *, Grigoraşĭ Sturdza vel Căminarŭ *, Mihalachi Costachi vel Paharnicŭ *, Dumitrache Sturdza vel Sărdarŭ *, Antonŭ Jora vel Stolnicŭ *, şi credinţa a tuturorŭ boierilorŭ Domnieĭ mele marĭ şi micĭ. *Scrisu-s'aŭ hrisovulŭ acesta la Iaşĭ, în scaunulŭ Domnieĭ mele, în oraşulŭ Iaşĭ, întru cea d'întâĭ Domnie a nóstră la Moldavia, la alŭ doilea anŭ, de Iordaki Lozânschi ot Vistierie.* Létŭ 1783, Septembre.

Numele luĭ Vodă de o parte şi de alta cu litere de aurŭ.	Doĭ leĭ de aurŭ cu coḑile cârligate şi limbĭ roşiĭ scóse, ţinŭ unŭ prosopŭ pe care a semnatŭ Vodă şi s'a pusŭ sigilulŭ ţĕreĭ roşu cu armele ambelorŭ ţĕrĭ.	Mateĭ Canta vel Vist. procitocŭ. S'aŭ trecutŭ în Condica Visterieĭ. *Iordachi Logofĕtŭ ot Vistierie.*

Este publicatŭ cam greşitŭ în Uricarŭ, tom. II, pag. 37.
NB. Originalulŭ l'am donatŭ Academieĭ Române.

Cu mila luĭ Dumnedeŭ Iŵ Alexandru Ioanŭ Mavrocordatŭ Vvd.
Domnŭ țěreĭ Moldoveĭ.

Temeiulŭ bunelorŭ orênduele, paza liniștei și odihna supușilorŭ fiindŭ din cele maĭ întâĭ cerșută la buna oblăduire stăpânitorilorŭ **игемон҃й**, din césulŭ ce dătătorulŭ de bine ne-aŭ învrednicitŭ a ne suì la strămoșesculŭ scaunulŭ nostru Domnieĭ acesteĭ țěrĭ, luândŭ în mânile nóstre ocârmuirea stăpânireĭ, încât Dumnedeiasca sa pronie ni-aŭ luminatŭ, n'am trecutŭ cu vederea a nu revěrsa către toțĭ datornicile mile păzindŭ privileghiile ce aŭ avutŭ dintru'ntâĭ și maĭ alesŭ cu adăogire întărindu-le spre buna stare și intemeierea fiesce-căruia. Pentru că numaĭ statornicia bunătățilorŭ rěmâne în veci, laudă și fericirea. Decĭ dar după cum pentru alțĭ supușĭ și locuitorĭ, luat'amŭ sémă și pentru brésla neguțitorilorŭ pămîntenĭ de aicea din orașulŭ Iașĭ, din carĭ prin jalba ce aŭ datŭ ceĭ maĭ aleșĭ dintr'înșiĭ arětândŭ prósta stare în care aŭ venitŭ, din pricină că dela o vreme nepăzindu-se orênduelele lorŭ, s'aŭ amestecatŭ și mulțĭ alțiĭ în brésla acésta din ceĭ maĭ proștĭ și cu totulŭ scăpătațĭ și la darea biruluĭ încă asuprindu-se și cu alte multe havalele însărcinându-se, aŭ venitŭ la slăbiciune și cădere, încât puținŭ aŭ rěmasŭ de nu li s'aŭ pricinuitŭ cu desěvêrșitŭ stingere. Și s'aŭ rugatŭ cu plângere, ca să fie și eĭ pușĭ la cale, atâtŭ la darea biruluĭ, câtŭ și la unele din privileghiile ce din vechiŭ aŭ avutŭ, spre înlesnirea petrecereĭ și întemeerea alișverișuluĭ ce facŭ, arětândŭ spre acésta și mul*tea* al*tea* (*sic*) hrisóve a luminațilorŭ Domnĭ, ce aŭ fostŭ maĭ înainte de noĭ, prin care era cuprinșĭ și miluițĭ cu mul*tea* și marĭ privileghiĭ și iertațĭ de totŭ birulŭ. Pentru care milostivindu-ne și Domnia mea n'am trecutŭ cu vederea cererile și rugămintele lorŭ, ci socotindu-le a fi cu cale, pentru că întemeiarea alișverișuluĭ lorŭ aduce folosŭ și cămăreĭ gospod., iată printr'acestŭ hrisovŭ alŭ Domnieĭ mele hotărîmŭ milele și privileghiile, ce după milostivulŭ nostru cugetŭ s'aŭ pusŭ la cale pentru brésla acésta a neguțitorilorŭ pămîntenĭ, a cărora nume s'aŭ trecutŭ și în catastihulŭ visterieĭ, cu pecete gospod. Și întâĭ: pentru darea biruluĭ lorŭ, măcarŭ că prin hrisóvele vechĭ se hotărea să nu fie supěrațĭ de totŭ birulŭ visterieĭ, dar socotindŭ Domnia mea nepăgubirea și folosulŭ visterieĭ, cum și a lorŭ neînsărcinare, am hotărâtŭ ca darea biruluĭ lorŭ să fie la visteria gospod. dândŭ câte *cincĭ-spre-dece* leĭ pe anŭ de totŭ numele, de două orĭ într'unŭ anŭ, ad. jumětate la sf. Gheorghe și jumětate la sf. Dimitrie, dândŭ pe acéstă sumă și câte cincĭ parale de totŭ leulŭ rěsură și cu maĭ multŭ să nu se supere, nicĭ să se însărcineze. Iară dughenile lorŭ ce vorŭ avé, orĭ cu ce felŭ de marfă, vorŭ da la slujba ajutorințeĭ câte *două-decĭ și cincĭ* leĭ lipscănia, și câte 20 leĭ brașovenia i blănăria și câte 15 leĭ bogasieriile, baniĭ visterieĭ și câte 14 parale de leŭ rĕsură și cu maĭ multŭ decât acésta hotărîmŭ să nu fie supĕrațĭ. Vama pe marfa ce vorŭ aduce vorŭ plătì după hotărîrea hrisovuluĭ obștieĭ ce s'aŭ făcutŭ de către Domnia mea, adecă câte treĭ leĭ la suta de leĭ după adevĕrata fatură ce vorŭ arĕta către vameșŭ. Iar maĭ multŭ peste hotărîrea aceluĭ hrisovŭ să nu se supere. La slujba cotărituluĭ vorŭ da câte 60 banĭ de tótă dughéna, după condica visterieĭ și numaĭ odată într'unŭ anŭ. Ficiorilorŭ cum și călfile ce slujescŭ la dughenile lorŭ, fiindŭ holteĭ, să nu fie supĕrațĭ a plătì birŭ. Asemenea și argațiĭ lorŭ ce vorŭ fi holteĭ iarășĭ să nu se supere cu dare de birŭ, ci să rĕmâie pentru slujba caselorŭ sale. Murindŭ séŭ lipsindŭ vre-unulŭ dintr'înșiĭ să aibă a se pune altulŭ în locŭ pe carele prin scirea d-luĭ Vel Vist., și prin alegerea bresleĭ se va socotì. Crâșmele ce vorŭ avé la vremea ajutorințeĭ vorŭ plătì după hotărîrea ce prin anafora s'aŭ făcutŭ și s'aŭ datŭ la cutie. Strînsulŭ banilorŭ biruluĭ lorŭ să fie de către ceaușulŭ lorŭ, ne amestecându-se alțĭ zapciĭ a ămbla printre dînșiĭ pricinuindu-le supĕrare. Orĭ-ce poruncĭ gospod. se va socotì ca să dea acéstă bréslă a neguțitorilorŭ, să fie prin d-lŭ Vel Vist., către céușulŭ lorŭ, ca să sĕvêrșéscă fără a fi supĕrați de către alțĭ zapciĭ. Caĭ de menzilŭ, zaherea, salahorĭ și alte havalele ca aceste, ce vorŭ fi pe alțĭ locuitorĭ birnicĭ aĭ țĕreĭ, aceștia să nu se supere, ci să rĕmâe în pace, avêndŭ tótă înlesnirea la căutatulŭ alișverișuluĭ lorŭ. Óspețĭ pe la casele lorŭ să nu se rênduéscă, nicĭ așternuturí séŭ arămurĭ să nu li se iea la sosire de mosafirĭ. Asemene și la schimbarea Domnilorŭ să nu fie supĕrațĭ cu cererĭ de redvane. Ceaușulŭ bresleĭ acestia să fie scutitŭ de totŭ birulŭ pe capulŭ sĕŭ, după hotărîrea hrisóvelorŭ vechĭ. La vremea slujbelorŭ, desetina i vădrăritulŭ, să aibă a scutì toțĭ neguțitoriĭ acesteĭ bresle 30) stupĭ de desetină și 600 vedre vinŭ de vădrăritŭ pe care luândŭ răvașĭ dela d-lŭ Vel Vistierŭ, să le ție în sémă slujbașiĭ dela sine nesupĕrându-se pe acéstă sumă de bucate a plătì nicĭ unŭ banŭ, fără numaĭ pe vinulŭ ce vorŭ avé maĭ multŭ vorŭ plătì, după cum plătescŭ vădrăritŭ toțĭ alțiĭ iar pe stupiĭ ce vorŭ avé peste câtŭ este hotărîre să scutéscă, pe aceia vorŭ plătì desetină câte 4 parale vechĭ de stupŭ și câte 4 parale de cruce răsura. Tóte pricinele și alte trebuințĭ ce vorŭ avé să se caute (**каȣтѣ**) de către d-luĭ Vel Vistierŭ și după dreptate hotărîndu-se, să se pue la cale. Iar d-luĭ Vel Agă séŭ alțiĭ zapciĭ să nu aibă a-ĭ supĕra. Decĭ tóte aceste păzindu-se să urmeze și eĭ rênduelele neguțitorieĭ lorŭ cu nestrămutare *sprea* înlesnire petrecereĭ și a întemeereĭ lorŭ. Poftimŭ Domnia mea și pe alțĭ frațĭ luminațĭ Domnĭ pre carĭ sf. Dumnedeŭ îĭ va orênduì în urma nóstră cu oblăduirea acesteĭ țĕrĭ să nu surpe acéstă puțină milă ce este spre maĭ bună petrecere, odihnă lorŭ și folosulŭ Visterieĭ Gospodŭ, ce maĭ vîrtosŭ pentru a d-sale vecĭnică pomenirea se adăogă și să întăréscă. *Scrisu-s'a hrisovulŭ acesta la scaunulŭ*

Domnieĭ mele în orașulŭ Iașĭ întru cea d'întâĭ Domnie a nóstră în anulŭ alŭ 2-lea, de Chimentŭ diacŭ de visterie.

Semnatŭ Vodă. Sigilŭ mare roșu cu inscripția + Alexandru Mavrocordatŭ **Іωанъ Воевода кȣмила лȣ Дȣмнезеȣ Домнȣ ши игемонъ а тоатъ Молдавіа**, 1785.

Sub corónă unŭ scutŭ cu 4 divisiunĭ:

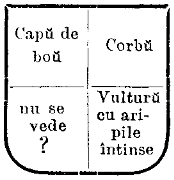

Capŭ de boŭ	Corbŭ
nu se vede ?	Vulturŭ cu aripile întinse

Vel Vistierŭ procit.

Pergamenŭ fórte mare ☐ scrisŭ cu litere aurite, la titlu cu inițiale roșiĭ, sigilulŭ bordatŭ cu ghirlandă verde semnătura Domnuluĭ pe o panglică desfăcută.

(L'am cedatŭ Academieĭ.)
E publicatŭ în Uricarŭ tom. II, pag. 47.

In 24 Iulie 1785 I. Alex. Mavrocordatŭ dă unŭ anume uricŭ (formatŭ mare, hârtie turcéscă), cu sigilŭ mare roșu de chinovarŭ representândŭ unŭ scutŭ împărțitŭ în 4. La stânga capulŭ de boŭ, la drépta corbulŭ, la stânga, jos, unŭ oŭ din care iese unŭ îngerŭ și la drépta unŭ vulturŭ. Pe vîrfulŭ scutuluĭ o figură cu capŭ mare, sub corónă data 1785. Prin acestŭ uricŭ în care I. A. Mavrocordatŭ îșĭ ḑice «Domnŭ și eghemonŭ a tótă Moldavia,» scutesce de vamă și havalele pre unŭ neguțitorŭ care aduce marfă străină și scóte din țéră marfă; anume pe Zotta Panaitŭ din Iașĭ «pentru marfa ce va aduce aicĭ de vînḑare din orĭ-ce țéră străină cum și din stăpânirea prea putern̦iceĭ împĕrățiĭ, să plătéscă vamă câte leĭ treĭ la sută, după factura ce va arĕta de cumpĕrătură.» Aceeașĭ taxă pune Domnulŭ la eșirea din țéră de céră, boĭ, vacĭ, caĭ, mascurĭ, ce va duce orĭ peste Dunăre, séŭ într'alte părțĭ și țĕrĭ străine *„și pentru tóte lucrurile și metahurile ce are țéra acésta.“*

Totŭ-odată Domnitorulŭ scutea și dugheana luĭ din Iașĭ, «de baniĭ ajutorințeĭ, cum și de alte dărĭ și angariĭ. Deci poruncimŭ dumi-tale Vel Agă, maĭ multă supĕrare de către nime să nu-ĭ facă.»

(Documentulŭ originalŭ l'am cedatŭ Academieĭ.)

Al. I. Mavrocordatŭ, amŭ arĕtatŭ maĭ sus, la pag. 346, că a reînnoitŭ scutirile Șalgâilorŭ dela Ocnă. Avemŭ, cu acestŭ scopŭ, din 1 Iuliŭ și dela 2 Septembre 1785, chrisóve. Prin celŭ dela 1 Iuliŭ scutirile se întindŭ la 225 Şangâĭ ; prin cele dela 2 Septembre, contrasemnatŭ de Costache Vel Logofĕtŭ, se ḑice că Şangâiĭ s'aŭ jĕluitŭ, că aveaŭ din vechime dreptulŭ de a vinde singurĭ în têrgulŭ Ocneĭ, vinulŭ, pânea, carnea, dar dela o vreme încóce străiniĭ ce se află seḑĕtorĭ la Ocnă, începêndŭ a vinde vinŭ, pâne şi carne, eĭ aŭ rĕmasŭ lipsiţĭ de acéstă bună chivernisélă. Şi pentru-că meşteşugulŭ lorŭ este greŭ, eĭ cerŭ să aibă numaĭ eĭ şi cămăraşiĭ de Ocnă acéstă volnicie. Vodă le întăresce acestŭ monopolŭ. (Veḑĭ copia 38 din Condica rufeturilorŭ Ocneĭ.)

Dămŭ aci sigilulŭ vechiŭ alŭ judeţuluĭ Trotuşuluĭ, unde se aflaŭ Ocnele.

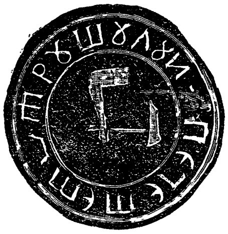

Din 28 Iunie 1785 avemŭ dela acestaşĭ Domnŭ unŭ chrisovŭ prin care do néză hatmanuluĭ Costache Ghica — ca recompensă pentru serviciĭ aduse ţĕreĭ şi altorŭ Domnĭ anteriorĭ — din ţiganiĭ domnescĭ rudarĭ, câţĭ-va indiviḑĭ. Chrisovulŭ e scrisŭ de Dumitru Varnavŭ biv Vel Cluceriŭ.

Anexa la pag. 241.

P. S. Melchisedec scrie despre afacerea Episcopuluĭ grecŭ Iacobŭ cele următóre:

«Din suma cheltuelelorŭ făcute de Iacovŭ pentru a deveni Episcopŭ, scăḑêndu-se baniĭ ce îĭ plătise elŭ din veniturile Episcopale, precum 20.000 strînşĭ din eparchie îndată după instalarea sa, şi alte sume din vînḑare de acarete şi vite, Divanulŭ a constatatŭ că rĕmâne încă o datorie asupra Episcopieĭ : 68.939 leĭ. Afară de acésta s'a maĭ constatatŭ o datorie de 9.994 leĭ, încă de când Iacovŭ era egumenŭ la Barnovsky, care, prin urmare, nu privesce pe Episcopie, pentru care s'a regulatŭ a se face deosebită anafora la Domnŭ.

«Deliberândŭ apoĭ sfatulŭ asupra mijlócelorŭ, cum ar puté Episcopia plăti acéstă enormă datorie, a constatatŭ, că după micele veniturĭ anuale ale Episcopieĭ, 7.500 leĭ, nu este altŭ modŭ de a se plăti ca de datorie, decât treptatŭ şi în curgere de mulţĭ anĭ, şi acésta cu condiţiile următóre: 1) Ca datorniciĭ să ierte dobânda atâtŭ pe timpulŭ trecutŭ până în presentŭ, câtŭ şi pe viitorŭ în timpŭ de 5 anĭ. 2) Din venitulŭ anualŭ de 7.500 leĭ, ce are

Episcopia (1) să se dea Episcopuluĭ numaĭ 2.000 pentru cheltuelele reclamate de administrarea veniturilorŭ Episcopieĭ; iar restulŭ de 5.500 leĭ să-ĭ împartă Episcopulŭ analogicesce între datornicĭ. 3) După ce cu modulŭ acesta în curgere de 5 anĭ se va plăti în contulŭ datorieĭ suma de 27.500 leĭ, restulŭ de 41.439 se va plăti cu dobândă de 25 leĭ la pungă pe anŭ, cu aceeaşĭ rînduială, precum s'a ḑisŭ la No. 2. 4) Pentru întreţinerea Episcopieĭ cu personalulŭ şi trebuinţele sale să se caute nuoĭ mijlóce. Cu tóte aceste Divanulŭ recunósce, că de şi nu a găsitŭ altŭ mijlocŭ maĭ eficace, acestŭ propusŭ de elŭ este nesatisfăcĕtorŭ, atâtŭ pentru că lasă Episcopia în cea maĭ desĕvêrşită lipsă de cele necesare, maĭ alesŭ într'unŭ timpŭ cândŭ nu se póte conta pe veniturĭ din eparchie, căcĭ clerulŭ este jăfuitŭ şi disperatŭ; câtŭ şi pentru că creditoriĭ vorŭ fi nemulţămiţĭ şi cu întârḑierea plăţiĭ şi cu reducerea dobânḑilorŭ. De aceea se lasă la înţelepciunea Domnuluĭ, căruia se promite a i-se supune casulŭ acesta la chibzuire prin o deosebită anafora. Tóte aceste, resultatulŭ cercetărilorŭ pentru datorie şi mĕsurile de a se lua pentru plată, Divanulŭ le-a supusŭ prin anafora Voevoduluĭ A. Mavrocordatŭ; se înţelege că fără a pomeni nimicŭ despre detaliurile descoperite; căcĭ era în cestiune persóna sa şi tóte slugile luĭ; ci numaĭ simplu constatândŭ ce datoresce Episcopia, şi cum a creḑutŭ Divanulŭ că se póte plăti datoria prin mijlócele ce posede Episcopia. Detaliurile descoperireĭ pentru jafulŭ făcutŭ indirectŭ Episcopieĭ de Romanŭ de Alexandru Ioanŭ Mavrocordatŭ şi de slugile luĭ, asemenea predecesorulŭ sĕŭ Alexandru Constantinŭ Mavrocordatŭ, carele prădase pe faţă Episcopia de Huşĭ, aŭ rĕmasŭ spre păstrare în archiva Episcopieĭ de Romanŭ, pentru defăimarea luĭ în tóte generaţiunile, precum la Episcopia de Huşĭ pomelniculŭ Episcopuluĭ Iacobŭ Stamati strigă până astăḑĭ asupra jafuluĭ oficialŭ alŭ bisericeĭ.»

Iată anaforaoa Divanuluĭ:

«*Prea Înălţate Dómne,*

«Din luminata porunca Inălţimeĭ tale, adunându-ne la sfînta Mitropolie, amŭ făcutŭ cercetare pentru suma datoriilorŭ ce sunt asupra Episcopieĭ Romanuluĭ, făcută de rĕposatulŭ Iacovŭ fostŭ Episcopŭ — şi a sfătuitŭ, pentru chipulŭ cu care aceste datoriĭ s'ar puté ca să se plătéscă. Pentru care însciinţămŭ pe Inălţimea ta, că tótă suma datorieĭ ce s'a făcutŭ de rĕposatulŭ după ce s'a chirotonitŭ Episcopŭ, se află = 68.939 leĭ, osebitŭ de 9.942 leĭ, datoriĭ ce se află făcute totŭ de dînsulŭ, din vremea ce aŭ fostŭ Igumenŭ la mŏnăstirea Barnovsky, de care prin deosebită anafora însciinţămŭ pe Inălţimea ta. Amŭ cercetatŭ şi pentru veniturile ce are Episcopia pe anŭ, şi cu dinadinsulŭ ne-amŭ încredințatŭ dela Preosfințitulŭ Părintele Mitropolitŭ, cum că unŭ anŭ cu altulŭ socotindu-se totŭ venitulŭ Episcopieĭ se face pe anŭ=7.500=leĭ. Decĭ în préjma acesteĭ sume a venituluĭ, puindu-se 68.939 leĭ a datoriilorŭ ce s'aŭ ḑisŭ că se află asupra Episcopieĭ, făcută de rĕposatulŭ după ce s'aŭ chirotonitŭ Episcopŭ: Noĭ totŭ chipulŭ de sfatŭ și socotele amŭ făcutŭ, și altă mijlocire nu amŭ pututŭ să găsimŭ, ca să se pótă maĭ ușura Episcopia de acéstă grea sarcină, de a fi să se plătéscă numaĭ din venitulŭ ce are, fără numaĭ cu chipulŭ ce maĭ jos arĕtămŭ de se va putea face ispravă, adecă: Datorniciĭ ce aŭ a lua dela Episcopie, să lase dobânda să nu o iea, atâtŭ pe vremea de când aŭ datŭ baniĭ până acum, cât și de acum înainte până în 5 anĭ; și Episcopulŭ din 7.500 leĭ, ce are Episcopia venitŭ, să aibă a cheltuì pe anŭ câte 2.000 leĭ, pentru adunarea acelorașĭ veniturĭ. Iară pentru alte trebuincióse cheltuelĭ ale séle și a caseĭ, să i-se facă altŭ chipŭ de chivernisélă, precum s'ar puté, dar 5.500 leĭ, ce rĕmânŭ, din arĕtatulŭ venitŭ pe anŭ, să-ĭ împartă pe la datornicĭ după analogonŭ ce are a lua fiesce-carele, și așia într'aceștĭ 5 anĭ plătindu-se 27.500 leĭ din suma arĕtată a datorieĭ, maĭ rĕmânŭ 41.439 leĭ; apoĭ aceștĭ banĭ dela 5 anĭ înainte să încépă Episcopulŭ, a plătì cu dobêndă câte 25 leĭ de pungă pe anŭ, iară nu maĭ multŭ, socotindu-se iarășĭ după analogonŭ a venituluĭ și a sumeĭ ce va rĕmânea să iea fiesce-care datornicŭ.

---

(1) Adecă 1.500 galbenĭ, socotindŭ galbenulŭ câte 5 leĭ, cum umbla pe atuncĭ.

«Intr'acesta chipŭ amŭ socotitŭ ca să se urmeze plata acestorŭ datoriĭ. Măcarŭ că și după acéstă socotélă se pricinuesce mare stenahorie și supĕrare întâiŭ Episcopuluĭ, ca să pótă ținea și a chivernisi o casă ca aceea, de nu va avé vre-unŭ deosebitŭ ajutorŭ, (fiind-că acolo 2.000 leĭ, precum s'aŭ ḑisŭ, i s'aŭ lăsatŭ să-ĭ fie numaĭ pentru cheltuelele strîngeriĭ veniturilorŭ, și din Eparchie nu póte să se ajutoreze, aflându-se Preoțiĭ și Diaconiĭ de acolo jăfuițĭ și de istovŭ sărăcițĭ de către Proin-Episcopŭ, din care pricină mulțĭ aŭ fugitŭ, și alțiĭ și-aŭ tăiatŭ pĕrulŭ și s'aŭ făcutŭ țĕranĭ. Alŭ doilea și datornicilorŭ (carĭ sunt felurĭ de némurĭ și de stărĭ, și din deosebite țĕrĭ), nu maì puțină greutate le va cădé, ca să li-se plătéscă baniĭ cu atâta întârḑiere și cu scăderea dobânḑeĭ. Dar noĭ cu tótă cercetarea și socotéla ce amŭ făcutŭ, altŭ chipŭ cu putință de a se ușura acéstă mare și grea sarcină dea supra Episcopieĭ n'amŭ pututŭ să găsimŭ. Dar și cu chipul acesta iarășĭ cade peste putință atâtŭ Episcopuluĭ să plătéscă din venitulŭ Episcopieĭ atâta sumă, — cât și datornicilorŭ, să aștepte atâta vreme, de n'a fi mila Inălțimeĭ tale ca să se dea ajutorulŭ care prin osebită anafora arĕtămŭ și ceremŭ la Inălțimea ta. Éră hotărîrea cea desĕvârșită rĕmâne la Inalta înțelepciune și mila Inălțimeĭ tale.» (Archiv. Episcop. Rom.)

Anulŭ 1787. Mavrocordatŭ, primindŭ anaforaua, și vĕḑêndŭ greutățile cele marĭ, n'a regulatŭ nimică, cu atâtŭ maĭ vêrtosŭ, că elŭ acum gândia nu la ţéră, ci la sine, cum să pótă scăpà prin fugă, ceea ce a şi făcutŭ. (Cronica Romanuluĭ II, pag. 135.)

Anexa la pag. 244.

Rolulŭ importantŭ ce avù împĕrătésa Ecaterina în afacerile Orientuluĭ şi ale Principatelorŭ, ne îndémnă, a proposito de manifestulŭ eĭ (Uricar, Tom. VI, pag. 62), de care vorbimŭ la pag. 243/4 a tomuluĭ nostru I-iŭ, să dămŭ aci, în facsimile, unŭ portretŭ alŭ acesteĭ suverane :

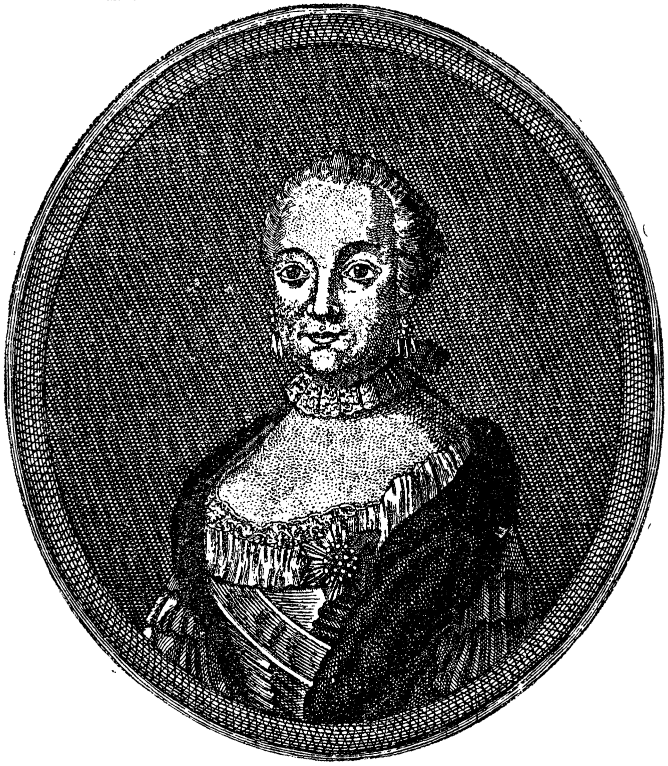

Catherina Alexiewna

Anexa la pag. 245 şi 265.

În archiva statuluĭ se conservă, dela Domnia luĭ N. Caragea V.V. condica No. 9, (1782/3) in-folio 155 file numerotate cu roşu.

Amŭ adusŭ în cursulŭ lucrăreĭ numeróse acte din acéstă condică.

Primulŭ actŭ este cu data 1782 Augustŭ 8; ultimulŭ din 1783 Iunie 10. Sunt scrise hârtiile trecute, spre fine, în modŭ neregulatŭ şi necronologicŭ, cât privesce ḑilele luneĭ, ba chiarŭ şi lunile. Se pare că actele aŭ fostŭ înregistrate în condică maĭ târḑiŭ decât la semnarea lorŭ.

In acéstă condică, cu referinţe la biserică, se cuprindŭ actele următóre:

1. Carte din 1782 Augustŭ în 8, prin care Domnitorulŭ Caragea acordă schituluĭ «ce este în gura văii Popiĭ, ot. sud. Muscelŭ, la care locuescŭ Maice, călugăriţe» şi care schitŭ «se află la multă lipsă şi la locŭ unde nu potŭ cu lesnire a-şĭ agonisi şi a-şĭ aduce cele trebuincióse, ne avêndŭ nicĭ pe unŭ omŭ posluşnicŭ pentru óre care-şĭ ajutoriŭ, nicĭ altă milă Domnéscă»; decĭ Vodă acordă schituluĭ patru luḑĭ, ómenĭ străinĭ, scutelnicĭ «pentru că acéstă milă aŭ avut-o sfîntulŭ schitŭ şi dela d-sa fratele Alexandru Ipsilantŭ V.V. precum din cartea d-sale, care este cu létulŭ 1778, Iulie 17, ne-amŭ adeveritŭ.»

2. Carte cu data 1782 Augustŭ 12, pentru schimniciĭ dela cetatea Negru-Vodă. Caragea le acordă 3 luḑĭ scutelnicĭ şi unŭ preotŭ scutitŭ «de birulŭ preoţescŭ şi de alte angarale ce esŭ pe preoţĭ. Aşişderea să aibă a scuti părinţiĭ schimnicĭ şi ale lorŭ drepte bucate, de dijmăritŭ, stupĭ 50 şi de oeritŭ oĭ 100, care acéstă milă aŭ avut'o părinţiĭ schimnicĭ, atâtŭ dela alţĭ fraţĭ Domnĭ de maĭ înainte, pre cât şi dela d-sa fratele Alexandru Ipsilantŭ, precum amŭ vĕḑutŭ cartea Domnieĭ sale ot. lét. 1775, Februarie 17.»

3. Carte din 1782 Augustŭ 22, a mŏnăstireĭ Căşceórele pentru otaştină.

Caragea învoesce mŏnăstiriĭ acesteia, «care are hramulŭ Vovidenia, să ié otaştină dela toţĭ câţĭ vorŭ avé viĭ pe moşia sa Daia ot. sud. Vlaşca şi de la ceĭ ce de acum înainte vorŭ sădi viĭ, dela 20 vedre o vadră, însă vinŭ iar nu banĭ, pentru că acéstă otaştină fiindŭ vechiŭ obiceiŭ alŭ pămîntuluĭ întăritŭ şi prin condică, care s'a urmatŭ şi se urméză la toţĭ deobşte, aŭ fostŭ datŭ d-sa fratele Alexandru Ipsilantŭ Vvd. volnicie egumenuluĭ ca să şĭ-o ié pe totŭ anulŭ, prin cartea d-sale, care o vĕḑumŭ la mâna egumenuluĭ, cu lét. 1781, Iunie 1.»

4. Altŭ chrisovŭ totŭ pentru mŏnăstirea Căsciórele prin care Caragea îĭ acordă dreptulŭ de vinericĭ dela viile de pe moşia mŏnăstiriĭ Daia, conformŭ cărţiĭ luĭ Alexandru Ipsilantŭ din 1781, Augustŭ 29, din care carte Caragea a vĕḑutŭ, că mŏnăstirea s'a bucuratŭ de acéstă milă şi maĭ înainte de acelŭ Domnŭ şi vinăriceriĭ domnescĭ nu se amesteca nimicŭ, dar din vremea rĕzmeriţeĭ (1769 — 1774) stricându-se şi paraginindu-se viile şi după rĕzmeriţă începêndŭ a se destupa şi a se lucra, aŭ cerutŭ egumenulŭ, ca să i-se înoiască acéstă milă, şi Domnia sa milostivindu-se aŭ făcutŭ milă sfinteĭ mŏnăstirĭ, ca să ié dela toţĭ câţĭ vorŭ avea viĭ câte 2 banĭ de vadră şi părpărulŭ.

Caragea reînoesce acéstă milă, care se va percepe âmblândŭ omulŭ mŏnăstiriĭ împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ, carĭ aceĭ aŭ să ié și eĭ câte o vadră și ploconulŭ de nume.

5. Carte din 1782 Septembre 28, prin care Caragea acordă mitropolieĭ venitulŭ scaunuluĭ de carne, din délulŭ Luescilorŭ, judeţulŭ Secuenĭ, conformŭ cărţiĭ luĭ Alexandru Ipsilantŭ. (fila 32.)

6. Carte din 1782, Septembrie 5, a mŏnăstiriĭ Cotrocenĭ de milă vinăriciŭ din délulŭ Ţigănescilorŭ și din délulŭ Viţichiescilorŭ, ce se ţinŭ din délulŭ Pitescilorŭ sud Muscelŭ și din délulŭ Bucurescilorŭ din drumulŭ Giurgiuluĭ, până în viile mŏnăstireĭ Raduluĭ-Vodă și din satulŭ Pietrele sud Vlașca, cu părpărulŭ și ploconulŭ; acestŭ venitŭ să-lŭ percépă omulŭ mŏnăstireĭ «mĕsurândŭ dreptŭ cu cotulŭ pecetluitŭ domnescŭ dela Visterie, să ié dela toţĭ dajniciĭ ce plătescŭ, de vadră câte 4 banĭ i poclonŭ câte 1 banŭ și părpărulŭ după obiceiŭ, cum aŭ luatŭ tot-d'auna, iar vinăriceriĭ domnescĭ nimicŭ într'aceste délurĭ să nu se amestece, fiind-că și vîndarea s'a făcutŭ afară din milele mŏnăstirilorŭ, dar și acelŭ înrânduitŭ să se ferescă în totŭ chipulŭ de încărcăturĭ și de a face nedreptăţĭ locuitorilorŭ, cum și de cele pentru hrana luĭ și a cailorŭ luĭ să nu supere pe locuitorĭ, ci tóte orĭ ce-ĭ va trebuì să cumpere cu banĭ și cu bună tocmélă, căcĭ de va urma în potriva porunceĭ Domnieĭ mele, cât de puţin, fórte se va pedepsi, urmându-se după ponturile ce sunt la mâna vinăricerilorŭ. (fila 36 verso.)

7. Cu cartea din Octombre 10, anulŭ 1782, carte circulară la 17 judeţe, la slujbașiĭ vinăricerĭ și la boieriĭ tacsildarĭ, Vodă Caragea le ordonă să trimiţă milele mŏnăstirilorŭ, a mitropolieĭ și a episcopielorŭ, în mânile acelorŭ prelaţĭ, vinăriciulŭ împreună cu părpărulŭ. (fila 37 verso.)

8. Cartea din 1782 Octombre 4, a mŏnăstireĭ Argeșŭ pentru vinăritŭ câte 2 banĭ de vadră și părpărulŭ din délulŭ Stefănescilorŭ judeţulŭ Muscelŭ, care se hotăresce din josŭ cu délulŭ din care iea vinăriciŭ mŏnăstirea Cotmana și din sus cu valea Isvoranilorŭ; așișderea și din délulŭ Alimănescilorŭ i Măicănescilorŭ și Crânga sud Argeșŭ, cum și din délulŭ Soașuluĭ sud Vâlcea, pe din douĕ cu mŏnăstirea Bistriţa, «precum ne-am adeveritŭ din chrisóvele Domniilorŭ sale réposaţilorŭ fraţĭ Domnĭ de maĭ înainte, cum și din cartea Domnieĭ sale frateluĭ Domnŭ Alexandru Ipsilante Vvd. ce o vĕdumŭ ot. lét. 1777, Sept. 31.» Domnitorulŭ ordonă ca omulŭ mŏnăstireĭ să ămble împreună cu vinăriceriĭ domnescĭ, să scrie vinăriciulŭ, să facă douĕ catastihe asemenea unulŭ ca altulŭ și omulŭ mŏnăstireĭ să-șĭ percépă venitulŭ sĕŭ directŭ după acelŭ catastihŭ.

9. Carte din 1782, Octombre 8, de vinăriciŭ al mŏnăstireĭ Tismana, din poporulŭ Tismenĭ, Topescĭ, Pocruea, Grindulŭ, Masloșĭ, Sporescĭ, din viile Pârâenilorŭ, a Lehobicenilorŭ, Arsurile și Darmoștia din judeţulŭ Gorjŭ; iar din judeţulŭ Mehedinţĭ, din délulŭ Rogoveĭ, Bistriţa, Ergheviţa, délulŭ Cer-

netuluĭ, şi Jidovşchiţa, cu tóte hotarele eĭ câtŭ ţine moşia mŏnăstireĭ, cum şi din viile ce se vorŭ maĭ face de acum înainte într'aceste, de a lua câte 2 banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ.

Domnitorulŭ Caragea amintesce că acéstă milă a avut'o Tismana şi dela alţĭ Domnĭ anteriorĭ şi dela Alexandru Ipsilante, dar arétă că în chrisovulŭ acestuĭ din urmă nu se cuprindeaŭ popórele: Popesciĭ şi Pocruia din poporulŭ Tismeniĭ şi Masloşiĭ şi Sporesciĭ din poporulŭ Grindulŭ şi Arsurile din viile Pârâenilorŭ. Domnitorulŭ a acordatŭ aceste popóre nouĕ, fiind-că viile aceste sunt aşeḑate totŭ pe moşia mŏnăstireĭ «şi ceĭ ce aŭ făcutŭ viĭ după vremĭ le-aŭ numitŭ cu acestŭ nume, iar mŏnăstirea a luatŭ în tot-d'auna vinăriciŭ dela dînşiĭ.»

Caragea întrébă despre acésta şi pe Episcopulŭ de Rômnicŭ, care confirmă arătarea Egumenuluĭ; decĭ Domnitorulŭ acordă vinăriciulŭ şi dela aceste popóre. (fila 39 verso.)

10. Carte din 1782 Noembrie 5, prin care Caragea acordă mŏnăstireĭ Pantelimonŭ dreptulŭ de a lua dijmă dela aceĭ ce aŭ liveḑĭ de pometurĭ şi de la ceĭ ce taie pădurea mŏnăstireĭ.

«Vĕ facemŭ în scire, că ne însciinţămŭ Domnia mea dela d-luĭ biv Vel Stolnicŭ Dumitrache epitropŭ mŏnăstireĭ sf. Pantelimonŭ, cum că pe moşia mŏnăstireĭ, care este embaticŭ la sfîntulŭ Pantelimonŭ, uniĭ şi alţiĭ aŭ liveḑĭ de pometurĭ şi ceia ce ar fi cu cale nu vrea să dea mŏnăstireĭ, aşişderea şi orăşeniĭ dela Rômnicŭ şi după împrejurŭ vinŭ la pădurea ce este pe moşia mŏnăstireĭ să-şĭ taie lemne pentru orĭ-ce le-ar trebui de 'şĭ facŭ trebile lorŭ şi obiceiulŭ ce este de daŭ şi alţiĭ, carĭ taie de pe alte pădurĭ, eĭ nu vorŭ să dea nimicŭ şi nicĭ dela uniĭ, nicĭ dela alţiĭ, nicĭ unŭ folosŭ nu are mŏnăstirea; ci iată ce vĕ poruncimŭ Domnia mea să cercetaţĭ cu amăruntulŭ şi pentru aceĭ cu liveḑile, ce va fi cu cale a lua mŏnăstirea dela dînşiĭ să împliniţĭ; asemenea şi ceĭ ce vorŭ tăia lemne din pădurea ce este pe moşia mŏnăstireĭ, să faceţĭ ca după cum vorŭ fi dândŭ şi alţiĭ să dea şi eĭ la mŏnăstire, şi să nu se păgubéscă de venitulŭ sĕŭ, iar care dintr'înşiĭ nu se vorŭ supune după hotărîrea d-lor-vóstre cu carte de judecată să-ĭ sorociţĭ la Divanŭ.» (fila 50 verso.)

11. Cartea din 1782 Noembre 10, pentru douĕ scaune de carne din Rômnicŭ a Episcopieĭ de acolo. Caragea acordă Episcopuluĭ de Rômnicŭ Filaretŭ venitulŭ a douĕ scaune de măcelărie, apărate de ierbăritŭ, de vamă şi de orĭ-ce angariĭ ce daŭ alte scaune. (fila 51 verso.)

12. Cartea mŏnăstireĭ sfîntuluĭ Spiridonŭ noŭ pentru a luà dijmă şi venitulŭ după obiceiulŭ pămîntuluĭ după tótă partea de moşie ce are mŏnăstirea daniă cu hrisóve din moşia Domnéscă din oraşulŭ Flocĭ din jud. Ialomiţa. Aşişderea să aibă să ié vamă din bălţile oraşuluĭ după cum se lua

de vameșiĭ domnescĭ dela orașŭ până la lét. 1768, când prin hrisovŭ Domnescŭ s'a datŭ acéstă vamă danie la maĭ sus ḑisa mŏnăstire, adecă din dreptulŭ Jigălieĭ și până la Brăila, din tóte bălțile și ezerile, ce sunt atâtŭ pe partea moșieĭ Domnescĭ dela orașŭ, cât verĭ și pe ale cuĭ moșiĭ vorŭ fi bălțĭ, să aibă a luà din 3 pescĭ unŭ pesce, séŭ din 3 banĭ unŭ banŭ, după obiceiulŭ vechiŭ, însă afară din bălțile ce vorŭ fi date pe la alte mŏnăstirĭ cu chrisóve și cărțĭ de a luà acéstă întrială, care acelea după cum s'aŭ luatŭ până acum să ié dela cele ce se lua de vameșiĭ domnescĭ până la maĭ sus ḑisulŭ létŭ, precum și stăpâniĭ moșiilorŭ să-șĭ iea ḑeciuială după obiceiŭ din ḑece pescĭ unŭ pesce, care acestŭ privilegiŭ l'a avutŭ sfînta mŏnăstire și de la Domnia sa fratele Domnŭ Alexandru Ipsilantŭ Vvd., precum din cartea Domnieĭ sale ce o vĕḑumŭ Domnia mea, cu létulŭ 1775 Decembre 29, ne-amŭ adeveritŭ. Dreptŭ acea poruncimŭ d-vóstră Ispravnicilorŭ i vouĕ căpitanilorŭ, să dațĭ poruncă, ca nimenĭ să nu se pue în potrivă, séŭ să se aréte păgubitorŭ la venitulŭ numiteĭ mŏnăstirĭ, că orĭ carele se va arĕta cu împotrivire, să scie că se va pedepsi de către Domnia mea. (fila 59 verso.)

13. Altă carte din 1782 Decembre 10, totŭ pentru Sf. Spiridonŭ noŭ ce este zidită de rĕposatulŭ Domnŭ Scarlatŭ Vvd. și Alexandru Ghica, autoriză acéstă mŏnăstire să preleve vama, ce i-a fostŭ dată și de Alexandru Ipsilante, dela bălțile din județulŭ *Doljiŭ* (sic) «*anume Aedea și Măceșulŭ*». Vama e totŭ din 3 pescĭ unulŭ, séŭ din treĭ banĭ unŭ banŭ, iar stăpâniĭ moșieĭ să ié unŭ pesce la 10, saŭ 1 banŭ din 10. «Iar pentru 4 bălțĭ din sud Romanațĭ ce se chiamă: Dabulenĭ, Potelulŭ, Grajdibodulŭ și Celeiŭ, măcarŭ că în hrisóvele numiteĭ mŏnăstirĭ scrie, că douĕ părțĭ să se ié pe séma acesteĭ mŏnăstirĭ, iar o parte o luà mŏnăstirea Bistrița; dar la mŏnăstirea Bistrițeĭ fiindŭ chrisóve maĭ vechĭ, în care ḑice, cum că din Dabulenĭ, din Grajdibodŭ și din Potel să ié întreiala pe jumĕtate, iar nu a treia parte, pentru aceea, după hotărîrea ce a făcutŭ prin hrisovŭ Domnia sa Alexandru Ipsilante Vvd., care s'a datŭ mŏnăstireĭ Bistrițeĭ, să aibă mŏnăstirea Bistrița a-șĭ luà acea orênduită milă întocmaĭ precum cuprinde chrisovulŭ, pe jumĕtate, iar maĭ sus numita mŏnăstire a Sf. Spiridonŭ să ié cea-l altă parte jumĕtate, adecă de totŭ pescele ce se va vêna într'aceste 3 bălțĭ cu gârlele lorŭ, atâtŭ din năvóde i cârme cât și mrejĭ, cotețe, ortiĭ și vama carelorŭ i părpărulŭ din tóte luându-se venitŭ pe deplinŭ, după obiceiŭ, din treĭ pescĭ séŭ din treĭ banĭ unulŭ, acelŭ venitŭ să se împarță pe din douĕ, și jumĕtate să iea mŏnăstirea Bistrița, iar jumĕtate mŏnăstirea Sf. Spiridonŭ, ca milă ce este dată; iar din balta Potelulŭ cu gârlele ce va avé, fiind-că la aceea mŏnăstire Bistrița nu era amestecŭ, să aibă a luà singură mŏnăstirea Sf. Spiridonŭ tótă întreiala din tóte veniturile pesceluĭ pe deplinŭ, prin omulŭ maĭ sus numiteĭ mŏnăstirĭ. Dreptŭ aceea poruncimŭ Domnia mea d-lorŭ boerilorŭ Is-

pravnicĭ i vouĕ căpitanilorŭ şi tuturorŭ vătaşilorŭ şi nĕvodarilorŭ, ce vĕ hrăniţĭ cu vênaturile pesceluĭ, cu toţiĭ întru tóte să urmaţĭ întocmaĭ porunceĭ Domnieĭ mele.» (Cod. IX, fila 60 şi 61.)

14. Totŭ în favórea Sf. Spiridonŭ noŭ maĭ este o carte domnéscă dela Caragea, din 10 Decembre 1782, în cuprindere, că acordă acesteĭ mŏnăstirĭ mila că la moşia Ruşiĭ-de-Vede, ce este a numiteĭ mŏnăstirĭ să se facă têrgŭ pe fiesce-care sĕptĕmână într'o ḑi, după cum l'aŭ fostŭ făcêndŭ şi maĭ înainte şi la tótă vînḑarea ce se va face de orĭ-cine, atâtŭ în ḑiua de têrgŭ cât şi pe cele-l-alte ḑile în prăvăliile ce sunt acolo, vameşiĭ domnescĭ întru nimicŭ amestecŭ să nu aibă, ci, multŭ puţinŭ alŭ vămeĭ ce ar fi, să se ié pe sóma maĭ sus numiteĭ mŏnăstirĭ. Aşişderea vinulŭ séŭ rachiulŭ cât ar fi trebuinţă, peste totŭ anulŭ să se vînḑă la acestŭ têrgŭ, volnicŭ să fie epitropulŭ mŏnăstireĭ a aduce de orĭ unde îĭ va da maĭ îndemână, care vinŭ şi rachiŭ ce ar aduce de orĭ unde, să fie apĕraţĭ de a nu plăti vamă, séŭ căminăritŭ, séŭ fumăritŭ, séŭ cepăritŭ, séŭ măcarŭ ce felŭ de altă luare arŭ fi obiceiŭ să se ié pe la alte părţĭ, iar dela acestŭ têrgŭ nimicŭ să nu se ié pentru vinulŭ şi rachiulŭ ce s'ar aduce. Aşişderea şi prăvăliile de acolo câte vorŭ fi, încă să fie apĕrate de fumăritŭ, de căminăritŭ, ca cu acestŭ puţinŭ ajutorŭ ce s'arŭ agonisi să fie spre folosulŭ şi buna întemeere a numiteĭ mŏnăstirĭ, spre a se sĕvêrşi şi a se împlini cele orênduite prin chrisovŭ, după cum prin anafora aŭ arĕtatŭ P. S. părintele mitropolitulŭ către fratele Domnŭ Alexandru Ipsilante Vvd., care anafora s'a întăritŭ şi de Domnia sa, făcêndŭ mŏnăstireĭ carte cu acestŭ privileghiŭ, ce scrie maĭ sus, ce o vĕḑumŭ la mâna epitropuluĭ, cu létŭ 1781 Ianuarie 22. Dreptŭ aceea dar poruncimŭ Domnia mea, atâtŭ vouĕ vameşilorŭ, cât şi celorŭ ce după vremĭ veţĭ fi orênduiţĭ de către Vel Căminarŭ despre venitulŭ căminărieĭ, nimenĭ întru nimicŭ să nu vĕ îndrăsniţĭ a face vre-o supĕrare, ci cu toţiĭ să fiţĭ următorĭ porunceĭ Domnieĭ mele. 1782, Decembre 10. (Cod. IX, fila 60 verso şi 61.)

15. Cartea din 1783 Ianuarie 13, a mŏnăstireĭ Znagovulŭ, cu hramulŭ Vovidenia. Caragea înoesce chrisovulŭ luĭ Alex. Ipsilante pentru vinăriciŭ din délulŭ Cernătescilorŭ după apa Slăniculuĭ ot. sud Buzĕŭ, însă până în mijloculŭ Săpăuniĭ şi hotarulŭ Paişcăilorŭ şi până în hotarulŭ Băbenilorŭ şi despre câmpŭ până în hotarele Sorescilorŭ şi ale Blejanilorŭ, câte 2 banĭ de vadră şi părpărulŭ după obiceiŭ. (Cod. IX, fila 68 verso.)

16. Carte din 1783 Ianuarie 18, a mŏnăstireĭ Sf. Pantelimonŭ, de fumăritulŭ a 5 judeţe de peste Oltŭ.

«Zemli Vlahiscoe.... De vreme că venitulŭ fumărituluĭ ot peste Oltŭ, este milă a mŏnăstireĭ Pantelimonŭ, *unde este spitalŭ de bolnavĭ*, dreptŭ aceea am datŭ Domnia mea acéstă carte . . . . , ce este orênduitŭ de Epitropulŭ acesteĭ sf. mŏnăstirĭ, ca să aibă a căuta acéstă slujbă; afară din mŏnăstirile cele marĭ i de velițiĭ boerĭ, care este vechiŭ obiceiŭ a scutì câte o pivniță, cum și afară din ceĭ ce vorŭ avea cărțile Domnieĭ mele de a scutì câte o pivniță, iar dela ceĭ-l'alțĭ toțĭ ce vorŭ avea prăvăliĭ séŭ cârciume, să aibă a luà fumăritŭ, însă de prăvălie séŭ cârciumă mare po talerĭ 5 și jumĕtate, banĭ șése și de prăvălie saŭ cârciumă de a doua mână po tal. doĭ banĭ 96, dar de prăvălie séŭ cârciumă maĭ mică po tal. unulŭ și banĭ 48, după obiceiŭ, iar maĭ multŭ nu, că se va pedepsì. Pentru care poruncimŭ Domnia mea și d-vóstră Dregătorilorŭ dela 5 județe ot peste Oltŭ, pe carĭ îĭ va arĕta maĭ sus numitulŭ că nu se supune a-șĭ plătì fumăritulŭ, pe uniĭ ca aceia să-ĭ facețĭ și fără de voia lorŭ a-șĭ plătì fumăritulŭ după obiceiŭ.» 1783, Ianuarie 18. (Cod. IX, fila 73 verso.)

17. O altă carte totŭ a mŏnăstireĭ S-tulŭ Pantelimonŭ, din 1783 Ianuarie 20, recunósce mŏnăstireĭ dreptulŭ de a preleva, ca anŭ și anțărțŭ, fumăritulŭ și dela jud. Dâmbovița (Cod. IX, pag. 73 verso.)

18. Cu cartea sa din 1783 Februarie 16, Vodă Caragea apĕră mŏnăstirea Hurezu de datoriile făcute fără de regulă de către pro egumenulŭ eĭ Gherasimŭ Hurezianu, ḑicêndŭ că acela «cu zapisele luĭ aŭ făcutŭ și datoriĭ, aŭ vîndutŭ veniturĭ de moșiĭ, aŭ zălogitŭ munțĭ de aĭ mŏnăstireĭ, în anĭ îndelungațĭ fără de scirea și fără de iscălitura arhiereuluĭ loculuĭ, cu care acestea nefiindŭ vinovată mŏnăstirea a se supĕrà și a rĕspunde la ale luĭ datoriĭ ce aŭ făcutŭ făr' de cale, amŭ datŭ Domnia nóstră carte la mâna egumenuluĭ ce se află acum, cu care să aibă a se apĕra de către uniĭ datornicĭ, (*adecă creditorĭ*) ca aceia, carĭ numaĭ cu zapisele luĭ fără de iscălitura arhiereuluĭ vorŭ căutà a supĕrà s-ta mŏnăstire. Așișderea și munțiĭ i moșiile ce le-aŭ fostŭ zălogitŭ și le-aŭ vîndutŭ veniturile pe anĭ maĭ înainte, ce n'aŭ fostŭ volnicŭ să și le stăpânéscă mŏnăstirea nesupĕrată. 1783, Februarie 16. (Cod. IX, fila 88.)

19. Iacă unŭ actŭ propriŭ de a arĕta modulŭ numireĭ egumenilorŭ de mŏnăstirĭ, sub Caragea:

«Zemli Vlasc.... fiind-că în loculŭ Irimieĭ, ce aŭ fostŭ egumenŭ la mŏnăstirea Apostolache din sud Saacŭ, prin scirea părinților Stagorețĭ ce s'aŭ aflatŭ aice și prin scirea P. Sale părinteluĭ Mitropolitŭ și a părinteluĭ Episcopŭ Buzĕuluĭ s'aŭ orênduitŭ cuviosulŭ Damiano Monahulŭ, i-am datŭ Domnia mea acéstă carte, ca să aibă a fi egumenŭ la numita mŏnăstire, unde mergêndŭ și făcêndŭ zaptŭ cu catastihŭ anume tóte lucrurile mișcătóre și nemișcătóre, să aibă a le chivirnisì cu bună credință spre sporŭ și adaosŭ, urmândŭ și păzindŭ întocmaĭ orênduiala testamentuluĭ care este pentru mŏnăstirĭ. Pentru care scriemŭ și poruncimŭ și tuturorŭ părinților călugărĭ i poslușnicĭ și robilorŭ mŏnăstireĭ, să avețĭ a scì de egumenŭ, dându-ĭ supunere și ascultare ce se cuvine, că celuĭ împotrivitorŭ are voe să-ĭ facă certare după vina luĭ.» 1783, Februarie 8. (Cod. IX, fila 88 verso.)

20. Prelaţiĭ şi mŏnăstirile aveaŭ obligaţiune, ca din veniturile mŏnăstirilorŭ şi Episcopiilorŭ să verse unŭ *quantum* la cutia milostenielorŭ. Cu pitaculŭ din 1783 Aprilie 4, Caragea provocă pe Mitropolitŭ ca elŭ «să céră de la părinţiĭ Episcopĭ, ca să dea aceştĭ banĭ negreşitŭ» rînduindŭ Mitropolitulŭ şi mumbaşirŭ asupra egumenilorŭ (de Snagovŭ, de Délŭ câte 40 talerĭ) ca să-ĭ apuce, făr' de voĭe să se împlinéscă suma datorită.

Episcopiĭ eraŭ datorĭ: celŭ de Buzĕŭ 80 talerĭ din talerĭ 200 aĭ praznicului; Episcopulŭ de Rômnicŭ 300 talerĭ şi 40 talerĭ pentru praznicul S-teĭ Episcopiĭ. 1783, Aprilie 4. (Cod. IX, fila 107.)

21. Amŭ adusŭ în textulŭ istorieĭ nóstre, unŭ resumatŭ din cartea deschisă către ispravnicĭ, relativă la *protopopĭ* (pag. 265). Maĭ iată aci şi o carte de *protopopie de judeţŭ*, ca anexă la pag. 266.

«Zemli Vlasc... pe carele l'aŭ făcutŭ sfinţia sa părintele Episcopŭ Rômniculuĭ Protopopŭ la sud . . . . , ca să aibă volnicie cu acéstă carte a Domnieĭ mele, să caute slujba protopopieĭ dintr'acestŭ judeţŭ şi să aibă a judecà tótă partea bisericéscă după pravilă, însă de amestecarea sângeluĭ şi de răpirea fetelorŭ, pe uniĭ ca aceia să-ĭ globéscă pe fiesce-care după putinţa lorŭ, însă pe care îĭ va fi aflatŭ în vină mare, séŭ de amestecarea sângeluĭ, séŭ de împreunare ce nu s'aŭ căḑutŭ, fiindŭ rudeniĭ, să-ĭ ducă la S-ţia Sa Părintele Episcopŭ, ca să le facă judecată după pravilă; pentru care iată îţĭ poruncimŭ molitveĭ tale, protopópe, să nu care cum-va să îndrăsnescĭ aflândŭ vină de amestecarea sângeluĭ séŭ a împreuna cărora li-se cade să se despărţéscă şi dela uniĭ ca aceştia veĭ lua mită şi veĭ lăsa, venindŭ în scire Sf. sale Părinteluĭ Episcopŭ, bine să sciĭ, că cu pedépsă bisericéscă te veĭ pedepsì, de nu veĭ urma porunceĭ ce ţi se dă. Poruncimŭ şi d-tră Ispravnicilorŭ dintr'acestŭ judeţŭ, vĕḑêndŭ cartea acésta a Domnieĭ mele, toţĭ să aveţĭ a vĕ ferì de judecata sfinteĭ bisericĭ, nimenĭ să nu se amestece fără de numaĭ orênduitulŭ protopopŭ, că verĭ care s'ar amesteca în judecăţile bisericescĭ, mare scârbă şi certare va petrece de către Domnia mea.» 1783, Aprilie 26. (Cod. IX, fila 110 verso şi 111.)

22. Cu cartea din 1783, Martie 7, Caragea obligă pe locuitoriĭ ce aŭ viĭ pe moşia schituluĭ Lăculeţele, schitŭ de maice, avêndŭ de stareţă pe maica Susana, de a-şĭ da fie-care datorita otaştină «*obicinuită şi otărîtă prin condicĭ.*» Vodă poruncesce Ispravnicilorŭ, să oblige pe ceĭ cu viĭ după ḑisa moşie a plătì ḑisa otaştină. «Aşişderea a maĭ jăluitŭ Domnieĭ mele numita stareţă şi pentru uniĭ locuitorĭ ce'şĭ facŭ arăturĭ de porumbŭ i de altă hrană pe acéstă moşie, că nu urméză a-şĭ da dijma; de care şi pentru acésta vĕ poruncimŭ, iarăşĭ după condică urmândŭ, să-ĭ faceţĭ pre aceia ca să urmeze obiceiuluĭ şi să dea ḑeciuială din tóte rodurile ce va face pe moşie pe deplinŭ.» 1783, Maiŭ 7. (Cod. IX, fila 116.)

Cartea luĭ N. Caragea din 1783 luna Iunie 20, relativă la mŏnăstirea S-ţiĭ Apostolĭ din Bucurescĭ.

«De vreme ce aŭ jeluitŭ Domnieĭ mele cuviosulŭ egumenŭ chirŭ Grigorie alŭ mŏnăstireĭ sfinţilorŭ Apostolĭ din Bucurescĭ, cum că mŏnăstirea are milă cu hrisóve Domnescĭ de iea şi gărdurărituлŭ i cu părpărulŭ împreună şi cu vinăriciulŭ din délulŭ ce se numesce în hrisóve *Scheĭ*, care are aceste popóre ce se numescŭ maĭ jos, însă: Buda, Dumbrava, Rumceniĭ, Călugăreniĭ, şi Scheĭ ot sud Saac, care gărdurăritŭ le-aŭ şi luatŭ totŭ-d'a-una maĭ înainte în toţĭ aniĭ din tóte aceste popóre, cum aŭ dovedit'o acésta şi cu catastihŭ vechiŭ alŭ vinăricerilorŭ Domnescĭ ce aŭ fostŭ după vreme, iar de sunt acum douĭ anĭ, orênduindŭ Domnia sa fratele Alexandru Ipsilante pe Ispravniciĭ din sud Saac, ca să cerceteze câte popóre sunt într'acelŭ judeţŭ ale dregătorieĭ Vel Armaşuluĭ de i-a gărdurăritŭ şi câte ale mŏnăstirilorŭ, fiind-că se făcea pricină între ómeniĭ Armaşuluĭ cu ómeniĭ mŏnăstirilorŭ, şi făcêndŭ Ispravniciĭ greşită însciinţare întru care pusese şi poporulŭ Şcheeĭ ce este sciutŭ şi doveditŭ cu hrisóve Domnescĭ şi cu catastihele vinăricerilorŭ, cum ḑicemŭ maĭ sus, că 'lŭ are mŏnăstirea, s'aŭ făcutŭ şi Domnésca carte după acea greşită însciinţare a Ispravnicilorŭ şi cu aceea aŭ începutŭ ómeniĭ ceĭ rînduiţĭ de către Vel Armaşŭ a se amesteca la poporulŭ mŏnăstireĭ, unde altă dată amestecŭ n'aŭ maĭ avutŭ, şi după a Domnieĭ sale carte s'aŭ făcutŭ şi a vóstră. Pentru care după jalba ce a datŭ acum egumenulŭ, vrêndŭ Domnia mea, ca să dovedimŭ adevĕrulŭ şi ca să vedemŭ de maĭ este şi altŭ poporŭ cu nume Scheĭ, amŭ orênduitŭ pe d-luĭ biv Vel Pah. Alexandri ispravnicŭ ot sud Saac, ca însuşĭ să facă cercetare la faţa loculuĭ, de aŭ luatŭ totŭ-d'a-una maĭ înainte mŏnăstirea gărdurăritŭ dintr'aceste popóre câte se arétă maĭ sus şi de maĭ este altŭ poporŭ cu nume de *Scheĭ?* şi prin cartea dela 12 ale acesteĭ lunĭ ne-a însciinţatŭ Paharniculŭ, cum că făcêndŭ cercetare prin ómenĭ pămîntenĭ bĕtrânĭ, de acolo din délŭ, aŭ doveditŭ că acelŭ poporŭ *Scheĭ*, din vechime este alŭ S-teĭ mŏnăstirĭ şi de către mŏnăstire s'a luatŭ şi gărdurăritulŭ, cum şi vinăriciulŭ, iar ómeniĭ armăşescĭ n'aŭ avutŭ amestecŭ la acestŭ poporŭ şi cum că altŭ poporŭ cu nume «*Scheĭ*» împrejurulŭ popórelorŭ mŏnăstireĭ nu este. Dreptŭ aceea, după domnescile hrisóve ce are s-ta mŏnăstire i după dovada înscrisă prin catastihulŭ vinăricerilorŭ, aŭ doveditŭ că tot d'a-una a luatŭ gărdurăritulŭ dela acestŭ poporŭ şi după cercetarea ce aŭ făcutŭ orênduitulŭ de către Domnia mea, rĕmâindŭ dovedită dréptă a mŏnăstireĭ şi greşită însciinţarea Ispravnicilorŭ ce s'aŭ făcutŭ către Domnia sa fratele Alexandru Vvd. Ipsilantŭ, amŭ datŭ acéstă domnéscă a nóstră carte numiteĭ s-teĭ mŏnăstirĭ, şi cuviosuluĭ Egumenŭ, ca să iea gărdurăritulŭ de la numitulŭ poporŭ *Scheiŭ*, cum și din cele-l-alte ce s'aŭ numitŭ maĭ sus acum și în toțĭ aniĭ, cu pace, ca unŭ lucru dreptŭ alŭ sĕŭ, iar ómeniĭ armășescĭ să nu aibă amestecŭ. Pentru care scriemŭ d-tale Vel Logofĕtŭ, nu numaĭ din condică să se îndrepteze într'acestŭ chipŭ, ci și cartea ce aŭ fostŭ dată la mâna ómenilorŭ armașuluĭ să se prefacă scoțêndu-se dintr'însa acestŭ poporŭ alŭ mŏnăstireĭ, «**Scheĭ**», ca să nu maĭ fie pricină de gâlcévă în ani viitorĭ.» 1783, Iunie 20. (Cod. IX, fila 138 și verso.)

Anexa la pag. 264.

Caragea nu s'a mărginitŭ numaĭ să proteste cu țéra, contra amesteculuĭ Cadiilorŭ din Giurgiu în justiția țĕreĭ, ci încă, prin chrisovulŭ sĕŭ, conservatŭ în copie în Cod. IX, fila 46, din 25 Oct. 1782, întăresce din noŭ și ordónă aplicarea de departamente a codiceĭ luĭ Alexandru Ipsilante, cea tipărită (cum vĕḑurămŭ) la 1780 Septembre.

Anexa la pag. 267.

Pitacŭ către Vel Aga a nu deschide neguțitoriĭ din Bucurescĭ prăvăliile la praznicile cele marĭ și Duminecă:

«De vreme ce din anaforaua ce aŭ făcutŭ către Domnia mea starostea de neguțitorĭ d'împreună cu tótă brésla de neguțitorĭ, ne-amŭ însciințatŭ cum că obiceiulŭ vechiŭ a fostŭ, ca toțĭ neguțitoriĭ prăvăliașĭ, orĭ lipscanĭ, țarigradenĭ, bogasierĭ, margelarĭ, postăvarĭ, cavafĭ, și totŭ felulŭ de prăvăliașĭ eraŭ poprițĭ a deschide prăvăliile lorŭ și a face alișverișŭ Duminecile și praznicele marĭ, afară numaĭ de lucrurile mâncăreĭ, iar acum, împotriva obiceiuluĭ vechiŭ și cu nebăgare în sémă de unele sfinte ḑile ca acelea, îndemnându-se uniĭ dela alțiĭ, nicĭ o ferire n'aŭ a deschide prăvăliile fiesce-care și a face alișverișŭ ca și în cele-l-alte ḑile; decĭ poruncimŭ Domnia mea, maĭ întâiŭ d-tale Vel Agă, să aibĭ a însciința cu pristavŭ, ca toțĭ de obște, orĭ creștinĭ, séŭ Ovreĭ, Armenĭ, după vechiulŭ obiceiŭ să se ferécă a deschide prăvăliile lorŭ și a șĭ face alișverișurĭ în ḑilele de praznice, afară dintr'ale mâncăreĭ; însă nu ḑicemŭ pentru tóte sĕrbătorile micĭ în care ceĭ leneșĭ și netrebnicĭ găsescŭ pricină de sĕrbătóre a nu-șĭ face lucrulŭ și alișverișulŭ viețeĭ lorŭ și a petrece în becișniciĭ, ci numaĭ Duminicele și praznicele cele marĭ împĕrătescĭ și ale maiceĭ Precisteĭ, aceste aŭ a le petrece cu biserică și cu odihnă, iar în ḑilele de sĕrbătorĭ micĭ ale sfințilorŭ, să aibă, după datorie a merge creștiniĭ la biserică a-șĭ face închinăciunea, și apoĭ eșindŭ din biserică să-șĭ caute tréba și chiverniséla la alișverișulŭ luĭ; iar celŭ neurmătorŭ se va pedepsi de către Domnia mea; într'acestașĭ chipŭ poruncimŭ și ție staroste de neguțitorĭ, să aibĭ a cerceta și pe care îlŭ veĭ vedé că împotrivă este următorŭ să-lŭ arĕțĭ, ca să i-se facă pedépsă.» 1783, Ianuarie 15. (Cod. IX, fila 69.)

Pitacŭ de felulŭ acesta am aflatŭ dela diferițĭ Domnĭ din secolulŭ alŭ XVIII, dar maĭ rare acte, ca zapisulŭ prin care la aniĭ 1735 (7243) Iunie 11, toțĭ vieriĭ din délulŭ Țintei, împreună cu călugăriĭ dela mŏnăstirea Mărgineni, se légă între eĭ de a serbà tóte Vinerile de peste anŭ. Maĭ reproducemŭ aci acest actŭ curiosŭ de și va fi publicatŭ și în lucrarea nóstră tratândŭ despre aniĭ 1700—1750. Observămŭ că superstițiunea relativă la ḍiua de *Vinerĭ* este și la Francesĭ (1).

«Cu ajutorulŭ luĭ Dumneḍeŭ noĭ toțĭ Deleaniĭ micĭ și marĭ împreună cu toțĭ popiĭ i călugăriĭ, carĭ avem viĭ în délulŭ Țintei alŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Mărgineniĭ, amŭ făcutŭ acestŭ credinciosŭ și adevĕratŭ zapisŭ, precum să se scie, că cu voia Sf. sale părinteluĭ Egumenuluĭ din Mărgineni, chirŭ Cosma, stăpânulŭ acestuĭ délŭ alŭ Țintei, cu voia nóstră a tuturorŭ Delenilorŭ din Țintea, ne-amŭ legatŭ cu acestŭ credinciosŭ zapisŭ cu mare blăstemŭ și anatima, că de acum înainte, peste totŭ anulŭ, Vinerea să nu lucrămŭ nicĭ de cum la tóte viile déluluĭ, măcarŭ lucru cât de puțintelŭ, și nu numaĭ într'acestŭ anŭ să păzimŭ tóte Vinerile ca să nu lucrămŭ în tóte viile déluluĭ Țintei, ci apururea în vecĭ în toțĭ aniĭ să o păzimŭ *acéstă sfîntă ḍi a Vinereĭ, ca să ne păzéscă* Dumneḍeŭ de urgia sf. sale, că noĭ cu voia nóstră a tuturorŭ *amŭ făcutŭ acestŭ așeḍĕmîntŭ;* Iar care din noĭ séŭ stăpânulŭ loculuĭ, *séŭ popiĭ, séŭ călugăriĭ, séŭ boeriĭ, séŭ ómeniĭ din délŭ, séŭ care va fi, micŭ și mare* va călca legătura acésta, să fie blăstemațĭ de Domnulŭ nostru Is. Christosŭ și să fie și anatima; însă nu numaĭ acésta ca să iea pedépsa luĭ Dumneḍeŭ, numaĭ care va pune și va lucra la via luĭ câtŭ de puțintelŭ lucru și se va prinde de cercătoriĭ carĭ va cerca, dela sfinția sa părintele Egumenulŭ să fie închinatŭ ca să dea glóbă talerĭ 10, și pentru adevĕrata credință ne-amŭ iscălitŭ maĭ jos noĭ toțĭ Deleaniĭ anume ca să se créḍă. Iunie 10, 7243.

---

(1) In anulŭ 1886 *Gilblas*, în numĕrulŭ sĕŭ de 4 Maiŭ (Martie), scrie:

«Les superstitieux qui craignent le vendredi comme un jour «qui porte malheur» sont très à plaindre cette année qui pourrait s'appeler l'année des vendredis.

«Commencée un vendredi, elle finira un vendredi et contiendra 53 vendredis. Il y a quatre mois dans cette année qui contiennent 5 vendredis chacun. Il y a cinq changements de lune qui tombent le vendredi, et les jours les plus longs de même què les jours les plus courts sont des vendredis.»

Eŭ . . . . . . Văt. Eŭ popa Vladŭ. Eŭ popa Ivanŭ. Eŭ popa Stanciulŭ. Eŭ Stanŭ Dănesculŭ. Eŭ Manea pârc. Eŭ Vladŭ. Eŭ Avramŭ ot Cocorăşcĭ. Eŭ Drăghicĭ brat popa Stanciulŭ. Gherasimŭ Monah. Eŭ Gheorghe Cărbunŭ. (Actulŭ l'am descoperitŭ în Cond. mŏnăstireĭ Mărgineni pag. 154 verso. Minist. Domen. No. 7181).

Anexa la pag. 270.

1782, Augustŭ 6. — Despre hotarele din partea Ardélului.

Scrisóre din partea luĭ Hagi Stanŭ Jianu, mare Paharnicŭ, despre diferendulŭ celorŭ doĭ munţĭ aĭ mŏnăstireĭ Tismaneĭ din Gorjŭ, ce aŭ Barlagenii şi Schilianiĭ.

«Cu acéstă supusă carte facŭ cunoscutŭ M. Tale despre ceĭ doĭ munţĭ aĭ mŏnăstireĭ Tismana, din Gorjŭ, despre carĭ cu scrisórea din Maiŭ amŭ făcutŭ cunoscutŭ Măriei sale boeruluĭ Serdarŭ Otetelişanu, după scirea ce i-a datŭ unŭ amicŭ alŭ vameşuluĭ Iordanŭ Ioje din satulŭ *Riubarbat*, ţinutulŭ Haţegului, că aŭ venitŭ douĭ oficialĭ ingineri în satulŭ numitŭ Puĭ şi aŭ poruncă să cerceteze afacerea munţilorŭ. Câtŭ timpŭ m'am opritŭ în têrgulŭ Jiuluĭ, până ce să vie seniorulŭ majorulŭ Carpŭ şi ceĭ-l-alţĭ numiţĭ nemeşĭ Ungurĭ, amŭ cercetatŭ şi nicĭ unŭ orênduitŭ oficialŭ nu era, afară numaĭ de doĭ canceliştĭ, adecă secretarĭ dela Tabula Deveĭ şi aŭ examinatŭ afacerea Barbagenilorŭ ce aŭ cu Schilianiĭ, ca să se informeze maĭ întâiŭ Tabula, cum stă afacerea. Altă cercetare n'aŭ făcutŭ şi se vede că Iordanŭ Ioje vrea să aducă unŭ serviciŭ cu prefăcĕtorie, aşa că să fie numitŭ şi elŭ în afacerea Barbagenilorŭ, ca şi cum s'ar fi interesatŭ, din motivulŭ că maĭ mulţĭ din Barbagenĭ sunt obagiĭ luĭ. Munţiĭ mŏnăstireĭ Tismana se numescŭ, unulŭ: *Dosulŭ* şi *Faţa Orleĭ*, iar cel-l-altŭ: *Sorbele;* şi la anulŭ 1779 egumenulŭ dedese muntele *Dosulŭ* şi *Faţa Orleĭ* la unŭ ungurénŭ din Jiulŭ ungurescŭ, anume *Constantinŭ Beri*, dela care unŭ óre-care ispravnicŭ alŭ nemeşuluĭ Candif, aŭ luatŭ *răsură*, iar muntele Sorbele i-lŭ dedese unuĭ altŭ ungurénŭ din Jiulŭ ungurescŭ, anume *Iónŭ Murşavulŭ*, dela care iar a luatŭ rĕsură. Acelaşĭ isprăvnicelŭ alŭ nemeşuluĭ, precum este cuprinsŭ în copia dela fila 3 (a condiceĭ?) şi spre maĭ bună regulare a cestiuneĭ, gândindu-se egumenulŭ că nemeşiĭ potŭ să dirijeze afacerea maĭ bine decât ungureniĭ, a datŭ în contra nemeşuluĭ . . . . le-a datŭ unŭ altŭ nemeşŭ Balacilasco dela Rîulŭ-Barbatŭ, după zapisulŭ ce mi-s'a trămisŭ No. 4, iar muntele Sorbele la 1781 l'a datŭ unuĭ óre-care nemeşŭ Iordanŭ Ioje dela Rîulŭ-Barbatŭ, după copia zapisuluĭ No. 5, fie-care munte câte 30 leĭ pe anŭ. Şi vĕdŭ în scrisórea boeruluĭ serdarŭ Dumitrache către M. Sa, că scrie, că câtŭ timpŭ a statŭ (mătuşa?) Ispravniculuĭ în Gorjŭ, n'aŭ fostŭ atinşĭ munţiĭ mŏnăstirescĭ de către nemeşulŭ Candif. Insă acum, după ce m'amŭ întâlnitŭ cu egumenulŭ, mi-a comunicatŭ, că anulŭ trecutŭ fiindŭ datŭ muntele Sorbele nemeşuluĭ Iordanŭ Ioje din Rîulŭ-Barbatŭ a luatŭ *rĕsura* însuşĭ isprăvnicelulŭ nemeşuluĭ Candif, câte-va oĭ, şi acum îĭ scrie sus ḑisulŭ nemeşŭ, ca egumenulŭ să-ĭ trămiţă 40 florinĭ pentru oile ce i-aŭ luatŭ. Egumenulŭ gândindu-se că tóte aceste le face nemeşulŭ Candif în necazŭ pentru ca să vînḑă munţiĭ la alţiĭ, anulŭ acesta a trămisŭ oile mŏnăstireĭ, iar la ceĭ-l-alţĭ munţĭ Dosulŭ şi Faţa-Orleĭ a lăsatŭ pentru oile aceluiaşĭ nemeşŭ Balacelasco, care le avé şi anulŭ trecutŭ, până acuma nimenĭ nu s'a împotrivitŭ. La 30 Iulie, când eramŭ gata să plecŭ la munte, egumenulŭ mi-a scrisŭ, că isprăvnicelulŭ nemeşuluĭ Candif, cu ḑece ómenĭ înarmaţĭ aŭ despărţitŭ jumĕtate din oile mŏnăstireĭ şi le-aŭ luatŭ în ţéra lorŭ şi acolo aŭ alesŭ 22 berbecĭ şi i-aŭ opritŭ, iar restulŭ l'aŭ întorsŭ îndărătŭ. Cercetândŭ pe Stoianŭ vătafulŭ de plaiŭ la care munte a mŏnăstireĭ este *semnulŭ* ce scrie seniorulŭ maiorŭ în 1779, care sub No. 2 mi-a fostŭ trămisŭ, că la cea întâiŭ primăvară se va mutà acele semne la loculŭ lorŭ, ca ce felŭ de semn este? Décă s'a mutatŭ orĭ nu? Şi m'a informatŭ, că *semnulŭ* este la muntele ce se numesce *Sorbele*, de unde a luatŭ *rĕsură* nemeşulŭ Candif şi anulŭ acesta dela oile mŏnăstirescĭ; că nu este *semnŭ împĕrătescŭ*, adecă vulturŭ cu două capete, dar e o casă, unde locuescŭ soldaţiĭ, carĭ păzescŭ hotarulŭ şi se numesce *cordonŭ* şi că până astăḑĭ n'a fostŭ strămutatŭ şi este totŭ pe loculŭ mŏnăstireĭ. In scrisórea ce ne scrie egumenulŭ despre *rĕsura* ce i-s'a luatŭ anulŭ acesta, cere sfatŭ décă trebue şi elŭ însuşĭ să vină la loculŭ de întâlnire şi fiind-că mi-a venitŭ scrisórea la 31 Iulie, când eram gata să plecŭ, precum am şi plecatŭ, nu l'am aşteptatŭ, nicĭ n'am făcutŭ rĕspunsŭ, până să vĕdŭ ce sfârşitŭ va luà afacerea Schilenilorŭ; dar după ce am terminatŭ acéstă afacere, se înoptase, şi seniorulŭ majorŭ mi-a făcutŭ multă ceremonie, precum şi ceĭ-l-alţĭ boerĭ ungurĭ şi directorele, ca să mĕ culcŭ în Lazaretŭ, care era maĭ aprópe, de cât satulŭ Porcenĭ din Gorjŭ şi din causa multuluĭ «*calabalîcŭ*» ce am primitŭ n'am pututŭ refusà, dar nicĭ a fostŭ mijlocŭ ca să evitŭ acésta; şi a doua ḑi, presenţĭ fiindŭ cu toţiĭ, am amintitŭ seniorului majorŭ afacerea cordonuluĭ, adecă a caseĭ ce se află pe loculŭ mŏnăstireĭ şi i-am arĕtatŭ şi cuprinsulŭ scrisoreĭ dela 1779, cu No. 2, ce mi-a fostŭ trămisă. Cetindŭ şi scrisórea egumenuluĭ, i-am arĕtatŭ tóte supĕrările şi pagubele ce are mŏnăstirea şi cele ce urmézā din causa Domnieĭ sale, din causă că cordonulŭ n'a fostŭ strămutatŭ după promisiunea ce a datŭ, dar până acum se găsesce întregŭ pe loculŭ mŏnăstireĭ, iar ómeniĭ nemeşuluĭ Candif găsescŭ pretextŭ să se întinḑă în raportŭ cu cordonulŭ şi multŭ i-a fostŭ ruşine şi mi-a datŭ «*parola*» înaintea tuturorŭ *comisarilorŭ*, că după douĕ sĕptĕmânĭ va mutà cordonulŭ iar in loculŭ unde era şi maĭ înainte, dar mi-a arĕtatŭ şi acésta, că acea parte cade pré departe de pămîntulŭ lorŭ şi că trebue şi vite ca să ridice lemnele carĭ sunt marĭ şi dulgherĭ, ca să-lŭ refacă; şi din arĕtarea soldaţilorŭ carĭ păzescŭ în acea parte cordonulŭ m'am informatŭ, că vara vitele mŏnăstireĭ se găsescŭ aprópe de acelŭ locŭ şi cerŭ să bine-voiască egumenulŭ a da boĭ pentru căratulŭ lemnărieĭ, fiind-că dela mŏnăstire până la satele lorŭ e fórte aprópe şi că mŏnăstirea trebue să aibă dulgherĭ, şi că se va plăti chiria pentru boĭ şi munca ómenilorŭ. Eŭ i-amŭ promisŭ, că voiŭ scrie egumenuluĭ să dea şi vite şi ómenĭ, numaĭ atâta i-am ḑisŭ, fiindŭ de faţă toţĭ, că ómeniĭ mŏnăstireĭ nu punŭ mâna să strice cordonulŭ, ci d-luĭ să ordone ca militariĭ să-lŭ strice, iar ómeniĭ mŏnăstireĭ să tragă lemnele la locurile împĕrătescĭ. Aşa să se facă şi aşa s'a hotărîtŭ, ca după 10 ḑile să se găséscă unŭ omŭ alŭ mŏnăstireĭ la Lazaretŭ cu scirea, că şi vitele şi ómeniĭ mŏnăstiriĭ sunt gata. In modulŭ acesta am scrisŭ egumenuluĭ despre afacere, dar se amâne lucrulŭ până ce vomŭ face cunoscutŭ şi Măriei tale şi dacă va găsi de cuviinţă, cum va ordona aşa să se urmeze. Şi după ce am terminatŭ vorba *(lacărdi)* cu seniorulŭ majorŭ, m'am informatŭ, că printre boeriĭ numiţĭ, nemeşĭ ungurĭ, celŭ d'întâiŭ Valentinus Silvaşĭ Feembiro (?) este ginerele nemeşuluĭ Candif, Micleuşĭ; i-am ḑisŭ că acuma d-luĭ s'a încredinţatŭ din expunerea senioruluĭ majorŭ despre dreptatea mŏnăstireĭ, iar socrulŭ luĭ fiindŭ boerŭ mare, pentru care cuvîntŭ să încalce o proprietate monasterică şi să căşuneze mŏnăstireĭ atâta pagubă ? şi că egumenulŭ trebue să céră dreptate dela Măria sa stăpânulŭ meŭ, că fiindŭ atâţia sĕracĭ pe carĭ îĭ nutresce mŏnăstirea, pentru ce să-ĭ facă asemene nedreptăţire ? şi mi-a datŭ «*parola*» că îndată ce se va duce acasă la elŭ, va întâlni pe socrulŭ sĕŭ nemeşulŭ Candif, şi va face totŭ posibilulŭ, ca acéstă afacere să se îndrepteze. Şi cu acésta sunt alŭ d-tale servŭ.» (fila 11 verso, roşŭ Cod. IX.) tradus din grecesce.

Maĭ este unŭ actŭ totŭ în grecesce la fila 25 verso, a acestuĭ codice, regulândŭ procesulŭ dintre Barbagenĭ i Schilienĭ şi Ardélŭ.

Măria Ta,

«Cu acéstă umilă carte facŭ cunoscutŭ M. Tale, că după înalta sa poruncă ducêndu-mĕ la Gorjŭ, am scrisŭ d-luĭ maiorŭ Carpŭ însciinţându-lŭ că am venitŭ şi să poftéscă şi d-luĭ la munte, conform ordinuluĭ ce va fi primitŭ dela Ex. sa comandantulŭ generalŭ alŭ Ardéluluĭ, ordonândŭ totŭ-de-odată şi Barbagenilorŭ să vie, ca să se presinte împreună cu Schileniĭ în procesulŭ

BIBLIOTECA * ACADEMIEI * ROMÂNE

ce aŭ între eĭ. Mi-a rĕspunsŭ că are și elŭ asemene ordinŭ dela Ex. sa comandantulŭ generalŭ, însă trebue să fie față și boeriĭ ungurĭ, aĭ loculuĭ și a trămisŭ scire la tabula, adecă la judecătoria Deveĭ și aŭ venitŭ 3 nemeșĭ ungurĭ ale cărorŭ nume sunt: Valentinŭ Albașĭ Tembir (?), Iosif Cantif Banŭ, Paulo Ponofŭ notariŭ și la 1 Augustŭ însciințându-mĕ că aŭ venitŭ la Lazaretulŭ Vulcanuluĭ, m'am urcatŭ și eŭ la munte, avêndŭ cu mine pe vătafulŭ Stoianŭ alŭ plaiuluĭ și pe săteniĭ Schelenĭ și avêndŭ totŭ felulŭ de informațiunĭ despre afacerea Schelenilorŭ, le-amŭ rĕspunsŭ, că despre afacerea Schelenilorŭ cu Barbageniĭ sunt numit din partea M. Tale și ca aleșĭ trebue să cercetămŭ afacerea, adecă câțĭ anĭ Barbageniĭ avură suhatŭ pentru vitele lorŭ pe muntele Schelenilorŭ, numitŭ *Muncele (?)* și cu ce condițiunĭ și socotelĭ Scheleniĭ aŭ luatŭ *răsură* dela Barbagenĭ? Și carĭ din aceste părțĭ va rĕmâne datóre, să dea și . . . . . și că de acum înainte să n'aibă între eĭ nicĭ o cértă. Și fiindŭ de față și Schileniĭ și Barbageniĭ, ceĭ d'întâiŭ aŭ expusŭ cestiunea lorŭ, după învoiala ce avură cu Barbageniĭ și pentru care motivŭ și cu ce modŭ aŭ luatŭ vitele răsură dela Barbagenĭ și câțĭ *aspri* a produsŭ vîndarea acelorŭ vite și că după învoiala lorŭ aŭ să maĭ priméscă încă dela Barbagenĭ. La carĭ la aceste, Barbageniĭ neputêndŭ întêmpina, seniorulŭ majorŭ Carpŭ a recunoscutŭ, precum și ceĭ maĭ sus numițĭ nemeșĭ Ungurĭ, aŭ recunoscutŭ dreptatea Schilenilorŭ și s'a hotărîtŭ să-ĭ despăgubéscă; dar rugându-ne, ca pentru hatîrulŭ lorŭ, să fie ajutațĭ Barbageniĭ cât privesce prețulŭ vitelorŭ vîndute, ce aŭ fostŭ luate răsură dela Schelenĭ, adecă să se tréca la socotélă cu unŭ prețŭ maĭ mare decât celŭ prinsŭ la vîndare, precum și la anĭ să se facă concesiune, căcĭ să póte că Scheleniĭ să aibă greșală și să nu fie atâția câțĭ arétă eĭ, maĭ alesŭ că în intervalulŭ acestorŭ 3 anĭ, după ce aŭ urmatŭ cérta între eĭ, de frică ca Schileniĭ să nu le iea răsură, nu ținură vitele lorŭ totŭ-d'a-una la munte. Și așa i-am regulatŭ, adecă: pentru tóte animalele ce aŭ luatŭ Schileniĭ răsură dela Barbagenĭ despăgubire, totŭ așa și Barbageniĭ să nu fie supĕrațĭ pe aniĭ trecuțĭ în care aveaŭ vitele lorŭ suhatŭ la munte; s'aŭ maĭ făcutŭ Barbagenilorŭ óre-carĭ concesie (*musaade*), adecă sa țină muntele de aci înainte fără plată 2 anĭ, pentru aniĭ 1783 până la 1784 și după expirarea acestorŭ 2 anĭ Scheleniĭ să rĕmână stăpânĭ pe muntele Muncelŭ, ca și cum arŭ fi propria lorŭ avere. Acéstă concesie (musaade) după multe rugăminte și hatîrŭ a boerilorŭ citațĭ maĭ sus către Barbagenĭ precum și eŭ am spus'o, că acésta se face, ca să nu le rĕmâie *hatîrulŭ* maĭ pe josŭ, încă și eŭ plătescŭ dela mine pe Schelenĭ cât le vine pe 2 anĭ, și s'a hotărîtŭ ca din partea mea să se dea înscrisŭ judecătorescŭ în mânile Schelenilorŭ și din partea seniorulŭ maiorŭ și a nemeșilorŭ Ungurĭ în mânile Barbagenilorŭ asigurându-mĕ pe *parola* lorŭ, că atâtŭ seniorulŭ maiorŭ va face cunoscutŭ tótă afacerea cercetăreĭ Ex. séle comandantuluĭ generalŭ alŭ Ardélului, cât şi nemeşiĭ ungurĭ vorŭ face cunoscutŭ înaltuluĭ guvernŭ alŭ Sibiuluĭ. Decĭ după hotărîrea făcută, trămitŭ acéstă copie a înscrisuluĭ judecăţeĭ, care are să fie dată din partea mea Schilenilorŭ, ca să o vaḑă şi Mária Ta, ca să am înalta sa poruncă: cum să urmezŭ? Iar cât pentru afacerea celorŭ doĭ munţĭ aĭ Tismaneĭ, cu scrisóre deosebită, iar vomŭ face cunoscutŭ M. Tale.»

Alta. Dela acelaşĭ către acelaşĭ, cu aceiaşĭ dată.

«Mi-a poruncitŭ M. Ta, că eŭ în deosebĭ să cercetezŭ semnulŭ care se află la muntele mŏnăstireĭ Tismana, décă s'a mutatŭ orĭ nu, conformŭ cu cartea maioruluĭ Carpŭ pe pămîntulŭ împĕrătescŭ şi décă ómeniĭ împĕrătescĭ aŭ făcutŭ vre o prefacere în hotare ? şi să facă cunoscutŭ Măriеĭ Sale; pentru care cordonŭ iar nu semnŭ, ce se află pe proprietatea mŏnăstireĭ, pe largŭ am adusŭ la cunoscinţa M. Tale prin o carte a mea particulară. Cât despre prefacerĭ la hotare, în anulŭ 1769 fiindŭ acolo servitorulŭ ispravniculuĭ din Gorjŭ, semnele s'aŭ mutatŭ şi acésta am făcutŭ cunoscutŭ prin o carte a mea deosebită, că este *vacuf*, iar pre nobilulŭ marele spătarŭ Ventura, fiindŭ pe acelŭ timpŭ mare Postelnicŭ şi boerulŭ de curêndŭ mare Clucerŭ Dumitrache Panaiotache, aŭ vĕḑutŭ în 1773, cândŭ a venitŭ ca să se plimbe puterniculŭ împĕratŭ şi a cutreeratŭ totŭ Ardélulŭ şi a visitatŭ tóte lazaretele dela hotare, precum şi semnulŭ, care era pe calea Vulcanuluĭ (munteluĭ) pe care aŭ deschis'o Austriaciĭ pentru trecerea trăsurelorŭ dela Gorjŭ până la Hatzeg, când aŭ stăpânitŭ aceste 5 judeţe, iar acelŭ semnŭ care l'a pusŭ la 1769 era prea jos de Lazaretulŭ Vulcanuluĭ şi munţiĭ eraŭ dincóce de semnŭ pe pămîntulŭ Valachieĭ, sub stăpânirea mŏnăstirilorŭ, a boerilorŭ şi a locuitorilorŭ Valachieĭ; iar împĕratulŭ s'a urcatŭ până la vîrfulŭ unuĭ munte numitŭ *Prăvala mare*, dela care munte se vede pămîntulŭ Gorjuluĭ, fiindŭ munte înaltŭ. Impreună cu împĕratulŭ eraŭ şi alţĭ miniştriĭ şi boerĭ nemeşĭ ungurĭ din localitate şi aŭ întinsŭ corturĭ în vêrfulŭ munteluĭ şi cu ochianulŭ s'a uitatŭ să vadă Valachia. Şi fiindŭ sus pe munte céţă a întârḑiatŭ la munte 3—4 ore şi acolo la vîrfulŭ munteluĭ a poruncitŭ şi aŭ adusŭ semnulŭ care era pusŭ la anulŭ 1769 dincolo de Lazaretŭ şi a poruncitŭ şi l'aŭ înfiptŭ pe acelŭ înaltŭ munte, unde era împĕratulŭ. Despre aceste m'am informatŭ dela unŭ diac. din Gorjŭ, anume Balabanŭ, care era de faţă şi a luatŭ şi recompensă doĭ galbenĭ dela împĕratulŭ. Maĭ târḑiŭ (nu se scie cu ordinŭ séŭ fără ordinŭ,) s'aŭ pusŭ şi alte 4 semne, la vîrfurile munţilorŭ, îndată cum începŭ munţiĭ, cu carĭ semne s'aŭ încălcatŭ mulţĭ munţĭ aĭ ţĕreĭ, iar semnulŭ care a fostŭ pusŭ la 1769 la muntele Schelenilorŭ, Muncele, a rĕmasŭ, din norocire pentru eĭ, nemutatŭ şi pentru care acum se agitaŭ ca să-lŭ strămute şi pe acesta.

Semnulŭ care a fost pusŭ, de faţă fiindŭ împĕratulŭ, s'aŭ rĕsturnatŭ şi stricatŭ de *hoţiĭ* (?) séŭ proprietariĭ munţilorŭ. Despre care aŭ scrisŭ Austriaciĭ către înaltŭ Feldmareşalŭ Rumianţovŭ şi a venitŭ ordinŭ, atâtŭ la Divanulŭ din Bucurescĭ, cât şi la cel de aice, că este hotărîre să se afle acelŭ care a rĕsturnatŭ semnulŭ. Divanulŭ de aice, fiindŭ vătafŭ de plaiŭ totŭ vătafulŭ Stoianŭ, l'a silitŭ pe acesta să afle negreşitŭ pe celŭ ce a surpatŭ semnulŭ şi l'a găsitŭ şi legatŭ în lanţurĭ s'a trămisŭ la Bucurescĭ şi ţinutŭ lungŭ timpŭ în puşcărie. De atuncĭ nicĭ o prefacere de hotarŭ nu s'a făcutŭ, ci atuncea îndată Austriaciĭ aŭ ridicatŭ altŭ semnŭ în acelaşĭ locŭ. Intorcêndu-mĕ dela Lazaretŭ avêndŭ cu mine bĕtrânĭ plăeşĭ, mi-aŭ arĕtatŭ loculŭ unde maĭ înainte era semnulŭ şi până la loculŭ unde la 1769 s'aŭ pusŭ semnele, am mersŭ călare 12 minute, dela loculŭ acela până la loculŭ unde s'a pusŭ semnulŭ maĭ târḑiŭ, adecă la 1773, când era şi împĕratulŭ de faţă, am făcutŭ călare $^1/_2$ oră tocmaĭ, fiindŭ loculŭ muntosŭ.

Pentru munţiĭ ţĕranilorŭ Pertişanĭ şi Frănţescĭ, am cercetatŭ şi la aceĭ munţĭ, nicĭ cordonŭ, nicĭ semnŭ nu s'a pusŭ, dar numaĭ cu pretextulŭ a vîrfurilorŭ munţilorŭ, nemeşiĭ aŭ stăpânitŭ munţiĭ sĕracilorŭ, precum şi acum se luptă să iea munţiĭ Schilenilorŭ. Noroculŭ însă i-a ajutatŭ, căcĭ semnulŭ care s'a pusŭ la 1769 a rĕmasŭ nestrămutatŭ şi a găsitŭ motivŭ de o nouă regulare ; chiar şi cu acelŭ semnŭ s'a călcatŭ a 3-a parte a munteluĭ, iar acum cu pretextulŭ vîrfurilorŭ munţilorŭ, se luptă să mute semnulŭ şi să iea întregulŭ munte.

Ceĭ maĭ mulţĭ munţĭ încălcaţĭ sub pretextulŭ vîrfurilorŭ munţilorŭ, séŭ a semnelorŭ, i-aŭ stăpânitŭ Austriaciĭ, fiind-că şi în secretŭ mi-a spusŭ seniorulŭ maiorŭ Carpŭ, că din némulŭ Cantifŭ s'a învrednicitŭ unulŭ să se facă grafŭ şi acum este guvernalistŭ ad. cancelarŭ alŭ pré slăvituluĭ guvernŭ dela Sibiŭ, iar cele-l-alte rude ale luĭ, cu regularea hotarelorŭ dela 1769 şi la 1770, fiindŭ boerĭ maĭ marĭ decât ceĭ-l-alţĭ şi avêndŭ şi munţĭ învecinându-se cu munţiĭ locuitorilorŭ Valachieĭ, câţĭ munţĭ aŭ rĕmasŭ pe pămîntulŭ Austrieĭ i-aŭ stăpânitŭ eĭ, ceĭ maĭ mulţĭ.»

Aceluiaşĭ cu aceeaşĭ dată.

«După ce m'am întâlnitŭ cu seniorulŭ maiorŭ Carpŭ şi cu treĭ Ungurĭ Nemeşĭ numiţĭ, am înţelesŭ că scopulŭ lorŭ era, din partea Măriei Tale să se numéscă numaĭ vătafulŭ Stoianŭ séŭ vre-unŭ altŭ asemenea luĭ, nu ca să cerceteze maĭ întâiŭ afacerea Schilenilorŭ şi Barbagenilorŭ, dar ca să întăréscă semnele şi cordónele prefăcute de eĭ dela 1769, fiind servulŭ vostru Ispravnicŭ Gorjuluĭ, despre care afacere este şi epitropŭ (bacufisŭ) şi prea onoratulŭ boerŭ şi mare spătarŭ Ventura, fiindŭ în timpulŭ acela mare Postelnicŭ şi boerulŭ de curêndŭ mare Clucierŭ Dimitrache Panaiotache. Asemenea şi alte semne aŭ fostŭ prefăcute la 1773, când a venitŭ la munte puterniculŭ împĕratŭ şi s'a urcatŭ la munte cu suscitaţiĭ boerĭ, carĭ aveaŭ şi hartă despre toţĭ munţiĭ Ardéluluĭ, spunêndu-mĭ atuncĭ, că tóte hotarele trebue să fie la vîrfurile munţilorŭ după hotărîrea ce s'a datŭ la încheerea păciĭ de la 1774, şi câte semne nu s'aŭ pusŭ încă la vîrfurile munţilorŭ, trebue să se pună; totŭ-de-odată şi unŭ semnŭ care este pusŭ pe muntele Murcelŭ alŭ Schilenilorŭ la 1769, cu care semnŭ s'a luatŭ $^{1}/_{3}$ din muntele Schilenilorŭ, iar $^{2}/_{3}$ aŭ rĕmasŭ asupra lorŭ.

Servulŭ vostru însă, după porunca Măriei Tale, cunoscêndŭ scopulŭ lorŭ, le-amŭ rĕspunsŭ, că sciinţa geometrieĭ nu o cunoscŭ, ca să înţelegŭ harta, dar sunt numitŭ de Măria Ta împreună cu d-niile lorŭ să represintămŭ pe Schelenĭ şi să cercetămŭ socotéla lorŭ cu Barbageniĭ. D-lorŭ însă cu ceremoniĭ şi cu înşelăciune mĕ îndemnaŭ să mĕ ducŭ cu eĭ, să vĕdŭ semnele, şi dacă este de cuviinţă Schileniĭ să céră plată dela Barbagenĭ, adecă suhatŭ pentru muntele Muncelŭ (?) eŭ înţelegêndŭ scopulŭ lorŭ m'amŭ prefăcutŭ, că mĕ întorcŭ, şi fiind-că noĭ învĕţaserămŭ de maĭ înainte pe Schilenĭ ce să céră şi ce să rĕspundă la întrebările lorŭ eĭ începură să strige, că décă nu se va cerceta socotéla lorŭ şi nu li-se va da dreptulŭ lorŭ, ce maĭ aŭ să priméscă, vorŭ luă şi anulŭ acesta răsură pentru suhatulŭ munteluĭ lorŭ. Decĭ vĕḑêndŭ eĭ, că mĕ gătescŭ să mĕ întorcŭ şi nu urmezŭ după părerea lorŭ şi că despre hotare nicĭ vorbă nu voescŭ să audŭ, se vede că şi seniorulŭ maiorŭ Carpŭ avea ordinŭ, că décă nu va puté să mĕ înşele cu dibăcie, să nu forţeze afacerea. Iar nemeşiĭ ungurĭ aĭ tableĭ fiindŭ interesaţĭ, din motivulŭ că Barbageniĭ eraŭ iobagĭ a unora din rudele nemeşilorŭ, aŭ stăruitŭ totŭ pentru scopulŭ lorŭ; seniorulŭ Carpŭ însă luându-ĭ la o parte, după semnele ce am observatŭ, a avutŭ cértă cu eĭ, şi după aceea aŭ cedatŭ să intrămŭ în cercetarea socotelelorŭ dintre Schilenĭ şi Barbagenĭ. Şi după ce se informară din declaraţiunea (tacrir) ce luaseră dela Schilenĭ, recunoscură şi d-lorŭ dreptatea Schilenilorŭ şi aŭ luatŭ în vedere cererea lorŭ, precum se vede din copia actuluĭ de judecată; însă pentru cuvîntŭ de prietenie, m'aŭ rugatŭ multŭ, să se facă óre-care concesie (musaade) Barbagenilorŭ, adică să se socotéscă răsura cu preţŭ maĭ mare decât acela cu care aŭ fostŭ vîndute vitele; să li-se acorde unŭ termenŭ de doĭ anĭ să ţină vitele lorŭ la muntele Schilenilorŭ fără plată, şi după expirarea acestorŭ doĭ anĭ Schileniĭ să rĕmână stăpânĭ, ca şi cum ar fi propria lorŭ avere, ceea-ce Schileniĭ o primiră cu bucurie. Servulŭ vostru (subsemnatulŭ) gândindu-se că cererea acésta cu rugăminte de a li-se acorda termenŭ de doĭ anĭ întăresce pe Schilenĭ la stăpânirea munteluĭ, eŭ le-am spusŭ atâta, că nu potŭ să nedreptăţescŭ pe Schilenĭ, dar pentru prietenia d-lorŭ şi ca să nu le rĕmână hatîrulŭ maĭ pre jos, plătescŭ eŭ pe Schilenĭ pentru aceştĭ doĭ anĭ. Şi cunoscêndŭ că voescŭ să pună semne le-am rĕspunsŭ că Schileniĭ aŭ datŭ şi altă dată declaraţiune (saŭ zapisŭ) în mânile Barbagenilorŭ şi acum când este trebuinţă ca aceste declaraţiunĭ să iasă la ivélă eĭ le ascundŭ, şi că trebue eĭ înşişĭ să dea declaraţiune Schilenilorŭ. Atuncĭ le-a făcutŭ observaţie şi maiorulŭ, că eĭ şi altă dată aŭ făcutŭ învoială şi aveaŭ în totŭ-d'auna (nedescifrabilŭ) . . . . . .

Puteamŭ să reuşescŭ ca să se iscăléscă şi maiorulŭ şi nemeşiĭ numiţĭ în actulŭ de judecată, ce era să se dea Schilenilorŭ; am evitatŭ însă până când să se vaḑă copia şi de Măria Vóstră; dar maĭ multŭ mĕ temeamŭ să nu caute şi eĭ să mĕ iscălescŭ şi eŭ în actulŭ ce era să se dea Schilenilorŭ, unde puteaŭ să strecóre vre-unŭ cuvîntŭ abilŭ, care să cuprindă semnele hotarelorŭ.» (Cod. IX, fila 27, traducere din grecesce.)

Nu numaĭ sub Caragea, ci şi sub M. Suţulŭ continuă afacerea fixăriĭ hotarelorŭ despre Austria. Iacă unele acte relative, din domnia luĭ M. Suţulŭ:

«Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domniĭ mele Hagi Stanŭ Jianu sănătate, îţĭ facemŭ Domnia mea în scire, că după atâtea cercetărĭ şi ostenelĭ pentru îndreptarea munţilorŭ mŏnăstireĭ Tismenĭ, ce se călcase de vecinĭ, până s'a ridicatŭ cordonulŭ de s'aŭ mutatŭ coliba aceea la loculŭ eĭ, şi aŭ rĕmasŭ a-şĭ stăpânì mŏnăstirea dréptă moşia sa, fiindŭ trebuinţă acum în urmă după sĕvĕrşirea trebiĭ, a se face unŭ sinetŭ cuprinḑĕtorŭ cu tóte semnele şi hotarele munţilorŭ acestora ce eraŭ călcaţĭ şi s'aŭ descoperitŭ, până pe unde s'aŭ alesŭ şi s'aŭ doveditŭ cuprinderea lorŭ, care sinetŭ să se dea la mŏnăstire ca unŭ chipŭ de hotărnicie, să se afle după vremĭ; De aceea am fostŭ poruncitŭ Domnia mea, ca să ne trimiţă părinţiĭ mŏnăstiriĭ Tismana aicĭ orĭ-ce hrisóve vechĭ vorŭ avé de aceştĭ munţĭ ce se călcase, avêndŭ Domnia mea socotélă, că de vorŭ fi acele hrisóve vechĭ cuprinḑĕtóre pe largŭ de tótă coprinderea munţilorŭ, pe înseşĭ acelea vechile să le înoimŭ, şi ne-aĭ trimesŭ dumné-ta copia după hrisovulŭ Domnieĭ sale rĕposatulŭ domnŭ Radu Vodă, dar nu cuprinde într'însulŭ nimicŭ semne şi hotare, fiindŭ fórte în sindomie, care acestŭ hrisovŭ a-lŭ înoì, socotimŭ că nu este îndestulŭ, iar a dumitale scrisóre ce ne-aĭ trìmis'o într'acéstă trecută lună a luĭ Iunie rĕspunsŭ pentru sĕvêrşirea trebiĭ, şi pentru ridicarea cordonuluĭ, am vĕḑutŭ că are într'însa arĕtatele semne şi marginea hotarelorŭ munţilorŭ acestora pe unde sunt cele adevĕrate şi pe unde are mŏnăstirea stăpânĭ, însă acéstă scrisóre a Dumné-luĭ ne fiindŭ cu orânduéla ce trebue la pricina acésta, de a face întărire şi noĭ într'însa, şi maĭ vîrtosŭ avêndŭ scrise într'acésta şi vorbe ale împreunăriĭ Dumné-luĭ cu celŭ orênduitŭ din vecinătate la ridicarea cordonuluĭ care acele vorbe în sinetulŭ ce ḑicemŭ a se face și a rĕmânea la mŏnăstire nu ne sunt trebuinciόse, de aceea dar iată 'ţĭ trimitemŭ copie după acea scrisόre a Dumné-luĭ întru care sunt scrise semnele hotaruluĭ munţilorŭ, care după ce o veĭ primi să te apucĭ să facĭ o anafora către Domnia nόstră cuprinḑĕtόre pe largŭ în chipŭ de hotărnicie în care să arĕţĭ pricina călcăriĭ și întinderiĭ ce făcuse veciniĭ, într'acelașĭ chipŭ cum aŭ și cursŭ, că după jalba ce aŭ trimisŭ la Domnia mea părinţiĭ mŏnăstireĭ Tismana cum că s'aŭ călcatŭ munţiĭ mŏnăstireĭ de veciniĭ și aŭ pusŭ și cordonŭ făcêndŭ și o căsciόră, scriindŭ Domnia nόstră la Escelenţa sa Generalŭ comandirŭ a Sibiuluĭ, s'aŭ rânduitŭ din porunca Escelenţeĭ sale . . . . . . comisarŭ cerêndu-lŭ pe anume în anafora de aŭ venitŭ la faţa loculuĭ, unde fiindŭ și dumnéta orânduitŭ despre partea Domnieĭ mele, și făcêndŭ de împreună cercetare, însușĭ orânduitŭ comisarulŭ a părţeĭ vecinătăţiĭ, aŭ pusŭ de aŭ sfărîmatŭ acea casă, ridicândŭ cordonulŭ de acolea de l'aŭ trasŭ înapoĭ. După cum pentru acéstă mutare a cordonuluĭ aŭ datŭ orânduitulŭ comisarŭ și adeverinţă în scrisŭ sub a sa iscălitură dreptŭ dovadă, și aŭ rĕmasŭ munţiĭ mŏnăstireĭ slobоḑĭ a-șĭ stăpâni pe dreptulŭ hotarelorŭ care s'aŭ alesŭ după sineturĭ și chrisόve Domnescĭ vechĭ ale mŏnăstireĭ de la rĕposaţĭ Domnĭ ceĭ bĕtrânĭ și după doveḑĭ și mărturiĭ de la ceĭ ce aŭ sciutŭ hotarele munţilorŭ și după vechia stăpânire a mŏnăstireĭ ce s'aŭ urmatŭ în sume de anĭ, pe cutare locŭ și pe cutare locŭ de rîndŭ numindu-le tόte, arĕtândŭ câte veĭ puté pe largŭ cu deslușire curată starea lorŭ și dreptatea cu tόte trebuinciόsele doveḑĭ, numindŭ într'însa și alte chrisόve saŭ cărţĭ, de va maĭ fi la mŏnăstire pentru aceștĭ munţĭ cu velέturile lorŭ, de care facŭ rugăciune către Domnia nόstră, atâtŭ părinţiĭ mŏnăstireĭ cât și dumnéta ca să facemŭ unŭ sinetŭ pentru acéstă îndreptare și pentru acestŭ Nizamŭ ce s'aŭ datŭ trebiĭ acesteia, și iscălindŭ dumnéta acestŭ felŭ de anafora cu cuprinderea ce-ţĭ scriemŭ să ne o trimeţĭ ca pe aceea să o facemŭ și Domnia nόstră întărire și trecêndu-se în condica Divanuluĭ, să se dea la mŏnăstire ca să o aibă, ci dar așteptămŭ de la dumnéta rĕspunsŭ de împreună cu anaforaua acésta.— 1784, Iulie 13. (Cond. 12, fil. 162.)

Pré Înălţate Dόmne.

Luminata carte MărieĭTale de la 24 ale trecuteĭ lunĭ luĭ Maiŭ, la 26, cu multă plecăciune am primitŭ și cele ce mi-se poruncesce de către Măria-Ta am înţelesŭ, cum că vĕḑêndu-se de către Inălţimea, cartea dumné-luĭ Ober-șilaignant Andries Carpulŭ ce era maĭ înainte Maiorŭ, de la 15 totŭ ale luneĭ luĭ Maiŭ ce scrie către mine pré plecată sluga MărieĭTale, cum că la 26 s'aŭ pusŭ ḑi cu sorocŭ de a se muta cordonulŭ de pe pămêntulŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ înapoĭ pe pămêntulŭ Ardéluluĭ, și dumné-luĭ aŭ orânduitŭ pe unŭ Otnogiŭ și ca să orânduescŭ pe Stoianŭ Vătavŭ de Plaiŭ Volcanuluĭ cerêndŭ ajutorŭ dela sfînta mŏnăstire pentru sfărămarea cordonuluĭ ómenĭ și boĭ, și pentru stăpânirea sfinteĭ mŏnăstirĭ, de muntele *Sorbele*, orĭ chrisóve ce va fi avêndŭ mŏnăstirea orĭ copiĭ adevĕrate să se trimiță, că de va fi trebuință să se arate boerilorŭ Nemeșĭ *Candefesti* (acum Kandefi:) cea ce aŭ cotropitŭ muntele mŏnăstireĭ de cățĭ-va anĭ încoace, și mi-se poruncesce de către Măria-Ta ca însu-mĭ să mĕ scolŭ să mergŭ în fața loculuĭ, și orĭ dumné-luĭ Oberșilaignant de va veni, orĭ Otnogiulŭ celŭ orînduitŭ să facă Epimelie spre sĕvêrșirea acesteĭ trebĭ, poruncindu-se de către Inălțimea Ta și dumnea-lorŭ Ispravnicilorŭ ca tóte cele trebuincióse, ómenĭ, boĭ, cară ce vorŭ trebui pentru stricarea cordonuluĭ să i-se dea, și eŭ să ieaŭ chrisóvele ce vorŭ fi la mŏnăstire saŭ copiile, și numaĭ pentru mutarea și sfărămarea cordonuluĭ să urmeze, iar de sineșĭ nicĭ o pornire să nu facă, ci orĭ dumné-luĭ Oberșilaignantulŭ orĭ vechilulŭ ce-lŭ va trimite să poruncéscă pentru sfărămarea aceluĭ cordonŭ, și după povĕțuirea ce va da să ridice și să lucreze la acea colibă, care după luminata poruncă Măriĭ-Tale la 27 ale luĭ Maiŭ am plecatŭ de aicĭ din Craiova și la 29 am sositŭ la Têrgulŭ-Jiuluĭ, care, întîlnindu-mĕ cu d-lorŭ Ispravnicĭ le-am datŭ luminata carte Măriĭ-Tale ce li-se poruncesce, aducêndŭ și pe Vatafŭ Stoianŭ mi-a spusŭ, că dumné-luĭ Oberșilaignantulŭ spre sĕvêrșirea acesteĭ trebĭ, aŭ orînduitŭ pe dumné-luĭ Otnogiulŭ Herovicĭ ce este comăndașŭ acum la schela Volcanuluĭ, măcarŭ că soroculŭ a fostŭ la 26 ale trecuteĭ lunĭ luĭ Maiŭ să se afle la acelŭ locŭ unde cordonulŭ, dară bolnăvindu-se Vătafulŭ Stoianŭ, a fostŭ scrisŭ dumné-luĭ Otnogiuluĭ, și aŭ luatŭ rĕspunsŭ că îndreptându-se din bólă când îĭ va face scire este gata să mérgă, și întru aceeașĭ ḑi am scrisŭ dumnea-luĭ Otnogiuluĭ cum că însușĭ aŭ venitŭ și vorŭ să mérgă spre sĕvêrșirea trebiĭ, și adoua ḑi amŭ plecatŭ la sfânta monăstire ca să gătescŭ acelea trebuincióse și am luatŭ rĕspunsŭ dela d-nuluĭ Otnogiulŭ, că Duminecă séra la treĭ ale acesteĭ lunĭ se va afla dumné-luĭ acolo, și așa și eŭ Duminecă diminéță am plecatŭ dela mŏnăstire și séra m'am aflatŭ și eŭ în pólele munteluĭ Sorbele ce este alŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ, și sosindŭ și dumné-luĭ Otnogiulŭ și intrândŭ în vorbă cu dumné-luĭ mi-aŭ spusŭ că luândŭ scrisórea mea aŭ scrisŭ la Madama grafuluĭ *Candefiĭ* că dumnea-luĭ a muritŭ de curândŭ ca să-ĭ trimiță omulŭ domnieĭ sale să fie față că am venitŭ și eŭ pentru tréba munteluĭ, milostive Dómne, sfînta mŏnăstire are acestŭ munte întru stăpânire cu luminatulŭ chrisovŭ Măriĭ Sale rĕposatuluĭ Radu Vodă, ce ḑicŭ părințiĭ sfinteĭ mŏnăstirĭ că este și ctitorŭ ot. lét. 6970: după care chrisovŭ scoțêndu-se copie să trimise Măriĭ-Tale, și să începe muntele din obârșia Jiuluĭ peste matca Jiuluĭ spre méḑă-nópte, și merge cu înălțimea până dă cu vîrfulŭ de dă în muntele Sturulŭ, unde este tabla cu semnulŭ Chesaricescŭ, iar latulŭ se vecinesce despre apusŭ cu muntele ce îĭ zicŭ Fețele care munte douĕ părțĭ sunt ale moşnenilorŭ Izvarnenĭ şi o parte a mŏnăstireĭ, şi despre rĕsăritŭ să vecinesce cu altŭ munte iar al mŏnăstireĭ ce se chiamă (Scorota?), care şi acelŭ munte se începe iar din matca Jiuluĭ spre mează-nópte şi dă cu capulŭ în muntele Dracea ce este de ținutulŭ Ardéluluĭ, şi dă pe partea Grofóeĭ altŭ omŭ de Ispravnicĭ nu s'aŭ arĕtatŭ, fără de doĭ Românĭ Ivan Baciŭ aĭ Grofóeĭ ce îĭ ḑicŭ Mojotci care aŭ fostŭ de față, şi Lunĭ diminéță am plecatŭ în muntele Sórbele, şi din matca Jiuluĭ până în dreptulŭa celuĭ cordonŭ, măcarŭ că este suire la munte, dar este cale de o jumĕtate de césŭ, şi intrândŭ în vorbă cu dumné-luĭ Otnogiul pentru cordonŭ, dintr'unŭ începutŭ unde a fostŭ, mi-aŭ arĕtatŭ că aŭ fostŭ pe muntele Sturuluĭ, aprópe de tabla cu semnulŭ, şi aŭ fostŭ cordonulŭ de piatră, şi pentru furtunile ce se facŭ adese-orĭ pe aceĭ munțĭ neputêndŭ şedea militariĭ ce păzescŭ plaiurile, că atâta furtunĭ se facŭ, cât şi cordonulŭ fiindŭ de piatră l'aŭ sfărmatŭ, pentru acea l'am pogorîtŭ în pólele munteluĭ Sórbele, muntele *mŏnăstiriĭ*, unde se iea şi lemne şi apă, şi în taină mi-aŭ spusŭ şi acéstă, că măcarŭ că cordonulŭ s'a mutat pe muntele Sórbele, dar la protocolulŭ liniĭ unde se arată tablele şi cordonurile dela póla plaiurilorŭ totŭ cordonulŭ din Sturulŭ s'aŭ numitŭ, iar pentru încotropirea munteluĭ de Nemeşĭ Candefescĭ vĕḑêndŭ copia sfinteĭ mŏnăstirĭ de stăpânirea munteluĭ, şi Nemeşiĭ n'aŭ avutŭ dela sfînta mŏnăstire nicĭ un aşeḑămîntŭ, nicĭ dela Generalŭ comandeĭ voe de stăpânirea munteluĭ n'aŭ avutŭ, şi cu mare greşală, aŭ stăpânitŭ Nemeşiĭ aceia muntele, şi îmĭ ḑise că are poruncă dela Dumné-luĭ Oberşilaignant, că de vorŭ maĭ trimite Nemeşiĭ Candefescĭ vitele în muntele mŏnăstireĭ să prinḑă cu militarĭ pe păstorĭ, şi în butucĭ să-ĭ triméță la Hațegŭ la comandă, care tóte acestea le-aŭ auḑitŭ aceĭ iobagĭ, şi pentru stricarea cordonuluĭ amŭ ḑisŭ că este bine să rĕmâie alŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ stână pentru oĭ, dar acésta n'amŭ primit'o arĕtândŭ că mŏnăstirea are stână şi aşa mergêndŭ dumné-luĭ Otnogiulŭ cu militariĭ şi cu ómeniĭ mŏnăstiriĭ, s'aŭ stricatŭ cordonulŭ până în pămêntŭ, iar pentru mutatulŭ semnelorŭ unde aŭ fostŭ maĭ înainte cordonulŭ fiindŭ lemnele maĭ multŭ putrede, şi cele care aŭ rĕmasŭ bune fiindŭ peste putință de a se ridica în vîrfulŭ munteluĭ, mi-aŭ zisŭ dumné-luĭ Otnogiulŭ că maĭ cu lesnire să póte face cordonŭ noŭ, spunêndu-mĭ că peste vîrfulŭ munteluĭ Sturulŭ de cea parte sunt lemne aprópe şi se póte face cu lesnire şi aşa amŭ mersŭ călare, măcarŭ că suişulŭ munteluĭ este cu discolie, dar amŭ mersŭ de unde s'aŭ stricatŭ cordonulŭ, până la loculŭ unde aŭ fostŭ cordonulŭ întâĭ, şi este cale de unŭ ciasŭ, şi dintre acelŭ locŭ spre țéra Ardéluluĭ până în marginea păduriĭ, unde este să se mute cordonulŭ este cale de unŭ sfertŭ de ceasŭ, acolo aŭ găsitŭ locŭ aprópe de apă şi de pădure în obârşia văeĭ Poltina, şi s'aŭ hotărâtŭ să-lŭ facă cordonulŭ acolo, şi întorcêndu-ne înapoĭ mi-aŭ datŭ adeverință sub iscălitura Domnieĭ Séle de stricarea cordonuluĭ, şi de facerea altuĭ noŭ la loculŭ celŭ orânduitŭ, care adeverinţă se trimise Inălţimeĭ Tale să se vaḑă şi fiindŭ trebuinţă de ómenĭ meşterĭ pentru facerea cordonuluĭ, a doua ḑi m'am pogorîtŭ la sfînta mŏnăstire şi am făcutŭ orânduiala de 12 ómenĭ meşterĭ, şi de 20 ţiganĭ, şi cu unŭ călugărŭ din sfînta mŏnăstire anume Misailŭ cu merinde, şi am orânduitŭ şi unŭ căprarŭ de plăiaşĭ cu patru plăiaşĭ ca să fie acolo până se va sĕvêrşi cordonulŭ, puindŭ sorocŭ şi dumné-luĭ Otnogiulŭ ca la ḑece a acesteĭ lunĭ iarăşĭ să vie Dumné luĭ la acelŭ locŭ până se va sĕvêrşi cordonulŭ, şi orânduitulŭ dela mŏnăstire să iea adeverinţa domnieĭ séle de sĕvêrşirea trebiĭ, şi aşa cu ajutorulŭ luĭ Dumneḑeŭ şi în fericitŭ noroculŭ Măriеĭ sale cordonulŭ s'aŭ stricatŭ şi se face maĭ înăuntru în pămîntulŭ Ardéluluĭ încă unŭ stertŭ de césŭ, şi aŭ rĕmasŭ muntele sfinteĭ mŏnăstirĭ slobodŭ cum aŭ fostŭ din vechime, pentru paguba ce aŭ avutŭ sfînta mŏnăstire de către aceĭ rĕmaşĭ, atâtŭ din trăsurile vitelorŭ ce aŭ luatŭ, cât şi de întórcerea banilorŭ ceĭ ce aŭ datŭ la ceĭ ce vînduse venitulŭ munteluĭ, şi de câţĭ anĭ s'aŭ pusŭ nemeşiĭ aceĭ dobitócele lorŭ de aŭ mâncatŭ venitulŭ munteluĭ, trimeseĭ Măriеĭ Tale fóe, şi după cum va lumina Dumneḑeŭ pe Măria Ta aşa va rĕmânea, şi de se va socoti de Inălţimea Ta ca să se întăréscă stăpânirea mŏnăstireĭ cu luminata carte Măriеĭ Tale şi adeverinţa dumné-luĭ Otnogiulŭ să fie la mŏnăstire, că cŭ altă carte a mea fără de porunca Măriеĭ Tale n'am datŭ, şi aniĭ Măriеĭ Tale să fie mulţĭ şi cu norocire. — 1784, Iulie. (Cond. 12, fila 162.)

Alŭ Măriеĭ Tale pré plecată slugă, *Hagi Stanŭ Jianu*, *Pahar.*

Declaraţia representantuluĭ guvernatoruluĭ dela Sibiŭ totŭ pentru aceştĭ munţĭ aĭ mŏnăstireĭ Tismana (scrisă latinesce şi nu se póte cetì fiindŭ scrisă fórte rĕŭ.)

Copie de pe chrisovulŭ Măriеĭ Sale Raduluĭ Vodă pentru munţiĭ mŏnăstireĭ Tismana.

Acum la létŭ 1785 Septembre, cercetândŭ Măria Sa Vodă de sunt la sfînta Mitropolie nescaĭ-va cărţĭ şi scrisorĭ turcescĭ pentru hotarulŭ ţĕreĭ, s'aŭ găsitŭ aceste, care după ce s'aŭ vĕḑutŭ de Măria Sa s'aŭ datŭ iar la sfînta Mitropolie, şi din poruncă s'aŭ însemnatŭ şi aicĭ în condica Divanuluĭ.

Cu mila luĭ Dumneḑeŭ Io Radu Voivodŭ şi Domnŭ a tótă Ţéra Românéscă, feciorulŭ mareluĭ Vladŭ Voivodŭ. Dat'amŭ Domnia mea acéstă poruncă a Domnieĭ mele Egumenuluĭ ot. Tismana şi tuturorŭ fraţilorŭ ceĭ întru Christosŭ, ca să fie lorŭ aceştĭ munţĭ bĕtrânĭ anume Parangulŭ şi Sórbele şi Boulŭ i Olea, ca nimenea să nu se cuteze a bântuì aceştĭ munţĭ, nicĭ boeriĭ, nicĭ judecătoriĭ, nicĭ sĕracĭ, ci să umble dobitócele mŏnăstireĭ slobode, iar alţiĭ carĭ vorŭ umbla pe aceştĭ munţĭ aĭ Tismaneĭ cu dobitóce, să aibă a da datulŭ la mŏnăstire după obiceiulŭ țĕreĭ, iar carĭ n'ar vrea să dea datulŭ să fie volnicĭ călugăriĭ să-ĭ apuce să plătéscă fără de voe ce este obiceiŭ românescŭ, după porunca Domnieĭ mele, într'altŭ chipŭ să nu fie. Velétŭ 6.970.

Anexa la pag. 285.

Consululŭ rusescŭ a maĭ fostŭ primitŭ cu alaiŭ sub Mihailŭ Șuțu în 16 Octombre 1783 :

Alaiulŭ cu care s'aŭ orânduitŭ a se aduce cinstitulŭ consulŭ rusescŭ dela conaculŭ domnieĭ sale, aicĭ în Domnésca Curte spre împreunare cu Măria Sa pré Inălțatulŭ nostru Domnŭ.

Polcovniciĭ de têrgŭ cu 50 cazacĭ aĭ sĕĭ după orânduială.

Vel căpitanŭ de dorobanțĭ cu 50 dorobanțĭ cu chivere și cu zapciiĭ sĕĭ.

Doĭ postelnicĭ	Doĭ postelniceĭ
Rahtivanŭ	2-lea pitarŭ
2-lea comisarŭ	3-lea postelnicŭ
Ceaușŭ de aprodĭ	Vătafŭ de aprodĭ

Cu ómeniĭ lorŭ

Vel portarŭ cu toțĭ portăreiĭ

Unŭ salahorŭ	Unŭ saraciŭ
Treĭ căpitanĭ	Treĭ căpitanĭ
» agențĭ	» agențĭ
Cincĭ ciohodarĭ	Cincĭ ciohodarĭ

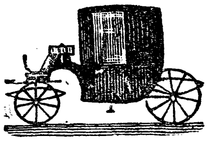

Careta cu șése telegarĭ.

Altă caretă pentru Dragomanŭ cu doĭ telegarĭ.

Vătafulŭ de Divanŭ din porunca Măriei Sale luĭ Vodă eștĭ orânduitŭ zapciŭ, să gătescĭ alaiulŭ acesta ce se arată maĭ sus, și mâne Mercurĭ, să se afle toțĭ strînșĭ aicĭ în curtea gpod.: ca la ceasŭ să se pornéscă a merge spre aducerea cinstituluĭ consulŭ, însă să fie cu purtare de grijă ca să nu se facă vre-unŭ cusurŭ că nu te veĭ putea îndrepta înaintea Măriei Sale luĭ Vodă, așișderea să aibă de astăséră a da în scire din porunca Măriei Sale pré sfințieĭ sale părinteluĭ Mitropolituluĭ iubitorulŭ de Dumnedeŭ, sfințiĭ lorŭ părințilorŭ

Episcopĭ, și dumné-lorŭ tuturorŭ fraților Velițĭ Boerĭ Halé și Mazili, ca mâne diminéță la vremea ce va fi a se împreuna cinstitulŭ consulŭ, la Măria Sa Inălțatulŭ nostru Domnŭ să se afle după orânduială sfinția lorŭ și dumnélorŭ la curte. 1783, Octombre 16.

Cu acestașĭ asemenea alaiŭ s'aŭ adusŭ și d-luĭ Sinior agentes (sic) alŭ Nemțieĭ.

Anexă la pag. 296.

Archiva Statuluĭ conservă dela Mihaiŭ Șutulŭ din domnia întâia nu maĭ puținŭ de 5 condice domnescĭ, cele cu numerile 10, 11, 12, 13 și 14, tóte in-folio. Din domnia de la 1791, amŭ aflatŭ condicele cu numerile 19—22 inclusivŭ. Cu deosebire ne servirămŭ de No. XI și XII, căcĭ cele-lalte cuprindŭ maĭ multŭ judecățĭ. No. XI cuprinde hrisóvele mŏnăstirescĭ. No. XII diverse.

Anexa la pag. 307.

Arzmagzarulŭ alŭ doile către Pórtă, de care făcurămŭ mențiune la pag. 307, nu se află trecutŭ în condicile domnescĭ ale luĭ M. Suțulŭ deși e pomenitŭ de primulŭ arzmagzarŭ. De sigurŭ că elŭ a existatŭ însă. Acestŭ arzmagzarŭ provocatŭ de Rusia, nu putea place Porțeĭ, cum nu i-a plăcutŭ nicĭ acelŭ ce în 1783, îlŭ trămiseseră aceiașĭ boierĭ contra nepomenitelorŭ sume de zaherele și de salahorĭ, etc., ce Pórta cerea țěreĭ, peste tóte dispozițiunile articolelorŭ din pacea dela 1774 și cele următóre convențiunĭ cu Rusia.

Anexa la Cap. XLV, pag. 314.

Carte de Ceaușŭ de Păhărniceĭ luĭ Mihaĭ Bunbuianŭ.

Zem. Vlas: De vreme ce Mihaiŭ Bunbuianŭ încă de copilăria luĭ s'aŭ aflatŭ slujindŭ Curțiĭ Domnescĭ și țěreĭ între Păhărniceiĭ totŭ cu credință și cu orânduială, slujbă la trebile și poruncile Domnescĭ, a căruia credinciósă slujbă fiindŭ cunoscută l'am făcutŭ Ceaușŭ de Păhărniceĭ, și i-am datŭ acéstă carte a Domnieĭ mele, ca să aibă privilegiŭ ce aŭ avutŭ Ceaușiĭ de Păhărniceĭ dela toțĭ frațiĭ Domnĭ de maĭ înainte după cum ne adeverimŭ și din cartea frateluĭ Domnŭ Alex. Vodă Ipsilantŭ cu lét. 1778, adică elŭ și tótă casa luĭ, să fie în pace de totŭ felulŭ de dăjdiĭ și orânduelĭ câte se va întêmpla să iasă peste anŭ dela Visterie saŭ dela cămara Domnieĭ-mele, de nicĭ unele Val saŭ supĕrare să nu aibă, aşişderea şi ale luĭ drepte bucate să fie în pace şi ne dajnice, Stupiĭ i Râmătoriĭ de dijmăritŭ, şi vinulŭ ce-lŭ face în viile luĭ de vinăriciŭ, şi o pivniţă aicĭ în oraşulŭ Domnieĭ-mele Bucurescĭ, de fumăritŭ şi căminăritŭ, de vamă de cotăritŭ, de vinŭ domnescŭ, de ortulŭ Vătăşescŭ, şi să aibă a ţiné şi unŭ omŭ străinŭ făr'de birŭ şi făr'de gâlcévă, carele să fie iertatŭ de tóte dăjdiile şi orânduelele câte arŭ eşi peste anŭ în ţéră dela Visterie şi dela cămara Domnieĭ-mele, de nicĭ unele valŭ saŭ supĕrare să nu aibă, nicĭ la ciferturĭ, nicĭ la mucarelĭ, nicĭ la ajutorinţe, nicĭ la poclonŭ Baibraşiluĭ, nicĭ la podvóde, cherestele de nimicŭ să nu se supere pentru că acéstă asidosie şi milă o aŭ avutŭ şi maĭ d'inainte ceĭ ce s'aŭ aflatŭ în slujba acésta dela alţĭ fraţĭ Domnĭ, precum ne-am adeveritŭ din cărţile Domnieĭ-sale; dreptŭ acea poruncimŭ Domnia-mea d-vóstră boeriĭ Zapciĭ şi la alţĭ slujbaşĭ ce vorŭ fi orânduiţĭ atâtŭ prin târgŭ câtŭ şi pe afară toţĭ să aveţĭ a vĕ feri de maĭ sus numitulŭ omŭ saŭ câtŭ şi de tóte bucatele luĭ nefăcêndu-ĭ nimicŭ supĕrare, ii saam receh. 1784, Ianuarie 21. (Fil. 109. Cod. XII).

Anexa la pag. 357.

Nu numaĭ hoţiĭ eraŭ urmăriţĭ, dar şi slujbaşiĭ carĭ cădeaŭ în fapte de hoţie. Aicĭ avemŭ casulŭ a doĭ armăşeĭ:

Dumné-vóstră boerilorŭ judecătorĭ dela cremenalionŭ vĕ facemŭ în scire că încă de anulŭ trecutŭ doĭ Armăşeĭ cădêndŭ în fapte de hoţie, după ce aŭ sĕvêrşitŭ acelea netrebniciĭ aicĭ în ţéră apoĭ aŭ fugitŭ în Moldova, unde avemŭ Domnia-mea însciinţare că s'aŭ prinsŭ, pentru care iată vĕ poruncimŭ ca să cercetaţĭ atâtŭ dumné-luĭ Vel Armaşŭ, câtŭ şi din Condicĭ să vĕ adeveriţĭ de numele şi porecla lorŭ; cum şi pe tovarăşiĭ lorŭ cu care împreună aŭ sĕvêrşitŭ fapte de hoţiĭ, de se vorŭ fi aflândŭ prinşĭ şi în temniţa puşcăriĭ aicĭ să-ĭ cercetaţĭ şi pe aceea ca ce hoţiĭ aŭ sĕvêrşitŭ împreună cu dînşiĭ, unde şi în ce locŭ şi pe cine a-nume aŭ jefuitŭ şi să arătaţĭ Domnieĭ-mele înscrisŭ. *tolco pisah gvmd.* 1786, Februarie 20. (Cod. XII, fila 351.)

Anexa la pag. 332 şi 362.

La capitolulŭ în care amŭ adusŭ pe largŭ informaţiunĭ despre diversele mĕsurĭ luate de către M. Şuţulŭ, câtŭ privesce justiţia în ţéra Muntenéscă, în domnia luĭ, amŭ promisŭ, ca anexă, o serie de hotărîrĭ şi acte, totŭ de natura cercetărilorŭ nóstre în materie.

1. Pitacŭ de numire de judecătorĭ :

Poruncimŭ dumitale Vel. Log. de Ţéra de sus să arĕţĭ porunca Domnieĭ-mele dumné-lorŭ boerilorŭ judecătorĭ dela acelŭ depertamentŭ, ca să fie însciinţaţĭ de acésta, și dumnéta Vel. Vist. să-lŭ așeḑĭ la catastihŭ lefiĭ ca dela ḑi întâiŭ de Maiŭ să i-se dea orânduita léfă ce se cuprinde maĭ sus, tolco pisah gvmd. 1784 Maiŭ 13. (Cond. 12. Fil. 154).

1785, Ianuarie 15, s'aŭ scrisŭ poruncă gospodŭ luĭ Mihaiŭ Bărbătesculŭ biv Ceaușŭ de Aproḑĭ judecătorulŭ din sud. Dâmboviţa, cum că ne lipsitŭ să fie la tréba judecătorieĭ. (Cod. XII.)

2) *Pitacŭ pentru convocarea Divanuluĭ în pricina luĭ Ioanŭ Chiţescu cu Andreiŭ Neagu.*

Pricina ce are Iónŭ Chiţescu cu Andreiŭ Neagu și Sóre dela satulŭ Părcanĭ sud. Muscelŭ pe carĭ îĭ cere a-ĭ lua în stăpânire-șĭ ca Ţiganiĭ luĭ părintescĭ, vrêndŭ Domnia-mea a se cerceta maĭ cu deosebire cu socotéla de obște a sfinţeniilorŭ sale părinţilorŭ Archiereĭ și dumné-lorŭ tuturorŭ Veliţilorŭ boerĭ Halé și Mazilĭ, poruncimŭ Zapciuluĭ ce eștĭ orânduitŭ să arĕţĭ Pitaculŭ acesta sfinţiĭ sale părinteluĭ Mitropolitŭ, iubitorilorŭ de Dumneḑeŭ părinţilorŭ Episcopĭ și dumné-vóstră tuturorŭ Veliţilorŭ boerĭ Halé și Mazilĭ, ca adunându-se cu toţiĭ la unŭ locŭ să facă cercetare priciniĭ acestia fórte cu amĕnuntŭ, cu buna luare aminte, și de obște să ne facă anafora înscrisŭ ca să ne-o aduceţĭ să o vedemŭ, tolco pisah gvmd. 1783, Septembre 20. (Cod. XI, fila 35.)

2) Constrîngere de creditorŭ a-șĭ plătì datoria:

Zem. Vlascoe: Fiind-că la Domnia mea aŭ jeluitŭ dumné-luĭ Constantinŭ Ştirbeiŭ biv. vel. clucerŭ pentru Mateiŭ Ciupelniţénu cum că are la sine tal. 200 cu Zapisŭ, și în multe rîndurĭ puindu-șĭ soróce după soróce nicĭ până acum nu i-aŭ plătitŭ, de la care ceru așa a i-se face împlinire prin Mum-Bașirŭ, fiind-că și dumné-luĭ are de a plăti datorie pămêntéscă, pentru care orânduimŭ pe sluga Domnieĭ mele....... copilŭ din casă de Divanŭ să mérgă și să-lŭ apuce să împlinéscă baniĭ aceștia, iar ḑicêndŭ că are ceva a rĕspunde să-lŭ iea să-lŭ aducă aicĭ, și pentru tréba Dumné-luĭ Mum-Bașirulŭ, fiind-că s'aŭ prinsŭ clucerulŭ de a-lŭ plătì să aibă orânduitŭ Mum-Bașirŭ a lua dela Dumné-luĭ. 1783, Septembre 11. (Fila 29, cond. XII.)

1784, Aprilie 22. S'aŭ făcutŭ Volnicie către Ispravnicĭ Buzĕŭ, cu Aprodŭ Vătășescŭ să împlinéscă tal. 60 aĭ Paharniculuĭ Manolache Manu dela doctorŭ Simionŭ George.

3) Iată altŭ procesŭ pentru datoriĭ:

Nicola Lazărŭ cu ceĭ ce aŭ luatŭ datoriĭ dela elŭ.

Iῶ Mihailŭ Const. Șuțulŭ Vod. gvd. Zem. Vl.

Fiindŭ-că după acéstă anafora a dumné-lorŭ, Nicola Lazărulŭ nicĭ în douĕ lunĭ care este sorocul̆ŭ sciutŭ și cunoscutŭ la toțĭ de obște, n'aŭ făcutŭ vre-o apelație de n'aŭ fostŭ odihnitŭ și aŭ avutŭ altŭ cuvîntŭ deosebitŭ în potriva ce ḑice, cum ăncă alte șépte optŭ lunĭ ce aŭ trecutŭ, ci tocmaĭ peste atâta trecere de vreme aŭ datŭ unŭ răvașŭ de jalbă întru care arétă că nu se odihnesce la hotărîrea acésta fără de a avé vre-unŭ temeiŭ și cuvîntŭ vrednicŭ, când acum după ce peste rînduitulŭ sorocŭ aŭ maĭ trecutŭ și atâtea lunĭ nefiindŭ cu cale a i-se maĭ primì apelația luĭ, am întăritŭ și Domnia mea hotărîrea acésta ca să plătéscă aceștĭ banĭ la serdarulŭ Știrbeiŭ și Zapciulŭ să facă împlinire. 1784, Noembre 1.

Pré Înălțate Dómne

După luminata poruncă Inălțimeĭ tale ce prin Pitacŭ ni s'aŭ datŭ ca pe câțĭ aŭ să iea datina de banĭ de la Nicola Lazărŭ, puindu-ĭ de față înaintea nóstră cu numitulŭ Lazărŭ să cercetămŭ și câte datoriĭ vomŭ dovedì că este Nicola bunŭ datorŭ să le isprăvimŭ în scrisŭ prin cărțĭ de judecată și prin anaforale, pentru că venindŭ de față înaintea nóstră și dumné-luĭ biv. Vel. serdarŭ Teodorache Știrbeiŭ ceru de la Nicola talerĭ 707 banĭ 30 capete cu fóea de socotélă în scrisŭ iscălită de Dumné-luĭ biv. Vel. Medelnicerŭ Hristea, fiindŭ fostŭ omŭ orânduitŭ socotitorŭ din poruncа dumné-lorŭ Velițilorŭ boerĭ în potriva căruia socotelĭ și zapisŭ ce se vĕḑură la mâna dumné-luĭ serdaruluĭ, nicĭ Nicola nu avu ce să maĭ rĕspunḑă, fără numaĭ pricinui ḑicêndŭ, că după unele din zapise aŭ primitŭ banĭ în mâinele sale, iar după unele n'aŭ primitŭ, ci dobânḑile adăogându-se s'aŭ făcutŭ sume, și i-aŭ datŭ zapise făcêndu-se datorŭ, ca când s'ar fi împrumutatŭ cu banĭ gata, ale căruia pricinĭ fiindŭ, cu totulŭ nedrepte, nu s'aŭ primitŭ de judecată, căcĭ la tóte zapisele, vĕḑu veléturile trecute peste 2 anĭ soroculŭ Anarghirieĭ ce este orânduitŭ după pravilă, și maĭ vîrtosŭ că pentru acești banĭ dumné-luĭ Serdarulŭ a fostŭ datŭ jalbă, și luĭ Măria Sa Nicolae Caragea Voivodŭ, și fiindŭ fostŭ orânduitŭ zapciŭ Ștefanŭ Vătafulŭ zavistŭ ca să facă împlinire, se învoise zapciulŭ cu dumné-luĭ Serdarulŭ, de aŭ datŭ Serdarulŭ tal. 707 banĭ 30 sulfŭ din tal. 707 banĭ 90 ce maĭ sus arată, și rĕmăsese ca zapciulŭ pe încetŭ și câtŭ de puținŭ să-șĭ scótă de la Lazărŭ toțĭ de plinŭ, și până la Mazilia Măriceĭ Sale Nicolae Vodă Caragea, neputêndu-șĭ împlinì baniĭ numituluĭ vătafŭ, în vremea Căimăcămieĭ s'aŭ făcutŭ și porunca nóstră cu Mum-Bașirŭ către dumnéta să iea să dea baniĭ sulfulŭ înapoĭ la vătavulŭ și dumné-luĭ să rĕmâe a-șĭ căuta datoria iarășĭ de la numitulŭ Nicola Lazărŭ, care tóte acestea nicĭ de însușĭ Nicola nu fuse tăgăduită și i-aŭ și datŭ înapoĭ, dreptŭ acea găsindŭ cu cale ca Nicola Lazărŭ să plătéscă la dumné-luĭ serdarulŭ Știrbeiŭ tal. 707 banĭ 30, ce după zapisele luĭ se vede bunŭ datorŭ, și zapciulŭ celŭ orânduitŭ vătafŭ de Divanŭ să apuce pe Lazărŭ să facă împlinire, iar hotărîrea cea desĕvêrșitŭ rĕmâne a se face de Inălțimea Ta. 1784, Ghenarie 9. Vel Logof. Vel Logof. (Cond. 13, fila 6.)

4) Dreptulŭ mŏnăstireĭ Sinaia, proprietară la dijma de la nisce puțurĭ de păcură, se vede din următórea hotărîre a luĭ M. Șuțu.

Iω̆ Mihailŭ Const. Șuțulŭ Vvd. i gpod. Zem. Vlascoe.

Poruncimŭ dumné-vóstră Ispravnicilorŭ aĭ județuluĭ așa să urmațĭ negreșitŭ 1784 Decem. 1.

Pré Înălțate Dómne

Ascultândŭ luminata porunca Inălțimeĭ Tale, ce se dă la acéstă jalbă a cuviosuluĭ Egumenŭ dela sânta mŏnăstire Sinaia din sud. Prahova, am luatŭ séma jălbiĭ și cereriĭ ce face Egumenulŭ, de a se orânduĭ omŭ de către dumnélorŭ Ispravniciĭ județuluĭ de împreună și cu omulŭ mŏnăstireĭ, ca să iea înscrisŭ păcura câtă se va aduna de acum până la s-tulŭ Vasile, ca să-șĭ dea Moșneniĭ Hizescĭ chiezașĭ vrednicĭ și zapisŭ, că după ce se va hotărî moșia mŏnăstireĭ de către Hizescĭ și de către dumné-luĭ biv. Vel. Logof. Nicolae Dudescu, orĭ pe a cuĭ parte va cădea acele puțurĭ cu păcură, să aibă Hizesciĭ de împreună cu aceĭ chiezașĭ să rĕspundă obicĭnuita dijmă a păcureĭ atâtŭ câtŭ se va strînge în anulŭ acesta, séŭ nedândŭ acestŭ felŭ de chiezașĭ, să se vîndă tótă păcura câtă se va adună de către dumné-lorŭ Ispravniciĭ județuluĭ, și să stea baniĭ sub păstrare până se va sĕvêrșì hotărnicia și atuncĭ 'șĭ va lua dreptulŭ orĭ-cuĭ se va cădé; la care acéstă cercetare fiindŭ de față și dumné-luĭ biv. Vĕl. Logof. Dudesculŭ, primĭ și dumné-luĭ acéstă de a se face luminată poruncă către dumné-lorŭ Ispravniciĭ spre a se urma acésta până a se face hotărnicia, dreptŭ acea găsimŭ cu cale să fie luminată poruncă către Dumné-lorŭ ispravniciĭ din sud. Prahova ca să aducă pe aceĭ Hizeștĭ de față înaintea Dumné-lorŭ carĭ să-șĭ dea vrednicĭ chiezașĭ prin zapise, ca după sĕvêrșirea hotărniciеĭ de va rĕmânea acele puțurĭ orĭ pe partea de moșie a mŏnăstireĭ saŭ pe partea dumné-luĭ logof. Dudescu vorŭ rĕspunde dijma la stăpânulŭ moşieĭ pe care se va dovedì că sunt acele puţurĭ, şi aşa dându-şĭ chiezaşĭ vrednicĭ de credinţă să-şĭ lase să-şĭ iea eĭ păcura, numaĭ să orânduiéscă Dumné-lorŭ unŭ omŭ vrednicŭ de împreună cu omulŭ mŏnăstireĭ, ca să iea înscrisŭ acea păcură orĭ-câtă se va strînge şi câtă se va fi strînsŭ în doĭ anĭ trecuţĭ, iar nefiindŭ acestŭ felŭ de chiezaşĭ să nu-ĭ îngăduiéscă orânduitulŭ omŭ alŭ Dumnélorŭ ispravnicilorŭ a strînge Moşneniĭ Hizescĭ acéstă păcură, ci să strîngă eĭ, şi vîndênd'o să ducă baniĭ să-ĭ dea întru păstrarea Dumné-lorŭ ispravnicilorŭ să stea până la s-tu Gheorghe, când s'aŭ pusŭ sorocŭ ca să iea hotărnicia sfîrşitulŭ, şi atuncĭ la orĭ-ce parte se va cuvenì se vorŭ dà aceĭ banĭ, iar hotărîrea cea de sĕvêrşitŭ rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. 1784, Noembre 24. (Cond. 13, fila 7.)

Vel Banŭ Ştefanŭ, Vel Vornicŭ Ianache Moruzi, Vel Vornicŭ, Vel Logf.

5. Procesŭ făcutŭ contra Paharniculuĭ Radu Golescu de Ioniţă Merişescu, fostŭ càpitanŭ de Lefeciĭ, că-ĭ înnecà moşia unŭ zăgazŭ de móră a Golesculuĭ:

Iŏ Mihailŭ Constantinŭ Şuţulŭ Vvd. gpod. Zem. Vlas.

Aşa să urmeze, pentru care orânduimŭ pe dumné-luĭ Paharniculŭ Fălcoianu să mérgă la faţa loculuĭ, să facă întocmaĭ cercetarea cu mijloculŭ ce se coprinde maĭ jos; orânduimŭ şi Mumbaşirŭ pe sluga Domniĭ-mele. . . . 1784 Decem. 19.

Prea Inălţate Dómne,

Am ascultatŭ luminată porunca Inălţimeĭ Tale la acéstă jalbă a luĭ Ioniţă Merişescu biv. Vel Căpit. la Lefegiĭ, pentru care înfăţişândŭ Ceauşulŭ de Aprodĭ zapciulŭ celŭ orânduitŭ, pe jăluitorĭ înaintea nóstră, după ce am cetitŭ jalba acésta din cuvîntŭ în cuvîntŭ, vĕdumŭ că atâtŭ pentru necătura ce arétă jăluitorulŭ că i-se face moşiĭ sale de către zăgazulŭ moreĭ ce l'aŭ făcutŭ dumné-luĭ Paharniculŭ Radu Golescu, şi nu pe moşia domnieĭ-sale, ci pe moşia jăluitoruluĭ, cum se arétă în jalbă, i pentru împresurarea ce dice că-ĭ maĭ face dumné-luĭ Paharniculŭ la moşie, la unŭ semnŭ ce se dice Crângu-Lupuluĭ, unde dice, că acolo aŭ fostŭ dela strămoşulŭ sĕŭ grópă de puţŭ şi de pivniţă, pe care puţŭ l'arŭ fi deschisŭ dumné-luĭ Paharniculŭ a-nume şi-lŭ numesce hotarŭ de către moşia dumné-luĭ, cum şi pentru nepăstuirea ce dice că i-se face de către Dichiulŭ sfinteĭ Mitropoliĭ ot. Têrgovisce şi nu-lŭ îngăduesce să se vîndă vinŭ în loculŭ unde a vîndutŭ maĭ înainte şi aŭ avutŭ cârciumă; pentru tóte acestea de aicĭ nicĭ o îndreptare nu se póte face, nicĭ putemŭ să scimŭ de sunt adevĕrate acestea câte jăluitorulŭ le arétă, nefiindŭ de faţă vechilĭ nicĭ din partea dumné-luĭ Paharniculŭ, nicĭ din partea sfinteĭ Mitropoliĭ, ca să vedemŭ ceea ce ḑice împotrivă, cu tóte acestea măcarŭ şi vechilĭ de arŭ fi fostŭ faţă, iarăşĭ, ca o pricină ce să urméză a fi de încălcătura moşieĭ şi de împresurarea hotaruluĭ eĭ, este cu cale şi de tótă trebuinţa spre a se face cercetare cu boerĭ orânduiţĭ chiar acolo în faţa loculuĭ; dreptŭ acea găsimŭ cu cale, să fie luminată porunca Inălţimeĭ-Tale către dumné-luĭ Paharniculŭ Fălcoianu, ca cu Mumbaşirŭ omŭ domnescŭ, să mérgă acolo în faţa loculuĭ la acea moşie a jăluitoruluĭ, unde fiindŭ şi faţă, atâtŭ dumné-luĭ Paharniculŭ Golescu, cum şi Dichiulŭ, sfinteĭ Mitropoliĭ ot Târgovisce, prin carte de blăstemŭ, cu ómenĭ străinĭ şi făr'de interesŭ, să cerceteze tóte acestea câte Ioniţă Merişescu intr'acéstă jalbă le arétă, ascultândŭ asemenea şi ce are a ḑice împotriva dumné-luĭ Paharniculuĭ şi vechilulŭ Mitropoliĭ, şi după cercetarea ce va face în ce chipŭ va dovedì dreptatea şi adevĕrulŭ, pentru tóte cu bună pliroforie să însciinţeze aicĭ la Inălţimea-Ta, adică dese va face încălcătura moşieĭ jăluitoruluĭ de către acelŭ zăgazŭ ce l'a făcutŭ dumné-luĭ Paharniculŭ şi de l'a făcutŭ pe moşia Domnieĭ-sale séŭ pe moşia jăluitoruluĭ, cum ḑice; asemenea şi pentru acea câreiumă ce se pricinuesce cu dichiulŭ Mitropolieĭ, să cerceteze iarăşĭ prin blăstemŭ de aŭ avutŭ maĭ înainte câreiumă acolo saŭ nu, ca după însciinţarea ce va face dumné-luĭ, vĕḑêndu-se de Inălţimea Ta, să se dea al douilea poruncă în ce chipŭ să urmeze. Noĭ aşa găsimŭ cu cale, iar hotărîrea cea de sĕvêrşitŭ rĕmâne a se face de Inălţimea Ta. 1784, Noembre 29. (Cond. 13. Fil. 38.)

Vel Banŭ Ştefanŭ, Vel Vornicŭ Ianache Moruzŭ, Vel Vornicŭ. . . . Vel Log. Istrate Creţulescu, Vel Clucerŭ. . . .

6. Procesŭ de la o câreiumă:

Constantinŭ Glodescu de la Buzĕŭ cu Scarlatŭ Câmpinénu pentru o câreiumă.

Iŏ Mihailŭ Constantinŭ Şuţu Voivodŭ i gpd. Zem. Vlas.

La acéstă anafora ce ne facŭ dumné-lorŭ boeriĭ judecătorĭ spre a se face cercetare la faţa loculuĭ de către boeriĭ judecătorĭ, rĕmâindŭ şi o parte şi alta odihniţĭ, întărimŭ şi Domnia mea şi poruncimŭ dumitale judecătorule, să facĭ cercetare întocmaĭ după cum se coprinde maĭ josŭ. 1785, Febr. 26. (Fila 117—118).

Pré Înălţate Dómne

Din luminata poruncă Inălţimeĭ Tale, prin zapcilâculŭ dumné-luĭ vătafŭ de Visterie s'aŭ adusŭ la judecată Constantinŭ Glodénu Mazilulŭ din sud. Buzĕŭ, cu jalbă pentru dumné-luĭ Scarlatŭ Câmpinénu biv. vel. Stolnicŭ ispravniculŭ aceluĭ judeţŭ, în care arétă cum că avêndŭ elŭ acolo moşia ce se numesce Belişóra, pe lângă care fiindŭ drumulŭ mare alŭ Brăileĭ, atâtŭ Moşu-sĕŭ i tată-sĕŭ, câtŭ şi elŭ, ḑice, că aŭ avutŭ cârciumă, iar la lăsatulŭ seculuĭ de postulŭ Crăciunuluĭ, aŭ trimesŭ dumné-luĭ stolniculŭ de i-aŭ tăiatŭ cepulŭ de la bute şi i-aŭ popritŭ vînḑarea vinuluĭ, fără a avea vre-o stăpânire în moşia luĭ, rezemândŭ numaĭ într'acésta, cum că locuitoriĭ de pe moşia dumné-luĭ Cremenea, care este peste moşia Mereilorŭ vinŭ de bea vinŭ de la cârciuma luĭ şi se pricinuesce pagubă, în vreme când elŭ vecinŭ de moşie cu dumnéluĭ nu este, fiind-că desparte acea moşie a Mereilorŭ, pentru care ḑice, că după alte jălbĭ ce aŭ maĭ datŭ Măriei Tale i-s'aŭ făcutŭ luminată poruncă către însuşĭ dumné-luĭ, că orĭ să-lŭ lase să-şĭ vînḑă vinulŭ, séŭ avêndŭ a rĕspunde să-şĭ rînduiéscă vechilŭ să se judece cu dînsulŭ, aicĭ la Divanŭ; cu care poruncă ḑise că ducêndu-se, cârciuma nu i-aŭ sloboḑit-o, iar vechilulŭ ş'aŭ trimesŭ pe unŭ Constantinŭ logofeţelulŭ Vernescu; ci fiindŭ-că elŭ acolo ḑice, că aŭ avutŭ cârciumă din vechime, cere să-şĭ afle dreptatea; faţă fiindŭ şi maĭ sus numitulŭ vechilŭ, ne arétă o anafora a dumné-luĭ Stolniculuĭ către Inălţimea Ta, scrisă dela patru a acesteĭ lunĭ, prin care arétă cum că curgerea pricineĭ este într'acestaşĭ chipŭ: dumné-luĭ avêndŭ moşie de zestre ce se numesce Cremenea, pe care este şi satŭ din vechime, alăturea cu moşia dumné-luĭ aŭ şi Mereiĭ pe din sus o sforicică de moşie, iar maĭ pe din susulŭ aceleĭ moşióre a Mereilorŭ are şi jăluitorulŭ asemenea o sforicică, care sforicică fiindŭ fórte îngustă şi alăturea cu satulŭ domnieĭ sale, s'aŭ întinsŭ locuitoriĭ cu casele lorŭ şi pe moşia Mereilorŭ, şi fiindŭ-că pe acelŭ hotarŭ alŭ Mereilorŭ sunt şeḑĕtorĭ sătenĭ din satulŭ domnieĭ sale, numitulŭ jăluitorŭ s'a dusŭ de a pusŭ vinŭ la unulŭ din sătenĭ cu cuvîntŭ că şéde pe hotarulŭ moşieĭ luĭ, şi aşa ḑice, că-şĭ aŭ deschisŭ cârciuma tocmaĭ în marginea satuluĭ domnieĭ sale, care lucru ḑice că vĕḑêndu-lŭ despre o parte, că este peste obiceiulŭ pământuluĭ, şi despre alta cercetândŭ şi pre împrejuraţiĭ ómenĭ bĕtrânĭ, maĭ vîrtosŭ şi pe ómeniĭ vechĭ aĭ caseĭ rĕposatuluĭ socruluĭ dumné-luĭ de aŭ maĭ avutŭ jăluitorulŭ acolo cârciumă vre-o dată séŭ nu? s'aŭ adeveritŭ că n'ar fi maĭ avutŭ, pentru aceea întâiŭ ḑice, că i-ar fi ḑisŭ în multe rîndurĭ să-şĭ mute cârciuma la cel-l'altŭ capŭ alŭ moşieĭ luĭ, iar nu să fie înăuntru satuluĭ domnieĭ sale şi la sătenulŭ alŭ domnieĭ sale, dar ne-înţelegêndŭ, aŭ trimisŭ de i-aŭ tăiatŭ cepulŭ şi l'aŭ popritŭ de a nu maĭ vinde vinŭ, ci după luminată poruncă, ḑice că ş'a rînduitŭ vechilŭ pe maĭ sus numitulŭ logof.; la acésta tăgăduindŭ jăluitorulŭ şi ḑicêndŭ cum că elŭ cârciuma şi-a făcut'o aprópe lângă cea ce a avut'o din vechime şi chiar pe moşia luĭ, l'amŭ întrebatŭ de are nescare-va mărturiĭ vrednice de credinţă, ca să putemŭ descoperì adevĕrulŭ, şi rĕspunse că aicĭ n'are pe nimenea, iar acolo sciŭ toţĭ carĭ vorŭ mărturisì prin carte de blăstemŭ; decĭ fiindŭ-că aicĭ doveḑile ce se cuvine lipsescŭ, noï nu amŭ pututŭ face nicï o hotărîre, fără numaï găsimŭ cu cale să fie luminată porunca Inălţimeï Tale către dumné-luï Ştefanŭ Cioranŭ Serdarulŭ, judecătorulŭ aceluï judeţŭ, să facă cercetare cu amênuntulŭ prin ómenï bĕtrânï de acolo, faţă cu jăluitoriulŭ, întâiŭ de s'aŭ făcutŭ cârciumă chiar pe moşia luï séŭ nu? şi alŭ doilea, de aŭ maï avutŭ şi moşulŭ-sĕŭ i tatălŭ-sĕŭ acolo cârciumă din vechime, şi de aŭ avutŭ să maï cerceteze, daca cârciuma acésta a jăluitoruluï totŭ lângă cea veche aŭ făcut'o, aprópe séŭ că s'aŭ maï apropiatŭ de a dumné-luï Stolniculuï, şi câtă diastimă este din loculŭ celŭ vechiŭ până la cea nouă, şi de la cea nouă până la a dumné-luï Stolniculuï? dar pentru ca să nu maï aibă jăluitoriulŭ cuvîntŭ la urmă, că aceï ómenï n'aŭ arĕtatŭ la cercetare dreptulŭ adevĕrŭ, temêndu-se de dumné-luï Stolniculŭ ca de unŭ ispravnicŭ, şi aşa să nu pótă luà pricina curată sĕvêrşire şi să maï înoiască judecăţï, la cercetarea ce le va face dumné-luï Serdarulŭ, să le cetéscă întâiŭ cartea de blăstemŭ şi mărturia ce şi-o vorŭ da-o să o trécă în dosulŭ cărţeï de blăstemŭ sub iscăliturile lorŭ, după care de vorŭ rĕmâné de acolo amêndouĕ părţile odihnite de bine, iar de nu să însciinţeze Măriеï Tale cu anafora de curgerea pricineï, trimiţêndu-şï carte de blăstemŭ cu mărturia ce vorŭ da-o aceï ómenï, ca după aceea să se pótă face la urmă aicï hotărîrea cuviinciósă; iar cea de sĕvêrşitŭ rĕmâne la Măria Ta. 1785. Februarie 18. (Cond. 13, fila 77—78.)

Constantinŭ Cocorăscu, Pahar., Ianache Mavrodinŭ, Pahar., Drăgici Grecénu, X Medelnicerŭ, Pantazi, Slugerŭ, Scarlatŭ Fălcoianu, Şatrarŭ, George Canale.

7). Clironomie. Procesŭ :

Pitacŭ către dumné-luï Vel. Logof. Brâncovénu pentru pricina feciorului Haidiï cu Panaitŭ Vrana, unchiulŭ sĕŭ.

Cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieï-mele Manolache Brâncovénu, Vel Logof. de Ţéra de sus, facemŭ scire domnieï-tale, că ierï înfăţişându-se la Divanŭ înaintea Domnieï-mele Diamandi, fiulŭ şi vechilulŭ Haidiï Dimangiŭ cu Panaitŭ Vrană, unchiulŭ sĕŭ, pentru împărţéla clironomiï altuï unchiŭ alŭ lorŭ a-nume Vartolomeŭ, aŭ arĕtatŭ Panaitŭ de s'aŭ cetitŭ douĕ anaforale ce aŭ fostŭ făcutŭ pré sfinţia Sa părintele Mitropolitulŭ şi cu părinţiï Episcopï asupra acesteï pricinï, una către Domnia sa fratele Domnŭ Nicolae Vodă, şi alta către Domnia nóstră; aşişderea aŭ arĕtatŭ şi Diamandi unŭ tacrirŭ a mumesiï cu câte-va condee, care condee cetindu-le Domnia-mea vĕḑumŭ că sunt cu cale a se cercetà, ca unele ce aceste nu s'aŭ teorisitŭ de pré sfinţia Sa Părintele Mitropolitŭ, căcï nu le-aŭ arĕtatŭ înaintea pré sfinţieï Sale nimenea, nefiind fostŭ faţă numita, acésta Haida Dimangiŭ întâiŭ, ci numaï unulŭ din clironomĭ, a-nume Anastasie Pană, viindŭ cu Epitropia dela tatălŭ sĕŭ, şi cerêndŭ partea luĭ dela Panaitŭ din clironomia luĭ Vartolomeŭ, pré sfinţia Sa aŭ cercetatŭ némulŭ lorŭ câţĭ clironomĭ sunt, ce părţĭ se cade fie-căruĭ după pravilă, şi câtă sumă de clironomie aŭ arĕtatŭ Panaitŭ? mulţumindu-se şi acelŭ Anastasie şi nepricinuindŭ altŭ nimicŭ aŭ făcutŭ împărţélă, care împărţélă după rudenia lorŭ este bună după pravilă, precum şi însuşĭ Diamandi la acésta fù mulţămitŭ şi nu póte avé cuvîntŭ în potrivă, făr'de numaĭ pentru suma pereusieĭ că n'aŭ arĕtatŭ Panaitŭ socotéla dréptă, ci scădêndŭ cheltuelĭ şi datoriĭ aŭ împuţinatŭ suma şi cu acésta s'aŭ folositŭ pe dînsulŭ, şi aŭ păgubitŭ pe dînşiĭ ceĭ-l'alţĭ clironomĭ, decĭ pentru cercetarea acestorŭ condec le-am ḑisŭ Domnia-mea la amêndoĭ, de vorŭ vré să-şĭ alégă negustorĭ pe carĭ însuşĭ eĭ vorŭ cere spre a li-se teorisì prin erotocrisie ca să lipséscă dintre dînşiĭ cea maĭ multă pricinuire ce potŭ să aibă şi ca să nu maĭ rĕmâe nicĭ unuia nicĭ altuia cuvîntŭ pe urmă de prigonire între dînşiĭ, fiindŭ maĭ vîrtosŭ şi pricinĭ de socotélă, care după orânduială urméză a se căutà de către neguţitoriĭ, séŭ când nu vorŭ vré eratocrisie, să rânduimŭ la cercetare de judecătorĭ, şi cu acésta eşindŭ dinaintea Domnieĭ-mele, din Divanŭ amêndouĕ părţile, ca să se socotéscă şi să-şĭ iea séma la acésta, luândŭ rĕspunsŭ că amêndoĭ aŭ primitŭ, nesilіţĭ, ca prin erotocrisie să se caute pricinile cu neguţitoriĭ ceruţĭ şi despre partea unuia şi despre partea altuia, ci pentru acésta scriemŭ domnieĭ-tale ca să epistaşescĭ dumnéta de a se face *copromensulŭ (?)* sub iscăliturile lorŭ după orânduiala erotocrisiĭ cu neguţitoriĭ ceruţĭ despre amêndouĕ părţile, şi apoĭ să rînduescĭ domnia-ta pe Zapciulŭ Divanuluĭ ca înfăţişândŭ pe amêndouĕ părţile să aibă aceĭ erotocritesŭ după copromensulŭ luĭ ale teorisì şi ale isbrănì pricinile, făcêndŭ şi socotéla la madelele ce vorŭ fi de trebuinţă şi întru o unire de obşte şi socotinţă a dreptăţeĭ cum vorŭ găsi cu cale cu frica luĭ Dumneḑeŭ să facă în scrisŭ alegerea, care alegere vĕḑênd'o dumnéta şi fiindŭ cu unirea tuturorŭ celorŭ ceruţĭ erotocriţĭ sub iscăliturile lorŭ, să ne o arĕţĭ ca de voe şi prisosŭ la acéstă pereusie de împărţitŭ peste suma cea ce s'aŭ arĕtatŭ, întâiŭ să le facă iarăşĭ pré sfinţia sa părintele Mitropolitŭ după pravilă împărţélă, poruncimŭ Zapciuluĭ celuĭ orânduitŭ, nu numaĭ pe neguţitorĭ să-ĭ strîngă d'impreună şi pe ceĭ ce se pricinuescŭ înaintea neguţitorilorŭ, ci şi Zapciĭ locŭ să facă ca să iea isbrănire pricina şi să ne aducă anafora, tolico pisah gvmd. 1783, Octomb. 6. (Cod. 12, fila. 50.)

8). Carte de blăstemŭ.

Pitacŭ către Constantinŭ Micescu, ce are pricină cu Iordache Vrabie, ca să priméscă blăstemŭ Iordache.

Pré sfinția Ta părinte Mitropolite, este sciutŭ pré sfinției Tale hotărîrea ce am făcutŭ Domnia-mea astăḍĭ la Divanŭ priciniĭ ce are Constantinŭ Micesculŭ cu Iordache Vrabie, pentru rĕmasele socruluĭ sĕŭ Barbu Olanŭ, care ḍice Constantinŭ, că aŭ fostŭ lăsatŭ asupra luĭ ca să-ĭ facă pomenirile și să-ĭ caute de sufletŭ, iar Iordache aŭ luatŭ celea maĭ multe și maĭ bune rĕmasurĭ, i unŭ locŭ alŭ luĭ cu casă, cu vie și cu pometurĭ, i l'aŭ vîndutŭ la alțiĭ, cu pricina a 24 stânjenĭ ce a avutŭ și elŭ acolo, i unŭ țiganŭ alŭ luĭ, care avêndŭ o țigancă la Iordache și mergêndŭ să o iea, elŭ l'aŭ opritŭ și-lŭ stăpânesce de sunt acum 3 anĭ, cum și alte deosebite câte-vașĭ cererĭ maĭ făcea Constantinŭ. Decĭ cât pentru loculŭ cu via, i pometulŭ i pentru acelŭ țiganŭ, care ḍice că-lŭ ține de sunt treĭ anĭ, aŭ rĕmasŭ a se scrie porunca Domnieĭ mele către Ispravnicĭ, ca la fața loculuĭ să cerceteze, și pe cât se va dovedì că a avutŭ loculŭ luĭ, cu vie, cu pometurĭ, și l'a stăpânitŭ să-lŭ dea întru stăpânire alegêndŭ și partea luĭ Vrabie deosebitŭ fără de a nu i-se astupa ușa caseĭ. Așișderea și țiganulŭ dovedindu-lŭ că este la Vrabie, iarășĭ să-lŭ împlinéscă, împreună și munca luĭ; iar pentru rĕmasele Barbuluĭ aŭ arĕtatŭ Iordache ecsoflisisulŭ la mâna luĭ Constantinŭ, ce nicĭ de elŭ nu fu tăgăduitŭ la Divanŭ, întru care scrie, că pentru tóte s'aŭ hotărîtŭ înaintea judecățeĭ, adecă s'aŭ desfăcutŭ; cum și pentru osebitele cererĭ ce maĭ făcea Constantinŭ, aŭ arétatŭ Iordache cărțĭ de judecată dela Ispravnicĭ, întru care scrie, că și acelea cererĭ s'aŭ doveditŭ nedrepte și fără de cale, care cărțĭ de judecată și ecsoflisisŭ era îndestulă dovadă a cunósce judecata, că nu are Constantinŭ cuvîntŭ a maĭ înnoì pricinele acele, pentru care s'aŭ isbrănitŭ și s'aŭ izlăjitŭ; dar cu tóte acestea, fiindŭ-că aŭ făcutŭ multă strigare la Divanŭ, cum că este la unele adichisitŭ de Iordache și ecsoflisisŭ n'aŭ datŭ pentru acelea, ci pentru altele, care s'aŭ desfăcutŭ, cerêndŭ ca să priméscă Iordache jurămîntŭ, cum că întru nimicŭ nu-ĭ face nedreptate, și va rĕmânea odihnitŭ a nu maĭ face dela dînsulŭ nicĭ o cerere, care blăstemŭ fiindŭ că-lŭ voiesce primì și Iordache a-lŭ face, pentru încredințarea luĭ Constantinŭ, de a-se mântuì de dînsulŭ, și fiindŭ-că a-ĭ găsit-o și pré Sfinția Ta cu cale, iată cu zapciulŭ celŭ orânduitŭ se trimite la pré Sfinția Ta pe Iordache, ca arĕtându-ĭ maĭ întâiŭ ce este blăstemulŭ, să-lŭ puĭ să priméscă, cum că întru nimicŭ nu dichisesce, nicĭ păgubesce pe Constantinŭ de cele ce arŭ fi ale luĭ drepte, unde să fie și însușĭ Constantinŭ față, ca să vadă, și primindŭ saŭ neprimindŭ să avemŭ dela pré Sfinția Ta însciințarea. Tolico pisah gvmd. 1784, Martie 4. (Cond. 12, fila 132.)

9. Hoția de inele în Moldova. Sentință de judecată Moldovenéscă de esecutatŭ în Muntenia :

Iosifŭ Starostea de Ovreĭ, cu Gavrilă dascălulŭ dela Moldova, pentru nisce inele.

Iŵ Mihailŭ Constantinŭ Șuțulŭ Vod. i gpd. Zem. Vlas.

Fiindŭ-că Gavrilŭ nicĭ o apelație în sorocŭ de 60 ḑile n'aŭ făcutŭ în urmă, din care s'aŭ și cunoscutŭ, că altŭ cuvîntŭ vrednicŭ nu are, s'aŭ întăritŭ dar și de către Domnia mea hotărîre adepartamentuluĭ întru apĕrarea Starosteĭ Iosifŭ. 1785, Februarie 8. (Cond. 13, fila 77—78.)

Pré Înălțate Dómne,

Gavrilă dascălulŭ din ținutulŭ Botoșanilorŭ alŭ țĕreĭ Moldoveĭ, prin jalbă către Inălțimea Ta, cu zapciulŭ rînduitŭ, dumné-luĭ vătafŭ de paharniceĭ, cere dela Iosifŭ Starostea de Ovreĭ patru inele de aurŭ cu o carte de judecată a dumné-lorŭ Vornicilorŭ din Moldova, scrisă dela trecuta luna luĭ Iulie 28, care cuprinde, că din poruncă Domnéscă fiindŭ avutŭ judecată înaintea dumné-lorŭ, unŭ Nicolae Gulie ce a fostŭ șoltuzŭ la Botoșanĭ cu unŭ Haimŭ jidovŭ i cu o Lupa Preotesa și cu acestŭ Gavrilă ginerile eĭ, așa aŭ fostŭ când Haimŭ jidovulŭ cum că la lét 1772, furându-i-se din prăvălie unŭ sipetŭ cu scule și cu banĭ, și fiindŭ fostŭ pe acea vreme Vornicŭ la Botoșanĭ dumné-luĭ Stolniculŭ Manolache Dimache, aŭ făcutŭ cercetare cu amĕnuntulŭ și s'aŭ găsitŭ sipetulŭ spartŭ lângă gardulŭ grădineĭ luĭ Nicolae Șoltuzŭ, asupra căruia fiindŭ mare bănuială, s'aŭ călcatŭ casa și s'aŭ găsitŭ din scule îngropate într'unŭ temnicŭ din curtea caseĭ luĭ, și apucândŭ pe Șoltuzŭ cu strînsóre să împlinéscă paguba jidovuluĭ, vrêndŭ să-lŭ certe și cu bătae, s'aŭ învoitŭ cu jidovulŭ de i-aŭ plătitŭ paguba pe jumĕtate, dar fiindŭ-că Hahambașa alŭ lorŭ, ḑise că scrisese cărțĭ atâtŭ pe la toțĭ jidoviĭ din țéra Moldoveĭ, cât și pe la ceĭ din Bucurescĭ, arĕtândŭ pentru câte-va inele ce lipsia ale luĭ Haimŭ jidovulŭ, de aurŭ bătutŭ și cu matostatŭ, *în care era scrise numele cu slove jidovescĭ*, s'aŭ prinsŭ acestŭ Gavrilă aicĭ cu patru inele de acela date să le vînḑă, și ducêndu-lŭ la dumné-luĭ vel Cămărașŭ, inelele s'aŭ popritŭ, iar Gavrilă s'a sloboḑitŭ prin chizășie să mérgă la Moldova să arĕte luĭ Haimŭ jidovulŭ, că acele inele i-s'aŭ datŭ de către Lupa sócra luĭ, și așa ducêndu-se acolo, ḑice că aŭ începutŭ a trage judecată cu toțĭ, și făcêndŭ cercetare Preotesiĭ Lupi a mărturisitŭ că le-ar fi găsitŭ pe ulița Botoșanilorŭ legate într'o cârpă, și nedândŭ creḑĕmîntŭ ca uneia ce le tăinuise, ḑice că aŭ rînduitŭ să facă jurămîntŭ, cum că 'ĭ sunt vorbele adevĕrate, ce ar fi prinsŭ bucurosŭ, iar Nicolae Şoltuzulŭ nu a lăsatŭ să jure ḑicêndŭ, că elŭ totŭ s'aŭ sărăcitŭ, şi aşa dumné-lorŭ ḑise că aŭ hotărîtŭ de aŭ plătitŭ Preotésa Lupa preţulŭ inelelorŭ tal. 50 la Necolae Şoltuzulŭ, şi ca după ce va aduce inelele dela Bucurescĭ le va da la Haimŭ jidovulŭ şi îşĭ va lua baniĭ dela dînsulŭ, pentru aceea ḑice Gavrilă jăluitorulŭ, cum că de vreme ce sócră-sa a plătitŭ preţulŭ inelelorŭ la Nicolae Şoltuzŭ, şi de vreme ce Iosifŭ Starostea de Ovreĭ le-aŭ luatŭ aicĭ din mâna luĭ de le-aŭ datŭ la dumné-luĭ Camăraşŭ, să dea dar acum inelele să le ducă acolo să le dea în mâna luĭ Haimŭ jidovulŭ, să-şĭ iea sócră-sa baniĭ dela dînsulŭ după hotărîrea judecăţeĭ; faţă fiindŭ şi numitulŭ Staroste, a rĕspunsŭ, cum că în Domnia Măriei Sale Nicolae Vodă Caragea când se afla dumné-luĭ Costache Filodorŭ Vel Cămăraşŭ, fiindŭ-că de către tâlharĭ şi făcĕtorĭ de rele se furase argintŭ şi scule de la sfînta icónă Maica Precista ot. Biserica luĭ Ceauşŭ Davidŭ, fusese datŭ porunca dumné-luĭ Vel Cămăraşuluĭ, fiindŭ fostŭ totŭ Staroste de ovreĭ *Cuiungi-Başa şi altorŭ Bresle ce sunt supuse cămăriĭ*, (după cum şi maĭ înainte de apururea obişnue într'acelaşŭ chipŭ:) să fie cu priveghere, să se prinḑă tâlhariĭ când vorŭ vinde câte ceva; după acea poruncă ḑice, că dândŭ elŭ de scire tuturorŭ ovreilorŭ, şi orĭ dândŭ de scire creştinilorŭ argintarĭ, s'aŭ pomenitŭ într'o ḑi cu unŭ Mihailŭ argintarŭ creştinŭ, că aduce la dînsulŭ pe acestŭ Gavrilă cu cele patru inele date să le vînḑă, ale cărora peceţiĭ cetindu-le şi vĕḑêndu-le că sunt ale luĭ Haimŭ jidovulŭ, după cum scie pricina, cum scrisese Hahambaşa, l'aŭ luatŭ şi l'a dusŭ la dumné-luĭ Cămăraşŭ d'împreună cu inelele, pe care inele poprindu-le dumné-luĭ Cămăraşŭ, pe Gavrilă l'aŭ pusŭ întâiŭ la închisóre, iar peste treĭ ḑile l'aŭ sloboḑitŭ prin chiezăşie, şi aşa aducêndu-lŭ şi ne maĭ arĕtându-se nimenĭ şi *întâmplându-se şi Mazilia Măriei Sale Nicolae Vodă Caragea*, s'aŭ dusŭ şi dumné-luĭ Cămăraşŭ cu Măria Sa d'împreună cu inelele; pentru acea ḑice că elŭ ca unŭ supusŭ şi următorŭ porunceĭ Comandiruluĭ nu se vinovăţesce a le rĕspunde; la care aceste deosebitŭ că a adusŭ şi mărturia Polcovniculuĭ Stoica în scrisŭ, sub iscălitură care se cuprinde întocmaĭ ca şi tacrirulŭ sĕŭ, dar maĭ vîrtosŭ că şi Gavrilă însuşĭ cu graiulŭ luĭ le mărturisise tóte, că aşa sunt, atâta numaĭ rĕmâne într'unŭ cuvîntŭ, cum că, de vreme ce Starostea i le-aŭ luatŭ din mână când vrù să le vînḑă, Starostea să i-le şi rĕspunḑă; dar noĭ judecămŭ cu cale, de vreme ce inelele s'aŭ doveditŭ în pricină de furtişagŭ, pe care Starostea de sine-şĭ nu le-aŭ luatŭ, ci următorŭ porunceĭ fiindŭ spre adevĕrŭ, le-aŭ descoperitŭ şi în mâna Comandiruluĭ teslimŭ le-aŭ făcutŭ (după cum însuşĭ Gavrilă o mărturisesce), carele nefiindŭ împărtăşitŭ la nicĭ unŭ interesŭ, nu se osândesce a le rĕspunde, nicĭ a da sémă pentru dînsele, ci paguba caută spre Gavrilă şi sócră-sa Lupa, (căcĭ s'aŭ găsitŭ la dînşiĭ lucrurĭ de furatŭ) până vorŭ găsì pe dumné-luĭ Cămăraşŭ Filodorŭ să le céră; iar Iosifŭ Starostea de Ovreĭ să nu se supere întru nimicŭ; rĕmâindŭ cea de sěvêrşitŭ hotărîre la Inălţimea Ta. 1784, Noembre 28. (Cond. 13, fila 77—78.)

Dumitrache Biv Vel Clucerŭ, Ianache Mavrodinŭ Pahar., Teodorache Ştirbeiŭ Serdarŭ, Hristea Biv Vel Medelnicerŭ, Pantazi Slugerŭ, Scarlatŭ Fălcoianu, Biv Vel Şătrarŭ.

10). Iată istoriculŭ unorŭ case, fóstă proprietate a luĭ Toma Cantacuzino, perdute de elŭ din hainia sa şi donate apoĭ familieĭ Creţulescu :

Hrisovulŭ d-séle Vel Vist. N. Brâncovénulŭ pentru casele i loculŭ lorŭ în Bucurescĭ, 1785 (7293).

Arătă că casele eraŭ în mahalaoa Şerbanŭ-Vodă, luate de tată-sěŭ prin schimbŭ dela domnie cu hrisovulŭ luĭ Grigore Ghica Vvd. din 7258, Decembre 2. Se menţionéză de altŭ hrisovŭ alŭ luĭ Const. Cehanŭ Racoviţă Vvd. cu lét. 7262, Decembre 13, şi altŭ hrisovŭ alŭ luĭ Scarlatŭ Ghica Vvd. cu lét. 7267, Iulie 25, «întru care hrisóve scrie, că aceste case ce ţine d-luĭ Vel Vist. acum, aŭ fostŭ ale Tomeĭ Spătaruluĭ Cantacuzino, iar din Domnia rěposatuluĭ Domnŭ Iŵ Const. Vodă Brâncovénulŭ, după ce s'aŭ înstreinatŭ Toma Spătarulŭ, din porunca împărětéscă tóte cele rěmase ale luĭ s'aŭ fostŭ luatŭ pe séma Domnieĭ, până în Domnia rěposatuluĭ Domnŭ Iónŭ Mavrocordatŭ Vvd. când atuncĭ fiindŭ vreme de resmeriţă şi aflându-se uniĭ din boeriĭ ţěreĭ cu drepte şi credinciόse slujbe slujindŭ Domnieĭ şi ţěreĭ, ale cărorŭ slujbe fiindŭ cunoscute şi plăcute maĭ sus pomenituluĭ rěposatŭ Domnŭ, nu le-aŭ lăsatŭ osteninţile în zadarŭ, ci i-aŭ dăruitŭ şi i-aŭ miluitŭ dându-le întru *stăpânirĭ: moşiĭ*, *viĭ, ţiganĭ*, *din cele rěmase ale Tomeĭ Spătaruluĭ; între carĭ boerĭ credincioşĭ fiindŭ unulŭ şi d luĭ rěposat. Iordache Creţulescu Vel Vornicŭ*, *l'a fostŭ* dăruitŭ şi pe d-luĭ cu câte ceva din cele rěmase ale Tomeĭ Spătaruluĭ prin hrisovulŭ domnieĭ-sale şi între alte: viĭ, moşiĭ, şi ţiganĭ aŭ fostŭ numite în hrisovŭ şi casele aceste din Bucurescĭ, dar numaĭ câtŭ le-aŭ numitŭ dórŭ în hrisovŭ dăruite, iar pentru stăpânire nicĭ odinióră nu le-aŭ pututŭ lua, ci când uniĭ, când alţiĭ din boeriĭ *ce veniaŭ cu trecuţiĭ Domnĭ după vreme le-aŭ avutŭ conacŭ*, *după cum şi în Domnia D-sale N. Vodă Mavrocordatŭ le-a stăpânitŭ Iordache Rosetŭ biv. Vel Pah. şi în Domnia d'întâĭ a rěpos. Mihaiŭ Racoviţă Vvd. le-a stăpânitŭ Aga Panaiotache* şi în Domnia D-sale Const. Vodă Mavrocordatŭ, în douě rîndurĭ, le-a stăpânitŭ Dumitrache Spătarulŭ şi între a doua Domnie a rěpos. Grigorie Vodă Ghica le-a stăpânitŭ N. Rosetŭ biv. Vel Spătarŭ, până ce i-aŭ fostŭ mergerea la Ţarigradŭ, în care vreme fiiĭ rěposatuluĭ Iordache Vorniculuĭ Creţulescu, fost-aŭ făcutŭ jalbă la rěposatulŭ Grigorie Ghica Vvd. rugându-se, ca să le înoiască daniile ce avé dela Domniă şi rěposatulŭ Iónŭ Vvd. şi cu hrisovulŭ d-sale precum le-a înoitŭ şi alţĭ Domnĭ ce aŭ stătutŭ oblăduitorĭ acesteĭ ţěrĭ; decĭ domnia sa pentru alte moșiĭ, viĭ și țiganĭ le-a înoitŭ domnia sa la hrisovulŭ domnieĭ-sale de tóte, iar pentru casele acestea, vĕḍêndŭ că sunt pururea trebuincióse Domnieĭ pentru boeriĭ, carĭ după vreme vinŭ mosafirĭ în țéra acésta, să le fie gazdă, precum le fusese și maĭ înainte, iar să nu se scóță pămîntenii de prin casele lorŭ, pentru acea nu le-a datŭ, ce le-a lăsatŭ pe séma Domnieĭ. Iar după acésta netrecêndŭ vreme multă la mijlocŭ, dumné-luĭ rĕposatulŭ Const. Brâncovénulŭ biv. Vel Logof. părintele dumné-luĭ Vel Vist. N. fost-aŭ făcutŭ rugăciune la Domnia-sa Grigore Ghica Vvd. ca să facă schimbŭ, să dé dumné-luĭ altă casă pentru tréba mosafirilorŭ și d-sale să i se dé casele acestea ce aŭ fostŭ ale Tomeĭ Spătaruluĭ și domnia-sa după rugăciunea dumné-luĭ biv Vel Logof. a fostŭ orînduitŭ la sfinția Sa rĕposatuluĭ Neofitŭ Mitropolitŭ și la Velițiĭ boerĭ ca să socotéscă în ce chipŭ cu cale găsescŭ a fi, și dumné-lorŭ Velițiĭ boerĭ, împreună cu rĕposatulŭ Mitropolitŭ vĕḍêndŭ cum că casele Tomeĭ Spătaruluĭ sunt dărăpănate și maĭ de totŭ desvĕlite, încât nicĭ de mosafiriĭ nu maĭ era cu putință a ședé într'însele, precum se afla atuncĭ, fiindŭ-că întra'tâta prelungire de vreme, dela pribegirea Tomeĭ Spătaruluĭ, până atuncĭ cine șeḍuse într'însele nu maĭ adăogase nimenea să drégă ceva, ci osebitŭ de derăpănarea caselorŭ iar și tóte prejmuirile lipsise, cum grajdulŭ, cum cuhnea și casa de cuptóre, nicĭ unele nu rĕmăsese și socotind, că și de nu va face schimbŭ nicĭ de unŭ folosŭ nu maĭ puté fi casele acestea, iar casele ce le da dumné-luĭ biv. Vel Logof. fiindŭ case noue și bune și cu locŭ încă maĭ multŭ și cu tóte împrejmuirile bune și noue și grajdŭ, cuhne, cu case de cuptóre, care erà vrednice a se găzduì fie-ce boerŭ mare; de acésta dumné-lorŭ boerĭ împreună cu Metropolitulŭ Neofitŭ aŭ însciințatŭ pe rĕpos. Grigore Ghica Vvd. cu carte, în care sunt iscăliți și fiiĭ rĕposatuluĭ Vornicŭ Iordache Crețulescu, cărora le fusese casele date dar încă sciuțĭ din neamulŭ Tomeĭ Spătaruluĭ, ce i-s'a întêmplatŭ atuncĭ aicĭ în țéra de față, arĕtândŭ voința de obște și cum că găsescŭ cu cale să se facă schimbŭ; așa D-sa Grigore Vodă Ghica a primitŭ și a făcutŭ schimbŭ, dândŭ d-sale biv. Vel. Log. numitele case, ce a fostŭ ale Tomeĭ Spătaruluĭ, cu loculŭ lorŭ și dumné-luĭ biv. Vel Logof. a fostŭ datŭ pe séma Domnieĭ casele d-séle din mahalaoa Golesculuĭ. . . . (urméză hotărîrea acelorŭ case, lét. 7293, 1785.)

11. Altŭ procesŭ :

Mihailŭ Curte tovarășulŭ luĭ Adamŭ Ciatîrŭ cu Paharniculŭ Jianulŭ pentru nisce lână.

Iω̃ Mihaiŭ Constantinŭ Șuțulŭ Vvd. i gpod.

Măcarŭ că fiulŭ Paharniculuĭ n'a rĕmasŭ odihnitŭ la acéstă judecată și dete jalbă Domnieĭ mele, arĕtându-ne de împreună și anaf. Craioviĭ și cu deosebitŭ tacrirŭ alŭ Paharniculuĭ, dar după ce le-aŭ cetitŭ tóte acole de rîndŭ şi după ce amŭ înţelesŭ şi anaforaua acésta a d-lorŭ Veliţilorŭ boerĭ, luândŭ şi noĭ sémă cu amăruntulŭ dreptăţiĭ, amŭ găsitŭ hotărîrea dumné-lorŭ boerilorŭ Veliţĭ bună, şi Paharniculŭ Jianulŭ are adevĕratŭ tótă dreptatea a-şĭ căuta davaua acésta, cu Costea care a mărturisitŭ acestŭ vicleşugŭ, prin deosebită judecată, iar Mihaiŭ nu se vinovăţesce după nicĭ unŭ cuvîntŭ a i-se luà marfa acésta, în vreme ce elŭ aŭ cumpĕratŭ prin tocmélă bună cu stăpânulŭ mărfeĭ şi aŭ numĕratŭ şi baniĭ toţĭ; căruia 'ĭ dămŭ tótă voia şi volnicia a-şĭ ridica lâna tótă, fără de a nu se cutezà Paharniculŭ a-lŭ oprì, iar pentru acelŭ aşeḑămîntŭ ce aŭ făcutŭ lânariĭ între dînşiĭ în potriva rândueleĭ şi a dreptăţeĭ săracilorŭ locuitorĭ, poruncimŭ dumitale Caimacamule alŭ Craioveĭ, după ce veĭ luà acelŭ zapisŭ dela mâinele lorŭ, şi după ce lŭ veĭ sparge, să urmezĭ după osebita carte Domnieĭ mele ce ţi-s'aŭ scrisŭ asupra aceştia fără de cale urmare a lorŭ; şi dumné-ta Clucerŭ Şuţule Caimacamulŭ Craioveĭ să epistăşescĭ, ca tótă lâna să se facă teslimŭ negustoruluĭ, fără de a nu se zăbovì maĭ multŭ. 1785, Augustŭ 10. (Cond. 13, fila 337.)

Procit. Vel Logof.

Pré Înălţate Dómne

După însciinţarea ce a făcutŭ dumné-luĭ Caimacamulŭ Craioveĭ cum că Mihaiŭ Curtea tovarăşulŭ luĭ Dumitru Ciatârŭ sudituluĭ alŭ Austrieĭ, avêndŭ pricină de judecată cu dumné-luĭ Paharniculŭ Stanŭ Jianulŭ pentru nisce lână, şi ne-rĕmâindŭ Mihaiŭ odihnitŭ pe judecata ce li-s'aŭ făcutŭ la Craiova, i-aŭ sorocitŭ să se judece aicĭ între acéstă însciinţare a dumné-luĭ Caimacamuluĭ, ni se poruncesce de către Inălţimea Ta, ca să cercetămŭ acéstă pricină a lâneĭ şi să facemŭ hotărîrea dreptăţiĭ în scrisŭ; decĭ după luminata porunca Mărieĭ Tale, Vătafulŭ de Paharniceĭ aŭ adusŭ înaintea nóstră, atâtŭ pe Gheorghe Jianulŭ Biv Vel Şătrarŭ, fiindŭ şi vechilulŭ d-luĭ Paharnicŭ Jianulŭ, cât şi pe Teodorache vechilulŭ luĭ Ceatîrŭ, carele în trecutele ḑile aŭ fostŭ pornitŭ jalbă către Măria Ta, cum că Mihaiŭ Curtea tovarăşulŭ luĭ Ceatârŭ, cum că cumpĕrândŭ dela unŭ Costea tovarăşulŭ luĭ Ştefanŭ Triandafilŭ Gealepŭ nisce lână, care o spălase acelŭ Costea în unŭ coşarŭ de lânărie la marginea Jiuluĭ, aprópe de Craiova a dumné-luĭ Paharniculŭ Jianŭ, şi s'arŭ fi opritŭ de către Paharniculŭ neîngăduindu-lŭ să o ridice, cu pricină că se protimisesce maĭ multŭ d-luĭ a o cumpĕrà, şi intrândŭ în cercetarea pricineĭ amŭ întrebatŭ pe vechilulŭ Paharniculuĭ cu ce cuvîntŭ a opritŭ acea lână, şi nu-lŭ îngăduesce a ridica, rĕspunse că acelŭ Costea făcêndŭ rugăciunea Paharniculuĭ de i-aŭ datŭ acea coşere ca să-şĭ spele marfa de lână ce aŭ avutŭ strînsă, cu ómeniĭ Paharniculuĭ, făcêndŭ tocmélă ca să-ĭ dea pe sacŭ de lână spălată po. tal. unulŭ, și înțelegêndŭ Paharniculŭ dela ómeniĭ Costeĭ, cum că de va găsì mușteriĭ este să vîndă lâna aicĭ, întâlnindŭ pe Costea s'aŭ datŭ în tocmélă, cerêndŭ Costea tal. 25 câștigŭ pe mia de oca, osebitŭ de cumpĕrătórea ce-lŭ ține lâna, i de cheltuiéla ce a făcutŭ, și Paharniculŭ dândŭ tal. 16, și neputêndŭ isprăvì tocméla, fiindŭ la douĕ césurĭ din nópte, i-aŭ datŭ cuvîntŭ că a doua ḑi să mérgă fiulŭ Paharniculuĭ la coșare să vaḑă tótă lâna ce s'aŭ spălatŭ, de este după cum a fostŭ cea ce vĕḑuse dumné-luĭ, și a treia ḑi de diminéță să vie să isprăvéscă, și ḑice d-luĭ, că până a hotărî cu dumné-luĭ să nu intre în vorbă, cu altŭ negustorŭ; a doua ḑi mergêndŭ fiulŭ Paharniculuĭ și vĕḑêndŭ lâna de isnóvă a maĭ ḑisŭ iarășì Costeĭ să maĭ vie, și elŭ nu s'a ținutŭ de cuvîntŭ, ci găsindu-lŭ pe uliță dumné-luĭ Paharniculŭ și întrebându-lŭ, i-a datŭ réspunsŭ, că 'ĭ scrie tovarășulŭ sĕŭ Ștefanŭ ca să nu vînḑă lâna, ci gătind-o, să o trimită în țéra Nemțéscă pe numele lorŭ, și d-luĭ Paharniculŭ intrândŭ în bănuială, că este meșteșugŭ la mijlocŭ, aŭ însciințatŭ pe Ștefanŭ ce vorbă a avutŭ cu Costea și 'ĭ rĕspunde, că ne-sciindŭ de acea vorbă și tocmélă, aŭ vîndutŭ lâna la alțĭ negustorĭ; așișderea maĭ ḑice vechilulŭ Paharniculuĭ, că pe anulŭ acesta aŭ făcutŭ așeḑămîntŭ prin zapisŭ între negustoriĭ lânarĭ, în care este iscălitŭ și acestŭ Mihaiŭ, ca la cumpĕrătórea lâneĭ să nu dea vre-unŭ prețŭ maĭ mare peste altulŭ, nicĭ să iea dela mușteriĭ ce o va avea fieșce care prinșĭ, orĭ cu banĭ saŭ prin cuvîntŭ, arĕtându-ne și o anafora dela treĭ ale trecutuluĭ Iulie lét 1785 a dumné-luĭ Biv. Vel Clucerŭ Gheorgache Șuțu Caimacamulŭ Craioveĭ împreună cu ceĭ-l'alțĭ boerĭ aĭ Divanuluĭ de acolo, întru care scrie, că după cuvîntulŭ ce-lŭ dedese Costea, atâtŭ cu dumné-luĭ Paharniculŭ, cât și cu fiulŭ dumné-luĭ, și ca unulŭ ce spălase și avea lâna la coșarele dumné-luĭ Paharnicŭ, era datorŭ să vie la sorocŭ să isprăvéscă tocméla, sciindŭ că pentru plata coșăriĭ și a ómenilorŭ nicĭ unŭ banŭ n'aŭ datŭ și ḑicŭ, că dreptate avea Paharniculŭ, ca să dea prețulŭ ce aŭ tocmitŭ Mihaiŭ și să iea acea lână, iar pentru ca să lipséscă pricina dela mijlocŭ găsescŭ cu cale ca jumĕtate lână să o iea Paharniculŭ cu prețulŭ ce a cumpĕrat-o Mihaiŭ, iar jumĕtate să-ĭ rĕmâe luĭ; în potrivă la acésta a rĕspunsŭ vechilulŭ Teodorŭ a luĭ Dumitru Ceatârŭ, că așeḑămêntulŭ acela ce s'aŭ făcutŭ între negustorĭ, aŭ fostŭ numaĭ pentru locuitorĭ afară, ca să nu fie volnicĭ a da unulŭ peste altulŭ prețŭ maĭ multŭ, iar nu pentru negustorĭ între dînșiĭ, și cum că Mihaiŭ ca un negustorŭ ce i-aŭ trebuitŭ lână, găsindŭ la Costea a tocmitŭ cu dînsulŭ și învoindu-se a numĕratŭ și banĭ; ne arétă și unŭ zapisŭ alŭ Costi, cu lét. 1785, iscălitŭ Costea Diamati Gelepŭ i unŭ Costea Petru Gelepŭ mărturie, celŭ dela mâna luĭ Mihaiŭ Costea Curtea, scriindŭ că es-timpŭ avêndŭ câtă-va lână strînsă și spălând'o la coșarulŭ dumné-luĭ Pahar. cu chiria câte tal. unulŭ de sacŭ spălatŭ, și pe urmă făcênd'o vînḑĕtóre, maĭ întâĭ aŭ eșitŭ mușteriĭ acelŭ Mihaiŭ Curtea, apoĭ l'aŭ însciințatŭ și Paharniculŭ

Jianulŭ, și neputêndu-se tocmì cu dumné-luĭ, s'aŭ învoitŭ cu Mihalache și i-aŭ vîndut'o ; decĭ din cercetarea cu amĕruntulŭ ce aŭ făcutŭ dumné-luĭ Caimacamŭ cu ceĭ l'alțĭ boerĭ aĭ Divanuluĭ Craioveĭ, se vede că Costea tovarășulŭ luĭ Triandafilŭ, n'aŭ tăgăduitŭ cum că intrase în tocmélă cu dumnè-luĭ Paharniculŭ și rĕmêindŭ ca să mérgă fiulŭ dumné-luĭ să vaḑă și cea-l'altă lână, și a doua ḑi să vie să isprăvéscă tocméla, dândŭ la acésta Costea și cuvîntŭ că va venì făr'de a maĭ intrà în vorbă cu altulŭ până va isprăvì cu dumné-luĭ, n'aŭ mersŭ după cuvîntulŭ ce dădese, ci în urmă a întocmitŭ cu Mihaĭ și aŭ vîndut'o elŭ, iar nu Ștefanŭ Triandafilŭ tovarășulŭ, cum acésta se adeveréză din scrisorile luĭ Ștefanŭ, care dela Iunie 14 rĕspunde către Paharnicŭ că a vîndutŭ elŭ lâna, și apoĭ zapisulŭ luĭ Costea de vînḑare la mâna luĭ Mihaiŭ se vede la Iunie 30, adecă cu 16 ḑile maĭ în urmă; pentru care după șarturile ce le adeverimŭ că se păzescŭ între negustorĭ la tocmelele alișverișuluĭ, în vreme ce Costea intrase în tocmélă cu dumné-luĭ Pahar. era datorŭ să mérgă a doua ḑi, să mérgă să isprăvéscă după cum se legase cu cuvîntulŭ și când dumné-luĭ Pahar. nu i-ar fi datŭ cea ce cere elŭ, atuncĭ puté să o vînḑă la altulŭ, ci s'aŭ purtatŭ cu vicleșugŭ, de oparte ḑicêndŭ că are a o trimete înăuntru, de alta vênḑêndu-ĭ luĭ Mihaiŭ aicĭ fără de a-șĭ sĕvêrșì cuvîntulŭ cu dumné-luĭ Paharniculŭ; care acésta, nu numaĭ este peste orînduială, ci și în potrivă la negustorĭ de cinste; drept acea rĕmâne Costea învinovățitŭ, și dreptate are dumné-luĭ Paharniculŭ a-șĭ căuta cu dînsulŭ prin deosebită judecată, atâtŭ pentru înșelăciunea ce i-aŭ făcutŭ, câtŭ și pentru spălatul lâniĭ i pentru plata ómenilorŭ dumné-luĭ, iar Mihailŭ, de vreme că aŭ apucatŭ de aŭ cumpĕratŭ numĕrândŭ și toțĭ baniĭ, să fie luĭ Inalta porunca Inălțimeĭ Tale de a sa voie să-șĭ ridice marfa făr-de a nu i se face supĕrare de către dumné-luĭ Paharniculŭ; așișderea ḑicemŭ și pentru acestŭ așeḑămîntŭ ce arŭ fi făcutŭ negustoriĭ lânarĭ între dînșiĭ, i cu acésta aŭ fostŭ oprițĭ cu de înșelăciune și paguba locuitorilorŭ oprindu-le câștigulŭ ce ar puté face la alișverișŭ cu negustoriĭ și când să nu-lŭ îngăduiască dumné-luĭ Caimacamulŭ a face astŭ-felŭ de așezĕmîntŭ, ca un lucru făr-de orânduială, și pricinuitorŭ de paguba săracilorŭ locuitorĭ, la care acésta să fie luminata porunca Măriĭ Tale la dumné-luĭ Caimacamulŭ, ca să iea acestŭ zapisŭ dela mâna lorŭ să 'lŭ spargă și să nu îngăduiască de acum înainte a maĭ face așezĕmînturĭ ca acesta împotriva folosuluĭ locuitorilorŭ, și fieșĭ-care să mérgă să tocméscă cu locuitoriĭ după cum se va puté învoì, noĭ așa găsimŭ cu cale, iar hotărîrea cea de sĕvêrșitŭ rĕmâne a se face de către Inălțimea Ta. 1785, Augustŭ 5.

Pană Filipescu Vel Ban, Vel Logof., Scarlatŭ Grecénu, Vel Logof.

12. Anaforaua ce aŭ făcutŭ în dosulŭ jalbeĭ Vătafulŭ de Visterie,

pentru dreptulŭ sĕŭ de împlinirea ce aŭ făcutŭ luĭ Scarlatŭ copilulŭ de la Zoița Cantacuzino mumă-sa cea vitregă:

Iõ Mihailŭ Constantinŭ Șuțulŭ Vvd i gpod.

Poruncimŭ dumné-vóstră boerilor Epitropĭ să urmațĭ după cuprinderea acesteĭ anaforale. 1786, Martie 20.

Pré Înălțate Dómne,

Cererea Vătafuluĭ este cu cale și dréptă, dar fiindŭ-că aceste tóte lucrurĭ ale luĭ Scarlatŭ copilulŭ, s'aŭ datŭ sub păstrarea dumné-lorŭ boerilorŭ Epitropieĭ obștieĭ, până va veni Scarlatŭ în vêrstă, să fie luminată porunca Măricĭ Tale, iarășĭ către dumné-lorŭ boeriĭ Epitropĭ ca dumné-lorŭ să alégă, cât se face dreptŭ a lua Vătafulŭ de Visterie, și cele drepte ce se va face să iea, fie luminată porunca totŭ către dumné-lorŭ ca să-lŭ împlinéscă din lucrurile luĭ Scarlatŭ la numitulŭ Vătafŭ, noĭ așa găsimŭ cu cale, iar hotărîrea cea de sĕvîrșitŭ rĕmâne a se face de către Inălțimea Ta. 1786, Martie 12. (Acestŭ documentŭ este celŭ din urmă din Cod. XIII.)

13. Mihailŭ Șuțu apĕră de nedreptate o femee vĕduvă:

Septembre 13, 1783. S'aŭ făcutŭ poruncă legată la Ispravniculŭ din sudŭ Dâmboviței la jalba Vasiliceĭ sĕraca dela Băilenĭ pentru Constantinŭ căpitanulŭ Ispravniculŭ dumné-luĭ Vel Log. Bălénŭ, pentru că aflându-se bărbatulŭ sĕŭ în viață, i aŭ fostŭ văcarŭ la vitele dumné-luĭ Log., iar după mórtea bărbatuluĭ sĕŭ, în silnicie i-aŭ lepĕdatŭ vitele asupră-ĭ, și fiindŭ fostŭ iarba mâncată de lăcuste nu i-aŭ pututŭ da séma untuluĭ, și aŭ pus'o de aŭ datŭ geremea tal. 10 banĭ 6 și maĭ cerêndŭ încă tal. 36 fără de dreptate, aŭ pus'o la închisóre și în lanțŭ, apoĭ slobodind'o pe dînsa în loculŭ eĭ aŭ pusŭ pe fii-sa, s'aŭ poruncitŭ Ispravnicilorŭ că de va fi jalba eĭ adevĕrată să-lŭ pue în fiare și cu înscinţare să-lŭ trimită aicĭ. (Cod.XII, fila 21.)

14. Mandatŭ de aducere la judecată:

Septembre 14, 1783. S'aŭ făcutŭ volnicie cu acestŭ copilŭ din casa de Divanŭ la *jălbile negustorilorŭ ce mergŭ și vinŭ aicĭ din Transilvania*, ca să mérgă să aducă pe Costea Vameșulŭ dela Dragoslavele aicĭ, și s'aŭ datŭ volnicia în mâna Vătafuluĭ de Divanŭ, și judecata din ḑi să o pornéscă. (Cod. XII, fila 30.)

15. Altŭ mandatŭ de aducere în afacere de stricare de căsnicie:

«Manulŭ ot. satulŭ Gruiŭ sud. Ilfovŭ, plasa Gherghiţi, aŭ luatŭ pe Dina nevasta Barbuluĭ, arĕtândŭ pré Sfinţia Sa părintele Mitropolitŭ Măriei Sale de acéstă nelegiuire, s'aŭ făcutŭ poruncă la Ispravnicĭ, ca să trimită pe acelŭ Manu aicĭ în pază cu slujitoriĭ d'împreună cu acea femee la pré Sfinţia Sa spre a li-se face cercetare după pravilă. 1785, Aprilie 10. (Cond. XII, fila 30.)

16. Din clironomiĭ, chiar şi când clironomiĭ eraŭ copiĭ legitimĭ, a treia parte rĕmâné a *cutieĭ milosténieĭ,* iar restulŭ se administra de către epitropia obştilorŭ până la majoritatea copiilorŭ. Resultă acésta şi din următorulŭ pitacŭ Domnescŭ, adresatŭ boerilorŭ dela Epitropia obştéscă :

«Ci dar atâtŭ pentru ca să primiţĭ acésta a treia parte la cutie, câtŭ şi pentru copiiĭ luĭ fiindŭ că sunt nevrîstnicĭ a se pune la orênduială pentru hrana şi purtarea lorŭ de grijă, şi pentru păstrarea averiĭ lorŭ, iată vĕ poruncimŭ, după ce veţĭ primì pitaculŭ acesta, să aveţĭ a cerceta şi a dovedì tótă averea numituluĭ Ioniţă Roată până la una, lucru mişcătorŭ şi nemişcătorŭ saŭ de sine mişcătorŭ, care tóte să le faceţĭ zaptŭ cu catastihŭ şi preţuindu-le să aveţĭ a urmà hotărîriĭ care se coprinde pe largŭ în anafora, ca să scóteţĭ zestrea soţieĭ luĭ cu darurile d'naintea nunţiĭ, apoĭ din cea-l'altă pereusie, ce va rĕmânea să scóteţĭ douĕ părţĭ pentru copiiĭ luĭ, iar a treia parte să se facă zaptŭ pentru cutie, şi lângă acésta să socotiţĭ de rîndulŭ copiilorŭ luĭ ce rudenie aŭ, şi să puneţĭ la cale bună atâtŭ pentru hrana şi purtarea lorŭ de grijă ca să-şĭ aibe, cât şi pentru acelea ale lorŭ lucrurĭ să se chiverniséscă şi să se păstreze, şi aşa să faceţĭ sĕvêrşire hotărîriĭ nóstre prin zapcialâculŭ Vechiluluĭ Vătafŭ de Aproḑĭ, tolco pisah gvmd. 1783, Augustŭ 16. (Cond. 12, fila 10.)

Carte de volnicie să apuce pe răspopa Mirea dela Făgeţelŭ sud. Oltŭ, pentru cheltuiala ce aŭ făcutŭ pentru moşia Valea Babiĭ.

Zem. Vlas. fiindŭ-că prin cercetare de judecată, s'aŭ doveditŭ că *răspopa* dela satulŭ Făgeţelŭ ot. sud. Oltŭ, ajungêndu-se că Diaconulŭ Dumitraşco dela satulŭ Bărsăştiĭ, sud. Argeşŭ, a făcutŭ carte mincinósă în chipŭ de chrisovŭ Domnescŭ la mâinele sătenilorŭ ot. Valea Babiĭ, cuprinḑĕtóre cu moşia acésta Valea Babiĭ care este dréptă a mŏnăstireĭ Găisenĭ, ar fi a lorŭ, cu care carte pornindu-se săteniĭ asupra Egumenuluĭ a cere numita moşie, să o stăpânéscă eĭ, şi trăgêndu-lŭ prin judecăţĭ, atâtŭ la Domnia sa fratele Alexandru Ipsilantŭ

Voevodŭ, și la Domnia sa fratele Nicolae Caragea Vvd. s'aŭ pricinuitŭ mŏnăstireĭ multă cheltuială cu acea carte, până s'aŭ doveditŭ că este mincinósă, și fiindŭ-că pentru pedépsa vineĭ lorŭ, sunt hotărîțĭ de către Domnia-mea ca să plătéscă aceștia amêndoĭ, răspopa și Diaconulŭ cheltuiala mŏnăstireĭ până la tal. 100 după cum se cuprinde maĭ pe largŭ în osebită cartea Domnieĭ-mele ce s'aŭ datŭ numiteĭ mŏnăstirĭ pentru stăpânirea moșiĭ cuprinḑĕtóre de tótă curgerea pricinii, iată am orênduitŭ pe sluga Domnieĭ-mele Păhărnicelŭ să iea de aicĭ pe răspopa Mirea să-l ducă la Ispravniciĭ județuluĭ, și d-vóstră Ispravnicilorŭ vĕ poruncimŭ să cercetațĭ și pe sub cumpĕtŭ ca să dovedițĭ tóte ale luĭ orĭ-ce va fi avutŭ lucrurĭ mișcătóre, pe care să avețĭ a-le vinde cu mezatŭ, și baniĭ ce va eși să-ĭ facețĭ teslimŭ la mâinele Egumenuluĭ, și cu întórcerea orênduituluĭ Mum-Bașirŭ să însciințațĭ Domnieĭ-mele, trimițêndŭ și catagrafie de câte lucrurĭ a-nume ațĭ găsitŭ ale luĭ, cu ce prețŭ s'aŭ vîndutŭ fie-care, și câțĭ banĭ aŭ prinsŭ? așișderea s'aŭ scrisŭ porunca Domnieĭ-mele și către Ispravniciĭ din sud. Argeșŭ, ca și avutulŭ Diaconuluĭ Dumitrașco să-lŭ vînḑă spre împlinirea acesteĭ cheltuelĭ a mŏnăstireĭ, ii saamŭ reech gvmd. 1784, Ianuarie 20. (Cond. 12. Fila 108.)

Anexa la cap. XLVII.

Dămŭ locŭ aci la câte-va acte cu referințe totŭ la biserică de sub M. Șuțu, din prima domnie.

1. In cod. XI (fila 39 v.) se póte consulta hrisovulŭ viilorŭ Domnescĭ din 1784 Februarie 3.

2. O hotărîre dată în unŭ procesŭ prin care Egumenulŭ bisericeĭ Crețulescilorŭ urmăria nisce odóre ale acesteĭ mŏnăstirĭ:

Iŏ Mihailŭ Constantinŭ Suțulŭ Voivodŭ i gpod. Zem. Vlas.

Cu cale fiindŭ anaforaua dumné-lorŭ boerilorŭ judecătorĭ, o întărimŭ și Domnia mea și poruncimŭ zapciule ce eștĭ orânduitŭ să facĭ împlinire de aceste lucrurĭ bisericescĭ. 1785, Iunie 27.

L. P.
Gospodŭ

Procit. Vel Logofĕtŭ.

Pré Înălțate Dómne,

Din luminata porunca Măriei Tale, dumné-luĭ Vătafŭ za Divanŭ aŭ adusŭ la judecată pe părintele Egumenŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Crețulescu, chirŭ Dionisie cu jalba ce aŭ datŭ Măriei Tale asupra luĭ Panaitŭ Terzi-Bașa de aicĭ, arĕtândŭ că luândŭ dela rĕposatulŭ Proin Egumenulŭ Zaharie, ce aŭ fostŭ la acéstă sfîntă mŏnăstire nisce odóre ce aŭ fostŭ ale sfinteĭ bisericĭ, i le-aŭ cerutŭ și nu vrea să i-le dea, cu ce cuvîntŭ nu scie, și prin judecată cere să i-se facă împlinire; față fiindŭ și Panaitŭ, rĕspunse cum că rĕposatulŭ Egumenŭ Zaharie avêndŭ trebuință de banĭ, ca să plătéscă datoria pentru care avea mumbașirulŭ asupră-ĭ, i-aŭ datŭ o candelă de argintŭ cu alte douĕ maĭ micĭ spânzurate, ca să le pue amanetŭ, și să iea tal. 110 și ducêndu-se la Hristodolŭ Mehtupciŭ, elŭ nu s'a mulțămitŭ numaĭ cu acestŭ amanetŭ, și i-a cerutŭ și alte maĭ multe și așa s'a grăbitŭ și i-a maĭ datŭ și o bohcea, care cuprinde o sfită de stofă cu firŭ, i unŭ patrafirŭ iar de stofă cu firŭ, i unŭ *pogonationŭ,* i o pereche *rucavețe* cu firŭ, i o pereche paftale argintŭ poleite cu, colanŭ de fierŭ, care era tótă nouă, cusută de dînsulŭ, și rĕmăsese la elŭ ca să-șĭ iea plata lucruluĭ. Egumenulŭ rĕspunse, că aceste adevĕratŭ nouĭ aŭ fostŭ, dar n'a fostŭ rĕmasŭ pentru plata lucruluĭ, ci date de Egumenŭ luĭ Panaitŭ împreună cu candelele, după cum se dovedesce din perechea de paftale, care aŭ fostŭ în bohcea, care paftale nu era datóre de plata lucruluĭ la croitorŭ; ḑisă și acésta, că lucrurile s'aŭ pusŭ amanetŭ după mórtea Egumenuluĭ, și baniĭ i-aŭ luatŭ Panaitŭ, și nu putea să-ĭ dea la unŭ omŭ ce era mortŭ, care la acestea ne-aŭ adusŭ și dovadă, adecă o adeverință a Ierodiaconuluĭ chirŭ Constantinŭ, împreună și cu Catastihulŭ de cheltuiéla care s'a făcutŭ prin mâna luĭ la mórtea Egumenuluĭ, la Iunie 13 lét 1783, și adeverință a luĭ chirŭ Diamanti Panaghioti, ce este orânduitŭ Epitropŭ la avutulŭ luĭ Hristodolŭ Mehtupciŭ ce a muritŭ, cum că zapisulŭ luĭ Panaitŭ cu care a luat tal. 110, și dobânda lorŭ de lună la sută po. tal. 1 și pe lângă cele maĭ susŭ numite amaneturĭ este scrisŭ la Iunie 26 totŭ la acelŭ anŭ cu lét 1783, adecă maĭ în urmă cu 13 ḑile după mórtea Egumenuluĭ, cu orĭ-ce troposŭ va fi fostŭ, după cum se jeluesce Egumenulŭ acum, și elŭ le-aŭ pusŭ amanetŭ la Hristodolŭ Mehtupciŭ, carele le-aŭ primitŭ, cunoscêndu-le că nu era lucru de alŭ luĭ Panaitŭ, ci străine și bisericescĭ; amŭ cunoscutŭ că jalba acésta este *pragmatichis-agoghis*, iar nu *prosopichis*, și fiindŭ-că biserica cere lucrurile eĭ și trebue să și-le iea dela acela care le are, iar nu să le céră dela care orĭ că le-a vîndutŭ și că orĭ că le-a pusŭ amanetŭ, cum rînduesce pravila ce arétă Armenopolos, cartea 1-a titlulŭ 3, ḑicêndŭ «când cine-va îșĭ va cere lucrulŭ luĭ care 'lŭ are altulŭ, nu cere judecată cu celŭ ce l'a vîndutŭ, ci cu celŭ ce-lŭ are, și judecându-se acela care l'a cumpĕratŭ, nu póte să aréte la stăpânulŭ lucruluĭ, să se aducă să se judece cu celŭ ce l'a vîndutŭ, pentru că acela stăpânesce lucrulŭ, iar nu celŭ ce l'a vîndutŭ,» afară dintr'acéstă pravilă, se îndatoresce pe împrumutătorŭ să întórcă lucrulŭ străinŭ ce a luatŭ amanetŭ; numitulŭ împrumutătorŭ Hristodolŭ Mehtupciŭ, primindŭ nu numaĭ lucrulŭ străinŭ, ci chiar bisericescĭ: candele și odóre preotescĭ, aŭ cădutŭ sub pravilele Impĕrătescĭ, care rînduesce și pedépsă la care primesce Domnescĭ și bisericescĭ lucrurĭ, și spre acésta este și cunoscutŭ, că aŭ fostŭ publicate poruncĭ Domnescĭ, ca nimenĭ să nu priméscă lucrulŭ cunoscutŭ, străinŭ fără numaĭ Telaliĭ ce sunt orânduițĭ; decĭ dela judecată s'aŭ găsitŭ cu cale, ca sfînta biserică să-șĭ iea tóte lucrurile deplinŭ de unde se vĕdŭ că sunt acum, și clironomiĭ luĭ Hristovolŭ Mehtupciŭ vorŭ metahirisi dreptulŭ, care li lasă pravila să aibă în potriva luĭ Panaitŭ pentru împrumutarea de banĭ; iar cea de sĕvêrșitŭ hotărîre rĕmâne a se face de Inălțimea Ta. 1785, Iunie 19. (Cond. 13, fila 274.)

Ianache Mavrodinŭ Biv. Vel Pahar., Teodorache Știrbeiŭ Serd., Hagi Dumitrache Biv. Vel Slugerŭ, Scarlatŭ Fălcoianu, Biv Vel Șetrarŭ, George Canale.

3. Maĭ putemŭ cita dela M. Șuțulŭ, după Cond. XI (fila 25 verso), chrisovulŭ acordatŭ bisericeĭ Sf. Spiridonŭ celŭ noŭ, din 20 Sept. 1783, și alte douĕ totŭ pentru acéstă mŏnăstire (1).

---

(1) *Cartea mŏnăstireĭ Sf. Spiridonŭ noŭ a lua dela turmele de oĭ ce pogóră primăvéra din 100 oĭ una.*

Vlas. fiindŭ-că mŏnăstirea Sf. Spiridonŭ de aicĭ din Bucurescĭ, ce este zidită de rĕposațiĭ Domnĭ Scarlatŭ Vodă și Alexandru Ghica Vodă, cu chrisovulŭ Domnieĭ-mele are milă ca dela turmele de oĭ ce se pogóră primăvéra din năuntru la pășiune pe munțiĭ Țĕriĭ, din schela Vulcanuluĭ sud. Gorjŭ în sus și până la Vodița ot sud. Mehedințĭ, și despre tómnă le tragŭ înapoĭ fără a nu plăti oeritulŭ, să iea din o sută oĭ una, după vechiulŭ obiceiŭ, iar dela turmele ce vorŭ rĕmânea la ernaticŭ în țéră și plătescŭ oeritulŭ să nu iea nimicŭ. Dreptŭ acea dară am datŭ Domnia-mea acéstă carte la mâna omuluĭ mŏnăstireĭ, cu care să aibă volnicie a strînge acestŭ venitŭ, iar neavêndŭ mŏnăstirea omŭ a trimete, ispravniciĭ ce se va afla după vremĭ, să aibă a orêndui omŭ într'adinsŭ spre a strînge acestŭ venitŭ, căruia să i-se dea deciuială din cea ce va strînge; pentru care poruncimŭ d-vóstră Ispravnicilorŭ aĭ județuluĭ, viindŭ omulŭ mŏnăstireĭ să 'ĭ dațĭ mână de ajutorŭ spre a strînge acestŭ venitŭ, ca să nu se păgubéscă sfânta mŏnăstire, séŭ după cum dicemŭ, de nu va avé mŏnăstirea omŭ, să avețĭ a orêndui d-vóstră omŭ, după cum se coprinde maĭ sus; așișderea poruncimŭ și vouĕ Ungurenilorŭ, vĕdêndŭ porunca Domnieĭ-mele să căutațĭ să vĕ supunețĭ, ca să dațĭ obiceiulŭ ce avețĭ, după cum se cuprinde maĭ sus. ii saamŭ receh gvmd. 1784, Febr. 1.

4. Să citămŭ și actulŭ din Novembre 1783 acordatŭ bisericeĭ Sf. Ioanŭ din Bucurescĭ, celŭ ziditŭ din temelie de rĕposatulŭ Const. Basarabŭ Brâncovénulŭ. (Cod. XI, fila 27 verso.)

5. Asemenea chrisovulŭ acordatŭ mŏnăstireĭ Colțea, din 1783, Decembre, de miluire în favórea spitalurilorŭ. Se conținea prin acestŭ chrisovŭ disposițiunea, ca averea acesteĭ mŏnăstirĭ și a spitalelorŭ să se administreze de 4 negutitorĭ jurațĭ împreună cu starostea, care să iea socotelele în fie-ce anŭ. (Cod. XI, fila 30.)

6. Chrisovŭ reînnoitŭ pentru mŏnăstirea Cozia din anulŭ 1784 Ianuarie 7. (Cod. XIV, fila 32 verso.)

7. Chrisovulŭ mŏnăstireĭ Zlătarĭ, din 1784 luna Ghenarie 11 ḑile. (Cod. XI, fila 34 verso.)

8. Chrisovulŭ mŏnăstireĭ Sărindarŭ din 1783, Octobre 20, de scutirĭ diverse. (Cod. XI, fila 10 verso.)

9. Condica 11, fila 12 maĭ coprinde:

Chrisovulŭ bisericeĭ Spirea, «care a recumpĕratŭ din robie multe suflete creștine dintr'aceste douĕ țĕrĭ, Țéra Românéscă și Moldova, într'acéstă vreme

---

Cartea mŏnăstireĭ Sfîntuluĭ Spiridonŭ noŭ pentru têrgulŭ dela Rușĭ-de-Vede, sud. Teleormanŭ.

Zem. Vlas. Fiindŭ-că mŏnăstirea Sfîntuluĭ Spiridonŭ de aicĭ din Bucurescĭ, ce este zidită de rĕposațiĭ Domnĭ Scarlatŭ Vodă și Alexandru Ghica Vodă, cu chrisovulŭ Domnieĭ-mele are milă, ca la moșia Ruși-de-Vede sud. Teleormanŭ, ce este a numiteĭ mŏnăstirĭ, să se facă têrgŭ pe fieșĭ-care sĕptĕmână odată, după cum s'a fostŭ făcutŭ și maĭ înainte, și la tótă vînḑarea ce s'arŭ face de orĭ-cine, atâtŭ în ḑiua de têrgŭ, cât și în cele-l-alte ḑile în prăvăliile ce sunt acolo, Vameșiĭ Domnescĭ amestecŭ să nu aibă, ci multŭ-puținŭ alŭ vămiĭ ce ar fi, să se iea pe séma maĭ sus numiteĭ mŏnăstirĭ; așișderea și până la douĕ miĭ vedre vinŭ și o sută vedre rachiŭ, când va face trebuința mŏnăstirea să aducă la acéstă moșie verĭ de unde îĭ va da mâna, slobodă este a aduce și de căminăritŭ séŭ de vamă supĕrată la acelŭ vinŭ și rachiŭ să nu fie; așișderea și prăvăliórele câte vorŭ fi în Ruși-de-Vede să fie apĕrate de fumăritŭ și de cotăritŭ; pentru acea dar am datŭ Domnia-mea acéstă carte sfinteĭ mŏnăstirĭ, care poruncimŭ Domnia-mea, atâtŭ vouĕ Vameșilorŭ, cât și celorŭ ce după vreme vețĭ fi orênduițĭ de către Vel căminarŭ după venitulŭ căminărieĭ, nimenea întru nimicŭ să nu vĕ îndrăznițĭ a face vre-o supĕrare, ci cu toțĭ să fițĭ următorĭ porunciĭ Domnieĭ-mele. ii saamŭ receh gvmd. 1784, Febr. 9. (Cond. XII, fila 118.)

Asemenea carte ca acésta s'aŭ făcutŭ la lét, 1785.

trecută a resmeriţeĭ.» prin monachulŭ Ioachimŭ. Chrisovulŭ ḑice, că mŏnăstirea Spirea a fostŭ făcută de Spirea doftorulŭ. Urméză scutirile. 1783, Oct. 22.

10. Condica 11, fila 19 verso:

Chrisovulŭ bisericeĭ luĭ Misailŭ Monachulŭ ce a fostŭ Logof. de taină, din mahalaua Hagiuluĭ, cu case pentru 24 femeĭ sĕrace. 1783, Decembre 1.

11. Condica 11, fila 27:

Chrisovulŭ mŏnăstireĭ Stavropoleos, de diverse scutirĭ din 1783. Decem. 16.

12. Condica 11, fila 14 verso:

Chrisovulŭ din 1783 Octombre 15, autorizândŭ pe Mitropolitulŭ din Bucurescĭ să facă satŭ pe moşiile sale din Vlaşca numite *Futoia şi Cursusŭ*, să strîngă lude 40 ómenĭ străinĭ, carĭ vorŭ fi scutiţĭ de-apururea. Maĭ acordă şi diverse alte scutirĭ.

13. *Cartea celorŭ patru clericĭ dela Craiova pentru scutélă.*

Zem. Vlas. Fiindŭ-că ne-aŭ arĕtatŭ Sfinţia Sa iubitorulŭ de Dumneḑeŭ părintele Episcopulŭ Rômniculuĭ chirŭ Filaretŭ, că de împreună cu Protosinghelulŭ, la Craiova are Sfinţia Sa orênduiţĭ pentru a căută pricinele bisericescĭ ale noroduluĭ şi patru clericĭ, care fiindŭ că se află apururea cu sîrguială şi cu sîrguinţă la pricinele şi judecăţile ce se orânduescŭ de către dumné-luĭ Caimacamulŭ Craioveĭ, ne-aŭ făcutŭ Sfinţia Sa părintele Episcopŭ rugăciune, ca să le facemŭ privileghiŭ pentru scutéla bucatelorŭ lorŭ, decĭ după pliroforia ce amŭ luatŭ dela Sfinţia Sa părintele Episcopŭ, încredinţându-ne şi dumné-luĭ cinstitŭ şi credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ mele Gheorgache Suţu Biv Vel Clucerŭ, Caimacamulŭ Craioveĭ, ne-amŭ milostivitŭ Domnia mea şi le-amŭ datŭ acésta domnésca nóstră carte acelorŭ patru clericĭ, ca drepte bucatele lorŭ să fie scutite şi apĕrate, stupĭ i rîmătorĭ de dijmăritŭ, vinulŭ ce va face în viile lorŭ, de vinăriciŭ şi oile de oeritŭ; pentru care poruncimŭ şi voue slujbaşilorŭ dijmarĭ i vinăricerĭ şi verĭ-ce veţĭ fi orânduiţĭ după vreme cu aceste slujbe, nimenea întru nimicŭ supĕrare clericilorŭ pe drepte bucatele lorŭ să nu faceţĭ, că aşa este porunca Domnieĭ mele. 1786, Februarie 15.

14. *Cartea mŏnăstireĭ Radu-Vodă, de gărdurăritŭ.*

Zem. Vlas. Fiindŭ-că sfînta mŏnăstire Radu-Vodă, de aicĭ, pe lângă mila de vinăriciŭ ce are de iea din délulŭ Lupescilorŭ, de lângă Bucurescĭ i din délulŭ Vălenilorŭ ot. sud. Muscelŭ, cu chrisóve Domnescĭ, ce este întărită şi de către Domnia-mea, are şi gărdurăritulŭ dintre aceste délurĭ, am datŭ cartea Domnieĭ-mele cuviosuluĭ Egumenŭ şi omuluĭ ce-lŭ va avé orênduitŭ, ca să aibă volnicie printre acéstă carte a Domnieĭ mele a căută acestŭ gărdurăritŭ, după vechiulŭ obiceiŭ, cum l'a căutatŭ şi l'a luatŭ şi maĭ înainte; poruncimŭ Domnia-mea şi d-vóstră Ispravnicilorŭ, să daţĭ mână de ajutorŭ omuluĭ ce-lŭ va avé orênduitŭ, a puté căută acelŭ gărdurăritŭ, fiindŭ venitŭ alŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ. 1785, Aprilie 8. (Cond. XI, fila 251.)

15. *Cartea Schituluĭ Băndé din sud. Muscelŭ pentru mila ce are.*

Zem. Vlas. Datamŭ acéstă Domnésca nóstră carte sfântuluĭ şi Dumneḑeesculuĭ Schitulŭ Băndé ot. sud. Muscelŭ, unde se cinstesce şi se prăznuesce hramulŭ Intrarea în Biserică a pré sfinteĭ Stăpâniĭ nóstre de Dumneḑeŭ născĕtóre şi pururea feciórei Maria, şi tuturorŭ părinţilorŭ călugărĭ din acestŭ schitŭ, iar schitulŭ este Metohŭ alŭ sfinteĭ Metropoliĭ, ca să fie s-tuluĭ schitŭ milă dela Domnia-mea, să scutéscă de dijmă, de dijmăritŭ stupĭ 40, de oeritŭ oĭ 50, însă drepte bucate ale sale; să aibă a lua dela visteria Domnieĭ-mele, în toţĭ aniĭ, la ḑiua prasniculuĭ, tal. 30; să fie şi lude 6. ómenĭ străinĭ făr'de pricină, pentru carĭ aducêndŭ adeverinţă dela Ispravniciĭ judeţuluĭ cum că sunt străinĭ cu adevĕratŭ, li se vorŭ da şi pecetluiturile Domnieĭ-mele pe numele şi chipulŭ lorŭ, ca să fie în pace şi ertaţĭ de tóte dăjdiile şi orênduelile verĭ-câte ar eşi dela visteria Domnieĭ-mele peste anŭ în ţéră dela Ispravniciĭ judeţuluĭ, de nicĭ unele valŭ şi supĕrare să nu aibă, spre a puté fi de posluşania sfântuluĭ schitŭ, pentru că aceste milĭ le-aŭ avutŭ schitulŭ, atâtŭ de la alţĭ maĭ d'inainte rĕposaţĭ fraţĭ Domnĭ, cât şi dela Domnia sa fratele nostru Domnŭ Alexandru Ipsilante Vvd. prin carte, dar din nepĕstrare şi nepurtare de grijă a stareţiĭ şi a călugăriţelorŭ ce locuiaŭ maĭ nainte la acestŭ schitŭ s'aŭ rĕpusŭ acea Domnéscă carte, şi aŭ rĕmasŭ sfântulŭ Schitŭ lipsitŭ de mila ce câştigase; acum părinţiĭ călugărĭ, carĭ saŭ adunatŭ la numitulŭ schitŭ, după ce aŭ lipsitŭ călugăriţile, aŭ datŭ jalbă de rugăciune Domnieĭ-mele, cerêndŭ, ca să nu fie lipsiţĭ cu rĕpunerea cărţiĭ de acele Domnescĭ milĭ ce aŭ avutŭ; pentru care din porunca Domnieĭ-mele căutându-se la condica Divanuluĭ, s'aŭ găsitŭ trecută acea carte a Domnieĭ-sale frateluĭ nostru Domnŭ Alexandru Ipsilante Vvd. la lét. 1775, Decembre 21, cuprinḑĕtóre de acestea maĭ sus arĕtate milĭ; deci fiindŭ-că acestŭ sfântŭ schitŭ se află la lipsă şi sĕrăcie de nu aŭ părinţiĭ călugărĭ nicĭ hrana vieţiĭ, şi fiindŭ-că din condică ne adeverimŭ, că cu adevĕratŭ aŭ avutŭ aceste milĭ, iată dar şi Domnia-mea m'am milostivitŭ şi nu am trecutŭ cu vederea rugăciunea lorŭ spre a-ĭ lăsa lipsiţĭ de Domnescile milĭ ce aŭ avutŭ, ci le întărimŭ printr'acéstă Domnésca nóstră carte, ca să li se păzéscă nestrămutatŭ ; pentru care poruncimŭ nimenea întru nimicŭ de tóte câte scriemŭ maĭ sus supĕrare să nu facă, ca să fie sfântuluĭ schitŭ de ajutorŭ și întărire, părinților călugărĭ de hrană și îmbracăminte și de chivernisélă, iar Domnieĭ-mele și rĕposaților părinților Domnieĭ-mele veșnică pomenire. ii saam receh. gvmd. 1785, Iunie 2. (Cond. XII, fila 267.)

16. *1784, Martie 3.* Pentru unŭ Manolache ce se află la Găescĭ cu vama Vlășci, care aŭ bătutŭ unŭ popă alŭ Schituluĭ Babele, s'aŭ trimis Ciohodarŭ să-lŭ aducă cu marifetulŭ Ispravnicilorŭ.

Marea reînnoire de chrisóve pe la mŏnăstirĭ, sub domnia luĭ M. Suțulŭ, (din carĭ chrisóve nu amŭ citatŭ decât puține maĭ sus) o explică împrejurarea, că mŏnăstirile eraŭ obligate a-șĭ reînnoi chrisóvele de daniĭ și scutirĭ, ca să aibă ocasiune logofețiĭ ceĭ marĭ a-șĭ luà havaetulŭ lorŭ dela acele mŏnăstirĭ și bisericĭ. Acésta se probéză lămuritŭ și prin actulŭ următorŭ :

Cartea Logofĕtuluĭ Manolache Brâncovénu pentru baniĭ ce are la mŏnăstirĭ, după întărirea chrisóvelorŭ.

Dumné-vóstră Ispravnicilorŭ ot. sud. Vălcea, sănătate ! fiindŭ-că ne-aŭ arĕtatŭ dumné-luĭ cinstitŭ și credinciosŭ boerulŭ Domnieĭ mele Manolache Brâncovénu Biv. Vel Log. de țéra de sus, cum că după milostivirea ce amŭ arĕtatŭ Domnia mea, atâtŭ pentru sfintele mŏnăstirĭ, ca prin înnoirea chrisóvelorŭ i cărților Domnescĭ să-șĭ aibă iarășĭ milele ce le-aŭ avutŭ, cât și pentru a-șĭ luà dumné-luĭ avaetulŭ, care este dreptulŭ dregătorieĭ aceștia, unele din mŏnăstiri de aicĭ de peste Olt, după ce li-s'aŭ înnoitŭ chrisóvele i cărțile, în multe rîndurĭ le-aŭ scrisŭ de a trimite havaetulŭ să-șĭ iea chrisóvele și nicĭ o urmare n'aŭ făcutŭ, care havaetŭ după starea mŏnăstirilorŭ și după mĕsura milelorŭ, precumŭ s'aŭ socotitŭ de pré Sfinția Sa părintele Episcopulŭ Rômniculuĭ, cu care s'aŭ hotărîtŭ, însă dela Martie în 5, care iată se însemnéză maĭ jos, ci fiindŭ-că după a însușĭ Egumenilorŭ cerere ce aŭ făcutŭ în anulŭ trecutŭ către Domnia mea spre a se strînge vinăriciulŭ lorŭ de către Ispravnicĭ, ca dintr'acelŭ vinăriciŭ să dea havaetulŭ chrisóvelorŭ i a cărților, s'aŭ făcutŭ Domnescile nóstre poruncĭ către Ispravnicĭ încă de atuncĭ, de aŭ strînsŭ dela câțĭ slujbașĭ vinăricerĭ aŭ proftacsitŭ, după cum ne-aŭ și rĕspunsŭ Ispravniciĭ; pentru acésta iată poruncimŭ dumné-vóstră, ca din baniĭ vinăriciuluĭ, ce sunt însemnațĭ maĭ josŭ și prisosulŭ ce va rĕmânea să se dea la fieș-care mŏnăstire fără de a se opri, iar carĭ din mŏnăstirĭ îșĭ vorŭ fi luatŭ baniĭ vinăriciuluĭ de atuncĭ, și nu vorŭ fi asupra ispravnicilorŭ, să apucațĭ pe Egumenulŭ mŏnăstirilorŭ acestora ce se numescŭ maĭ josŭ, dela care să aveţĭ a-ĭ împlini, ca suma acésta de avaetŭ a Logofeţilorŭ ce este obişnuitŭ *şi dreptŭ, care sunt datorĭ Egumeniĭ fără de nicĭ o împotrivire a-lŭ da pentru milele ce aŭ câştigatŭ şi câştigă prin înnoirea chrisóvelorŭ şi domnescilorŭ nóstre cărţĭ, şi împlinindu-ĭ să se trimită dreptŭ la dumné-luĭ Logof. Brâncovénu, de unde însuşĭ vorŭ luà chrisóvele şi cărţile ce aŭ; şi aşa, orĭ din mila vinăriciuluĭ care* va fi asupra Ispravnicilorŭ, orĭ dela Egumenŭ să împliniţĭ dreptulŭ dumné-luĭ biv. Vel Log. şi să-ĭ trimiteţĭ, pentru că neurmândŭ vorŭ fi păgubiţĭ Egumeniĭ şi cu trepede dela sineşĭ; acésta: 1785, Maiŭ 30. (Cond. XII, fila 276.)

Mŏnăstirea	Cozia	tal.	150	Mŏnăstirea	Govora	tal.	100
»	Bistriţa	»	300	«	Polovracĭ	»	50
»	Arnota	»	100	Schitulŭ	Titiriciulŭ	»	25

Anexa la pag. 374.

Din următorulŭ documentŭ se va puté vedé gradulŭ de *moralitate* în care se afla unŭ preotŭ sub M. Şuţulŭ Vv. :

Gavrilŭ Ieromonahŭ, duhovniculŭ de la mŏnăstirea Raduluĭ-Vodă, cu o ţigancă, pentru prepunerea ce-ĭ face.

Iѡ Mihailŭ Constantinŭ Şuţulŭ Vod. i gpod.

Poruncimŭ Domnia mea să se pedepséscă numita fată cu surgunélă la mŏnăstirea de călugăriţe Viforîta ot. sud. Dâmboviţa, pentru care dumné-ta Vel Spătarŭ, să rênduescĭ unŭ zapciŭ alŭ dumi-tale, ca să o aducă să o facă teslimŭ în mâna Stareţeĭ de acolo. 1785, Martie 17.

Procitŭ Vel Logofĕtŭ.

Pré Înălţate Dómne,

După jalba ce a datŭ către Măria Ta Gavrilŭ ieromonahulŭ, duhovnicŭ din mŏnăstirea Raduluĭ-Vodă, pentru o fată, fata uneĭ Vasilcăĭ, vĕduvă de aicĭ din mahalaoa Apostoluluĭ, ḑicêndŭ, că fiindŭ orânduitŭ de cuviosulŭ arhimandritŭ Egumenulŭ Raduluĭ-Vodă, să strîngă chiria loculuĭ, şi fiindŭ şi acéstă femee muma fetiĭ, şeḑĕtóre cu casa pe loculŭ mŏnăstiriĭ, la trecuta luna luĭ Martie ar fi venitŭ acéstă fată la chilia numituluĭ Ieromonahŭ de i-aŭ datŭ parale pentru chiria loculuĭ; în urmă, peste 2—3 ḑile, aŭ venitŭ fata la Metropolie, de ar fi jăluitŭ smerenieĭ nóstre precum că atuncĭ la datulŭ paralelorŭ ar fi apucat'o numitulŭ Ieromonahŭ în chilia sa şi cu sila i-ar fi stricatŭ fecioria eĭ, şi ca unulŭ ce a rĕmasŭ îndreptatŭ prin jurămîntŭ ce a tăcutŭ îşĭ cere cinstea şi dreptatea dela Măria Ta; după a căruia jalbă ni se poruncesce de către Măria Ta, ca să însciinţămŭ Măriĭ Tale pricina cercetăreĭ şi alegeriĭ ce am făcutŭ. Decĭ veĭ sci Măria Ta, că după cum aŭ făcutŭ scire Măriei Tale numitulŭ ieromonah, cu adevĕratŭ aşa este; a stătutŭ faţă înaintea nóstră acéstă fată cu ieromonachulŭ şi cu acestŭ cuvîntŭ ḑicea fata, că atuncĭ când a datŭ acele parale a apucat'o numitulŭ ieromonahŭ în chilia sa, şi cu sila i-aŭ stricatŭ fecioria; i-am ḑisŭ: are vre-o mărturie care să fi vĕḑutŭ acéstă faptă când aŭ făcutŭ séŭ să fi auḑitŭ prigonirea şi strigarea eĭ? şi a ḑisŭ fata, că nu are pe nimenĭ. Impotrivă a rĕspunsŭ ieromonahulŭ, că nicĭ de cum vinovatŭ pĕcatuluĭ cu dînsa nu se scie; decĭ vĕḑêndŭ noĭ că nicĭ o mărturie la mijlocŭ nu e, amŭ ḑisŭ luĭ Gavrilŭ ieremonahulŭ: puté-va face jurămîntŭ la acéstă tăgăduire de acea fată, şi a rĕspunsŭ că primesce a face, şi maĭ întâĭ înaintea nóstră duhovnicesce s'aŭ mărturisitŭ ḑicêndŭ, că nu se scie vinovatŭ pĕcatuluĭ, şi maĭ în urmă aŭ mersŭ şi în paraclisulŭ sfinteĭ Metropoliĭ, şi faţă fiindŭ atâtŭ acéstă fată Stana, cât şi protosinghelulŭ Mitropolieĭ i ecleziarhulŭ Domnescŭ, i protopopulŭ de Bucurescĭ şi unŭ Ilie dascălŭ, a făcutŭ jurămîntŭ numitulŭ Gavrilŭ ieromonahulŭ, cu mâna pe sfînta Evanghelie şi pe sfînta cruce, pe cum că nicĭ de cum vinovatŭ pĕcatuluĭ curvieĭ nu se scie cu acéstă Stană fată, nicĭ gândŭ ca acesta n'aŭ avutŭ asupră-ĭ, nicĭ că vre-o dată i-aŭ pomenitŭ de acéstă fată, ce năpaste-ĭ este, după cum maĭ pe largŭ te veĭ pliroforisi Măria Ta din mărturisania jurămîntuluĭ, ce aŭ datŭ în scrisŭ atâtŭ într'acestŭ Pitacŭ, care este adeveritŭ şi cu pecetea nóstră, şi noĭ de atuncĭ era să arĕtămŭ Măriei Tale pricina acésta, dar fiindŭ-că era lângă sĕptĕmâna cea mare de lângă Paşcĭ, amŭ zăbovitŭ până acum, ci fiindŭ că acestŭ ieromonahŭ după jurămîntulŭ ce a făcutŭ a rĕmasŭ îndreptatŭ şi maĭ vîrtosŭ că după cum ne-amŭ adeveritŭ este şi omŭ secatŭ de surpătură şi se află şi trecutŭ în vîrsta bĕtrâneţilorŭ, nu rĕmâne nicĭ o bănuială asupra luĭ de vinovăţie; iar numita fată ca o prepuitóre rĕmâne vinovată şi vrednică de certare politicéscă, pe cum veĭ găsi Măria Ta cu cale, ca să se vegheze şi altele, ce aŭ făcutŭ pâră mincinósă; iar hotărîrea cea de sĕvêrşitŭ rĕmâne a se face de către Inălţimea Ta. 1785, Maiŭ 10. (Cond. 13, fila 206—207.)

Alŭ Măriĭ Tale către D-ḑeŭ fierbinte rugătorŭ şi smeritulŭ părinte sufletescŭ.
Gregorie alŭ Ungro-Vlahieĭ

Credinţa, religiunea, era putinte în tóte casele acum unŭ secolŭ şi maĭ bine. Călugăriĭ grecĭ căpĕtaŭ ajutóre şi moşiĭ ca preţŭ pe móşte şi lemnŭ sfîntŭ. Intr'o scrisóre din 3 Ianuarie 1785, Ghermanŭ, egumenulŭ dela Văcărescĭ, scrie Patriarchuluĭ din Constantinopole:

«Fiulŭ Banuluĭ Ghica Costache, şi Creţulescu, fostulŭ aga, m'aŭ silitŭ să scriŭ pré Sfinţieĭ vóstre ca să *le trimiteţĭ lemnŭ sfîntŭ* precum mi-a spusŭ şi Veneţana pentru acésta, şi *făgăduescŭ, décă le veţĭ trămite, că vorŭ da ceva ajutorŭ. Decĭ décă vorŭ da, le daŭ, altminterea nu le daŭ!*»

Urările pré Sfinţieĭ vóstre etc. (Manuscrise inedite din archiva Patriarhieĭ, copie în bibl. Academieĭ.)

Să profitŭ de acéstă informaţiune, ca să spicuescŭ maĭ multe alte informaţiunĭ relative la ţĕrile Române, totŭ din archiva Patriarchieĭ, de pe actele decopiate pentru Academia Română şi traduse pentru mine de d-lŭ Murnu, inteligentulŭ studentŭ alŭ facultăţeĭ de litere.

Pentru a culege adevĕrate birurĭ dela bisercile din Orientŭ şi din ţéră, călugăriĭ grecĭ le împărţiaŭ *antemise* şi pomelnice, maĭ adese tipărite chiar în Principate. Une-orĭ Domnitorĭ ca Ipsilante se opuneaŭ la numirea directă de egumenĭ grecĭ trimeşĭ de sfintele locurĭ.

Aceste informaţiunĭ se adeverescŭ din maĭ multe scrisorĭ. Din unele din aceste se va maĭ vedé ce frecuente relaţiunĭ întreţinŭ Patriarchiile de Constantinopole şi de Ierusalimŭ etc. cu Domnitoriĭ şi cu persónele influente din ţéră, maĭ alesŭ femeĭ, spre a culege darurĭ dela toţĭ. Oglinda bună a machinaţiunilorŭ călugărilorŭ grecĭ în ţĕrile Române sunt, repetŭ, scrisorile ce urméză aci, pentru prima óră publicate.

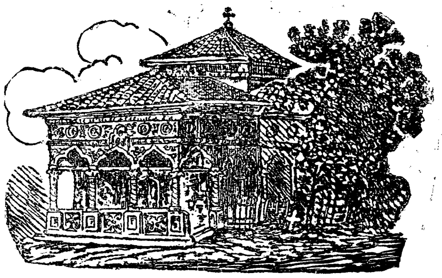

Mŏnăstirea Stavropoleos (sec. XVIII.)

Scrisórea luĭ Calinicŭ egumenulŭ Ismailuluĭ către Avramie, rugându-lŭ să trimită unele darurĭ către diferiţĭ.

Pré Sfinţieĭ tale cu smerenie mĕ închinŭ, şi sărutŭ drépta.

Motivulŭ presenteĭ nu e pentru altŭ-ceva decât să mĕ închinŭ iarăşĭ, rogŭ însă să-mĭ trămiteţĭ evanghelia şi crucea şi cărţile ce vĕ cerusemŭ, aceste tóte să mi-le trimitețĭ. Și pentru haine mĕ rogŭ, nu a fostŭ nimenĭ ca să mi-le trimitețĭ, séŭ vr'unŭ rĕspunsŭ să primescŭ? De câte-orĭ vĕ scrisesemŭ ca să-mĭ trimitețĭ unŭ monahŭ dela sf. mormîntŭ. Décă se va găsi vre-unŭ băiatŭ séŭ din rĕsăritŭ saŭ din vr'unŭ altŭ locŭ, să-mĭ trimitețĭ, căcĭ aicĭ băețiĭ și slugile cu toțiĭ aprópe sunt nepricopsițĭ. Despre preotŭ, décă e chipŭ să mi lŭ trimitețĭ acum bine, iar décă nu mi-lŭ vețĭ trimite este paguba vóstră, pentru-că nu potŭ eși afară pe la sate, ca să potŭ face vre-o chivernisélă.

Eŭ pe fie-care ḑi aşteptŭ despre afacerea de care v'amŭ făcutŭ cunoscutŭ, adecă-te despre *hatiserifŭ* și însu-mĭ mĕ mirú pe fie-care ḑi.

Pe lângă acestea vĕ rogŭ pentru Mutevelĭ și Ghertasŭ și pentru agale *treĭ cântare de papucĭ și treĭ cântărĭ cisme și câte-va lulele daurite și vr'o 70 de șiragurĭ de hurmale și cincĭ ocale săpunurĭ mirositóre pentru Arhiereulŭ din Hușĭ și o scrisóre, ca să ne dea voie sf. Inochentie pentru epitropiĭ Ismailuluĭ, ca să facemŭ epitropĭ pe Anastasie Țițirica și pe Nicolae Mehanegibașŭ. Aceștĭ douĭ să fie epitropĭ.* Acestea tóte să mi-le trimitețĭ cu orĭ-ce prețŭ și cât maĭ de grabă, împreună și hatișerifulŭ; precum vĕ scriŭ așa să facețĭ. Acestea și mĕ închinŭ, iar urarea vóstră să fie cu mine în tótă viața sa.

1776, Ismailŭ, Iulie 3. Slugă smerită

Calinicŭ.

Scrisórea luĭ Romanŭ fostŭ egumenŭ alŭ Călăiuluĭ către Avramie, prin care îlŭ rógă să fie numitŭ iarăși la acéstă egumenie și enumĕră serviciile sale de mulțĭ anĭ aduse sfîntuluĭ mormîntŭ

Pré fericireĭ vóstre pré divine și pré sfinte cu smerenie mĕ închinŭ și sărutŭ cu extremŭ respectŭ și evlavie urmele a totŭ sfintelorŭ sale picióre.

Pe care să o păzéscă D-ḑeulŭ tuturorŭ în deplină sănătate, continuă prosperitate și ajungerea adevĕratelorŭ bunurĭ, cu viață lungă și neclintită întărire pe pré sfîntulŭ și apostolicesculŭ sĕŭ scaunŭ.

Cu tóte că nu am avutŭ prilejŭ de multŭ timpŭ ca să scriŭ pré fericireĭ vóstre, fiindŭ închisŭ și fiindŭ opritŭ de a scrie fie-ce, fără sciința Domnéscă, acolo unde am a scrie, maĭ cu sémă pedicele puse mie aŭ fostŭ cu prisosință, după plecarea de aicĭ a Domnițeĭ cocóna, însă am scrisŭ și atuncĭ după cum îĭ place omuluĭ, iar acum fiindŭ maĭ înlesnitóre ocasiunea nu am întârḑiatŭ ca prin presenta mea să aducŭ închinăciunea smerită ce o datorescŭ pré fericireĭ sale pré divine și prin urmare să rogŭ cu lacrimĭ calde pe pré fericitulŭ meŭ stăpânŭ, și părinte iubitorŭ, ca să nu trécă cu vederea ticălósele lacrimĭ ale smeriteĭ sale slugĭ, ci să aréte compătimirea sa părintéscă și să mĕ miluéscă iarășĭ numindu-mĕ în funcțiunea în care eramŭ, adecă la mŏnăstirea Caluĭ, unde amŭ vĕrsatŭ atâta sudóre și durerĭ și eŭ și sluga vóstră fratele meŭ Daniilŭ în timpŭ de optŭ anĭ, în acea sĕlbăticie a Turcilorŭ maĭ întâiŭ, apoĭ în desordinea atâtorŭ şi atâtorŭ primejdiĭ ce le-am încercatŭ, împuşcaţĭ, arşĭ de tâlharĭ, de ómenĭ rĕĭ, fără nicĭ o mângâere, fără nicĭ unŭ venitŭ dela vre-unŭ locŭ; totuşĭ ceea ce era fixatŭ amŭ dat'o a totŭ sfîntuluĭ mormîntŭ şi de ajutorulŭ posibilŭ n'a fostŭ lipsitŭ şi acésta fără veniturĭ; credeamŭ şi făgăduescŭ acum în timpŭ de pace şi embaticulŭ să-lŭ daŭ întreitŭ şi să nu lipsescŭ de alŭ sĕŭ ajutorulŭ posibilŭ. Făgăduescŭ că voiŭ da pe fie-care anŭ unŭ embaticŭ de 300, şi 500 leĭ (groşĭ) acum prin anticipaţie, plaţa de cântăreţŭ alŭ pré fericireĭ sale; dar să nu mĕ înstreineze de ostenelile şi sudorile mele şi de mŏnăstire; maĭ făgăduescŭ să servescŭ sf-luĭ mormîntŭ până la cea din urmă a mea suflare şi după mórtea mea, décă ceva mi-se va găsi, să fie a sfîntuluĭ mormîntŭ.

Astŭ-felŭ mĕ rogŭ şi implorŭ pré fericituluĭ stăpânŭ, pentru că sunt optŭ anĭ de când m'am prăpăditŭ în rĕsbóe şi ca marturĭ, egumenĭ şi epitropĭ şi toţĭ creştiniĭ sciŭ în ce chipŭ am făcutŭ acea casă în asemenea vremurĭ de desordinĭ. Cât despre ţiganŭ, şi pe acela vĕ făgăduescŭ să-lŭ cumpĕrŭ şi să-lŭ puiŭ în loculŭ rĕposatuluĭ. Mĭ pare rĕŭ vĕḑêndŭ distrugerea aceleĭ mŏnăstirĭ, căcĭ unŭ omŭ care n'are nicĭ limbă şi nicĭ experienţă de casă n'are, cum să chiverniséscă? şi alta încă, pré fericite stăpâne: de atâtea orĭ sclaviĭ aŭ trămisŭ către mine, ḑicêndŭ, că dacă nu voiŭ rĕmâné şi mĕ voiŭ maĭ duce, toţĭ plécă şi trecŭ în Turcia. Acésta, nu pentru a recomandà pe mine însu-mĭ scriŭ, dar adevĕrulŭ, cu frica luĭ Dumneḑeŭ şi a sufletuluĭ meŭ. Decĭ şi iarăşĭ mĕ rogŭ, ca să nu cum-va să nu isbutescŭ la cererea mea şi acestea cu smerenie, iar urările sale a totŭ sfinte şi de Dumneḑeŭ convingĕtóre fie-mĭ în tótă viaţa păzitóre.

Bucurescĭ, 1776 Augustŭ 25.

Cea maĭ smerită şi mică slugă
Romanŭ Caluianŭ.

Scrisórea luĭ Dionisie, egumenŭ alŭ Rĕsvanuluĭ, către Avramie, rugândŭ ca să i-se îngădue de a nu se întórce la Ierusalimŭ, din causa bĕtrâneţiĭ şi a sĕrăcieĭ.

Pré fericireĭ vóstre pré înţelepte şi pré sfinte mĕ închinŭ, sărutândŭ cu extremă evlavie a totŭ sfintele sale mânĭ.

Ḑilele trecute m'a chiămatŭ a totŭ cucerniculŭ Archimandritŭ chir Ghermano, şi mi-a arĕtatŭ poruncile pré fericiriĭ sale, şi m'am închinatŭ lorŭ după cuviinţă. Dar două marĭ pedicĭ sunt, carĭ mĕ împedică de a mĕ duce la Ierusalimŭ. Una este, stăpânulŭ meŭ, că suma, cantitatea chiverniseliĭ mele nu este îndestulătóre, a doua e maĭ mare, căcĭ sunt bĕtrânŭ şi neputinciosŭ peste şése-ḑecĭ-patru de anĭ şi aprópe cu unŭ piciorŭ în iadŭ şi cu celŭ-laltŭ în viéţă şi calea este depărtată şi nu potŭ sosi nicĭ măcarŭ pe jumĕtatea drumuluĭ şi voiŭ muri. Decĭ căldurosŭ mĕ rogŭ şi implorŭ pe pré fericirea sa, să mĕ ierte şi să mĕ bine-cuvinteze. Şi iată am înmânatŭ pré cucerniculuĭ arhimandritŭ chir Ghermano leĭ cincĭ-ḑecĭ iarăşĭ sub cuvînt de ajutorŭ pentru sf. mormîntŭ, ca să vi-ĭ trămită, şi rogŭ să am carte de bine-cuvîntare şi să ne învrednicéscă sf. D-ḑeŭ să ne bucurămŭ de presinţa sa aicĭ, şi eŭ cât îmĭ stă în putinţă voiŭ luptà pentru sf. mormîntŭ.

1776. *Dionisie (Rĕsvanŭ)*

Scrisórea luĭ Ghermano, egumenŭ alŭ Văcărescilorŭ, către Avramie despre diferite afacerĭ.

. . . .

Am vĕḑutŭ prin urmare şi cele ce 'mĭ poruncesce dreptŭ stăpânŭ, la acele ce mĕ ocupŭ cu tótă îngrijirea, să se *isprăvéscă fără nicĭ unŭ cusurŭ şi antiminsiile prin pré sfintele sale urărĭ s'aŭ isprăvitŭ şi le-am luatŭ, carĭ aŭ eşitŭ cu celŭ maĭ curatŭ tiparŭ şi sunt frumóse; iar pomelnicile se isprăvescŭ şi ele după 15 ḑile; sperŭ că vorŭ devenì şi ele plăcute, după cum le ceremŭ şi dându-se prilejulŭ vorŭ fi trămise câte voiŭ puté, fără nicĭ o întârḑiere.*

1776, Septembre 22, celŭ maĭ micŭ robŭ şi gata la poruncile patriarchale

Ghermano Archimandritŭ alŭ Văcărescilorŭ.

Scrisórea lui Ghedeonŭ archimandritŭ către Avramie, despre daraverurĭ.

Pré fericireĭ sale, pré înţelepte şi pré sfinte îngenuchiatŭ mĕ închinŭ sărutându-ĭ drépta. Şi iarăşĭ vĕ aducŭ la cunoscinţă, pré bunulŭ meŭ stăpânŭ, că până acum egumeniĭ mŏnăstirilorŭ din afară *nu mi-aŭ rĕspunsŭ, despre ajutorulŭ ce pré fericirea sa cere de la dînşiĭ.* Motivulŭ acestuĭ lucru nu este altulŭ, decât că lipsescŭ dela mŏnăstirile lorŭ, din causa culesuluĭ viilorŭ. Celŭ dela sfîntu Sabba şi din Pobrata ḑicŭ că vorŭ trămite ajutorulŭ lorŭ, împreună cu cele de afară. Chir Ghedeonŭ alŭ Cetăţuceĭ, nicĭ lăscae, ḑice *că dă, căcĭ a datŭ destulŭ.*

1776, Septembre, ultima.

Ghedeonŭ archimandritŭ.

Scrisórea luĭ Ghedeonŭ, archimandritŭ, către Avramie, despre nisce daraverurĭ şi despre venirea Mitrop. Chesarie ca epitropŭ patriarchalŭ.

Pe pré fericirea vóstră pré respectabilă, pré sfîntulŭ meŭ stăpânŭ, în genunchĭ salutândŭ, etc.

Scrisórea pré sfinţieĭ vóstre am primit'o, şi am vĕḑutŭ cele cuprinse. Prin ceĭ 4.250 de leĭ a satuluĭ ce deja s'a vîndutŭ, voiŭ îngrijì pentru a se cumpĕrà o altă proprietate în loculŭ acelea. Egumeniĭ mŏnăstirilorŭ, ca semnŭ alŭ supunereĭ lorŭ, trămitŭ pré sfinţieĭ vóstre, ceĭ din Pobrata, Tazleŭ, Soveja şi Caşinŭ câte 50 de leĭ şi celŭ din Bărnova leĭ 30, rugându-se cu lacrimĭ să le priméscă, fiindŭ că maĭ multŭ nu se póte da. Ceĭ dela Cetăţuia, Bistriţa şi sf. Sabba de locŭ nu trămitŭ, justificându-se în diferite chipurĭ. Aŭ trămisŭ luĭ chir Macarie untŭ ocale 100, şi brânzeturĭ 40 ocale şi 100, ca să le triméţă pré sfinţiteĭ vóstre pré fericirĭ, şi până acum nu mi-a scrisŭ décă le-a trimesŭ şi prin ce omŭ a-nume.

Pentru întârḑierea s-tuluĭ Chesarie cu de prisosŭ îmĭ părea fórte rĕŭ, ca nu cumva să mi-se întêmple călĕtoria mea în mijloculŭ iérneĭ, când frigulŭ fiindŭ aspru, va fi pentru vîrsta mea nesuferită, séŭ maĭ bine ḑicêndŭ omorîtóre. Cu tóte acestea, venindŭ sfîntulŭ alŭ Chesarieĭ, cu plăcere voiŭ începe cu ajutorulŭ luĭ D-ḑeŭ, călĕtoria, avêndŭ în partea mea urările întremătóre, carĭ fie-mĭ ajutătóre pe tótă viaţa. *Ghedeonŭ, Archimandritŭ Barnovschi.*

Scrisórea luĭ Ghermano, egumenulŭ Văcărescilorŭ către Avramie, neconsimţindŭ să se ducă la Ierusalimŭ, ca să fie chirotonisitŭ archiereŭ şi despre ţiganiĭ Căluiuluĭ.

Arĕtŭ pré sfinţieĭ vóstre, că scrisórea sa scrisă din luna trecută Martie, am primit'o, în care am vĕḑutŭ că îmĭ scrie că n'a primitŭ nicĭ unŭ rĕspunsŭ, atâtŭ despre starea mŏnăstirilorŭ de aicĭ, cât şi a celorŭ carĭ le conducŭ şi despre alte treburĭ, pentru care în timpurile acele îmĭ poruncea; decĭ mĕ găsescŭ în nedumerire despre acésta, pentru-că eŭ şi înainte de plecarea de aicĭ a luĭ Hagi Popa Iacob de la Negoescĭ, şi cu însuşĭ acesta am scrisŭ despre tóte cele despre carĭ voia pré sfinţia sa să se informeze şi mĕ mirŭ unde să se fi îngropatŭ acele scrisorĭ, de n'aŭ sositŭ; decĭ nu am lipsitŭ ca a doua óră să-ĭ aducŭ la cunoscinţă *despre mŏnăstirĭ, că tóte sunt în ré stare şi le trebue ajutóre, iar despre egumeniĭ aceia ce pré înaltulŭ Domnŭ închisese, a poruncitŭ şi i-am socotitŭ cu óre-care economie, apoĭ i-a iertatŭ şi i-a trimesŭ la mŏnăstirile lorŭ. Iar despre ţiganĭ de carĭ a poruncitŭ ca să se iea atâtea părechĭ bărbaţĭ şi femeĭ din Căluĭ şi să fie aduşĭ la Bucurescĭ, scriemŭ că ctitoriĭ Căluiuluĭ se indignéză şi nu primescŭ acésta. . . . .*

1776, Maiŭ 3. *Ghermano, Văcărescĭ.*

Scrisórea luĭ Calinicŭ egumenulŭ Ismailuluĭ către Avramie, despre cutiile ce se colindă în interesulŭ sf. mormîntŭ.

Pré fericite, pré înţelepte şi pré învĕţate stăpâne şi Domnŭ alŭ nostru şi părinte și patriarchŭ alŭ sf. orașŭ Ierusalimŭ și alŭ întregeĭ Palestine, Siria, Fenicia, dincolo de rîulŭ Iordanuluĭ, Cana alŭ Galileeĭ, alŭ Neamurilorŭ luminătorŭ strělucitŭ și sprijinŭ alŭ credințeĭ nóstre ortodoxe, îngenuchiatŭ sărutŭ grațiósa sa mână etc. La 2 maĭ am primitŭ scrisórea sa și iarășĭ aducŭ la cunoscința sa cele întêmplate. Chir Iónichiŭ protosinghelulŭ întorcêndu-se prin eparhia Proilavuluĭ și venindŭ acum la Ismailŭ a adusŭ și o scrisóre dela sfîntulŭ alŭ Proilavuluĭ către superiorii Ismailuluĭ, *că cutiile să se deschidă și să i-se dea luĭ.* Eŭ vědêndŭ astŭ-felŭ am rěmasŭ uĭmitŭ și i-am ḑisŭ într'unŭ modŭ bunŭ, că suntem fiĭ dintr'o casă și copiĭ aĭ aceluiașĭ părinte. Iată mărturisescŭ pré sfîntuluĭ meŭ stapânŭ afacerea mea astŭ-felŭ și mě închinŭ, sărutŭ sfînta sa dréptă și o scrisóre să trimetețĭ către sf. archiereŭ alŭ Proilavuluĭ, ca să am lumină și putere să mě opunŭ; că altŭ-felŭ, îmĭ e superiorŭ și nu mě dumirescŭ de cea ce trebue să maĭ facŭ. Atârnă de mila pré sfințieĭ séle. Iată că trămitŭ și câte-va ouě pentru o neînsemnată amintire și cerŭ iertarea pentru puținătatea lorŭ. Iar urările sale fie cu noĭ.

1776, Maiŭ 26. Calinicŭ din Ismailŭ.

Scrisórea luĭ Ghermano, egumenŭ alŭ Văcărescilorŭ, către Avramie, despre datoriile metócelorŭ din Țéra Românéscă către sf. mormîntŭ.

Pré fericireĭ vóstre cu smerenie mě închinŭ și cu respectŭ drépta sa sărutŭ.

Ḑilele trecute am primitŭ scrisórea, dar primind-o tocmaĭ când eramŭ preocupatŭ de grijele sěrbătorilorŭ, n'am avutŭ vreme ca să facŭ rěspunsulŭ cu acelașĭ călărașŭ. Am primitŭ scrisórea către călugărulŭ Păscanŭ. Dela egumenĭ am primitŭ până acum ceva ; făgăduescŭ că vorŭ da anualulŭ pe 3 anĭ și alțiĭ pe 2 anĭ, de óre-ce le-am și spusŭ despre nevoĭe, și încă ceva maĭ presus de cele obișnuite, la aceia adecă, carĭ milosteniile ce aveaŭ nu s'aŭ cheltuitŭ, fiindŭ-că am găsitŭ și din ale mele milostenĭ înjumătățite, din causă că Măria Sa *a stricatŭ nisce vechĭ obiceiurĭ și la boerĭ și la mŏnăstirĭ.* Cu mila mŏnăstireĭ Pescanŭ, a luĭ Iacovŭ, și cu cele câte aŭ făgăduitŭ că vorŭ da, se urcă la suma de pungĭ șépte și jumětate, afară de Bărnovski, de vreme ce nicĭ nu s'a găsitŭ încă vr'o moșie care să o vîndă, și nicĭ nu-lŭ maĭ supěrŭ până atuncĭ. Iar acea prăvălie de peatră este prea netrebnică, de óre-ce s'a găsitŭ ca amanetŭ și la alțiĭ, și s'aŭ lăsatŭ și cumpěrătoriĭ. Sperŭ că pré fericirea sa nu se va supěrà, séŭ și décă s'arŭ supěrà, însă maĭ puținŭ. După ce se va strînge câtŭ am anumitŭ, voiŭ trimite și unŭ catastifŭ. Vremea plățilorŭ anuale e totŭ-d'a-una de la sf. Dumitru; dar fiindŭ-că pré sfinția sa a orênduitŭ anțerțŭ ca în acelŭ timpŭ să dea ajutorulŭ, aŭ rěmasŭ acum ca să plătéscă primăvéra, și așa se urméză. Kirŭ Ghedeonŭ credŭ că a sositŭ în capitală până acum. Egumeniĭ cu toțĭ sunt bine și se închină smerițĭ.

Scrisórea luĭ Bărnovski amŭ trimis'o, nimĕnuia însă n'a spusŭ nimicŭ. Scrieţĭ către Măria Sa Domnulŭ, să-şĭ aducă aminte despre milostenia ce sf. mormîntŭ avea dela vămĭ, pentru că e atâta timpŭ de când nu s'a datŭ.

Acestea cu închinăciune, iar bunele sale urărĭ fie-mĭ în ajutorŭ în tótă viéţa.

1776, Iunie 5. Celŭ maĭ micŭ servŭ
Ghermano, Văcărescĭ.

Scrisórea luĭ Ioasafŭ, egumenulŭ sfîntuluĭ Gheorghe, către Avramie prin care îĭ trimite blănĭ şi banĭ.

Pré fericireĭ vóstre cu smerenie ne închinămŭ, sărutândŭ evlaviosŭ sfinţita sa dréptă.

Am primitŭ scrisórea sa dela 11 Iunie trecutŭ şi am vĕḑutŭ tóte acele ce cercetându-ne poruncesce. Cât despre nepotulŭ meŭ Chirilŭ, mulţămescŭ pré sfinţieĭ vóstre că-ĭ duceţĭ grija, şi în presentŭ îlŭ am aicĭ la mŏnăstire, până ce va poftì şi pré fericirea sa să fie aicĭ şi să trăéscă stăpânulŭ meŭ şi fie orĭ-ce va poruncì pré sfinţia sa pentru elŭ, eŭ sunt gata la poruncile sale stăpânescĭ; decĭ să fie de o cam dată cu răbdare.

Pe Spatarache, după cum poruncesce îlŭ mângâiŭ şi-lŭ sfătuescŭ în ceea ce potŭ şi îngrijescŭ de elŭ ca şi de unŭ omŭ alŭ sĕŭ şi încă îĭ maĭ am datŭ şi 20 de leĭ de carĭ a avutŭ trebuinţă, care cu urarea sa, este ascultătorŭ la strălucitele poruncĭ ale pré înaltuluĭ nostru Domnŭ.

Priméscă şi o poliţă de 500 de leĭ în numele luĭ Constante şi voiŭ îngrijì şi maĭ departe, ca să facŭ aceea ce trebue; rogŭ numaĭ ca pré fericirea sa să mĕ considere ca şi maĭ întâiŭ ca fiŭ alŭ sĕŭ pré ascultătorŭ şi să-mĭ poruncéscă la totŭ ce mĕ crede capabilŭ şi mĕ va găsì gata.

Acésta cu smerenie, şi învrednicéscă-mĕ, décă poftesce, cu o scrisóre prin care să mĕ informeze atâtŭ despre poliţă cât şi despre blănĭ, împreună cu părintescile sale bine-cuvîntărĭ şi urărĭ.

1776, Iulie 26. Slugă smerită
Egumenulŭ sfîntuluĭ Gheorghe Ioasafŭ.

Scrisórea luĭ Ghermano, egumenŭ alŭ mŏnăstireĭ Văcărescĭ, însoţită cu antimise, şi pomelnicĭ.

Pré sfinţite şi pré venerabile, a pré sfinţieĭ vóstre dreptŭ slugă mĕ închinŭ şi sărutŭ drépta; presenta mea smerită, după cucernica mea închinare, este să vĕ facă cunoscutŭ pré sfinţieĭ, pré fericireĭ vóstre, că venindŭ başulŭ Dimitrie acolo, nu am lipsitŭ de a vĕ trimete cu dînsulŭ pomelnicile şi antimisele, pe carĭ le-am tipăritŭ aicĭ, carĭ sunt în cele douĕ tocurĭ pomelnicĭ, iar în cel-l-altŭ antimise. Iar despre antimisulŭ ce mi l'aţĭ trimesŭ ca modelŭ pentru facerea altorŭ antimise, aicĭ este peste putinţă de a se puté tipări; antimisiĭ de felulŭ acela, se găsesce numaĭ în Moscovia, şi acolo numaĭ se póte lucrà în felulŭ acesta. Iar despre cheltuelele ce se vorŭ face pe drumŭ pentru antimisurile trămise de mine şi pentru pomelnicĭ, veţĭ poruncì pré sfinţia vóstră să i-se dea negustoruluĭ care le aduce.

Acestea, şi mĕ închinŭ cucernicŭ pré sfinţieĭ vóstre, iar urările şi bine-cuvîntările eĭ fie cu noĭ, etc.

1776, Decembrie 7. *Ghermanŭ, Văcărescĭ.*

Scrisórea luĭ Ghermanŭ, egumenulŭ Văcărescilorŭ către Avramie, despre Dionisie, egumenulŭ celŭ noŭ alŭ mŏnăstireĭ sfîntulŭ Sava şi despre unele daraverurĭ.

.... Ale sale Domnescĭ respectabile scrisorĭ am primitŭ, am vĕḑutŭ cele ce-mĭ poruncesce şi iată că aşternŭ într'unŭ rĕvaşŭ starea presentă, atâtŭ a egumenilorŭ, câtŭ şi a mŏnăstirilorŭ a-nume, şi să poruncéscă pré fericirea vóstră accea ce crede de interesulŭ sĕŭ. Câtŭ despre egumenia sfîntuluĭ Sava, s'a pusŭ deja unŭ capĕtŭ, prin urările sale şi s'a stabilitŭ *într'însa ca egumenŭ chir Dionisie, prin scirea Mărieĭ sale Domnuluĭ nostru* (căruia D-ḑeŭ să-ĭ înmulţéscă aniĭ) precum şi pré fericirea sa a hotăritŭ.

Scrisorile luĭ Panaitŭ Hataia Constante, le-am trimesŭ după cum îmĭ porunceaţĭ, şi acum la 6 a luneĭ curente, Maiŭ, mi-a trimesŭ 162 leĭ scriindu-mĭ, că-mĭ trimete cu a doua ocaziune şi restulŭ de 38. Şi iată că-ĭ facŭ poliţă, împreună cu ceĭ o sută leĭ ce trimete pré fericireĭ sale sub cuvîntŭ de supunere, egumenulŭ noŭ alŭ sf. Sava, ca să-lŭ bine-cuvîntaţĭ, cea ce se urcă în totalŭ la o sumă de leĭ douĕ sute şése-ḑecĭ şi doĭ şi îĭ va primi dela Chiriţă Gheorgache Samurcaş după cuprinsulŭ poliţeĭ. Iar ceĭ treĭ-ḑecĭ şi optŭ leĭ, pe dată ce-mĭ va trimete Panaitŭ dìn Sistina (?) voiŭ trimete la rîndulŭ meŭ. Şi să fie în cunoscinţa sa, că nu mi-a trimesŭ galbenĭ, după cum scrieţĭ şi după cum a datŭ creştiniĭ, ci mi-a trimesŭ în banĭ de argintŭ aceĭ şéĭ-ḑecĭ şi douĭ de leĭ. Şi acestea cu plecăciune; iar urările sale fie-mĭ păzitóre pentru tótă viaţa nóstră.

1777, Maiŭ 7. Slugă smerită

Ghermanŭ, egumenulŭ mŏnăstireĭ Văcărescĭ.

Scrisórea egumenuluĭ de Văcărescĭ către Avramie, despre pomelnicĭ şi antimise, tipărite în România, etc. etc.

Dumneḑeésca şi pré sfinţita vóstră pré fericire dreptŭ slugă o salutŭ şi cu smerenie îĭ sărutŭ drépta.

Presenta mea v'o trimitŭ cu scopulŭ, să aducŭ la cunoscinţa pré înţelepteĭ pré sfinţieĭ vóstre, că la 24 a luneĭ curgĕtóre Septembre, primiĭ sfinţitulŭ plicŭ cu scrisorile pline de urărĭ patriarhale, pe carĭ le-amŭ şi distribuitŭ îndată după porunca vóstră.

Amŭ vĕḑutŭ şi cele mi-se poruncesce maĭ departe, încât nu am întârḑiatŭ să informezŭ îndată şi de tóte cele ce-mĭ scrie pré sfinţia vóstră, după ce am înmânatŭ Inălţatuluĭ Domnŭ venerabila scrisóre.

A mulţămitŭ fórte multŭ pentru urările părintescĭ şi bine-cuvîntărĭ, înapoindŭ şi Inălţimea Sa pré sfinţieĭ vóstre, cucernice şi sufletescĭ închinăciunĭ, şi consimţindŭ pentru rugăciunea ce-ĭ face-ţĭ în privinţa fostuluĭ Caloianŭ Romanŭ, l'a iertatŭ cu desĕvîrşire, şi i-a datŭ permisiunea să se ducă liberŭ unde va voi. In sfîrşitŭ s'a întorsŭ către mine şi mi-a spusŭ: *Amŭ auḑitŭ că pré fericitulŭ Patriarchŭ a trimisŭ unŭ străinŭ, şi nu de mâne*, dar chiar de astăḑĭ şi numindu-lŭ egumenŭ la sf. Gheorghe de aicĭ, l'a trimisŭ şi sosesce, dar să scriĭ pré sfinţieĭ sale astŭ-felŭ: décă numitulŭ egumenŭ dela sf. Gheorghe, era părinte de 40 séŭ 50 de anĭ în serviciulŭ sfîntuluĭ mormîntŭ, l'amŭ fi primitŭ şi noĭ, şi ĭ-amŭ fi datŭ o ocupaţie, dar unŭ ast-felŭ de călugărŭ alŭ sf. mormîntŭ ca celŭ de astăḑĭ nu-lŭ primimŭ şi nicĭ măcarŭ îlŭ lăsămŭ să trécă prin România, şi scrie să nu-lŭ trimită maĭ bine.

Decĭ, stăpânulŭ meŭ, ca o slugă credinciósă, şi îngrijindŭ şi de bunulŭ nume alŭ pré sfinţieĭ vóstre şi de reputaţia vóstră, din totŭ sufletulŭ, îmĭ iaŭ curagiulŭ să daŭ părerea mea pré înţelepteĭ, pré fericireĭ vóstre, despre acésta, să se facă orĭ-ce chipŭ spre a se economisi lucrulŭ, ca ast-felŭ să se împedice omulŭ, căcĭ décă va veni îlŭ vorŭ trimite îndărătŭ fără să pótă face nimicŭ; de acéstă părere sunt şi titoriĭ mŏnăstireĭ şi alţĭ mulţĭ din adunare.

Scrisórea către Cioranŭ amŭ dat'o, privitóre la ceĭ 300 şi mi-a rĕspunsŭ că va face elŭ însuşĭ rĕspunsulŭ către pré sfinţia Ta.

Despre Protosinghelulŭ popa Iacovŭ, i-am rĕspunsŭ în alte scrisorĭ din rîndulŭ trecutŭ, de asemenea şi despre popa chir Serafimŭ, care mi-aţĭ trimisŭ, şi despre pomelnicĭ, carĭ după câte-va ḑile se vorŭ isprăvi, în fórte frumóse caractere, după comandă, şi le voiŭ trimite.

Despre fostulŭ Caloianŭ Romanŭ voiŭ îngriji după poruncile ce-mĭ veţĭ da.

Despre embaticurile egumenilorŭ mĕ rogŭ să mi-se scrie de la cine să le cerŭ, după ce ceĭ maĭ mulţĭ de acolo sunt noĭ.

Pentru maĭ sigură informaţiune a pré sfinţieĭ vóstre despre tiparulŭ pomelnicilorŭ, iată că astăḑĭ întâiulŭ care s'a tipăritŭ, l'amŭ luatŭ şi vi-lŭ trimitŭ; de asemenea şi unŭ antimisŭ ca să le vedeţĭ şi să nu le maĭ duceţĭ grija.

Antimise s'aŭ făcutŭ 200, iar pomelnicĭ până la 4.000, iar décă sunt de lipsă a se face şi maĭ multe pomelnicĭ, îmĭ veţĭ scrie (1).

In rîndulŭ trecutŭ v'amŭ scrisŭ despre Rĕsvăneanu, că mi-a datŭ 50 de groşĭ să vi-ĭ trimitŭ, afară de embaticŭ, ca să fie scutitŭ de ducerea în Ierusalimŭ, iar décă îĭ primiţĭ scrieţi-mĭ să-ĭ primescŭ, iar décă nu, să-ĭ întorcŭ îndărătŭ.

Dela Hagi Chiriacŭ, după o sĕptĕmână, după făgăduiala ce mi-a datŭ, voiŭ lua ceĭ 300 aĭ popiĭ chirŭ Anastasie, iar despre ceĭ 808 dela chirŭ Anastasie spune că i-a datŭ pentru prietenulŭ sĕŭ; mi-a rĕspunsŭ Hagi-Chiriacŭ, cum că după treĭ lunì, după ce vorŭ venì ómeniĭ luĭ din Lipsca şi se va informà cum că i-aŭ luatŭ ómeniĭ luĭ, atuncĭ când elŭ nu era în Valachia, îĭ va rĕspunde şi acestia, şi primindu-ĭ îĭ voiŭ face poliţă împreună cu baniĭ embaticurilorŭ, de unde e de primitŭ; şi acestea vĕ scriŭ cu cucernică închinare, iar pré sfinţitele urărĭ şi bine-cuvîntărĭ ale pré sfinţieĭ vóstre fie de-apururea cu noĭ.

1777, Septembre 28.

Celŭ maĭ micŭ dintre egumenĭ
Ghermano, Văcărescĭ.

Scrisórea luĭ Ghermanŭ, egumenŭ alŭ Văcărescilorŭ, către Avramie, prin care dă informaţiĭ despre unŭ óre-care ieromonachŭ Antimŭ venitŭ din Moldova în Bucurescĭ.

Pré fericireĭ sale, pré divine şi pré sfinte, cu smerenie mĕ închinŭ şi sărutŭ cu tótă evlavia şi respectulŭ drépta sa plină de graţie, pe care pré Inalta Pronie s'o păzéscă în deplină sănĕtate, continuă prosperitate, etc. După închinăciunea mea smerită, aducŭ întru scirea pré fericireĭ vóstre, că în ḑilele acestea, adecă a luneĭ curente Octombre a sositŭ *ieromonachulŭ Antimŭ, însoţitŭ de sf. archimandritŭ chir Ghedeonŭ*, în Bucurescĭ. După ce însă am auḑitŭ acésta şi informându-mĕ, că *sfinţia sa este dela sf. mormîntŭ*, decĭ l'am întrebatŭ: *De ce a plecatŭ din Bogdania?* Mi-a rĕspunsŭ că aţĭ scrisŭ pré fericirea vóstră către pré sfîntulŭ Metropolitŭ alŭ Chesarieĭ chir Procopie, ca să-lŭ chiverniséscă cu vre-o mŏnăstire din Bogdania, şi vĕḑêndŭ atâta timpŭ trecutŭ fără ca să fie căpĕtuitŭ, după cum mi-a spusŭ, a plecatŭ şi a venitŭ lângă mine. L'am întrebatŭ a doua óră pe chir Antimŭ, după ce a trecutŭ vr'o cincĭ orĭ şése ḑile: *Aicĭ ce aĭ venitŭ să cauţĭ, frate?* Iarăşĭ mi-a rĕspunsŭ: Pe D-ḑeŭ, eŭ atârnŭ de mila şi poruncile pré fericituluĭ meŭ stăpânŭ şi totŭ ce l'ar lumina a totŭ sfîntulŭ Duhŭ să 'mĭ poruncéscă şi mie sluga sa smerită, ca să mĕ potŭ căpĕtuì și eŭ sĕrmanulŭ în ḑilele séle sfinte. Decĭ și eŭ nu am lipsitŭ de' a vĕ aduce la cunoscința acésta; și acestea cu plecăciune, iar sfintele sale urărĭ fie-mĭ păzitóre în tótă viéța mea.

---

(1) Cu asemenea pomelnice adunaŭ banĭ călugăriĭ grecĭ, de aceea se tipărĭaŭ în aşa mare numĕrŭ.

1777, Octombre 12.

A pré fericireĭ vóstre de D-ḑeŭ păzită slugă smerită și pré ascultătorŭ la pré sfintele sale poruncĭ. *Ghermanŭ, eg. Văcărescilorŭ.*

Scrisórea luĭ Ghedeonŭ, egumenulŭ cetățueĭ către Avramie, prin care îĭ face cunoscutŭ incendiul întêmplatŭ în Iașĭ la 1779.

Vĕ aducŭ la cunoscință, că dupa porunca sa, s'a pregătitŭ materialulŭ pentru casele egumenescĭ, ale cărorŭ cheltuelĭ deși sunt modeste și fără nicĭ unŭ câștigŭ alŭ mŏnăstiriĭ, totușĭ, ca să nu fiŭ neascultorŭ la poruncile séle am cheltuitŭ și încă cheltuescŭ; și acum s'ar fi făcutŭ începutulŭ restaurăriĭ, décă nu isbucnia incendiulŭ de maĭ de ună ḑi, care a prăpăditŭ atâta case, aprópe flórea têrguluĭ, și prin urmare dulgheriĭ, atâtŭ din poruncă, câtŭ și din propria lorŭ voĭe, sunt ocupațĭ cu ele.

Iașĭ, 1778, Aprilie 11. *Ghedeonŭ.*

Scrisórea luĭ Alexandru Mavrocordatŭ, către Crisantŭ, patriarchulŭ Ierusalimuluĭ, despre unele întêmplărĭ politice contimporane și despre prinderea unorŭ icóne în Moldavia.

Pré fericite, pré sfințite și înțelepte patriarchŭ, părinte pré venerabile, etc.

Scrisórea sacră a pré sfințieĭ vóstre cucernicŭ sărutând'o am primit'o și o am cetitŭ și am mulțămitŭ și lăudatŭ pe Domnulŭ pentru îmbucurătórele informațiunĭ ce-mĭ dațĭ asupra sănătățiĭ și prosperitățeĭ pré sfințieĭ vóstre. Se cuprindea într'însa prescurtarea scrisorilorŭ trimese de mine; că consciința cé curată și nepătată, nasce mare curajŭ e învederatŭ și décă vremea e grea, e și mila luĭ D-ḑeŭ nemărginită, și noĭ cu toțiĭ stămŭ luptătorĭ pentru dreptate și adevĕrŭ și suntem și marturĭ și chezașĭ și gata să vĕrsămŭ pentru acestea nu numaĭ aceea ce multŭ puținŭ posedămŭ, ci și însușĭ sângele nostru. Renegatulŭ se găsesce în tăcere; că va eșì cu flota împĕrătésca nu e sigurŭ, decât numaĭ după sèrbătórea sf. Gheorghe, séŭ înaintea acesteĭa, după cum ar socoti maĭ bine; îmĭ pare că e maĭ bine pentru orĭ-ce afacere să se găséscă aicĭ în capitală; timpŭ de o excursiune mică nu este nicĭ pentru unŭ omŭ mare, nicĭ pentru unŭ omŭ mic.

Iarășĭ și alte o mie de icóne aŭ trecutŭ prin Moldova, și s'aŭ opritŭ la hotarele acele din partea comandantuluĭ oștilorŭ. Aŭ găsitŭ câștigŭ și facŭ negoțŭ cu cele sfinte și sacre, și precum înțelepțesce orênduesce *tepih*-ulŭ nu strică, incetéză bănuelile; sfințitulŭ epitropŭ, fratele vostru, fiindŭ supĕratŭ de podagra și cheragră lasă epitropia; maĭ bună persónă, pentru ca nu se găsesce, până cândŭ D-ḍeŭ s'o scóță la căpĕtŭ din acéstă epidemie. Nu numaĭ vremea e grea și rĕutatea felurită și multă, ci încă și mulțĭ carĭ se bucură de relele altora vorbescŭ cu exagerărĭ iperbolice, séŭ se sperie ușorŭ, séŭ sperie fără pregetŭ. Acestea mi-aŭ cășunatŭ rĕŭ nu odată și de două orĭ; D-ḍeŭ nu părăsesce pe slugile séle; insuflă chiar în inimile stăpânitorilorŭ și suveranilorŭ noștri prudență și înțelegere a adevĕruluĭ și aversiune către minciună, precum și milă și compătimire. Nu este nicĭ unŭ lucru și nicĭ o patimă care să n'aibă tămăduirea sa; totŭ némulŭ nostru în rĕsboiulŭ din rîndulŭ trecutŭ s'a arĕtatŭ fórte credinciosŭ. Ciașițĭ (spionĭ) s'aŭ prinsŭ și Armenĭ, și Evreĭ și aŭ fostŭ spânzurațĭ la Buda și Beligradŭ și Turcĭ serhatli (amploiațĭ, oficiali), dar romei (Greci) ortodocșĭ nicĭ unulŭ. O excursiune și o călĕtorie nu sunt straniĭ pentru învĕțătură, și eŭ am ocolitŭ multă lume, dar pretutindenĭ am semĕnatŭ bună reputație în puternica împĕrăție. Și acésta o mărturisescŭ tratatele istorice de curândŭ tipărite, care admiră echitatea către împĕrăție. Scornéscă orĭ câte iperbole și minciunĭ ignoranțiĭ și neșciutoriĭ. Lumina strĕlucesce, adevĕrulŭ e strĕlucitŭ, stăpânitoriĭ cerceteze și maĭ presus pune tótă speranța în D-ḍeŭ că nicĭ odată nu te rușinéză.

In Ierusalimŭ aĭ noștri se ținŭ în pace, slavă Domnuluĭ, și nu-ĭ înșală, că până când trăimŭ și eŭ și fiulŭ meŭ, respirămŭ întărirea disposițiuniĭ care ne apropie de D-ḍeŭ. S'a mâniatŭ supremulŭ epitropŭ, (?) a amenințatŭ, și totușĭ a păstratŭ hatîrulŭ, și de adevĕratulŭ itosŭ alŭ *arzihaluluĭ* (anaforaoa) fórte greŭ a fostŭ rănitŭ, și aŭ resultatŭ nu după cum ne-am temutŭ, dar precum a voitŭ D-ḍeŭ, la a căruĭ prevedere să fimŭ cu tótă inima consacrațĭ; décă cedéză din causa pĕcatelorŭ nóstre la ceva împotrivitorŭ și rĕŭ, economisesce d'întâiŭ și vindecările; trebue să fimŭ neadormițĭ și îngrijitorĭ, iar nicĭ de cum sfiiciosĭ; nu trândavĭ, dar nicĭ curioșĭ și preocupațĭ de tóte.

Nu mĕ lipsițĭ de sacrele scrisorĭ și urărĭ.

Marele Logof. și fiulŭ meŭ vĕ salută cucernicŭ, și sărută drépta eĭ. La mulțĭ anĭ și fericițĭ.

17.... Martie.... *Alexandru.*

Scrisórea luĭ Ghermano egumenulŭ, mŏnăstireĭ Văcărescĭ, către Patriarhulŭ Avramie, despre paralele date predicatoruluĭ Procopie Peloponisianulŭ, din Lipsca, care publica acolo «Fluerulŭ păstorescŭ».

.....După smerita mea închinare, vinŭ întâiŭ să o salutŭ dreptŭ slugă, dându-ĭ umilita mea plecăciune pré fericituluĭ meŭ stăpânŭ; apoĭ să-ĭ aducŭ întru scire că, la 17 a l. curente Ianuarie, am primitŭ scrisóre dela *Leipzigŭ din partea dascăluluĭ domnulŭ Procopie, scrisă la 5 Octombre prin care* îmĭ făcea cunoscutŭ de buna sa sănătate și de sosirea favorabilă *și de începutulŭ cărțiĭ, de ostenelile și în sfîrșitŭ îmĭ da de înțelesŭ, ca să-lŭ previnŭ cu alțĭ cincĭ sute leĭ, de care are trebuință, spre a nu rĕmânea pe câmpiile Lipskiĭ, adecă după* ce 'ĭ voiŭ numĕrà ceĭ o sută douĕ-ḑecĭ și șépte și jumĕtate leĭ luĭ *chirŭ Dimitrie Petrovitz, lipscanŭ*, și încă să-ĭ maĭ daŭ resturile până la împlinirea sumeĭ de cincĭ sute; care Dimitrie, de vreme ce îndată voia să se reîntórcă în Lipsca și cerêndu-mĭ baniĭ sus pomenițĭ; pe lângă acésta avêndŭ în vedere ca să nu întêmpine vre-o pedică dascălulŭ chirŭ Procopie în lucrarea sa plăcută luĭ D-ḑeŭ, din pricina lipseĭ de parale, până ce eŭ să fi datŭ scire despre acésta pré fericireĭ vóstre, ar fi trecutŭ vreme destulă între acestea, până când pré fericirea sa mi-ar fi poruncitŭ ce e de făcutŭ, și pentru alte cauze, că adecă nu se găsescŭ ocasiunĭ bune, și apoĭ avêndŭ în vedere, că și Domnia sa scria ca să înmânezŭ baniĭ luĭ chirŭ Dimitrie Petrovitz și fiindŭ sigurŭ că pentru acésta stăpânulŭ meŭ nu m'ar dojănì și nu s'ar supĕrà; am fostŭ la egumenulŭ de la sf. Saba și mi-a datŭ ceĭ 500 leĭ din baniĭ rĕposatuluĭ Cosma, fostŭ egumenŭ, și i-am datŭ luĭ chirŭ Petrovitz, ca să dea unŭ sfîrșitŭ cărțiĭ. Și ca să nu vĕ supĕrŭ vorbindŭ totŭ de aceleașĭ lucrurĭ, iată că vĕ trimitŭ și scrisórea Domnieĭ sale, adecă-te proprie a sa, închisă în presenta, căruia i-am și scrisŭ numaĭ decât și despre ceĭ-lalțĭ cincĭ sute leĭ ce s'aŭ trimisŭ prin mâna luĭ chirŭ Ioasafŭ dela sf. Gheorghe, décă i-a primitŭ, până ce nu va rĕspunde și despre aceștia, și încă décă a primitŭ și scrisorile trimise de multŭ din partea pré fericireĭ sale, carĭ împreună cu canonulŭ *funebru alŭ Născĕtóreĭ de D-ḑeŭ ce le-amŭ trimisŭ cu posta în mânele sale cu siguranță; și în scurtŭ* i am scrisŭ, stăpânulŭ meŭ, să-mĭ scrie adesea orĭ-ce scire, ca să scriŭ pré fericireĭ séle, de vreme ce dorițĭ fórte multŭ ca să aflațĭ și să auḑițĭ de sănătatea sa și de lucrarea sa.

Și acestea cu plecăciune, iar pré sfintele și Dumneḑeescile séle urărĭ, fie în tótă viața nóstră păzitóre.

1780, Ianuarie 13.

Alŭ pré fericireĭ vóstre de D-ḑeŭ păzită slugă, smerită și la pré sfintele
séle poruncĭ fórte supușĭ gata

Ghermano, egumenulŭ mŏnastireĭ Văcărescĭ.

Scrisórea luĭ Ghermano, egumenulŭ mŏnăstireĭ Văcărescĭ către Avramie despre o afacere de moștenire din Chipru, care 'lŭ privesce și despre egumeniĭ Comaneĭ, Caluiuluĭ și Plătărescilorŭ și despre dascălulŭ Procopie din Lipsca.

. . . . . Am primitŭ și cele-l'alte scrisorĭ și le-am înmânatŭ la boeriĭ cărora eraŭ adresate. Am datŭ și scrisórea luĭ chirŭ Simeonŭ, fostulŭ egumenă alŭ

Comaneĭ; dar dînsulŭ nu vrea să scie de scrisorĭ și de poruncĭ patriarchicescĭ. Maĭ alesŭ, că stăpânulŭ meŭ, a căḑutŭ acum și în alte lucrurĭ murdare; șéde o ḑi la Văcărescĭ și 2 sĕptĕmânĭ la Bucurescĭ și ămblă după nisce femeĭ stricate și face vrăjĭ, și ce e maĭ multŭ încă, mi s'a spusŭ cum că a scrisŭ multe fleacurĭ despre mine și despre alțiĭ către pré fericirea sa.

Dreptatea divină și blăstemurile séle să-ĭ curme viața, ca să scăpămŭ de dînsulŭ! Lasŭ la o parte relele séle bărfelĭ, dar unde stă, *vorbesce ca unŭ ateŭ în contra pré-sfîntuluĭ mormîntŭ către mulțimea cea lesne creḑĕtóre.* Cât despre *Caluiŭ*, stăpânulŭ meŭ, am orânduitŭ dreptŭ epitropŭ pe popa Mitrofane, egumenŭ alŭ Plătărescilorŭ, ca să supravegheze cu frica luĭ Dumneḑeŭ și cu bună chivernisire până la sosirea pré fericireĭ sale. De asemenea dreptŭ epitropŭ am trimisŭ pe bĕtrânulŭ Neofitŭ la Plătărescĭ, ca să încerce și elŭ după cum am ḑisŭ la acésta, până la sînta sa venire și sfintele séle urărĭ să-ĭ lumineze și să le ajute. Cât despre *dascălulŭ Procopie, în rîndulŭ trecutŭ* am scrisŭ pré fericireĭ séle, și i-am și trimisŭ și scrisórea sa proprie către pré fericirea sa, și arĕtămŭ pe lângă acésta, că am luatŭ și cincĭ sute leĭ din baniĭ rĕposatuluĭ Cosma dela Dionisie, actualŭ la sf. Sabba, și nădăjduescŭ că 'mĭ va plăti și restulŭ, și îlŭ voiŭ face poliță către pré fericirea sa. Altă scrisóre din partea dascăluluĭ Procopie până acum n'am primitŭ; décă voiŭ primi maĭ încolo, voiŭ scrie pré fericireĭ vóstre ceea ce 'mĭ va scrie.

Și acestea cu plecăciune; iar sfintele și de D-ḑeŭ convingĕtórele urărĭ ale séle fie-mĭ păzitóre.

1780, Februarie 13.

A pré fericireĭ séle pré divine și pré sfinte, slugă smerită și la sfintele séle poruncĭ pré supusŭ.

Ghermano, egumenulŭ mŏnăstireĭ Văcărescĭ.

Scrisórea luĭ Athanasie Comnenŭ Ipsilante către Avramie, pentru voia de a se duce în România.

Pré fericirea vóstră vĕ salutŭ cu tótă cucernicia și vĕ dorescŭ tóte bunurile mântuitóre pe carĭ le poftițĭ, etc.

Scrisórea din 27 a luneĭ trecute am primit'o împreună cu scrisorile dela familia mea, și mulțămescŭ pré sfințieĭ vóstre.

Am vĕḑutŭ și cele ce-mĭ scriețĭ.

Am adusŭ aminte iarășĭ Inălțimeĭ séle despre sosirea pré sfințieĭ vóstre de multŭ timpŭ hotărîtă de Alteța Sa și mi-a rĕspunsŭ, că se va face, și că i se va trimite scrisóre pentru a i se da voia, și că i-aĭ scrisŭ și pré sfinția Ta și pré strălucirea Ta; mi-a spusŭ Inălțimea Sa despre acésta. — La revedere decĭ.

Aci alăturata scrisóre rogŭ să se trimită în mânele Elenei mele, iar urările pré sfințite, etc.

1780, Februarie 17.

Athanasie Ipsilante.

Scrisórea luĭ Alexandru Vodă către Avramie, despre căsătoria ficelorŭ séle și felicitărĭ pentru sĕrbătorile de Pascĭ.

Pré fericite și pré sfințite Patriarhŭ alŭ sf. orașŭ Ierusalimŭ și alŭ întregeĭ Palestine, Domnule Avramie, mĕ închinŭ cucernicŭ și sărutŭ drépta, etc.

Scrisórea de urare a pré sfințieĭ vóstre cu bucurie am primit'o. Am cititŭ cele cuprinse și mulțămimŭ de urările părintescĭ pentru căsătoria pré iubitelorŭ mele *domnițe.*

Fie ca totŭ prin urările p. sf. vóstre să sărutămŭ la timpŭ și cununiile celorŭ-l-alțĭ copiĭ aĭ meĭ după dorința mea părintéscă.

Apropiindu-se sfintele sĕrbătorĭ ale Pascilorŭ, ne facemŭ cucernica nóstră datorie de a vĕ pofti a petrece cu tótă bucuria și veselia spirituală, etc.

Urările pré sfințieĭ vóstre fie cu noĭ.

1780, Aprilie (?)

Ioan Alexandru Vodă.

Scrisórea luĭ Alex. Ipsilante Vodă către Avramie, prin care i-se dă voia de a veni în Moldova.

Pré fericite, etc. am primitŭ cu bucurie scrisórea pré sfințieĭ vóstre și am vĕḑutŭ cele ce 'mĭ scriețĭ asupra venireĭ pré sf. vóstre aicĭ, și am dori ca să ne bucurămŭ de ea cât maĭ curêndŭ. Vĕ dămŭ ca supraveghetorŭ și îngrijitorŭ la tóte cele ce vĕ cere trebuința drumuluĭ, pe fostulŭ nostru portarŭ *Stanŭ,* și 'lŭ trimitemŭ acum ca să facă pregătirea necesară, însoțindu-lŭ cu unŭ *rădvanŭ* pentru pré sfinția vóstră.

Urările pré sf. vóstre fie cu noĭ.

1781, Septembre 1.

Scrisórea luĭ Ghermanŭ-Văcărescĭ, către Avramie, despre îmbunătățirile făcute în mŏnăstirea Negoescĭ, și despre tipografia din Bucurescĭ și despre starea acesteia în timpulŭ acela, etc.

.... Eŭ, îndată ce primescŭ scrisórea pré sfințieĭ vóstre, fără întârziere rĕspundŭ și le înmânezŭ îndată în mâinele mareluĭ gramaticŭ, trimițîndu-le cu unŭ călărașŭ în capitală.

Nu sciŭ însă de nu se rĕtăcescŭ acolo séŭ aicĭ. Câtŭ despre pomelnicĭ, tipografia din luna luĭ Aprilie se stricase, de óre-ce nu maĭ avé cărţĭ de tipărită. Pomelnicile însă m'am rugatŭ de multŭ ca să le tipăréscă, dar neavêndŭ litere, aŭ scrisŭ la Veneţia ca să le vie, şi de o cam-dată le aştéptă şi îndată ce vorŭ sosì literile şi se va aşterne în tipografie, îndată voiŭ pune la tiparŭ câte sunt de lipsă şi le voiŭ trimete câtŭ se póte maĭ curêndŭ pré sfinţieĭ vóstre; câtŭ despre mŏnăstirĭ, egumeniĭ de o cam-dată meremetisescŭ (reparŭ) mŏnăstirile lorŭ uniĭ, iar alţiĭ-încă n'aŭ începutŭ cu tóte că ordinulŭ ce s'a datŭ din partea Domnuluĭ pentru tóte mŏnăstirile hotărasce să se facă şi să se repare micĭ şi marĭ. Popa Serafimŭ şi-a meremetisitŭ mŏnăstirea sa, a făcutŭ porţĭ, ferestre, aşternuturĭ, paturĭ la unele chiliĭ pentru repaosulŭ mosafirilorŭ şi rogŭ pentru a avé şi multŭ elŭ, de a-lŭ face egumenulŭ mŏnăstiriĭ.

1777, Augustŭ 26.

Ghermanŭ-Văcărescĭ.

Maĭ este o scrisóre a Smarandeĭ Dómna, către Avramie, felicitându-lŭ pentru sĕrbătorile Crăciunuluĭ şi anunţândŭ sosirea eĭ în capitala principatuluĭ eĭ.... N'o publicămŭ căcĭ nu coprinde nimicŭ însemnatŭ.

Scrisórea luĭ Ghermano-Văcărescĭ, către Avramie, despre imposibilitatea tipăririĭ de antimisiĭ în tipografia din Bucurescĭ.

.... Câtŭ despre antimisiĭ, am luatŭ acelŭ antimisŭ pe care mi-l'aţĭ trimesŭ pentru pré sfinţia sa (mitropolitulŭ) Ungrovlahieĭ, şi a chiematŭ pe tipografĭ şi l'aŭ vĕdutŭ, şi i a întrebatŭ, décă potŭ să facă aşa ceva? cu toţiĭ aŭ rĕspunsŭ că acestea să se facă şi a doua óră acolo, unde s'aŭ făcutŭ şi întâiŭ, adecă în Rusia; aicĭ nu este chipŭ de a se face, aŭ disŭ, astŭ-felŭ de antimisiĭ.... Sperŭ că în curêndŭ vorŭ pornì nisce Cazacĭ şi voiŭ trimete pomelnicĭ şi antimisiĭ, despre carĭ v'amŭ spusŭ că le-am făcut, cu tóte că nu s'a făcutŭ bune, dar pentru aceĭ carĭ le cerŭ sunt bune.

17.... Noembre 30. *Ghermanŭ-Văcărescĭ.*

Scrisóre a luĭ Alexandru Ipsilante-Vodă, către Avramie, despre alŭ II-lea Spătarŭ, fiŭ alŭ doftoruluĭ Metaxa.

.... Primindŭ scrisórea pré sfinţieĭ vóstre am vĕdutŭ cele ce scrieţĭ despre alŭ douilea Spătarŭ alŭ nostru, fiŭ alŭ doftoruluĭ Metaxa boerulŭ, că décă ne va cere voie ca să vie acolo, să nu-lŭ lăsămŭ, care décă ni-se va cere după pretenţiunea părintéscă a pré sfinţieĭ vóstre, nu-lŭ vomŭ lăsà şi-lŭ vomŭ avé şi de aci încolo în serviciulŭ nostru Domnescŭ.

17.. Iulie 11. *Iŏ Alexandru Ipsilante-Vodă.*

Scrisórea Sofroniei călugăriță, (lumesce Zanfira), sócra Domnuluĭ, către Avramie, de felicitare pentru sĕrbătorile Crăciunuluĭ și despre afacerĭ bănescĭ.

Pré fericite și pré sfinte patriarchŭ alŭ sf. orașŭ Ierusalimŭ și alŭ întregeĭ Palestine etc. etc. Avramie pré venerabilŭ alŭ nostru părinte în Christosŭ. Pré fericireĭ vóstre, pré respectabile, cu evlavie închinându-mĕ, sfințita sa drépta sărutŭ, rugându-mĕ sf. Dumnedeŭ să păzéscă și să o ție pe pré fericirea sa în deplină sănĕtate și viéță lungă și cu isbutirea tuturorŭ rîvnelorŭ folositóre sufletuluĭ. Scrisórea sacră a sa scrisă la 17 a luneĭ trecute Noembre, pe la 3 a luneĭ curente Decembre cu evlavie amŭ primit'o și pentru scumpa sa sănĕtate pe sf. Dumnedeŭ apĕrătorulŭ eĭ i l'am pré măritŭ. Am vĕdutŭ și cele îmĭ semnéză maĭ departe părintesce. Fiind-că, însă se apropie sĕrbătórea nasceriĭ Domnuluĭ și D-deuluĭ și mântuitoruluĭ nostru Isus Christosŭ, nu am întârdiatŭ, ca prin presenta, după cercetarea despre starea recentă a sănĕtățeĭ séle și închinarea mea cu extremă evlavie, să felicitŭ pe pré fericirea sa, rugândŭ fierbinte pe mântuitorulŭ nostru Christosŭ tainicŭ născutŭ de Fecióra, ca să învrednicéscă și pe pré fericirea sa de a sĕrbătorì în D-deŭ și de a jubila cu în deobște veselie acéstă sĕrbătóre și cele ce-ĭ urméză sĕrbătorĭ Domnescĭ și acestŭ anŭ și în alțĭ mulțĭ anĭ viitorĭ, pentru întărirea și chivernisélă a apostoliceseuluĭ și patriarchiceseuluĭ Scaunŭ. Fie pré fericireì séle și începutulŭ anuluĭ viitorŭ mântuitorŭ și purtătorulŭ orĭ-căruĭ bine și înveselitorŭ pentru întregulŭ anŭ.

Cea ce a disŭ pré strĕlucita Dómnă, pré iubita mea fiĭcă pré fericireĭ séle că nu mi-a scrisŭ, de óre-ce trecuse destulŭ timpŭ după ce a plecatŭ de aicĭ, și nu am vĕdutu nicĭ o scrisóre a pré fericiriceĭ séle, mirându-mĕ de una ca acésta, scrisesemŭ despre acésta pré strĕlucireĭ séle, iar după acésta am primitŭ grămadă patru sacre scrisorĭ ale séle. Despre pomenirea de care am scrisŭ pré strĕluciteĭ Dómne, ca să spue pré fericireĭ séle, ca să sĕvêrșească pentru adormitulŭ patriarchŭ și fericitŭ întru mórtea sa chir Sofronie, nu trebue să supere pe pré fericirea sa, și cu tóte că cunósce datoria sa către rĕposatulŭ acela, ca bĕtrânŭ și confrate alŭ sĕŭ, nu am lipsitŭ nicĭ eŭ de a o amintì cu îndatorire conformŭ cu evlavia mea către rĕposatulŭ și calda mea iubire, iar acea la care mĕ îndémnă pré fericirea sa când mĕ întâlnescŭ cu pré strĕlucita Dómna mare, ca să îndemnŭ pe pré strĕlucirea sa totŭ-d'a-una de a nu înceta de a maĭ scrie pentru pré strĕlucirea sa, către pré înălțatulŭ meŭ Domnŭ. Nu trebue să să îndoiască că totŭ-d'a-una lucrezŭ în înțelesulŭ acesta și numaĭ către pré strĕlucirea sa spunŭ cele ce trebue pentru dînsa, dar și către pré înălțatulŭ Domnŭ și pré strĕlucita Dómnă scriŭ, ca să-ĭ ofere evlavia datorită și iubire, și să contribue și să ajute la cele ce contribue și folositóre a totŭ sîntuluĭ și primitoruluĭ de viéță mormîntŭ (1).

Scrisorile séle închise în a mea, după porunca sa și după adresele séle s'aŭ datŭ fie-căruia cu siguranță și maĭ alesŭ cea către bĕtrânulŭ Pancrație. M'am miratŭ, însă, și de astă-dată vĕḑêndŭ că scrie Dómneĭ sócre *Maria*, și cum așa de iute, timpŭ de două lunĭ a uĭtatŭ că se chiamă Smaranda și o numesce Maria. Și din acésta bănuescŭ ca nu cum să uite și numele meŭ și în locŭ de Sofronia să scrie Zafirița. Precum se vede pré fericirea sa nu le revede scrisorile și din pricina acésta, nu-mĭ pare curiosŭ pentru pré fericirea sa, câtŭ pentru ómeniĭ sĕĭ de ce nu îngrijescŭ și să observe aceste lucrurĭ, astŭ-felŭ ca să nu maĭ resulte greșelĭ.

Rogŭ pe pré fericirea sa de cele ce mĭ sunt datorite să îngrijéscă de acolo de polițe ale séle de a mi-le trimite, ca să se ușureze și pré fericirea sa de povara datorieĭ și eŭ să nu mĕ arĕtŭ supĕrăciósă, căcĭ nicĭ pré fericireĭ séle iĭ dă mâna ca să plătéscă dobânda, nicĭ eŭ nu am timpŭ de a nu primi dobândă. Și dreptŭ aceea, rogŭ pe pré fericirea sa să îngrijéscă de a mi-le trimite de acolo prin poliță către mine. Cunoscêndŭ evlavia și dragostea ce cu deosebire iĭ portŭ, rogŭ să nu mĕ uite în tóte ceremoniile sacre, ci să-mĕ aducă aminte și în sacrele séle rugăciunĭ și să mĕ învrednicéscă cu urările séle părintescĭ și bine-cuvîntărĭ, prin scrisorile séle anunțătóre de buna stare a sănătățiĭ, aĭ căreĭ anĭ fie dela D-ḑeŭ mulțĭ și plăcuțĭ luĭ D-ḑeŭ, iar sfintele și de D-ḑeŭ ascultatele séle urărĭ cu mine întru ajutorulŭ întregeĭ mele viețĭ.

1780, Decembre 10.

A pré fericireĭ sale pré venerabile fică în Christosŭ și în poruncĭ.

Sofronia, călugăriță.

Notă. Scrisórea acésta pórtă în întâia sa pagină unŭ post-scriptumŭ, iar în cele-l'alte treĭ, două.

Pré iubita mea fiică cocóna Elenca, împreună cu soțulŭ sĕŭ boerulŭ Postelnicŭ, cu evlavie se închină pré fericireĭ sale și sărutŭ mâna-ĭ dréptă.

Cu tóte că nu mĕ îndoescŭ că și pré fericirea sa și de bună voie lucréză într'acestŭ sensŭ, și nu e cuviinciosŭ, să îndemnŭ și să consiliezŭ pe pré fericirea sa, cu tóte acestea însă, pentru multulŭ zelŭ ce l-amŭ către mormîntulŭ primitorŭ de viață, a Domnuluĭ nostru, nu am lipsitŭ și eŭ de a o însemnà pré fericireĭ sale, de a rugà, adecă, pe sf. D-ḑeŭ fierbinte și cu lacrămĭ în sacrele sale întâmpinărĭ și rugăciunĭ ca să hărăzéscă viéță și îndelungată întărire pré înălțatuluĭ nostru Domnŭ împreună cu pré strălucita și pré iubita sa Dómnă, încât să facă unŭ semnŭ la inimile lorŭ și să-ĭ lumineze spre a se arĕtà ajutorătorĭ calḑĭ, sprijinitorĭ şi pricepuţĭ aĭ Mormîntuluĭ, ca în ḑilele strălucite ale lorŭ să se facă óre-care uşurare a imminenteĭ povere a datorieĭ. După ce aŭ pornitŭ de aicĭ Hagiĭ, şi s'aŭ dusŭ în Ierusalimŭ, nicĭ o scrisóre nu amŭ primitŭ ca să aflu despre tóte lucrurile ce am trimisŭ şi rogŭ pe pré fericirea sa décă este vr'o scrisóre a mea numaĭ decât să mi-o trimită.

---

(1) Prin femeĭ ămblaŭ după câștigŭ călugăriĭ Grecĭ!

Scrisórea luĭ Ioanŭ Vardalachŭ Vameşŭ către Avramie, despre călĕtoria sa şi despre lipsa de ospitalitate a egumenilorŭ Galata şi Cetăţuia.

Pré fericireĭ sale, sfinte alŭ Ierusalimuluĭ, cu evlavie mĕ închinŭ şi sfinţita sa dréptă cu smerenie o sărutŭ. — Sfîntuluĭ D-ḑeŭ rugându-mĕ pentru sănătatea sa, prin presenta 'ĭ aducŭ întru scire, că slavă Domnuluĭ şi prin urarea sa am sositŭ fórte bine la Iaşĭ Joia mare şi am suferitŭ pe drumŭ multŭ frigŭ şi înăsprire, şi am datŭ scrisórea sa sfîntuluĭ din Burnovski, şi nu mi-a datŭ nicĭ unŭrĕspunsŭ. Eŭ i-am spusŭ că n'am calabalîcŭ şi să stămŭ împreună până ce voiŭ găsì vr'unŭ conacŭ şi chipŭ n'a fostŭ. Am datŭ şi sfîntuluĭ Galata şi Cetăţueĭ scrisórea cea-l-altă şi am cam înţelesŭ că celŭ din Cetăţuia avea de gândŭ să-mĭ ofere o butcă, séŭ o caretă, iar cât despre celŭ din Galata nicĭ că a vrutŭ să-şĭ bată capulŭ. Am cerutŭ şi unŭ calŭ pentru a merge de a călare şi nicĭ acela n'a fostŭ chipŭ, şi fie întru scirea sa că nicĭ la Bărnovski nu m'aŭ conăcitŭ, şi nicĭ butcă mĭ-aŭ datŭ; să fiţĭ bine pré fericirea vóstră şi puţinŭ îmĭ pasă.

Cât despre afacerea rĕposatuluĭ Romanŭ debitoriĭ aŭ datŭ rĕvaşŭ Inălţimeĭ sale de D-ḑeŭ străjuite şi e p'aci ca astăḑĭ saŭ mâne să se drégă şi îndată a i se pune unŭ capĕtŭ, vĕ voiŭ scrie.

Mĕ iertaţĭ că vĕ scriŭ pe jumĕtate cólă hârtie, pentru că făcêndu-se pliculŭ nostru mare nu póte încăpea. Acestea cu plecăciune, şi aniĭ voştri şi urarea pré fericireĭ sale să fie cu mine şi rĕmâneţĭ cu bine.

1781, Aprilie 8.

A pré fericireĭ sale cea maĭ mică şi smerită slugă,
Ioanŭ Vardalachŭ, Vameşŭ.

Fiiĭ meĭ Nicolae şi Manuilŭ cu evlavie vi se închină şi sfinţieĭ sale Mitrop. Chesarie cu respectŭ ne închinămŭ şi tótă familia nóstră. De o cam dată şi eŭ sluga sa nu m'am angajatŭ la nicĭ unŭ serviciŭ şi stămŭ aşa şi cheltuimŭ de-a-gata.

Acelaşĭ.

Scrisórea luĭ Ghermano și Pancratie, epitropĭ aĭ sfîntuluĭ mormîntŭ în Constantinopole, către Avramie, aflătorŭ în Valachia, felicitându lŭ pentru buna sosire a Patriarhuluĭ în Iașĭ și a primireĭ mărețe ce i s'a făcutŭ de către Domnŭ

Indumneḑeiteĭ Inălțime a pré fericireĭ sale pré divine dreptŭ slugă și cu tótă evlavia ne închinămŭ, cu smerenie sărutândŭ urmele sacrelorŭ séle picióre.

Fierbinte implorândŭ pe pré bunulŭ Dumneḑeŭ, pentru ca să îngrijéscă și sĭ păzéscă pe respectabila pré fericirea sa în deplină sănătate, nescăḑută prosperitate și cu isbutirea celorŭ mântuitóre, până la adâncĭ bĕtrânețe, pentru bucuria și înveselirea nóstră, a smeritelorŭ séle slugĭ. După închinările nóstre până la pămîntŭ și sărutarea sacrelorŭ séle picióre, aducemŭ la cunoscința Inalțimeĭ vóstre, prin presenta nóstră, că ierĭ la 16 luneĭ curgĕtóre Octombre, bucurosŭ scrisórea sa primindŭ, și salutând'o cu închinarea smerită, după datoria nóstră, ne-amŭ tare bucuratŭ pentru buna sănătate a pré fericireĭ vóstre de D-ḑeŭ păzită. Am vĕḑutŭ prin urmare și cele ce ne scria nouĕ, că la 6 a luneĭ trecute prin ajutorulŭ luĭ D-ḑeŭ a sositŭ la Iașĭ, și că a primit'o Măria Sa și pré evlaviosulŭ Domnŭ cu tótă măréța recepțiune și îngrijire, Sfîntulŭ D-ḑeŭ pré Inălțimea sa de D-ḑeŭ păzită să o ție în deplină sănătate cu neclintita întărire pe strălucitulŭ scaunŭ domnescŭ, iar pe pré divina sa pré fericire să o împuternicéscă ca să resiste la ostenelele cele multe și strădaniĭ, ce le încércă pentru ajutorulŭ pré sfinteĭ nóstre case. Vomŭ spune tuturora și maĭ alesŭ către Dómna Sofronia și pré nobililorŭ boerĭ capichehaiale a Inălțimeĭ séle de D-ḑeŭ păzită urările séle și bine-cuvîntările séle părintescĭ și că cu a doua ocasiune va scrie către Domnia lorŭ, după cum ne poruncea nouĕ. Și în rîndulŭ trecutŭ la 6 a presenteĭ am scrisŭ și am rĕspunsŭ la scrisórea sa dela 12 a luĭ Septembre, care a sositŭ la 6 a curenteĭ lunĭ Octombre, că polița celorŭ 1.600 leĭ ne-aŭ fostŭ plătită fără nicĭ unŭ deficitŭ din partea Varnalilorŭ și a luĭ Hagi Teohari și a luĭ Hagi Constantinŭ, de asemenea și cele-l-alte tóte polițele câte ni le-aŭ trămisŭ în diferite timpurĭ ni s'aŭ plătitŭ. Pré nobilulŭ boerŭ Spătarŭ alŭ Inalteĭ Domniĭ a Ungro-Vlachieĭ Celebi Gheorgache Mavrocordatŭ încă nu ne-a trimisŭ *ceĭ 10.000 de leĭ cum ne scria nouĕ slugilorŭ séle în scrisórea dela 16 Septembre.*

Venindŭ boerulŭ *dragomanŭ alŭ floteĭ* (1) am fostŭ sluga sa Ghermanosŭ dinadinsŭ din partea pré fericireĭ séle, și l'am salutatŭ și i-am spusŭ părintescile séle urărĭ și bine-cuvîntărĭ. Apoĭ am adusŭ aminte și despre polițele din Ierusalimŭ, rugându-mĕ d-séle, ca într'unŭ felŭ să le opréscă prin pré

---

(1) E vorba de Nicolae Mavrogheni.

Inaltulŭ Gazi Asanŭ-Paşa, Capetanŭ-Paşa, care făgădui că cu plăcere arŭ isprăvi acésta, după ce însă se vorŭ linişti. Despre aceeaşĭ trébă am vorbitŭ *împreună treĭ césurĭ*, şi vorbimŭ socotindŭ chipulŭ cum se póte cere şi ceea ce am isbuti.

Slugile séle smerite

1781, Octombre 17. *Ghermano, Pancratie.*

Scrisorea fostuluĭ mare Logofĕtŭ Manuilŭ Manu, către Avramie, prin care vestesce promovarea luĭ Alexandru Manu, fiulŭ celuĭ demisionatŭ, la oficiulŭ de mare Logofĕtŭ, şi felicită pentru sĕrbătorile Crăciunuluĭ.

Pré fericireĭ séle pré venerabile dreptŭ fiŭ închinându-mĕ, cu evlavie sărutŭ respectabila sa dréptă, rugându-mĕ a totŭ puterniculuĭ şi pré bunuluĭ D-ḑeŭ ca să o păzéscă şi să o ţie în deplină sănătate, fericire continuă şi bucurându-se după dorinţă de cerinţele séle plăcute luĭ D-ḑeŭ. Scrisórea din Decembre 16 cu bucurie am primitŭ, prin care aflândŭ de dorita, buna sa sănĕtate şi împlêndu-mĕ de o nemĕsurată bucurie, am preamăritŭ pe Domnulŭ, prin a căruĭ milă nemărginită şi prin urările séle şi eŭ sunt sănĕtosŭ. Am vĕḑutŭ şi cele cuprinse într'însa, prin carĭ îmĭ uréză părintesce pentru demisiunea mea favorabilă dela oficiulŭ datŭ fiuluĭ meŭ Alexandru, şi pentru trecutele sfinte sĕrbătorĭ a nasceriĭ Mântuitoruluĭ nostru şi a sfintelorŭ séle Bobotezĭ, şi fórte mulţămescŭ pré fericireĭ séle, pentru urarea ce-mĭ face, ca demisiunea să fie fericită şi înveselitóre, atâtŭ pré iubituluĭ meŭ fiŭ, câtŭ şi nouĕ părinţilorŭ sĕĭ, carĭ, până trăimŭ să ne bucurămŭ de dînsulŭ, iar câtŭ pentru sus pomenitele sĕrbătorĭ, să învrednicéscă celŭ pré Inaltŭ ca şi pré fericirea vóstră să sĕrbătoréscă patriarchicesce şi să jubileze cu veselie etc. Acelaşĭ îĭ uréză şi fiica sa spirituală Zafiriţa, care cu tótă evlavia închinându-se sărută respectabila sa mână. Fiindŭ informată şi pré fericirea sa de iubirea şi afecţiunea fiéscă, ce cu deosebire îĭ păstrezŭ, să nu mĕ uite cu scrisorile séle, vestindu-mĕ despre buna sa sănĕtate, aĭ căruĭ anĭ fie dela D-ḑeŭ mulţĭ şi fericiţĭ, iar de D-ḑeŭ ascultatele séle urărĭ fie cu noĭ totŭ-d'a-una.

1782, Ianuarie 11. Alŭ pré fericireĭ séle cu totulŭ supusŭ ordinelorŭ séle, şi slugă smerită, fostulŭ mare Logofĕtŭ

Manuilŭ Manu.

Scrisórea luĭ Ghermanŭ şi Pancratie epitropiĭ metochuluĭ sfîntuluĭ mormîntŭ din Constantinopolŭ, către Avramie, prin care anunţă mórtea boeruluĭ Banulŭ Scarlatŭ Caragea.

Pré fericireĭ séle pré divine de D-ḑeŭ păzită, dreptŭ slugĭ închinându-ne, sacrele séle picióre cu smerenie sărutămŭ. Ferbinte rugându-ne de pré bunulŭ

D-ḑeŭ, ca să păzéscă și să ţie pe pré divina sa pré fericire în deplină sănĕtate cu fericită viéţă îndelungată, pentru bucuria și veselia nóstră, a slugilorŭ séle.

Scrisórea sa din 20 Ianuarie, adresată către noĭ slugile séle bucuroșĭ primind'o, la începutulŭ luneĭ curente și închinându-ne după datoria nóstră, am vĕḑutŭ cele cuprinse intr'însa și pe carĭ le poruncesce nouĕ, slugile séle. Am primitŭ și poliţa alăturată de leĭ o mie și douĕ sute, cea către Hagi-Mustafa, Hagi-Imbroglu din Yagh-Capan, care încă nu ni s'a plătitŭ, a primit'o însă.

Din Ierusalimŭ, nicĭ scrisorĭ nu am primitŭ și nicĭ vr'o scire nu avemŭ, cu tóte că în ḑilele aceste a venitŭ unŭ *saïz* alŭ Armenilorŭ, și avea scrisorĭ de ale Hagiilor. Și din partea Archimandrituluĭ Antonie, cu tóte că i-am scrisŭ nu am primitŭ nicĭ unŭ rĕspunsŭ. In Dumineca lăsatuluĭ de brânză, a muritŭ fiulŭ luĭ Miserŭ Dimitrie, Scanavi Costache de bóla offiiceĭ. Iar lunĭ la cincĭ ore nóptea pe neașteptate a muritŭ de *apoplexie și boerulŭ Banulŭ Scarlatŭ Caragea, care a fostŭ și vechilŭ alŭ mareluĭ Dragomanatŭ.* Totŭ de aceeașĭ bólă și alţĭ mulţĭ ómenĭ aŭ muritŭ pe neașteptate. Hogea-Ohanŭ ierĭ în Dumineca ortodoxă, venindŭ nóptea la biserică a alunecatŭ din causa ghieţeĭ și a căḑutŭ în faţa casiĭ boeruluĭ Paharnicŭ Chiriţă Alexe și și-a scrintitŭ piciorulŭ. Se ḑice că și-a scrintitŭ și osulŭ piciorului sĕŭ, și la alte multe locurĭ ale trupuluĭ a fostŭ lovitŭ, și acum suferă.

Iarna, pré divinulŭ meŭ stăpânŭ, este grea. Zăpada nemĕsurată, într'atâta, în câtŭ este peste putinţă de a ămbla din causa îngheţuluĭ.

Și acestea cu plecăciune, iar aniĭ sĕĭ fie dela D-ḑeŭ mulţĭ sănătoșĭ salutariĭ, și urările séle de D-ḑeŭ ascultate fie într'ajutorulŭ nostru pe viéţă.

1782, Februarie 14, a pré fericireĭ séle pré divine.

Smerite slugĭ
Protosinghelulŭ Germano, Pancratie.

Celŭ maĭ micŭ dintre slugile séle și eŭ Iacobŭ dreptŭ slugă închinându-mĕ Inălţimeĭ séle, cu smerenie sărutŭ sfinta sa dréptă cu smerita slugă a sa, și iubita mea mamă.

Scrisórea luĭ Iacovache Spătarulŭ, către Avramie, felicitare pentru sĕrbătorile Crăciunuluĭ.

Pré fericireĭ séle cu smerenie mĕ închinŭ și respectabila sa dréptă cu evlavie sărutŭ, rugându-mĕ luĭ D-ḑeŭ ca să o păzéscă și să o ţie în deplină sănĕtate și fericită întru tóte etc. Scrisórea pré fericireĭ séle cu tótă evlavia am primit'o și aflândŭ de buna sa sănĕtate fórte m'am bucuratŭ. Am vĕḑutŭ și cele ce-mĭ însemnéză maĭ jos. Mulţămescŭ cu recunoscinţă pré fericireĭ séle pentru ce-mĭ uréză şi părintesce mĕ felicită pentru sĕrbătórea învieriĭ Domnuluĭ nostru Isus Christosŭ. Sf. D-ḑeŭ să învrednicéscă şi pe pré fericirea sa să o sĕrbătoréscă şi în anulŭ viitorŭ, şi în alte multe perióde de anĭ cu deplină sănĕtate şi bucurie spirituală pentru binele întreguluĭ creştinismŭ. Mulţămescŭ pe lângă acestea şi pentru cele ce îmĭ uréză şi de însurătórea mea care maĭ deunăḑĭ după sfatulŭ şi urarea patriarhală am sĕvîrşitŭ. Fie ca urările şi binecuvîntările séle să ne ţie pe amêndoĭ fiiĭ sĕĭ pentru viaţa nóstră, pentru acéstă reciprocă informaţie şi mulţumire la care dejà cu desĕvîrşire ne aflămŭ. Pré fericite stăpâne, în adevĕrŭ am primitŭ scrisórea vóstră, şi primind-o în timpulŭ când era să plecŭ la Viena, după cum scie şi pré fericirea sa, urgenta trebuinţă m'a făcutŭ să mĕ lipsescŭ de datoria mea. Decĭ mĕ rogŭ căldurosŭ să am scuza sa. Rogŭ pe pré fericirea sa pré divină, sciindu-mĕ cu desĕvîrşire atârnândŭ de poruncile patriarchicescĭ, să mĕ ţie în favórea de până acum şi să mĕ amintéscă şi pe mine şi pe aĭ meĭ în rugăciunile séle adresate către Domnulŭ, după cum nu mĕ îndoescŭ.

Rogŭ pe pré fericirea sa să nu mĕ lipséscă d'aci înainte de scrisorile séle de urare patriarhicéscă, arĕtătóre a buneĭ séle sănătăţĭ, poruncindu-mĭ întru cele ce mĕ privescŭ. Aniĭ pré fericireĭ séle fie dela D-ḑeŭ mulţĭ şi norociţĭ, iar sfintele şi de D-ḑeŭ ascultatele urărĭ fie-mĭ întru ajutorulŭ vieţeĭ mele întregĭ.

1782, Maiŭ 1.

A pré fericireĭ séle pré supusă slugă
Iacovache Spătarulŭ.

Am primitŭ şi a doua scrisóre a sa, şi mulţămescŭ fórte, pentru cele ce felicitându-mĕ îmĭ uréză, pentru *restabilirea mea din noŭ în oficiulŭ Spătărieĭ.* Sf. D-ḑeŭ prin sacrele séle urărĭ, să mĕ învrednicéscă ca să fiŭ *plăcutŭ şi Măriei séle Domnuluĭ meŭ şi ţĕreĭ şi tuturora.*

Scrisórea luĭ Ghermano şi Pancratie, epitropiĭ sfîntuluĭ mormîntŭ în Constantinopole către Avramie, prin care îĭ anunţă că aŭ lucratŭ pentru cele trebuinciése pe lângă Dómna Ungro-Vlachieĭ, Beizadeaua Gheorgache şi marele Dragomanŭ, despre intórcerea sa în Valachia, şi despre nisce afacerĭ bănescĭ.

Pré fericireĭ séle pré divine dreptŭ slugĭ până la pămîntŭ ne închinămŭ, urmele fericitelorŭ séle picióre cu smerenie sărutândŭ.

La 12 Septembre şi la 3 Octombre am scrisŭ către de D-ḑeŭ străjuita pré fericirea sa prin unŭ călăraşŭ, rĕspunḑêndŭ la sfintele şi stăpânescile séle scrisorĭ, şi la 3 a luneĭ curente am scrisŭ prin unŭ archimandritŭ chirŭ Dometianŭ, arĕtândŭ pré fericireĭ séle pré divine primirea scrisorilorŭ séle către Dimitrie Saigi și către boerulŭ Slugerŭ chirŭ Ilie, și trimițêndŭ prin acelașĭ arhimandritŭ Dometianŭ *patru cutiĭ*, *fiindŭ cele 2 cu smochine*, *iar cele-lalle cu stafide*, *și patru ocale rahatŭ-lucumŭ*, carĭ tóte nădăjduimŭ că până acum aŭ sositŭ la sacrele séle picióre și că a vĕḑutŭ cele cuprinse în ele. Fiindŭ că, însă, am găsitŭ și acum aducĕtorulŭ presenteĭ nóstre mergêndŭ acolo, nu am lipsitŭ prin smerita nóstră de a ne presenta în fața sa, și apucându-ne de sacrele séle picióre să le acoperimŭ cu sărutărĭ după neapĕrata nóstră datorie, și prin urmare să-ĭ facemŭ cunoscutŭ, că slavă Domnuluĭ, prin urările séle de D-ḑeŭ ascultate, tóte ale nóstre staŭ bine. Deci despre acésta să nu ducă nicĭ o grijă, pentru că pe fericitele séle urărĭ sprijinindu-ne, după chipulŭ cum ne pricepemŭ le economisimŭ; încercămŭ o óre-care greutate din causa lipseĭ de banĭ, dar și acésta îșĭ ia îndreptarea sa cu îndelungata sănătate a pré fericireĭ séle de D-ḑeŭ păzită. *Cele 30 pungĭ ale boeruluĭ Banulŭ le-am plătitŭ*, *rĕspunḑêndŭ unele din cele câte aveamŭ*, *iar altele din împrumutŭ.*

Am vorbitŭ, *cele ce se cuvinŭ boeruluĭ Spătarŭ chirŭ Alexandru despre afacerea scrisóreĭ Arhimandrituluĭ Antimŭ.* Și despre întórcerea fericită în Valachia a pré fericireĭ séle a vorbitŭ sluga sa Ghermano și pré *străluciteĭ Dómne a Ungro-Vlachieĭ și pré străluciteĭ beizadele Gheorgache și pré străluciluluĭ și pré măritului mare Dragomanŭ*, *carĭ cu bucurie aŭ primitŭ rugămintea nóstră și ne-aŭ făgăduitŭ că vorŭ scrie.* Despre acéstă afacere în rîndulŭ trecutŭ maĭ pe largŭ am scrisŭ prin Arhimandritulŭ Dometianŭ.

Cele 10 peghiazurĭ le-am primitŭ. — Cele două sute și două-ḑecĭ cuvale și brânzeturile după domnésca sa poruncă le-a trimisŭ Partenie Cașinulŭ. Dar cuvalele le-a luatŭ cu de-a-sila brésla cuvagiilorŭ, iar brânzeturile s'aŭ înnecatŭ.

Și acésta cu plecăciune, iar aniĭ să fie dela D-ḑeŭ lungĭ, sănătoșĭ și salutariĭ și urările séle de D-ḑeŭ ascultate fie întru ajutorulŭ vieţeĭ nóstre întregĭ.

1782, Noembre 14.

A pré fericireĭ séle pré divine slugĭ smerite și cu celŭ maĭ micŭ dintre slugile séle Iacobŭ, smeritŭ mĕ închinŭ Inălțimeĭ séle și sărutŭ respectosŭ sacrele séle picióre.

Ghermano, Pancratie.

Scrisórea Patriarchuluĭ Avramie către Ghermano și Pancratie, epitropĭ în Constantinopole, ca să poruncéscă la Rodostosŭ să îngrijéscă de Domnulŭ ce are să trécă de acolo — Domnulŭ Alexandru Mavrocordatŭ.

Avramie, prin grația luĭ D-ḑeŭ, Patriarchŭ alŭ sfîntuluĭ orașŭ Ierusalimŭ și alŭ întregeĭ Palestine.

Pré cucernicĭ și aĭ noștri după spiritŭ iubițĭ, chirŭ Ghermano și bĕtrâne Pancratie, harŭ fie vouĕ și pace dela D-ḑeŭ și din partea nóstră urare, bine-cuvîntare și iertare. Ierĭ la 12 a luneĭ curente am scrisŭ vouĕ trimițĕndŭ și pliculŭ ce în rîndulŭ trecutŭ scrisesemŭ ca rĕspunsŭ la scrisorile trimise nouĕ de multŭ.

Nu am lipsitŭ și acum să vĕ scriemŭ, și întâiŭ să vĕ urămŭ din sufletŭ, ca să vĕ învredniciţĭ să sĕrbătorițĭ cu veselie și sfînta nascere a Domnuluĭ nostru și sfînta Bobotéză. Fie și noulŭ anŭ norocosŭ și liniștitŭ și înveselitorŭ pentru tótă mŏnăstirea nóstră. Prin urmare să vĕ facemŭ cunoscutŭ, că fiindŭ grea trimiterea multelorŭ scrisorĭ, vĕ trimitemŭ cele de urare în douĕ plicurĭ. Decĭ orĭ-care din cele douĕ vețĭ primì întêiŭ, remitețĭ scrisorile alăturate după adresele lorŭ, ḑicêndŭ și din partea nóstră urările părintescĭ; décă însă nu vorŭ sosì și cele-l-alte scrisorĭ de urare până la sĕrbătórea Crăciunuluĭ, îngrijițĭ îndată să colindațĭ tóte conacurile destinate pentru archiereĭ, și să-ĭ felicitațĭ din partea nóstră pentru sĕrbătorĭ, ḑicêndŭ către ceĭ carĭ nu vorŭ primì scrisorĭ causa pentru care nu aŭ sositŭ scrisorile nóstre, cerêndŭ scuze, ca să se câștige și hatîrulŭ fie-căruia fără ca să lăsațĭ pe cine-va să socotéscă că l'amŭ uitatŭ, și de aceea nu-ĭ scriemŭ și nădăjduimŭ că în curândŭ sosescŭ și cele cuprinse în alŭ douilea plicŭ. Despre cele scrise în rîndulŭ trecutŭ îngrijițĭ să ne rĕspundețĭ cu celŭ d'întêiŭ, prin mijloculŭ despre care ierĭ v'amŭ scrisŭ.

Ingrijițĭ de a scrie protosinghelului din Rodostonŭ, de a pregătì cuvenita îngrijire luĭ Alexandru Vodă. De asemenea și cucernicia vóstră îngrijițĭ remițĕndŭ cea către Dómna, să spunețĭ și verbalŭ pentru mângâerea eĭ, și scriețĭ-ne despre tóte ca să ne informămŭ, și ca gospodarĭ și îngrijitorĭ aĭ sfinteĭ mŏnăstirì facețĭ despre cele ce v'am scrisŭ maĭ sus cuvenita îndreptare, după cum vĕ va luminà D-ḑeŭ, în interesulŭ sacreĭ nóstre instituțiunĭ.

Și acestea bine-cuvîntându-vĕ; iar grația luĭ D-ḑeŭ și nemărginita milă și urarea și bine-cuvîntarea modestieĭ nóstre fie vouĕ.

1782, Decembre 13 din Iașĭ.

F. P. alŭ Ierusalimuluĭ și bine-cuvîntătorulŭ vostru în Christosŭ.

Scrisórea luĭ Grigorie Mitropolitulŭ Ungro-Vlachieĭ către Avramie, simplu de complesență.

Pré fericireĭ vóstre pré venerabile, cu smerenie mĕ închinŭ, sfînta și pré grațiósa sa dréptă cu multă evlavie sărutândŭ, să o păzéscă D-ḑeŭ în deplină sănătate și fericită în viață îndelungată, etc.

Décă pomenirea singură a pré fericireĭ séle însuflețesce veștejitulŭ meŭ corpŭ și întăresce sufletulŭ meŭ, aducêndu-mĭ aminte întêmpinările séle către Domnulŭ, cu câtŭ maĭ multŭ respectabilele, pentru mine, scrisorĭ sacre ale séle desŭ primindu-le, și părintescile séle urărĭ și bine-cuvîntărĭ transmițêndu-mĭ. Dar și bucurie nespusă îmĭ pricinuescŭ cetindu-le, fiindŭ-că pórtă scirea de buna și multŭ dorita sănitatea sa, după cum mi-s'a întêmplatŭ cândŭ am primitŭ scrisórea sa, pe la 22 a luneĭ trecute etc. Fie ca să mĕ învrednicescŭ și directŭ de urările séle sacre după cum dorescŭ, și maĭ deplinŭ încă, pentru care am și mijlocitŭ, după putința mea, pe lângă de D-ḑeŭ străjuita Inălțime a sa, după cum și din scrisórea de rĕspunsŭ a Inălțimeĭ séle se va informa. Urezŭ dar cu smerenie să fie ascultatŭ pentru cele ce doresce, și fiind-că sunt convinsŭ, nu o supĕrŭ pentru maĭ multe. Rogŭ să mĕ ureze și să mĕ bine-cuvinteze neîncetatŭ, totŭ cu acelŭ harŭ, și aniĭ sĕĭ fie dela D-ḑeŭ mulțĭ și norocițĭ, iar de D-ḑeŭ ascultatele urărĭ și bine-cuvîntărĭ părintescĭ fie întru ajutorulŭ vieţeĭ mele.

1783, Aprilie 6. a pré fericireĭ vóstre pré venerabile

Cu totulŭ la porunca sa.
Alŭ Ungro-Vlachieĭ Gregorie.

Scrisórea mareluĭ păstrătorŭ de scule Atanasie Comnenŭ Ipsilante, către Avramie, despre fiica sa, ce stă în Valachia și despre soțulŭ eĭ cu rele apucăturĭ.

Pré fericireĭ vóstră cu evlavie mĕ închinŭ și sfințita sa dréptă o sărutŭ. Am cetitŭ scrisorile pré fericireĭ séle către soția mea, și am vĕḑutŭ cele ce cuprindeaŭ. Se vede că fiica mea este supĕrată din causa *isterieĭ*, care supĕrare, nu era așa de mare cândŭ era aicĭ, și după ce am venitŭ aicĭ din Valachia, astŭ-felŭ de lucrurĭ ciudate la ea n'am observatŭ nicĭ odată până ce a plecatŭ d'aicĭ. Acum, séŭ din pricina mâhniriĭ despărțiriĭ nóstre, saŭ pentru că a perdutŭ cele 15 pungĭ de banĭ, și se vede fără cheltuială în buzunarŭ și de óre-ce e lipsită de dobânda paralelorŭ și nu maĭ are nicĭ o para, lucru cu care nu s'a obicĭnuitŭ nicĭ odată, fiindŭ că fată încă fiindŭ nicĭ odată nu o lăsamŭ fără banĭ de cheltuială; Séŭ pentru aceste séŭ pentru-că n'are cine să o mângâie și care s'o chiverniséscă și s'o îngrijéscă, cade în patime sufletescĭ, carĭ și maĭ alesŭ întristarea cu socotélă naturală, crescŭ în ómenĭ bolile. Decĭ și fiica mea, de óre-ce i-a crescutŭ *isteria*, face une-orĭ și ḑice și scrie acuma fără voința eĭ lucrurĭ ce nu se cuvinŭ, de vreme ce nu este între ale séle. Ginerele trebuia să ne asculte și să nu o iea împreună cu dînsulŭ și décă s'ar fi găsitŭ la sînulŭ părinților sĕĭ, cu ajutorul luĭ D-ḑeŭ până acum ar fi dispărutŭ cu desĕvêrșire tótă patima eĭ. Acum scrie despre venirea eĭ la Constantinopolŭ, și te-aĭ convinsŭ și pré fericirea ta să scriĭ totŭ aceleașĭ lucrurĭ. Fórte bine. Este însă trebuință să triméță cele 15 pungĭ de parale, pentru că din baniĭ moşteniţĭ de fiulŭ meŭ ea nu avea de primitŭ nicĭ o para. O scie acésta fórte bine, pentru-că aşa a fostŭ învoiala nóstră cu mijlocirea *pré Inălţatuluĭ Domnŭ Constantinŭ Voevodŭ*, şi se păstréză încă şi scrisórea adresată mie pentru afirmarea acesteĭ hotărîrĭ ale mele.

Acele grozave blăstemurĭ sinodale nu mĕ făceaŭ să făgăduescŭ baniĭ numĕraţĭ ca zestre, nu fiuluĭ *luĭ Lucache*, *dar nicĭ Delfinuluĭ Franciei*, ca să nu mĕ osîndescŭ pe vecĭ. Să numere dar cele 15 pungĭ de banĭ aĭ fiuluĭ meŭ şi ceĭ 1.720 de leĭ pentru *Zefahirurile* séle, împrumutându-ĭ de unde ar puté şi atuncĭ va venì fiica mea în Constantinopolŭ.

Scriemŭ dar pré Inălţatuluĭ Domnŭ ca unuluĭ care-ĭ iubitorŭ de dreptate să-ĭ poruncésca să se facă *taxilŭ* paralele fiuluĭ meŭ, şi atuncĭ să mi-le trimétă îndată cu supraveghere pe drumŭ a vr'unuĭ omŭ cinstitŭ, evlaviosŭ şi creştinosŭ, plătindŭ ginerele şi cheltuelele drumuluĭ după cum făgăduesce şi în scrisórea sa.

Rogŭ să-lŭ îndemne şi pré fericirea sa, ca să plătéscă şi dreptulŭ fiuluĭ meŭ pe de întregulŭ şi fără nicĭ o lipsă până la ultimulŭ obolŭ. Pentru-că acea scrisóre sinodală tipărită în timpulŭ luĭ chir Samuilŭ, a găsit'o in casa mea şi sciŭ că a cetit'o şi despre acele blăstemurĭ o fi aflatŭ şi s'o fi asiguratŭ, că până când trăiesce nu va trage nicì unŭ folosŭ, iar după mórte va fi vinovatŭ şi vrednicŭ de osînda vecĭnică. Decĭ décă voesce să se norocéscă în acéstă lume şi vré să védă vr'unŭ folosŭ, trebue să facă acea ce-ĭ poruncesce D-ḑeŭ prin hotărîrea bisericéscă sinodală, şi cu iscăliturile atâtorŭ patriarchĭ şi archiereĭ. In giuvaerurile séle din cele patru ce le-a pusŭ amanetŭ la Bezestenĭ douĕ sunt darurĭ nupţiale şi darulŭ nupţialŭ, conformŭ cu legile Dumneḑeescĭ şi sacre, este alŭ fetiĭ. Decĭ fără dór şi póte trebue să se plătéscă şi ceĭ 1.720 leĭ, pentru că cele-l-alte douĕ giuvaericale sunt ale mele.

Fiind-că dar scriĭ şi pré fericirea ta, cum că de o cam-dată din pricina stăriĭ isterice a copileĭ, este anevoiosŭ de a trăi împreună, şi credŭ şi eŭ, pentru-că îlŭ cunoscŭ, şi am şi încercatŭ totŭ caracterulŭ sĕŭ, pe care cu multă răbdare îlŭ suferiamŭ silnicindŭ propria mea voie, sfătuesce-lŭ, îndémnă-lŭ, povĕţuesce-lŭ în interesulŭ mântuiriĭ séle, şi sufletéscă şi trupéscă, să plătéscă aceştĭ banĭ fără întârḑiere, pentru-că solvirea lorŭ este inevitabilă, arétă'ĭ şi acestŭ revaşŭ alŭ meŭ. Nu sciŭ, stăpâne, décă eşĭ (plecĭ) pentru Constantinopolŭ séŭ pentru Bucurescĭ. Décă aĭ de gândŭ să plecĭ la Constantinopolŭ, o maĭ bună şi sigură tovărăşie ca pré fericirea ta pentru fiica mea nicĭ nu se póte găsì. Fie ca prin sfintele séle urărĭ, să ajute D-ḑeŭ şi să ne învrednicéscă să vedemŭ pe copila nóstră în a nóstră casă împreună cu baniĭ sĕĭ, după cum era chivernisită, iar nicĭ de cum calicită, după cum a redus'o bunulŭ nostru ginere. Nu maĭ întreba stăpâne, ce maĭ turburare, ce maĭ sinchisire şi ce plânsŭ şi oftărĭ sunt ḑi şi nópte în casa mea pentru sĕrăcirea şi halulŭ în care a ajunsŭ sérmana mea copilă. Sîntulŭ D-ḑeŭ prin sfintele séle urărĭ să ne învrednicéscă ca să ne liniştimŭ şi să prindemŭ niţelŭ la inimă, şi să ne bucurămŭ cu baniĭ eĭ, şi atuncĭ nădăjduescŭ în D-ḑeŭ, liniştindu-se cugetulŭ eĭ, să se scape şi de isterismŭ séŭ celŭ puţinŭ să se facă cum era cândŭ a plecatŭ de aicĭ.

Acestea de o cam-dată. Iar sfintele şi de D-ḑeŭ ascultatele séle urărĭ fie-mĭ întru ajutorŭ şi liniştei a vieţiĭ mele întregĭ.

1783, Aprilie 28, a pré fericireĭ séle, fiŭ în Christosŭ şi supusŭ ordinelorŭ séle.

Atanasie Ipsilante.

Notă. Acesta este cronicarulŭ scriereĭ după luarea Constantinopoluluĭ şi unulŭ din ceĭ maĭ înalţĭ demnitarĭ aĭ Moldoveĭ şi Valachieĭ.

Scrisórea luĭ Chrysantŭ, egumenulŭ mŏnăstiriĭ Galata, către Avramie, despre o proprietate a metohuluĭ Bărnovski şi despre reparaţiunile ce acum în urmă se făcuse.

. . . .

Tóte scrisorile ce mi-a trimesŭ după adresele lorŭ, una câte una fie-căruia însu-mĭ le-am împărţitŭ, oferindu-le verbalŭ şi urările şi bine-cuvîntările séle, carĭ cu tótă evlavia sărută drépta, şi eĭ înşişĭ aŭ spusŭ că vorŭ face rĕspunsurile către pré fericirea sa şi numaĭ postelnicésa *Dómna Casandra se rógă ca să fie învrednicită de iertare, de óre-ce nu are cine să-ĭ scrie rĕspunsulŭ şi cu tótă evlavia sărută drépta V., de asemenea şi boerulŭ medelnicerŭ.* Ierĭ la 15 a luneĭ curente am primitŭ evlaviosŭ şi scrisórea sa din Romanŭ prin boerulŭ Banulŭ Constantinŭ Balşŭ şi am vĕḑutŭ cele ce-mĭ poruncesce prin ea.

. . . .

1783, Iulie 16, a pré fericireĭ séle smerită şi supusă slugă.

Chrysantŭ archimandritulŭ mŏnăstiriĭ Galata.

Scrisórea luĭ Chrysantŭ, egumenŭ alŭ mŏnăstireĭ Galata, către Avramie, despre o danie a luĭ George Ventura, fratele boeruluĭ Spătarulŭ Nicolae.

. . . .

Şi iarăşĭ cu smerenie aducŭ întru scirea pré fericireĭ séle:

Zoiţa sora boeruluĭ Spătarŭ Ventura chirŭ Nicolae mi-a spusŭ, că scrisese către fratele sĕŭ boerulŭ Spătarŭ, ca să dea 100 leĭ pré fericireĭ séle pentru fratele sĕŭ mortŭ, rĕposatulŭ Gheorgache. Decĭ se rógă, că dacă a primitŭ aceĭ 100 leĭ, să aibă rĕspunsulŭ sĕŭ patriarchicescŭ. Maĭ însciinţezŭ pe pré fericirea sa că unŭ óre-care Hagi Ispiri achitându-se de datoria comună, a lăsatŭ sfîntuluĭ şi primitoruluĭ de viaţă mormîntŭ douĕ sute cincĭ-ḑecĭ leĭ, carĭ parale le-am cerutŭ de douĕ şi treĭ orĭ dela epitropulŭ pe care l'a lăsatŭ după încetarea sa din viaţă, Cariofilŭ, ca să mi-le dea să le trimitŭ pré fericireĭ séle, care Cariofilŭ mi-a rĕspunsŭ că are o persónă care vrea să mérgă la Ierusalimŭ pentru a se închinà aşezĕmintelorŭ sacre, şi vrea să le triméţă elŭ însuşĭ. Nu sciú dacă lucrulŭ stă aşa; iar dacă pré fericirea sa o va găsì acésta de cuviinţă, să-ĭ scrie, ca să le trimită paralele pré fericireĭ séle.

Chrysantŭ.

Scrisórea luĭ Chrysantŭ, egumenŭ alŭ mŏnăstireĭ Galata, către Avramie, trimiţĕndu-ĭ nisce darurĭ şi anunţându-ĭ deplina reparare a bisericeĭ sfîntuluĭ Sava.

Pré înţelepteĭ şi pré sfinteĭ pré fericireĭ séle, pré sfinte stăpâne, până la pămîntŭ şi dreptŭ slugă mĕ închinŭ şi fericita şi pré graţiósa sa dréptă sărutŭ.

După smerita mea închinare aducŭ întru scirea pré fericireĭ séle că din ḑiua de când boerulŭ Banŭ chirŭ Constantinŭ Balşŭ mi-a trimisŭ scrisórea pré fericireĭ séle despre schimbarea moşiilorŭ (căcĭ numaĭ Domnia sa n'a venitŭ la mine cu scrisórea, dar a trimis'o cu fratele sĕŭ chirŭ Teodoraşcu Spătarulŭ) eŭ şi atuncĭ am rĕspunsŭ către fratele sĕŭ ca să trimită unŭ omŭ alŭ sĕŭ ca să mérgă împreună cu mine ca să vĕdŭ moşiile, ce are de datŭ în schimbŭ cu moşia nóstră numită Teişorĭ; eŭ singurŭ nu am fostŭ, de óre-ce nicĭ nu sciŭ unde să mĕ ducŭ. Decĭ mĕ rogŭ pré fericireĭ séle să nu se supere pe mine, dacă tréba acésta întârzie aşa multŭ, de óre-ce negligenţa nu provine de la mine, ci din partea Domnieĭ lorŭ. Biserica *sfîntuluĭ Sava, slavă Domnuluĭ, şi prin urarea pré fericireĭ séle s'a isprăvitŭ, cu aceeaşĭ îngrijire şi cuviinţă cu care se începuse.*

In rîndulŭ trecutŭ făcusemŭ cunoscutŭ pré fericireĭ séle, ca să scrie boeruluĭ Medelnicerŭ chirŭ Costi Avramie, ca să iea paralele acele din partea luĭ chirŭ Iacobŭ Bărnovski, carĭ aŭ rĕmasŭ la cucernicia sa din preţulŭ moşieĭ, pentru ca să stea păstrate până ce se va găsì vr'o moşie, ca să o cumpĕrămŭ. Căcĭ vĕdŭ, că le cheltuesce pentru *iapiĭ* de lemnŭ, materialŭ pentru focŭ, şi pentru alte nefolositóre şi vremelnice lucrurĭ.

Iată că trimitŭ pré fericireĭ séle cu presentulŭ Pascalŭ, fratele luĭ Constantinŭ Blănarulŭ, *unŭ gonitorŭ de muşce* (chasse mouche) şi douĕ *sineclicurĭ* şi dea D ḑeŭ ca să le întrebuinţeze pré fericirea sa cu sănătate şi norocŭ. Unŭ sineclicŭ, celŭ albŭ, este micŭ, de óre-ce n'avemŭ decât unŭ păunŭ albŭ, şi atâtea pene aŭ eşitŭ numaĭ, şi urarea pré fericireĭ séle să mĕ învrednicéscă, ca la anulŭ să trimitŭ maĭ multe, şi maĭ marĭ, ca datorie a mea neapĕrată.

Acestea cu smerenie, iar sfintele și de D-ḑeŭ ascultatele urărĭ și bine-cuvîntărĭ ale séle fie-mĭ întru paza și ajutorulŭ vieţeĭ mele întregĭ.

1783, Augustŭ 6.

Alŭ pré fericireĭ séle pré smeritŭ și pré supusŭ servŭ
Chrysantŭ, Arhimandritulŭ mŏnăstireĭ Galata.

Scrisórea luĭ Ghermano și Pancratie, epitropĭ aĭ sf. mormîntŭ în Constantinopole către Avramie, despre vizita lorŭ la noulŭ Domnŭ alŭ Valachieĭ (care a plecatŭ din Constantinopole la 15 Iulie 1783) și despre nisce afacerĭ bănescĭ.

Pré fericireĭ séle pré divine dreptŭ slugĭ până la pămîntŭ, etc.

După închinările nóstre plecate, aducemŭ întru scirea sa, că scrisórea sa din 8 a luneĭ ce acum expiră Iulie, bucuroșĭ am primitŭ la 26 a luneĭ sus ḑise, din care aflândŭ despre multŭ dorită buna sa sănătate, ne-am bucuratŭ fórte, vĕḑêndŭ prin urmare și cele ce rĕspunde la cele scrise de noĭ prin Odobașŭ. Scrisorile de felicitare a pré Inălţatuluĭ nostru Domnŭ și a pré străluciteĭ Dómne nu le-am primitŭ ca să le înmânămŭ noĭ, cu tóte că Inălţimea sa de D-ḑeŭ păzită petrece acum a cincea ḑi, de când cu strălucire a pornitŭ din Capitală. Noĭ însă, după promovarea vrednică a Inălţimeĭ séle, pe strălucitulŭ scaunŭ alŭ Ungro-Vlachieĭ am fostŭ odată și de doue orĭ după datoria nóstră spre a ne închină Inălţimeĭ séle, oferindŭ Inălţimeĭ séle *și unŭ peșcheșŭ din Ierusalimŭ*, după cum am și scrisŭ de multŭ pré fericireĭ séle. Cele trimise din Ierusalimŭ pentru pré fericirea sa nu le-am trimisŭ, de órece Inălţimea sa de D-ḑeŭ păzită ne-a ḑisŭ noue chiar la întâia întâlnire și închinare a Căĭtanuluĭ, ca să scriemŭ pré fericireĭ séle, ca să pornéscă de acolo cu *alaĭlîcurile* ce aŭ să vie pentru pré strălucita vóstră, de aceea dar, ca nefiindŭ necesare, nu le-am trimisŭ.

Peșcheșurile pré sfinţieĭ séle Mitropolituluĭ Chesarie, după cum ne poruncesce, le ţinemŭ în păstrare în cămara nóstră.

1783, Iulie 20.

Alŭ pré fericireĭ séle pré divine slugĭ smerite
Protosinghelulŭ Ghermano Pancratie.

Scrisórea boeruluĭ marele vistierŭ George Balșŭ, către Avramie, rugându-se ca să schimbe o moșie a sa cu moșia sfîntuluĭ mormîntŭ, Folescĭ, și despre o afierosire bănéscă a tatăluĭ sĕŭ către sf. mormîntŭ.

Pré fericite și pré sfinte părinte alŭ nostru și patriarchŭ alŭ sf. orașŭ Ierusalimŭ și alŭ întregeĭ Palestine. Pré fericireĭ séle smeritŭ mĕ închinŭ și sfînta sa dréptă o sărutŭ, rugându-mĕ sf. D-ḑeŭ ca să îngrijéscă de pré fericirea sa şi să o ţie în deplină sănătate şi prelungire de viéţă, etc.

Cu smerita mea, întâĭ cercetezŭ de scumpa buna sa sănătate, ca aflândŭ să mĕ bucurŭ. Apoĭ rogŭ să nu uite pe smeritulŭ fiŭ după spiritŭ şi servŭ alŭ pré fericireĭ séle şi să mĕ îmbucure cu sfintele séle urărĭ.

Pe lângă acestea aducŭ întru scirea pré fericireĭ sél despre o moşie ce are mŏnăstirea Galata şi anume Folescĭ, în judeţulŭ Iaşuluĭ, care moşie de óre-ce se găsesce între douĕ ale mele moşiĭ şi de óre ce îmĭ pricinuesce neliniște avêndŭ ca belea sus-ḑisa moşie situată între cele douĕ ale mele moşiĭ, pentru linişţea mea şi a mŏnăstireĭ, am cerutŭ dela sf. Archmandritŭ Chrysantŭ şi egumenŭ alŭ mŏnăstireĭ Galata, ca să se facă schimbŭ cu mŏnăstirea, să daŭ în loculŭ acesteĭ moşiĭ, o altă moşie analógă cu venitulŭ, pentru ca să am şi eŭ liniştea şi mŏnăstirea. Cucernicia sa fără permisiunea şi porunca pré fericiriĭ séle, nu a pututŭ să facă acestŭ schimbŭ.

Decĭ, precum şi alţĭ mulţĭ, prin pré marea buna-voinţă a pré fericireĭ séle aŭ isbutitŭ în aceste cestiunĭ, şi aŭ făcutŭ diferite schimburĭ cu mŏnăstirile sf. mormîntŭ, de asemenea mĕ rogŭ şi eŭ ca să nu cum-va să nu reuşescŭ în rugămintea mea, ci să consimţă pré fericirea sa şi să scrie către sf. Archimandritŭ egumenulŭ mŏnăstireĭ Galata, saŭ către orĭ-care altulŭ doresce pré fericirea sa, astŭ-felŭ încâtŭ cercetândŭ moşia, ce daŭ eŭ, şi fiindŭ proporţională la venitŭ, cu moşia mŏnăstiriĭ, ca să se facă aicĭ actele schimbuluĭ, carĭ să se triméţă la pré fericirea sa ca să le aprobe. Şi iarăşĭ rogŭ pe pré fericirea sa ca să se învoiască la acéstă lucrare bună care póte să se facă familieĭ mele, care nu o cerŭ în paguba mŏnăstireĭ, ci să daŭ o moşie cu acelaşĭ venitŭ, şi mĕ va avea pentru totŭ-d'a-una împlorătorŭ către D-ḑeŭ pentru prelungirea vieţeĭ şi sănătăţeĭ pré fericireĭ séle fiindŭ d'apururea gata la poruncile séle. Despre ceĭ 1.000 leĭ ce bocrulŭ tatălŭ meŭ a făgăduitŭ să se dea pré fericiriĭ séle, care cu tótă evlavia sărută sfînta sa dréptă, după câte-va zile voiŭ ingrijì, şi îĭ voiŭ da din baniĭ meĭ sfîntuluĭ Archimandritŭ Galata.

Rogŭ pe pré fericirea sa avêndu-mĕ în catalogulŭ fiilorŭ sĕĭ spiritualĭ să-mĭ ureze şi să mĕ îmbucure prin respectabilele séle scrisorĭ pentru a afla despre buna sa sănătate, iar aniĭ sĕĭ să-ĭ fie dela D-ḑeŭ cât de mulţĭ şi de salutariĭ sufletuluĭ.

1783, Octombre 1.

A pré fericireĭ séle după spiritŭ fiŭ smeritŭ şi slugă pré supusă.
George Balşŭ, Vistierŭ

Rogŭ iarăşĭ pe pré fericirea sa, ca să nu facă să nu isbutescŭ în cererea mea. — Pentru că acéstă moşie Folescĭ, care aparţine mŏnăstireĭ Galata, nu se mărginesce nicĭ cu alte moşiĭ ale mŏnăstireĭ, ci numaĭ acéstă moşie se găsesce tocmaĭ în mijloculŭ celorŭ douĕ ale mele moşiĭ.

Scrisórea mareluĭ Vistierŭ alŭ Moldoveĭ, George Balșŭ, către Procopie alŭ Chesarieĭ Filipuluĭ, despre schimbulŭ moșieĭ Folescĭ, după înțelesulŭ scrisóreĭ precedente.

Pré sfințieĭ séle Mitropolitulŭ Chesarie, dreptŭ fiŭ mĕ închinŭ, sărutândŭ cu tótă evlavia respectabila sa dréptă, rugându-mĕ de a-totŭ puterniculŭ D-ḑeŭ, ca să ție și să păzéscă pe pré sfinția sa în deplină sănătate și continuă prosperitate cu isbutirea tuturorŭ dorințelorŭ salutariĭ. Nu puținŭ ne-a întristatŭ în deobște absența sa d'aicĭ, și după pornirea sa de aicĭ mâhnirea a devenitŭ maĭ mare în sufletulŭ meŭ și dorința relațiuneĭ și dragostea fiéscă. Decĭ fiindŭ nevoie să și scriŭ către pré fericitulŭ despre o trébă pe care o arĕt maĭ la vale pré sfințieĭ séle, nu am lipsitŭ de a cercetà despre recenta și pré dorita sa sănătate, despre care aflândŭ, să mĕ bucurŭ pré mărindŭ pe D-ḑeŭ.

Pe lângă acestea, de óre-ce este cunoscutŭ pré sfințieĭ séle despre moșia Drăgoescĭ despre care aveamŭ judecată cu Ilie Romanŭ, care judecată fiindŭ-că acum a ajunsŭ la unŭ sfîrșitŭ, și cu cercetarea acésta ce s'a făcutŭ, s'a datŭ de către Tribunalŭ în posesiunea mea.

Decĭ nu înșelŭ pe pré sfinția sa, că cu astă moșie împreună cu Pizărescĭ, moșia mea strămoșéscă, se află între o moșie a mŏnăstireĭ Galata, Folescĭ numită, și de óre-ce mŏnăstirea Galata nu are alte moșiĭ care să se mărginéscă cu acésta, și de óre-ce am și eŭ trebuință de moșia mŏnăstireĭ, Folescĭ, ca să unescŭ hotarele moșiilor mele, maĭ alesŭ că mi se întâmplă și óre-care perdere, fiindŭ moșia Folescĭ cu unŭ colțŭ între moșiile mele, am scrisŭ către pré fericitulŭ, rugându-mĕ pré fericireĭ séle să consimtă și să-mĭ facă acéstă bunătate caseĭ mele, ca să se facă schimbulŭ acesteĭ moșiĭ, să daŭ în loculŭ acesteĭ moșiĭ o altă moșie totŭ asemenea, și cu acelașĭ venitŭ într'unŭ locŭ bunŭ, fără ca să se pricinuéscă vr'o cât de mică pagubă mŏnăstireĭ.

Decĭ, sciindŭ părintésca sa dragoste către mine, și avêndŭ cunoscință pré sfinția sa despre afacerile și moșiile de aicĭ, mĕ rogŭ pré sfințieĭ séle să aibă grijă de acéstă afacere și să se ostenéscă pentru fiulŭ sĕŭ spiritualŭ, recomandândŭ pré fericireĭ séle tréba acésta, ca să se facă porunca pré fericireĭ séle, séŭ către sf. Arhimandritŭ alŭ mŏnăstireĭ Galata, séŭ către orĭ și care arŭ găsì de cuviință, să cerceteze moșia ce o daŭ și fiindŭ pe aceeașĭ tréptă cu moșia mŏnăstireĭ, să se facă schimbulŭ și făcêndu-se scrisorile cu informațiunea pré fericireĭ séle despre acésta, se vorŭ trimite ca să fie aprobate și de pré fericirea sa. Rogŭ pe pré sfinția ta iarășĭ și iarășĭ, ca să contribue la acéstă afacere și să îngrijéscă de sĕvîrșirea eĭ, după cum mulțĭ alțiĭ aŭ făcutŭ diferite schimburĭ, ca nu cum-va eŭ singurŭ să nu isbutescŭ în cererea mea, maĭ alesŭ că nu cerŭ unŭ lucru păgubitorŭ mŏnăstireĭ, ci daŭ moșie în locŭ de moșie și același venitŭ, séŭ și ceva maĭ multŭ încă. Orĭcine va fi orênduitŭ de pré fericitulŭ va cercetà și va face darea de sémă către pré fericirea sa. Numele moșieĭ nu-lŭ scriŭ, nicĭ în ce parte, de óre-ce nicĭ nu sciŭ care moșie va plăcea dintre acele ce am de datŭ în loculŭ acesteia.

Despre ceĭ 1.000 leĭ ce a făgăduitŭ să dea pré fericireĭ séle boerulŭ tatălŭ meŭ, care și sărută cu evlavie respectabila sa mână, cu tóte că scriŭ și către pré fericitulŭ despre acésta, va informà însă și pré sfinția sa, că se vorŭ da în puține ḑile Arhimandrituluĭ mŏnăstireĭ Galata și de óre-ce de o cam dată nu s'aŭ găsitŭ banĭ gata la tatălŭ meŭ, îĭ voiŭ da eŭ.

Rogŭ, fiindŭ-că cunóscețĭ iubirea mea fiéscă către pré sfinția ta, să am rĕspunsulŭ cu împărtășirea despre dorita sa sănătate și să mĕ îndatorésca cu sĕvêrșirea afacereĭ arătate maĭ sus, ca să mĕ aibă pe vecĭ rugătorŭ și datorŭ în privința acésta, iar aniĭ sĕĭ fie dela D-ḑeŭ lungĭ și norocițĭ.

1783, Octombre 1.

Alŭ pré sfințieĭ séle în spiritŭ fiŭ și gata la poruncă.

George Balșŭ, Vistierŭ.

Scrisórea luĭ Iacovŭ, egumenulŭ Bărnovski, către Avramie, despre noulŭ egumenŭ alŭ Ismaĭluluĭ și despre moșia Poronțĭ, cerută din partea Domnuluĭ.

(*Notă:* după scrisóre este următorulŭ post-scriptum:)

Pré Inălțatulŭ Domnŭ m'a silitŭ să-mĭ daŭ cuvîntulŭ despre moșia Porouțĭ, după cum vĕ maĭ scriamŭ, și nu am dat'o cu nicĭ unŭ prețŭ, cu tóte că aŭ făcut'o firmanŭ Nemțiĭ. — Acum Măria Sa are să scrie pré fericireĭ séle ca să-șĭ dea hotărîrea sa. Dar pré fericirea sa să se ferésca de acésta, de vreme *ce eŭ am aicĭ* **pe boerĭ în ajutorulŭ nostru în afacerea acésta,** *și să nu cum-va să vĕ dațĭ cuvîntulŭ.* — In ḑilele acestea pornesce de aicĭ boerulŭ Armașŭ, boerulŭ Hatmanulŭ Pipica, pentru a-se duce la Constantinopole. Iar sfinția sa episcopulŭ Vidinuluĭ de acolo se duce în eparhia sa.

Am prinsŭ pe Calinicŭ Saatŭ Kiran și am luatŭ catastifurile séle, și acum se găsescŭ la mine.

Aicĭ a prinsŭ pe unŭ creștinŭ și-ĭ cerea 400 leĭ danie sfîntuluĭ mormîntŭ. Creștinulŭ avea spre mărturie că-ĭ trimisese la Ierusalimŭ. Decĭ arĕtându-lŭ eŭ străinŭ și fără nicĭ o relație cu sfîntul mormîntŭ, l'am gonitŭ cu judecata boerilorŭ și am scăpatŭ pe creștinĭ. Și acésta pentru a vĕ aduce întru scire.

1783, Septembre 1.

Scrisórea luĭ Scarlatŭ Ghica postelnicŭ, către Patriarchulŭ Ierusalimuluĭ Avramie, de felicitărĭ.

Pré fericireĭ vóstre cu totŭ respectulŭ închinându-mĕ, sărutŭ cu smerenie fericita sa dréptă.

Rugândŭ pe D-ḑeulŭ tuturorŭ, ca să o ţie în deplină sănătate şi să prospere în lungimea vieţiĭ sale, şi în împlinirea bunurilorŭ ce le poftesce.

Primindŭ cu siguranţă scrisórea de bine-cuvîntare a pré fericireĭ vóstre împreună cu alăturatulŭ darŭ maĭ preţiosŭ ca totŭ ce e preţiosŭ, m'am bucuratŭ fórte multŭ şi mulţămirĭ am adusŭ restignituluĭ pentru noĭ, şi nicĭ nu potŭ să presintŭ prin vorbe recunoscinţa ce vĕ datorescŭ pentru bunătatea pré fericireĭ séle.

Implinirea mareĭ dorinţe ce am, respectulŭ nemĕsuratŭ ce i-lŭ păstrezŭ, iubirea părintéscă înflăcărată a sa către mine, dragostea mea fiéscă învăpăiată, ce o portŭ pré sfinţieĭ séle, dacă sunt întipărite în sufletulŭ sĕŭ D-ḑeescŭ precum şi nu mĕ îndoescŭ, să o informeze, acestea să-ĭ presinte închipuirĭ séle D-ḑeescĭ disposiţia şi schimbarea mea spirituală ce iea în sufletulŭ şi corpulŭ meŭ, primindŭ tóte cele dorite şi cinstite de mine pentru sufletŭ şi corpŭ şi pentru orĭ-ce din acéstă viéţă.

Acéstă, pré fericite stăpâne, e o deosebită dovadă a dragosteĭ alese ce o păstraţĭ pentru mine. Acésta mĕ obligă şi *pe mine şi pe copiiĭ meĭ şi tótă casa mea*, să mulţămimŭ vecĭnicŭ pré fericireĭ séle, să fimŭ robĭ aĭ sf. mormîntŭ, *să luptămŭ pentru elŭ din tótă puterea*. Şi despre acestea, atâta, iar pré fericirea sa mişcată de dragostea spirituală către noĭ, să nu lipséscă de a ne adăpă de-apururea cu scrisorile séle maĭ dulcĭ ca nectarulŭ şi să ne sprijine prin urările şi bine-cuvîntările séle părintescĭ, carĭ să ne fie ajutătóre pe tótă viéţa, iar aniĭ sĕĭ mulţĭ fie şi fericiţĭ.

1783, Iunie (?).

fiulŭ şi robulŭ spiritualŭ pré smeritŭ
Scarlatŭ Ghica, postelnicŭ.

Scrisórea luĭ Ghermanŭ, egumenŭ din Văcărescĭ, despre tipărirea în tipografia românéscă a o mie de pomelnice şi despre modulŭ expedieriĭ lorŭ.

Dumneḑeésca beatitudinea vóstră, cu multă cucernicie şi plecăciune salutŭ.

După închinăciunile pré smerite şi pentru-că sunt datorŭ către pré sfinţia vóstră, facŭ cunoscutŭ Beatitudineĭ vóstre, că am primitŭ pré venerabila şi sfinţita scrisóre dată dela 11 Iunie, la 14 ale luneĭ curente, pe care cetind'o şi luândŭ cunoscinţă despre cele poruncite mie prin ea, neîntârziindŭ de locŭ, trimeţêndŭ, am primitŭ câte am găsitŭ gata două miĭ şi două sute pomelnice, carĭ eraŭ ude încă, pentru-că înainte de două ḑile poruncisemŭ ca să se tipărescă, după ce primisemŭ sus pomenita scrisóre a pré sfinţieĭ vóstre, prin care mi-se poruncea tipărirea lorŭ, iar la 12 ale luneĭ curente, cu două pecete iată că se întórce ţiganulŭ şi le trimetŭ în aceaşĭ ḑi cu elŭ, îndemnându-lŭ să soséscă câtŭ maĭ curândŭ, iar celŭ-l-altŭ ţiganŭ rĕmâne aicĭ şi după două ḑile, îlŭ trimetŭ cu restulŭ de patru miĭ, în urma celorŭ ce-mĭ scrieţĭ ca să vĕ trimetŭ 6 miĭ. Am primitŭ şi ceĭ o sută leĭ dela ţiganĭ, cu tóte că şi eŭ am numĕratŭ prin anticipaţie o sută leĭ, pentru ca să le tipărescă maĭ iute, ca să vi le trimetŭ câtŭ maĭ în scurtŭ timpŭ.

Şi acestea cu smerenie.

Iar urările pré sfinţieĭ vóstre cele pré sfinţite şi de D-ḑeŭ convingĕtóre fie cu noĭ apĕrătóre în tótă viéţa.

1784, Iunie 14.

Alŭ Beatitudineĭ vóstre de D-ḑeŭ păzită, slugă pré smerită şi la pré sfintele eĭ poruncĭ pré supusŭ.

Ghermanŭ Văcărescĭ.

Pré sfinţia sa archiereulŭ Sideĭ îmĭ cere două miĭ de pomelnicĭ pe carĭ le-a plătitŭ cu mâna archimandrituluĭ Ioaniţĭ, şi aşĭ vré să am rĕspunsŭ despre acésta, décă s'aŭ plătitŭ, séŭ nu s'aŭ plătitŭ.

Tocmaĭ în momentulŭ cândŭ voiamŭ să pecetluescŭ scrisórea, a sositŭ şi prezentulŭ plicŭ dela Galaţĭ la Lazaretŭ şi iată că o alăturŭ de acéstă scrisóre trimiţêndu-lŭ; şi alaltăerĭ v'am trimesŭ două scrisorĭ alăturate într'unŭ plicŭ scrisŭ de însuşĭ secretarulŭ, una din Constantinopolŭ, iar cea-l-altă dela Iaşĭ, dela Galata. Ţiganulŭ n'a voitŭ să rĕmâe şi iată că vinŭ amêndoĭ, şi să-ĭ trimeteţĭ îndĕrătŭ pentru ca să mĕ grăbescŭ să vĕ expediezŭ câtŭ maĭ în grabă cele-l-alte pomelnice. *Acelaşŭ.*

Scrisórea luĭ Ghermanŭ, egumenuluĭ mŏnăstiriĭ Văcărescĭ, către Avramie, patriarchulŭ Ierusalimuluĭ, despre felurite trebĭ precum şi despre ţiganiĭ din proprietatea sa.

Mĕ închinŭ dreptŭ servŭ pré fericireĭ vóstre, cucernicŭ sărutându'ĭ drépta sa plină de graţie.

Primindŭ scrisórea sa datată din 3 Iulie şi am cetitŭ cele ce-mĭ poruncesce prin ea.

Eŭ şi în scrisórea mea precedentă am rĕspunsŭ singurŭ pré fericireĭ séle, că grămăticulŭ robŭ alŭ sĕŭ, îmĭ este bolnavŭ şi acum, făcêndŭ închinarea de servŭ ce ĭĭ sunt datorŭ, i-a aducŭ aminte că până astăḑĭ nu am nicĭ o scire, nicĭ prin corabie, nicĭ prin scrisóre din Ierusalimŭ, nicĭ prin pescheşurĭ (darurĭ). Totuşĭ după porunca sa de stăpânŭ, am scrisŭ bĕtrânuluĭ Pancratie ca să triméţă câtŭ maĭ în grabă peşcheşurile, şi după ce vorŭ sosì, voiŭ îngrijì ca să i-le trimetŭ.

Scrisorile pentru oraşŭ le-am înmânatŭ boeruluĭ postelnicŭ, care se închină cu respectŭ pré fericireĭ séle, şi cu celŭ d'întâiŭ călăraşŭ le va trimete.

De asemenea şi cele pentru Iaşĭ le-am trimesŭ prin neguştorĭ. Iar acea ce a fostŭ destinată pentru archimandritulŭ dela sfîntulŭ Gheorghe dându-i-o, i-am vorbitŭ şi verbalŭ cele câte mi-le poruncesce, şi a rĕspunsŭ că va scrie pré fericireĭ séle.

Boerulŭ Clucerŭ Dumitrache cu cocóna Elena, cocóna Ruxandra şi Ştefanache respectuosŭ se închină pré fericireĭ séle sărutându-ĭ drépta.

Şi acestea le scriŭ eŭ dreptulŭ servŭ, iar urările etc.

1784, Iulie (?). Alŭ pré fericireĭ séle, pré respectabile robŭ smeritŭ.

Ghermanŭ, egumenulŭ Văcărescilorŭ.

. . . .

Rogŭ, stăpâne, să-mĭ scrieţĭ décă aţĭ primitŭ cele patru miĭ de pomelnice, cele două miĭ ce le-am trimesŭ cu ţiganiĭ şi două miĭ prin Hagi-Dimitrache Andreĭ, ca să mĕ informezŭ.

Scrisórea Dómneĭ Sevasta, către Patriarchulŭ Ierusalimuluĭ, Avramie, de felicitare.

Pré fericite etc. Patriarchulŭ Ierusalimuluĭ, Domnule Avramie, părinte alŭ nostru în Christosŭ. Pré fericirea vóstră cucernicŭ salutândŭ, sărutândŭ pe pré respectabila sa dréptă.

Să o ţie Domnulŭ tuturorŭ în deplină sănătate, continuă prosperitate şi cu lungă viéţă şi cu împlinirea celorŭ dorite.

Scrisórea sa bine-cuvîntătóre am primit'o şi aflândŭ despre buna sănătate actuală a sa, fórte multŭ ne-am bucuratŭ, am cetitŭ şi cele ce-mĭ scrieţĭ maĭ departe prin care felicitându-ne ne adresaţĭ urările pentru sfintele sĕrbătorile trecute şi pré mulţumimŭ pré fericireĭ séle. Dea D-ḑeŭ precum ne doresce să se învrednicéscă să sĕrbătoréscă aceste sĕrbătorĭ vesele şi în multe periódc de anĭ.

Sciindŭ respectulŭ vechiŭ ce-ĭ păstrămŭ, rugămŭ de a nu ne părăsi uitându-ne în rugăciunile séle şi să ne trimită din când în când scrisorile séle de bine-cuvîntare şi arĕtătóre de preţiósa sa sănătate. Acestea şi fie aniĭ sĕĭ dela D-ḑeŭ lungĭ şi mântuitorĭ, iar urările séle cu noĭ în tótă viéţa.

1784, Ianuarie 12. Gata la poruncile séle

Sevasta Dómna.

Scrisórea luĭ Chrysantŭ, egumenulŭ mŏnăstireĭ Galata, către Avramie Patriarhulŭ Ierusalimuluĭ, despre reînnoirea chrisóvelorŭ sêrbescĭ ale metócelorŭ sfîntuluĭ mormîntŭ, din România, şi despre averea furată a rĕposatuluĭ Mitropolitŭ alŭ Chesarieĭ, din Palestina.

Pré fericireĭ séle D-ḑeescĭ şi pré sfinţite, pré sfinte stăpâne, până la pămîntŭ dreptŭ slugă mĕ închinŭ şi mâna sa dréptă cucernicŭ o sărutŭ.

Scrisórea sa din 16 a luneĭ trecute, la 6 a luneĭ curgĕtóre am primit'o şi ca de obiceiŭ am sărutat'o şi am cititŭ cele ce îmĭ poruncesce dreptŭ stăpânulŭ meŭ. Decĭ după porunca pré fericireĭ séle, fără perdere de timpŭ pe egumeniĭ din lăuntru i-am chiamat şi le-am arĕtatŭ porunca pré sfinţieĭ séle, iar celorŭ de afară am scrisŭ, trămiţêndu-le şi porunca sa, pentru ca fie-care din eĭ să îngrijéscă să facă inventariulŭ chrisóvelorŭ mŏnăstirilorŭ lorŭ, şi în deosebĭ luĭ chirŭ Partenie Caşinŭ, ca să fie acolo de faţă la facerea inventariuluĭ, după porunca sa, cât maĭ curândŭ.

Rugămŭ cu toţiĭ de a ne învrednicì cu iertarea sa, ca acésta să se facă până la Pascĭ; precum ne poruncesce, nu este cu putinţă, pentru că chrisóvele nóstre *sunt scrise tóte în limba sêrbéscă şi décă nu vorŭ fi traduse în limba bogdănéscă* (moldovenéscă), ca să înţelegemŭ ce cuprinde fie-care din ele, nu putemŭ face inventariulŭ lorŭ şi décă nu vomŭ puté să le pregătimŭ până *când pré fericirea sa va şedea în Bucurescĭ*, le vomŭ trimite apoĭ în Capitală.

'Mĭ scrie pré sfinţia sa, că venindŭ acolo sf. Arhiereŭ alŭ Vidinuluĭ, i-a spusŭ că a fostŭ faţă şi a făcutŭ tóte mŏnăstirile sf. mormîntŭ cu scutirĭ despre care ne şi cere pré sfinţia sa informaţiunĭ. Decĭ aducŭ la cunoscinţa sa, că numaĭ mŏnăstirea Bărnovski a făcutŭ chrisóve de scutirĭ. Iar pentru mŏnăstirea Galata, nu numaĭ că nu s'a făcutŭ chrisovŭ, dar a şi fostŭ lipsită şi de puţina milă ce avea dela bâlciurĭ, după ce a venitŭ *porunca de a se plătì negustoriĭ din Rusia şi Austria.* Despre care am datŭ jalbă Măriei Séle, ca să o pună într'o rînduială şi mi-a rĕspunsŭ *cu tăcerea.* Pentru mŏnăstirea Cetăţueĭ nu numaĭ chrisovŭ de scutire nu s'a făcutŭ, dar a fostŭ şi amendată cu 200 leĭ pentru o sută şépte-ḑecĭ stupĭ albine; în timpulŭ când se strîngea darea albinelorŭ, aŭ întrebatŭ ceĭ carĭ o strîngeaŭ: ale cuĭ sunt albinele? Iar egumenulŭ Cetăţueĭ a rĕspunsŭ că sunt ale Chlinceĭ, iar celŭ din Chlincea a spusŭ, că sunt ale Cetăţueĭ; peste care aŭ pusŭ piciorulŭ, pentru-că a minţitŭ l'aŭ amendatŭ, cu tóte că albinele eraŭ mŏnăstirescĭ.

Şi întâiulŭ petiţionarŭ (a datŭ jalbă) a fostŭ Celebi Petrache. Dar pré cuvioşia sa a îngrijitŭ şi a strînsŭ materialulŭ, adecă peatră şi destulŭ varŭ, şi speră cu numele luĭ D-ḑeŭ şi prin urările séle, că după sf. Gheorghe va începe zidulŭ, după plecarea pré sfinţieĭ séle de aicĭ. A trimisŭ Domnulŭ şi i-a poruncitŭ că fără scirea Alteţeĭ séle să nu încépă şi a doua óră tómna i-a poruncitŭ să nu încépă. Scopulŭ însă pe care îlŭ urmăresce Inălţimea sa prin acésta nu ne este cunoscutŭ.

Fie şi acésta în scirea pré fericireĭ séle, că anulŭ acesta din causa omĕtuluĭ multŭ, délulŭ ce privesce spre Frumósa sa prăbuşitŭ până la douĭ coţĭ şi s'a apropiatŭ până la zidŭ, şi se găsesce în nedumerire, care parte să drégă maĭ întâiŭ.

Iar despre egumenulŭ dela sf. Sava de care 'mĭ poruncesce pré fericirea sa să o informezŭ, afacerea stă astŭ-felŭ: Nu pré cuvioşia sa s'a dusŭ să se plimbe, ci Ianache secretarulŭ l'am rugatŭ, avêndŭ împreună cu elŭ şi pe altŭ-cineva, ca înhămândŭ caiĭ sĕĭ la *butca* sa să se ducă până la via sfîntuluĭ Sava. Decĭ neputêndŭ să le strice hatîrulŭ s'a dusŭ împreună cu eĭ pe drumŭ, caiĭ s'aŭ speriatŭ şi i-aŭ trîntitŭ jos. Aceştia s'a lovitŭ niţelŭ, iar celŭ-l-altŭ, care era unŭ óre-care Arsenie, care făcea pe doftorulŭ, după o sĕptĕmână a muritŭ.

Am spusŭ şi egumenuluĭ din Bărnovski porunca pré sfinţieĭ séle, ca să înveléscă pivniţa, care a primitŭ voiosŭ porunca sa, dar nu pentru de-o-cam-dată, ci după trecerea unuĭ timpŭ anumitŭ, până când va strînge materialulŭ.

Ierodiaconulŭ Chrysantu căruia îĭ ḑice şi extravagantulŭ, a venitŭ la mine şi a cerutŭ scrisóre către pré sfinţia sa, pentru că o să vie acolo, ḑicêndŭ că are de gândŭ să se aşeḑe la sf. mormîntŭ. Decĭ i-am datŭ, cu acestŭ scopŭ însă, pentru-că elŭ s'a îmbolnăvitŭ stândŭ la Bărnovski, i-s'a găsitŭ o cantitate de *floriĭ* şi alte parale, câtă era cantitatea banilorŭ sfîntuluĭ alŭ Chesarieĭ, carĭ aŭ fostŭ furaţĭ anţerţŭ în ḑiua sfîntuluĭ Sava, după cum scie şi pré fericirea vóstră, care extravagantŭ odinióră nu avea nicĭ o lăscae. Decĭ cu toţií l'am îndemnatŭ să vie la pré fericirea sa să-lŭ chiverniséscă. După ce va venì acolo, să-lŭ cerceteze cu exactitate despre aceştĭ banĭ.

Ne-am gânditŭ să-lŭ prindemŭ aicĭ să-lŭ predămŭ zapciilorŭ, dar nu am fi reuşitŭ de locŭ, căcĭ nu aveamŭ nicĭ o mărturie, *nicĭ o dovadă, şi le-arŭ fi mâncatŭ paralele zapciiĭ şi s'arŭ fi perdutŭ de geaba:* nicĭ noĭ nu am fi luatŭ, nicĭ la elŭ n'arŭ fi rĕmasŭ.

Am oferitŭ urările séle părintescĭ şi pré nobiluluĭ boerŭ mare Logf. Sturdza şi luĭ chir Costi şi luĭ başa Chivache Anastasie şi luĭ başa Zotu şi luĭ chir Teodosie, carĭ cu multŭ respectŭ sărută fericita şi sfînta sa dréptă. Am trimesŭ şi scrisórea pré sfinţieĭ séle la cocóna vistierésa Anastasia.

După porunca pré sfinţieĭ séle am fostŭ şi la *Consululŭ Ruşilorŭ* şi i-am oferitŭ salutările din partea sa, care se şi închină pré fericireĭ séle; pentru **întîlnire** i-am oferitŭ unŭ micŭ **polobocŭ plinŭ cu pelinŭ şi unulŭ cu vinŭ**

dulce. Scrisórea alăturată aicĭ este a luĭ Juş Ciohodariŭ Iosifŭ, rĕspunsulŭ la scrisorile de atuncĭ....

. . . .

1784, Martie 16.

Alŭ pré Dumneḑeesciĭ séle pré fericirĭ smeritŭ şi plecatŭ serbŭ.
Chrysantŭ archimandritulŭ din Galata.

Scrisórea luĭ Ghermanŭ egumenŭ alŭ Văcărescilorŭ, către Avramie, despre primirea darurilorŭ pentru boerĭ, trimese din Ierusalimŭ.

Pré fericireĭ séle pré slăvită dreptŭ robŭ închinându-ne, cu multŭ respectŭ sărutămŭ urmele respectabilelorŭ şi fericitelorŭ séle picióre. Scrisorile séle ierĭ le-am primitŭ séra la 10 ore. In aceaşĭ oră aŭ sositŭ din capitală şi peşcheşurile (darurile) şi protosinghelulŭ Nectarie, care are şi scrisorile din Ierusalimŭ.

. . . .

Am îngrijitŭ însă fără întîrziere şi iată trimetemŭ unŭ omŭ dinadinsŭ, ca să dămŭ de scire pré fericireĭ séle, că îndată cu acelaşĭ aducĕtorŭ de scrisorĭ să ne poruncéscă ce să facemŭ: să vie chir Nectarie să se întîlnéscă cu pré sfinţia sa? séŭ numaĭ peşcheşurile să trimetemŭ? Punemŭ aicĭ şi miculŭ catastifŭ alŭ peşcheşurilorŭ, pentru ca să ne poruncéscă tóte: să le trimitemŭ séŭ numaĭ unele şi carĭ a-nume?

1784, Iulie 24.

Alŭ pré fericireĭ séle de D-ḑeŭ slăvite, ceĭ maĭ micĭ robĭ.
Ghermanŭ egum. Văcărescilorŭ şi secretarulŭ eĭ: Panaitŭ.

Scrisórea luĭ Iónŭ C. Iacobŭ Suţu, către Avramie, de felicitare pentru sĕrbătorile de Crăciunŭ.

Pré fericireĭ vóstre respectabile cucernicŭ mĕ închinŭ sărutândŭ fericita sa dréptă.

D-ḑeŭ celŭ pré bunŭ să o păzéscă în deplină sănătate şi prosperitate cu viéţă lungă şi de dorinţe isbânditóre.

Scrisórea părintéscă cu respectŭ şi bucurie am primit'o, tare m'am înveselitŭ de buna sănătate şi sosirea fericită în capitală. Pe lângă acésta căḑêndŭ şi periodulŭ îmbucurătorŭ pentru tótă lumea alŭ sĕrbătorilorŭ sfinteĭ nascerĭ a Domnuluĭ nostru, vĕ poftimŭ atâtŭ pentru sĕrbătórea acésta, câtŭ şi aceea a Boboteziĭ, anĭ mulţĭ şi fericiţĭ. Fie pentru sfinţia vóstră periodulŭ întregŭ alŭ anuluĭ favoritorŭ, plinŭ de veselie şi norocŭ.

Cunoscêndŭ aplicarea mea fiéscă cu respectŭ către pré sfinţia sa, rogŭ să nu lipséscă de a urà pentru mine către Domnulŭ, făcêndu-mĕ să mĕ bucurŭ prin scrisorile séle de bine-cuvîntare şi arĕtătóre în acelaşĭ timpŭ de buna eĭ sănătate, a căreĭ anĭ fie mulţĭ şi plinĭ de ḑile norocite.

1784, Decembre (?) Gata la ordinele séle, ca fiŭ.

Iónŭ Suţu.

Chrisantŭ archimandritŭ din Galata, Iacobŭ archimandritŭ alŭ mŏnăstireĭ Bărnovschi, Ghedeonŭ archimandritŭ alŭ mŏnăstireĭ Cetăţuea.

Lista averiĭ metohuluĭ sfîntuluĭ munte din Ismailŭ.

Catastifulŭ sculelorŭ, ce am aflatŭ în timpulŭ cândŭ am luatŭ mŏnăstirea în Ismailŭ. 1784, Martie 15.

13 Candele de argintŭ micĭ şi marĭ.
1 Cădelniţă de argintŭ.
1 Cruce de argintŭ.
1 Potirŭ cu discŭ şi cu cruciuliţă de argintŭ.
1 Evanghelie cu puţinŭ argintŭ.
4 Felóne.
1 Perechĭ de mânecĭ.
1 Patrafirŭ vechiŭ.
2 *Vĕlurĭ.*
5 Discurĭ de aramă.
2 Cingĕtóre micĭ de argintŭ.
4 Sfeşnicĭ de bronz.
2 Evangheliĭ fără argintŭ.
1 Antologie.
1 Penticostarŭ.
1 Orologiŭ.
1 Euchologiŭ.
1 Apostolŭ.
1 O psaltire ruséscă.
1 Antologie ruséscă.
1 Triodŭ.
1 Tipicŭ.
13 Farfuriĭ de alamă.
1 Sinie de alamă.
3 Tingirele de alamă cu capacurĭ.
1 Ligheanŭ cu ibricŭ.
1 Césornicŭ nemţescŭ în biserică.

1. Chilinŭ în odae.

Acestea am primitŭ din mâna epitropuluĭ nostru Mehemegibaşĭ chir Mihalache.
1784, Martie 15.

Dositeĭ.

Sculele bisericeĭ din Ismailŭ ce le-am făcutŭ Teslimŭ în mânile epitropuluĭ sfîntuluĭ Galata. 1792, Iunie 6, Iașĭ.

16 Candele de argintŭ.
1 Cădelniță de argintŭ.
1 Discopotirŭ de argintŭ cu tóte ale séle.
2 Tingirele cu capacurile lorŭ
13 Bucățĭ, adică farfuriĭ și capacurĭ.
4 Discurĭ de alamă.
1 Cruce aurită
2 Sfeșnicĭ de bronzŭ.
1 Cingĕtóre de argintŭ.
3 Stiharĭĭ făcute cu mătase.
4 *Aerŭ* de mătase.
2 Probóde de capŭ de mătase.
4 Perechĭ de mânecĭ.
4 Patrafirurĭ și 2 orariĭ.
1 Pórtă daurită.
4 Felóne, unŭ sevaserŭ vechiŭ și 2 stofe de aurŭ și ceal-altă *pagasi*.
16 Cărțĭ, adică hogeturĭ de moșiĭ proprietățĭ turcescĭ și 5 cărțĭ rusescĭ.

Acestea le-am făcutŭ teslimŭ sf. archimandritŭ Chrisantŭ Galata, 1792, Iunie 6, Iașĭ.

Dositeĭ.

Catastifulŭ sculelorŭ ce am lăsatŭ la Ismailŭ, în mŏnăstire, în mânele pro-egumenuluĭ chir Macarie, pe care l'am lăsatŭ ca epitropŭ alŭ bisericeĭ.

2 Evangheliĭ, una cu puținŭ argintŭ.
1 Discopotirŭ de cositorŭ cu tacâmurĭ.
2 Discurĭ de alamă.
1 Aghiasmatarŭ de alamă.
2 Sfeșnice de bronzŭ.
1 Cădelniță de bronzŭ.
2 Candelabre de bronzŭ.
1 Colimvitră de alamă.
2 Prapurĭ și o cruce de cositorŭ
3 Coróne și unŭ harŭ de argintŭ la icóna luĭ Christosŭ.
3 Coróne de argintŭ la adormirea sf. Maicĭ.
1 Corónă mare la sf. Iónŭ înainte mergĕtorulŭ.
3 Coróne la icóna născĕtóreĭ de D-ḑeŭ.
2 Coróne și o cruce la sfîntulŭ Constantinŭ.
1 Penticostarŭ.
1 Paracliticŭ.
1 Antologie.
1 Orologiŭ.
1 Psaltire.
1 Apostolŭ.
11 Mineurĭ vechĭ.
1 Euchologiŭ.
1 Antiminsiŭ.
2 Charurĭ de argintŭ la s-tulŭ Gheorghe.
1 Epitafŭ de mușama.
60 Icóne micĭ.
9 Icóne marĭ.
1 Orologiŭ mare nemțescŭ.
1 Felonŭ pagasi negru.
1 Ungĕtóre de argintŭ.

3 Patrahire.
1 Stiharŭ negru.
1 Perechĭ de mânecĭ de desuptŭ.
1 Sfeşnicŭ de bronzŭ.
1 Manganŭ de alamă.
1 Tingire şi două farfuriĭ.
1 Sinie de alamă.
22 Lumînărĭ marĭ şi micĭ.

Sunt maĭ multe câte am lăsatŭ în metohŭ, dar acestea numaĭ le am însemnatŭ în catastifŭ şi s'aŭ făcutŭ teslimŭ în mâinele sus-pomenituluĭ pro-egumenŭ.

Dositeĭ.

Scrisórea egumenuluĭ Văcărescĭ, Ghermano, către Patriarhulŭ Avramie, referitóre la clădirea metohuluĭ sfîntuluĭ mormîntŭ, în Constantinopole, şi despre visitele séle la boerĭ şi despre darurile pe carĭ Avramie le-a trimisŭ Mitropolituluĭ Ungro-Vlahieĭ, şi despre lemnulŭ sfîntŭ cerutŭ din partea maĭ multorŭ boerĭ din România. — 1785, Ianuarie 3.

Pré respectabileĭ pré fericireĭ vóstre, dreptŭ slugă şi cu multă cucernicie mě închinŭ, sărutândŭ drépta.

După cucernica mea închinare, scopulŭ presenteĭ mele este de a face cunoscutŭ pré sfinţieĭ vóstre, că la Decembre două plicurĭ de scrisorĭ adresate mie le-am primitŭ, în care eraŭ alăturate pré sfinţite scrisorĭ către pré nobiliĭ boerĭ, de asemenea şi către Mitropolitulŭ Ungro-Vlachieĭ, şi către Episcopĭ. Am găsitŭ într'însele şi o scrisóre pré sfîntă către mine.

Apoĭ am vědutŭ şi cele ce mi se poruncesce şi pentru scrisorĭ şi alte ale cĭ comande, pe carĭ scrisorĭ singurŭ am ămblatŭ de le-am împărţitŭ după adresele lorŭ la fie-care a parte; am exprimatŭ şi din gură (verbalŭ) către dînşiĭ urările şi bine-cuvîntările părintescĭ, şi toţĭ s'aŭ bucuratŭ pentru prosperarea şi sănătatea eĭ, închinându se cucernicŭ, rěspundêndu-mĭ că-ţĭ vorŭ rěspunde.

Sfinţia sa dela Rômnicŭ nu a venitŭ încă din Craiova, şi în aceste dile, după cum am aflatŭ, sosesce în Bucurescĭ, dar scrisórea i-am trimis'o.

Am arětatŭ luĭ Başa Teodoranu scrisórea, care vi se închină cucernicŭ, şi s'a bucuratŭ fórte multŭ, că aţĭ primitŭ milostenia despre care scrie, şi aştéptă scrisóre de bine-cuvîntare şi peşcheşurile obicĭnuite, precum vě scriamŭ. Am fostŭ şi la cocóna Ruxandra Stirbóica, şi la Veneţana (1) a disŭ, că va scrie despre amanetulŭ pentru care scrieţĭ, iar Ruxandra Ştirbóica nu s'a întrămatŭ încă, chiar s'a vătămatŭ ochiulŭ din causa bóleĭ.

Am trimisŭ şi către pitărésa scrisórea la Rômnicŭ, cu un omŭ sigurŭ scriindu-ĭ şi eŭ a parte.

Dar înainte de câte-va dile îmĭ scrisese plângându mi se pentru relele ce suferă și trage din partea rudelorŭ séle, cerêndŭ de asemenea ca să-ĭ trimitŭ și unŭ călugărŭ, dar nu i-am scrisŭ dacă vrea să fie egumenŭ séŭ epistatŭ sub autoritatea eĭ, și i-am rĕspunsŭ, că voiŭ scrie pré sfinţieĭ séle, și dacă veţĭ găsì de cuviinţă, ca să trimiteţĭ, trimiteţĭ unŭ omŭ maĭ înaintatŭ în vîrstă, ca fiindŭ tînĕră (? ?) pentru-că noĭ aicĭ nu avem pe nicĭ unulŭ respectabilŭ, maĭ alesŭ că *rudele séle sunt în contra călugărulŭ*, și eŭ voiŭ ţine totŭ-d'a-una sémă de voinţa eĭ, precum și de porunca pré sfinţieĭ vóstre; de asemenea 'mĭ scrie că în curândŭ va venì aci la Văcărescĭ, ca să-mĭ spue și verbalŭ cele ce îndură din partea fraţilorŭ eĭ.

---

(1) Este Văcărésca. Ce rolŭ jócă muierile în acapararea de averĭ de către călugăriĭ grecĭ !

Papazoglu și popa Diamanti, vi se închină dreptŭ slugĭ. Popa Diamanti nu lipsesce precum nu lipsia de a compătimì și a ajutà pentru libertatea și achitarea datorieĭ hanuluĭ.

Egumeniĭ cu toţiĭ vi se închină. Despre Negoescĭ nu mi-aţĭ scrisŭ, ca să ieaŭ ceĭ 200 leĭ acum pentru ca să vi-ĭ trimitŭ, séŭ să nu-ĭ ieaŭ. Îţĭ maĭ trimitŭ și douĕ scrisorĭ, una dela Pisma, iar cea-laltă ca rĕspunsŭ din partea boieruluĭ Prăscovanu.

Sfinţiĭ Arhiereĭ se închină cu toţĭ pré fericireĭ vóstre, de asemenea și Dumitrache a luĭ Hagi Andreĭ, precum și Obedénca cocóna Mariuţa cu smerenie se închină și vĕ rógă de a vĕ rugà sfîntuluĭ D-ḑeŭ pentru spășirea pĕcatelorŭ sufletuluĭ eĭ.

Sfinţia sa Mitrop. Ungro-Vlachieĭ mi-a ḑisŭ, când i-am datŭ scrisórea, că la întêia scrisóre v'a rĕspunsŭ mulţămindu-vĕ în acelașĭ timpŭ *pentru icrele trimise* și se miră, cum nu aţĭ spusŭ nimicŭ, décă aţĭ primit'o.

Scrisórea luĭ Ștefanŭ Brâncovénu Vornicŭ, către Avramie, despre respectulŭ sĕŭ către acesta și favórea patriarhală de care se bucură.

Pré fericireĭ vóstre dumneḑeescĭ și pré sfinţite dreptŭ slugă mĕ închinŭ, cu extremă cucernicie sărutându-ţĭ sfînta Ta déptă.

Scrisórea Ta părintéscă din (. .) Decembre am primitŭ, mulţămindŭ pentru urarea ce-mĭ face, pe care dea D-ḑeŭ să mĕ învrednicéscă ca să o am pentru totŭ-d'a-una.

Și iarășĭ Te rogŭ să mĕ ţiĭ în amintirea rugăciuneĭ Tale, ca să se învrednicéscă ticălosulŭ nostru sufletŭ să se bucure de mântuirea urărilorŭ părintescĭ ce ne trimiţĭ. Trebuia, adecă, potrivitŭ cu iubirea ce ne păstrezĭ; noĭ însă socotimŭ că atâtŭ de vrednicĭ nu am fostŭ către pré fericirea vóstră, decât fiindŭ împinsŭ de bunătatea și iubirea spirituală a Ta, pe care în faptŭ ne-a comunicat-o și care nu mĕ îndoescŭ că și maĭ încolo mi-o veĭ păstrà. Regretulŭ împărtășitŭ de toţĭ pentru plecarea Ta este maĭ presus de orĭ-ce descriere a mea, gândindu-mĕ în tot-d'a-una la sfaturile Tale spirituale și salutariĭ. Decât, după cum am ḑisŭ, rogŭ ca să nu ne daĭ uităriĭ, dar iarăşĭ să mĕ învrednicescŭ ca să mĕ bucurŭ de scrisorile Tale bine-cuvîntătóre, etc.

1785, Ianuarie 8. Fiŭ spiritualŭ
Ştefanŭ Brâncovénu.

Scrisórea Dómneĭ Sevasta, către Avramie, de felicitare şi de mulţămire pentru urările de felicitare.

Pré fericite, pré sfinţite şi pré divine Patriarhŭ alŭ Ierusalimuluĭ, Domnule Avramie, părinte alŭ nostru în Christosŭ, pré respectabile, cucernicŭ salutândŭ pe pré fericirea vóstră, sărutămŭ drépta V-tră. Domnulŭ tuturorŭ să vĕ păzéscă în deplină sănătate şi prosperitate continuă, cu viéţa lungă şi cu isbândirea celorŭ maĭ înalte bunurĭ şi dorinţe mântuitóre.

Am primitŭ scrisórea Ta cu bucurie aflândŭ de buna Ta sănătate. Am cetitŭ şi cele însemnate maĭ departe, şi felicitările de sĕrbătorile apropiate a Pascilorŭ, şi mulţămimŭ pré fericireĭ Tale, poftindu-ţĭ reciprocŭ pentru ca celŭ care prin puterea divină din morţĭ a înviatŭ, să te învrednicéscă a sĕrbători înveselitórele şi strĕlucitele aceste sĕrbătorĭ şi la mulţĭ anĭ după cum doresciĭ.

Sciindŭ respectulŭ ce păstrămŭ de demultŭ, rugămŭ să nu lipsescĭ a-ţĭ aduce aminte de noĭ, cândŭ Te îndrepţĭ către D-ḑeŭ, trimiţêndu-ne câte odată şi scrisorĭ de bine-cuvîntare şi arĕtătóre de buna Ta sănătate. Acestea, şi fie aniĭ Tĕĭ mulţĭ şi mântuitorĭ, iar urările Tale ajutătóre nouĕ pe tótă viéţa.

1785, Aprilie 26.
A pré fericireĭ Tale gata şi în Christosŭ fiică.
Dómna Sevasta.

Scrisórea luĭ Ghermanŭ, egumenŭ alŭ mŏnăstireĭ Văcărescĭ, către Avramie, despre incendiulŭ ce s'a întêmplatŭ în acestŭ metohŭ, despre pomelnicĭ şi alte afacerĭ.

Pré fericireĭ vóstre pré divine şi pré sfinte dreptŭ slugă mĕ închinŭ.

După închinăciunea mea de slugă, aducŭ la cunoscinţa pré fericireĭ Tale de D-ḑeŭ păzită, că la 1 Septembre la 2 óre ḑiua, am primitŭ pré sfintele Tale scrisorĭ dela ţiganŭ, şi îndată fără să întârḑiŭ unŭ momentŭ, m'am dusŭ după divinele Tale poruncĭ ce mi le-aĭ datŭ, împreună cu scrisórea ce scriĭ către pré Inălţimeĭ sa şi o am remisŭ în mânile séle a totŭ strĕlucite, şi după cetirea scrisoreĭ, mi-a rĕspunsŭ că va rĕspunde pré sfinţieĭ Tale la cele ce mi-a scrisŭ. Am ḑisŭ sluga Ta iarăşĭ, décă e strălucita poruncă de a se da rĕspunsulŭ slugiĭ séle şi a doua óră rĕspunde Inălţimea sa că da, şi astŭ-felŭ am plecatŭ.

Am remisŭ şi scrisórea pré excelentuluĭ archi-doctorŭ, care se şi închină pré fericireĭ Tale şi mi-a ḑisŭ că va rĕspunde, iar pliculŭ sfîntuluĭ protosinghelŭ alŭ Andrianopoluluĭ ìlŭ voiŭ trimite astăḑĭ séŭ mâne în mânile Tale cu siguranţă.

Câtŭ despre incendiulŭ despre care îmĭ scriĭ, pré bunulŭ meŭ stăpânŭ, că nu ţi'am scrisŭ, ce a avutŭ locŭ în metohulŭ nostru, e adevĕratŭ că nu v'am scrisŭ cu cele d'intêĭ scrisorĭ ce le-aŭ trimesŭ părinţiĭ din Constantinopolŭ, cu scopulŭ acela însă, mĕ jurŭ pe a totŭ sfîntulŭ sĕŭ capŭ, că de óre-ce maĭ cuprindea şi scrisorile acele o asemenea scire amară, şi sciindŭ eŭ sluga Ta, că a-ĭ fi cetitŭ întêiŭ scrisórea mea, şi ca să nu-ţĭ întristezŭ eŭ întêiŭ inima sfîntă, numaĭ şi numaĭ din pricina acésta nu am scrisŭ acéstă scire tristă, şi decĭ rogŭ ca pré fericirea Ţa să mĕ ierte. Dar nu după multŭ timpŭ ţi-am scrisŭ în scrisorile mele din urmă şi 'ţĭ arĕtamŭ ce mare mâhnire am încercatŭ eŭ sluga Ta, din causa acesteĭ întêmplărĭ; maĭ alesŭ chiar v'am şi scrisŭ unŭ rĕvaşŭ cu propria mea mână despre tînguirea mea cea multă, cu care m'am rugatŭ de *o persónă ce am îndemnat'o de mi-a datŭ o sumă de banĭ pentru sfîntulŭ mormîntŭ, ba 'ţĭ maĭ scriamŭ ca să trămiţĭ şi o scrisóre de bine-cuvîntare către acea persónă şi îmĭ scriĭ că acele scrisorĭ nu le-aĭ primitŭ*, în care aveamŭ douĕ plicurĭ ce mi le-a trimesŭ chir Chrysanthŭ, epitropŭ alŭ Tĕŭ la Galata. Maĭ scriémŭ că mi-a trimesŭ şi niscaĭ-va banĭ sfinţia sa, *şi ce să-ĭ facŭ şi ceĭ d'întêiŭ şi ceĭ din urmă banĭ*, de asemenea vĕ scriamŭ, carĭ scrisorĭ, pré fericite stăpâne, le-am datŭ în mâna luĭ Dimitrie Andreĭ Turnavitŭ, şi îndată ce am primitŭ pré sfintele Tale scrisorĭ şi îmĭ scriĭ că nu le-aĭ primitŭ acele scrisorĭ, m'am dusŭ îndată şi am apucatŭ pe Dimitrache, cerêndŭ dela Domnia-sa scrisorile ce i-am datŭ şi mi-a rĕspunsŭ categoricŭ, că, acele scrisorĭ le-a datŭ luĭ Panaitŭ Ţigara, care s'a întorsŭ în Bucurescĭ, şi ḑice că elŭ însuşĭ singurŭ le-a înmânatŭ în a totŭ sfintele Tale mâinĭ şi despre aceste scrisorĭ rogŭ să am rĕspunsurile Tale, de óre-ce am maĭ scrisŭ şi altele pe carĭ nu mi-le aducŭ aminte tóte.

Iar despre pomelnice, să pórte blăstemulŭ Tĕŭ aceia ce aŭ făcutŭ «*Sizilli*» şi când mĕ va învrednici sfîntulŭ D-ḑeŭ de ne vomŭ întâlni, le vomŭ vorbi una câte una, iar eŭ mĕ voiŭ îngriji din tótă putinţa prin mijlocirea prietenilorŭ, ca să se facă rĕspunsulŭ către pré fericirea Ta după cum doreseĭ. Astŭ-felŭ nădăjduescŭ în sf. D-ḑeŭ şi în bine-cuvîntările Tale sfinte.— Şi acestea dreptŭ slugă.

1784, Septembre 1.

Alŭ pré fericireĭ Tale de D-ḑeŭ păzită, servŭ umilitŭ şi pré supusŭ la ordinele Tale sfinte.

Ghermano, eg. Văcărescilorŭ.

Scrisórea luĭ Dositeiŭ, ieromonachŭ din Ismailŭ, către Avramie, despre subscrierile din aceste locurĭ și despre turburările politice.

Rogŭ, pe pré fericitulŭ meŭ stăpânŭ, ca să nu fiŭ lipsitŭ de urările Tale de D-ḑeŭ convingĕtóre, de óre-ce aicĭ am trebuință de paza pré sfinţieĭ Tale, fiindŭ multŭ calabalîcŭ și oștime adunată în aceste părţĭ, și multă desordine și turburare de lucrurĭ.

Dar sfîrșitulŭ e necunoscutŭ și D-ḑeŭ să se milostivéscă prin rugăciunile Tale.

1784, Decembre 17.

Alŭ pré sfinţieĭ tale pré smeritŭ servŭ și gata la poruncile tale și celŭ maĭ micŭ dintre egumenĭ.

Dositeiŭ, ieromonachŭ din Ismailŭ.

Scrisórea luĭ Chrysantu, egumenulŭ din Galata, despre metohulŭ sfîntuluĭ mormîntŭ din Galaţĭ și despre egumenulă celŭ noŭ din Pobrata și despre manuale trimise din România la Ierusalimŭ și despre boerulŭ Hatmanulŭ Alexiu Mișoglu, etc.

Pré divineĭ tale pré fericirĭ, pré sfinţite stăpâne, până la pămêntŭ, etc.

Două scrisorĭ respectosŭ le-am primitŭ, una la 27 Septembre scrisă, care mi-a trimis'o cu protosinghelulŭ chirŭ Leonte, pe care pré sfinţia Ta l'a și numitŭ egumenŭ alŭ mŏnăstireĭ nóstre din Galaţĭ, și care pliculŭ cu scrisorile pré fericireĭ tale nu le-a trimisŭ, iar pe dînsulŭ până în ḑiua de astăḑĭ nu l'am vĕḑutŭ. De asemenea *nicĭ lada cu săpunurile parfumate* nu ne-a trimisŭ. Mi-a scrisŭ însă din Galaţĭ, că în curêndŭ va venì, și până acum nu s'a vĕḑutŭ, pe cât timpŭ îmĭ poruncesce încă ca să ajutŭ la afacerea ieromonachuluĭ Eliseŭ. După porunca pré fericireĭ tale voiŭ ajutà cât îmĭ va stà în putinţă, precum am și datŭ totŭ ajutorulŭ până ce l'am scosŭ din mânile lorŭ, nu însă cu împotrivire, ci cu rugăciune și implorare multă, findŭ-că pré fericirea ta a vĕḑutŭ bine că noĭ trăimŭ *în eparhiile lorŭ, și decĭ trebue să nu ne facemŭ dușmanĭ ca să ne prigonéscă pentru totŭ-d'a-una.*

Despre starea rea a egumenieĭ Pobratuluĭ încă așa rĕmâne lucrulŭ după cum scriamŭ cu călărașulŭ din rîndulŭ trecutŭ, cu carĭ scrisorĭ am trimisŭ și catastifurile, cu câte vite a primitŭ mŏnăstirea rĕposatulŭ și cu câte a lăsat'o, și să am porunca sa, ca să sciŭ câte adecă, să rĕmâe la mŏnăstire și câte să fie vêndute.

Despre *manuale (?)*, pe carĭ îmĭ poruncesce să le trimitŭ și să nu intre în vamă (să fie scutite de vamă), acum este peste putinţă de a se trimite, pentru-că învoiala lorŭ este de a le isprăvi pe la posturile marĭ, și atuncĭ cu sfînta sa urare sperămŭ să găsimŭ ómenĭ ca să le trimitemŭ fără a plăti vamă.

Iar despre ajutorulŭ de care îmĭ scriĭ pré fericirea ta ca să ajutămŭ, a trimisŭ Bistricénulŭ leĭ 500, carĭ sunt depușĭ la mine. Am spusŭ și egumenuluĭ mŏnăstireĭ Bărnovski, care a promisŭ numaĭ leĭ cincĭ sute să dea. De asemenea și eŭ mĕ voiŭ supune porunceĭ téle.

Am căutatŭ să găsescŭ aicĭ poliță și n'a fostŭ cu putință de a se găsi, am întrebatŭ și pe Andreĭ Pavli și domnia sa nu este în stare să găséscă.

Am hotărîtŭ dar, cu venirea în Capitală a *boeruluĭ Hatmanulŭ Alexie Mișoglu*, cu care vine și *Manulache Zugravu* și fiindŭ-că maĭ toțĭ baniĭ sunt floriĭ (galbenĭ) banĭ ușorĭ, să-ĭ trimitŭ cu chirŭ Manulache, care îĭ va remite pré sfințieĭ téle și décă voiŭ puté ca să facŭ și restulŭ paralelorŭ totŭ galbenĭ îĭ voiŭ trimite tóte cu elŭ.

1784, Octombre 1.

Alŭ pré divincĭ și de D-ḑeŭ slăvite, a vóstre fericirĭ pré smeritŭ și îngenuchiatŭ servŭ

Chrysantu, arhimandritulŭ din Galata.

Scrisórea luĭ Dimitrie Serdarulŭ, către Avramie, de urare și mulțămitóre și despre o proprietate a sf. mormîntŭ, ce caută s'o arendeze.

Pré sfințieĭ tale, pré divine dreptŭ fiŭ mĕ închinŭ sărutândŭ cucernicŭ drépta ta.

Rugându-mĕ Mântuitoruluĭ nostru, care a înviatŭ din morțĭ, ca să te păzéscă în deplină sănătate și fericire spre ajungerea bunurilorŭ cele maĭ înalte.

Primindŭ scrisórea ta părintéscă cu cea maĭ mare bucurie și aflândŭ prin ea despre buna ta sănătate, fórte m'am înveselitŭ.

Am vĕḑutŭ și cele câte părintesce îmĭ urezĭ pentru sĕrbătorile trecute a Pascilorŭ, pentru care mulțămescŭ fórte pré sfințieĭ tale.

Fie ca acela care a înviatŭ în treĭ ḑile din morțĭ, să facă ca și pré sfinția ta să sĕrbătoréscă în tótă veselia, în anulŭ acestŭ și în aniĭ viitorĭ.

Cunoscêndŭ aplecarea mea fiéscă către pré sfinția ta și extrema evlavie, rogŭ să-mĭ păstrezĭ și maĭ departe și să-mĭ mărescĭ favórea deosebită și dragoste și continuă amintire, și să nu lipsescĭ de a-mĕ bine-cuvînta în tóte ceremoniile ce se sĕvîrșescŭ, îmbucurându-mĕ și prin scrisorile tale părintescĭ și arĕtătóre de sănătatea ta, a căreĭ anĭ fie mulțĭ și fericițĭ și fericitele și de D-ḑeŭ convingĕtórele urărĭ ale tale fie cu noĭ pe tótă viața.

1785, Maiŭ 13.

A pré sfințieĭ tale fiŭ în Christosŭ și gata la poruncă, servŭ.

Dimitrie Serdarulŭ

P. S. Despre moșia ce scrisesemŭ pré sfinției tale la Bucurescĭ, după scrisórea pré sfinției tale adresată sfintuluĭ Arhimandritŭ din Galata, m'am învoitŭ cu pré cucernicia sa și dândŭ scrisóre la mŏnăstire, am primitŭ asemenea și din partea pré fericireĭ tale. — Fiulŭ meŭ Grigorașcu cu Domnița nevasta mea și pré iubita mea copilă Marióra, cucernicŭ se închină și sărută mâna pré sfinției vóstre.

Scrisórea Mariuței Niculésca, către Avramie, despre uneltirile în contra sa și despre primirea darurilorŭ trimese de către Patriarchŭ.

Pré sfinției vóstre cu smerenie mĕ închinŭ și drépta Ta cu evlavie o sărutŭ. Rugându-mĕ celuĭ sfîntŭ și a totŭ puternicŭ D-ḑeŭ să Te păzéscă în plină sănătate și fericire pe pré sfinţitulŭ sĕŭ scaunŭ, până în adâncĭ bĕtrânețe pentru întărirea și binele ortodocsismuluĭ.

Causa presenteĭ mele alta nu e, decât ca după smeritele mele închinăciunĭ, să vĕ aducŭ la cunoscință, că am primitŭ cele patru scrisorĭ de urare ale Tale. Una e scrisă din Decembre, a doua dela 13 Februarie și a treia din 18 a aceleiașĭ lunĭ, prin Nicolae Țigara; iar a patra din 24 a aceleiașĭ lunĭ prin chir Teodori Caracada la Galațĭ. Am primitŭ prin chir Nicolae Țigara și *o cutie cu jumĕtate oca de icre* și prin Teodori Caracada o altă cutie cu *douĕ ocale icre și douĕ ocale caracatiță, și o pereche papucĭ cu terlicurĭ* (bicle) pentru carĭ tóte acestea fórte multŭ am mulțămitŭ bunătățeĭ Tale. Am cetitŭ și cele ce-mĭ scrie privitóre la cumnatulŭ meŭ, că te-aĭ informatŭ prin scrisórea sfîntuluĭ archimandritŭ alŭ Văcărescilorŭ. Aducŭ la cunoscința pré sfinției Tale, că după plecarea Ta din Bucurescĭ pentru a merge în capitală, s'aŭ ridicatŭ cumnata mea în contra mea cu multă pismă supĕrându-mĕ, condusă fiind de lăcomie, cerêndŭ averea rĕposatuluĭ, cu scrisóre domnéscă, și să facă catagrafie în casa mea și aŭ cerutŭ judecata Divanuluĭ, pe cândŭ eŭ eramŭ în stare ticălósă, căcĭ zăceamŭ bolnavă pe patŭ de o bólă fórte grea și eĭ mĕ silia să mĕ ducŭ la Bucurescĭ. Le-am rĕspunsŭ că nu potŭ merge la judecată, căcĭ sunt bolnavă, iar eĭ cu mânie și indignare, îmĭ ḑiceaŭ că-mĭ vorŭ închiria casă în Bucurescĭ și acolo mĕ vorŭ aștepta până ce mĕ voiŭ fi însănătoșitŭ, ca să mĕ judecŭ împreună cu eĭ. Totŭ scopulŭ lorŭ era să mĕ aducă în pericolŭ de mórte precum s'a și întêmplatŭ că de strigătele lorŭ desordonate și de rĕutatea lorŭ, fiindŭ slabă, a fostŭ pe aci ca să mĭ cadă *damblа* (apoplexie) și să morŭ din pricina lorŭ, și dintre toțĭ maĭ cu sémă Gheorgache medelnicerulŭ cu glas tare și mânie îmĭ ḑicea să lipsescŭ din casa mea și dînșiĭ îmĭ vorŭ da zestrea mea de patru orĭ atâta, numaĭ să fugŭ, pentru că **eĭ nu primescŭ ca călugăriĭ să fie stăpânĭ pe lucrurile frațilorŭ lorŭ**. Dar apoĭ s'aŭ lăsatŭ de a maĭ face catagrafia caseĭ mele și de procese. Mi-aŭ luatŭ însă moșiile pe carĭ a hotărîtŭ rĕposatulŭ, ca după mórtea mea să le iea. Eĭ le-aŭ luatŭ înainte de termenŭ, nesocotindŭ testamentulŭ, care s'a scrisŭ de doĭ anĭ înainte de mórtea rĕposatuluĭ. Dar de nicĭ învoiala ce aveamŭ între noĭ nu aŭ maĭ voitŭ să asculte. Mânaţĭ de invidie, în locŭ de a-mĭ da ajutorŭ, s'aŭ dusŭ la boeriĭ Ispravnicĭ şi aŭ arĕtatŭ câţĭ ómenĭ avea casa mea scutelnicĭ, pe lângă aceĭ alŭ cărora birŭ îlŭ plătescŭ şi m'aŭ făcutŭ de am plătitŭ nu numaĭ pentru aceştia, dar şi pentru maĭ mulţĭ morţĭ, şi dintre ómeniĭ alŭ cărora birŭ îlŭ plătescŭ mi-aŭ luatŭ pe câţĭ-va, şi-ĭ stăpânescŭ eĭ, şi se folosescŭ de munca lorŭ, iar eŭ le plătescŭ birulŭ lorŭ, şi pentru tóte acestea nu am pututŭ până acum să intentezŭ procesŭ în contra lorŭ, din causa îmbolnăviriĭ mele şi împrejurarea erneĭ. Acum însă fiindŭ-că am trebuinţă ca să mĕ întîlnescŭ cu tatălŭ meŭ, am venitŭ ḑilele acestea la Galaţĭ şi la 10 a l. c. plecŭ de aicĭ şi mĕ ducŭ a casă, iar după 15 séŭ 20 de ḑile mĕ ducŭ la Bucurescĭ ca să mĕ întîlnescŭ şi cu sfîntulŭ archimandritŭ alŭ mŏnăstireĭ Văcărescĭ şi să-mĭ cautŭ de drepturile mele dela rĕutăcioşiĭ meĭ cumnaţĭ şi orĭ-ce sfîrşitŭ se va da afacereĭ mele, iarăşĭ voiŭ însciinţa pe pré sfinţia Ta. Am vĕḑutŭ că pré sfinţia Ta milostivindu-mĕ îmĭ ridică embaticulŭ de 100 leĭ.

Eŭ, pré fericite stăpâne, cu ajutorulŭ a-totŭ puterniculuĭ D-ḑeŭ, şi prin sfintele Tale urărĭ, îngrijescŭ cât îmĭ stă în putinţă, ca să aducŭ la sfîrşitŭ lucrarea la care ḑi şi nópte e pironită tótă cugetarea mea, pentru a o sĕvêrşi după scopulŭ nostru, şi de 1 Maiŭ începe lucrarea bisericeĭ.

Despre călugărulŭ pe care l'am cerutŭ, îmĭ scrie pré fericirea Ta că a scrisŭ sfîntuluĭ Arhimandritŭ alŭ Văcărescilorŭ, ca să îngrijéscă de elŭ şi să mi-lŭ trimită, şi m'am bucuratŭ, pentru-că nu am nicĭ unŭ omŭ destoinicŭ ca să administreze lucrurile caseĭ, căcĭ dintre ceĭ şése scutelnicĭ ce-ĭ aveamŭ de demultŭ de când trăia rĕposatulŭ, acum mi-a luatŭ visteria pe 2 şi aŭ rĕmasŭ numaĭ patru, care şi acésta o datorescŭ totŭ cumnaţilorŭ meĭ, precum şi prin relele ce aŭ adusŭ aŭ ameninţatŭ şi pe ţiganiĭ metohuluĭ, şi mi-aŭ fugitŭ în Bogdania (Moldova), pentru care căldurosŭ mĕ rogŭ ca să scrie *către pré Inaltulŭ Domnŭ Alexandru Vodă şi către sfîntulŭ egumenŭ alŭ mŏnăstireĭ Galata, ca să dea mână de ajutorŭ omuluĭ meŭ pe care îlŭ voiŭ trimite ca să-ĭ aducŭ la metohŭ*, *pentru că* să scie unde sunt. — Şi acestea dreptŭ slugă, iar fericitele Tale urărĭ fie cu noĭ pe tótă viaţa.

1785, Aprilie 9 din Galaţĭ.

A pré sfinţieĭ Tale smerită slugă
Mariuţa Niculésca, soţia rĕposatuluĭ
Hasanache Niculescu din Rômnicŭ.

P. S. Şi tatălŭ meŭ smeritŭ se închină şi cucernicŭ sărută drépta, şi se găsesce fórte slabŭ din causa bĕtrâneţiĭ.

Scrisórea luĭ Ghermano, egumenulŭ Văcărescilorŭ, către Avramie, în care se cuprinde amĕnunte despre omorulŭ egumenuluĭ dela Comana Antimŭ, şi catagrafia avereĭ séle.

Pré fericireĭ Tale dreptŭ slugă şi cu smerenie mĕ închinŭ sărutândŭ a-totŭ evlaviosŭ graţiósa Ta dréptă.

După închinăciunea mea smerită, iarăşĭ aducŭ la cunoscinţa pré sfinţieĭ Tale, că la 26 Iunie aŭ omorîtŭ pe Antimŭ Comanianulŭ tâlhariĭ în timpulŭ cineĭ, afară în grădină, şi după omorŭ aŭ deschisŭ odăile şi aŭ spartŭ lăḑile séle, şi aŭ luatŭ toţĭ baniĭ câţĭ aŭ găsitŭ şi alte argintăriĭ şi îndată auḑindŭ de acésta am fostŭ la boerulŭ Spătarŭ şi i-am datŭ de scire şi d-sa a făcut'o cunoscutŭ M. Sale şi aŭ trimisŭ unŭ omŭ domnescŭ şi aŭ făcutŭ catagrafie cu unŭ omŭ alŭ meŭ, pe care o trimitŭ pré sfinţieĭ tale împreună cu scrisórea egumenuluĭ Ioasafŭ, închise în scrisórea a doua adresată pré sfinţieĭ Tale, căcĭ cea d'întêiŭ aŭ oprit'o ḑicêndŭ că nu e cuviinciósă, cu boerulŭ Paharnicŭ Celebi Gheorgache, care a adusŭ mucarerulŭ (ordinŭ de înoirea domnieĭ), şi să le cereţĭ.

Şi pentru-că am găsitŭ unŭ omŭ sigurŭ şi credinciosŭ, pe Hagi Panaitŭ nepotulŭ luĭ Papazoglu Hagi Dumitrache, v'am făcutŭ cunoscutŭ cum s'a întâmplatŭ acestŭ faptŭ durerosŭ şi să grăbiţĭ porunca vóstră, de ceea ce trebue să facŭ, scriindu-mĭ că aţĭ aflatŭ dela alţiĭ cu de-amĕnuntulŭ, şi să trimiteţĭ egumenŭ, séŭ să-mĭ porunciţĭ ca să punŭ pre unulŭ de aicĭ, căcĭ sunt mulţĭ carĭ o cerŭ mŏnăstirea precum şi în ce chipŭ s'o daŭ? dupe cum vĕ scriŭ cu de-amĕnuntulŭ în scrisórea cea-laltă.

Şi acestea închinându-mĕ; iar sfintele vóstre urărĭ fie mântuitóre şi păzitóre vieţeĭ mele.

1785, Iulie 5.

A pré sfinţieĭ vóstre slugă smerită şi gata la poruncile tale
Ghermano, egumenulŭ Văcărescilorŭ.

Scrisórea egumenuluĭ Ghermanŭ, alŭ mŏnăstiriĭ Văcărescĭ, către Avramie, patriarhulŭ, prin care îĭ comunică diferite informaţiunĭ.

Pré fericirea vóstră dreptŭ slugă şi cu smerenie o salutŭ, sărutândŭ cucernicŭ pré sfinţita eĭ dréptă.

După acéstă cucernică a mea închinare etc. aducŭ la cunoscinţa pré sfinţieĭ vóstre că la 17 a luneĭ curente am primitŭ scrisóre din partea sfintuluĭ archimandritŭ chir Metrofanŭ Caloianu în care se relatéză despre primirea caseĭ hărizite de către rĕposatulŭ doftorŭ Hagi Gheorghe, că a primit'o şi că de o cam-dată nu o cere nimenĭ spre a o vinde; maĭ cu sémă îmĭ scrie, că décă o va cere cine-va, nu póte să o vîndă acum până nu se va sfîrși anulŭ, de óre-ce într'însa locuesce unŭ boerŭ, stolnicŭ Ștefanŭ, care a ajutatŭ întru primirea caseĭ, și care dă pe fie-care lună 5 groșĭ chirie și susține că maĭ mare cutie ca acea a sf. mormîntŭ alta nu este, pentru că dicea ceĭ-l-alțĭ să se dea la cutia politieĭ, și de acea nu vrea să-lŭ scóță înainte de timpŭ. Dar caută totușĭ că, décă se va găsi cine-va care vrea să o cumpere, să o vîndă după o ast-fel de învoială în câtŭ să nu neliniștéscă pe boerŭ; aceleașĭ lucrurĭ îmĭ scrie că le însciințéză și pré fericireĭ téle, care scrisóre alăturĭ aci, vĕ o trimetŭ.

Pe lângă acestea rĕposatulŭ Anthimŭ Comanianulŭ făcuse învoială cu meșterĭ, tătarĭ și dulgherĭ cu scopulŭ de a meremetisi clopotnița, paraclisulŭ și maĭ multe odăĭ, cu douĕ sute treĭ-decĭ și șése leĭ. La 29 Maiŭ s'a încheiatŭ învoiala lorŭ, precum spune în contractulŭ lorŭ, și baniĭ să 'ĭ dea în 3 sferturĭ. Dar rĕposatulŭ n'a ajunsŭ să le dea de câtŭ sfertulŭ celŭ d'întêiŭ, iar cele-l-alte douĕ sferturĭ aŭ rĕmasŭ neplătite, dar după mórtea luĭ însă aŭ venitŭ meșteriĭ să céră dela mine restulŭ banilorŭ, dicêndu-mĭ séŭ să isprăvéscă tótă reparațiunea după contractulŭ încheiatŭ și să li-se dea baniĭ ce li-se maĭ cuvine, séŭ să se cerceteze câtŭ aŭ lucratŭ și să li-se plătéscă după analogie. Decĭ vĕdêndŭ că este atâta cherestea și atâta cantitate de varŭ, și altŭ multŭ materialŭ gata, ca să nu se ducă în zadarŭ tóte acestea, am raportatŭ Inălțimeĭ séle despre acestea, și mi-s'a poruncitŭ să trimețŭ pe meșterĭ ca să isprăvéscă ceea ce a maĭ rĕmasŭ și să iée baniĭ lorŭ, și i-am trimesŭ de lucréză, după cum mi s'a poruncitŭ.

Rĕposatulŭ maĭ avusese o învoială cu nisce meșteșugarĭ, 2 francuzĭ, dându-le douĕ sute ocale bronzŭ pentru a turnà douĕ clopote câte 34 parale la oca pentru facerea lorŭ, carĭ meșterĭ aŭ sositŭ și aŭ turnatŭ călipurile clopotelorŭ înaintea morțiĭ luĭ.

Dar după mórtea luĭ aŭ venitŭ dicêndŭ că aŭ turnatŭ calipurile și că trebue să facă clopotele, și eŭ neputêndŭ să facŭ altmintrelea, căcĭ puteaŭ să ne spună **elciuluĭ** (trimisulŭ, ambasadorulŭ), le-am spusŭ ca să le isprăvéscă și apoĭ să le plătescŭ după cum e învoiala, suma care întrece 200 leĭ cu alte lucrurĭ ce a necesitatŭ alcătuirea lorŭ, cositorŭ și céră, etc.

De asemenea vĕ scrisesemŭ și despre unŭ egumenŭ, séŭ să trimitețĭ de acolo, séŭ să-mĭ poruncițĭ ca să punŭ unulŭ de aicĭ, pentru-că mi-lŭ cere.

Cât despre conducerea mŏnăstiriĭ, de-o-camdată am unŭ omŭ acolo care de-o-camdată îngrijesce de tóte, și de iarbă și de viĭ, și cheltuescŭ pentru acestea din ale mele, și așteptŭ porunca respectivă.

De asemenea prin urările pré sf. vóstre am începutŭ și reparația Plătărescilorŭ, a clopotnițeĭ și a unorŭ odăĭ; ne-am învoitŭ cu sus-pomenițiĭ meșterĭ și pentru acestea cu aceleașĭ prețurĭ.

Din partea Mariuţiĭ nu am primitŭ nicĭ o scrisóre de multŭ, décă s'a isprăvitŭ clădirea bisericeĭ orĭ nu, şi nicĭ n'a venitŭ ea în Bucurescĭ.

Iar despre cele treĭ sute chile de grâŭ despre care v'am scrisŭ, că-lŭ voiŭ vinde dacă voiŭ găsì, am cercetatŭ şi nu 'lŭ vrea nimenea, fiindŭ cu desĕvîrşire nefolositorŭ şi putredŭ.

Am primitŭ şi 20 leĭ dela egumenulŭ Stelianŭ chirŭ Partenie, am scrisŭ şi celuĭ din *Ţiţarchiŭ* să trimită embaticulŭ sĕŭ de doĭ anĭ, două sute leĭ.

Ceĭ o mie de leĭ despre care v'am scrisŭ că datorescŭ rĕposatuluĭ Anthimŭ unuĭ polcovnicŭ (?) Ioniţă 500 şi unuĭ óre-care Mihalache 500 vorŭ întârḑia până iĭ vomŭ primì, pentru-că sunt în neputinţă de a le plăti şi ne ḑicŭ ca să ne dea în anulŭ acesta puţinŭ vinŭ şi în anulŭ viitorŭ puţinŭ încă, până când se vorŭ achita.

Unŭ óre-care Moinesculŭ avea douĕ róte de móră în Ialomiţa pe moşia Schituluĭ Gruĭ şi are şi schitulŭ o rótă pe care o cerea să i-o cumpere Moinesculŭ pe timpulŭ când pré fericirea ta se găsia aicĭ şi să vĕ dea 500 leĭ décă vĕ aduceţĭ aminte, şi v'a împiedicatŭ egumenul Gruiuluĭ ca să nu o vindeţĭ; acum însă sus-numitulŭ Moinesculŭ a încetatŭ din viaţă, soţia luĭ a scosŭ cele douĕ róte de móră la mezatŭ ca să le vînḑă, şi i-aŭ oferitŭ alţĭ străinĭ o mie de leĭ, şi decĭ, pentru-că schitulŭ are preferinţa, femeea ḑice ca să le cumpere séŭ să dea permisiunea să le cumpere altulŭ cu acelaşĭ preţŭ; a şi pusŭ ca mijlocitorŭ pe sfinţia sa din Drystra, şi mi-a spusŭ totŭ aceleaşĭ lucrurĭ, şi eŭ i-am rĕspunsŭ, că nu potŭ, décă nu voiŭ scrie pré fericireĭ téle, decĭ décă voiţĭ să le cumpere schitulŭ, şi să-mĭ dea embaticŭ şi dela alte veniturĭ, poruncițĭ să le cumpĕrŭ séŭ să le cumpere celŭ dela sf- Gheorghe, căcĭ schitulŭ aparţine sfîntuluĭ Gheorghe, iar décă veţĭ da permisiunea să le cumpere vr'unŭ străinŭ, iarăşĭ schitulŭ 'şĭ are róta sa, şi cum găsiţĭ de cuviinţă.

Să maĭ trimiteţĭ şi o afurisenie prin care să se afuriséscă slugile rĕposatuluĭ Anthimŭ, pe unŭ călugărŭ Meletie, pe căpitanŭ Ioniţă, pe popa fratele luĭ Ioniţă şi pe alţĭ mulţĭ ciocoĭ, carĭ se bănuesce că toţĭ aceştia aŭ răpitŭ şi eĭ după mórtea rĕposatuluĭ până când să fie trimişĭ ómenĭ de aicĭ ca să facă inventariulŭ, pentru-că césorniculŭ sĕŭ, farfuriile séle, feligianurĭ, tipsie de argintŭ pentru dulcéţă nu s'aŭ găsitŭ, şi alte obiecte ce nu le cunóscemŭ şi se ḑice că aceste slugĭ după ce l'aŭ omorîtŭ hoţiĭ, aŭ luatŭ cheile ce le păstra cu sine şi aŭ deschisŭ odaia în care avea baniĭ şi spărgêndu-ĭ lădiţa, i aŭ luatŭ baniĭ, şi apoĭ s'aŭ introdusŭ în cea-l-altă odae unde avea hainele séle într'o altă ladă mare şi aŭ spart-o şi aŭ luatŭ tipsia de dulcéţă cu farfuriĭ şi filigeanurĭ numaĭ, şi înăuntru în acéstă ladă eraŭ şi lucrurĭ sfinte d'ale bisericeĭ şi nu s'aŭ atinsŭ de ele, unŭ discopotirŭ (potirŭ cu discŭ) de argintŭ, cădelniţă de argintŭ, şi o cingĕtóre cu bucăţĭ marĭ de argintŭ, carĭ astŭ-felŭ cum eraŭ aşa le-aŭ lăsatŭ hoţiĭ, şi cu dînşiĭ s'a dusŭ sus-ḑisulŭ Meletie, căpitanŭ Ioniţă şi popa fratele sĕŭ şi alte slugĭ, şi aŭ vĕḑutŭ ce aŭ ridicatŭ hoţiĭ, şi pentru bănuială e necesitate de afurisenie, maĭ cu sémă pentru căpitanulŭ care e datorŭ rĕposatuluĭ, şi nu am găsitŭ nicĭ măcarŭ o hârtie de datorie.

Şi odaia luĭ, ce avea la sf. Gheorghe, încă nu a fostŭ cercetată pentru a-ĭ face inventariulŭ, e pecetluită cu pecetia rĕposatuluĭ de când trăia, şi cu a mea, de când a muritŭ, şi aşteptŭ porunca, ca să o deschidŭ, pentru-că pe timpulŭ când am auḑitŭ de mórtea luĭ, m'am dusŭ la sf. Gheorghe, ca să pecetluescŭ odaia luĭ şi acolo, în chilia reposatuluĭ, am întêlnitŭ pe fostulŭ Comanianŭ Macarie, şi l'am întrebatŭ dacă are cheia séŭ pecetea odăeĭ rĕposatuluĭ, şi elŭ mi-a rĕspunsŭ cum că nu are nimicŭ, şi apoĭ vĕḑêndu-mĕ că pecetluescŭ odaia luĭ, m'a întrebatŭ Macarie pentru ce o pecetluescŭ? şi i-am spusŭ că a muritŭ, şi apoĭ mi-a spusŭ că are cheia odăeĭ luĭ; şi alte calabalîcurĭ Anthimŭ le purtà cu sine, şi înainte de câte-va ḑile le ridicase şi le pusese în odaia sa dela sf. Gheorghe şi i-a lăsatŭ numaĭ cheia, iar nu şi pecetea sa, şi pe elŭ îlŭ avea de capuchehaia, că-ĭ cumpĕrà cele trebuinciόse şi totŭ materialulŭ clădireĭ elŭ îlŭ cumpĕrà, pe lângă acestea îlŭ maĭ avea şi omŭ de încredere, etc.

1785, Iulie 22.

Ghermano alŭ Văcărescilorŭ.

Scrisórea luĭ Grigorie, Mitropolitulŭ Ungro-Vlachieĭ, către Avramie, despre asigurarea afierosirilorŭ luĭ Asanache Niculescu.

Pré sfinţieĭ vóstre, pré respectabile smeritŭ mĕ închinŭ, sfînta şi graţiósa dréptă a sa cucernicŭ sărutândŭ. D-ḑeŭ să te păzéscă în deplină sănătate şi prosperitate cu viaţă lungă.

Scrisórea sacră a pré sfinţieĭ V-tre la 20 a luneĭ trecute Iulie scrisă, am primit'o, şi urările şi bine-cuvîntările tale m'aŭ îmbucuratŭ precum şi iubirea ta sufletéscă (pe care din bunĕtate prietenéscă pe cândŭ te găseaĭ încă aicĭ, aĭ doveditŭ, şi dovedescĭ continuŭ prin scrisorĭ, şi îngrămădindŭ asupra mea acele pe carĭ neputinţa de a le sĕvêrşi m'a împiedicatŭ, şi cunoscŭ numaĭ lipsurĭ în mine, iar din contră în pré sfinţia ta atâtea calităţĭ şi virtuţĭ). Am vĕḑutŭ şi cele ce urméză; câtŭ despre *afierosirile făcute sfîntuluĭ mormîntŭ alŭ Domnuluĭ nostru de către Asanache Nicolesculŭ, fie informată pré sfinţia ta că moştenitoriĭ s'aŭ linîştitŭ şi că le-a luatŭ biserica, şi eŭ din tótă puterea mea ajutŭ, după cum 'mĭ şi cunósce aplecarea pe care o am de multŭ pentru tóte metósele sfîntuluĭ mormîntŭ şi respectulŭ către pré sfinţia ta*. Poruncéscă-mĭ dar Pré sfinţia Ta acele, pentru carĭ mĕ socotesce destoinicŭ, şi ureze-mĭ ca să potŭ sĕvêrşi cele ce preferŭ. De asemenea rogŭ Pré sfînta să mĕ îmbucure prin scrisorile séle vestitóre de sănătatea sa, a căreĭ anĭ de la Dumneḑeŭ mulțĭ și veselĭ, iar urările séle de D-ḑeŭ convingĕtóre cu mine pe tótă viéța.

1785, Augustŭ 26.

A pré fericireĭ téle pré respectabile cu totulŭ supusŭ poruncilorŭ.

Alŭ Ungro-Vlachieĭ Grigore.

Scrisórea patriarchuluĭ Ierusalimuluĭ, Avramie, archiepiscopuluĭ din Sina, Chirilŭ, și a proiestoșilorŭ mŏnăstirilorŭ sfîntuluĭ munte către Domnulŭ Moldoveĭ, prin care se rógă să scutéscă metósele sfintuluĭ pămêntŭ din Moldova, fiindŭ pline de datoriĭ, de contribuția de cincĭ sute leĭ ce li-s'a impusŭ. 1785, Sept.

Pré strĕlucite Dómne, aflândŭ din scrisorile archimandrituluĭ nostru de acolo din Galata, Chrisantŭ, porunca dată de Inălțimea vóstră tuturorŭ mŏnăstirilorŭ din totŭ principatulŭ, prin care a orînduitŭ domnesce prin confratele nostru sfîntulŭ Metropolitŭ alŭ Moldoveĭ că întêĭ să se facă socotéla fie-căreĭ mŏnăstirĭ și apoĭ să se facă distribuirea celorŭ 5.000 de leĭ pentru cutia care e a se face în viitorŭ:

Prin presenta nóstră cu toțiĭ venimŭ și cu cele două mâinĭ ale nóstre capulŭ tĕŭ strĕlucitŭ bine-cuvîntândŭ, ceremŭ rugându-ne părintesce de Inălțimea ta și noĭ și pré sfințitulŭ episcopŭ alŭ Sineuluĭ și fratele nostru iubitŭ în sfîntulŭ Duhŭ și slujitorŭ împreună chir Chirilŭ și pré cucerniciĭ părințĭ aĭ munteluĭ Athonŭ, să ridicĭ acestŭ felŭ de dare lăsândŭ mŏnăstirile nóstre, séŭ maĭ bine zicêndŭ milostivindu-te de ele prin ridicarea acesteĭ mĕsurĭ precum și ceĭ fericițĭ în odihnă și predecesoriĭ strĕbunĭ aĭ Inălțimeĭ tale aŭ făcutŭ, și să găsescĭ unŭ altŭ mijlocŭ după adâncimea inteligențeĭ tale pentru sĕvêrșirea acestuĭ faptŭ de milostenie pe care vrea să-lŭ facă Inălțimea ta, scutindŭ tóte mŏnăstirile nóstre de acéstă contribuție care va fi pe vecĭ cu suma anumită de cincĭ miĭ leĭ, și să facĭ ce e bine cu bine, căcĭ scĭĭ, că ce e bunŭ nu este bunŭ, dacă nu se face bine; căcĭ în modulŭ acesta nu se va trage nicĭ unŭ folosŭ și prin urmare și mŏnăstirile nóstre se vorŭ pustii pe de întregulŭ și decĭ și ctitoriĭ acestora și afierositoriĭ vorŭ deveni nepĕsătorĭ la pomană și orĭ și ce ajutorŭ prin ele va lipsi. Noĭ în timpulŭ când treceamŭ acolo; am vĕḑutŭ socotelele tuturorŭ mŏnăstirilorŭ, și am găsitŭ într'însele aprópe fórte puține, carĭ potŭ să dea plata anuală scaunuluĭ nostru, dar cele-l-alte fiindŭ îndatorite, nicĭ reparația lorŭ nu potŭ face, necum să dea anualulŭ.

Decĭ ca să nu se derapene cu desĕvêrșire, am orînduitŭ ca acele carĭ potŭ da anualulŭ, să ajute celorŭ ce nu maĭ potŭ. Din acestea dar póte Inălțimea ta să înțelégă dacă mŏnăstirile sunt în stare, fiindŭ în halulŭ acesta, ca să se maĭ încarce și cu acéstă grea povară a contribuțieĭ de 5.000 leĭ. Decĭ spunemŭ cu convingere Inălţimeĭ tale dacă ne va ierta acésta — mŏnăstirile se pustiescŭ, fiindŭ-că veniturile lorŭ nu sunt îndestulătóre şi ajutorulŭ micŭ séŭ orĭ-câtŭ fie, pe care îlŭ dă locurilorŭ sfinţite cărora sunt închinate vorŭ înceta cu desĕvêrşire.

Decĭ cu toţiĭ ne rugămŭ fierbinte de ea ca acésta să nu se întêmple tocmaĭ în ḑilele strĕlucite a Inălţimeĭ tale, dar prin altŭ mijlocŭ să se economiséscă strîngerea cutieĭ şi a mileĭ, mŏnăstirile rĕmêindŭ cu totulŭ nesupĕrate, şi avemŭ încredere în buna-voinţa ta, care privindŭ folosulŭ şi îmbunătăţirea mŏnăstirilorŭ, veĭ primì rugăciunile şi implorările nóstre pentru acésta şi făgăduimŭ Inălţimeĭ tale rugăciunile nóstre neîncetate către D-ḑeŭ, pentru bunătăţile şi bine-facerile Inălţimeĭ téle către noĭ.

(Acéstă semnătură e fórte curiósă :)

Pré ferícituluĭ, pré divinuluĭ şi pré sfîntuluĭ părinte alŭ meŭ şi patriarchŭ alŭ sf. oraşŭ Ierusalimŭ şi alŭ întregeĭ Palestine, chir Avramie, Domnuluĭ şi stăpânuluĭ meŭ pré respectabilŭ în Capitală.

Anexa la pag. 380 şi 424.

Intre scutirile şi folosinţele ce Domnitorulŭ Şuţu acordă, ca şi în trecutŭ, unora şi altora şi maĭ alesŭ boerilorŭ şi mŏnăstirilorŭ, aŭ fostŭ *monopolulŭ* de scaune de măcelărie (1), liuḑĭ străinĭ şi chiar din pămînteni, *bolovanĭ de sare anualmente* luaţĭ dela ocne (2) şi ri-

---

(1) *Cartea dumné-luĭ Vel Vist. Nicolae Brâncovénu, a ţinea 4 scaune de carne la moşia Obilescĭ sud. Ilfovŭ.*

Zem. Vlas. Dat'am cartea Domnieĭ mele dumné luĭ cinstituluĭ şi credinciosŭ boeruluĭ Domnieĭ mele Nicolae Brâncovénu Vel Vist. cu care să aibă a ţinea la moşia dumné-luĭ Obilescĭ, sud. Ilfovŭ, patru scaune de carne, scutite şi apărate, etc.

(2) Nu numaĭ sub M. Şuţu s'aŭ datŭ bolovanĭ de sare, ca rĕsplătire ci şi maĭ din vechiŭ, cum potŭ să maĭ probeze, peste actele deja aduse în vol. I alŭ nostru şi următórele acte:

Cartea ce s'a datŭ luĭ Dumitru dela Veli-Slatina a lua pe totŭ anulŭ dela Ocna Telega bolovanĭ sare 20.

Davat. gvmd. Luĭ Dumitru dela Veli-Slatina, carele fiindŭ gazda boerilorŭ şi altorŭ ómenĭ Domnescĭ ce mergŭ la Ţarigradŭ, şi vinŭ de acolo încóce aŭ avutŭ orênduială dela trecuţiĭ Domnĭ de aŭ luatŭ pe fiesce-care anŭ dela Ocna Telega bolovanĭ 20, precum pentru acésta ne adeverimŭ Domnia mea atâtŭ din cărţile altorŭ Domnĭ, cât şi din cartea Domnieĭ séle Grigorie Ghica gurósa menținere a monopoluluĭ proprietățeĭ de a vinde ea singură vinŭ și spirtóse.

Ba acestŭ monopolŭ l'a reclamatŭ Mitropolia, pre locurile séle, nu numaĭ la sate, ci chiar și la Bucurescĭ (1).

Vodă cu lét 1769, Maiŭ 20. Dreptŭ aceea întărimŭ și Domnia mea printr'acéstă carte a Domnieĭ mele ca să aibă a lua acéstă sare și anulŭ acesta și d'acum înainte, și poruncimŭ Domnia mea Domnieĭ séle Vel Cămărașŭ Za Ocne să daĭ sarea acésta ne-smintitŭ. ii saam receh. gvmd. 1775, Iunie 7.

1775, Iunie 7. Asemenea carte s'a datŭ și Nicoliĭ dela Dragoru Chioté ce este iarășĭ gazdă să aibă a lua pe totŭ anulŭ dela Ocna Telega bolovanĭ 20.

1775, Iunie 7. Asemenea carte s'a datŭ și luĭ Saigaz dela Solime ce este iarășĭ să iée 20 bolovanĭ sare dela Ocna Telega pe totŭ anulŭ.

1775, Iunie 11. Asemenea s'a datŭ și luĭ Alibașa dela Despodagŭ gazda iarășĭ pentru 20 bolovanĭ sare dela Ocna Telega să iée pe totŭ anulŭ.

1775, Iunie 12. Schele Chehaiasi dela Turtucaia să iée pe totŭ anulŭ dela Ocna Telega bolovanĭ sare 12.

Cartea popi Izanŭ pentru 20 bolovanĭ de sare dela Ocna Telega.

Zem. vlascoi. De vreme ce popa Izanŭ dela Echimstambolŭ fiindŭ *gazdă boerilorŭ și altorŭ ómenĭ domnescĭ ce mergŭ cu trebĭ la Țarigradŭ* aŭ avutŭ milă dela alțĭ trecuțĭ Domnĭ să iée pe totŭ anulŭ câte 20 bolovanĭ sare dela Ocna Telega precum ne-amŭ adeveritŭ Domnia mea din cartea rĕpósatuluĭ Domnŭ Mihaiŭ Racoviță Vvd, ot. lét. 7250, Ianuarie 17, i din cartea Domnieĭ-séle rĕposatuluĭ Scarlatŭ Gregorie Ghica Vvd. ot. lét. 1766, Septembre 29, i din cartea Domnieĭ-séle rĕposatulŭ Gregorie Alexandru Ghica Vodă ot. lét. 1769, Maiŭ 30, care cărțĭ arĕtându-le și numitulŭ preotŭ de s'aŭ vĕḑutŭ de Domnia mea, ne-amŭ milostivitŭ asupră-ĭ de i-amŭ întăritŭ acéstă milă și cu cartea Domnieĭ-mele, prin care poruncimŭ să-șĭ iée nesmintitŭ pe totŭ anulŭ dela numita Ocnă că așa este porunca Domnieĭ-mele, *ii saam receh gvmd*. 1778, Noemvre 21. (Cod. III, fila 256.)

(1) Iacă documente probândŭ acésta :

Pentru ceĭ ce ședŭ pe moșia Metropolieĭ aicĭ în Bucurescĭ, a nu vinde vinŭ fără numaĭ a Metropolieĭ.

Iŏ Mihailŭ Constantinŭ Șuțulŭ Vvd. Zem. Vlas.

Fiindŭ-că vĕḑumŭ Domnia mea, pentru acésta cartea Domnieĭ-séle frateluĭ Alexandru Vodă Ipsilante și osebitŭ avêndŭ sfînta Mitropolie și vechĭ chrisóve și cărțĭ dela alțĭ rĕposațĭ Domniĭ maĭ de nainte, poruncimŭ déră după acele sincturĭ Domnescĭ care arétă că așa s'a urmatŭ, să nu fie volnicŭ pe loculŭ sfinteĭ Mitropoliĭ a face vîndare din rachiŭ fără de scirea și voia Mi-

Nu numaĭ particularilorŭ, mônăstirilorŭ şi bisericilorŭ din ţéră le-aŭ semnatŭ M. Şuţu scutirĭ şi le-a datŭ privilegiĭ, ci şi la maĭ multe mônăstirĭ din Orientŭ.

Aşa în 22 Octombre 1783, a datŭ chrisovulŭ pentru folosinţele mônăstireĭ dela sânta Agora. (Cod. XI, fila 7.)

Iacă o carte din 5 Septembre 1785, prin care M. Şuţu acordă mônăstireĭ dela Vlach-Seraiulŭ din Constantinopole, vinăriciulŭ dela maĭ multe popóre:

Cartea de milă de vinăriciŭ, a sfinteĭ mônăstirĭ Vlach-Seraiŭ dela Ţarigradŭ, care după acestŭ ifosŭ s'aŭ făcutŭ şi la cele-lalte mônăstirĭ.

Żem. Vlas. Fiindŭ-că sfînta mônăstire Vlach-Seraiŭ din cetatea Ţarigraduluĭ are milă de vinăriciŭ prin chrisovulŭ Domnieĭ mele la judeţulŭ Romanaţĭ, din poporulŭ Dobroslovenĭ, Fâlcoiulŭ Brâncovenĭ, Vălenĭ, Balciulŭ, Braneţulŭ, Prişcovenĭ, Dobrunŭ, Rosienĭ, i Osica, Coşovenĭ, Viişóra, Popânzălescĭ, Préjba, Apelenĭ, Ghizdăvescĭ, Mărşanĭ, Galeşulŭ, Sorecùlŭ, Parsovulŭ, Dobrotescĭ, Zvorea, Amarescii de sus i jos, Celeiulŭ, Bobiciulŭ, Studina, Rendé, Garbovĭ i Verdé

---

tropolieĭ, şi dumné-ta Vel Agă, séŭ dumné-ta Vel Spătarŭ întru a căruia ţinutŭ va fi de aceste locurĭ, să aveţĭ a oprì pe aceĭ pe toţĭ a nu puté maĭ multŭ vinde şi a rădica vinurile lorŭ, 1785, Martie 16.

Pré Înălţate Dómne,

Cu smerita nóstră anafora însciinţămŭ pe Măria Ta că sfînta Mitropolie are făcută orênduială atâtŭ prin alte chrisóve dela alţĭ rĕposaţĭ Domnĭ cum şi prin cartea Mărieĭ Séle Alexandru Vodă Ipsilante, cum că atâtŭ aicĭ în têrgŭ pe locurile sfinteĭ Mitropoliĭ, cât şi afară pe moşiĭ, voe să nu aibă nimenĭ locuitorĭ, a vinde vinŭ séŭ rachiŭ pe moşiile Mitropolieĭ, fără voia şi scirea Mitropolieĭ, acum vedemŭ, luminate Dómne, că aicĭ pe podulŭ Calicilorŭ pe loculŭ sfinteĭ Mitropoliĭ maĭ toţĭ locuitoriĭ aŭ pusŭ vinŭ şi vîndŭ şi în totŭ chipulŭ amŭ mijlocitŭ a le face zaptŭ să o părăséscă să numaĭ vîndă, şi nu să póte pentru care fiindŭ-că dintru acésta se pricinuesce sfinteĭ Mitropoliĭ pagubă, căcĭ vinurile Mitropolieĭ nu se potŭ vinde, să fie luminată porunca Măriei Téle cu strajnicŭ Mum-başîrlâcŭ şi cu zapciŭ orînduitŭ, ca pe toţĭ să facă să-şĭ ridice vinurile şi de acum înainte să nu maĭ pue nimenea să vîndă ca să pótă a se vinde vinurile Mitropolieĭ, de aceia rugămŭ pe Măria Ta şi aniĭ Măriei Téle dela Domnulŭ Dumnedeŭ rugămŭ să fie mulţĭ şi norociţĭ, aĭ Măriei Téle către Dumnedeŭ fierbinte rugătorŭ şi smeritŭ părinte sufletescŭ. 1785, Februarie. (Cod. XIII, fila 197.)

Gregorie alŭ Ungro-Vlachieĭ.

câte douĭ banĭ de vadră și părpărulŭ după obiceiŭ; am datŭ acéstă Domnéscă nóstră carte .... ce s'a orînduitŭ din partea mŏnăstireĭ ca să aibă a umblà de împreună cu vinăriceriĭ Domnescĭ la cerutulŭ vinăriciuluĭ dintr'aceste popóre, și după ce se va mĕsurà vinurile cu cotulŭ celŭ Domnescŭ pecetluitŭ, făcêndu-se și douĕ catastișe din care să iea omulŭ mŏnăstireĭ unulŭ, iar altulŭ să rĕmâie la vinăricerĭ iscălitŭ, să aibă omulŭ mŏnăstireĭ a-șĭ strînge baniĭ sĕĭ partea mŏnăstireĭ deplinŭ, fără de a nu se amestecà vinăriceriĭ întru nimicŭ la baniĭ mŏnăstireĭ, și fără de a nu pretendirisi nicĭ cu pricină de zeciuială, nicĭ de vre-o cheltuială, séŭ cu altŭ nume, nicĭ a-ĭ stà cu vre-o împotrivire, ci întocmaĭ și întru tóte să urmeze după cuprinderea poruncilorŭ Domnieĭ mele, luându-șĭ mŏnăstirea baniĭ sĕĭ pe deplinŭ. 1785, Septembre 5. (Cond. XII, fila 310.)

Unŭ asemenea chrisovŭ este și dela 1785, Noembre 25, cu deosebire numaĭ în alcătuirea primelorŭ rînduri din elŭ. Iacă aceste prime rîndurĭ:

Chrisovulŭ mŏnăstireĭ Vlach-Seraiŭ dela Țarigradŭ.

«Fiindŭ-că Țéra Românéscă are înăuntru, la împĕrătésca și pré vestita cetate a Țarigraduluĭ o sfîntă mŏnăstire ce se numesce Vlach-Seraiŭ care este și conacŭ pentru câțĭ ómenĭ Domnescĭ mergŭ și vinŭ de aicĭ de se odihnescŭ, care sfîntă mŏnăstire fiindŭ fără de nicĭ unŭ felŭ de venitŭ nicĭ de milă Domnéscă de aicĭ din țéra ....» Îĭ dă vinăriciulŭ dela maĭ multe popóre. 1785, Noembre 25. (Cond. XI, fila 59 verso.)

Anexa la pag. 399.

Anulŭ 1781 este semnalatŭ prin bune progrese a școleĭ în Ardélŭ. Episcopulŭ Aronŭ capĕtă decretulŭ aulicŭ din 12 Septembre 1781, prin care cele douĕ seminarie existente în Blajŭ se contopescŭ în seminariulŭ clericalŭ existândŭ până astădĭ. Vedĭ «Istoria bisericeĭ unite» de Dr. Grama (1). Vedĭ «Preotulŭ românŭ» pe 1886 (Gherla), pag. 180.

---

(1) Aci e loculŭ să consemnămŭ unele date din documentele inedite culese de amiculŭ nostru d-lŭ C. Esarcu :

In «*Libri dei Giuramenti*» și în «registro e memorie degli alunni della *Propaganda fide* din Roma», Tom. II, pag. 30, se citesce: «*Sinkay* Gabriel filius Ioannis monachus professus Sancti Basilii Diocesis Fagarasiensis in Dacia praestit juramentum die XIII Kalend. Septembris (15 August) 1775.» Despre Șinkaĭ se află adnotarea că «*E di ardente naturale, di ottimo ingenio, di buoni costumi*». La 1764 era alumnŭ la Roma Alexie Murășianu·

Anexa la pag. 406.

Am datŭ în prima notă dela acéstă pagină unŭ pitacŭ alŭ luĭ M. Şuţulŭ, relativŭ la cotulŭ pecetluitŭ şi darea după elŭ. Iacă încă douĕ acte relative la cotŭ şi la cotăritŭ :

Carte cu ciohodarŭ pentru ceĭ ce nu vorŭ să dea havaetŭ care vîndŭ marfă cu cotulŭ.

Zem. Vlas. Fiindŭ-că ne-am însciinţatŭ Domnia mea cum că ceĭ ce vîndŭ marfă cu cotulŭ, carĭ sunt datorĭ a primi coturĭ drepte dela cămara Domnieĭ mele şi a da havaetulŭ celŭ orînduitŭ după obiceiŭ pentru acelea coturĭ, staŭ cu împotrivire la ceĭ orînduiţĭ cu tréba acésta şi nu sunt următorĭ după Domnésca nóstră carte ce s'a făcutŭ la mâna celuĭ orînduitŭ, dămŭ dar volnicie slugeĭ Domnieĭ mele . . . ciohodarŭ, care li s'aŭ orînduitŭ mumbaşirŭ să mérgă de împreună cu omulŭ celŭ orînduitŭ dela cămară, şi urmândŭ întocmaĭ după Domnésca nóstră carte ce s'a datŭ la mâna celuĭ rînduitŭ să apuce pe ceĭ ce vîndŭ marfă cu cotulŭ, ca primindŭ coturĭ drepte pecetluite dela cămara Domnieĭ mele să dea obiceiulŭ ce este rînduitŭ câte tal. douĭ şi banĭ 90, pentru douĕ coturĭ fără a se pune împotrivire, însă prin marafetulŭ ispravnicilorŭ judeţuluĭ. ii saam receh. gvmd. 1783, Octombre 28. (Cond. XII, fila 65 (1). Lipsesce în textŭ ḑeciuiala ce se cuvine la doĭ zapciĭ.

---

(1) Iacă unŭ actŭ aprópe de aceiaşĭ natură din 1781, Noembre 27.

Cartea dumné-luĭ Vel Cămăraşŭ, pentru tóte ce s'aŭ datŭ pe la neguţitoriĭ din tótă ţéra.

Zemli Vlascoi . . . . . Fiindŭ-că ne am însciinţatŭ Domnia mea, cum că ceĭ ce vîndŭ marfă cu cotulŭ, pentru ca să pótă face înşelăciune noroduluĭ şi să se foloséscă, eĭ aŭ micşoratŭ coturile cele drepte, care s'aŭ datŭ încă maĭ înainte dela cămara Domnieĭ mele pecetluite, tăindu-le cu pile, în căpĕtâie, altele din mijlocŭ scurtându-le, şi aşa se face noroduluĭ nedreptate. De şi pentru acésta am poruncitŭ d-luĭ Vel Cămăraşŭ, de aŭ făcutŭ coturile drepte şi pecetluindu-se la cămara Domnieĭ mele, să aibă a le împărţi la toţĭ aceĭ ce vîndŭ marfă cu cotulŭ; atâtŭ în Bucuresciĭ cât şi în oraşulŭ Craioveĭ şi în têrgurile de pe afară, ca cu acelea să vînḑă; iar cele vechĭ stricate de dînşiĭ să le strîngă pe tóte. Pentru care dăm volnicie . . . . ce s'aŭ orînduitŭ de către dumné-luĭ Vel Cămăraşŭ cu acéstă trébă, ca fieşte-căruia dândŭ cotulŭ să aibă a lua dela dînşiĭ ceea ce este obicĭnuitŭ. i saam. 1781, Noembre 27.

Carte deschisă la mâna celorŭ ce aŭ cumpĕratŭ slujba cotărituluĭ, i ploconŭ Cămărăşieĭ a le da Ispravniciĭ ajutorŭ.

Zem. Vlascoi. Dumné-vóstră Ispravnicilorŭ din cincĭ judeţe ot. peste Oltŭ sănătate, aŭ jăluitŭ Domnieĭ mele ceĭ ce aŭ cumpĕratŭ slujba cotărituluĭ ce este obicĭnuită pe totŭ anulŭ, i ploconulŭ Cămărăşieĭ ce se dă odată, cum că n'aŭ dela dumné-vóstră nicĭ unŭ felŭ de ajutorŭ spre a lua acestŭ venitŭ dela ceĭ ce staŭ cu împotrivire şi li se pricinuesce pagubă la slujbă, pentru care iată vĕ poruncimŭ, că după cărţile Domnescĭ şi după ponturile ce aŭ la mână ceĭ orînduiţĭ la sĕvêrşitulŭ acesteĭ slujbe, urmândŭ să le daţĭ dumné-vóstră mână de ajutorŭ, de a putea împlini venitulŭ acesteĭ slujbe, dela ceĭ ce i va arĕta că staŭ cu împotrivire, a nu li se întîmpla vre-o pagubă. ii saam receh. gvmd. 1784, Iunie 22. (Cod. XII, fila 164.)

Anexa la pag. 334.

Addenda la Divanulŭ Craioveĭ.

Iacă unŭ pitacŭ din 3 Ianuarie 1784 relativŭ la havaetulŭ Zapciilorŭ din Divanulŭ Craioveĭ.

Catastihŭ de avaeturile Zapciilorŭ dela Divanulŭ Craioveĭ.

Iō Mihailŭ Constantinŭ Şuţulŭ Vvd. i gpd. Zem. Vlas.

Intru tóte întărimŭ, şi poruncimŭ să urmeze după cum întru acestŭ catastihŭ se arétă pe largŭ a fiesce-căruia datorie şi obiceiŭ, iar maĭ multŭ să nu se cuteze nicĭ unulŭ a face vre-o urmare împotrivă, séŭ niscare-va jafurĭ cât de puţinŭ maĭ multŭ, că unulŭ ca acela nu numaĭ va fi lipsitŭ, şi altă dată nu se va maĭ învrednici la mila Domnéscă, ci se va pedepsi straşnicŭ, întorcêndŭ îndoitŭ şi cea-ce va jăfui maĭ multŭ, pentru care poruncimŭ dumi-tale Vel Log. de Ţéra-de-sus, să trécă acésta în Condica Divanuluĭ aicĭ, apoĭ să trimită la Craiova, prin Dumné-luĭ Vel Banŭ şi să facă şi osebită carte Domnieĭ-mele la dumné-luĭ Caimacamŭ, cum şi la Ispravniciĭ Mehedinţilorŭ după cum amŭ poruncitŭ. 1784, Ianuarie 3. (Cod. XII, fila 100.)

Anexa la Cap. L. — Pag. 432.

Pré Înălţate Dómne,

Ascultândŭ luminată porunca Măriei Téle la acéstă jalbă ce aŭ datŭ Inălţimeĭ Téle aceştĭ lude 6 pămîntenĭ steclarĭ ot. Têrgovişte, însciinţămŭ Inălţimeĭ Téle că asemenea jalbă aŭ fostŭ dată şi Măriei Séle Nicolae Vodă, şi fiindŭ rînduiţĭ la noĭ, după cercetarea ce li s'a făcutŭ, am datŭ Anafora către Măria Sa, care fiindŭ trecută în Condica Epitropieĭ, se scóse Izvodŭ asemene cum scrie maĭ jos. Acestorŭ doĭ sticlarĭ anume Savulŭ i Comanŭ făcêndu-li-se cercetare ne îndestulă în scrisŭ dela dumné-luĭ Vel Ispravnicŭ za curte, că sunt aceştĭ împreună cu alţĭ patru anume : Ivanŭ, Stanciulŭ, Constantinŭ şi Vintilă sticlarĭ domnescĭ scutiţĭ cu pecetluitŭ gpod. carĭ daŭ sticle de trebuinţa curţeĭ, ce fiindŭ-că sunt pămîntenĭ cu sciinţa acestuĭ meşteşugŭ, *ce le-aŭ coborîtŭ dela părinţĭ şi moşiĭ lorŭ*, cu cale le este cererea, ca cu a lorŭ cheltuială să-şĭ prefacă cherhanéua unde aŭ fostŭ dinceputŭ, ca prin munca lorŭ să-şĭ chiverniséscă şi familiile lorŭ, că cercetândŭ şi pentru fabrica ce o ţine Mina Cuiumgiŭ, ne îndestulămŭ că în chrisovulŭ ce s'aŭ datŭ, nu zăticnescŭ pămîntenii dela acestŭ felŭ de hrană.

Acéstă Anafora cerêndu-o acum dela dînşiĭ, ne rĕspunseră, că la cine aŭ dat'o nu li s'a maĭ datŭ înapoĭ, şi pentru cererea lorŭ hotărîrea rĕmâne la Inălţimea Ta. 1783, Decemvre 8. (Cod. XIX, fila 25.)

Constantinŭ Clucerŭ, *Ioanŭ Vel Pahar.*, *Dumitrache Stol.*, *Nicolae Stol.*

Iō Mihailŭ Constantinŭ Şuţulŭ Vvd. gpod. Zem. Vlas.

Şi acum într'alŭ doilc Domnie le dămŭ Domnésca nóstră poruncă întărindŭ pe cea dîntâiŭ, ca asemenea să fie slobodĭ aceştia ce sunt numiţĭ. 1891, Novembre 3. *Vel Logof.*, *Biv-Vel Pitarŭ.*

Anexa la Cap. L şi LI. — Pag. 432 şi 452.

Şi de brésla Gelepilorŭ şi Zaheregiilorŭ străinĭ s'a ocupatŭ M. Şuţu, în Noembre 1784, dându-le chrisovŭ cuprindĕtorŭ de *ponturile* după carĭ aŭ a-şĭ esercita comerciulŭ lorŭ, spre apĕrarea ţĕreĭ de abusurile cunoscute din trecutŭ. Se află copia acestuĭ chrisovŭ în cond. No. 11, fila 66 verso.

*

Să facemŭ menţiune şi despre vechia fabrică de caşurĭ dela muntele Penteleŭ. Acéstă localitale este reputată încă dela 1782 Sept. 1, de când cunóscemŭ unŭ actŭ despre ea. (Cod. IX, fila 23).

*

Décă prin chrisóvele sale M. Şuţu protegia industria şi comerciulŭ naţionalŭ, nu maĭ puţinŭ nu permitea abusurĭ din partea vameşilorŭ, faţă cu neguţitoriĭ din Austria:

1783, *Septembre 7*, *fila 24*. S'aŭ scrisŭ poruncă legată la Biv. 2-lea Comisŭ Costea Vameşulŭ dela Dragoslavele, sud. Muscelŭ, pentru luarea de banĭ cea

BIBLIOTECA * ACADEMIEI * ROMÂNE

dela negustoriĭ ce vinŭ *și se ducŭ din Transilvania, să însciințeze Măriei Sale* ce luare de banĭ este acésta care le ié? Cartea s'aŭ datŭ la boerulŭ spătarŭ să o trămită.

Anexa la pag. 466.

Dela cutia milosteniilorŭ se dedeaŭ și anumite pensiunĭ la foștĭ servitorĭ aĭ țĕreĭ și aĭ Domnieĭ :

Pitacŭ către boeriĭ epitropĭ a da talerĭ 15 pe lună Barbuluĭ Logofĕtŭ dela Visterie.

«Poruncimŭ Domnia mea dumné-vóstră boerilorŭ epitropĭ, fiindŭ-că Barbulŭ Logofĕtulŭ vtori Vistierŭ sin Andreiŭ Pit. jăluesce Domnieĭ mele cum că s'aŭ aflatŭ slujindŭ curțeĭ Domnescĭ în *douĕ-ḑecĭ de anĭ* și maĭ bine, și din slujbă de la o vreme încóce a ajunsŭ de i-aŭ lipsitŭ *vederile ochilorŭ*, ne avêndŭ nicĭ hrana vieţeĭ cea din tóte ḑilele; decĭ de vreme ce unulŭ ca acesta ce s'aŭ aflatŭ slujindŭ într'atâta vreme și acum se află la acéstă stare, vĕ poruncimŭ Domnia mea, de acum des deḑi întêiŭ a luneĭ luĭ Octomvre, din baniĭ cutieĭ să-ĭ daţĭ pe tótă luna câte tal. 15; ca să-ĭ fie de hrana vieţeĭ, și pentru căutarea neputinţeĭ luĭ; ci dar așa să urmaţĭ dumné-vóstră, tolico pisah gvmd. 1783, Septembre 25.» (Cod. XII, fila 46.)

Maĭ citămŭ unŭ hrisovŭ pe numele luĭ George Logof. de taină ce a muritŭ în slujbă, renoindŭ scutirile ce aŭ avutŭ casa luĭ dela Alex. Vodă Ipsilante din 1779. Septembre 28, 1784, Februarie 28. (Cod. XII, Arch. Stat. fila 134.)

Nu numaĭ de pensiunĭ se folosiseră slujbașiĭ țĕreĭ, ci maĭ alesŭ de scutirĭ diverse, cum amŭ vĕḑutŭ. Asemene scutirĭ sunt de vechiă deprindere. Iacă unŭ pitacŭ încă dela 1775 probândŭ că și după organisarea luĭ Ipsilante se acordaŭ scutirĭ de aceste :

Carte luĭ Iordache Iuz-Bașa de Tunarĭ din brésla dumné-luĭ Vel Armașŭ pentru o pivniță să scutéscă.

Davad. gvmd. Slugiĭ Domnieĭ mele Iordache Iuz-Bașa din brésla d-luĭ Vel Armașŭ, ca să aibă a ţinea aicĭ în orașulŭ Domnieĭ mele o pivniță scutită de fumăritŭ, căminăritŭ, de vinŭ Domnescŭ și de ortŭ Vătășescŭ și de alte tóte, pentru că acéstă pivniță o aŭ avut'o elŭ scutită și maĭ denainte dela alțĭ Domnĭ, precum ne-amŭ însciințatŭ Domnia mea dela dumné-luĭ Vel Logofĕtŭ Pană

Filipescu; dreptŭ acea dară i-amŭ datŭ acéstă carte a Domnieĭ mele, ca să fie în pace şi nesupĕratŭ de tóte câte scrie maĭ sus; poruncimŭ Domnia mea şi vouĕ Fumarilorŭ, vouĕ Vameşilorŭ, vouĕ Vătaşilorŭ de cârciumarĭ şi celorŭ ce veţĭ împărţi vinŭ Domnescŭ, nimenea nicĭ unŭ felŭ de supĕrare de nimicŭ să nu faceţĭ peste porunca Domnieĭ mele, ii saam receh gvmd. 1775, Iulie 1. (Cod. III, fila 79.)

Anexă la pag. 511.

Pe lângă dispoşiţiunile relative la cişmelele din Bucurescĭ şi publicate la pag. 511 et seq. maĭ aducemŭ aci următorulŭ actŭ din Cod. XI, fila 62 verso şi 63.

Cartea Suilgi-Başeĭ, pentru unŭ locŭ dela cişmeaua ot pod Mogoşóeĭ, ce i-s'aŭ datŭ să facă o casă, de paza aceleĭ cişmele.

Luĭ Dumitru cap. Suilgi-Başa i dă Iω Mih. Const. Şuţu V. V. unŭ locŭ din dosulŭ cişmeleĭ, din uliţa ce pogóră la vale, în mahalaua *Braḑiĭ*. Acelŭ locŭ rĕmasŭ după facerea cişmeleĭ, din locŭ Domnescŭ, l'a datŭ luĭ Dumitru Alex. Ipsilante V. V. cu cartea din 1781 Iulie 28, ca să-'şĭ facă o căscióră pentru şederea paznicululuĭ cişmeleĭ. Acésta s'a întăritŭ şi de Nicolae Caragea la 1782 Septembre 3. Acum înoesce întărirea şi Iω̃ Mihailŭ C. Şuţu V. V. 1784, Noembre 3.

Actŭ relativŭ la podulŭ dela Tangana:

Pitacŭ la egum. mŏnăstireĭ Văcărescĭ să facă podŭ la Tangana.

Cuviόse egumene Arhimandritŭ, egumenŭ alŭ sfinteĭ mŏnăstirĭ Văcărescĭ pentru podulŭ dela Tanganŭ, iată că-ţĭ poruncimŭ să cauţĭ să te apucĭ, să-l facĭ, însă nu meremetŭ, ci de iznóvă noŭ cu tótă trebuitórea întemeere; pentru care îţĭ dămŭ sorocŭ, ca până într'o sĕptĕmână negreşitŭ să isprăvescĭ, fără de a nu socoti să găsescĭ nicĭ unŭ felŭ de pricină, ci dar maĭ multă zăbavă să nu facĭ, ci într'acelŭ sorocŭ să isprăvescĭ podulŭ de iznóvă, cu totulŭ din noŭ bine şi ţĕpănŭ, iar nu maĭ multŭ până în o sĕptĕmână. 1785, Maiŭ 19. (Cond. XII, fila 260.)

La pag. 548.

Védă-se cele scrise la pag. 223—226. Acolo s'a adusŭ, după Golescu şi Sestini (Raicevicĭ) tratatulŭ dela 1783 şi hatişerifulŭ din 1784.

Anexa la pag. 166 a tomului II.

Am promisŭ la pag. 166 din urmă a da o culegere facsimilată de scrisorĭ dela diverşĭ scriitorĭ din secolulŭ XVIII, cu începere chiar dela seculul XVII. Iacă tabelulŭ acestorŭ facsimile de autografe, codice şi sigiliĭ :

1. Semnătura luĭ Nicolae Costinŭ.
2. Sigiliulŭ luĭ Radu Creţulescu vel Dvornicŭ. (1675).
3. » » Vasile Lupu V. V.
4. Scrisórea luĭ Miclescu, 1782.
5. Semnătura luĭ Nicolae Buhuşĭ.
6. Scrisórea luĭ Mironŭ Costinŭ.
7. Semnătura luĭ Alexandru Costinŭ Vornicŭ.
8. » » Nicolae Costinŭ Hatmanŭ.
9. » » Mironŭ Costinŭ.
10. » » Alex. Buhuşĭ Hatmanŭ.
11. » Mitropolituluĭ Varlaamŭ.
12. Mironŭ Vel Logofĕtŭ, cu autografŭ.
13. Semnătura luĭ Teodosie Dubăŭ Vel Spătarŭ.
14. » » Velicĭco Costinŭ Hatmanŭ.
15. » » Velicico Costinŭ Comisŭ.
16. Sigiliulŭ luĭ Iω Şerbanŭ Voevodŭ.
17. » Têrguluĭ Romanŭ.
18. Semnătura luĭ Iónŭ Costinŭ Serdarŭ.
19. Sigiliulŭ luĭ Antonie Rusetŭ V. V.
20. » » Gligorie Ghica V. V.
21. Facsimile după codicele No. 17, Arch. Stat. alŭ Domnuluĭ N. Mavroghĕni din 1788.
22. Semnătura luĭ Velicĭco Costinŭ biv Comisŭ.
23. » » Vasile Popa Uricarulŭ. 1716.
24. Facsimile după codex Văcărescénŭ.
25. Sigiliulŭ luĭ Istrate Dabija V. V.
26. » » Antonie Rusetŭ V. V.
27. Codex No. 120. Scrisórea luĭ Iónŭ Pavelŭ Gramaticulŭ.
28. » » 254 » » Luca Iosifŭ.
29. En tête la hrisóvele luĭ Al. N. Suţulŭ V. V.
30. Autografŭ dela Mitropolitulŭ Dosofteĭ.
31. Scrisórea şi semnătura luĭ Velicĭco Costinŭ Vornicŭ.

32. Scrisórea din 1674 a diaculuĭ Ursulŭ.
33. Codex No. 354. Scrisórea dela Grigoraşcu sin Vasile Uricarulŭ, 1720.
34. Facsimile de scrisóre după codex No. 24 (Muzĕŭ). (1710).
35. Sigiliŭ de Portarŭ în secolulŭ XVIII.
36. » inelarŭ Domnescŭ din secolulŭ XVII.
37. » » dela Mihaiŭ Racoviţă, 1703.
38. » de Vornicŭ de Pórtă din secolulŭ XVII.
39. » luĭ Duca Vodă, după ce a fost Domnŭ în ţéra Românéscă.
40. » » Constantinŭ Basarabŭ Brâncovénu V. V. 1688.
41. Scrisóre din 1743, Cod. No. 253. (Academie).
42. idem 1730. „ No. 238 idem
43. idem jumĕtatea secoluluĭ XVIII, Cod. No. 252, Academie.
44. idem 1730, Cod. No. 238, Academie.
45. Sigiliulŭ Têrguluĭ Petreĭ. Secolulŭ XVIII (?).
46. » de portarŭ Gospodŭ. Secolulŭ XVIII.
47. » luĭ Mihaiŭ Racoviţă V. V. din 1703.
48. » » Gavrilŭ Moghilă, Domnŭ Munteniеĭ. 1618.
49. Scrisóre de diacŭ din 1672.
50. » din 1784, după codex No. 338, (Academie).
51. » » » » No. 254 idem
52. » » » » No. 115 din 1726.
53. Sigiliulŭ luĭ Gr. Ghica Vodă Domnŭ Munteniеĭ la 1672.
54. Scrisórea Vorniculuĭ Iónŭ Niculcea.
55. Cod. No. 236. Scrisórea luĭ Stoianŭ din 1765.
56. Scrisóre după cod. No. 233 din 1785.
57. » » » No. 11. Muzĕŭ.
58. » luĭ Teodosie Mitropolitulŭ din 7184 (1675).
59. » » Solomonŭ Bêrlădénulŭ marele Logofĕtŭ (1668).
60. Scrisórea luĭ Pătraşco Costinŭ fiulŭ luĭ Mironŭ (1687).

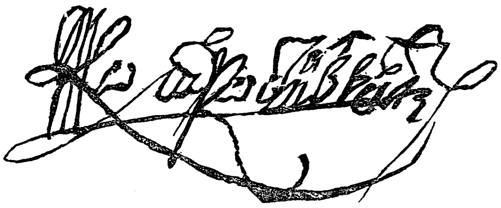

No. 1. Semnătura luĭ Nicolae Costinŭ Vel Vornicŭ la începutulŭ secol. XVIII.

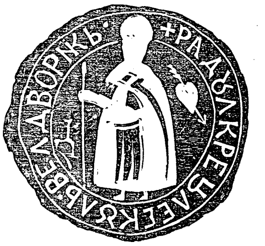

No. 2. Sigiliulŭ luĭ Radu Krețulescu, Vel Dvornicŭ din 1675.

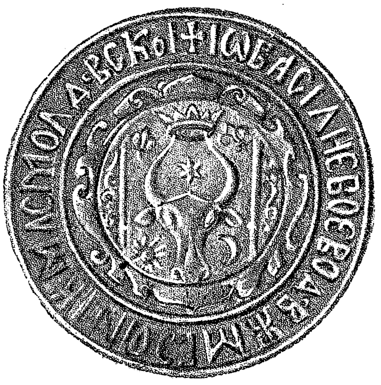

No. 3. Sigiliulŭ luĭ Vasile Lupu Voevodŭ.

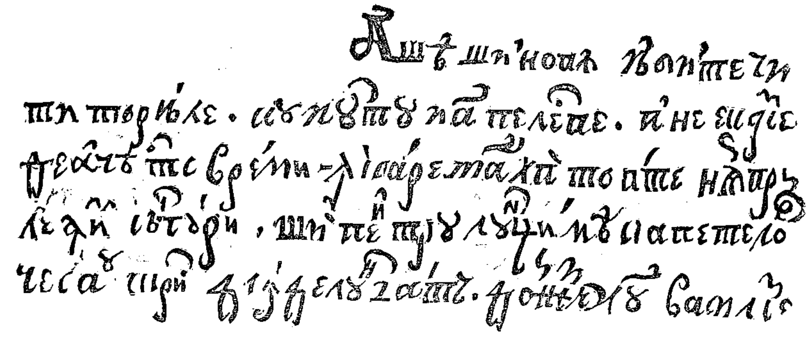

No. 4. Scrisórea luĭ Miclescu în 1782. (Cod. No. 169, Academic.)

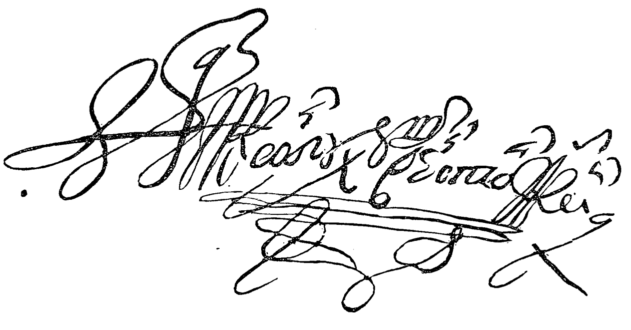

No. 5. Nicolae Buhușĭ Vel Stolnicŭ.

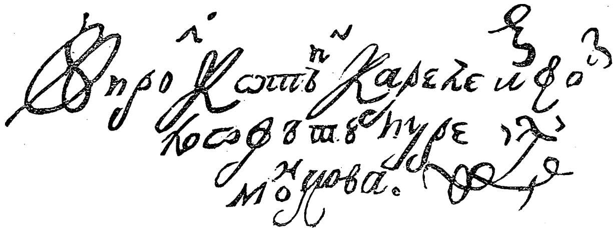

No. 6. Scrisórea luĭ «*Mironŭ Costănŭ carele am fost Logofĕtŭ mare în Moldova.*»

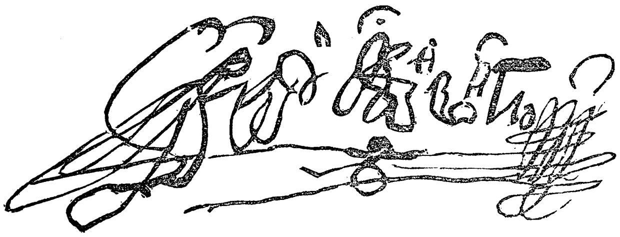

No. 7. Alexandru Costinŭ Vornicŭ.

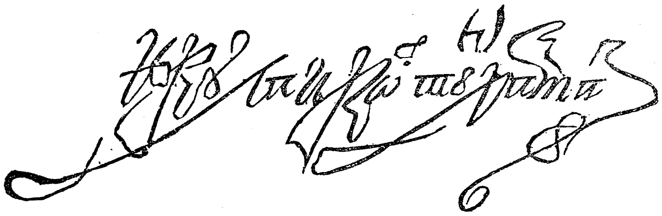

No. 8. Scrisórea luĭ Nicolae Costinŭ Hatmanŭ.

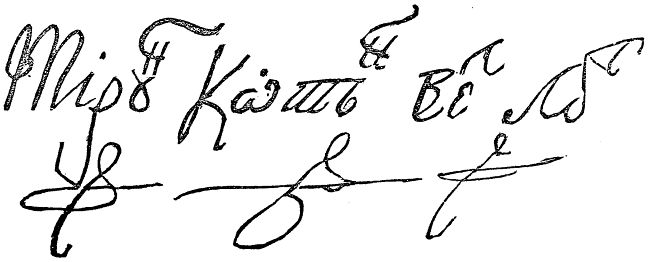

No. 9. Mironŭ Costinŭ Vel Logofĕtŭ.

No. 10. Alexandru Buhuş Hatmanŭ la 1672.

No. 11. Semnătura Mitropolituluĭ Varlaamŭ, sub Vasile Lupu.

No. 12. Mironŭ Vel Logofĕtŭ. «şi la alesul loculuĭ să hie cu toţĭ răzeşiĭ.»

No. 13. Teodosie Dubăŭ Vel Spătarŭ, secoluluĭ XVII.

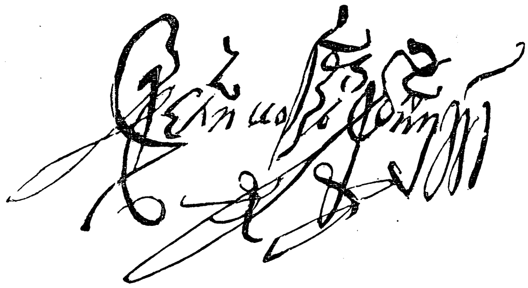

No. 14. Velicĭco Costinŭ Hatmanŭ, secululŭ XVII.

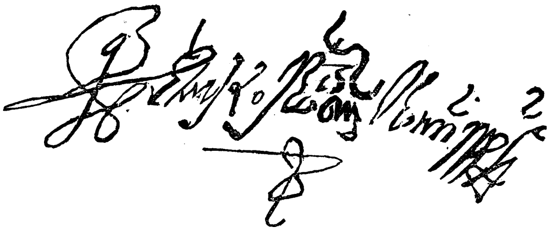

No. 15. Velicĭco Costinŭ Comisŭ.

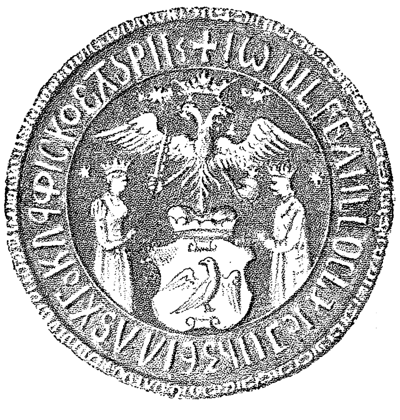

No. 16. Iѡ Șerbanŭ Voevodŭ gospodarŭ Zemli Vlaĥiscoe anulŭ 7187.

(NB. Inscripțiunea rĕŭ citită de gravorŭ, căcĭ este ștérsă rĕŭ pe actulŭ din 7187 (1679).

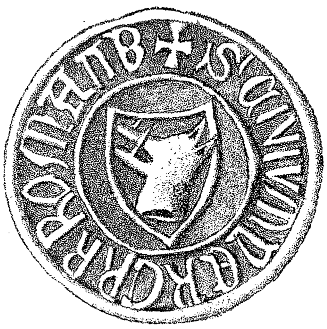

No. 17. Sigiliulŭ Têrguluĭ Romanŭ în secululŭ XVIII.

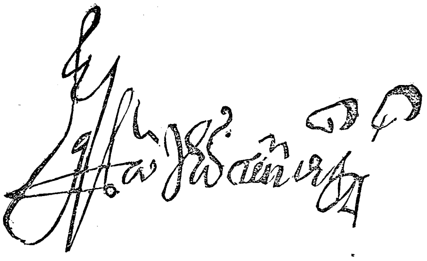

No. 18. Ionŭ Costinŭ Serdarŭ, secolulŭ XVII.

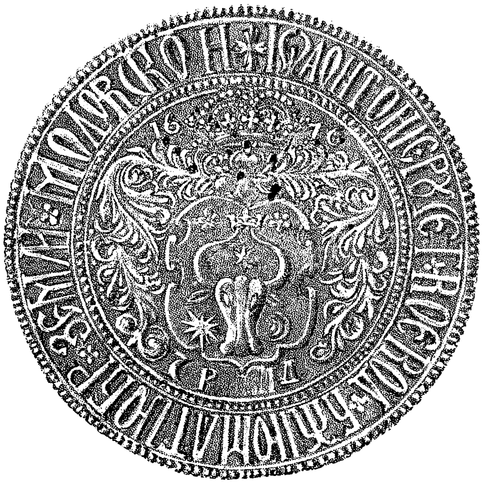

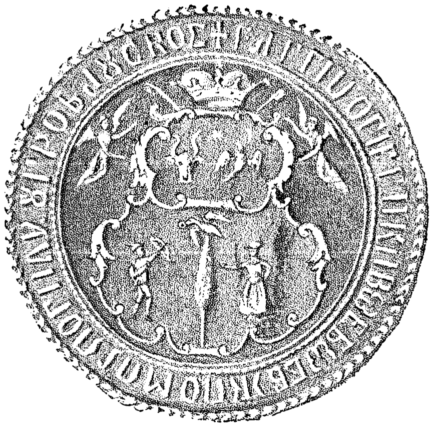

No. 20. Iῶ Gligore Ghica VV. Bj. m. Gosp. Zeml. Vlaşkoe.

(Inscripţiunea cu totulŭ ştérsă şi rĕŭ desemnată o reproducemŭ, dar desenulŭ interiorŭ bunŭ.—Se conservă actulŭ la Academie.)

No. 19. Antonie Rusetŭ Voevodŭ 1676.

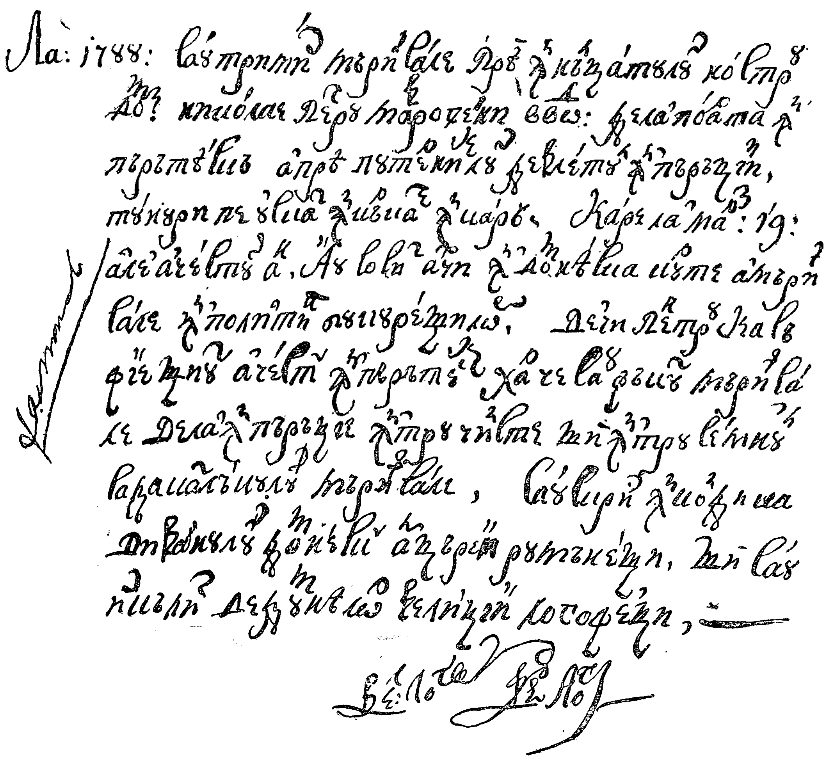

No. 21. Codicele 17 alŭ Domnuluĭ N. Mavrogheni din 1788.

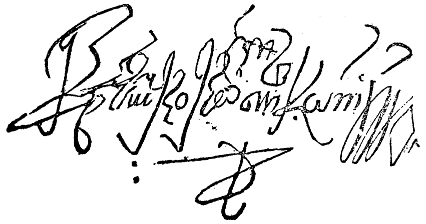

No. 22. Velicĭco Costinŭ Biv Comisŭ.

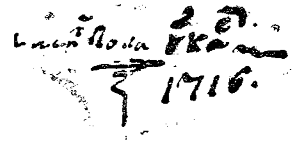

No. 23. Semnătura luĭ Popa Uricarulŭ 1716.

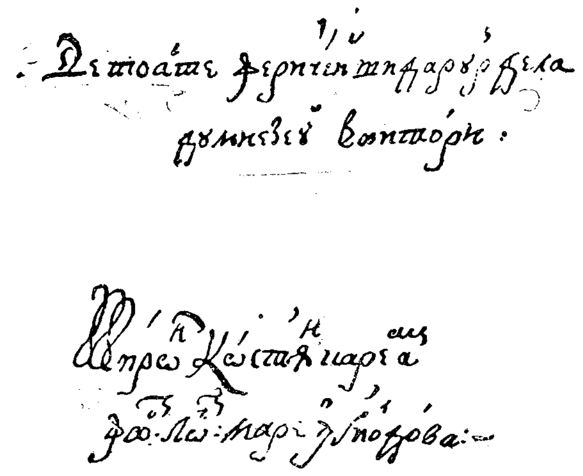

No. 24. Codex Văcărescеanŭ, (Academie No. 353.)

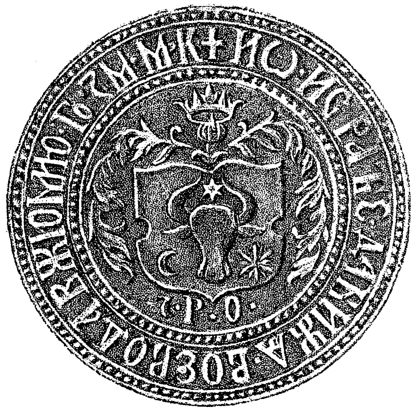

No. 25. Sigiliulŭ luĭ Istratie Dabija Voevodŭ

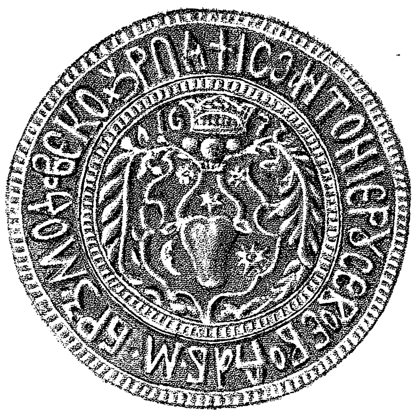

No. 26. Sigiliulŭ luĭ Antonie Rusetŭ Voevodŭ.

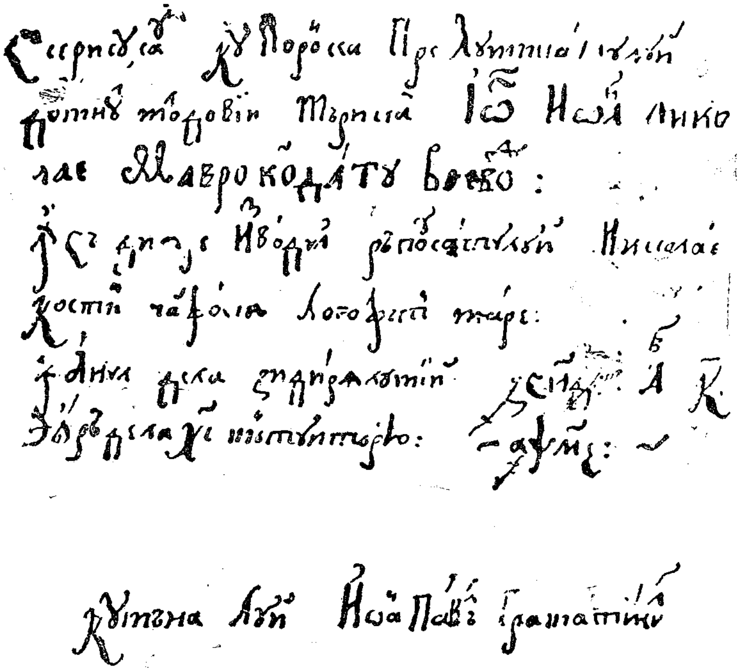

No. 27. Codex No. 120, (Academie)
Scrisórea luĭ Ioanŭ Pavelŭ Gramaticulŭ, 1745.

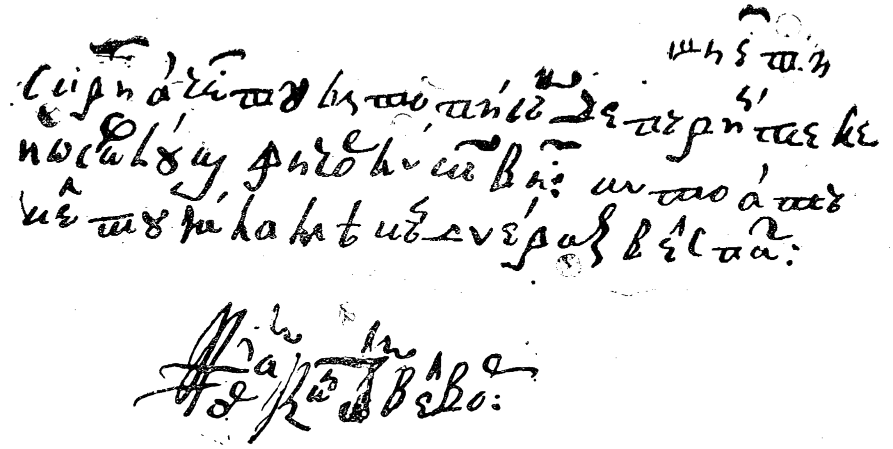

No. 28. Codex No. 254, (Academie).

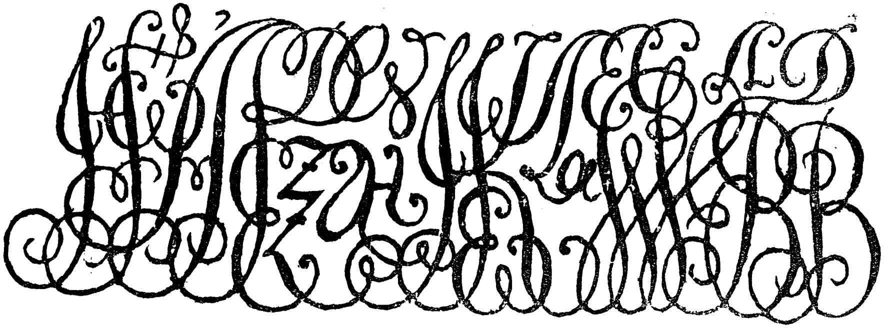

No. 29. Iω Alexandru Nicolae Suțulŭ VV.
(In fruntea chrisóvelorŭ).

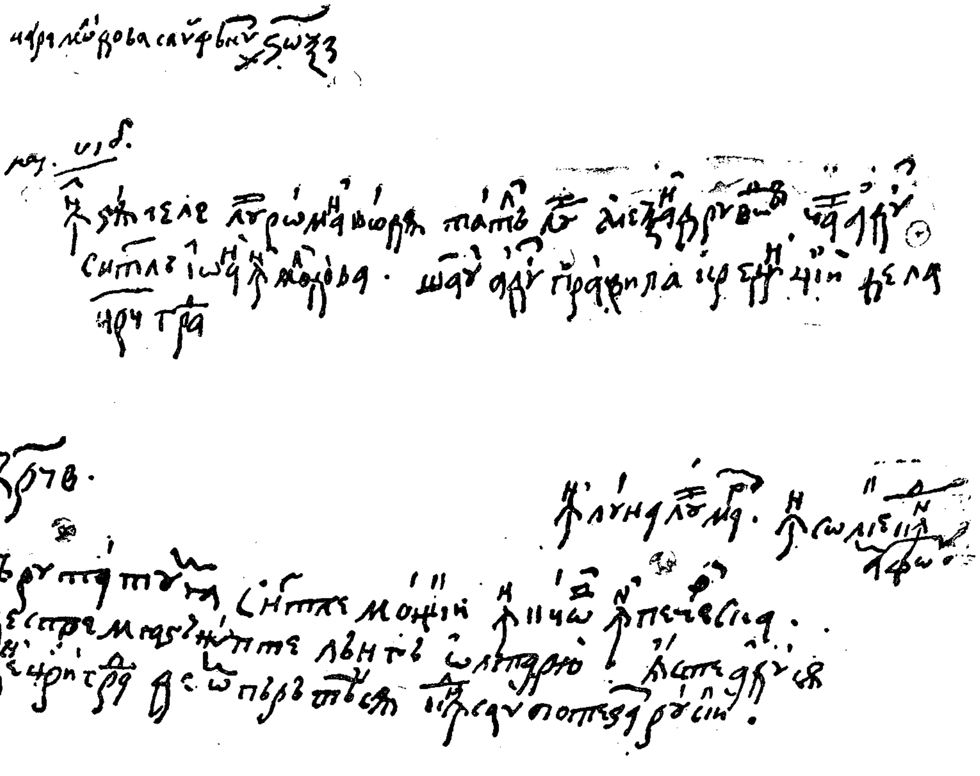

No. 30. Scrisóre dela Metropolitulŭ Dosofteĭ.

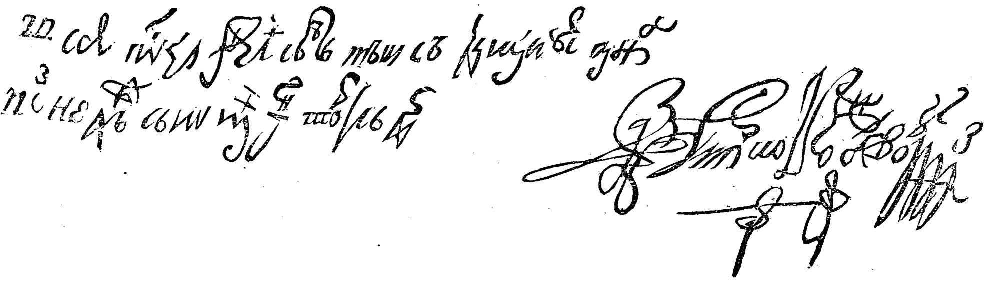

No. 31. Scrisórea și semnătura luĭ Velicico Costinŭ Vornicŭ.

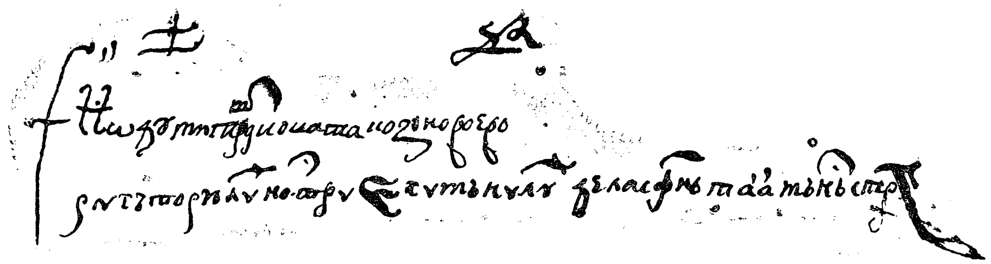

No. 32. Scrisórea din 1674 a diaculuĭ Ursu.

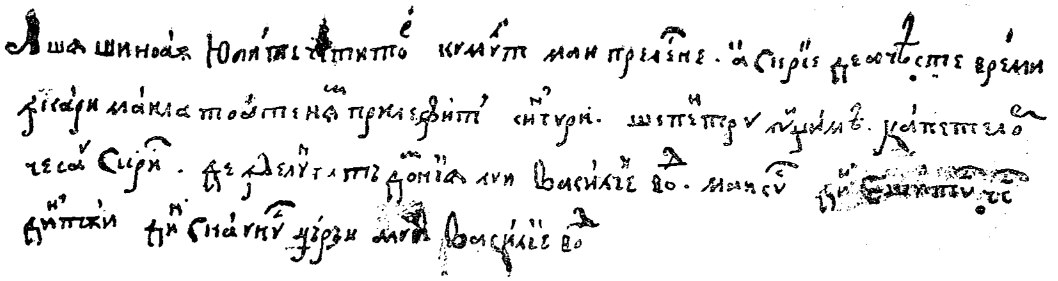

No. 33. Codex No. 354, (Academie). Scrisórea luĭ Grigorașŭ Sin Vasile Uricarulŭ după 1720.

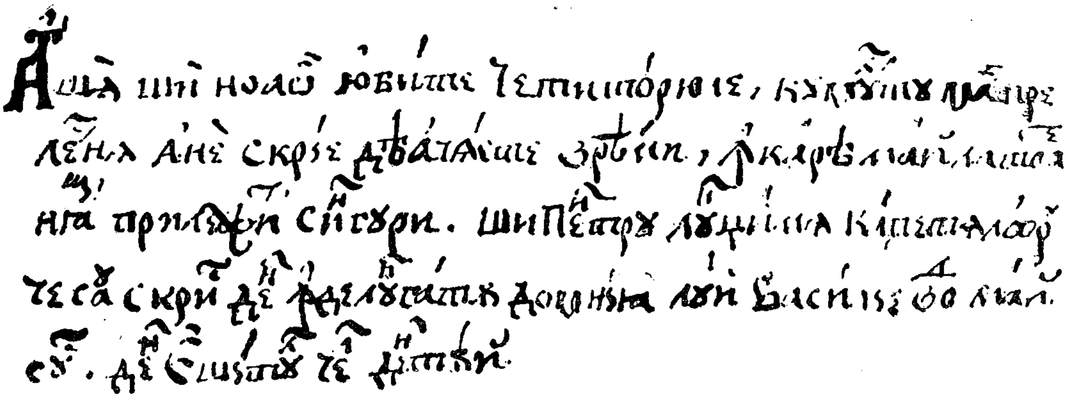

No. 34. Codex No. 24, (Muzĕŭ), 1710.

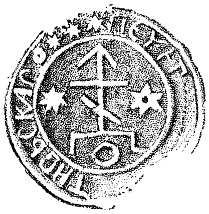

No. 35. Sigiliŭ de Portarŭ în secol. XVIII.

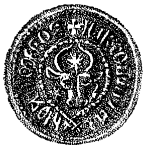

No. 36. Sigiliŭ inelarŭ Domnescŭ din selolulŭ XVII.

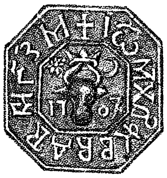

No. 37. Sigiliŭ inelarŭ dela Mihaiŭ Racoviţă, 1703.

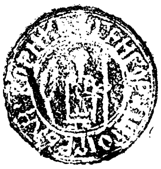

No. 38. Sigiliŭ de Vornicŭ de Pórtă din secolulŭ XVII.

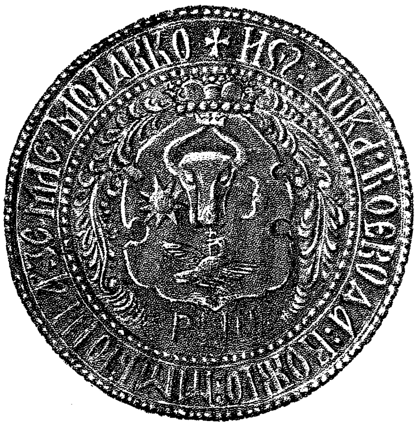

No. 39. Sigiliulŭ luĭ Duca Vodă, după ce a fostŭ Domnŭ în ţéra Românéscă.

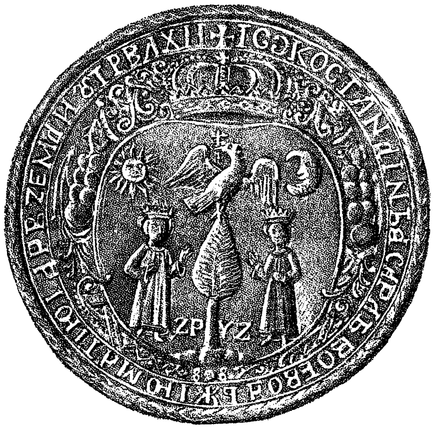

No. 40. Sigiliulŭ luĭ Constantinŭ Basarabŭ Brâncovénu Voevodŭ 1688.

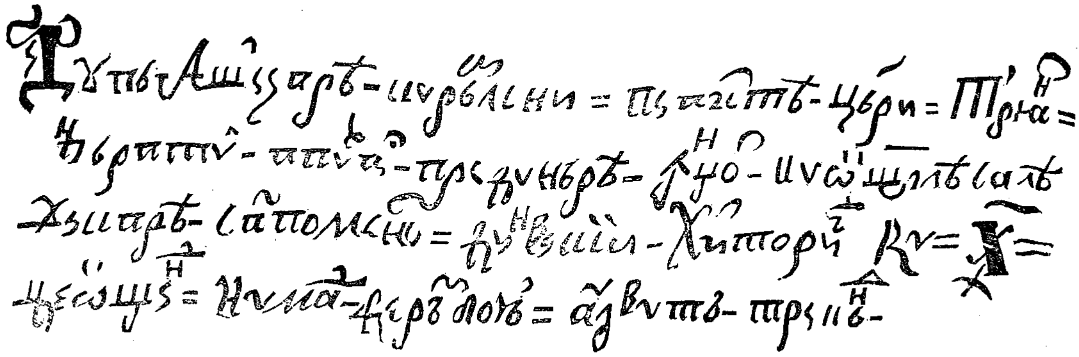

No. 41. Cod. No 253. 1743.

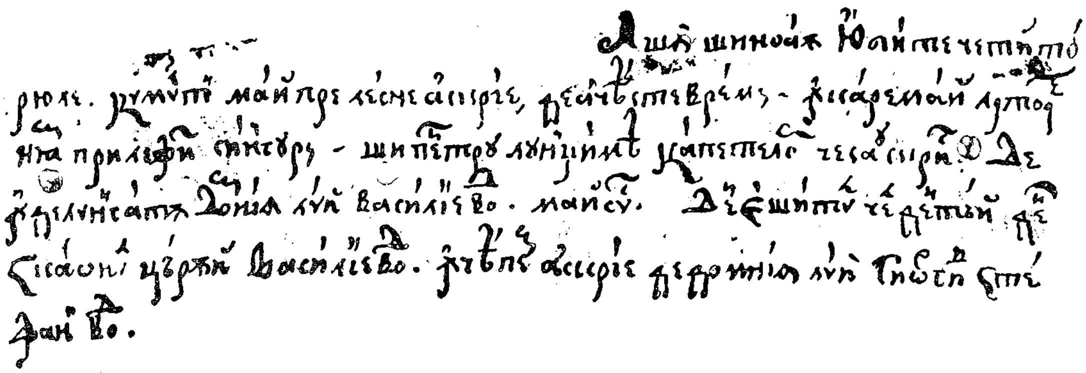

No. 42. Codex No. 238. (1730).

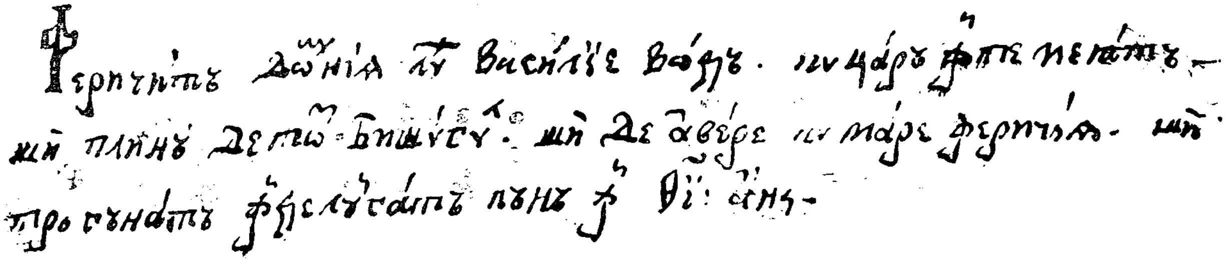

No. 43. Codex No. 252 In jumĕtatea secoluluĭ XVIII.

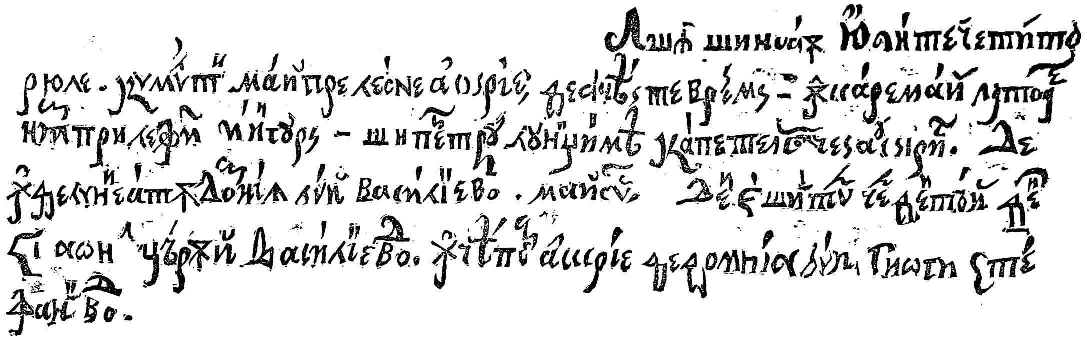

No. 44. Cod. No. 238. 1730.

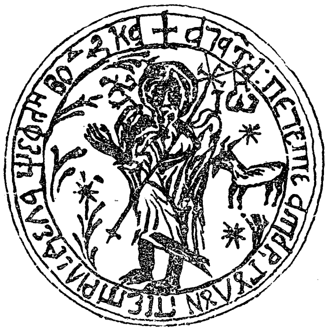

No. 45. Sigiliulŭ Têrguluĭ Petreĭ; secolulŭ XVIII (?).

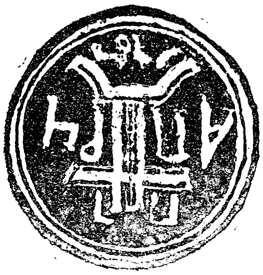

No. 46. Sigiliŭ de portarŭ Gospodŭ, secolulŭ XVIII.

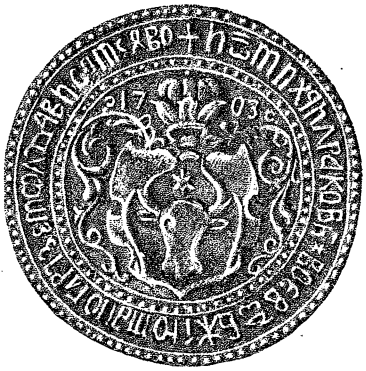

No. 47. Sigiliulŭ luĭ Mihaiŭ Racoviță V. V. din 1703.

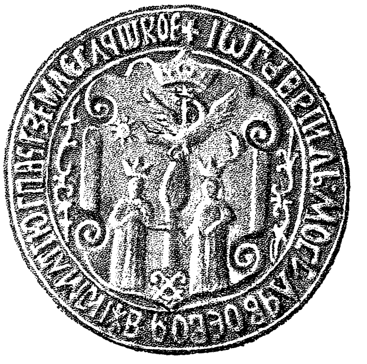

No. 48. Sigiliulŭ luĭ Gavrilŭ Moghilă, Domnulŭ Munteniеĭ 1618.

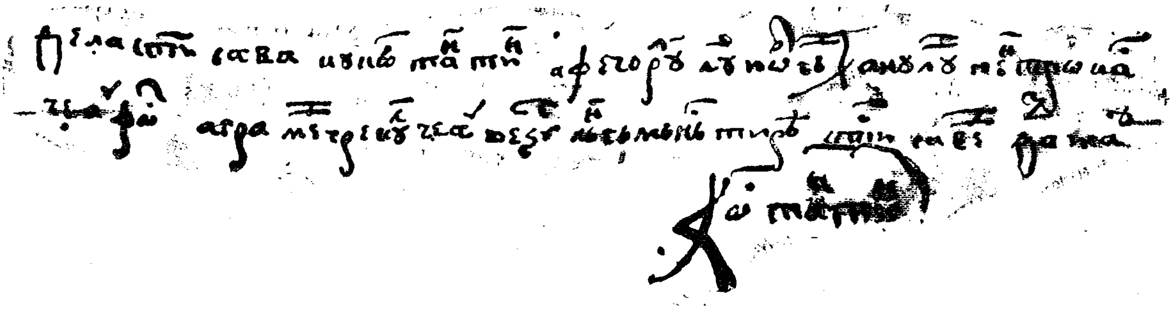

No. 49. Scrisóre de diacŭ din 1672.

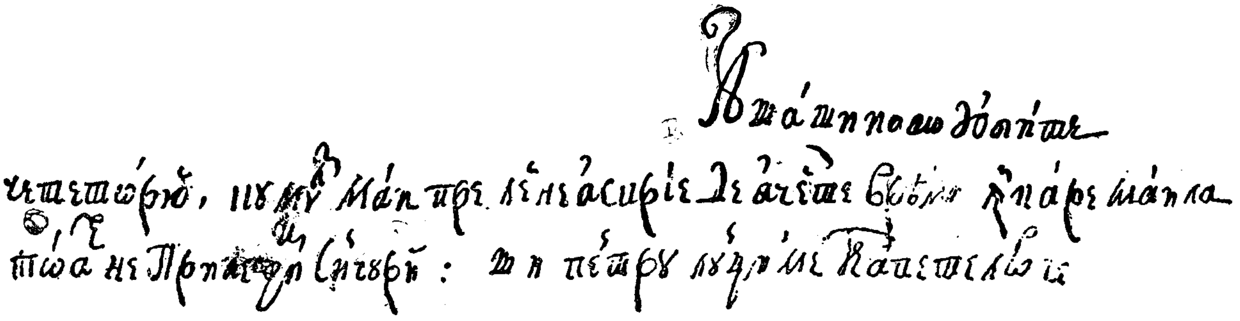

No. 50. Codex No. 338, (Academie), 1784.

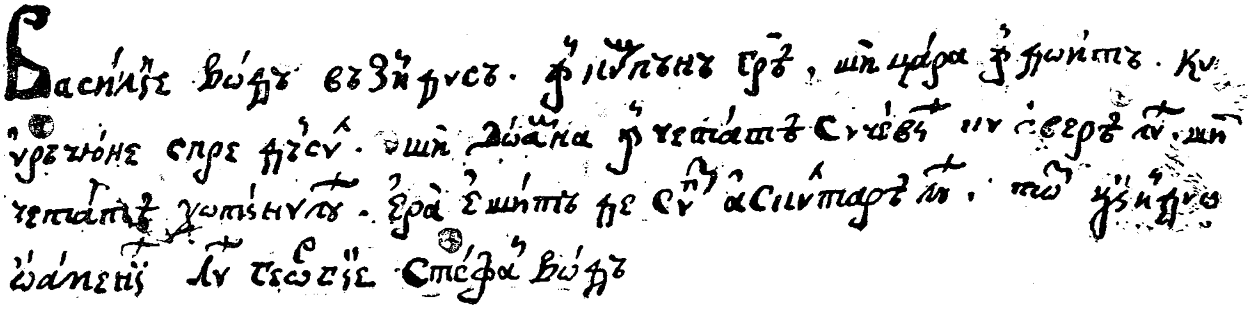

No. 51. Codex No. 254, (Academie).

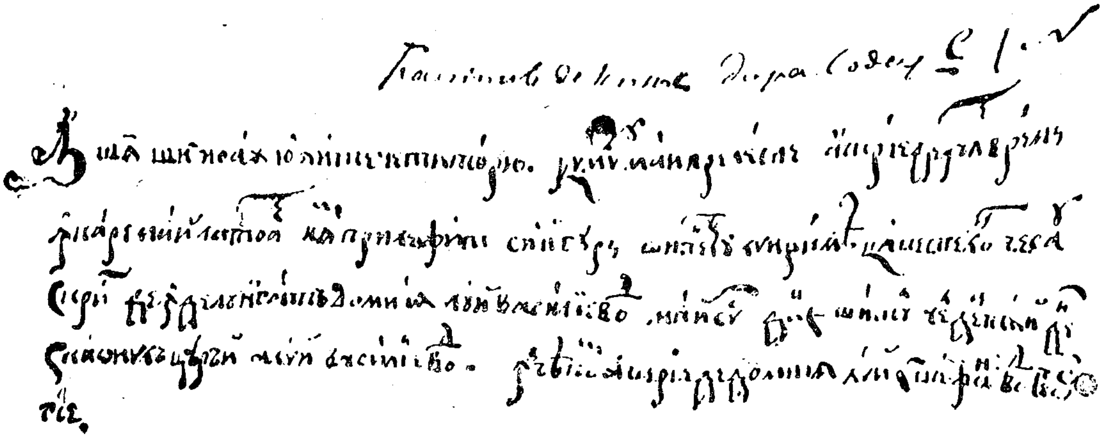

No. 52. Codex No. 115, (1726).

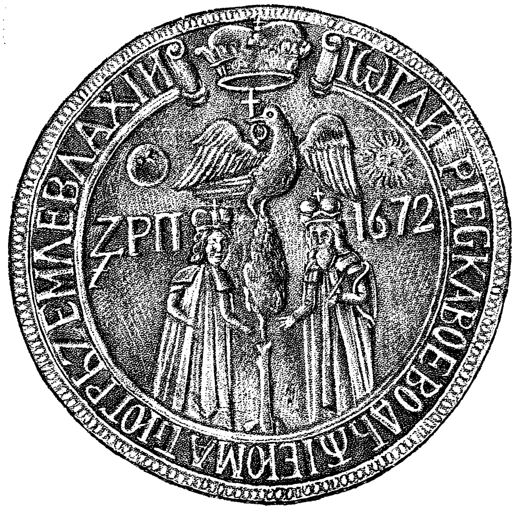

No. 53. Sigiliulŭ luĭ Gr. Ghica Vodă Domnŭ Munteniceĭ la 1672.

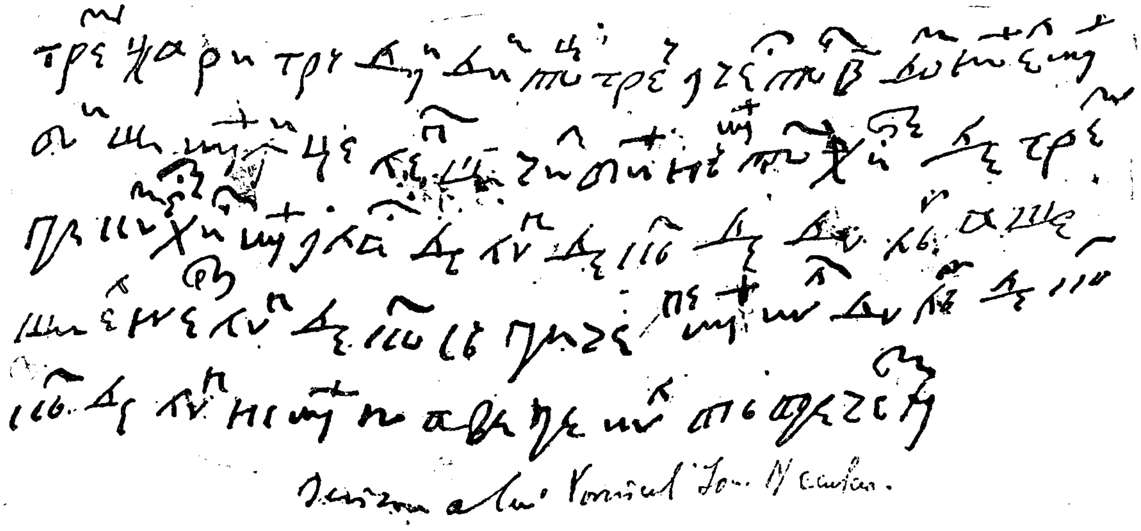

Scrisoarea a lui Vornicul Ion Neculcea.

No. 54. Scrisórea Vorniculuĭ Ioanŭ Neculcea.

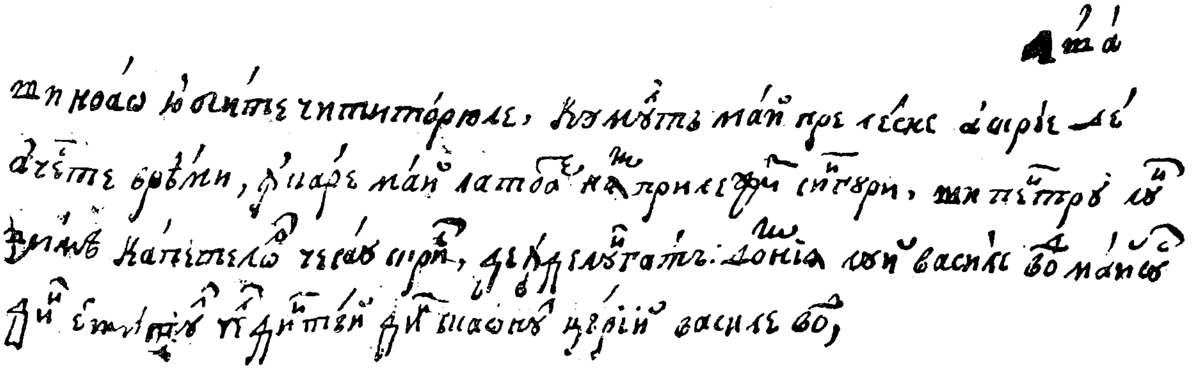

No. 55. Cod. No. 236, 1765. Scrisórea luĭ Stoianŭ. (Bucurescĭ).

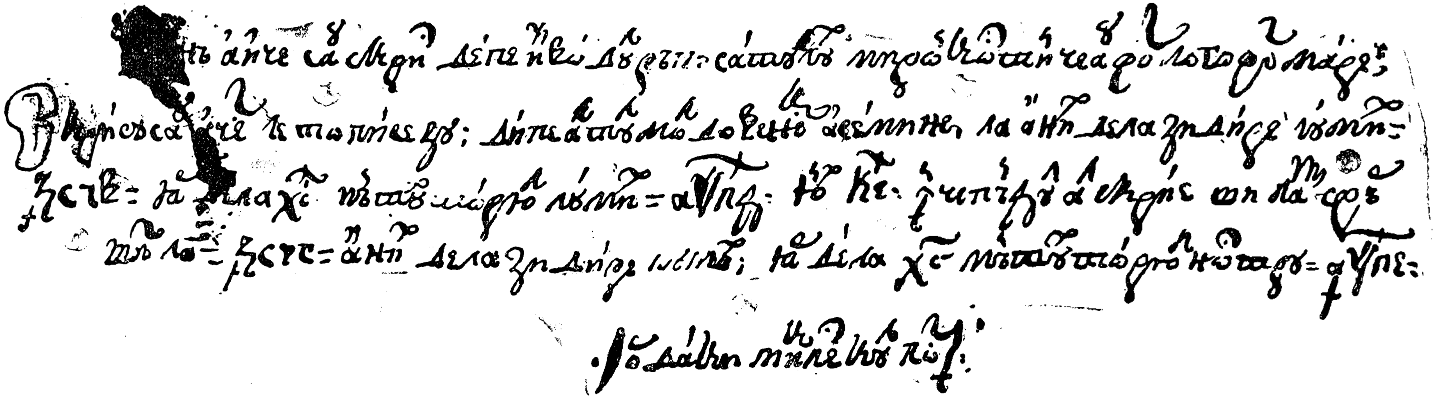

No. 56. Codex No. 233, (1785).

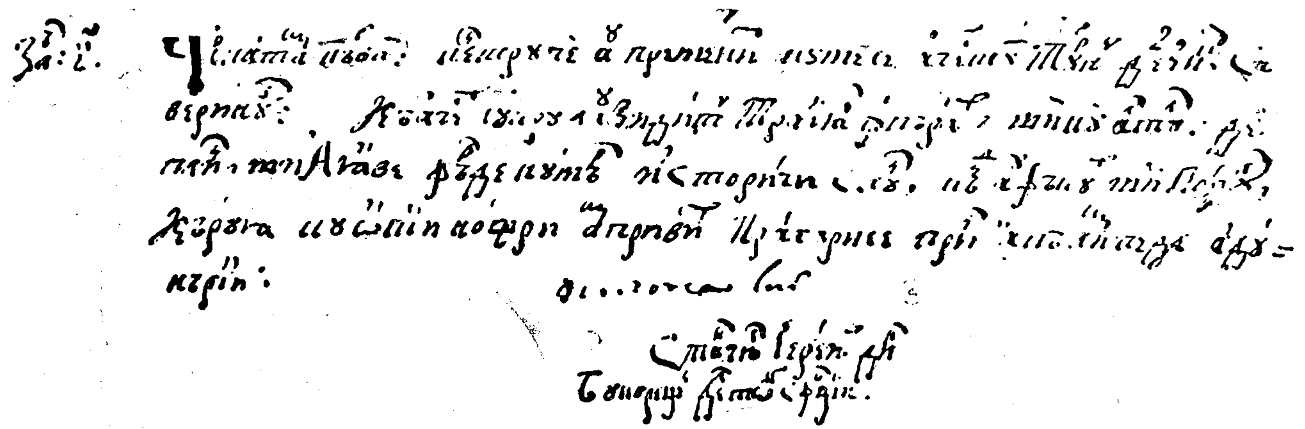

No. 57. Codex No. 11, (Muzeŭ).

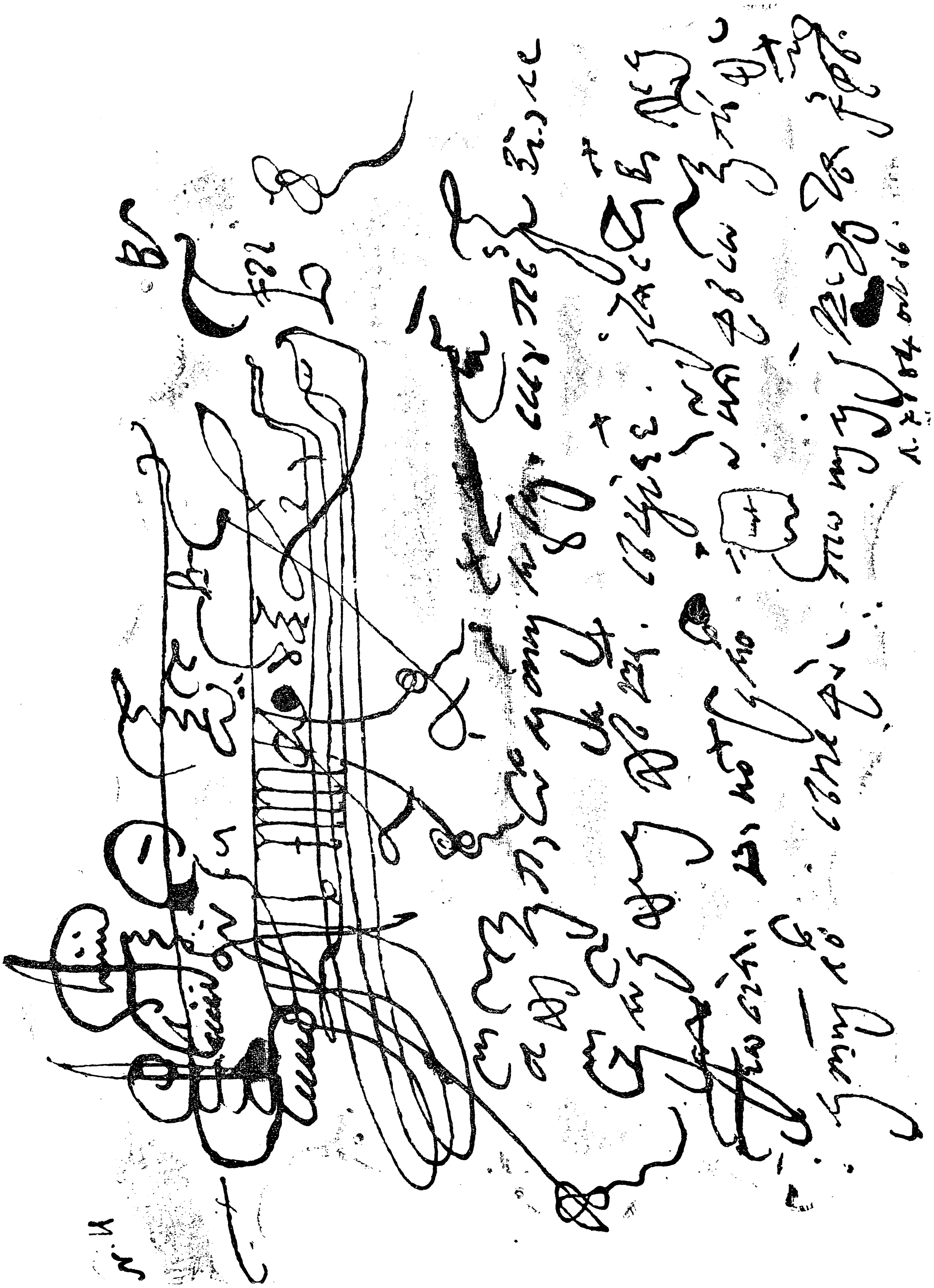

No. 58. Scrisórea luĭ Teodosie Mitropolituluĭ din 7184. Octobre.

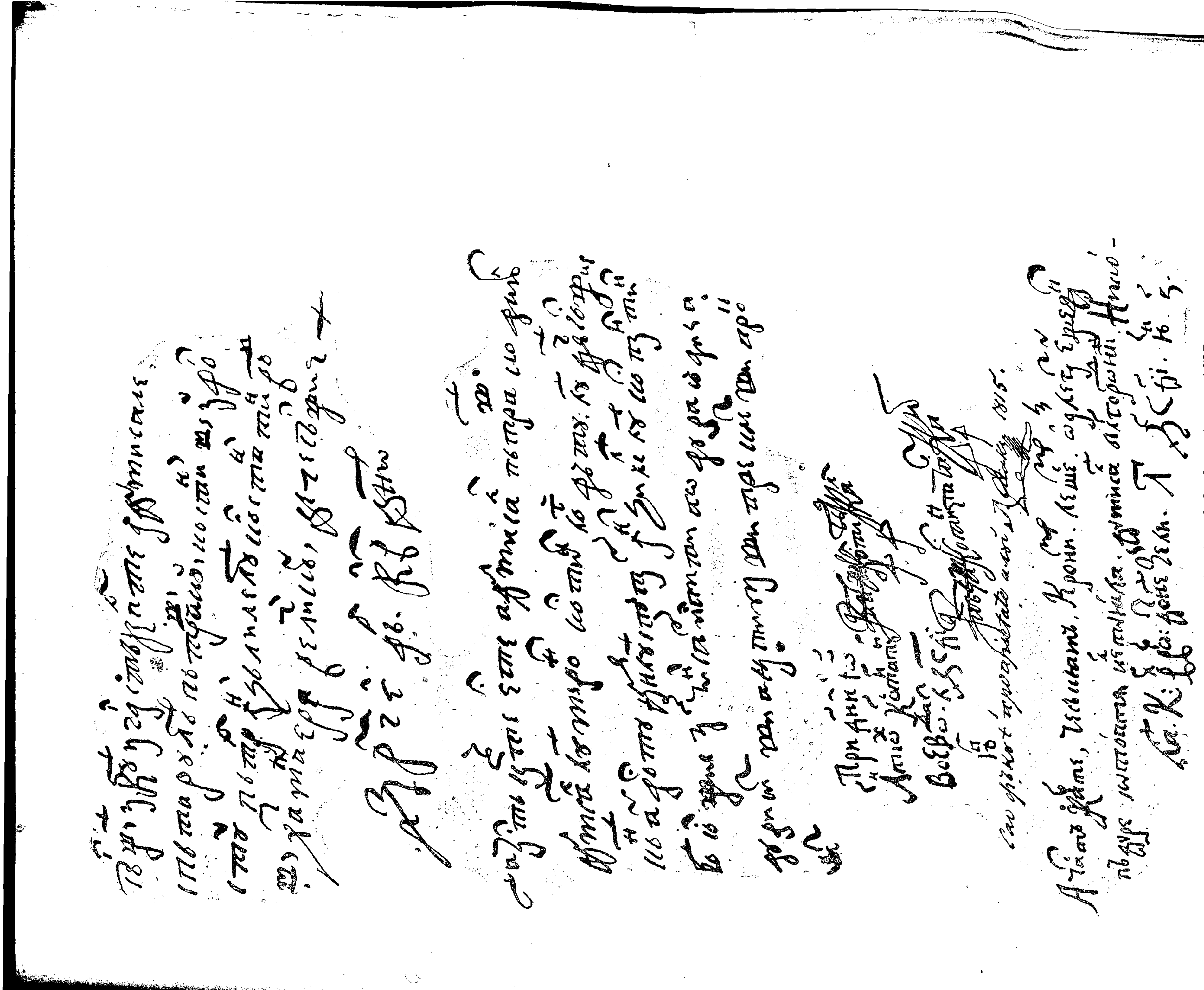

No. 60. Scrisórea luĭ Patrașco Costinŭ fiulŭ luĭ Mironŭ, 1687.

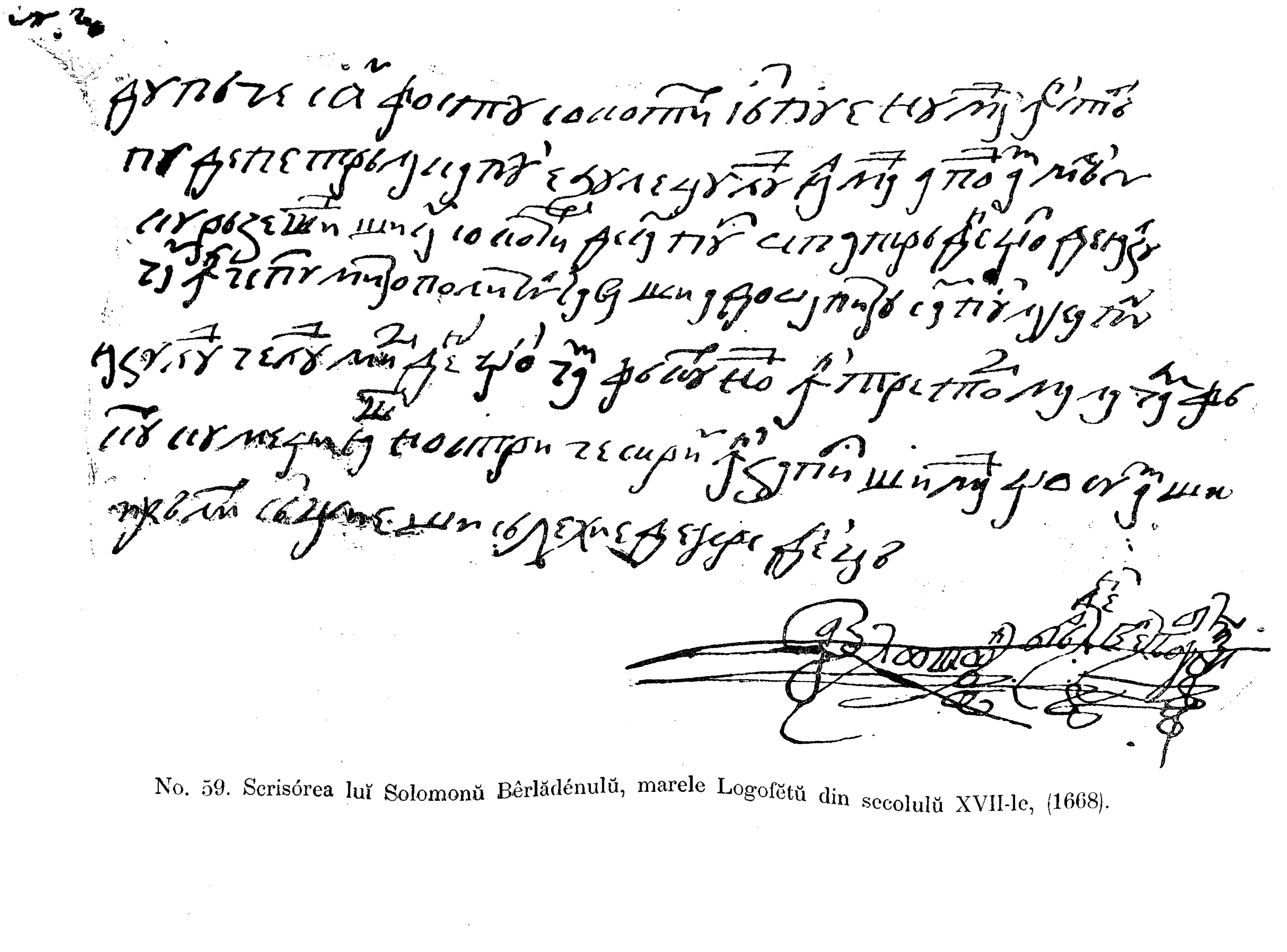

No. 59. Scrisórea luĭ Solomonŭ Bêrlădénulŭ, marele Logofĕtŭ din secolulŭ XVII-le, (1668).

INDICE ALŬ TOMULUI II.

INDICE ALŬ TOMULUI II

Pagina
Prefață . . . 1
Notă despre Dionisie Eclesiarculŭ . . . 2
Manole Rosetŭ (Giani) . . . 4
Notă la pag. 25 a tomuluĭ I . . . 8
Alexandru Ipsilante, domnulŭ Munteniei . . . 8
Anexa la pag. 27, tomuluĭ I . . . 9
Alaiulŭ la intrarea luĭ Ipsilante, 1775 . . . 10
Anexa la pag. 28, tom. I. Firmanulŭ luĭ Hamitŭ Sultanŭ . . . 14
Notă la pag. 31. *Tratatulŭ de la Kainardgi* . . . 24
» la pag. 31. Moneda Moldovenéscă . . . 26
» » » 34 . . . 27
Slobodie pe moșia Găvănescĭ-Buzĕŭ . . . 27
Codicele N. Crețulescu . . . 28
Notă la pag. 39, *tomulŭ I* . . . 42
» » » 41 » . . . 44
Religiunea sub Ipsilante . . . 44
Documentŭ de la Leon-Vodă, 1666 . . . 45
Legea chinoviilorŭ sub Mateĭ Basarabŭ . . . 49
Cartea bisericeĭ S-teĭ Adormirĭ (Buzĕŭ) 1775 . . . 50
Chrisovulŭ mŏnăstireĭ Văcărescĭ 1775 . . . 51
» » Nucetu 1775 Martie 20 . . . 54
» » Bunurilorŭ domnescĭ din Bucurescĭ, 1775 . . . 56

Pagina
Chrisovulŭ mŏnăstireĭ Plăvicenĭ (Oltŭ) 1775 59
» » Bonțescĭ (Rîmniculŭ Săratŭ) 1775, Martie 26 60
» » S-tulŭ Spiridonŭ, Bucurescĭ, 1775 61
» » Căldăruşanĭ, 1775 64
» » Crețulescĭ din 1775 66
Cartea pentru vama oraşuluĭ Bălțĭ a S-tuluĭ Spiridonŭ din Bucurescĭ, 1775 67
Hrisovulŭ bisericeĭ Hagiu 1775 67
» mŏnăstireĭ Sadoveĭ, 1775 70
» » Gănescu 70
» » Ciolanulŭ 71
Cartea schituluĭ Hagi Dima din Bucurescĭ 72
» mŏnăstireĭ Dobescĭ (Muscelŭ) 73
» » Dădulescĭ 73
» bisericeĭ din tîrgulŭ Râmnicŭ (Slam Râmnicŭ) 73
» mŏnăstireĭ Valea Mare (Muscelŭ) 74
» » Cobieĭ (Vlaşca) 75
» » Schituluĭ Vîrfulŭ Petreĭ (Vlaşca) 1775 76
» mŏnăstireĭ S-tulŭ Iónŭ din Bucurescĭ 76
» » Tismana 77
» » Cozieĭ. 78
Cartea a doue schiturĭ de sub muntele Cozieĭ 79
» mŏnăstireĭ Negoescĭ 80
» » Schitulŭ Bistrița în peşteră. 81
» » din oraşulŭ Romnic (Slam R.) 82
» » S-tulŭ Nicolae din oraşulŭ Focşanĭ 84
» » Polovraciĭ 85
» » Hurezu 86
» » Bistrița 87
» » Comana 90
» » Câmpu-Lungŭ 91
» » Târşor 93
» » Sinaia. 94
» » Sloboḑia dela satulŭ Vaĭ-de-eĭ 94
» » Vieroşulŭ 96
» » Plumbuita 98
» » Slatineĭ 100
» » Stavropoleosŭ 101
» luĭ Ipsilante pentru Treĭ erarhĭ din Iaşĭ 103

Pagina

Cartea luĭ Ipsilante pentru mŏnăstirea Bucovĕţŭ 104
» Sf. Iónŭ din Focşanĭ 105
» mŏnăstireĭ Snagovŭ 107
» » Sf. Spiridonŭ vechiŭ 108
» » Radu-Vodă 109
» » Plătărescĭ 111
» » Mihaĭ-Vodă pentru sare şi vamă de Baltă 111
» » Verguluĭ 112
Chrisovulŭ mŏnăstireĭ Archimandritŭ 113
Biserica Spirea, afară din Bucurescĭ la 1775 115
Chrisovulŭ eĭ 115
Biserica domnéscă din Craiova 117
Chrisovulŭ mŏnăstireĭ Dudu din Craiova 119
Inchinarea mŏnăstireĭ Aninósa la Mitropolie 120
Cartea schimnicilorŭ dela cetatea Negruluĭ-Vodă 120
Chrisovulŭ S-teĭ bisericĭ ot livedea Văcăresculuĭ 121
Ateneulŭ noŭ pe loculŭ acesteĭ bisericĭ 121
Nota la pag. 52, tom. I 122
Chrisovulŭ bisericeĭ Băraţilorŭ, Bucurescĭ 123
Nota la pag. 60, tom. I 123
Chrisovulŭ mŏnăstireĭ Xeropotamu 124
» » Psilaidarŭ 125
» » Şişmanŭ în munţiĭ Tirnovuluĭ 127
Scrisorĭ inedite dela archiva Patriarchieĭ 129
Scrisórea luĭ Al. Ipsilante către Avramie, din 1776, Oct. 10 129
Scrisórea luĭ Al Ipsilante către Avramie din 1777, Ianuarie 26. 129
Scrisórea luĭ Al. Ipsilante către Avramie din 1778, Febr. 26. 130
A aceluiaşĭ către Avramie, 1778, Decembre 1 131
A luĭ Constantinŭ Voevodŭ către Avramie, din 1780, Ianuare 13 132
A luĭ Alexandru-Vodă (Ipsilante ?). 132
Scrisórea Eleneĭ Dómna către Avramie, din 1781, Oct. 28 133
Scrisórea luĭ Ghermano alŭ Văcărescilorŭ, 1778, Maiŭ 1 133
» luĭ Procopie alŭ Chesareĭ Filipuluĭ către Avramie, 1778, Maiŭ 6 135
A aceluiaşĭ către acelaşĭ, 1778, Iulie 23 136
A luĭ Atanasie Bărnovski, 1779, Oct. 20 137
Justiţia sub Ipsilante 138
Forma de redacţiune a uneĭ cărţĭ de judecată în 1749 138
Cadiĭ din Giurgiu intervenindŭ în judecată 139
Suretŭ dela acelŭ cadiŭ 139

Pagina

Dionisie Eclesiarculŭ despre justiţia sub Ipsilante 140
Raicevicĭ despre justiţiă (notă) şi abatele Domenico Sestini 140
Condicariĭ de judeţe, carte de condicarĭ 142
Carte de la alŭ 3-lea logofĕtŭ la Craiova 144
Al 2-lea Armaşŭ 144
Boeriĭ luĭ Ipsilante la 1775. 144
Notă la pag. 82—95 a tomuluĭ I. Cultura publică 145
Anaforaoa Mitropolituluĭ Gregorie II, din 1777, pentru farmece . . 145
Chrisovulŭ luĭ Ştefanŭ Racoviţă oprindŭ însurătórea Grecilorŭ cu fete române 147
Pacea dela Kiuciuk-Kainargi faţă cu chrisovulŭ acesta 148
In notă despre chrisovulŭ luĭ Leonŭ-Vodă din 1631, isgonindŭ Greciĭ 149
Dascăliĭ Grecĭ însemnaţĭ între 1760—1800 149
Bibliografie. din secolul XVIII (1770—1800) 150
Ardélŭ. Societatea filosofică a némuluĭ românescŭ 152
Actŭ pentru zidirea scóleĭ dela Sf. Sava 153
Boeriĭ Epitropĭ la 1775 153
Alexandru Comnenŭ Ipsilante despre organisarea şcólelorŭ sub Alex. Ipsilante 153
Chrisovulŭ şcólelorŭ luĭ Al. Ipsilante după Atan. Comnenŭ Ipsilante. 154
Intărirea chrisovuluĭ de către Patriarhŭ 161
Isteţimea la învĕţătură, căutată de Domnĭ 162
Enache Văcărescu tace despre organisarea şcólelorŭ 163
Procesŭ din 1776 pentru plata de simbrie a unuĭ învĕţătorŭ. . . . 165
Infiinţarea şcóleĭ din Ploescĭ la 1776 164
Şcólele şi mişcarea culturală din Ardeal 165
Tipografie. Fabrică de hârtie sub Ipsilante 165
Udrişte Năsturelŭ despre tipografie şi fabrica de hârtie sub Mateĭ Basarabŭ. 166
Tacitŭ tipăritŭ la Iaşĭ 166
Mórtea luĭ Potemkin după «Ouvrage philosophique et littéraire din 1795 167
Chrisovulŭ dascălilorŭ dela S-tulŭ Gheorghe 168
Cartea bisericeĭ S-ta Vinerĭ pentru unŭ brutarŭ 169
Chrisovulŭ mŏnăstireĭ Colţea din Bucurescĭ, 1775 . . . . 170—172
» pentru talerĭ 300 milă la Patriarchie 172
» şcólelorŭ dela Arvanitohorĭ, 1779 174
Despre bresle 176
Carte de Cuiumgi-Başa 177
» » Tarzi-Başa şi de Chiurgiu-Başa de cojocarĭ 177

Pagina
Carte de ciohădăritŭ 178
» starosteĭ de cavafĭ din Bucurescĭ 178
» de privileghiĭ pentru papugiĭ, cavafĭ și cismarĭ (1775) . . . 178
» » staroste de neguțitorĭ, 1775. Februarie 11 179
» » vătășie de pescarĭ (Bucurescĭ) 180
» » » » brutarĭ » 180
» » » » măcelarĭ » 180
Chrisovulŭ neguțitorilorŭ Brașovenĭ (1775) 181
» de stărostie de neguțitorĭ Brașovenĭ, 1776 183
» bresleĭ croitorilorŭ, 1776 184
» » măcelarilorŭ, 1776 185
» » cojocarilorŭ (și alŭ celorŭ din Craiova) (1780) . 187
» » croitorilorŭ (1781) 192
Federațiunea breslelorŭ, pânzarilorŭ și a abagiilorŭ 195
Armeniĭ și Evreiĭ 199
Staroste de Evreĭ 199
Comerciŭ, exportŭ, tarifŭ 200
Notă la paginele 119—121 200
Curtea vechiă ruinată 200
Palatŭ noŭ în délulŭ Spireĭ 201
Sultzer despre noulŭ palatŭ 201
Orfanotrofia 201
Casa Beiliculuĭ 201
Mŏnăstirea Radu-Vodă 202
Herestrĕulŭ și S-tulŭ Elefterie 202
Dómna Ecaterina 202
Curțile Brâncovenescĭ 202
Mŏnăstirea Mărcuța 202
Edilitatea sub Al. Ipsilante 202
Hotarele Bucurescilorŭ 202
Indestularea piețeĭ 203
Pitaculŭ domnescŭ relativŭ, din 1775, Noembre 5 203
» » » 1775, Noembre 204
Nartulŭ generalŭ, 1775 205
Pitaculŭ relativŭ la nartŭ, 1775, Noembre 15 205
Catalogulŭ generalŭ alŭ nartuluĭ 206
Menzilurile 209
Dregerea poduluĭ Crețeĭ 209
» » Măicănescĭ 209

Pagina

Suilgiĭ la douĕ cişmele noue 209
Chrisovulŭ apelorŭ 209
Conspiraţiunea luĭ Candescuŭ, după Viaggio in Valachia e Moldavia 209
Condiţiunile suplimentare la tratatulŭ din 1774 după Hammer . . 210
Extrait d'un rapport daté du 3 Septembre, 1774 211
Notă la Capit. XV 215
Divanulŭ Knéjieĭ Moldoveĭ. — Sigiliŭ 215
Notă la pag. 124 a tomuluĭ I-iŭ 216
» » » 125 » 217
Arzulŭ despre Grigorie Ghica, 1775 217
Notă la pagina 127 219
Opera luĭ Toma Logofĕtulŭ 219
Prefaţa eĭ 221
Chrisovulŭ luĭ Alex. Ghica, din 1776, de aşeḑĕmîntululŭ ţĕreĭ, 1776 222
Semnătura şi Sigiliulŭ luĭ Gregorie Ghica Vodă, 1777 265
Dunanmale sub Gr. Ghica 265
» sub Alex. Ipsilante 266
Notă la pag. 141 266
Analisa chrisovuluĭ şcólelorŭ dela Greg. Ghica, 1766 266
Budgetulŭ Academieĭ la 1766 267
» şcólelorŭ judeţene, 1766 268
Şcólele la 1771 . . . . 268—269
Episcopulŭ Leonŭ şi l. grécă (în notă) 269
Mitropolitulŭ Gavrilŭ şi l. grécă 269
Gramatica română a luĭ Macarie 269
Rumianţofŭ şi limba grécă în şcolĭ 270
Divanulŭ cnéjieĭ Moldoveĭ, ocupândŭ localulŭ Academieĭ 270
Dascălŭ românŭ la satŭ la Ruginósa 271
Şcóla dela mŏnăstirea Putna şi Arhim. Măzărénulŭ 271
Atestatŭ şcolarŭ dela mŏnăstirea Putna, 1778 271
Cărţĭ didactice de Episcopulŭ Anfilochie 272
Abonamentŭ la gazeturile dela Braşovŭ, sub Gr. Ghica 272
Doctoriĭ sub Gr. Ghica 272
Despre séma Visterieĭ Moldoveĭ. Dascăliĭ la 1776 273
Biserica sub Gr. Ghica. Chrisovulŭ din 15 Iulie 1764 273
Oprirea de înmulţire nepotrivită a bisericilorŭ 273
Iacobŭ Stamate călugărŭ la 20 anĭ 274
Notă la cap. XX a tomuluĭ I-iŭ 274
Cartea către boerĭ a luĭ Gr. Ghica la 1764 274

Pagina
Despre chrisovulŭ din 1766 alŭ luĭ Gr. Ghica, oprindŭ «ómeniĭ proştĭ de a intra în boerime» 275
Clăcaşulŭ sub Gr. Ghica 275
100 toege unuĭ ţĕranŭ pentru că ş'a aratŭ ogorulŭ cu unŭ plugŭ boerescŭ. 276
Anaforaua Divanuluĭ la 1775, relativă la ḑilele de pontŭ 277
Addenda la cap. XXI despre Bucovina (1) 279
Notă la pag. 152 288
Versurĭ la mórtea luĭ Gr. Ghica Vv. 288
Convenţiunea hotarelorŭ Bucovineĭ, 1776, 2 Iuliŭ 292
Addenda la cap. Domnieĭ luĭ Greg. Ghica 297
Chrisóve dela Gr. Ghica, relative la biserică 297
Scrisorĭ inedite dela Arhiva Patriarchieĭ 298
Scrisórea luĭ Greg. Ghica către Patriarch 298
Asemenea către Avramie, din 23 Iulie, 1776 299
Asemenea » » » 24 Iunie, 1777 300
Scrisórea luĭ Procopie Mitrop. Chesarieĭ 7 Oct. 1777 301
» luĭ Vartolomeĭ către Avramie . . . . 301—304
» » » » » 1 Nombre 1776 304
» » Ghedeonŭ, egumenŭ Cetăţueĭ. Restaurarea mŏnăstireĭ, 22 Octombre, 1777 306
Scrisórea Domniţeĭ către Patriarhŭ, 1778 306
» luĭ Ghedeonŭ » » despre darurĭ distribuite în ţéra Românéscă, 1776 307
Evreiĭ oprițĭ de a locui prin sate 308
Bucovina pe timpulŭ luĭ Alex. Moruzi 308
Şcólele în Bucovina 309

---

(1) In ḑilele din urmă a maĭ apărutŭ o serie nouă de documente relative la Bucovina, nepublicate în colecţia Hurmuzache. Se potŭ consulta în opera «Bukowinas Entstehen und Aufblühen zu Maria Theresias Zeit, nach Acten aus folgenden Archiven: k. und k Kriegsministerium; dessen Kartenarchiv; k. und k. Haus-Hof und Staats-Archiv; k. k Ministerium des Innern; deren Adelarchiv; k. k. Ministerium für Cultus und Unterricht.

1 Theil, 1772 bis Juni 1775, von Dr. Daniel Werenke, mit 19 Plänen, 1 Karte und Dislocationstabele, 8⁰ Wien 1892, bei T. Tempsky,

Maĭ posedem asupra Bucovineĭ o serie inedită de documente estrase din raporturile Ambasadoruluĭ Veneţian din Viena, către guvernulŭ Veneţieĭ, din Biblioteca Marciană de la Veneţia, aflate acolo de amiculŭ nostru D. C. Esarcu. Le vom publica într'unŭ volumŭ suplementarŭ de anexe, maĭ târḑiŭ.

Pagina

Diata luĭ Vartolomeiŭ Măzărénulŭ. D. profesorŭ Sbiera despre mişcarea literară în Bucovina la 1778—1786 311
Anexa la pag. 171—173, tom. I. 313
Const. Moruzi Vodă, documente relative 313
Chrisovulŭ luĭ Const. Moruzi pentru venitulŭ boerilorŭ, 1779 . . . 315
Otărîrea boerilorŭ de a fi uniţĭ, 1782 317
Anexa la pag. 173, tom. I 318
Firmanulŭ pentru uciderea luĭ Bogdanŭ şi Cuza 318
Anexa la pag. 178, tom. I 321
Chrisovulŭ luĭ C. D. Moruzi de scutirea preoţilorŭ şi darea lorŭ pentru şcóla din Ţarigradŭ (1780) 321
Chrisovulŭ de miluire a şcóleĭ dela Patmos 323
Venitulŭ mortasipieĭ acordatŭ mŏnăstireĭ Galata 325
Diverse chrisóve de miluirĭ de mŏnăstirĭ, dela C. Moruzi. 325
Intervenirea luĭ C. Moruzi în afacerile bisericeĭ Bucovinene, documente din 1779—1780. 326
Semnătura luĭ C. Moruzi cu litere 328
Documente relative la proibiţiunea importuluĭ spiritoaselorŭ din Polonia, sub Gr. Ghica 328
Anexa la pag. 180 tom. I 333
Anexa la pag. 184, tom. I 336
Carra provócă înfiinţarea de consulate francese în Principate, 1782 336
Starea economică, industrială şi comercială după Carra la 1782 . . 337—339
Anexa la pag. 188 340
» » » 189, tom. I 340
Povestirea fugeĭ celorŭ doĭ fiĭ aĭ luĭ Ipsilante după En. Văcărescu . 340
Visita luĭ En. Văcărescu la Impĕratulŭ Austrieĭ. 344
Anexa la pag. 195, tom. I, (despre Caragea) 347
» » » 196 » » » 347
Enache Văcărescu înruditŭ cu Vodă Caragea 347
Anexa la pag. 211, tom. I 347
Anaforaua Divanuluĭ şi resoluţiunea luĭ Alex. Constantinŭ Mavrocordatŭ Vv., relative la Evreĭ . . . . 347—349
Anexa la pag. 211 349
Analisă de chrisóve dela Alex. Mavrocordatŭ 349
» » » » » » (despre biserică) . . . 350
Boieriĭ din Divanulŭ luĭ Alex. Mavrocordatŭ 350
Anexe la pag. 212 şi 213 350
Documente relative la oprirea velniţelorŭ 351

Pagina
Notă la pag. 210, tom. I 353
Anexă la pag. 213 » » 353
Anafora și resoluțiunea luĭ Alex. Mavrocordatŭ pentru stârpirea hoțilorŭ, 1783 353
Anexa la pag. 216 355
Consulatele Austriace în Principate 355
D. Pastia despre Consulatele din Iașĭ 355
Anexa la pag. 220 358
Anexa la pag. 222 358
Capetele de învoire din 1773 Decembre 28, după Const. Radovicĭ Golescu 358
Hatișerifulŭ luĭ Abdulŭ Hamidŭ din 1784 359
Chrisóve relative la biserică, dela Al. I. Mavrocordatŭ 365
Anexa la pag. 225 366
Anexa la pag. 228 366
Analisa hrisovuluĭ sobornicescŭ pentru daniĭ dela Alex. Mavrocordatŭ 366
Documente dela domniĭ următorĭ luĭ Gr. Ghica 367
Cuvîntŭ contra Nicotineĭ de N. Mavrocordatŭ 369
Addende la domniile din Moldova între 1774—1786 369
Documente de moșiĭ arse în mŏnăstirea Danculŭ 370
Călugăriĭ grecĭ nu dispuneaŭ singurĭ de averile mŏnăstirilorŭ închinate (1775) 375
Anexa la pag. 230 376
Chrisovulŭ fabriceĭ de sticlărie la Hârlăŭ (1786) 376
Chrisovulŭ luĭ Iῶ Alex. C. Mavrocordatŭ, relativŭ la brésla neguțitorilorŭ, 1783, Septembre 377
Chrisovŭ dela I. Alex. Mavrocordatŭ, din 1785, pentru scutirĭ de vamă a mărfeĭ importată de Zota Panaitŭ 384
Scutirĭ la Șangâĭ 384
Sigilulŭ Totrușuluĭ 385
Documentŭ de rĕsplătire a slujbelorŭ Hatmanuluĭ C. Ghica . . . 385
Anexa la pag. 241 (despre Iacobŭ Episcopulŭ grecŭ) 385
Portretul Impĕrăteseĭ Ecaterina 388
Anexa la pag. 244 388
Anexa la pag. 245 și 265 388
Condica No. 9 dela N. Caragea 388
Acte dela N. Caragea relative la biserică 389
Anexa la pag. 264 397

Pagina
Anexa la pag. 267. Pitac către vel Agă pentru închiderea prăvălicelorŭ în ḑile de sĕrbătorĭ 397
Anexa la pag. 270. Acte despre hotarele din partea Ardéluluĭ . . 399
Anexa la pag. 285 411
Alaiulŭ Consuluĭ rusescŭ, 1783 411
Anexa la pag. 296 412
Anexa la pag. 307 412
Anexa la cap. XXXV, pag. 314 412
Carte de Ceauşŭ de Păhărniceĭ 412
Anexa la pag. 357. Urmărirea a doĭ armaşĭ hoţĭ 413
Anexa la pag. 332 şi 362 413
Pitacŭ de numire de judecătorĭ la departamentŭ (1784) 414
Convocarea Divanuluĭ pentru pricina luĭ Chiţescu cu Andreĭ Négu 414
Constrîngere de debitorĭ pentru datoriĭ 414
Procesŭ pentru datoriĭ 415
Dreptulŭ mŏnăstireĭ Sinaia la dijma din puţurĭ de păcură 416
Procesulŭ luĭ Ioniţă Merişescu contra paharniculuĭ Radu Golescu . 417
Procesŭ dela o cârciumă 418
Regulare de clironomie 420
Carte către Mitropolitŭ să dea carte de blăstemŭ 422
Hoţie de inele în Moldova urmărită în Muntenia 423
Istoriculŭ caselorŭ luĭ Toma Cantacuzino 425
Procesŭ pentru lână cu paharniculŭ Jianu 426
Urmărirea dreptuluĭ unuĭ vătafŭ de visterie din sumele împlinite de elŭ 430
Nedreptatea uneĭ vĕduve urmărită de M. Suţu 430
Mandatŭ de aducere. 430
Stricare de căsnicie 431
A treia parte din clironomiĭ la cutia de milosteniĭ 431
Chrisovŭ minciunosŭ 431
Anexa la cap. XLVII, relativă la biserică sub M. Suţu 432
Odórele bisericeĭ Creţulescilorŭ 433
Chrisovulŭ mŏnăstireĭ Sf. Spiridonŭ noŭ (1784 Febr. 9) 434
Chrisóve relative la biserică, după cod XI 434
Chrisovulŭ bisericeĭ Spirea 435
Scutéla a patru clericĭ dela Craiova 436
Cartea Schituluĭ Bândea 437
Reînoirea de chrisóve mŏnăstirescĭ în folosulŭ mareluĭ Logofĕtŭ . 438
Anexa la pag. 374 439
Preotŭ nemoralŭ 439

Pagina
Ghermanŭ, egumenulŭ din Văcărescĭ, către Patriarchulŭ, cerêndŭ Sf. lemnŭ pentru boerĭ . . . 440
Metoda călugărilorŭ grecĭ de a aduna parale . . . 441
Icóna mönăstireĭ Stavropoleosŭ . . . 441
Documente din Archiva Patriarchieĭ dela Constantinopole . . . 441—495
Anexa la pag. 380 şi 424 . . . 495
Scaune de măcelărie date luĭ Vel Vist. N. Brâncoveanu . . . 495
Bolovanĭ de sare daţĭ luĭ Dumitru . . . 495
Asemene luĭ Popa Izanŭ. . . . 496
Monopolulŭ bĕuturilorŭ spirtóse alŭ Mitropolieĭ, Bucurescĭ . . . 496—497
Miluirĭ la s-tulŭ Munte . . . 497
Vinăriciŭ mönăstireĭ Vlach-Seraĭ . . . 497
Anexa la pag. 399 . . . 498
Şinkaĭ alumnŭ la Roma (notă) . . . 498
Anexa la pag. 406 . . . 499
Carte pentru perceperea cotărituluĭ . . . 499
Asemene la neguţitoriĭ din ţéră. . . . 499
Carte deschisă la mâna cotarilorŭ . . . 500
Addenda la Divanulŭ Craioveĭ . . . 500
Anexa la Cap. L (pag. 432) . . . 500
Totŭ anexă la Cap. L şi LI pag. 432 şi 452 . . . 501
Caşurĭ de Penteleŭ la 1782 . . . 501
Abusurĭ netolerate din partea Vameşilorŭ . . . 501
Anexa la pag. 466 . . . 502
Cutia milelorŭ . . . 502
Pensiunĭ. . . . 502
Pivniţe scutite de birurĭ . . . 502
Anexa la pag. 511 . . . 503
Suilgiulŭ dela Cişméoa Mavrogheni . . . 503
Podulŭ dela Tangana . . . 503
Notă la pagina 548 . . . 503
Anexă la pag. 166 . . . 504
60 Facsimile diverse de scrisorĭ, semnăturĭ şi sigiliĭ. . . . 505—526
Indicele . . . 527

FINEA TOMULUÏ II
A SERIEI 1774-1786.

BIBLIOTECA * ACADEMIEI * ROMÂNE